AKTA
GRODZKIE I ZIEMSKIE

Z ARCHIWUM ZIEMSKIEGO WE LWOWIE

W DALSZYM CIĄGU WYDAWNICTWA FUNDACYI AL. HR. STADNICKIEGO

OGŁASZANE PRZEZ

TOWARZYSTWO NAUKOWE WE LWOWIE

TOM XXIV

LAUDA SEJMIKOWE HALICKIE

1575—1695

WYDAŁ

ANTONI PROCHASKA

WE LWOWIE
NAKŁADEM TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
Z ZASIŁKIEM FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ
Z PIERWSZEJ ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE
1931.

Spis rzeczy.

Lauda sejmikowe 1575—1695.

Słowo wstępne.

Niniejsze wydawnictwo jest ostatnią pracą, jaką przygotował do druku ś. p. Antoni Prochaska. Tuż po oddaniu rękopisu do drukarni, w marcu 1928 r., stan jego zdrowia pogorszył się do tyla, że nie mógł już nawet prowadzić korekty, którą trzeba było powierzyć innej osobie. Ułożenia indeksów: osobowego, miejscowego i rzeczowego, podjął się życzliwie dr. Wojciech Hejnosz, archiwista Archiwum ziemskiego we Lwowie.

Ogłoszony tu materyał obejmuje lauda sejmikowe ziemi halickiej, poczynając od najdawniejszych, jakie się dochowały, t. j. od r. 1575 aż do końca panowania Jana III. Późniejsze lauda sejmikowe tej ziemi, z epoki saskiej i czasów panowania Stanisława Augusta aż do pierwszego rozbioru Polski, w następstwie którego dostała się ona pod panowanie austryackie, znajdują się w odpisach, sporządzonych przez ś. p. Prochaskę, w posiadaniu Archiwum ziemskiego we Lwowie. Jest nadzieja, że w opracowaniu nowego wydawcy będą mogły być rychło oddane do druku jako uzupełnienie tomu niniejszego.

Oddając wydawnictwo to, jako ostatnią pracę ś. p. Prochaski, do użytku badaczy naukowych, pragniemy zarazem złożyć w ten sposób hołd pamięci i niespożytym zasługom niestrudzonego, tak wydatnie i wielostronnie dla nauki zasłużonego pracownika.

Zarząd Towarzystwa Naukowego we Lwowie.

LAUDA SEJMIKOWE

HALICKIE

1575—1695

1.

Halicz, 28 lipca 1575.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rycerstwo województwa ruskiego na tym sejmiku za złożeniem go przez IMć p. kasztelana naszego halickiego zebrani, wziąwszy sprawę od IMci we wszystkiem, wdzięczni będąc tegoto od braciej naszej i górnych ziem województwa naszego ruskiego, że się IMć w swem powinnowactwie w tych niebezpieczeństwach poczuwają, toż co IMść pochwalając i przy tem stojąc, na ten sejmik, chociaż go IMć pp. kasztelani złożyć nie chcieli, a przez rycerstwo będzieli złożony w Wiśni, użyliśmy prośbami naszemi z pośrodku braciej naszej jako: IMci p. Jana z Sienna podkomorzego sanockiego, IMć p. Raska pisarza ziemie halickiej, p. Skarbka, p. Makowieckiego, którzy na ten sejmik pojadą, a to cośmy tu namówili starać się i namawiać społu z IMciami będą, obmyślawając naprzód niebezpieczeństwa tutecznych ziem i rycerstwa koronnego postanowienie lepsze niźli jest, za którym my trwożymy się często w domach w swoich, jako szerzej z tego pisania IMci p. starosty kamienieckiego zrozumieją, i IMć p. hetman[1] tak potężniejszy na odpór nieprzyjacielowi być nie może, gdyżci ani leży na tych miejscach gdzieby rozumiał, ani żywności wedle żołdu tego rycerstwo mieć nie może.

2. Także też i to drugie niebespieczeństwo strony wolnego i zgodnego obierania pana, żeby opatrzyli, abyśmy na potem tej żałości naszej się nie przypatrowali jakąśmy po te czasy widzieli, a to żeby się wedle warunku warszawskiego kończyło, na tem miejscu pod Stężycą na czas jako się wszystka Korona z obojga narodu zmówi. Jeśli IMć PP. rady, których to jest powinnowactwo, tego zaniechają i jako słyszymy, że się też insi IMoście w tem poczuwają, ale coby tam w Wiśni postanowili, żeby się z inszymi województwy w Małej Polsce, jako się czas złożył, znieśli i czas wiadomymi w tem, jakoby uczynić mieli, namówili.

3. Także i to trzecie niebezpieczeństwo wewnętrzne strony najazdów domowych ukrzywdzenia ludzkiego opatrzenie było, więc i jeślibyśmy się sądzić vigore regio, gdyż króla nie mamy, mieli, zawadą nie był, żeby nas dalej trwogi do żałości nie przywodziły, jako słyszym, modos szukają, żeby się przysięgi i wiary i poczciwości nasze warszawskim warunkiem upewnione podać miały.

4. Także też zamków pogranicznych opatrzenie, aby na baczeniu IMć mieć raczyli, także i z Wołyńcy około usprawiedliwienia o zbiegi nasze było opatrzono, aby co żałośnego stąd nie urosło, gdyby się nam od nich ten gwałt dziać miał, którego już dalej znosić nie możem a to co ku pożytku Rzptej bespieczeństwu naszemu więtszemu przez wszystko województwo postanowiono będzie, na tem przestać powinni są, obiecujemy, do czego pieczęci swoje przy-

[1] Jerzy Jazłowiecki hetman w. k.

łożywszy rękami naszemi podpisaliśmy się. Działo się w Haliczu we czwartek po Świętym Jakubie die 28 Julii 1575[1]. Hieronim Sieniawski kasztelan kamieniecki, Jan z Sienna, podkomorzy sanocki, Prokop Raszko, Rafał Skarbek, Jan Makowiecki, Jan Skarbek, Maciej Dzieciątkowski łowczy halicki, Stanisław Głowacki podstoli halicki, Ostafiej Kopyczyński, Marcin Nowacki, Wasko Osczysławski z Osczysławia, Stanisław Bydłowski, Jan Swiejkowski, Mikołaj Dymidecki, Andrzej Sienieński, Bartosz Kniejowski, Zygmunt Popławnicki, Helias Dymidecki, Christof Błudnicki, Joannes Dzyblowski Judex castrensis Haliciensis.

Castr. Hal. Rel. 93 p. 426—427.

2.

Lwów, 2 kwietnia 1577.

Wojewoda ruski Hieronim Sieniawski ogłasza uchwały szlachty zebranej we Lwowie o obronie ziemi przed Tatarami.

1. Oblata litterarum congressus Leopoliensis. Oblatae sunt ad officium praesens et acta praesentia castrensia Haliciensia die hodierna (feria sexta ante festa solemnia Paschae proxima, 5 kwietnia 1571) a magnifico domino Hieronimo a Sieniawa palatino terrarum Rusiae generali haliciensi et colomiensi etc. capitaneo litterae consultationis congressus leopoliensis proxime praeteriti, per nonnullos ordines electorales totius nobilitatis palatinatus terrarum Russiae laudati, ceteris ordinibus nobilitatique eiusdem palatinatus Russiae servientes sigillo eiusdem magnifici domini palatini Russiae obsignatae et manu eius propria subscriptae in tenore verborum tali qui sequitur.

2. Miłościwi panowie a bracia nasi, służby nasze braterskie WMciom zaleciwszy przy dobrem zdrowiu wszech dobra WMciom wiernie życząc. Zjechawszy się tu do Lwowa die 1 Aprilis na elekcją deputatów ultimae instantiae, za złożeniem czasu IMci pana wojewody ruskiego, przypatrzywszy się nieszczęsnemu przypadku a kaźni Boga wszechmogącego za grzechy nasze, jako świeżo pohańcy wołyńskie, ruskie i podolskie kraje ogniem spustoszyli, zacne ludzi bracia nasze jako też podlejsze stany pomordowali, panie i panienki, ku osób ich ohydzie w niewolę pobrali i tak z tem wszystkim cało ujszli prze nasze gnuśność. Mając tedy tę pewną sprawę, że tenże nieprzyjaciel nie szedszy do domu swego, odprawiwszy ten wszystek plon od siebie sam leży na polach na gruncie J. Kr. Mci i znowu z kilkanaście tysięcy ludzi swoich, którzy im przybyli, by jeno im się konie tym, którzy tu byli poprawili, odwrót do krajów naszych uczynić umyślili, My tedy, którzyśmy tu na ten czas byli rzekliśmy to sobie gwoli ..... że się mamy wszyscy stawić u Rohatyna na przewodnią niedzielę IM. pana wojewody ruskiego a stamtąd jako czas i potrzeba okaże już Pana Boga na pomoc wziąwszy, za sprawą IMci pana wojewody ruskiego dalej ruszym się przeciwko temu nieprzyjacielowi, aby nas doma nie zastał. A iż na WMcie bez WMci stanowić my nie mogli nic, tedy przez to pisanie nasze prosimy jako braci swej łaskawej nie z powinności jakiej, ale przykładem przodków naszych, jako oni czynili, też użaliwszy się takiego mordu braci i sióstr naszych, przestrzegając, żebyśmy w ohydę u postronnych tak chrześcijańskich jako pogańskich ludzi nie przyszli, aby nas już nigdy w do-

[1] Z tego roku pod roczkiem z 28 listopada 1575 czytamy w Castr. Hal. 93 na p. 498 następującą zapiskę: ... Termini castrenses querellarum et causarum officii capitanealis castr. Haliciensis, qui ad diem hodiernam provenerunt, ob modernam congregationem omnium ordinum terrae Haliciensis ad oppidum Siemiakowcze iuxta laudum et constitutionem eorum Haliciae factam celebrati non sunt.

miech nie zastawał ten nieprzyjaciel. Dla Pana Boga wszechmogącego nie raczcie nas WMcie zostawać a ku nam na ten czas przybyć jako braci do braci, krew do krwie, czego MMciom Pan Bóg wszechmocny odpłatą i nam zostawicie wieczną sławę, którą przedtem zwykli Polacy słynąć i u postronnych ludzi. Do króla JMci w tej mierze posłalim też IMć p. Stanisława Daniłowicza chorążego lwowskiego i pana Mikołaja Herburtha z Dziedzilowa prosząc, aby król IMć bytnością swą nas raczył ratować, aż znowa pisaniem naszem teraz ze Lwowa, jakośmy pewni, że i król IMć nam przybyć będzie raczył. A na ten list prosiliśmy IMć pana wojewody ruskiego, by się podpisał i za pieczęcią swą imieniem naszem WMciom odsyłał. Z tem się łasce i miłości braterskiej WMci zlecamy. Dan we Lwowie die 2 Aprilis Anno Domini 1571. WMci powolny brat i sługa Hieronim Sieniawski wojewoda ruski ręką własną.

Castr. Hal. 94 p. 54—55.

3.

Lwów, 14 maja 1587.

Szlachta halicka i inna protestuje w sprawie jechania na elekcyę.

1. Urodzeni Paweł Skotnicki chorąży halicki, Jan Zapolski surogator buski, Bieniasz Narajowski z Narajowa podstoli halicki, Stanisław Dąbrowski podstarości, Zygmunt Poradowski pisarze grodzcy lwowscy, Jan Swierski z Romanowa wojski trembowelski, Mikołaj i Marcin Konieczcy, Jerzy Wydżga, Andrzej i Jerzy Czołowscy przed sądem i akty niniejszymi grodzkimi lwowskimi mocą konfederacyi uchwalonym oblicznie stanąwszy świadczyli się, iż mając różne majętności tak w ziemi halickiej jako i tutecznej i w inszych ziemiach, będąc na zjeździe okazowania halickiego na to się byli poddali i ofiarowali na jachanie do Warszawy na elekcyą przyszłą, gdzieby też to w Wiśni zgodnie przez insze rycerstwo i stany województwa ruskiego było uchwalono i postanowiono.

2. Lecz iż w Wiśni rozerwanie się stało, że niektórzy z rycerstwa jachanie z obowiązki jakimiś uchwalili na się i na insze obywatele tych ziem, tedy oni się solenniter oświadczają, że oni tym obowiązkom podlegać nie chcą, jako ci, którzy na to nie zezwalali będąc w Haliczu, ale in arbitrio to jachanie jako i inszy obywatele ziemie halickiej i część ziemi, którzy się byli do Wiśni zjechali zostawują, o czem to oświadczenie czynią, abyśmy potem do tej obligacyej nie byli od kogo ciśnieni i pociągani.

Ind. Querell C. Leopol 757 p. 572—573.

4.

Lwów, 14 maja 1587 [1].

Kasztelan halicki protestuje w sprawie jechania na elekcyę.

1. Wielmożny Mikołaj Herburt z Fulsztyna kasztelan halicki, lwowski etc. starosta ziem ruskich główny, do sądu niniejszego, mocą konfederacyi tak województwa ruskiego jako i głównej warszawskiej uchwalonego przed IMćpany sędzie do tych sądów deputowane przyszedłszy oblicznie prze bytność IMć pp. urzędników i rycerstwa województwa ruskiego oświadczył się

[1] Roczek opiewa: In castro infer. Leop. in iudiciis ordinariis confoederationis feria sexta ante festum sacri pentecosten 1587.

w ten sposób: Nie w ten obyczaj abym w czem albo konfederacyą warszawską albo też to postanowienie, które w kole rycerskim IMcie wasze w Wiśni postanowili ganić, w czem albo też i mówić przeciwko temu co chciał, gdyż mi się ...... bardzo dobrze wszystko podoba i temu wszystkiemu chcę podlec i dosyć czynić i przeciwko temu, iż IchMć na się to uchwalili, że chcą wszyscy na elekcyą jechać, tedybym rad nic nie mówił ani temu kontradikował i owszem barzo bym się też tam z IMciami rad widział i na tamtem miejscu się stawił, lecz iż jestem na ten czas urzędnikiem miejsca tego, tak miasta jako i zamków obudwu, na którym obojgu Koronie wszystkiej wiele a bodaj nie wszytko należy, gdyż to miejsce jest jako wrota jakie nieprzyjacielowi nie ladajakiemu i Koronie naszej i wszytkiemu chrześcijaństwu Turczynowi, Wołoszynowi, Tatarzynowi etc. a jako jest opatrzone to miejsce tak miasto jako i zamki to wszyscy obywatele tutecznych krajów wiedzą, acz ja facultatibus meis propriis praesentia sua bywszy tu małobym co temu pomoc mógł, wszakże dosyć mnie na tem, gdy ja to uczynię wedle przysięgi swej com powinien uczynić, to jest przy tym rachunku któryby mógł mieć ex propriis facultatibus suis garło i zdrowie swe przy tem miejscu położyć. Wszakem też te pericula wszytkie i także też defekty i nieopatrzność miesca tego opowiedał; to tu we Lwowie było wnet po śmierci królewskiej, żaden z IMci okrom pana podczaszego lwowskiego w tem mnię nie podparł. IchMć też panowie posłowie nasi, których my na tę konwokacyę warszawską wyprawili byli, tego tam w Warszawie przełożyć zaniechali.

2. A iżby też kto tak to rozumieć chciał, iżby te zamki mogli być interea w po...... wojjskiego lwowskiego, tedy iż to jest na ten czas expedicia takowa, która jest na nas samych przez nas uchwalona króla pana swego nie mając, i nie jest też ex consensu regni totius, tedy poczuwając się dobrze w przysiędze swej, że ja, a nie kto inny, tempore interregni powinien miasta i zamków Rzptej wszytkiej dochować et regi legitime coronato cum oboedentia mea oddać, przetoż ważyć się temu nie śmiem, abym tego tak odbieżyć miał i protestando protestor, że ja z tych przyczyn wyżej namienionych temu postanowieniu wiszińskiemu, które jest, abychmy pospolitem ruszeniem ruszyć się mieli na elekcyą podlec nie chcąc ani mi się godzi, które to oświadczenie in iudiciis publicis confoederationis in praesentia multorum officialium et nobilium huius palatinatus ad acta publica podawam.

Inducta Quaerell. C. Leop. 757 p. 570—572.

5.

Halicz, 8 lutego 1590.

Instrukcya sejmiku dana posłom na sejm.

1. Instrukcya pp. posłom z sejmiku halickiego złożonego przez króla IMci ad diem tertiam Februarii na sejm walny koronny do Warszawy pro die octava Martii anni moderni videlicet 1590.

2. J. kr. Mci bardzi za dobre, że ex benigna natura sua suspicione carere volens, nietylko nam poddanym swym ale wszystkiemu światu, rozumiejąc że był ladajako udawan w postronnych i swoich krajach, tę obmowę propozycyi J. kr. Mci niż za złe wdzięcznie przyjmując, P. Bogu za to dziękujemy, że nam takiego Pana z łaski swej świętej dać raczył, który jako pater patriae etiam omnibus suspitionibus carere vult. Dziękując przytem J. kr. Mci, że przeszłe i przyszłe niebezpieczeństwa koronne i państw do nich należących upatrując rządnie według praw i wolności naszej nam do uznania podawać raczy.

3. Przytem też przestroga listowna i ukazanie skryptów tak IMci p. posła koronnego jako zachowałych przyjaciół krajów cudzoziemskich IMci p. hetmana koronnego wdzięcznie od nas jest przyjęta, dziękować jeśli inszemi nagrodami nie możemy, powinniśmy IMci. Więc że nam i przestrogę w czas niebespieczeństwa naszego dawać raczył i podczas kaźni Boga wszechmogącego nad nami pogańskiej ręki i drugiego pogaństwa, która już imminebat cervicibus nostris radami, zdrowiem i zbiorem swoim dalej zabieżeć raczył, że tureckie wojska wszystkie, napięte do spustoszenia Korony polskiej musieli się zahamować, co cum gratiarum actione przyznać zgodnie to IMci powinniśmy.

4. Z propozycyej J. Kr. Mci bacząc niebespieczeństwa Korony Polskiej od Turków, Tatarów, Moskwy i arcyksiążęcia IMci Maksymiliana, rozumiejąc być tego potrzebę, nie jesteśmy od tego dla gotowości, abyśmy poboru postąpić nie mieli nie malszego, jeno jako przedtem był, jednak prosić JKr. Mci, aby przykładem przodków swoich starał się o stateczne przymierze z nimi a bez przyczyny wojny przeciwko nim nie podnosił, na co pilne oko mieć mają pp. posłowie i jeśliby była tego pilna potrzeba, porozumiawszy się z górną bracią, stateczną obronę namówić będą powinni, aby na takie niebespieczeństwo, w jakiemechmy teraz byli na potem nie przychodziliśmy. O czem ante omnia omnino chcemy, aby pp. posłowie radzili.

5. Niedostatek J. Kr. stołu boli nas, który z nierządu urzędników podobno pochodzi w osławę u ludzi postronnych, gdyżechmy wziąwszy sobie osobę J. Kr. Mci na państwo królestwo nasze ze wszystkimi intratami rządnie opatrzone, nic nie zostawując, podali do rąk J. Kr. Mci. Starać się tedy mają pp. posłowie, aby ta intrata wszytka omnino w rezę swą była wprawiona.

6. Aby J. Kr. Mć. i Rzplta do obrony i stołu J. Kr. Mci większy dochód był, gdyżechmy sam jedno ciało z bracią swą Wielkiego księstwa litewskiego i inszych państw należących Koronie Polskiej, tak jako w Polsce są staksowane dobra J. Kr. Mci, aby też w Księstwie Litewskiem i we wszystkich państw były taksowane, skąd i kwarty na obronę i stołowi J. Kr. Mci nie mało przybędzie. O co się pilnie pp. posłowie starać mają.

7. Rewizory, albo więc jeśli się jaki inszy obyczaj znajdzie, do wydzierżenia sum starych wysłać, gdż już wiele naszą wiadomością jest wolnych dzierzaw, a kwarty swej nie dają. Także też, iż jeśliby te niebespieczeństwa za staraniem J. Kr. Mci były uspokojone, ten pobór na wykupno piąci kroć sto tysięcy złotych, acz tego długu nie ma być już tak wiele, obracamy i tam rewizorów dla taksaty jest pilna potrzeba.

8. Kwarta żeby była na trybunale sądzona z obwarowanemi peny, pilnie się o to starać mają.

9. Paktom konwentom aby się dosyć stało króla IMci upomnieć i zamki ukrainne stare, zwłaszcza Halicz, Kamieniec, Bar, Chmielnik, Bracław, Trembowla, Rohatyn, Żydaczów, Busk rządnie aby były opatrzone i nowych, zwłaszcza w Śniatynie, w Tłumaczu i inszych dóbr w Rzptej nabudować, gdyż co stąd na szkodę Rzpta cierpi pp. posłom do deklaracyi zleciliśmy.

10. Niżowe Kozaki wprawić w dyscyplinę, zaczem i broić tak wiele nie będą i drugim nie dopuszczą, a na te swawolniki namówić pohamowanie salvis viribus nostris.

11. Boleć to nas musi, że retenta poborów, za nieboszczyka sławnej pamięci króla Stefana intrata tegoż króla Stefana za dwie lecie, której miało być siedm kroć sto tysięcy, retent też mało mniej, więc i skarby i srebro koronne nie wiemy u kogo to zostało, czem mogłaby się zapłacić żołnierzom istota samborska i na budowanie zamków mogłoby się zostać, a tak i nagroda za łaskę J. Kr. Mci wiele zasłużonym, dowiedzieć się mają, aby to Rzpltej nie ginęło.

12. Bacząc, że nam i wolnościom naszym na elekcyi króla nowego wiele należy, starać się, aby był namówiony i zamkniony modus electionis. A jeśliby ten siem tego nie zniósł, prosić aby król IMć inszy dla tej samej sprawy niemieszkając złożyć raczył.

13. Także też finalem executionem rei iudicatae żeby nam przynieśli, starać się o to powinni.

14. Żadości Jej Kr. Mci do namowy z inszą bracią zlecamy, jednak tak, aby Jej Kr. Mci chęć i życzliwość naszego wiernego poddaństwa poznała przodków swoich.

15. Żołnierzom, którzy nie dla pożytku, ale prze dobre Rzpltej teraz służbę przyjęli, zapłacić z poborów teraźniejszych, a jeśliby nie byli potrzebni, zostawiwszy poczet pewny, co ma przy zdaniu J. Kr. Mci i pana hetmanowem zostać, dla ulżenia skarbowi i ludziom wypowiedzieć im służbę. Wszakże z opatrzeniem abyśmy i poddani nasi w takiej angarii u nich, w jakiśmy sam teraz nie byli, zapłatę też słuszną, którąby ich zawdy dochodziła, nieodwłoczną aby mieli.

16. Nie biorąc nic przez bracią swoją, jednak to każdy musi uznać, że nieprzyjaciel zwłaszcza poganin, który jest haereditarius noster, najpierw o piersi nasze, więc i o majętności nasze, które do splądrowania przychodzą, żon, dziatek opiera się, więc też choć się gdzie indzie potrzeba ukaże Rzpltej, jeśli z którego tedy z naszego kraju chętni są do posługi a wżdy taką niewdzięczność od Rzpltej i od króla IMci odnosimy, że prace nasze kto inszy używa. Prosimy tedy, aby własnym obywatelom owych krajów dla poratowania splądrowania naszego i dla więtszego pocztu do potrzeby Rzpltej, gdyż tamci bracia góreczni, dzierżawcy dóbr Rzpltej, sami nie mieszkając z nami, ludziom stanu podłego podarendowali to wszytko.

17. Rewizory do naznaczenia danin wieczystych i komisarze do rozgraniczenia Wołynia z Podolem i ziemią Ruską i Bełzką, aby byli wysłani z tego sejmu.

18. O życiu żołnierskiem i swawolnych ludziach z pany województwa Podolskiego i Wołyńskiego mają się porozumieć, a komisarze aby na każdy rok bywali naszy i Wołoscy do spólnej sprawiedliwości czynienia.

19. Ktoby privatim pacta jakie czynił tak z chrześcijańskimi jako pogańskimi sąsiady, jako ma być karan, namówić.

20. Statut de dignitatibus, ab extraneis principibus acquisitis, w rezę aby był wprawion.

21. Inkwizycya aby była i aby był karan, przez kogo tak nierychło p. poseł jechał do Turek, zaczemeśmy [w] wielką klęskę popadli w krajach naszych.

22. Acz się już po wielkiej części ludziom godnie służącym Rzpltej król IMci przypatrzyć raczył, ale o straceniu zdrowia majętności na tych służbach ich, wiadomości mieć nie raczy. Przetoż za potrzebną rozumiejąc, prosimy, aby prośba nasza miała miejsce. Naprzód tedy za IMcią p. wojewodą ruskim [1], aby mógł mieć nagrodę służb swoich. Item za IMcią panem Kamienieckim [2], którego domu Sieniawskiego znaczne są posługi w Koronie Polskiej, z czego żadnej pociechy nie mają, prosić aby mógł być dany Ulanow na wieczność. Także też IMć p. Prokop Sieniawski podczaszy J. Kr. Mci, aby mógł mieć nagrodę posług swoich, prosić. Za p. starostą kamienieckim i śniatyńskim, aby im były dane kwity na kwartę, którą byli zatrzymali errore przy sobie [3] tempore interregni, gdyż są bene meriti in Republica obadwa a k'temu ją zapłacili, prosić. Za IMcią panem Halickim [4], aby był sądzony o Lanckorunę, abo jeśliby była potrzeba Rzpltej, zamianę niewielkiej kondycyi aby mu dano; także też za p. podsędkiem halickim o Przewoziec prosić. Za p. podkomorzym halickim, za IMcią p. Lanckorońskim Mikołajem,

[1] Mikołaj Herburt.
[2] Rafał Sieniawski.
[3] rp. sposobie
[4] Hieronim Lanckoroński.

za p. Herburtowskim, za p. Chocimirskim Wojciechem, za p. podczaszym halickim, za p. Bełżeckim Jędrzejem, którzy dawno na posłudze Rzptej ustawicznie trwają, niemając żadnej nagrody, prosić. Za p. Janem Potockim i bracią jego, którzy wszyscy służbą Rzpltej się bawią, prosić, aby im było nagrodzono, więc też i o zapłatę, którą im winno w skarbie za służbę ojca ich i o pieniądze z Borka, który mają w sumie piąciu kroć sto tysięcy złotych. Za pp. Kuropatwami, których ojciec i oni sami na koniech swoich siedząc służą Rzpltej a teraz skazani Boga wszechmogącego, ojca i majętności wszytkie postradali, aby mogli mieć poratowanie prosić i o to, aby te przywileje przez Tatary poszarpane teraz na tym sejmie były im restaurowane. Za p. Korycińskim, który mężnie piersiami swemi zacnym rycerzem Strusem nieboszczykiem zastawiwszy się, a za nieszczęściem, przez pohańce był pojman, zaczem i zdrowia i majętności swej uszczerbek wielki popadł.

23. Na które poselstwo użyliśmy braci swej, mianowicie z powiatu halickiego IMć pp. Prokopa Sieniawskiego podczaszego J. Kr. Mci i Prokopa Raska podkomorzego halickiego, z trembowelskiego powiatu IMci p. Mikołaja z Buczacza Jazłowieckiego śniatyńskiego etc. starostę i p. Wojciecha Starzechowskiego, z kołomyjskiego powiatu IMci p. Jana Potockiego z Potoka pisarza wojska J. Kr. Mci i rotmistrza a p. Jana Swirczowskiego wojskiego halickiego. Którą instrukcyą IMciami rękami swemi podpisujem i pieczęciami swemi pieczętujemy.

Rpk. B. Ossol. 1926 f. 22—25.

6.

Halicz, 12 marca 1591.

Laudum sejmiku halickiego.

1. Za złożeniem sejmu walnego warszawskiego; zjazdów po wszystkiej, Koronie po skończeniu tegoż sejmu w czasie...... zjechawszy się tu do słuchania pp. posłów swoich....... i wyrozumiawszy z nich łaskę wielką miłościwą J. Kr. Mci przeciwko Rzptej, matce naszej tej Korony polskiej, że wszystkie niedostatki i potrzeby jej jako pater patriae zachowując sławę starożytną et dignitatem tejże Rzpltej osobą swoją pańską zwłaszcza z nieprzyjacielem Krzyża Świętego raczej już Rzpltą pokrywać i zastępować raczy, za co Panu Bogu Wszechmogącemu, że nas takim panem opatrzeć raczył dziękując J. Kr. Mci poddaństwo swe wierne oddając na te czasy wdzięczni tego będąc od J. Kr. Mci p. n. dla poratowania dalszego odprawowania tych spraw, szkody wszystkie nam i poddanym naszym obywatelom ziemi halickiej i powiatu halickiego, trębowelskiego i kołomyjskiego przez pp. żołnierze poczynione J. Kr. Mci p. n. m. darujemy takim sposobem.

2. Gdy J. Kr. Mć. zlecić komu albo zesłać kogo raczył, do któregobyśmy wszystkie regestra swych i swych poddanych krzywd podali, których zapłata miałaby być w Lublinie pro tempore według konstytucyej warszawskiej, albo jakiby sposób najlepszy król IMć mógł naleść dochodzenia na panach żołnierzach sobie zapłaty szkód naszych, to tylko przy sobie zostawiamy: mordy, gwałty, usilstwa, podajemy według konstytucyej teraźniejszego sejmu, prosząc uniżenie o to, aby J. Kr. M. raczył tak obmyśliwać do końca miłościwem staraniem swojem, jakobyśmy byli bespieczni w domach swoich od nieprzyjaciela Tatarzyna i Turczyna.

3. A iż nam też pp. posłowie nasi dali sprawę, jakoby IMci pp. bracia nasi Wielkiego Księstwa Litewskiego tak do zapłaty żołnierskiej, jako też do odprawowania inszych potrzeb Rzpltej nie chcą nam być pomocni ani się też przykładać, choć są jedno ciało, jedna Rzplta

z nami, prosimy, aby J. Kr. Mć raczył w tem non deesse, żeby nas mieli opuszczać, gdyż my też na potrzebę IMci wszystko wedle potrzeby i czasu zwykliśmy czynić.

4. Na tymże zjeździe, iż byli na sejmie walnym posłowie nasi nie obrali poborcę, tego go tu według tej konstytucyi warszawskiej obieramy IMci p. Ścibora Wasiczyńskiego[1].

5. A dla lepszej pewności rękami się swymi podpisawszy, pieczęci swe przyłożywszy per oblatam podaliśmy, to do grodu halickiego i aby to było przesłano J. Kr. Mci upewniliśmy w tem IMci p. podstarościego halickiego. Dan na tymże zjeździe w Haliczu 12 Martii anno Domini 15 nonagesimo primo. Wojciech Solikowski imieniem IMci księdza arcybiskupa lwowskiego brata i swem. Mikołaj Buczacki P. Z. P. Prokop Sieniawski podczaszy nadworny koronny, Prokop Raszko podkomorzy halicki, Jaćmierski Wojciech, Mikołaj Ożga r. w. Stanisław Pstrokoński, Paweł Skarznicki, Floryan Stawski, Jan Szczuczki pisarz S. halicki, Jan Maliowieczki, Mikołaj ....

Castr. Hal. Rel. 101 p. 302—304.

7.

Halicz, 31 lipca 1592.

Instrukcya sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. Naprzód Panu Bogu wszechmogącemu podziękowawszy, że tak raczy chować J. Kr. Mć. p. n. w dobrem zdrowiu i szczęściu, że w tem zaburzeniu nieprzyjaciele Krzyża św. przywieść do pierwszych pakt i przymierza wiecznego swem staraniem raczył, J. Kr. Mci podziękować, z życzliwością dalszych postępków uspokojenia takimże staraniem wszelkich zamieszek R. P.

2. Item, że niemasz nic sroższego ku zgubie R. P. jako dissidencya, której się teraz wiele w Koronie Polskiej namnożyło, aby snadniej do spraw R. P. bracia naszy in charitate przystępowali, naprzód te dissidencye przez inkwizycye samych tylko pp. senatorów i posłów praktyk wszelakich za namową spokojną znieśli, starać się o to mają salva dignitate et tranquillitate dominioque S. M. R.

3. Oprawa królowej IMci aby była podług starego zwyczaju in centro regni tak w Koronie Polskiej jak i W. Ks. Litewskiem, wielką sumą nie onerując dóbr R. P. a nie na zamkach pogranicznych.

4. Klejnoty koronne, któreby z skarbu były wzięte począwszy od śmierci króla nieboszczyka św. p. Zygmunta Augusta pozostałe dowiedzieć się, jeśliże są spełna i przez pewne osoby deputowane tak z koła senatorskiego jako i poselskiego, aby były rewidowane.

5. Transakcya Będzińska aby była do skutku przywiedziona.

6. Aby się na potem praktykom zabieżało prawo stare ponowić, albo też jeszcze tęższe i surowsze za zezwoleniem stanów koronnych uczynić.

7. Konfederacya inter dissidentes de religione aby się nie wzruszała i owszem cała została, przestrzedz, i z tych, którzy są przyczyną zburzenia zborów sprawiedliwości z obwinionych aby była przez króla IMci zaraz uczyniona, a proces żeby był namówiony z zgodą wszystkich województw.

[1] Gdy później wystąpił Piotr Korytko jako poborca, szlachta wszystkich powiatów ziemi halickiej założyła przeciwko niemu protest. C. Hal. 101 p. 370.

8. Ratunek J. Kr. Mci z tych reszt poborowych i retentów kwarcianych, które od płacy żołnierzom miały zbywać roku przeszłego i aby dostateczna liczba z tego wszystkiego była uczyniona podług konstytucyej pp. posłowie przestrzec i dojrzeć mają. K'temu fundcol gdański i ryski, cło u Nogatu, czwarty grosz od małmazyej, muszkateli, wina J. Kr. Mci pozwalamy.

9. Kwarta aby nie była ruszana i na co innego obracana jedno na obronę krajów ruskich, podolskich według uprzywilejowania jej, jednak iż też to stoi za obronę jednę, zamki ukrainne opatrzyć i oprawić, jako Halicz, Trębowlą, Kamieniec, Śniatyn, na których wiele należy starać się, jeśliby nie mogło być skąd inąd, tedy z kwarty.

10. Obrona krajów podolskich, ruskich i innych, aby była namówiona bez angariej tak R. P. jako i szlacheckich imion.

11. Swawoleństwa niżowych Kozaków zabieżeć przed przyszłą wiosną, gdyż za taką licencyą, którą dobra R. P. i szlacheckie niszczą, tytuły jakieś wielkie sobie uzurpując, przychodzi, że się będą rozszerzać w ziemi J. Kr. Mci, skąd może być pernicies R. P. i nieprzyjaźń od nieprzyjaciela.

12. Gravamina pruskie starać się aby były zniesione i aby w prawach i w wolnościach z nami pospołu zostali i dowiedzieć się, jeśli i jako od Korony odeszli.

13. Inflantom prawa aby były namówione.

14. A iż niskąd inąd barzi praktyki u ludzi, jako z niedostatku rostą, a ten przychodzi ex magno luxu zabieżeć temu, jakoby mógł w Polsce ustać, aby każdy wedle kondycyej swej żył.

15. Kryminały i remissye trybunalskie, jeśli się na to wszyscy zgodzą, żeby król IMć dwie niedziele po sejmie sądzić je był powinien assidue, wszakże nie w mniejszej liczbie senatorów jeno 20.

16. Senatorowie według konstytucyej aby assidue przy królu IMci mieszkali sub privatione officii, jako się między nimi porządek uczyni i rationem na każdym sejmie w sprawach króla IMci i R. P. aby dawali.

17. Upominki tatarskie aby nie były zatrzymane i wedle starego zwyczaju, skąd bywały płacone aby teraz odprawowano ich a do tego pogłówne żydowskie przyłożyć.

18. Szlachta nowa i ci, którzy nie będąc, się być szlachcicami mienią się być niemi pozwana o szlachectwo, aby się per scrutinium i genealogiae deductionem in proprio districtu według statutu odprawowała. A ci, którzy bez wiadomości sejmików, koła poselskiego i senatorskiego i zalecenia hetmańskiego w posługach swych a nigdy nie służyli R. P. tylko dla possesiej dóbr ziemskich i R. P. tego dostali, pozwani od kogokolwiek, aby byli nobilitate et bonis tam terrestribus quam regalibus priwowani o co forum tak w ziemstwie jako i na trybunale.

19. Indigenatum żeby nikomu nie dawano tylko za prośbą sejmików powiatowych za pewnym dowodem urodzenia i zachowania.

20. Roki ziemskie halickie aby według dawnego zwyczaju po rocech lwowskich odprawowały się podług namowy.

21. O trybunał aby był sądzon we Lwowie, krajów kijowskich, wołyńskich, podolskich, bełzkich, bracławskich starać się mają.

22. Szafunek dóbr R. P. aby był nie dawany jedno terrigenom województwa onego.

23. Prywatne conventicula warować, aby na potem nie bywały.

24. W kancelaryej aby uniwersały i stanowienia sejmowe zapieczętowane przez posły, dostatecznie pisali, nie opuszczając ani przyczyniając nic [1].

[1] Następne artykuły z rękopisu C. II. p. 905 o karcie tylko w połowie zachowanej.

25. . . . dobrze zasłużonym R. P. o daninę wieczną Rakowa
26. ..... aby mógł mieć zapłatę sumy, którą.... Taranowskiemu.
27. ...... Kuropatwami panem Koriczienskiem, co... siejmu, choć nie wpisali w uniwersał... aby im to było dano.
28. ......miem Wołoch i którzy zawżdy pokazywali życzliwość .... tam będąc R. R. .. i dla tej przyczyny są pri.... .... wszystkich prosić, aby ich przyjąć in indigenatum Korony.....
29. ...... gą prosić, aby król IMć pisać do cesarza IMci.... ....żeby miał sprawiedliwość.
30. ...... aby przy swem prawie i wolności zostali, starać się o to, gdyż ....wdzeni od p. Ulanieckiego.
31. ...... de teloneo aby było elucidowane.
32. ...... p. Sczuczkiem prosić o przywileje, które mu pokradziono na dobra i dzierżawy jego Driszczowa, Biszowa, Padniowy, Czernikowiecz.
33. Za mieszczany kamienieckie, żeby byli w wolnościach zachowani i żeby im wolno było jeździć z towary tureckimi jako i lwowskimi po Koronie.
34. Za mieszczany rohatyńskimi, aby byli porównani z inszymi miasty i wolnościami od myt i na łaźnią aby im dano przywilej.

Praesentibus gsis. Nicolao Buczacki a Tworow terrarum Podoliae, Procopio Rasko de Kropiwnik haliciensi succamerariis, Joanne Potocki, Jacobo Prethphicz, trembovliensi, Nicolao Jazłowieczki sniatynensi..... Procopio Sieniawski curiae regni.... A....... Stanislao Kopyczinski.... Thoma ....tniczki notario terrestribus haliciensibus ...... Wasiczinskie. Stephano Potoczki, Walentino et Bartolomeo Polianowskie, Alberto et Nicolao Choczimierskie, Petro Ozga, Alberto et Joanne Zawisze, Toma et Valentino Czebrowskie, Floriano Stawski venatore haliciensi, Joanne Makowiecki,, Venceslao Naraiowski, Alberto Ludziczki, Jacobo Potoczki, Jacobo et Luca Koriczienskie, Alberto Kaweczki notario castrensi trembovliensi, Jacobo Glinka, Stanislao Starzycki, Felice Zawissa, Joanne Sczukoczki, Stanislao Kalinski, Luca Koriczinski, Adamo Sapowski, Joanne Przystałowski, Georgio Sczuczki, Paulo Kuropathwa, Joanne Strzesz, Nicolao Staninski, Joanne Kusmider Grusczinski, Petro Borisławski, Joanne Bobrow..... quam plurimis circa praemissa personaliter existentibus.

Castr. Hal. Rel. 102 p. 902—906. na dwóch kartkach tylko w połowie zachowanych. Druk u Barwińskiego, Dyariusze i akta sejmowe 1591 i 1592 str. 190 z współczesnej kopii znajdującej się w Bibl. Zamojskich. Warsz.

8.

Halicz, 26 sierpnia 1594.

Protestacya szlachty ruskiej z powodu cofnięcia się przed Tatarami.

Barones per Scitas iniuriati tocius terrae Russiae summo cum dolore deplorarunt unanimiter diligenciam in eo fecerunt, quia ipsi volentes ulcisci suas iniurias parati erant bellum inter montes Ungariae inire et sanguinem suum perfundere, sed ob inertiam et negligentiam contra tantam copiam (Scitorum) progredi non ausi sunt, quo animadverso domum suam se quisque contulit.

Castr. Hal. 103 p. 1576.

9.

Halicz, 7 stycznia 1597.

Instrukcya sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. Naprzód J. Kr. Mci dziękować mają, że w ostrożności niebezpieczeństwa koronnego, zdrowiu swemu nie folgując, prace takie ponosi i do wiadomości naszej odsyłać raczy, Pana Boga prosząc, aby w zdrowiu dobrem, długo fortunnie panującego z dobrą sławą J. Kr. Mci i z dobrem Rzptej na świecie chować raczył.

2. Z propozycyej J. Kr. Mci wyrozumiawszy, że potrzebuje, aby się barzo ante decessionem finalem jej nie głosiła, zleciliśmy pp. posłom, dając im plenariam facultatem, aby upatrowali doskonale, utrum melius, albo societas z tymi, którzy nas do tego wzywają, albo certa pax z pogany, obzywając się na wszelkie niebezpieczeństwa, któreby nas od sąsiad naszych dobiedz mogły; przy temże aby gruntowną i doskonałą obronę tak teraz, jako i na potem przeciwko temu nieprzyjacielowi, tak możnemu teraz na tym sejmie, namówili i zawarli.

3. Nie macie przystępować pp. posłowie naszy do żadnej rzeczy namów sejmowych i contenta propozycyej, ażby pierwej namówili dostateczny warunek wolności szlacheckiej od swawoleństwa żołnierskiego.

4. Konstytucye sejmowe i uchwały, aby były in robore zachowane, a ktoby co contra czynić się ważył i prywatnie one znosić chciał, penę jak najsroższą namówić.

5. Transakcyej będzińskiej według objetnice IMci ks. kardynała Kajetana, jeśliby arcyksiążę IMć Maxymilian dotąd dosyć nie uczynił, namówić, jakoby nietylko samego Maxymiliana ale i wszystek dom rakuski odstrychnąć od Królestwa Polskiego teraz i na wieczne czasy; także na tych, którzyby chcieli promowować kiedy dom rakuski do Korony, namówić penam infamiae, co wszystko na tym sejmie aby się skończyło.

6. Pactis conventis prosić, aby król IMć dosyć czynić raczył, a mianowicie proces konfederacyi aby był namówiony taki, aby utrique parti serviret a to dla zadzierżenia pokoju wnętrznego, także zamków opatrzenie, Estonia et alia, a przytem gorąco się upomnieć powinności króla IMci strony opatrzenia zamków i chowania ludzi na nich z skrzynki swej. Także i o skarby się dowiedzieć Rzptej.

7. Posłom ze Szwecyej przysłuchać się mają i to, coby było ex dignitate et securitate J. Kr. Mci i Rzpltej upatrywać mają.

8. Ludzie religiej greckiej albo ruskiej aby przy swych ceremoniach zostawieni byli oprócz kalendarza, na którym wiele należy krajom ruskim dla poddanych i jarmarków; jednak do Turek do patryarchów swych ani patryarchowie tu do nich nie mają posłańców posyłać bez wiadomości J. Kr. Mci a to dla uchronienia się od szpiegów nieprzyjacielskich.

9. Jani i Didaskal aby byli na sejmie stawieni i sprawili się tego co im zadadzą.

10. Rewizorowie aby byli przysięgli ad quemlibet actum a zwlaszcza dla frymarków dóbr Rzpltej a to dla szkody Rzpltej.

11. Według konstytucyej, aby komisarze wysyłani byli na wycerklowanie gruntów, poki mają być rozdawane daniny, a to z tego sejmu.

12. O naprawę zamku halickiego i o strzelbę do niego prosić albo więc retenta przed krakowskim sejmem, które są u p. starosty halickiego dać na działa, czego ma dojrzeć podkomorzy, stolnik i wojski.

13. Kozaki in disciplinam wprawić a przestrzedz, aby na takie niebezpieczeństwo nie przychodziliśmy jakie niedawno było.

14. Prosimy, napominamy i chcemy mieć, aby pp. posłowie jeśliby dzień przed czasem nie konkludowali sejmu ostatecznego dnia sejmu, nocy nie czekając, by też sami jedni szli i żegnali króla IMci cum protestatione.

15. Luxus aby był zahamowany starać się.

16. Okazowanie namówić takie, aby żadnych traktatów na niem nie bywało.

17. Szlachta nowa ad male narrata poczyniona aby była degradowana a szlachectwa dowodzenie aby inaksze ważne nie było, tylko za świadectwem obywatelów onegoż powiatu abo sejmiku. Indigenatus aby był uważnie dawany, te przeciwko którym są protestacye, aby byli abrogowane.

18. Od probostwa miechowskiego snać przedano Lendak Węgrzynowi, co jeśliby tak było, aby nullitas tej przedaży była, a temu zabiegać, aby to na potem nie było.

19. IMci p. hetmanowi koronnemu dziękować za wszystkie prace a prosić, aby w tem ustawać nie raczył z łaski swej i miłości Rzpltej i nam wszystkim.

20. IMci panu lwowskiemu za te prace i zniesienie dzielnością swą nieprzyjaciela głównego koronnego podziękować i prosić króla IMci, aby te prace jego przyjąwszy, wdzięczne miał na zasługi jego baczenie ex occasione.

21. Za IMcią p. starostą kamienieckim[1] prosić, ukazawszy jego posługi częste a znaczne i wielkie Rzpltej, aby wzgląd miał król IMć na nie, a to co pobudował swym kosztem zamek w Latyczowie nowy w Smotryczu i oprawę Kamieńca nagrodzić, także i jurgielt prosić.

22. Za p. podkomorzym halickim[2] prosić aby wzgląd miał J.Kr.Mć tak na zasługi jako i na szkody wielkie, które podjął przez wojsko albo obóz, iż nie mogło być inaczej z potrzeby Rzpltej, że tam musiał obóz leżeć.

23. Za p. krajczym królowej, IMcią Daniłowiczem, który toga et armis ustawicznie służy J. Kr. Mci i Rzpltej prosić aby był wzgląd służb i strat jego.

24. Za p. podsędkiem halickim prosić, aby król IMć kazał zapłacić sumę, którą wydał na potrzebę Rzpltej za upewnieniem p. podskarbiego.

25. Za p. Szczuckiem prosić, aby według obietnicy swej król IMć miał wzgląd na posługi jego.

26. Za p. Stanisławem rotmistrzem J. Kr. Mci prosić, aby był wzgląd utrat i posług jego.

27. Za panem Chrzistofem Broniewskim, którego majętność zawiódł brat jego już umarły na posłudze Rzpltej i sam sine intermissione służy, prosić, aby mógł mieć ratunek na wyswobodzenie majętności.

28. Za pp. Miękicskiemi, Wilkowskiemi i Kazanowskiemi prosić aby nieodwłocznie król IMć raczył sądzić o zamordowanie głów braci ich.

29. Za p. Zygmuntem Dubrawskim prosić, który wiele razów z nieprzyjacielem koronnym krew swą przelewał i teraz służy.

30. Za Haliczany prosić JKr. Mci, aby na ich utrapienie przez nieprzyjaciela, dla naprawy obrony miasta mogli mieć jakie poratowanie.

31. Pro hac vice tantum, aby sędzia nowoobrany halicki mógł in possesione actorum na przypadły czas przysiądz dla extraktów spraw szlacheckich.

Z kopii współ. Bibl. Ord. Zamojskich, druk Barwiński: Dyarusze i Akta sejmowe r. 1597 p. 391. W Castr Hal. 194 p. 430 próżne miejsce dla wpisania.

[1] Jan Potocki.
[2] Prokop Raszko.

10.

Halicz, 10 stycznia 1597.

Protestacya szlachty obrządku greckiego.

1. Do urzędu niniejszego i aktów grodzkich halickich, przyszedłszy oblicznie urodzeni Adam i Iwan Balabanowie i szlachetny Piotr Szumlański, Iwan i Samuel Zagwojscy, Iwan i Jędrzej Glińscy, Teodor Żurakowski, Fedor Kroszilowski, Daniel Berezowski, swem i wszystkiej braciej swej powiatu tutecznego, halickiego i lwowskiego, kołomyjskiego religiej greckiej żałościwie skarzyli się i obświadczyli przed urzędem przerzeczonym przeciwko braciej swej zgromadzenia Koła rycerskiego, na sejmik halicki przez króla IMci m. pro die 7 Januarii naznaczony, iż IMć pp. bracia wzgardziwszy liberas voces et libertates nobilium, quibus omnes incolae regni hujus incliti gaudent i one sua potentia, zatłumiając, petita Ich Mciów wyżej mianowanych greckiej religii z strony artykułu Ich Mciom pp. posłom w instrukcyi podanego, aby król IMć czyniąc dosyć pactis conventis poprzysiężonym, zwłaszcza de securitate dissidencium in religione, obywatele wszystkich krajów ruskich, qui ritu graeco Deum colunt, przy tych zupełnych ceremoniach i kalendarzu zwykłym ich zachować raczył, odrzucili, bo acz o zachowanie ceremonej ten artykuł włożyli, jednak excypowali kalendarz, na którychmy ani pozwolić chcieli i z tem się zaraz protestowali i też do odmiany kalendarza tego przystępować nie chcieli.

Castr. Hal. 104. p. 432.

11.

Warszawa, 20 czerwca 1600.

Uniwersał królewski w sprawie czopowego i innych podatków uchwalonych na sejmiku halickim 15 maja 1600 [1].

1. Zygmunt Trzeci z Bożej łaski król Polski, Wielki Książe Litewski etc.

Wszem w obec i każdemu z osobna, którym to należy wiadomo czynimy, że gdy za wniesieniem niektórych niemałych na sejmie przeszłym warszawskim trudności, nie mogły potrzeby i bespieczeństwo pospolite tak być opatrzone, jako czas i nawalności wielkie z kilku stron na Rzpltę nalegające niosły i biły, dlatego za zezwoleniem stanów na tymże sejmie sejmiki po wszystkiej Koronie i państwach jej przez nas złożone, ziemie halickiej w województwie ruskiem dygnitarze, rycerstwo i obywatele zjachawszy się na ten sejmik, jednostajnie dla ratunku potrzeb naszych i Rzpltej zgodzili się, aby czopowe we wszystkich miastach i miasteczkach naszych i poddanych naszych tak duchownych jako i świeckich przez rok cały, począwszy od publikacyej tego uniwersału we dwie niedzieli aż do dnia drugiego takiego w roku przyszłym

[1] Uniwersałem 29 marca 1600 r. zwołał król sejmiki na 15 maja, na których przedłożony był postępek sejmu i gwałtowne potrzeby, do których opatrzenia król przystąpić ma, do jakich zgoda stanów drogę mu poda. Wzięli też posłowie do braci pospolite ruszenie, na które wobec z wielu stron grożących niebezpieczeństw niektóre województwa zezwoliły, a także i o okazowaniu rządnym ma być namowa na sejmach i t. d. a cokolwiek ku dobremu Rzpltej postanowią sejmiki do tego się król przychyli. Aby zaś wszystkie sejmiki do jednej sentencyi się skłonily, tedy król generalny sejmik wielkopolski w Kole, w Małopolsce w Korczynie, na Mazowszu i Podlasiu w Warszawie, Prusom w Grudziądzu na 29 maja składa. C. Trem. 103 p. 888—9.

tysiąc sześćsetnym pierwszym, także i niektóre inne, niżej mianowane, podatki były wybierane i do skarbu naszego oddawane.

2. Które to zezwolenie swoje gdy nam przez posły swe urodzone Stanisława Gorskiego stolnika ziemie halickiej i Andrzeja Błażejowskiego pierwej na korczyńskim głównym sejmiku opowiedzieli a potem tu do nas odnieśli, my obywatelów pomienionej ziemi halickiej takowe zezwolenie wdzięcznie przyjąwszy i warując, że składanie takowe sejmików, jakie na ten czas było, nie ma na przyszły czas nic prawom i zwyczajom tej Rzpltej szkodzić, postanawiamy, aby uniwersał nasz około oddawania poboru tego wydany był tym, który niżej opisany jest sposobem.

3. Czopowe w miastach i miasteczkach tak ma być wybierane:

W miastach i miasteczkach naszych królewskich, duchownych i świeckich nie od korca ani od ćwiertniej ani od żadnej miary słodu wedle zwyczaju dawnego, ale od beczki tym sposobem czopowe być ma, jako beczka przedawana będzie od każdego grosza jako gdzie ustawione albo przedawane będzie, ci co warzą po pieniądzu jednemu polskiemu płacić będą powinni. Wszakże od tych groszów co pieniądze uczynią nie mają depaktacyej wyciągać. A jeśliby tenże, co piwo warzył toż piwo szynkował z osobna, od tejże każdej beczki względem szynku od grosza po pieniądzu zapłacić będą powinni. A jeśliby ten piwowar komu inszemu piwo przedał na wyszynk, ten co je kupi do miasteczek, do wsi, od wzięcia tego piwa na szynk po pieniądzu od grosza płacić będzie a ten pieniądz u piwowara tego a nie tego co je bierze na szynk poborca repetować będzie. A iż się najdują niektórzy stanu szlacheckiego, niektórzy też starostowie, którzy w mieściech naszych królewskich i duchownych domy mają a piwa na szynk warzają, także i ci którzy słody bądź wymierne bądź folwarkowe na wywarzenie do miast albo miasteczek dawają, tedy takoweż czopowe płacić mają jako inszy mieszczanie od inszych piw. Z mielczuchów folwarkowych dóbr naszych i duchownych, z których na wyszynk piwo dawają, każdy karczmarz ma dawać od beczki wyszynkowanej grosz jeden. Karczmarze albo piwowarowie, którzy na wsiach piwo warzają, ponieważ je ci szynkują i indzie przedawają, takowi od każdego grosza we wsiach naszych i duchownych a w szlacheckich wsiach browary i karczmy od czopowego mają być wolne, od czterech szelągów po pieniądzu jednemu płacić będą powinni. Słodownicy co słody robią a piwa nie warzą, od rzemiosła swego do roku powinni dać po złotych dwa. A przywoźnego piwa, na imię gdańskiego, świdnickiego, głogowskiego, wrocławskiego i innem imieniem nazwanego, od każdego achtla, które przewożą do Korony, ma dać groszy piętnaście a od faszy groszy trzydzieście. Od palenia gorzałki, banie, kotła w miastach i miasteczkach każdy powinien płacić po groszy dwudziestu i czterech a na wsiach po groszy dwanaście a od szynku tejże gorzałki w mieściech i miasteczkach i wsiach od każdej kwarty po kwartniku jednemu, czemu i arendarze gorzałki podlec mają.

4. Wina wszytkie aby inszemi drogami nieszły jedno temi: na Jaśliska, Duklę, Rimanow, Sandecz, Biecz, Żmigrod, Nowytarg, Krosno, Sambor, Lesko, Stryj czego przestrzegać mają starostowie, celnik koronny i urzędy mieskie i ktoby się ważył inszemi drogami wina węgierskie z tych tam krajów do Korony wieść i prowadzić, tedy tym sposobem wina traci, którego połowica na nas a połowica na delatora.

5. A za pozwoleniem inszych stanów mocą i ustawą tego sejmiku postanawiamy teraz i na czasy wieczne, aby ani dzierzawcy naszy, ani poborcowie, ani żaden inny nie śmiał gwałtem hamować kupców albo do inszych składów mimo te gdzie je prowadzą poniewalać, gdyż na każdym z tych składów poborcowie od tych win składne i czopowe zupełnie, każdy w swem województwie wybierają i do skarbu naszego oddają pod winą sta grzywien parti et iudicio totidem ad instantiam cuiusvis, o co forum na trybunał mieć ma inter causas officii. Od każdego półkufla wina węgierskiego, jeśli na składzie bez kwitu pokazanego kto niezapłaci, płacić mają

a od tego zaś co kupi i szynkuje z osobna dać mają po zł. dwu. Od każdej kufy małwazyej i muskatelle strony szynku mają dać po zł. czterech, a składanego z osobna po złotych czterech. Wina endeburskie i rakuskie, morawskie i reńskie iż promiscui idą do Małej i Wielkiej Polski, temu skład pewny być nie może na komorach celnych, poborca przy pisarzu celnym i urzędzie miejskim wybierać będzie od każdego wiadra, które ma mieć ośmdziesiąt kwart wina węgierskiego i reńskiego po groszy sześci, a od endeburskiego od każdego wiadra, które ma kwart sto i cztery groszy dziesięć. Od wina gubeńskiego, kroseńskiego, wołoskiego et id genus drilingu po groszy dwadzieścia i cztery, a od wina wołoskiego bareły po groszy szestnaście. Wina, które do piwnic w mieściech przed tym uniwersałem stawiono, mają być przez poborcę i urząd miescki sub fide et conscientia policzone, a któreby się nalazły za ich pilną inkwizycyą odczopowane, takowe poborca z urzędem miejskim pieczętować ma, aby drugi raz od nich nie czopowano a od którychby nie odczopowano, tedy od nich płacić powinni będą szynkowe albo czopowe od każdej beczki po złotych dwa, składanego nie wyciągając. A od innych win jako wyżej. A po expiracyej roku cokolwiek się najdzie win w piwnicach niewyszynkowanych, od czopowego wolne być mają, składne tylko zapłaciwszy na komorach pogranicznych. Wina, które morzem przychodzą francuskie, włoskie, hiszpańskie, pinioli, alakanty, canarii sitii, rywuły i inne, które gdy do miasteczka i miasta przywiozą, od każdej bareły płacić mają po groszy dwudziestu i czterech, czego poborca i urząd miescki fideliter dojrzeć mają. Od beczki miodu rozsyconego każdej, w którejby trzy bareły były pitnego, od każdej po groszy dwanaście a od półbeczki według proporcyi bareł po groszy sześci. Od miodów starych sowito każdy ma dać po groszy dwudziestu i cztery a od bareły albo półbeczki po groszy dwanaście, wyjąwszy miody szlacheckie, które sobie doma sycą a które będą na szynk z swych własnych pasiek dawać. Także od trojniku, kierstrangu, malinnika, każdy jako od starego miodu płacić będzie powinien.

6. Ażeby to wszytko czopowanie sprawiedliwie wybierano i wydawano, poborca też powiatów będzie powinien po wzięciu uniwersału poborowego objachać miasta wszytkie i miasteczka onych powiatów a tam ma z rady miesckiej albo pospolitego człowieka jednego obrać, który przezeń i przez urząd ma być przysięgą obowiązany, że tego podatku czopowego pilnie i wiernie nikomu nie folgując doglądać i wybierać będzie według tego uniwersału. Do którego jeszcze z urzędu miesckiego ma być jeden przydany, aby tem więtsza wiara była i pilność, z czego się urząd miescki wymawiać nie ma.

7. A pieniądze wybrane na kwartał poborcy oddawać za dostatecznem pisaniem rejestru każdego waru i szynkowania za zapieczętowaniem pieczęcią miescką i podpisem burmistrza i dwu radziec pod winą sta grzywien. Tenże poborca we wsiach naszych królewskich i duchownych ma postanowić z karczmarzami z wiadomością panów samych, starostów i urzędników, jakoby z tego czopowego ten pobor dochodził sprawiedliwie. A ze wsi szlacheckich panowie wsi onych albo ich urzędnicy mają pobór czopowy ut supra odsyłać do poborcy przez karczmarze swe, cum significatoriis za ręką i pieczęcią swą, specyfikując jako wiele czopowego a że zupełnie i sprawiedliwie odsyłają, czego karczmarze przy oddawaniu czopowego przysięgą podeprzą[1]. A jeśliby się też kto upornie jakiemi wolnościami chciał bronić, takowy do zapłaty przymuszony urzędownie być ma i listy żadnymi przeciwko temu bronić się niema.

8. Od każdej beczki śledzi przekupnie mają dawać po groszy sześci. Od beczki dorszu i stokfiszu po groszy dwu. Od beczki szczuk lwowskich po groszy dwanaście; od beczki ryb pruskich królewieckich po groszy sześci, od beczki węgorzy po groszy dwanaście, od maczewyziny po złotych dwu, od beczki jesietrzyny po groszy dziesięci, od sta suchych ryb po groszy piąci, od łososia jednego po groszu jednemu, od troszki junow po groszu jednemu.

[1] podeprze.

Owczarze osepni, fawstowie faleczni i inni aby dali od dziesiąci owiec swych po groszy dwa i od tych co je w najmie mają.

9. Ci, którzy mają pieniądze leżące a na interesse ich dawają, aby każdy od sta złotych dał zł. dwa, a nawięcej, którzy majętności swoje przedawszy w mieściech mieszkają, wszakże aby żaden nie brał od sta jedno złotych ośm. Kupcy wszyscy którzybykolwiek za granic Korony naszej woły podolskie pożeną, mają dawać od każdego wołu nad cło pograniczne po groszy dziesięci, a od wołów polskich i mazowieckich i jałowic, od których piętnaście groszy na cło biorą, po groszy piąci przy każdej komorze koronnej u onej drogi, którą pożoną ostatniej, wyjąwszy woły slacheckie i woły z powołowszczyzny wzięte i woły zimowane własnym gumnem slacheckim, od których jako cło tak i pobór nie ma być dawany, na co według dawnych zwyczajów faktorowie przysięgi czynić mają. Wybieranie czwartego grosza, które nad zwyczajne cła za uchwaleniem przy poborze zwykło bywać od towarów, które z Polski i do Polski prowadzone bywają, także i od wołów żadnymi się wolnościami nie szczycąc, niema być in corpore regni tylko na pograniczu, albo na którem miescu commodius poborcy pogranicznemu w swej ziemi postanowić się będzie zdało, in augmentationem tego.

10. A celnik koronny ma się fideliter z poborcą znosić o regestrach swych komor pogranicznych i głównych krakowski i poznański, żeby się poborca sprawić mógł jako wiele czwartego grosza od taksy celnej przyjść by miało sub poena quatuordecem marcarum, o którą do urzędu grodzkiego pozwany celnik albo pisarze celni od poborcy albo sukkolektora jego toties quocies zapłacić ma, według których contra regestrum przez celnika podpisanym poborcy do skarbu będą powinni respondować. A ktoby się tego ważył, żeby nie na granicy albo w Koronie w któremkolwiek województwie granicznym nieprzyległym ten czwarty grosz wybierać śmiał i tem ludzie kupieckie obciążał, winie sta grzywien przepada, od którą od kogokolwiek pozwany na trybunał albo przez urząd starosty któregokolwiek grodu peremptorie dosyć uczynić będzie powinien, której winy połowica sądowi a połowica aktorowi iść ma a pozew ma być u sukkolektora, któryby w imię poborcy swego co od kogo wyciągał.

11. Żydowie we wszystkiej Koronie nemine prorsus excepto po półtora złotemu każdy od głowy będą płacić powinni, a iżby od takiego pogłowia nie ulegali, tedy tak postanawiamy, aby w każdym mieście miasteczku tak naszym jako poddanych naszych powinien był urząd miescki popisać Żydy wszytkie ile ich jeno głów jest w którym domu fideliter i oddać do rąk poborce w każdym województwie także też we wsiach naszych dzierzawy naszej a u poddanych naszych duchownych i świeckich panowie ich przez swe sprawce albo urzędniki toż uczynić mają z pilnością wszystkie Żydy, ile jeno ich kędy głów jest, popisać i oddać do poborców, a Żydowie każdy z nich będą się powinni prezentować przed urzędy miast, miasteczek i wsi obyczajem wyżej opisanym sub poena zł. p. dwuset, która ma być od starszych ich requirowana. A urzędy też i panowie ich pod tęż winę podpadać będą gdzieby w tem negligentes byli, o którą winę na Żydziech urząd grodzki egzekucyą peremptorie czynić ma salva nihilominus inquisitione, gdyby się kto utaił albo uległ temu, komu interest, to jest poborcy.

12. Warunek, czas i mieisce oddawania czopowego. Do wybierania pomienionego czopowego w ziemi halickiej za zezwoleniem wszytkich obywatelów tamecznych według pozwolenia ich dawanym[1], urodzonego Krzysztofa Gorskiego poborcy, który za oddaniem i publikowaniem uniwersału tego czopowego przysięgę naprzód czynić ma in eam rotham jaka jest w uniwersale poborowym anni millesimi quingentesimi nonagesimi quinti[2] w grodzie swym, gdzie osiadłość ma z sukkolektorami swymi, której przysięgi extrakt przy liczbie produkować ma. A na to wybieranie ma brać rekognicye dostateczne od tych, co go oddawać będą cum specificatione poboru wszelakiego.

[1] dawany.
[2] Vol. I. II. 1438.

13. Czas wybierania pieniędzy czopowych, pogłównego żydowskiego, składnego winnego i małwaziowego, czwartego grosza ma być od publikacyej uniwersału tego nadalej we dwie niedzieli a kończyć się ma takiegoż drugiego dnia w roku przyszłym millesimi sexcentesimi primi. A wszakoż pogłówne żydowskie zaraz na początku tego poboru zupełnie wybierane być ma. A gdzieby kto takowego czopowego na czas pomieniony nie oddał, poborca powinien go in delatis do urzędu oddać, za którą delacyą cum poena quatuordecem marcarum zapłacić go każdy powinien urzędowi grodzkiemu a urząd grodzki, to co wybierze, w dziesięć niedziel po oddanej delacyej do podskarbiego powinien odesłać albo urzędowe procesy, w którychby się żadna folga przeciwko deferowanym nie okazowała, pod winą sta grzywien gdy będzie do tej delacyej pozwany na trybunał, której winy połowica sądowi a połowica stronie pozywającej przychodzić ma. A takowych delacyi, które poborcy do grodów podawać będą, mają extrakty z tych urzędów autentice oddawać do skarbu przy oddawaniu rat, z których delacyi już skarb a nie poborcy urzędy grodzkie rekwirować mają.

14. Mieisce oddawania pieniędzy czopowych tych powiatów mianujemy według zezwolenia ich do skarbu za kwitem podskarbiego koronnego na raty skarbem postanowione pod winą sta grzywien zapozwanym na trybunał piotrkowski albo lubelski od instigatora oddać je ma in instanti sub poena banitionis, której winy połowica na sąd a druga połowica na delatora przychodzić ma. Wszakoż aby tem prędzej skarb nasz do pieniędzy przyść mógł pozwalamy podskarbiemu naszemu koronnemu, iż będzie mógł kontrakty strony czopowego składnego, pogłównego żydowskiego i czwartego grosza z poborcą albo z kim innym, zwłaszcza za słuszną aukcyą uczynić, aby się prędszymi pieniądzmi skarbowi dogodzić mogło. A poborca gdy te pobory wybierze, ma na pierwszych rocech ziemskich w powiecie swym liczbę uczynić i kwity podskarbiego tam okazać przed sądem in facie nobilitatis onego powiatu albo ziemie, którą liczbę ma potem przy ostatnich resztach czopowych podskarbiemu koronnemu odnieść a co zostanie finaliter zapłacić sub poena banitionis, gdzie by się o to dał pozwać instigatorowi do sądu trybunalskiego; salarium poborcy rachowane być ma od każdego złotego po groszu jednemu, z którego salarium i koszt na wożenie pieniędzy i drogi odprawować będzie miał z swymi sukkolektorami. A dla lepszej wiary i pewności do tego uniwersału pieczęć naszą koronną kazaliśmy przyłożyć. Dan w Warszawie dnia XX miesiąca czerwca roku pańskiego millesimo sexcentesimo, panowania królestw naszych polskiego XIII szwedzkiego roku siódmego na własne króla IMci rozkazanie.

C. Tremb. Rel. 103 p. 1014—1023 oblatowano w Trembowli z odpisu grodz. halickiego (oblat. tamże 3 lipca), 10 sierpnia 1600 r. przysłanego przez Krzysztofa Gorskiego poborcę halickiego. W nagłówku hal. czytamy, że przyniósł do grodu królewski ten akt łożniczy króla Stefan Napiorkowski literas universales cotributionum ducillorum in comitiis particularibus districtuum unanimi consensu laudatorum.

12.

Kraków, 31 lipca 1603.

Wezwanie króla do poparcia jego przedłożeń na najbliższym sejmiku deputackim.

1. Zygmunt Trzeci z Bożej łaski król Polski Wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie etc. etc. i Szwedzki, Gocki, Wandalski dziedziczny król etc. Urodzony wiernie nam miły. Na zjeździe, który do obierania deputatów na trybunał przypada, będzie imieniem naszem przełożono stanom tam zgromadzonym o potrzebach pospolitych bardzo

na ten czas Rzpltej należących. Uczynisz tedy Wierność Twą rzecz nam wdzięczną, gdy na ten zjazd przybędziesz, i tam do tego, coby ku dobremu ojczyzny, ku podźwignieniu spraw i potrzeb jej, ku zatrzymaniu całości państw jej należało przychylisz, co łaską naszą wierności twej oddawać się będzie. Dan w Krakowie dnia ostatniego miesiąca lipca roku pańskiego MDCIII panowania królestw naszych polskiego XVI szwedzkiego roku X[1].

Ind. Rel. C Hal. 110 p. 1164.

13.

Halicz, 19 marca 1607.

Laudum sejmiku halickiego.

1. Anno Domini millesimo sexcentesimo septimo.

My urzędnicy rycerstwo na ten raz za obwieszczeniem J. kr. Mci n. m. p. tu na sejmik halicki die 19 Martii zgromadzeni bacząc i uważając wielkie niebezpieczeństwo na ojczyznę naszą miłą następujące, dla uspokojenia jej pozwalamy, aby pobór ten przeszłego sejmu był integre dodany a drugi aby był złożony.

2. Za które żołnierze powiatowe obrawszy rotmistrze wyprawić do J. kr. Mci dla zadzierzenia dostojeństwa majestatu jego salvis jednak libertatibus et imunitatibus, który pobór tak przeszły niedodany, jako i ten nowo pozwolony, aby był wydany ex nunc a nadalej do kwietnej niedziele.

3. A interim ad fidem publicam dostać pieniędzy tymże Ich Mciam pp. Rotmistrzam od nas naznaczonym iuxta quantitatem poboru stąd przychodzącego pozwalamy, assekurując IMciom pewnej a istotnej zapłaty[2]...... Rzptę zasłaniać się mają i owszem te pobory równo z nami wydać powinni będą a to sub poena centum marcarum, o co forum w grodzie na kwerellach peremptorium, semotis quibusvis dilationibus et appelationibus.

4. Nihilominus, strzeż Panie Boże dalszego jakowego na ojczyznę naszą niebezpieczeństwa, któremby pobór od nas złożony wystarczyć nie mógł, tedy i sami osobami naszemi tam gdzieby zatrzymanie całości wolności naszych stawić się pod tymże związkiem niżej mianowanym obligujemy, co iżby swym porządkiem szło, donosimy tu do wiadomości IMci p. wojewody ruskiego[3] jako wodza naszego aby, jeśliby fatis currentibus do ruszenia się nam wszystkim dla dalszego odparcia niebezpieczeństwom naszym na ojczyznę naszę przyszło, IMć albo IMć p. kastellan halicki[4] nabliżej po IMci uniwersałami swymi nas bracią swą obesłać i obwieścić raczyli. Za którem obwieszczeniem wszyscy się stawić z powinności przeciwko ojczyźnie na miejsce w uniwersale oznaczone, niewątpiąc braterskie i do wszytkich mocą zjazdu tego upominając i żądając.

5. Wszakże ci, którzy są a legatione na sejm przyszły do J. kr. Mci pod Jędrzejów naznaczeni, także Ich Mć. pp. rotmistrze, gdyby przyszło do ruszenia się, objecujemy wzwyż mianowanym tak im to podobno przeczytać ma, iż loco expedicionis bellicae munus odprawowali. Adam Tirawski podsendek halicki marszałek na ten czas koła rycerskiego w Haliczu zgromadzonego za zleceniem IMciów podpisuje.

Castr. Hal. 111 p. 813—814.

[1] Adresatów tej odezwy królewskiej nie ma poszczególnych. Do oblaty do grodu halickiego wniósł odezwę powyższą Albert Sierakowski jako litteras s. Maiestatis ad nobilitatem districtus praesentis missas, sigillo minoris cancellariae obsignatas. Z kancelaryi królewskiej rozesłano więcej takowych pism do wybitniejszych z ziemian halickich.

[2] braknie dwu wierszy zatartych.

[3] Stanisław Golski.

[4] Wojciech Humiecki.

14.

Halicz, 19 marca 1607.

Instrukcya sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. Instrukcya i artykuły Ich Mciam pp. posłom z sejmiku halickiego pro die 19 Martii od JKr. Mci złożonego na sejm przyszły walny dana.

2. Iż nam w województwie naszem przed innymi[1] sejmikować a w czasiech tych krwawemi łzami opłakania godnych wprzód przychodzi, a iż podobno godnością naszą w przechowaniu tem mniej dogodzić możemy, życzliwością jednak uprzejmą, statecznością, powinną, cnotą przeciwko Rzpltej matki naszej i dostojeństwie JKr. Mci i braciej swej oddaniem całej braterskiej miłości dogodzić i usiłować bychmy chcieli, zjachawszy się tedy tu na sejmik obraliśmy zgodnie posły z pośrodku siebie Ich Mci p. Jakóba Potockiego z Potoka starostę białokamienieckiego, IMci p. Adama Tirawskiego podsędka, Adama Lichowskiego[2] ziemskich halickich, IMci p. Kristofa Chodorowskiego, p. Jakóba Kocieczyńskiego, p. Marcina Kazanowskiego, którymeśmy zlecili naprzód uniżenie Jkr. Mci p. n. m. za tak miłościwe oko na tę ojczyznę naszą a pilne i uprzejme przemyśliwanie o dobrem i pożytecznem naszem podziękować a prosić przytem pilnie, aby JKr. Mć pan i głowa nasza nie ustawać raczył we wszelakiem pieczołowaniu i czułości swojej jakoby tak zaburzone[3] . . . . dzielnością i inszymi wolnościami dodzierzaniem Panom naszym wiary i stateczności wszystkimi cnotami przodkujące Królestwa już na poły przewiedzione, uchronione i do zgody świętobliwej całości wszelakich państw zatrzymawające przyprowadzone być mogli.

3. Prosić przytem Ich Mciów pp. senatorów, jako braci naszych starszych, aby solito iudicio et dexteritate debitaque vigilantia sua podług powinności swej szlacheckiej i przysiąg senatorskich pilnie w to wkraczali, aby rozróżnione animusze ludzkie do zjednoczenia przynieśli ad pristinum statum et formam Rzptej redigere mógł.

4. Więc też Jkr. Mci p. n. m. dostatecznie w propozycyej swej potrzebę Rzptej naszej przedkładać i ofiarować przy tem wszelaką aukcyą coby do przemnożenia wolności naszych należało raczy. My jednak et specialiter non discendo zlecilichmy to Ich Mciom pp. posłom naszym, aby stawiwszy się na ten sejm, to coby ex vera necessitate Rzpltej naszej ku zadzierzeniu całości, praw, swobód i wolności naszych, ku ozdobie i rozszerzenia ich baczyli, sedulo elaborowali, obligując fidem et honorem et conscientiam ich, aby nic privatum jedno publicum commodum, zadzierzenie całości dostojeństwa majestatu JKr. Mci, gdyż to salus et anima Rzptej nostrae przodowna, a osobliwie konkluziej artykułów Wiślickich nic nie ustępowali i owszem one we wszystkiem laudo sejmu walnego przyszłego aby aprobowane byli. Jeśliby co jeszcze desiderantur, aby przez IMci, tak jako nam to często od JKr. Mci ofiarowano jest, za zgodą wszystkich stanów koronnych, naprawiono, poprawiono i przyczyniono było.

5. Pobór iż z wielu słusznych i uważnych konsideracyi dla wszelkich niebezpieczeństw następujących aby uchwalili. Starać się IchMć pp. posłowie mają, aby na sejmie przyszłym approbacya tego była. A iż bracia nasi w okrutnem srogiem więzieniu i niewoli u tyrana moskiewskiego będąc, płaczliwie u nas ratunku i miłosierdzia wołają ściągając, prosić króla IMci, aby staraniem swem a pilnem włożyć się w to, jakby ztamtąd eliberowani być mogli raczył.

[1] niemi
[2] sc. Łychowski
[3] dwa wiersze zupełnie zatarte.

6. Caetera sam czas naznaczy, uspokoi wewnętrzne za łaską Bożą i błogosławieństwem to żałościwe rozróżnienie. Adam Tirawski podsendek halicki marszałek na ten czas koła rycerskiego w Haliczu na sejmiku zgromadzonego za zleceniem IMci podpisał.

Castr. Hal. 111 p. 811—813.

15.

Halicz, 15 września 1608.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady i rycerstwo ziemi halickiej na czas sejmiku deputackiego do Halicza zgromadzeni wszem wobec i każdemu z osobna komukolwiek to wiedzieć należy oznajmujemy, iż przy porządnem i ugodnem obraniu naszem na sądy Trybunału koronnego deputata, bacząc świeże a codzień pomnażające się niebespieczeństwa swawolej ludzi luźnych, na rozboje i plundrowanie domów śliacheckich i poddanych krajów naszych kupiących się, w tak gorącym pożarze zdrowia, domów, majętności naszych, zabiegając niebespieczeństwom dalszym, acz laudum województwa podolskiego ad securitatem krajów naszych słusznieby nam koassumować potrzeba, ale iż ta sprawa magis publica consultationis sejmikowi sejmu walnego koronnego[1], jako wszelakie exorbitancye i urazy Rzpltej obmyślawającego należy, tedy stanowienie tego niebespieczeństwa na on plac i czas, gdy się jedno najpierwszy poda, odkładamy sobie, chcąc tego sub fide et honore statecznie pro posse nostro z drugą bracią poprzeć a iuxta discriminis et periculi imminentis naturam sposób takowy i bespieczeństwa obmyślić.

2. A iż pod teraźniejszy zapał i niebespieczeństwa tego JW. Stanisław Włodek a Hermanowa wojewoda bełzki a starosta nasz halicki, kołomyjski częścią brachii regalis vigore, częścią z miłości przeciwko nam braciej swojej temu zabiegając pro posse suo takowe swawoleństwo ustanawiać w tem kole naszem objecali, aby tem snadniejszy sposób ad eradicanda maleficia ludzi swawolnych wziął objecujemy, co i strzymać pod wiarą naszą objecujemy i z tem, iż jeśliby w majętnościach naszych za powodem i faworem poddanych naszych takowe latrocinia pomnażały się, albo i z kupej rozpędzeni takowi łotrowie w majętnościach naszych znajdowali, aby byli recentium spoliorum et praedae przez powołania urzędowe notowani albo, in recenti crimine za pojmaniem drugich poszlakowani, że wolno będzie IMci p. wojewodzie, obwieściwszy jednak pierwej każdego majętności jego, aby i sam ad executionem faciendam poczuwał się panu, takowe złoczyńce łapać karać i exekucyą iuxta cuiusque delictum nieodwłocznie rozkazać czynić, o co na potem prawnie IMć p. wojewoda rekwirowan ani inkwietowan od żadnego z nas być nie ma.

3. Którą uchwałę naszą dobrowolnie na się postanowioną, iż i drudzy panowie bracia nasi absentes condolendo communibus periculis z nami pospołu przyjmą pewniśmy, o co Ich Mć braterskie prosimy.

4. A ta uchwała do sejmiku blisko przyszłego sejm walny uprzedzającego trwać tylko ma. A dla lepszej wiarej i pewnościej onę rękami własnemi podpisaną marszałkowi koła na ten czas naszego IMci p. Adamowi Tyrawskiemu podsędkowi halickiemu do ksiąg ziemskich halickich per oblatam podać kazaliśmy. Działo się to w Haliczu w poniedziałek po narodzeniu Pannej Maryej roku pańskiego tysiącznego sześćsetnego ósmego. Stanisław Zorawiński podkomorzy ziemie halickiej. Hieronim Strzesz m. p. Adam Łychowski pisarz ziemie halickiej m. p.

[1] T. j. sejmikowi poselskiemu

Andrzej Bełzecki m. p. Paweł Kuropatwa m. p. Heliasz Dymidecki. Jan Wolski pisarz grodzki halicki m. p. Rafał Ostrowski m. p. Mikołaj Ostrowski m. p. Jan Gruszczyński Kossmider m p. Chrysztof Chodorowski m. p. Mikołaj Staninski, Michał Bryszowski Worytko, Andrzej Skarbek, Jakub Lychowski, Michał Tyssarowski, Kossinski Szczęsny, Jan Przystalowski, Stanisław Lyssakowski, Paweł Rakowski, Jakób Szczęsny Chrymirski, Walenty Kalinowski, Adam Wyczołkowski, Konstantyn Zagwojski, Wojciech Kuczkowski, Malcher Krzywiecki, Chrysztof Skopowski, Stanisław Dłuski, Stanisław Strzemeski, Iwan Wasko Grabowiecki, Paweł Swaryczowski, Hrycko Swaryczowski. Przez Michała Worytka Drohomireccy wszyscy podpisali się. Sebastyan Nicz, Jan Borszowski, Stanisław Kurowski. Olbrycht Odrowski. Jakub Wilżyński z Wilżyna. Gasper Wilżyński z Wilżyna. Andrzej Jeżowski, Alexander Charłupski. Adam Tyrawski podsędek halicki marszałek na ten czas koła rycerskiego suo et multorum aliorum ex commissione imieniem m. p. Correxit Popiołek. Adam Łychowski notarius terrae haliciensis. Joannes Swoszowski vicecapitaneus castrensis haliciensis circa oblatam literae et laudi publici in conventu electionis deputati laudati subscribo et aliorum in terminis quaerellarum haliciensium congregatorum subscribo. Andrzej Doroniecki imieniem IMci p. starosty Felińskiego. Andrzej Dymidecki. Mikołaj Stom... Alexander Wrzeszowski. Aleksander Żurakowski. P. Ozarnkowski. K. Zabierowski. Adam Nahuiowski, Paweł ..... imieniem P. Lyczkowskiego pisać nieumiejącego. Jan Olszewski imieniem p. Jana Studnickiego podpisuje na kwerelach i sam pisać nie umie. Mikołaj Oświeski.

Castr. Hal. Rel. 112 p. 1679—1682.

16.

Halicz, 9 września 1613.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady koronne urzędnicy ziemscy rycerstwo i obywatele ziemi halickiej i powiatów do niej należących zjechawszy się do Halicza na dzień dziewiąty miesiąca września na elekcyą deputata naszego do trybunału przyszłego przypadającego, po wysłuchaniu IMci p. Alexandra Trzebińskiego posła Jkr. Mci p. n. m. do nas w sprawach Rzptej i w tych trudnościach naszych, które na ten czas wszystkie stany koronne od żołnierzów moskiewskich za nieuczynieniem żołdu ich w dobrach i w majętnościach swych ponoszą przysłanym, widząc to prawie dobrze, że proposita i żądanie JKr. Mci właśnie w sobie zamyka obmyślawanie całości i pokoju ojczyźnie naszej, wiodąc nas do tego, abyśmy sami obiema rękami do zniesienia ciężaru z siebie i majętności naszych co najprędzej przystąpili, więc i wiadomości pewnej dosiągłszy z rachunków skarbowych i z relacyej IMciów pp. komisarzów na zapłatę temu żołnierzowi z sejmu deputowanych, że pobory na przeszłym sejmie uchwalone żołdowi ich i zapłacie ich wystarczyć nie mogły, tedy my i na tym placu do uspokojenia samych siebie z tem rycerstwem inszego sposobu nie widząc do takowego środku i lekarstwa, jakie na przeszłym sejmie było uchwalone, przystąpiliśmy i wszelakie zwłoki i deliberacye, któreby w tak ciasnym razie i utrapieniu naszem więcej zatrudnienia i szkody aniżeli poratowania przynieść mogły odciąwszy, mocą teraźniejszego sejmiku postanawiamy.

2. Naprzód z poddanych tak pp. dzierzawców dóbr Jkr. Mci duchownych i świeckich jako i dóbr naszych dziedzicznych z pługa albo z łanu każdego po zł. piąci, z miast i miasteczek tychże panów dzierzawców duchownych i świeckich i naszych ślacheckich sosów pięć,

także od rzemiosł, handlów i co jedno raz do roku przy łanowym wybierano bywa, stosując się do kwitów przeszłych poborów i do uniwersału poborowego roku teraźniejszego na sejmie niedawno skończonym uchwalonego we wszystkiem się referując pozwalamy. Także od Żydów wszystkich wobec ziemi halickiej i powieciech wspomnianych z każdej głowy specifice po zł. jednemu a z popów po zł. trzy tylko, także z mielników za wszystek pobór.

3. A iż przez tak różne spustoszenie Pokucia, tak w ziemi halickiej jak i powiecie kołomyjskim ozwali się niektórzy obywatele, że prze tak znaczne spustoszenie, by najbardziej chcieli, równo z drugą bracią tych poborów dać nie mogą, tedy którebykolwiek wsi w tych powieciech spalone przez nieprzyjaciela się pokazały, po kopie tylko z łanu tego poboru płacić mają.

4. Którego poboru wybieranie poczynać się ma od kwerelli blisko przyszłych halickich, albo od tego czasu, kiedy przypadają, a kończyć się ma od zaczęcia w niedziel pięć.

5. A do wybierania poborów urodzonego p. Stanisława Zbijewskiego obieramy i wzywamy, który na czas naznaczony jurament i publikacyą wybierania uczyniwszy i one w czasie opisanym wybrawszy do rąk IMci p. Wojciecha Makowieckiego, którego szafarzem tych poborów obieramy, oddać powinien będzie, za kwitem jego ręcznym ręką własną napisanym. A czegoby p. poborca nie wybrał na delacie IMciom pp. starostom oddać powinien, a pp. starostowie delatę wyciągnąwszy do rąk p. szafarzowych oddadzą. Winy w przeszłym uniwersale tak na niewydających jako i p. poborcę, p. szafarz i pp. starosty w odprawowaniu nierychłej exekucyej nexu przeszłego uniwersału zakładamy i wnosimy.

6. A iż wiadomość, jeśliże insze wszystkie sejmiki w Koronie na takowe pobory oraz z nami pozwolą jest trudna, prosimy uniżenie J. kr. Mci p. n. m., aby do grodów halickiego i trembowelskiego przez uniwersały swe takowe zgodne pozwolenie objaśniać raczył. A gdyby ta wiadomość pozwolenia i złożenia poborów wszędy po Koronie nastąpiła, tedy p. szafarz IMciom pp. komisarzom sejmowym do zapłaty żołnierskiej naznaczonym bez omieszkania odwieść ma ten pobór do Lwowa, uchodząc dalszego płacy zatrudnienia.

7. Gdzieby też zaś insze sejmiki na takowe pobory nie pozwoliły a Jkr. Mć sejmby złożyć raczył, tedy te pobory w sekwestrze i depozycie p. szafarzowym aż do skończenia sejmowego albo ad beneplacitum et ordinationem nostram inviolabiliter trwać mają i nigdziej ich bez pozwolenia naszego obracać nie ma.

8. A nadewszystko bacząc w tak żałosnym i ciężkim razie to prędkie mimo prawo pospolite a prawie z ujmą wolności poborów pozwolenie być niezwyczajne dla złej na potem sekwelle, ponieważ okazyą sejmu prędkiego być widzimy, warujemy to sobie i statecznie strzymać obiecujemy, iż na przyszłych sejmikach ante omnia zjechawszy się dostatecznie namówimy i pp. posłom naszym zlecimy, aby to jako najpilniej opatrzono było, jakoby na potem Rzpta nasza w inakszym rządzie pokoju i postanowieniu zachowana była, a zatem i nam ad extrema ordinaria media non suo loco et tempore i do tak częstych poborów ku zniszczeniu naszemu aby nigdy nie przychodziło, co sobie wszystko statecznie i nieodmiennie strzymać pod obowiązkiem przeszłego uniwersału et sub fide et honore nostro objecujemy.

9. Salarium p. poborcy podług przeszłego uniwersału postępujemy. A to postanowienie nasze zgodne ręką niektórych IMci od nas na to deputowanych podpisane i zapieczętowane do ksiąg grodzkich tak halickich jako i trembowelskich przez ręce IMciów pp. Hieronima Strzyża sędziego marszałka na ten czas koła naszego, Mikołaja Kopyczyńskiego podsędka, Adama Łychowskiego pisarza ziemskich halickich podajemy. Działo się w Haliczu w poniedziałek pierwszy po narodzeniu Panny Maryej roku pańskiego 1613. Stanisław Włodek wojewoda bełzki, Mikołaj Wolski z Podhajec marszałek nadworny koronny. Stanisław Żorawiński podkomorzy halicki. Piotr Ożga starosta trembowelski. Hieronim Strzyż. Mikołaj Kopyczyński podkomorzy ziemski halicki. Adam Łychowski pisarz zemski halicki.

Castr. Hal. Rel. 116 p. 915—917. Castr. Tremb. 111 p. 181—184.

17.

Bołszów, 30 września 1613.

Starosta halicki wzywa ziemian na okazowanie.

1. Stanislaus Włodek de Hermanow palatinus belzensis haliciensis colomiensisque etc. capitaneus. Wszem wobec każdemu z osobna komu wiedzieć należy, zwłaszcza IchMci pp. obywatelom ziemie halickiej oznajmuję, iż ta konstytucya ostatniego sejmu warszawskiego o okazowaniu uczyniona wątpliwie jest napisana, którą inaczej rozumieć (jedno według litery i tekstu) trudno. A iż tam ziemi halickiej naznaczona occasio po świątkach, która się już odprawiła a potem po św. Michale we dwie niedziele, tedy zdało mi się to jako staroście tej ziemi pierwszemu WMciów wszystkich przez uniwersały swoje napomnieć jakoż i napominam, abyście się WMć według powinności każdej swojej pod Haliczem, tak jako napisano, we dwie niedzieli po św. Michale z poczty swymi stawić raczyli.

2. Na której od pp. posłów naszych, których na sejm ostatni warszawski posyłaliśmy, weźmiemy i deklaracyą o czasie okazowania tego, więc i dla rozruchów, które się o ścianę Węgrzech i Wołoszech dzieją posłuch gotowości naszej uczynić godzi się i na insze nasze niewczasy, które nas cisną ten porządek przydać się może. Przeto to zdanie moje w uniwersale WMciom wyraziwszy, on aktykować i publikować w grodzie mojem halickim rozkazałem a stamtąd ekstrakty wyślą, które też WMcie jeden do drugiego w sąsiedztwie przesyłać raczcie. Dan w Bołszowie ultima Septembris millesimo sexcentesimo tredecimo. Stanisław Włodek wojewoda bełzki.

Rel. Castr. Bełz. 116 p. 931—932.

18.

Pod Haliczem, 20 października 1615.

Konfederacya ziemian halickich.

1. My urzędnicy ziemscy, stan rycerski, ślachta obywatele ziem halickich, zjechawszy się tu pod Halicz na dzień dwudziesty miesiąca października na okazowanie według prawa opisanego przypadające, widząc to na oko, w jakiem niebespieczeństwie ojczyzna nasza i my wszyscy w domach naszych zostawamy, tak iż czasu niedawnego, w przeszłym miesiącu województwo podolskie i ziemia nasza halicka przez inkursyą tatarską, jedni przez ogień majętności swych pozbyli, drugich samych z żonami, dziećmi w niewolę pogańską pobrali, mieczem i ogniem wojując, popiół, pustynią w krajach naszych uczynili, więźniów do sto tysięcy, a stad, bydeł rzecz niezliczoną zabrali, tem się nie kontentując jeszcze tenże car tatarski upominków zwykłych za to upominając się, z wielką groźbą i odpowiedzią obiecując prędko znowu stawić się z wojski swemi w państwach koronnych, poselstwo pełne odpowiedzi do J. Kr. Mci p. naszego miłościwego wyprawił.

2. K'temu, że i to drugie niebespieczeństwo nas nie po mału zachodzić musi, że najdują się tacy między nami bracia naszy swawolni, którzy minąwszy prawo pospolite, nie mając w tem przedsięwzięciu swem żadnego pozwolenia J. Kr. Mci, rad koronnych do wojny i inszych

w takim razie spraw Rzpltej naszej należących, privata authoritate chorągwie swe in contemptum superioritatis [1] rozciągają, kupy wielkie ludzi zbierają, onemi braci naszej i nam samym w majętnościach szkody czynią — co większa, chcąc tym ludem i zaciągiem swym prywatnym państwo wołoskie iure violento osieść, hospodara tego spychając, inszego na tę stolicę mimo woli i pozwolenie króla IMci p. n. wsadzić usiłują, tem samem pokój pospolity i pakta z postronnymi pany targają, za którym postępkiem swym co za periculum nobis imminet, na jaki hak ojczyznę naszą prowadzą, przeszły czas takiejże nieszczęśliwej ekspedycyi już nas dobrze tego nauczył, tak iż uchowaj Boże im nieszczęścia jakiego doznać na sobie, zatem nam obywatelom halickim, najbliższym tego ognia i niebespieczeństwa, nic inszego jedno ultimum exitium krajów naszych spodziewać się potrzeba. Nawet by też oni zrazu i pożądanej fortuny w tem przedsięwzięciu swem doznali, tedy ponieważ ten zaciąg ich jest bez wszelakiego fundamentu za nastaniem nowego hospodara przez cesarza tureckiego, jako przeszły wiek in annalibus nostris opisany już nas tego edocuit, jakie oni z swym kompetytorem sobie tam bespieczeństwo i nam za takim ich postępkiem pokój od tej granice obiecować mogą?

3. My tedy będąc stąd z każdej miary in summo periculo collocati a żadnej obrony ani kwarcianego żołnierza ani inszego praesidium na postronnego i wszelkiego nieprzyjaciela nie mając, który jeśli znowu wynidzie według obietnic swoich nas inermes wojować, już własne to zginienie i upadek ziemie naszej, a nie komu inszemu przed nami będącemu stanie się.

4. K' temu już to rok minął, jako starosty halickiego nie mamy, którego powinność to jest własna ludzi swawolnych, prawem pospolitem się nie kontentujących w powiecie swym animadvertere, na tym zjeździe okazowania naszego takie postanowienie uczyniliśmy i domową obronę od nieprzyjaciół swych uchwalili. Naprzód obiecujemy to sobie dobremi poczciwemi słowy, pod związkiem powinności naszej ślacheckiej, obowiązując się w tem fide honore et conscientia wszyscy jednostajnie ślachta obywatele ziem halickich tak jako kto może i z kondycyi swojej wojnę powinien służyć, ad arma consurgere, tam na tem miejscu broniąc ojczyzny, dulcia pignora nostra krwią, piersiami i dostatkami swymi własnymi konno, zbrojno, armatno się zjechać i stawić, gdzie potrzeba tego będzie i niebespieczeństwo ojczyzny naszej od postronnych nieprzyjaciół pokaże się i stamtąd nie rozjeżdżać się i owszem sam i pocztem swym tak długo każdy z nas trwać ma, póki sama necessitas imminentis periculi nostri po nas tego będzie wyciągała.

5. Potem tamże w ten czas zarazem w tem zgromadzeniu naszem czyniąc zwykły wojenny porządek między sobą, mamy i będziemy powinni rotmistrze z pośrodku siebie obrać i sami się pod regiment ich podzielić, aby każdy z nas wiedział, uchodząc w tem konfuzyi, która więc in defectu magistratus zwykła w takim razie bywać, pod którym regimentem, znakiem i chorągwią ma ten talent powinnej służby ojczyźnie swej miłej oddawać. A iż to jest urząd i własna powinność w prawie pospolitem opisana, wodza naszego JWIMci p. wojewody ruskiego, ludzie na taką służbę Rzpltej do kupy wzywać, uniwersały swe eo nomine po województwie i powiatach rozsyłać, którego my dignitati in nullo tem postanowieniem swem nie chcemy derogować i owszem do niego salvo in toto iure regio et suo terrestri przystępujemy, tedy z tegoż zjazdu naszego wyprawiliśmi do IMci posły swe, kładąc tę powinność na IMcia, jako wodza swego i prosząc [o] to uniżenie IMci p. wojewody ruskiego, żeby IMć mając pilne oko na te niebespieczeństwa koronne i one lepiej mimo nas młodszą bracię swą, jako na wyższej górze zostający, skąd co periculi na ojczyznę naszą imminet widząc i upatrując, za nastąpieniem onego sam do nas przybyć raczył, wszystkich obywatelów ziem halickich uniwersałami swymi po powiatach rozesłanymi do kupy wezwał, w nich nam czas i miejsce to oznaczył, gdziebyśmy się mieli z poczty swymi według demonstracyi IMci stawić. A iż tego bez wiado-

[1] sc. regis

mości, rady i zniesienia się z JW. p. Stanisławem Żółkiewskim wojewodą kijowskim hetmanem koronnym jako starszym naszym czynić się nie godzi, na którego prawo pospolite względem urzędu IMci hetmańskiego omnes excubias internas et externas w Rzpltej naszej włożyło, tedy z pośrodku siebie o temże postanowieniu i niebespieczeństwie swem dając znać IMci, wyprawiliśmy posły swe, prosząc IMci n. m. p. jako hetmana i obywatela też naszego halickiego, żeby chciał IMć jako zawsze zwykł, nie szanując zdrowia, trudu i kosztu swego na ten czas, iam labenti reipublicae nostrae radą i pomocą swą sam succurrere.

6. Kędy zjechawszy się i to przy tem sobie warujemy, że jako na ciągnieniu tak i na miejscu obozem leżący, żadnych krzywd i szkód braci naszej i poddanym ich czynić nie mamy ani waśni żadnych i nieprzyjaźni, jeśliby kto z kim co miał nieprzyjaźnego przedtem, wszczynać nie będziemy i owszem zostawszy wszyscy w takim związku i jedności, ex fraterna sua charitate mamy się w pokoju według konstytucyi ś. p. Augusta o okazowaniach uchwalonych semotis omnibus civilibus dissidiis zachować, do żadnych inszych konsultacyi na samem prawie pospolitem, w tem tylko budując się, oprócz obmyślania i rządu, czynienia około wojennej obrony naszej na tym zjeździe naszym nie przystępując.

7. A iż nam tego potrzeba, żeby ci pp. posłowie naszy nam relacye poselstwa swego w tej żałośnej żądności naszej co sprawią nam u JWMci p. wojewody kijowskiego i IMci p. wojewody ruskiego uczynili, tedy ad hunc actum obiecujemy to sobie zjechać się wszyscy tu do Halicza w poniedziałek blisko przyszły po św. Marcinie podczas roków ziemskich halickich przypadający. Które to postanowienie i uchwałę zjazdu naszego teraźniejszego objecujemy iterum atque iterum wszyscy, in simplici corde go konkludowawszy, strzymać, dzierżeć i wypełnić dobremi szlacheckiemi poczciwemi słowy, pod winami i warunkami w prawie pospolitem w takim razie opisanemi, na co dla lepszej wiary i pewności rękami własnemi podpisaliśmy się. Działo się to na polu pod miastem Haliczem na okazowaniu ziem halickich we wtorek po św. Łukaszu ewangeliście roku Pańskiego 1615.

8. Mikołaj Kuropatwa stolnik ziemi halickiej natenczas będąc starszym na okazowaniu pod Haliczem. Mikołaj Potocki wojewodzic bracławski, Adam Łychowski, M. Kazanowski, Wojciech Makowiecki, Mikołaj Makowiecki, Jan Kuropatwa, Jan Adam Zludnicki, Jakób Bydłowski, Mikołaj Stawiński, Maciej Jasiński, Gabryel Kuliczkowski, Gierzy Wysokiński, Wojciech Strzyżowski, Chrzysztof Piasecki, Adam Jankowski, Mikołaj Ostrowski, Mikołaj Kurdwanowski Olbodrowski, Wojciech Kuczkowski, Aleksander Kuropatwa, Piasecki Wojciech, Jan Nahujowski, Jan Medyński, Aleksander Medyński powinien Jej Mci pani starościny Felińskiej, Zygmunt Sulatycki, Aleksander Charlupski, Piotr Swarycowski, Piotr Rakowski, Jan Obertyński imieniem ojczyma swego, Piotr Rakowski imieniem Stanisława Czeremowskiego, Jan Skopowski imieniem ojca swego, Jan Brzostowski, Waśko Grabowiecki, Błudnicki Krzysztof, Marcin Strzemeski, Thomas Zawisza, Jan Zawisza, Stanisław Zurowski, Jan Rzewuski, Prokop Jan Brozyna, Stanisław Lubkowski, Hawryło Swistelnicki, Adam Sulatycki, Stanislaw Zyroskorski, Malcher Strzemeski, Stefan Owadowski, Piotr Załuski, Stanisław Strzemeski, Stanisław Dymidecki, Bernicki Ilias, Nikodem Ilkowski, Marcin i Jan Nahujowscy, Bartosz Skwarski, Paweł Kamocki, Andrzej Łoziński, Paweł Trembiński, Jan Studzieniecki, Jan Nahujowski, Jan Jablunowski, Wojciech Nahujowski, Łukasz Sielecki, Ilias Zagwojski swem i pp. braci swej imieniem, Maciej Przyłuski, Jac i inszy Żurakowscy, Tomasz Sulatycki swem i braci swej imieniem, Mikołaj Gujski, Piotr i inszy Bereźniccy, Ławer Witwicki, Ilias Swistelnicki, Bazyli Samszonowski imieniem p. Heliasza i Jędrzeja Szumlańskich, Irzy Szumlański, Wasil Bednarowski z bracią swą imieniem p. Dmitra Zurakowskiego, Iwan Zurakowski, Paweł Kruszelnicki, Paweł Sulatycki, Dymitr Tatumir z bracią, Mikołaj Drohomirecki, Hawryło Bojarski, Krzysztof Zagorski sługa książęcej Jej Mci Zasławskiej z Czartkowa, Jan Dąbrowski, Iwan Grabowiecki, Samuel Grabowiecki swem i brata swego rodzonego imieniem, Iwan Zurakowski, Irzy Milowski, Roman Kniehynicki, Aleksander Zawisza, Bartosz Zawisza,

Jan Zawisza, Samuel Zawisza, Samuel Szumlański, Jakób Terlecki, Stepan Berezowski, Stefan Witwicki, Paweł Medyński, Mikołaj Tyskowski, Waśko Poluchowski, Aleksander Mirski, Szczęsny Bednarowski, Roman Kniehynicki, Stefan Szumlański, Stepan i Fedor Bilińscy, Mikołaj Łacki, Maxymilian Bernicki, Fil Drohomirecki, Valens Kalinowski, Mikołaj Zeliburski, Iwan Korczyński, Sień Podlesiecki, Jurek Bernicki i braci swych rodzonych, Iwan Drohomirecki, Sień Drohomirecki, Jan ......, Maciej Dernicki, Wasil Tyskowski, Mikołaj Tyskowski, Trofan Drohomirecki, Roman Drohomirecki, Fedor Korczyński, Jaczko Kawski,? Milowski Irzy, Piotr Podwysocki.

Współczesna kopja w rp. 5 s. 649—653 biblioteki Jagiellońskiej; na s. 654 dopisek: konfederacya ziemi halickiej naprzeciwko tym, co do Wołoch poszli. Pod nagłówkiem: Spisek ziemie halickiej 1615. Dopisek inną ręką: Kopia posłana mi jest tej konfederacyi od pp. Haliczan, ale oryginał został przy p. stolniku halickim (t. j. Mikołaju Kuropatwie).

19.

Pod Haliczem, 1 grudnia 1615.

Uchwały sejmiku zbrojnego szlachty halickiej.

1. My stany, rycerstwo, obywatele ziemi halickiej zjechawszy się tu pod Halicz, podług umowy naszej na rokach ziemskich halickich blisko przeszłych uczynionej, przywodząc in exequtionem spisek nasz na okazyej ziemi naszej halickiej konstytucyą koronną uchwalonej uczyniony [1], którem dla zabieżenia niebespieczeństwa na te tu kraje z ziemi Wołoskiej dla rozruchu w tamtej ziemi następującego środek dla obrony na samych siebie, a to będąc destituti solitis praesidiis mercenarii militis, jest postanowiony, eliberando fidem nostram stanęliśmy in armis, gotowi będąc spiskowi naszemu we wszystkiem dosyć czynić. Na który czas do nas W. p. Andrzej Gorski kasztelan halicki przybył i nam do dalszych konsultacyi consilium et autoritatem suam praebuit.

2. Na tym tedy placu doszła nas nowina z Wołoch, że się tam już conflictus 23 die Novembris pod Jasami stał i z łaski Bożej stetit victoria za tymi, którzy Tomszę z tego państwa zepchnąć usiłują. Jednak iż ta victoria nie jest determinata abychmy mieli sobie obiecować certissimam securitatem, bo jeszcze ten nieprzyjaciel w ręce zwycięzcam nie przyszedł, zaczem vivus hostis isto vulnere nie tak już podobno straci nadziei wszystkiej, aby nie miał iterum fortunam belli tentare, które suas vicissitudines zwykła miewać. Do tego jest i druga animadwerzya, jeśli Alexandrowi Mohile dadzą od Porty cesarza Tureckiego chorągiew albo nie, albo jako rychło, tedy póki te rzeczy się nie skończą zawsze jako przede drzwiami w tych krajach niebezpieczeństwo. Zdało [2] się nam tedy za teraźniejszym zjazdem naszym od onego spisku naszego oryginalnego nie odstępować i owszem póki firmam tranquillitatem tamtej ziemi Wołoskiej nie usłyszymy, in armis być w pogotowiu, obiecując to pod obowiązkami spisku naszego stawić się in armis osobami własnemi do kupy, skoroby jedno tego potrzeba była, o tem wszystkiem, gdy nas uniwersałami swymi obwieszczą bądź IMć p. wojewoda ruski bądź IMć. Pan halicki, od publikacyej uniwersału w grodzie trembowelskim za tydzień stawić się powinni będziemy na tem miejscu, które w uniwersale naznaczone będzie.

3. A dla więtszego porządku zaraz tu obieramy rotmistrze powiatowe, jako halickiego, trembowelskiego, kołomyjskiego powiatów, IMci p. Alexandra Zborowskiego starostę między-

[1] Ob. Nr. poprzedni z 20 października t. r.
[2] Stało w Tr.

rzeckiego, IMci p. Mikołaja Potockiego wojewodzica bracławskiego, IMci p. Adama Sienińskiego wojewodzica podolskiego, IMci p. Marcina Kazanowskiego, IMci p. Jana Bełzeckiego, IMci p. Wojciecha Makowieckiego, do których IMciów pp. rotmistrzów stawić się każdy powinien według ordynacyej i demonstracyej na ten czas IMci pana halickiego, także i porządku w prawie dawnem opisanego będzie, i tak onych będą posłuszni jako ars et disciplina militaris potrzebuje, której wszystkiej poddawamy się tą uchwałą teraźniejszą nie inaczej, jeno jako stipendiarii milites rotmistrzowi swemu.

4. A iż też druga część braciej naszych według umowy postanowienia halickiego stanęła pod Kołomyją, tedy IMciom o tem postanowieniu naszem oznajmujemy i listem swoim osobnym IMciów żądamy, aby to nasze postanowienie Ich Mć aprobować i z nami zgodzić raczyli. Do tego, aby to postanowienie nasze do wiadomości IMciów pp. braciej przyszło, per oblatam do grodu trembowelskiego podać zlecamy któremukolwiek z IMciów pp. braciej obywatelów naszych. Ten tedy spisek użyliśmy IMci pana halickiego, aby imieniem wszystkiego koła podpisała i pieczęć swoją wycisnąć rozkazał. Działo się pod Haliczem 1 Decembris anno Domini 1615. Andrzej Gorski kasztelan halicki.

Ind. Rel. C. Tremb. 112 p. 733—735.

20.

Pod Kołomyją, 1 grudnia 1615.

Uchwały sejmiku zbrojnego szlachty halickiej.

1. My rycerstwo obywatele ziemi halickiej mocą okazowania z prawa pospolitego uchwały halickiej pod roki ziemskie halickie po św. Marcinie przypadające odprawionej na dzień 26 listopada pod Kołomyją zgromadzeni, niebespieczeństwom pogranicznym z ziemi Wołoskiej zabiegając i pierwsze zjazdy nasze in executionem przywodząc, stawiwszy się armati ad propulsanda imminentia pericula takowy rząd między sobą czynimy.

2. Naprzód rotmistrzów dwóch IMci p. Marcina Kazanowskiego, za którego ubespieczeniem listownem w koło nasze wniesionem, że do nas wedle obowiązku halickiego przybędzie, tanqam praesentem między sobą rachujemy, i p. Macieja Jabłonowskiego obieramy i o ponoszeniu tego ciężaru a między nami i rządu Ich Mci gorąco prosimy z takowym podziałem. My, którzy podymne do grodu halickiego oddajemy, pod zwierzchnością IMci p. Kazanowskiego, my zaś którzy do dworu kołomyjskiego króla IMci toż podymne oddajemy pod zwierzchnością IMci p. Jabłonowskiego zostawamy i być chcemy, pod których rządem i władzą wszystkie kondycye i powinności w prawie pospolitem [o] ruszeniu wyrażone i posłuszeństwo rotmistrzom zwyczajne nieodmiennie chować pod winami opisanemi obiecujemy.

3. Przeciwko IMciom pp. braciej naszej mocą uchwały halickiej do zgromadzenia naszego należącym a na znieważenie prawa pospolitego i przeciwko miłości braterskiej doma pozostałym solenniter się protestujemy.

4. O winy w prawie opisane każdemu będącemu wolność pozywania absentes deklarujemy.

5. A iż przy konzultacyach naszych zaszła nas ta wiadomość, iż w ziemi Wołoskiej IMć p. Alexander Mohyła Stefana Tomszę wiktoryą otrzymał, a na stolicy ojca swego osiadł, za czem się pokoju pod ten czas spodziewamy, do domów naszych rozjechać się rozumieliśmy. Ale że sobie pewnego i długiego pokoju ze dwóch przyczyn nie możemy, pierwsza iż aemulus nowego hospodara zdrów cum nervo bellico uszedł, który iż tentare może belli fortunam rzecz

jest podobna; wtóra, iż o daniu chorągwie u Porty cesarza tureckiego jest wątpliwość, tak się rozjeżdżając ubezpieczamy, iż uchowaj Panie Boże na Alexandra IMci nowego hospodara wstrętu i odmiany fortuny, a stąd na granice niebespieczeństwa za obwieszczeniem IMci pp. rotmistrzów naszych, które obwieszczenie jeden drugiemu odsyłać powinien będzie na miejsce od Ich Mci naznaczone zjechać się manu armata obiecujemy i wszelakie niebespieczeństwa pograniczne według sił i możności naszych propulsare i statecznie onym zabiegać pod wyższemi winami prawnemi się obowiązujemy.

6. Więc że nietylko na postronne niebespieczeństwa ale i na domowe, które od łotrów i od rozbójników następowali i dalej następować mogą patrząc nam bardzo jest rzecz potrzebna, przetoż niedodane dwie kontrybucye pierwszej po groszy 5 z łanu albo pługa do rąk IMci p. Stanisława Zbyiewskiego i IMci p. Marcina Jabłonowskiego, aby stare zasłużone strażnikom tego niebespieczeństwa zapłacili; wtóra po groszy 10 do rąk IMci p. Jerzego Dydińskiego podczaszego ziemi halickiej najdalej do niedziel sześci wydać, a to przychylając się do sejmiku przeszłego zgodnie pozwolonego cnotliwemi słowy szlacheckiemi obiecujemy. Za które pieniądze IMć p. podczaszy halicki służebnych iuxta periculi exigentiam przyjmie, aby takową swą wolą hamowali; liczbę porządną z wziętych i wydanych pieniędzy na sejmiku przyszłym halickim deputackim Ich Mć wszyscy trzej uczynić nam będą powinni.

7. Czego dla lepszej wiary i pewności użyliśmy IMć p. Stanisława Zbyiewskiego, w niebytności urzędników ziemskich marszałka koła naszego, aby to postanowienie ręką własną podpisane i pieczęcią swą zapieczętowane do akt grodzkich trembowelskich, ponieważ halickie wakują podał, przy którego bytności podpisujemy się i poczty nasze stawiemy. O czem ma być osobny jegestr ręką IMci podpisany i do ksiąg ziemskich halickich, aby absentes poenas legum ulegali[1] podany. Działo się pod Kołomyją die 1 Decembris anno 1615. Stanisław Zbyiewski mp.

Ind. Rel. Castr. Tremb. 112 p. 740—742.

21.

Halicz, 7 maja 1618.

Laudum ziemian halickich.

1. My urzędnicy i rycerstwo ziemi halickiej tak na kwerele .... jako też i na elekcyą podkomorską przez JWIMci p. wojewodę ruskiego na dzień dzisiejszy złożoną do Halicza zgromadzeni, strony poboru naszego według uchwały sejmiku halickiego pod sejm przeszły postąpionego, authoritate conventus approbowanego, uczyniliśmy taką deklaracyą: Naprzód IMć p. Stanisław Zbijewski poborca halicki IMci p. Stefanowi Potockiemu staroście Felińskiemu zł. p. 2100 zł. na żołnierza powiatowego przez IMć wydanych oddać powinien będzie, skoroby pobory przez tych IMci, którzy je do tego czasu zatrzymali wydane byli.

2. Także i sobie ten poborca zł. 1300 które wydał dostawiając pieniądze jeszcze na przeszłego z pierwszych poborów żołnierza powiatowego na obronę krajów naszych przyjętego wziąć ma, któremu już na liczbę przyjmujemy.

3. A co się tyczy reszty poborów, których p. poborca dobierać ma, to przy nim zostanie dokąd dalsza rezolucya nasza na zjeździe publicznym i konzultacyach nie nastąpi, czego

[1] nie ulegali w T.

dla lepszej wiary i pewności, tę deklaracyą naszą ręką IMci p. Jerzego Dydyńskiego podczaszego halickiego marszałka koła naszego z przyciśnieniem pieczęci podpisujemy. Działo się w Haliczu w pierwszy poniedziałek przed Świętym Stanisławem w maju, roku Pańskiego 1618. Gerzy Dydyński podczaszy halicki marszałek sejmiku elekcyi podkomorzego.

Castr. Hal. Rel. 118 p. 526—527.

22.

Halicz, 11 kwietnia 1619.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My urzędnicy i rycerstwo ziemie halickiej na sejmik dzisiejszy powagą sejmową od króla IMci p. n. m. nam złożony do Halicza zgromadzeni, przychylając się do uchwały sejmowej i propozycyej J. Kr. Mci przez posła swego w pośrodek nas podanej [1], contenta niżej opisane namówiliśmy i zawarli sposobem takowym.

2. Naprzód do poboru jednego zupełnego i trzeciej części jako pp. posłowie nasi na sejmie przeszłym postąpili znowu po groszy dwudziestu z każdego łanu albo pługa, stosując się do uniwersału sejmu blisko przeszłego pozwalamy, tak iż to dwa pobory zupełne łanowe albo pługowe z tem wszystkiem co raz do roku wybierane bywa wypełni. Na których poborów wybieranie urodzonego p. Stanisława Zbiewskiego obraliśmy i mocą sejmiku teraźniejszego obieramy, które wydać wedle czasu w uniwersale opisanego pod winami tamże wyrażonemi powinni będziemy a w niedostatku wydania forum w grodzie trembowelskim (ponieważ gród halicki na ten czas wakuje) podług uniwersału roku 1616 sobie naznaczamy, spustoszałych wedle uniwersału excypując.

3. A p. poborca pieniądze wybrane do rąk p. rotmistrza od króla IMci nam danego oddać powinien będzie za kwitami jego ręcznymi podług zwyczajów skarbowych liczbę dostateczną, wybrawszy te pobory, także z reszt przeszłych których niedobrał uczynić nam p. poborca na przyszłym sejmiku deputackim powinien będzie.

4. A iż pobór czopowy na sejmie pierwszym w roku 1618 uchwalony mocą sejmu teraźniejszego jest zniesiony a p. poborca z niektórych miast ziemie halickiej on do rąk swych za zleceniem JWIMci p. podskarbiego koronnego z trybunału radomskiego wybierał i do skarbu koronnego na sejmie przeszłym wniósł, co i kwitami skarbowymi komprobował, taką deklaracyą czynimy, aby miasta, które czopowe oddawały, retenta do dnia dzisiejszego zatrzymane do rąk p. poborce oddali a na potem i te miasta i insze, które były w ziemie halickiej dawać nie poczęli wolne być mają, ponieważ p. poborca od dalszego płacenia tego czopowego powagą sejmową wolnym jest uczyniony i proces prawny z niego jest zniesiony. Na co dla lepszej wiary i pewności tę konkluzyą ręką pomienionego p. Stanisława Zbijewskiego, marszałka na ten czas koła naszego podpisujemy i one do akt publicznych podać i publikować pomienionemu p. marszałkowi naszemu zlecamy. Działo się w Haliczu dnia 11 Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo decimo nono.

Castr. Tremb. 104 p. 396—398. Ter. Hal. 76 p. 107—108 brak końca.

[1] Castr. Tremb. 104 p. 358. Król zwołuje sejmik hal. na 11 kwietnia z tem, by o tem, co posło-wie na ten sejmik do wspólnej namowy wzięli, zdania swe zniósłszy o tem nam oznajmili.

23.

Ruda, 3 marca 1623.

Wojewoda ruski wzywa szlachtę pod Żydaczów.

1. Jan Daniłowicz na Olesku wojewoda ziem ruskich buski, korsuński starosta przy oddaniu służb moich braterskich. Oznajmuję WMciom b. m. pp. i braciej czego podobno do tego czasu siła WMciów, żal się Boże, ze złem swoim już napatrzyli się, że Tatarowie państw J. Kr. Mci plondrować nie przestają raz wraz następując z więtszą mocą.

2. Zaczem aby jakikolwiek odpor temuto zajuszonemu poganinowi dać się mógł proszę WM. m. m. pp. abyście się WMć raczyli, zniósszy do zamków cara pignora swoje, pod Halicz kupić a ja tam sam osobą swą podług możności mojej służyć WlMciom m. m. pp. przybędę. Rozesłałem, dając znać o tem, uniwersały swoje do grodów lwowskiego i żydaczowskiego już kilka dni temu aby także IchMć kto ochocz pod Żydaczów zjeżdżali się. Rozumiem że będzie ich siła takich, którzy dla dobrego ojczyzny zdrowia i dostatków swych żałować nie będą. Na co dla lepszej pewności pieczęć swą przycisniącem rozkazał i ręką się swą podpisał. W Rudzie die 3 Martii anno 1623. Jan Daniłowicz wojewoda ruski b. k. s.

Ind. Rel. Castr. Hal. 121 p. 952—3.

24.

Warszawa, 13 marca 1632.

Uniwersał królewski do ziemian halickich w sprawie uiszczenia drugiego poboru.

1. Zygmunt III etc. wszem wobec i każdemu z osobna, komu to wiedzieć będzie należało a zwłaszcza urzędom tak wojewodzym kastellańskim i urzędników ziemskich grodzkich i miejskich województwa ruskiego a ziemie halickiej obywatelom, oznajmujemy, iż potrzebowali tego rationes ziemie halickiej i powiatu trębowelskiego, żeby posłowie jej na sejmie roku MDCXXI dwa pobory postąpili, z których jeden jest wydany a drugiego wierność wasza wydawać się zbraniacie.

2. A iż wolność od tego drugiego poboru na tym sejmie nie stanęła, urodzony zaś Stanisław Zbiewski poborca ziemie halickiej, ten ciężar na sobie ponosi i ten pobór do skarbu koronnego wybrawszy oddać jest powinien, przeto upominamy Wierności Wasze, aby i ten wtóry pobór do rąk pomienionego poborcy najdalej do świątek przyszłych wydany był. Co uczynią wierności Wasze jako dla samej słuszności tak i dla łaski naszej, a ci którzyby upornymi się stawali, winom w prawie opisanym podlegać będą. Dla większej wiary i pewności podpisaliśmy na to ręką naszą i pięczęć naszę koronną przyłożyć rozkazaliśmy. W Warszawie dnia XIII miesiąca marca roku Pańskiego MD dwudziestego trzeciego, panowania królestw naszych polskiego XXXVI, szwedzkiego XXIX. Sigismundus Rex. Jacobus Zadzik secretarius S. r. maiestatis.

Ind. Rel. Castr. Tremb. 15 p. 115—116.

25.

Olesko, 31 sierpnia 1623.

Wojewoda ruski wzywa szlachtę do stawienia się na wyprawę.

1. Jan Daniłowicz wojewoda ziem ruskich buski, korsuński, czehryński etc. starosta Przy zaleceniu służb moich braterskich w łasce WMć m. m. pp. Rozesłane są uniwersały J. Kr Mci i IMci p. hetmanowe do WMciów. Posłałem i ja swój podług namowy naszej spólnej we Lwowie[1] prosząc WMci m. m. pp. i braciej, abyście WMcie do wojska J. Kr. Mci do IMci p. hetmana, który naumyślnie dla tego tak pobliżu położyć się tu był raczył, przybywali, gdyż jako dla powietrza, które się we Lwowie szerzy, rezesłać uniwersałów nie mogło się, zatem i miejsca naznaczyć, na które zjechawszy się moglibyśmy byli w kupie na służbę Rzptej jechać. A iż dotąd mało co WMciów ozwało się z chęciami swemi, proszę dla miłości ojczyzny, dla słowa, któreście WMcie we Lwowie rzekli i pismem potwierdzili, abyście się WMcie raczyli stawić na dzień ósmy miesiąca września pod Kozłów gdzie mię już WMć zastać będziecie raczyli. A stamtąd zaraz pośpieszym się do IMci p. hetmana dla ratunku ojczyzny, na którą wielką mocą nieprzyjaciel następuje. Proszę abyście WMcie ten uniwersał mój jeden drugiemu odsyłali, gdyż do Lwowa posełać go już niebezpieczno. Na co dla lepszej wiary pieczęć swą przycisnąć rozkazałem i ręką się swą podpisał. W Olesku die ultima Augusti 1623. Jan Daniłowicz wojewoda ruski b. K. s.

Castr. Hal. 121 p. 1303.

26.

Halicz, 11 września 1623.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze i rycerstwo ziemi halickiej, na sejmik elekcyej deputackiej zgromadzeni, wziąwszy dostateczne dowody i porządne justyfikacye od urodzonego p. Stanisława Zbijewskiego na sejm roku 1621 posła a jeszcze na sejmiku obranego poborcę, ten o którym była kontrowersya pobór wtóry wydać pozwalamy, ażeby się to nie zdało być praeiudicium absentibus, ktoby go wydać nie chciał, ponieważ p. poborca ma trudność od skarbu koronnego, kognicyą prawną zostawujemy i żadnego gravamen na IMci nie kładziemy. Na co dla lepszej wiary i pewności tę konkluzyą naszą ręką IMci p. Mikołaja Makowieckiego stolnika ziemi halickiej marszałka koła naszego podpisaną i pieczęcią zapieczętowaną p. poborcy dawamy.' Działo się w Haliczu die 11 Septembris anno 1623. Mikołaj Makowiecki stolnik i marszałek sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 121 p. 1307—1308. Ind. Rel. C. Tremb. 115 p. 437—438.

[1] Por. t. I laudów Nr. 144.

27.

Halicz, 1 kwietnia 1624.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My urzędnicy i rycerstwo ziemi halickiej na sejmik elekcyej poborcy powagą sejmu blisko przeszłego warszawskiego na dzień dzisiejszy do Halicza zgromadzeni wiadomo czynimy komu to wiedzieć należy, iż IMć p. Stanisław Zbijewski na urząd poborce zgodnie od nas jest obrany, któremu dajemy moc zupełną wybierania poboru na sejmie wspomnianym pozwolonego w ziemie halickiej i powieciech do niej należących, z którego poboru pomieniony p. poborca w skarbie koronnym liczbę uczynić powinien będzie.

2. A iż p. poborca ten urząd od lat kilkunastu sine intermissione odprawuje, przetoż onego od nowego juramentu wolnym czynimy. Na co dla lepszej wiary i pewności ten list elekcyi naszej IMci p. Mikołajowi Madaleńskiemu sekretarzowi króla IMci marszałkowi koła naszego podpisać i pieczęć przyłożyć zlecamy. Działo się w Haliczu w poniedziałek po niedzieli kwietnej roku MDCXXIIII.

Castr. Hal. Rel. 121 p. 1585.

28.

Halicz, 10 marca 1627.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My urzędnicy i obywatele ziemie halickiej zjechawszy się pro die decima Martii na sejmik halicki przez uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. naznaczony, przychylając się do uchwały sejmu toruńskiego blisko przeszłego, upatrując niebespieczeństwo na Rzptą koronną i chcąc się akomodować w podatkach równo z województwami górnemi, pozwoliliśmy poborów cztery łanowych albo pługowego z inszemi akcydencyami, według kwitów poślednich i specyfikowanego uniwersału toruńskiego, jednak uwalniając spustoszałych, według uniwersału i prawa pospolitego.

2. Do których czterech poborów wybierania jako i do przyszłych dwóch obraliśmy urodzonego Wojciecha Swirskiego z Romanowa, poborcę przeszłego ziemie halickiej. A czas oddania ich naznaczamy od aktu sejmiku teraźniejszego do niedziel sześciu, pod winami w prawie opisanemi. A żeby ta uchwała sejmiku teraźniejszego wszystkim obywatelom snadniej do wiadomości przyjść mogła, ma być przez p. marszałka koła naszego do akt grodzkich halickich introdukowana. Dan w Haliczu decima Martii anno 1627. Kasper Wilzyński marszałek sejmiku ziemie halickiej imieniem braci.

Castr. Tremb. Rel. 117 p. 239—240.

29.

Halicz, 6 maja 1627.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rycerstwo i obywatele ziemi halickiej zjachawszy się do Halicza pro die sexta Maii na sejmik według uniwersału J. Kr. Mci złożony, wielkie i nagłe na Rzpltą zewsząd następujące z instrukcyi J. Kr. Mci w pośrodek nas podanej uważając niebespieczeństwa, idąc przykładem górnych województw, które osobne praesidia sobie postanowili, pozwoliliśmy poborów dwa pługowych na powiatowego żołnierza pro hac vice tantum, exceptis desolatis.

2. Które pobory nie mają się na żadną inną potrzebę Rzptej obracać, tylko mają zostawać na obronę naszą od pogan.

3. Do wybierania i szafowania tych poborów obraliśmy z pośrodku siebie urodzonego p. Jana Polanowskiego, który wybrawszy te pobory podjął się zaciągnąć żołnierza powiatowego sto koni, albo ile te pobory wystarczą. A czas wydania tych poborów od dnia dzisiejszego za trzy niedziele naznaczamy, pod winami w prawie o zatrzymaniu poborów uchwalonemi. Do których poborów i Żydzi równo z innymi mieszczany ziemi halickiej soszem pro hac vice pod winami tymiż powinni się przyłożyć. Czego sam p. poborca powinien dojrzeć, aby sprawiedliwie ten szos oddali, gdyż idzie o wszystkich zdrowie.

4. Obieramy... to sobie, iż jeśliby interim urgens jakie periculum nastąpiło od pogan na Rzpltą a IMć p. wojewoda ruski[1] ku granicy wołoskiej do wojska J. Kr. Mci ruszyłby się, mamy się ruszyć z nim każdy z osoby swej i miłości przeciwko ojczyźnie.

5. A jeżeli województwo ruskie powiatowego żołnierza do wojska J. Kr. Mci na Ukrainę wyprawi, powinien też będzie J. Kr. Mć p. Polanowski z tymi żołnierzmi powiatowymi do obozu jechać, jednak nie powinien nikomu liczby z tych poborów czynić, tylko obywatelom tutecznym na przyszłym sejmiku halickim po zwróceniu się da Bóg z obozu.

6. A jeżeliby też potrzeba nie okazowała tych zaciągów, tedy IMć p. Polanowski powinien się z tymi pieniądzmi na sejmik tu do Halicza prezentować i one ad sequestrum publicum oddać ad ulteriorem ordinationem ziemi halickiej. A żeby ta uchwała nasza wszystkim obywatelom do wiadomości przyszła, zlecamy IMci p. marszałkowi koła naszego do akt tutecznych grodzkich podać. Datum w Haliczu sexta Maii 1627. Piotr Kuropatwa marszałek sejmiku ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 123 p. 1493—1494.

30.

Halicz, 14 sierpnia 1628.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady i rycerstwo obywatele ziemi halickiej na sejmik halicki pro die 14 Augusti przez J. Kr. Mć złożony zgromadzeni[2], według propozycyej J. Kr. Mci przez urodzonego Bronisława Gruszeckiego posła J. Kr. Mci w kole naszem podane, za gwałtowną potrzebą Rzpltej i niebespieczeństwy pozwalamy dobrowolnie na teraźniejszy ratunek przeciwko nieprzyjacielowi

[1] Stanisław Lubomirski

[2] Ob. C. Hal. 124 p. 662 Orędzie z 24 lipca. Ponieważ szlachta hal. nie przysłała na sejm walny posłów naznacza jej król sejmik.

na zapłatę zasłużonego żołdu wojsku sześć poborów, które też insze województwa na przeszłym sejmie walnym warszawskim pozwoliły.

2. A iż o drugie sześć poborów wzięli sobie do braciej, tedy też i my, chociaż z wielkim ciężarem swoim upatrując taki gwałt, nieodbiegając braci a nie wiedząc jeszcze jaka zgoda inszych województw, zwłaszcza naszego województwa ruskiego z sejmiku wiszeńskiego stanie, o której jeszcze dotąd żadnej wiadomości ani konstytucyej sejmowej ad manum nie mamy, skoro jedno o tem stateczną wiadomość weźmiem, gotowiśmy się z nimi we wszystkiem zgodzić i pociągać te pobory jako naprędzej urodzonemu Janowi Stoińskiemu wojskiemu i podstarościemu halickiemu, którego na ten czas poborcą naszym zgodnie obieramy, wybierać zleciliśmy [1].

3. Które nasze postanowienie dla lepszej wiary i pewności do akt grodzkich halickich podajemy i obwołać roskazaliśmy także imieniem naszem urodzonemu Mikołajowi Makowieckiemu stolnikowi ziemie halickiej marszałkowi koła naszego podpisać zlecilichmy. Działo się w Haliczu 14 die miesiąca sierpnia r. Pańskiego 1628. Mikołaj Makowiecki stolnik halicki marszałek sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 124 p. 666. Castr. Tremb. Rel. 117 p. 1049.

31.

Halicz, 11 września 1628.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My urzędnicy i rycerstwo obywatele ziemi halickiej na elekcyą deputata halickiego w Haliczu zgromadzeni wiadomo czynimy, iż na sejmiku przeszłym halickim pro die 14 mensis Augusti przez J. Kr. Mć p. n. m. złożonym zgromadzeni [2], za wielkiemi potrzebami Rzpltej i niebespieczeństwy od Gustawa w pruskiej ziemi na zapłatę żołnierzowi sześć poborów na przeszłym sejmie warszawskim trzyniedzielnym pozwolone jakochmy chętnie dać pozwolili, tak też i druga sześć poborów, które na tymże sejmie województwa górne do braci wzięli, a my na sejmik wisieński, nie mając wiadomość co na nim pozwolono, referując się, też coby tam było uchwalono przyjąć i także postąpić postanowilichmy a to nieodbiegając bracie insze huic

[1] Obacz manifestacyę tegoż poborcy z 26 sierpnia 1628 r. C. Tr. 117 p. 1050, że tak z powodu braku konstytucyi sejmowej omawiającej sposób wybierania podatku uchwalonego, jakoteż z powodu limitacyi kwerel halickich grodzkich, ani obowiązku poborcy spełniać, ani obowiązkowej konstytucyą przepisanej przysięgi złożyć nie można, poborca nie może działalności swej rozpocząć.

[2] Odtąd czytamy w tremb. aktach: Według propozycyej J. Kr. Mci przez urodzonego Bronisława Gruszeckiego posła J. Kr. Mci w kole naszem podanej za gwałtowną potrzebą Rzptej i na bespieczeństwo pozwalamy dobrowolnie na teraźniejszy ratunek przeciwko nieprzyjacielowi zapłatę wojsku zasłużonego żołdu część ·poborów, które też i insze województwa na przeszłym sejmie walnym warszawskim pozwolili. A iż o drugie sześć poborów wzięli sobie do braci, tedy też i my chociaż z wielkim ciężarem swoim upatrując taki gwałt, nieodbiegając braciej a nie wiedząc jeszcze jaka zgoda inszych województw a zwłaszcza naszego województwa ruskiego z sejmiku wiszyńskiego stanie, o której jeszcze dotąd żadnej wiadomości ani konstytucyi sejmowych ad manum nie mamy, skoro jedno o tem stateczną wiadomość weźmiem, gotowichmy się z nimi we wszystkiem zgodzić i pociągać i te pobory jak najprędzej urodzonemu Janowi Stoińskiemu wojskiemu i podstarościemu halickiemu, którego na ten czas poborcą zgodnie objecujemy wybrać zleciliśmy. Które nasze postanowienie dla lepszej wiary i pewności do akt gr. hal. podajemy i obwołać rozkazaliśmy także imieniem naszem urodzonemu Mikołajowi Makowieckiemu stolnikowi z. hal. marszałkowi koła naszego podpisać. Działo się w Haliczu itd.

calamitati z nami podległe, z którymi tedy porównywając się, tedy znowu i my obywatele ziemie halickiej w drugich poborach tych sześć znowu zgodnie do drugich sześciu jak na taki gwałt Rzptej zgodnie pozwalamy wyjąwszy spustoszałe, a to przychylając się do naszego laudum pierwszego, których exaktorem WIMci p. Stoińskiego wojskiego i podstarościego halickiego obralichmy.

2. Jednak widząc wielkie zubożenie tych krajów naszych przez nieprzyjaciela Krzyża Świętego, za którem tak prędko jako w konstytucyej sejmu przeszłego czasy są wybierania poborów opisane, a zwłaszcza iż nam te konstytucye do wiadomości nie rychło przyszły, żadnym obyczajem tak prędko być nie mogą, naznaczamy czas wybrania tych poborów pierwszych sześciu ad ultimam Septembris a drugiej sześciu ad ultimam Octobris, które jako najprędzej po wybraniu panu poborcy naszemu na miejsce w konstytucyej naszym poborcom naznaczone odwieść zlecilichmy.

3. A to nasze laudum dla ogłoszenia i wiadomości każdego do ksiąg grodzkich urodzonemu Mikołajowi Makowieckiemu stolnikowi ziemi halickiej i marszałkowi do akt grodzkich do wpisania oddać zlecamy i ręką swą imieniem koła naszego podpisać, które laudum urząd grodzki publikować woźnemu wskaże. Datum w Haliczu na sejmiku elekcyi deputackiej w poniedziałek po narodzeniu Panny Maryej bliższy roku Pańskiego 1628. Mikołaj Makowiecki stolnik i marszałek ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 124 p. 719—721. C. Tremb. 117 p. 1049.

32.

Halicz, 3 czerwca 1632.

Konfederacya ziemi halickiej.

1. Uchwała sejmiku halickiego od JWIMci księdza arcybiskupa gnieźnieńskiego na dzień trzeci miesiąca czerwca złożonego IMciom pp. posłom IMci p. Łukaszowi Żółkiewskiemu staroście kałuskiemu, IMci p. Alexandrowi Trzebińskiemu podkomorzemu ziemie lwowskiej, IMci p. Adamowi Lychowskiemu sędziemu ziemie halickiej, IMci p. Piotrowi Firlejowi wojewodzicowi lubelskiemu, IMci p. Jerzemu Kalinowskiemu i IMci p. Franciszkowi Daniłowiczowi dla approbowania jej do konwokacyej przyszłej warszawskiej podana.

2. My rady koronne urzędnicy, ziemscy i rycerstwo województwa ruskiego powiatów halickiego i trębowelskiego na sejmik nam od JWIMci księdza arcybiskupa gnieźnieńskiego na dzień dzisiejszy w Haliczu złożony zgromadzeni. Pod ten czas niebespieczny bądąc zewsząd hostibus patriae opasani, bez króla pana zwierzchnego mieszkając, przychylając się do dawnych praw zwyczajów przodków naszych, sami między sobą pokój, sprawiedliwość, porządek i obronę Rzptej more maiorum nostrorum zatrzymując i zachowując, swą wolą jeśliby się jaka w tym żałośnym czasie za śmiercią świątobliwej pamięci J. Kr. Mci i za ustaniem praw jawiła hamując, takieśmy postanowienie, zgodę między sobą namówili et auctoritate conventus praesentis uchwalili.

3. Naprzód obiecujemy to sobie wszyscy zobopólnie sub fide, honore et conscientiis nostris i pod obowiązkiem konfederacyi starych, legibus et annalibus nostris spisanych, w takim razie od przodków naszych zażywających, żadnego rozerwania między sobą dismembracyi żadnej między sobą nie czynić, jako w jednej nierozdzielnej Rzpltej, ani jedna część bez drugiej Pana sobie obierać ani factione privata z inszym narabiać nie mamy, ale podług miejsca i czasu na przyszłej konwokacyej przez pp. posły nasze i wszystkie stany koronne umówionego, spólnie

spokojnie ten akt elekcyej podług woli i przejrzenia Bożego per quem reges regnant do skutku słusznego przywiedli.

4. Na żadnego Pana pozwalać nie będziemy jedno z takową umową i warunkiem, aby nam pierwej prawa, wszystkie przywileje, wolności nasze, które są i które mu będą podane poprzysiągł; co aby jako najprędzej do skutku swego przyszło, ponieważ w takim razie mora Rzptej naszej jest najszkodliwsza, zlecamy to IMciom pp. posłom, aby ante omnia na tej konwokacyi czas i miejsce tej elekcyi przez rady i stany koronne umówione, postanowione i nam o tem wcześnie oznajmione było.

5. Nad to postanowiliśmy, aby każdy według powinności swej szlacheckiej in vim ruszenia pospolitego in armis był gotowy ku każdej potrzebie, gdzieby niebespieczeństwo się ukazało, za uniwersałem i oznamieniem IMci p. wojewody ruskiego tam się stawić, mianowicie iżby to wielkiem niebespieczeństwem Rzptej było i skazą wolności szlacheckich, gdyby Pan od części jednej przyjęty na królestwo wsadzon był mocą do Korony leges et libertates opprimendo wprowadzony zostawał. Przeto naśladując w tem przodków swoich, dawnej się konfederacyej ich trzymając objecujemy to sobie, że żadnego takiego za Pana mieć i wyznawać nie będziemy i owszem przeciwko tym powstawać mamy, ad quem unicum actum to ruszenie pospolite ma się ad praesens bierzemy, uchwalamy, jako przeciwko skaźcom praw i swobód koronnych do gardł swych praw i wolności od przodków naszych krwią nabytych rwać, psować sobie niedopuszczając, co sobie mocnie strzymać wszyscy objecujemy.

6. I gdzieby tę elekcyą dłużej in detrimentum Rzptej odwłóczyć chcieli, praktyki jakie się cudzoziemskie na tej konwokacyej najdowały, któreby do wolnej i prędkiej elekcyi króla przeszkodą były, tedy pp. posłowie nasi porozumiawszy się z innemi województwy nam o tem wcześnie i JWIMci p. wojewodzie ruskiemu[1] jako principi Roxolaniae nostrae oznajmić mają, abyśmy tempestive, za obwieszczeniem IMci, jako starszego naszego, któremu przyszłoby in tam gravi materia, już i z innymi przyległymi IMciami pp. wojewodami porozumieć się do kupy się co najprędzej in armis zjechali i temu zapałowi tempestive huic furori occurendo competenter zabiegali, ojczyzny, wolności swojej wszystkiemi siłami bronili a w niebytności IMć p. wojewody ruskiego, IMci p. kasztelana naszego halickiego[2], z prawa do tego należącego, aby nas o tem wszystkiem obwieścił żądamy[3].

7. Pobór też, jeśliby się inne województwa nań zgodziły a widzieli go być pilną potrzebę na obronę Rzpltej, tedy go postąpić in una et eadem aequalitate z drugimi w tej mierze, quo ad quantitatem tego podatku zostając, pp. posłowie mają cum ea conditione, aby nań żadnego podymnego nie przynosili, a przecie sami mamy być pogotowiu in vim ruszenia pospolitego.

8. Zlecamy to pp. posłom naszym, aby najjaśniejszy król szwedzki królewicz IMć Władysław n. m. p. za tę uprzejmą chęć i miłość ku ojczyźnie naszej mającą słuszne dziękczynienie na tej konwokacyej od stanów koronnych odniósł i będąli tego potrzebować wszystkie stany koronne względem nagłego następującego niebespieczeństwa jakiego żołnierza, ad propulsandum tale periculum kupę nie małą przyjąć mają w tem użyć królewicza IMci, aby sumą jaką wielką pieniężną, którąby była condigna huic periculo w takim razie ratował ojczyznę naszę.

9. Jest prawo dawne jeszcze Kazimierza króla rex thesauros colligat, ut sit liberatis in Rempublicam, słusznie królewicz IMć n. m. p. czynić raczy tę deklaracyą swoją, repraesentando personam et effectum świątobliwej pamięci zmarłego króla IMci p. n. i po śmierci zachowując in omnibus decus et ornamentum regiae celsitudinis najjaśniejszego rodziciela swego.

[1] Stanisław Lubomirski
[2] Mikołaj z Gołogór
[3] sądami w T.

10. Po śmierci króla Augusta nie było tak wielkie koronne niebespieczeństwo jako teraz jest, a przecie antecessorowie nasi sub illo interregno przyjęli zarazem 20.000 wojska służałego za pieniądze, piechotą z tegoż wojska zamki ukrainne poosadzali i ruszenie pospolite na się uchwalili, quibus vestigiis my idziemy, ponieważ tego potrzeba Rzpltej ukazuje.

11. Granice koronne aby wszędzie zamknione były. Cudzoziemców żadnych pp. starostowie ukrainni pod to interregrum aby nie puszczali.

12. Posłów cudzoziemskich, jeśliby jacy na tę konwokacyą od postronnych panów jachali, aby na granicy zatrzymywali i nie pierwej na konwokacyą i elekcyą przyszłą przyjeżdżali, ażby przez pp. starosty radom i stanom koronnym opowiedzeni byli i te co są w zaciągu cudzoziemskie chorągwie, żeby ex nunc odprawione były.

13. Pobory na przeszłym sejmie uchwalone aby wydane były i tam obracane, gdzie mens sejmu przeszłego była, to specialiter warując, aby z tychże poborów i z kwarty dług wojsku ukrainnemu jako najprędzej był zapłacony [1].

14. Starać się o to pp. posłowie mają, aby legacye do pp. postronnych zatrzymując, pokój z niemi z tej konwokacyej odprawione były.

15. Jeśliby pod to interregnum potrzeba była i takowe niebespieczeństwa jawne na Rzpltą następowały, żeby nam przyszło opatrywać służebnymi ludźmi zamki ukrainne, użyliśmy w tem JW wojewodę bracławskiego starostę halickiego, aby zamek halicki, gdzie przywileje, księgi, zapisy nasze zostają competenti peditatu opatrzył, na co ileby erogacyej uczynił, tyle IMci p. staroście trębowelskiemu strony zamku trębowelskiego.

16. Co się zaś dotyczy rządu i zatrzymania pokoju domowego, przychylając się do kapturów dawnych i zjazdów w województwie ruskiem pod interregnum spisanych sędziów kapturowych tak powiatowi halickiemu jako i trębowelskiemu postanowilichmy tych: IMci p. Mikołaja Makowieckiego stolnika, IMci p. Zygmunta Swirskiego z Romanowa podsędka ziemie halickiej, IMci p. Wojciecha Swirskiego z Romanowa poborcę halickiego, IMci p. Piotra Kuropatwę, którzy to IMci pp. sędziowie nasi wespół z WIMć p. wojewodą bracławskim starostą halickim i urzędem jego grodzkim wszelakim pod to interregnum excessy wszelakie, gwałty, stupra, rapty, incendia, depraedationes viarum, rozboje, invasiones domorum, diffidationes, duella, homicidia, violentias i zranienia wszelakie nie inne, tylko te a morte regis aż do koronacyej nowego pana popełnione powinni będą sądzić salvis scrutiniis, na które urząd starości ze dwiema deputaty in locum delicti zjeżdżać i one wywodzić będzie powinien. A któryby takie scelus pod to interregnum popełnił, ma być pozwany do tych sędziów wyżej mianowanych pod pieczęcią ziemską albo grodzką halicką a pozew ma być położony dwie niedzieli przed terminem.

17. Sądzić mają pp. sędziowie ad instantiam ukrzywdzonego, sądy jednak te na trzy niedziele przed elekcyą ustawać a po elekcyej znowu we trzy niedziele, modo ut supra praemittitur reassumując, aż do koronacyej nowego pana trwać mają [2]. A przed tymi sędziami ma być terminus peremptorius, tak jednak, że ci sędziowie nie mają egzekucyej extendować aż będzie obwiniony condemnatus. Cognitio jednak, jako się wyżej mianowało ex scrutiniis ma być czyniona, a tam kto ex scrutiniis winien zostanie albo evasio albo convictio ma być na nim skazana.

18. A gdy już będzie ktokolwiek od tych sędziów i IMci p. starosty halickiego z urzędem jego convictus et condemnatus, tedy do exekucyej przeciwko takiemu postępować mają a IMcie

[1] Ob. uniwersał poborcy Wojciecha Swirskiego z Romanowa aby oziębłe dotychczas płacony a na sejmie uchwalony podatek poborów cztery i podymne od Żydów tak z dóbr własnych jako i najemnych do rąk jego lub sukkolektora Wojciecha Błońskiego czem rychlej płacili. C. Tremb. 118 p. 937.

[2] Ob. uniwersał wojewody bracław. starosty halickiego Stanisława Potockiego z 5 lipca 1632 r. w Castr. Tremb. 118 p. 981.

pp. starostowie tak halicki jako i trębowelski po powiatach swoich uniwersały rozesłać jako wici bywały rozsyłane i one in locis publicis mają dać obwołać, a my wszyscy za takowemi wiciami będziemy się powinni ruszyć more bellico przeciwko takiemu jako hostem patriae i onego gardła i majętności zbawić. A gdzieby się który nie ruszył za takiem obwieszczeniem tedy actor iurevictor ma takowego absentem do sądu przypozwać pro damnis inde secutis, które iuramento likwidowawszy zyskać ma i do exekucyej odesłać, która loci capitaneus gdy iuridica się otworzy trybem swym iuxta praescriptum statuti exekwować będą powinni. Od którego ruszenia pospolitego mają być obwolnieni ci, co są prawem pospolitem eliberati, na swe jednak miejsca mają posyłać. A ktoby iurevicto criminaliter condemnato praeter convictionem factam był pomocen, przechowując go abo broniąc, simili poena od tego sądu jako i suus principalis ma być karany.

19. Auctoritas tego sądu ma być jako trybunalska, i do niego cum hac securitate et numero strony przychodzić mają. A sędziowie też pomienieni wszyscy na te sądy notą trybunalską przysiąc będą powinni i absentować się nie mają excepta una infirmitate, jednak absentia unius vel duorum non obstante, drudzy IMcie praesentes te sądy odprawować powinni będą. A jeśliby też którego sędziego samego sprawa przypadła, tedy takowy circa expeditionem causae suae powinien od sądu wstać a drudzy sądzić go mają według wyższego postanowienia.

20. Zabiegając zatrudnieniu i szkodzie powiatów tych obudwu pozwalamy, aby w grodziech tak halickim jako i trębowelskim księgi otwarte ex nunc były, w których się będą przyjmowały zapisy, zastawy, protestacye, kwity, relacye, cessye, obdukcye szkód, ranienie, zabójstwo i inszych wszystkich krzywd, któreby się osób i gruntów dotykały według starych kapturów.

21. A dla inkurzyej teraźniejszej tatarskiej świeżej w kraje pokuckie i dla trwóg ustawicznych do tego czasu niemoglichmy tych poborów wydać, tedy do dwóch niedziel prolongacyą tego czynimy, w których dwóch niedzielach powinnichmy do rąk IMci p. poborcy oddać. Jeśliby też którzy w tym czasie tych podatków nie wydali, warujemy to authoritate praesentis conventus i pozwalamy, aby urzędy grodzkie halicki i trembowelski za delacyą p. poborce naszego propter causas fisci tylko o retenta podatków zwyż mianowanych i o czopowe sądzili i exekucya iuxta praescriptum iuris o retentach poborowych uchwalona, aby z nich czyniona była.

22. Excessy wszelakie w Koronie a morte regis gdziekolwiek popełnione aby na tej konwokacyej sądzone były starać się o to pp. posłowie mają.

23. Akademia Krakowska wolnościami i przywilejami zdawna od królów pp. naszych hojnie opatrzona, obwarowana, jeśliby w czem jakie praeiudicium sobie mieć mogła, zlecamy to pp. posłom naszym, aby na tej konwokacyej publico nomine z drugimi stany koronnymi onej pomocnymi byli i żeby przy swych wolnościach i przywilejach cale zostawała.

24. Mieszczanie śniatyńscy na samej granicy od Wołoch mieszkający i w wiekiem niebespieczeństwie za każdą inkursyą tatarską zostający, starać się mają IMcie pp. posłowie nasi na tej konwokacyej, aby aliquo praesidio publico opatrzeni byli.

25. Które to laudum i postanowienie nasze wyż mianowane in omnibus punctis, clausulis, articulis et ligamentis objecujemy sobie strzymać i wypełnić sub fide honore et conscienciis nostris nas i potomki nasze onerując, a dla approbowania onego na konwokacyej przyszłej warszawskiej IMciom pp. posłom naszym podaliśmy i żeby wszystkim do wiadomości przyszło do akt grodzkich halickich i trębowelskich IMci p. Adamowi Łychowskiemu sędziemu ziemskiemu halickiemu marszałkowi koła naszego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu die 3 Junii anno Domini sexcentesimo trigesimo secundo. Adam Łychowski sędzia ziemie halickiej jako na ten czas marszałek sejmiku halickiego podpisuje się imieniem IMciów wszystkich.

Castr. Tremb. Rel. 118 p. 927—936; Castr. Hal. Rel. 127 p. 1443—1451; brak początku.

33.

Halicz, 23 sierpnia 1632.

Laudum sejmiku halickiego i instrukcya posłom na elekcyę.

1. Uchwała sejmiku halickiego od konwokacyej przeszłej warszawskiej na dzień dzisiejszy złożonego WIMć pp. p. Janowi Bełzeckiemu z Bełzca kasztelanowi halickiemu, IMci p. Mikokołajowi Sieniawskiemu z Granowa podczaszemu koronnemu, IMci p. Marcinowi Kalinowskiemu podkomorzemu ziemie podolskiej, IMci p. Łukaszowi Żółkiewskiemu z Żółkwie staroście kałuskiemu, IMci p. Adamowi Łychowskiemu sędziemu ziemskiemu halickiemu, IMci p. Mikołajowi Makowieckiemu stolnikowi ziemi halickiej, IMci p. Zygmuntowi Swirskiemu podsędkowi halickiemu, IMci p. Krzysztofowi Wichrowskiemu miecznikowi halickiemu, IMci p. Olbrychtowi Ludzickiemu wojskiemu trembowelskiemu, IMci p. Alexandrowi Zborowskiemu z Rytwian, IMci p. Piotrowi Firlejowi wojewodzicowi lubelskiemu, IMci p. Jerzemu Kalinowskiemu, IMci p. Franciszkowi Daniłowiczowi, IMci p. Dominikowi Kazanowskiemu staroście bohusławskiemu, IMci p. Krzystofowi Wasiczyńskiemu, IMci p. Stanisławowi Potockiemu wojewodzicowi bracławskiemu, IMci p. Krzysztofowi Potockiemu, IMci p. Alexandrowi Cetnerowi rotmistrzowi króla IMcí, IMci p. Jerzemu Bałabanowi rotmistrzowi króla IMci, IMci p. Alexandrowi Bałabanowi, IMci p. Wiktorynowi Kuropatnickiemu podstarościemu grodzkiemu buskiemu, IMci p. Janowi Chodorowskiemu, IMci p. Wojciechowi Swirskiemu, IMci p. Krzysztofowi Kurzańskiemu, IMci p. Piotrowi Kuropatwie, IMci p. Stanisławowi Trzebuchowskiemu, IMci p. Janowi Staninskiemu, IMci p. Pawłowi Skotnickiemu, IMci p. Łukaszowi Dzierzkowi, IMci p. Kasprowi Dobromirskiemu, IMci p. Pawłowi Mrozowickiemu pisarzowi grodzkiemu trembowelskiemu, IMci p. Wojciechowi Bronowskiemu, IMci p. Prokopowi Ludzickiemu, IMci p. Janowi Makowieckiemu, IMci p. Stanisławowi Lipnickiemu posłom od nas obranym, dla approbowania jej na przyszłej elekcyi warszawskiej podana.

2. My rady koronne, urzędnicy koronni i ziemscy, rycerstwo województwa ruskiego, powiatów halickiego i trembowelskiego na sejmiku czasu przez przeszłą konwokacyę warszawską na dzień dzisiejszy w Haliczu złożony zgromadzeni, amisso summo rege et principe, osieroceni będąc, in luctu et squalore maximo zostając, bez króla pana zwierzchnego mieszkając, naprzód P. Bogu dziękujemy, iż nas do tego czasu od nieprzyjaciół naszych z łaski swej świętej broni i tegoż prosimy, aby i do końca ex hac divina sua providentia nas opuszczać nie raczył. Przychylając się przytem do dawnych praw wolności swojej szlacheckiej onę intactam et illaesam hucusque zachowując, widząc to naród nasz libertatum plenus, że ta solennitas, że ten akt electionis regis omnibus in genere nationibus ordinum regni Poloniae służy, wszyscy do niego należeć mają i wszyscy stawić się tam na czas tej elekcji naznaczony powinni zostawamy.

3. Jednak iż tu częste extrinseca pericula naszego kraju od nieprzyjaciela koronnego następują, domy, majętności nasze od takiego niebespieczeństwa ab incursionibus hostilibus niewolne zostają, z tej miary użyliśmy i obraliśmy z pośrodka siebie IMciów pp. braci swoich wyżej mianowanych, aby swojem i naszem imieniem na tę elekcyą króla na czas naznaczony pod Warszawę stawili się i tam one ze wszystkimi stany koronnymi w zgodzie, w miłości pro libertate nostra żadnego rozerwania między sobą dismembracyej żadnej, pod obowiązkami przeszłymi konfederacyej naszej nie czyniąc, jako in una et individua Republica jedna część przez drugiej Pana sobie nie obierając ani factione privata narabiając odprawić podług miesca i czasu, spólnie, spokojnie z przejrzenia boskiego do skutku słusznego przywieść mają, na żadnego Pana przyzwalać nie będą, jedno z takim warunkiem, aby nam pierwej prawo, przywileje, wolności

nasze wszystkie, które są in volumine legum i które jeszcze będą podane poprzysiągł, do nominacyej króla przystępować nie mają, ażby przeszłe exorbitancye na konwokacyej agitowane i inne którebykolwiek jedno się pokazały, naprawy praw i wolności naszych potrzebowały, zgodnie od wszystkich stanów koronnych w ryzę i w pewność swą wprowadzone były i quemlibet hominem virumque integrum ex instituto quodam decet non modo armorum esse decoratum, sed etiam moribus et legibus armatum. Inszym narodom króla materni uteri custodia designat. Przyczyna tego jest leges illorum infirmae vel infirma arma. U nas zasię król in trono regio usieść nie może, jedno którego liberi populi suffragia na to deputują; causa istius rei insza nie jest, jedno prawa nasze do tego czasu wcale zatrzymane, quorum praescripto rex apud nos regnat, senatus decernit, nos vitam spiritumque liberum duximus. Co aby na tej elekcyej w skutku swoim iuxta obloquentiam tychże praw i wolności naszych zostawało, zlecamy to IMciom pp. posłom naszym na to obranym.

4. Mimo których IMciów i ktobykolwiek tam przybył bądź i my wszyscy bądź część jakakolwiek, in eadem praerogativa et libertate ma zostawać na tej elekcyej w popieraniu praw, swobód, wolności swoich, w nominacyej pana legibus publicis hoc idem suadentibus, jako i IMcie na to od nas na ten czas deputowani. Ponieważ in hoc publico negotio antiquis privilegiis non unus pro populo, sed totus populus, totus ordo equestris pro uno reputatur, mamy w tej mierze procesy już opisane, jako się przodkowie nasi in sterilibus jako in foecundis interregnis et electionibus sprawowali. In sterilibus szukali sobie panów per mare, per ignes per saxa et per tot discrimina rerum, in foecundis zasię tam primo aevo Reipublicae nostrae quam et illo secundo począwszy od Władysława Jagiełła continua serie z domu tego obieraliśmy pany sobie et non immerito, albowiem wziąwszy Rzpta takie beneficia od tych królów, którzy Moscum magnis funeribus affecerunt, Livoniam Poloniae adiecerunt, Poloniam maximis regionibus propagaverunt novis provinciis cinxerunt, vectigalibus locupletaverunt, Litvanos novis foederibus Poloniae devinxerunt, rozumieli to sobie mieć za grzech wielki potomki ich od tego odsądzać, co im ex beneficiorum gratia, która zawsze sempiterna est, należało. Maiores nostri dis...... oświadczyli, quod si domum Jagiellonicam ad regnum nostrum non introduceremus, nullam Rempublicam haberemus, gentem illam quasi divorum domum apostolis, martyribus, confessoribus, legislatoribus, Reipublicae fundatoribus refertam esse. Jawnie się to baczyć może ex annalibus nostris, quod et amplificandorum regnorum et conservandarum religionum causa fuerit illud genus Jagellonicum divinitus in Sarmatia procreatum, dla czego i my nie jesteśmy ci, iż iniquum est, quum de referenda gratia deliberatur, abyśmy mieli w tej elekcyej naszej sanctam prolem świątobliwego zmarłego króla Pana naszego pozostałą opuszczać, jako nam Pan Bóg sam do serc naszych podawać raczy, tak i do końca tegoż pana per quem reges regnant prosimy, abyśmy w tej elekcyi, tak coby było z chwałą jego świętą, z najlepszym warunkiem swobód, praw wolności naszych obrony koronnej stanęli.

5. Przy tem zalecamy to IMci pp. posłom naszym, żeby w przywodzeniu do exekucyi tych exorbitancyi tego nie przepominali, aby obywatele koronni o dziedziczne dobra swoje processami i pozwami zadwornymi turbowani nie byli, a to[1] cokolwiekby było na nich za dworem otrzymane to wszystko irritum et inane ma być, proces, indilatum forum et terminum peremptorium exekucyą poenae na instygatora i delatora namówić ea in re mają.

6. Impetratio komissyej między dobry królewskiemi a szlacheckiemi granic potrzebującemi, aby trudności żadnej nie odnosiła, mają IMci pp. posłowie na tej elekcyi starać się, żeby w Koronie wszystkie granice komisye przez urząd podkomorski i ziemski odprawowane były, lege to cautum ma być in coronatione novi regis, aby już tego szlachcic u dworu króla nie expostulował, jedno sub titulo pomienionych urzędników ziemskich pozew wydawszy, granice swe expediował cum privatis et collateralibus.

[1] o co T.

7. Religia grecka aby jako z dawna iuxta antiqua sua privilegia w swych prerogatywach zostawała tak i teraz eodem iure ma gaudere.

8. Dekreta trybunalskie in genere wszystkie aby processami zadwornemi żadną miarą nie były znoszone starać się IMć pp. posłowie mają, żeby prawem to było warowano, jeśliby który praeteritis temporibus tę infelicitatem na sobie odniósł, aby to irritum et inane było.

9. Pretia rerum na wielu sejmach agitowane były, żeby kupcy kupiami swemi szlachtę koronną tak nie angariowali jako angariują, co iż hucusque non est sortitum suum efectum, starać się pp. posłowie mają, aby między exorbitancyami to włożone było i na przyszłej koronacyej da Pan Bóg lege cautum zostało, aby kupcy jako co za co stoi, nie jako chcą przedawali towary swoje.

10. O zbiegłe chłopy aby w grodzie coram officio castrensi forum było sine dilationibus et monitionibus curandum est na tej elekcyi.

11. Dygnitarstwa, urzędy wszelakie aby według prawa ludziom osiadłym tylko w temże województwie iuxta constitutionem anni 1613 rozdawane były, mają pp. posłowie na tej elekcyej to proponować i ten statut o tem uchwalony jeśliby w czem melioracyi potrzebował mają się o to starać.

12. Jakie niebespieczeństwa w przeszłe interregna w tej ojczyźnie były, każdy to widzieć może, jakie teraźniejsze interregnum difficultates nam przed oczy kładzie, i to nie jest alienum a cognitione nostra, dla czego zniosszy się z wszystkiemi stany koronnemi na tej elekcyej consulere potrzeba, żeby modus electionis praesentis et futuri regis był umówiony, uchwalony na przyszłej koronacyej, w dalszy reces sejmowy nie puszczając tego, co jest z największem niebespieczeństwem ojczyzny naszej.

13. Na przeszłej konwokacyej warszawskiej warowano, aby korrektura iurium na tej elekcyej koniecznie już stanęła, na którą my iuxta laudum eiusdem convocationis obraliśmy IMć p. Łychowskiego sędziego ziemskiego halickiego, żeby on pospołu z inszymi elektorami ea in re obranymi w Warszawie da Pan Bóg sub tempore futurae electionis novi regis te publicum negotium expediował.

14. Stanęła na generalnej konfederacyej approbacya wszelakich sądów, które się a denuntiatione mortis regiae aż do konwokacyej odprawowały. Starać się IMcie pp. posłowie mają, aby ten artykuł był meliorowany eo modo, żeby nietylko a denuntiatione, ale ab ipso die mortis regiae wszelakie sądy i decreta omnium subselliorum aby były approbowane, co się i o sądach marszałkowskich tak koronnych jako i W. księstwa Litewskiego rozumieć ma, i to appendix które[1] uczyniono jest, przy approbacyej wszystkich sądów, w tym punkcie, nie zagradzając drogi do znoszenia tych, co in contumatiam stanęły i dekreta na nich nie mają się referować i ściągać do sądów marszałkowskich, aby one in persona regis są ferowane, ale do trybunalskich inszych jakichkolwiek sądów.

15. Sól cudzoziemska bałwanista wołoska aby pensyą jaką Rzptej przynosiła i myto od tej, która się tu! na granicy w Koronie przedaje płacone było curandum est na tej przyszłej elekcyi.

16. Banitom wszystkim, gdy będzie proces na nich ex controversiis partium otrzymany, nie ma być z kancellaryi królewskiej sublewacya dana, ut agerent pro male obtento istius processus, jedno żeby się tylko ad praescriptum tempus zgadzali cum parte iurevincente, gdy zaś in contumaciam banicya z processem otrzymana będzie iurevincens tę banicyą per ignorantiam zniosszy nihilominus in ulteriori processu, tamże na Trybunale ma dosyć czynić rei subiectae in instanti iurevictori, sub onere istius banitionis, lucrorum, perlucrorum et vadiorum triplicatorum.

[1] która

17. Alternatę z powiatem chełmskim na przyszłej koronacyej da Pan Bóg in facie totius Reipublicae rozeprzeć się mamy, co aby w exorbitancye włożono było na elekcyej warszawskiej, starać się o to IMcie pp. posłowie będą.

18. Efficere to IMcie pp. posłowie inter alia u przyszłego electa mają, aby IMć p. Adam Kalinowski, który to krwawie zasłużył do dzierzawy Rumieńskiej w Siewierszczyźnie onemu od ś. p. zmarłego króla Zygmunta Trzeciego nadanej według swych przywilejów był przywrócony.

19. Przyczynić się IMcie pp. posłowie mają, aby p. Brzozowskiemu komornikowi ś. p. króla IMci za zasługi swoje dawne stare i życzliwe od przyszłego króla, którego nam Pan Bóg objecał, nagrodę słuszną otrzymał, te merita i zasługi jego z elekcyej imieniem Rzptej na przyszłej koronacyej wniesione były.

20. Żydzi aby alienowani byli od arend publicznych czopowych, mianowicie tractandum est o tem in futura electione, jeśliby jednak pretia rerum niedoszły, ma to u siebie Rzpta uważyć, jeżeli nie lepiej in tali angustia rerum i Żydów do takowej kupie i handlów przypuścić, którzy kupcy niesprawiedliwy w rękach swoich piastują. Może to być zatem wszystko taniej, gdy nie rarae personae, ale wiele ich będą to mercimonium exercere. Actum et datum w Haliczu die vigesima tertia mensis Augusti, anno Domini 1632 na sejmiku ut est suprascriptum z konwokacyej przeszłej warszawskiej złożonym. Adam Lychowski sędzia ziemi halickiej jako marszałek sejmiku tego podpisuje się.

Castr. Tremb. Rel. 118 p. 1038—1041. W aktach gr. halickich niema oblaty tego sejmiku, natomiast 11 lipca 1732 wicesgerent grodzki hal. Marcin Chodykiewicz manifestował się, iż laudum sejmiku hal. przed sejmem elekcyjnym odbytego, które on na żądanie marszałka i asesorów sejmiku przedłożył, w sposób niewytłómaczony zniknęło z aktów C. Hal. 234 p. 834.

34.

12 września 1633.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze urzędnicy i rycerstwo ziemi halickiej wszem wobec i każdemu z osobna komu to wiedzieć należy obywatelom ziemi halickiej i powiatom do niej należącym oznajmujemy, iż my zjechaliśmy się tu do Halicza dnia dzisiejszego wedle prawa pospolitego na obranie sędziego trybunalskiego. Ponieważ też na tenże czas elekcyi deputackiej z sejmu przeszłego krakowskiego coronationis złożony jest sejmik w Haliczu na obmyślenie securitatis Reipublicae w wielkich niebespieczeństwach będącej, które bez kontrybucyi być nie może, upatrując tedy tanta pericula ojczyzny poborów dziesięć i czopowe jedno na drugi rok przyszły, co tamen praecustodito, jeśli wszystkie województwa na takowe podatki na sejmikach pozwolą, pozwolilichmy. Czas wydania tych poborów in tercedendo omnium palatinatum consensu w grodach halickim i trembowelskim ma być publikowany za rekwizycyą urodzonego p. Wojciecha Swirskiego poborcy naszego przez nas obranego.

2. Które podatki wedle uniwersału przeszłego coronationis powinnichmy do rąk pomienionego p. poborcy naszego według kwitów przeszłych pod winami w tychże konstytucyach wpisanemi oddać a publicatione intra spatium sex septimanarum, a pan poborca zaś po wybraniu do skarbu intra spatium także sex septimanarum powinien je wnieść.

3. Tak i czopowe na drugi rok, innixi constitutionibus regni, nikomu inszemu nie popozwalamy wybierać, tylko temuż p. poborcy naszemu, o które ma się znieść z IMcią p. pod-

koronnym. A zlecilichmy IMć p. Janowi Stanisławowi Jabłonowskiemu marszałkowi koła naszego imieniem wszystkich nas podpisać i do sądu halickiego per oblatam podać. Działo się w Haliczu na sejmiku elekcyi deputackiej w poniedziałek po Narodzeniu Panny Maryej roku Pańskiego 1633. Jan Stanisław Jabłonowski marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej imieniem wszystkich IMciów.

Castr. Hal. Rel. 128 p. 279—280. Castr. Tremb. 119 p. 303.

35.

Halicz, 25 czerwca 1635.

Laudum sejmiku halickiego.

1. Laudum obywatelów ziemi halickiej, trembowelskiej i kołomyjskiej. Zjechawszy się na dzień dzisiejszy uniwersałem J. Kr. Mci p. n. oznaczony tu do Halicza [1], iż na przeszłym sejmiku według konstytucyi sejmowej pro die vigesima quarta Aprilis przez nas odprawionym aprobowawszy to dwoje podymne przez pp. posły nasze na zapłacenie przeszłemu żołnierzowi pozwolone, spodziewając się, że ta wojna pruska przez traktaty komisarskie miała być uspokojona, k'temu nie odniosszy ea in re hucusque ralacyi pp. posłów swoich, jakieby miały być przez nich na wojnę pruską, inhaerendo laudo et consensui nostro, subsidia obmyślone, i według sił i możności naszej pozwolone przez żadnej uchwały pozwolenia [2] podatków nie przystępowaliśmy aż teraz dopiero, widząc to, że z tym nieprzyjacielem w domu naszym zostającym traktaty i pokojowe kondycye żadne nie idą, co perpetui hostes nostri bellum contra nos parant et pacem pati nolunt, tedy i my niechcąc deesse in hoc imminenti periculo reipublicae, obwarowawszy to sobie naprzód, aby ten zjazd nasz dzisiejszy, uniwersałem króla IMci złożony, prawu dawnemu o sejmikach uchwalonemu nie derogował, pro hac vice tantum przyjąwszy go [3] pro legittima convencione particulari.

2. Na którym wysłuchawszy IMci p. Mikołaja Makowieckiego stolnika ziemie halickiej a na ten czas posła J. Kr. Mci do koła naszego, uważając illam urgentem necessitatem Reipublicae jednostajnie tośmy postanowili i uchwalili, aby z pomienionych powiatów naszych halickiego, trembowelskiego i kołomyjskiego, tak z dóbr króla IMci i Rzptej, jako i z duchownych jako i ślacheckich na poparcie tej pruskiej wojny czworo podymne było realiter et integre przez nas na dwie racie oddane i uiszczone do rąk IMci p. Zygmunta Swierskiego podsędka halickiego [4] poborce na ten czas obranego. Pierwsza rata tej exakcyej ma być i ma się począć od św. Jakuba blisko przyszłego a kończyć się będzie we trzy niedziele od jej zaczęcia, druga rata pocznie się od św. Bartłomieja blisko przyszłego i także i decursu trium septimanarum ma być oddana i zapłacona według kwitów poślednich i konstytucyi sejmowych, etiam ab artificibus omnibus z miast i miasteczek.

3. Więc że abjuraty desertorum mają z prawa pospolitego warunek taki, aby przy tej swojej excepcyi i salwie w każdej exakcyi zostawali, tedy i teraz to my warujemy vigore proxime praeteritae constitutionis comitialis, aby ci, którzy spustoszeni zostali od nieprzyjaciela koronnego, morowego powietrza i ciężkości lat teraźniejszych, gdzieby funditus wsi i chałupy były

[1] Był to już drugi termin sejmiku. Ob. C. Hal. 129 p. 1113 i n.
[2] od pozwolone tylko w T.
[3] przyznawamy to T.
[4] Ob. jego uniwersał w Tremb. C. tom 120 p. 60 i n.

zniesione, aby mediante iuramento przy tem beneficium sobie pozwolonem zostawały i te abjurata[1] tak od poborców jako i w skarbie koronnym im przyjmowane były.

Która uchwała nasza aby swoje dosyć uczynienie odniosła, ten obowiązek na się kładziemy, aby my wszyscy obywatele powiatów pomienionych powinni byli wykonać to sub poenis in constitutionibus praesenti constitutione[2] (sic) regni sancitis sub rigore iuris ibidem expressis contra retentores contributionum prolatis co p. poborca nasz ad instantiam suam[3] in foro castrensi haliciensi et Trembovliensi sine omni dilatione, motione in persona cuiuslibet retentoris ex bonis eius omnibus ma windykować i extendować i na delatę do grodów podawać i gród każdy judikata[4] swoje jako najprędzej do exekucyi przywodzić sub poenis legibus sancitis.

5. A iż nad siły i możność naszę poczet tak wielki żołnierzów ludzi sine consensu nostro na nas, abyśmy im z powiatów naszych ich półroczne zasłużone płacili jest włożony, czemu my żadną miarą dosyć uczynić nie możemy ani tego niepodejmujemy[5] i tej novitatem nigdyśmy się nie spodziewali, aby do tego miało w Rzpltej naszej przychodzić i jeżeliby kiedy przychodziło, tedy pp. posłowie nasi mieli to sobie do nas, nie wdawając się w żadną uchwalę, któraby nie była przedtem w propozycyej króla IMci i w naszych artykułach opisana reserwować, tedy z tej miary przy prawiech dawnych i wolnościach naszych uprzywilejowanych zostawując, według których nigdy na nas przez pozwolenia naszego nic się stanowić nie może, na tę impozycyą żołnierzów pocztu tak wielkiego ludzi nie pozwalając nie przyjmujemy i nad możność i siły naszej, które temu żadną miarą wydołać nie mogą, tego się nie podejmujemy. I to pozwolone czworo podymne nasze, nie poślednią quantitatem w sobie mające, poruczyliśmy p. poborcy naszemu wybrawszy, aby nigdzie indziej jedno do skarbu koronnego oddał za kwitem JMci p. podskarbiego koronnego; salarium jednak[6] i w tej teraźniejszej exakcyi ma przy p. poborcy zostawać jakie jest opisane w uchwale sejmu bliskiego przeszłego.

6. A ponieważ do tego czasu nam non constat, wieleby wynosiły te podatki, tedy p. poborca oddawszy pomienione czworo podymne do skarbu, żadnych tam rachunków i nigdzie indziej nic czynić nie będzie powinien, tylko tu na blisko przyszłym sejmiku halickim elekcyej deputata z tych pozwolonych podatków rachować się ma przed nami i regestrami pokazać quantitatem i certitudinem tego podymnego, jako wiele simpla jego w powiecie naszym wybrana wynosić może. Idzie nam o to abyśmy i na potem wiedzieli jako mamy w uchwalonych subsidiach stawać, quo ad quantitatem illorum do potrzeby Rzptej naszej i to przytem sobie warujemy, aby kiedy te pieniądze do skarbu już oddane będą, żadnym tu inszym ludziom do powiatów naszych płacenie nie było ukazane.

7. Która to uchwała nasza p. marszałkowi naszemu z podpisem ręki swej i przyciśnieniem pieczęci zleciliśmy aby była per oblatam dla wiadomości wszystkich JMciów podana do grodu każdego. Działo się w Haliczu na sejmiku die 25 Junii anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quinto. Adam Lychowski sędzia ziemski halicki jako marszałek sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 129 p. 1159—1162. Castr. Tremb. 120 p. 135—137.

---

[1] iuramenta T.
[2] Może conventione
[3] H. secum
[4] H. judicium
[5] Na tym wyrazie w T przerwał kopista tekst a na dalszy zostawił próżne strony
[6] zjednali H.

36.

Halicz, 10 lutego 1636.

Uniwersał Zygmunta Swirskiego[1] poborcy halickiego.

1. Wszem wobec i komu wiedzieć należy, iż IMć pp. obywatele ziemi halickiej zjechawszy się na dzień 14 stycznia, według uchwały sejmu dwuniedzielnego blisko w Warszawie przeszłego, uczynili porachowanie względem czworga podymnych, które się tam ludziom z sejmu sześć niedzielnym do zapłaty dla odprzysiężenia częstego nie wystarczyli, mianowicie na odpłacenie chorągwi IMci p. wojewody i na zapłatę chorągwi IMci p. wojewodzica bracławskich według ordynacyej sejmowej. Uważywszy quantitatem do zapłaty potrzebną zgodnie podymne jedno z domu po groszy piętnaście do rąk moich oddać uchwalili, żeby jak najprędzej zapłata IMciów doszła, przykładając do tego wszystkie domy żydowskie tak, żeby sam podatkiem wybraniem skutecznie przed niedzielą kwietnią IchMciom zapłacić się mogło.

2. A któryby przed czasem tego podatku nie oddał, tedy już zaraz w poniedziałek kwietny na delatę przez (sic) regestrami za powodem IMciów pp. starostów IMciom pp. rotmistrzom płacić i oddawać będą. Przy tem to oddawam do wiadomości WMciów, że względem pierwszych dwojga podymnych żydow. za deklaracyą skarbową i za obostrzeniem trybunału przeszłego radomskiego do skarbu przez ręce moje nie oddane podymne oddawać pod winami prawnemi mają. Ci też Ich Mć, którzy nie oddali pierwszych podatków a na delacie są podani proszę i upominam, żeby bez omieszkania z winami według prawa oddawali gdzie i co należy do zapłaty IMciów pp. żołnierzów. Snadnie WMcie uważyć mogą co za niebespieczeństwa za omieszkaniem winnej płacy nastąpić by mogły. Zatem się w łaskę wszystkich i każdego z osobna oddawam. Dan w Haliczu die 10 Februarii 1636.

Castr. Tremb. Rel. 120 p. 452—453.

37.

Halicz, 25 czerwca 1640.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej die 25 Junii na sejmik nasz halicki vigore determinationis sejmu teraźniejszego warszawskiego do Halicza zgromadzeni, commoti affectu dla poratowania ojczyzny i dla zapłaty IMciów w służbie Rzpltej będących, którzy z wielką cierpliwością i trudem częstym codziennym za podaną okazyą, co powinni oni synowie ojczyzny koronni matce swej, z odwagą zdrowia i znacznym szafunkiem dostatków swych oświadczyć, dwoje podymne z powiatów naszych na sejmie przez pp. posły nasze pozwolone nie folgując ubóstwu i uciążeniu poddanych naszych dla miłości ojczyzny i do wybierania onych pana Olbrachta Odnowskiego poborcę naznaczamy, który a die vigesima quinta Julii ma począć wybierać a kończyć wybieranie onych die decima sexta Augusti i te pieniądze wybrane ma według zwyczaju za direkcyą IMciów pp. hetmanów chorągwiom oddawać, z czego potem w skarbie w Radomiu według trybu pospolitego rachunek oddawać będzie.

[1] Imię poborcy w nagłówku aktu.

2. Insuper retenta ante hac zatrzymane in quantum possibile wybierać będzie powinien, illaesa tamen quietatione pierwszego p. poborcy naszego, który ante hac z czworga podymnego na powiatowe ludzie do ziemi naszej naznaczonego uczynił będzie dostateczną et eo nomine quasi otrzymał insuper tenże kwit, lubo to (extra oportunitatem w Radomiu jest approbowany) onego i teraz ab omni impetitione uwalniamy, kwit przedtem od nas dany iterato ratificamus vigore laudi moderni.

3. A iż teraźniejszy p. poborca nasz turbatur o dodanie według dekretu radomskiego o nieoddanie podatków halickich ratione conflagratorum, a uchwałą sejmu teraźniejszego konflagraty są od wybierania odcięte, tedy i my na ten czas zgromadzeni tak to deklarujemy, że poddani naszy wydawać takich podatków nie powinni, zaczem i p. poborca nasz ipso facto ma być ex impetitione liber. Które to laudum obfirmius robur zleciliśmy p. marszałkowi na ten czas naszemu, aby był do grodów podany. Dan w Haliczu die vigesima quinta Junii anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo. Stanisław Potocki wojewoda podolski starosta halicki. Zygmunt Swierski podsędek ziemie halickiej marszałek na ten czas halicki.

Castr. Hal. Rel. 133 p. 1221—1223. Castr. Tremb. 123 p. 373—4.

38.

Halicz, 10 września 1640.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie halickiej, którzyśmy się na sejmik elekcyi deputacki dnia dzisiejszego przypadający zjachali, ponieważeśmy się nie mogli zgodzić pro die na sejmik z uchwały sejmu przeszłego naznaczony dla wód wielkich w dostatecznej liczbie zjachać i desiderio necessitatis publicae równie z inszymi IMciami w Haliczu na czas wyżej mianowany zgromadzeni satisfacere, to co IMcie o podatkach publicznych dwoje podymnego wynoszących uchwalili zgodnie i na ten czas approbujemy.

2. Widząc tę być potrzebę, aby przykładem inszych województw w gwałtownym Rzptej razie praesidium gotowe et nervum belli mieć byśmy mogli gotowe, tedy na potrzebę domowej obrony, pozwoliliśmy zgodnie i pozwalamy czopowe po miasteczkach tak królewskich jako i duchownych i świeckich, według uniwersałów anni millesimi sexcentesimi vigesimi. Które czopowe poczynać się ma a die decima quinta Septembris proxima a kończyć się ma na takiż dzień, to też do roku tylko jednego od miodów, piw i gorzałek od wszelakich przekupniów, szynkarzów, arendarzów wybierać.

3. Którego czopowego wybieranie w administracyej IMci p. Jakubowi Bydłowskiemu wojskiemu i podstarościemu halickiemu szafunek i dyspozycyą braci zgodną zostawiwszy zleciliśmy tak, aby pomieniony IMć p. wojski szafarz na to czopowe w miastach i miasteczkach plus offerenti arendował albo też jeśliby arendować nie chciał przez burmistrza, watamanów et duos ex consulibus praevio illorum juramento super veram exactionem et regestrorum conscriptionem wybierał, a miasta zaś aby na każdy kwartał pieniądze wybrane do rąk pomienionego IMci p. wojskiego modo et forma in constitutione supra expressa anni millesimi sexcentesimi vigesimi descripta sub poenis ibidem expressis oddawali mieć chcemy i postanawiamy.

4. Do tejże exakcyi i administracyi należeć ma: prasołka od przekupniów soli, którzy jeśliby kwit dostateczny zapłacenia jej w inszem województwie ukazali, już od zapłacenia jej drugi raz wolni być mają.

5. A tych podatków dostateczne regestra cokolwiek odbierze powinien pieniądze wybrane in suo deposito chować, a potem gdzie potrzeba Rzptej ukaże i konsens obywatelów na sejmiku ziemie tej nastąpi oddać sub poenis super retentores publicarum contributionum sancitis będzie powinien, a to przed nikim inszym tylko przed nami na sejmiku sprawować rachować i temi pieniądzmi sine consensu nostro disponować niema.

6. Salarium zwyczajne po groszu od złotego p. pisarzowi i na odwrot gdzieby tego potrzeba ukazała i jemu. Któremu to laudum zgodnie przez nas postanowionemu i konstytucyą przeszłą approbowanemu, aby wszyscy IMcie p. obywatele ziemie halickiej i powiatów jej podlegali i w tej administracyej czopowego pomienionemu IMć p. szafarzowi naszemu nie przeszkadzali i owszem onemu dosyć czynili sub poenis et foro legibus regni de retentatoribus contributionum factarum sancitis układamy i postanawiamy. Dla lepszej pewności i wagi ręką IMci p. marszałka sejmiku elekcyej deputackiej podpisane i do akt grodzkich halickich podać roskazalichmy. Działo się w kościele halickim die 10 Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo. Adam Łychowski sędzia ziemie halickiej jako marszałek sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 133 p. 1339—1341; Castr. Trembovl. Rel. 123 p. 461—463.

39.

Halicz, 15 maja 1642.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze i urzędnicy ziemie halickiej i powiatów do niej należących zjechawszy się na sejmik pro die quindecima Maii, konstytucyą świeżą naznaczony takową z strony zapłaty dwojga podymnemu korespondującą namówiliśmy i wzięliśmy na się satysfakcyą. Naprzód z czopowego przeszłorocznego i które teraz currit i z prasołki, która w ziemi halickiej zawsze przy czopowem chodziła, i one laudo nostro constitutione approbato do czopowego przyłączyliśmy, sumę 9000 zł. p. zapłacić IMć p. wojski halicki poborca nasz będzie powinien.

2. A na ostatek sumy dwojgu podymnemu korespondującej pozwalamy półtora podymnego z domów, które mają być płacone ze wszystkich starych osad, według kwitów i konstytucyej dwóch anni millesimi sexcentesimi vigesimi noni, żadnemi abjuratami i desertatami się nie zasłaniając, a z nowych osad i słobod wszystkich praevio iuramento super realitatem ich przez watamana et unum ex communitate. Które wybieranie podymnego zleciliśmy IMci p. Jakubowi Bydłowskiemu wojskiemu halickiemu, czas oddawania onego do rąk jego a die ultima Maii ad diem vigesimam Junii naznaczywszy.

3. A iż do tego podymnego płacenia według konstytucyej anni millesimi sexcentesimi vigesimi noni Żydzi w Koronie należeli i ono równo z drugiemi osadami płacili, których teraz per constitutionem od płacenia onego uwolniono, tedy wkładamy to na miasta i miasteczka królewskie, duchowne i świeckie, aby oni regestra domów żydowskich w każdem mieście spisali i one do grodów własnych per unum ex consulibus et unum ex Judeis praevio iuramento na sprawiedliwe tych domów żydowskich spisanie in hoc tractu temporis podali, względem których domów żydowskich pro rata parte ich do płacenia nie powinniśmy i IMć p. poborca nasz w skarbie uiścić się nie będzie powinien.

4. Co się zaś tknie potomków p. Odrowskiego poborce naszego, ponieważ ziema halicka sumę w konstytucyi mianowanej za nich zapłacić powinna, tedy my viceversa wkładamy to na sukcessory tegoż p. Odrowskiego od których teraz kalkulacyą w kole naszem uczynioną odebraliśmy aby oni sumę 2450 zł. salva repeticione z retentorów de suo do rąk IMci p. po-

borce na czas wyżej naznaczony zapłacili in defectu satisfactionis o co forum na kwerellach ad instantiam instigatoris officii castrensis Haliciensis mieć poenisque constitutionibus descriptis subiacere będą.

5. Także retenta w pośrodku koła naszego pokazane od retentorów i abjurata tak anni 1638 na Trybunale radomskim nie przyjęte jako i anni 1640 do rąk nieboszczyka p. Odrowskiego nie zapłacone a possesoribus in hoc tractu temporis przed komissyą lwowską praeviis citationibus i ich położenia na tydzień przed terminem w grodzie własnym zeznane repetowali i odiskiwali, które possessores sub poenis in constitutionibus 1629 descriptis in officio castrensi sine appelatione repetendis nie zasłaniając się kwitami oddać do rąk ich będą powinni. A z tych retentów albo in defectu niedościa ich ostatek długu w konstytucyej mianowanego dopłacić in eodem tractu temporis przed komissyą lwowską będą powinni.

6. Którą to sumę tak z czopowego jako i półtora podymnego także z retentów od sukcessorów nieboszczyka p. Odorowskiego modo suprascripto wybraną IMć p. poborca nasz do Lwowa na czas w konstytucyej mianowany odwieść i one salvo suo salario na zapłatę wojsku oddać będzie powinien.

7. A jeżeliby tak z czopowego jako i podymnego z retent wytrąciwszy defalkatę na domy żydowskie et salarium IMć p. poborce, pieniędzy co więcej nad sumę dwojgu podymnemu korespondującą IMć p. poborca wybrał, co ma regestrami na sejmiku przyszłym elekcyej deputackiej weryfikować, to przy IMci p. poborcy do rezolucyej naszej zostawać ma, albo też więcjeżeliby czego do sumy dwojgu podymnemu korespondującej modo suprascripto do zapłaty naznaczonej niedostawało, tamże zaraz na tymże sejmiku elekcyej deputackiej sposób namówimy i skarbowi satysfakcyą obmyślimy.

8. Które wszystkie punkta tak my sami jako i miasta i miasteczka, poddani królewscy, duchowni, świeccy wykonać powinniśmy sub poenis konstytucyami dwiema 1629 wyrażonymi coram officio castrensi repetendis.

9. Którym sprawom skarbowym sądzenia czas etiam extra cadentiam iudiciorum, t. j. diem 30 Junii naznaczamy gród halicki i trębowelski sine omni appellatione sądzić i exekwować będą powinni sub eodem vigore et rigore constitutionum anni 1629. Na co się spólnie zgodziwszy tę naszą uchwałę IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i one do grodu halickiego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu die quindecima Maii anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo. Nicolani Moyski notarius terrae Halic. marschalcus ad praesens conventus particularis Haliciensis.

Castr. Hal. Rel. 135 p. 937—940; Castr. Tremb. Rel. 125 p. 238—240.

40.

Halicz, 15 września 1642.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy, szlachta obywatele ziemie halickiej i jej powiatów na sejmie elekcyej deputackiej pro die 15 Septembris według konstytucyej zgromadzeni wiadomo czynimy, iż przychylając się tak do nowej konstytucyej o obraniu deputata ad correcturam jako też i do ustawy obierania sędziów na Trybunał obraliśmy zgodnemi głosy ad correcturam iurium IMć p. Ewarysta Bełzeckiego dworzanina króla JMci pokojowego do Warszawy, a na Trybunał IMci p. Stanisława Słonińskiego pisarza grodzkiego halickiego za deputaty, którzy z pośrodka nas, nemine contradicente obrani, tej usługi naszej podjęli się.

2. Na co dla lepszej wiary i pewności tę wolą i elekcyą naszę ręką JW IMci p. wojewody podolskiego i pomienionego IMć p. Ewarysta Bełzeckiego marszałka na ten czas naszego podpisaną i pieczęciami zapieczętowaną, do grodu halickiego podać roskazaliśmy. Działo się w Haliczu die 15 Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo. Stanisław z Potoka Potocki halicki kołomyjski starosta. Ewaryst Jan na Bełzu Bełzecki pokojowy J. Kr. Mci dworzanin jako marszałek.

Castr. Hal. Rel. 135 p. 1298—1299.

41.

Halicz, 15 września 1642.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo w Haliczu die 15 Septembris na elekcyą deputatów zgromadzeni wiadomo czynimy, iż wygadzając potrzebom naszym a do konstytucyej przeszłej ostatniej, które nam laudum o przyszłem teraźniejszem czopowem, które currere ma, approbowała, powagą tej konstytucyej, a za zgodą nas braciej na ten czas zgromadzonych uchwalamy czopowe po miastach, miasteczkach królewskich, duchownych i świeckich w ziemi naszej i jej powiatach, do którego i prasołkę przyłączamy, aby to czopowe trybem zwyczajnym przeszłych lat t. j. anni 1640 et 1641 w miastach miasteczkach wybierane było do przyszłego da P. Bóg sejmiku poselskiego przed walnym sejmem uprzedzającego, o którem czopowem tak de modo wybierania onego jako też i dysponowania namowę da Pan Bóg in pleniori consenssu et frequentiori conventu zostawujemy.

2. A że IMć p. wojski halicki[1] z przeszłej administracyej rachunek uczyniwszy, z czegośmy go kwitowali, ten urząd administrationis czopowego z siebie złożył, obraliśmy IMć p. Jerzego Mrozowickiego, sekretarza króla IMci, zgodnie, nemine contradicente, za poborcę i użyliśmy, aby to czopowe z prasołką tak jako i drudzy IMci wybierał i onego był[2] administratorem, tak jednak, aby żadnych arend i kontraktów z miast nie czynił sub nullitate eorum, aż do dalszej, jak się wyżej pisało, około tego czopowego namowy i deklaracyi[3].

3. A że się nam w tem wielkie praejudicium dzieje, że miasto Śniatyn, zasłaniając się przywilejem króla IMci nam się z nim na sejmikach nie prezentowawszy, przeciwko wyraźnemu laudum naszemu konstytucyami approbowanemu, którem wszyscy do płacenia czopowego adiguntur, tego czopowego płacić nie chcą i niepłacili, tedy im o to dwuletnie czopowe termini w grodzie na przyszłych kwerelach salva appellatione na Trybunał radomski ex instantia instigatoris officii nostri prefigujemy, in quantumby też refractarii byli, tedy uti rebelles JWIMci p. staroście miasta tutecznego, aby z nich exekucyą czynił, zleciliśmy.

4. A że też potomkowie p. Odrowskiego ziemie naszej, prout id ex decreto offitii castrensis patet, nie dosyć uczynili, a my za nich consulendo indemnitati Reipublicae retenta w konstytucyej mianowane na komissyej lwowskiej zapłaciliśmy, o czem kwit poborcy naszemu dany świadczy, tedy aby się vigore laudi praeteriti et moderni, według submissyej swojej w kole naszem uczynionej, w grodzie naszym halickim sprawili et indicato parere powinni byli na

[1] Jakób Bydłowski. Pokwitowanie w C. Hal. 135 p. 1302 i n.
[2] by H.
[3] Uniwersałem 16 września w Sarnkach datowanym poborca ten wysłał swego sukkolektora Stanisława Zuchowskiego dla wybierania czopowego i prasołki Castr. Tremb. 125 p. 377—8.

nich to wkładamy i owych gród halicki sine appellatione sądzić będzie powinien i ad solutionem reszty przycisnąć. Działo się w Haliczu die 15 Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo. Euaryst Jan na Bełzu Bełzecki, podkomorzy króla IMci dworzanin jako marszałek sejmiku tego imieniem braci.

Castr. Hal. Rel. 135 p. 1299—1302; Castr. Tremb. Rel. 125 p. 389—391.

42.

Halicz, 19 grudnia 1642.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze urzędnicy i wszyscy obywatele ziemi halickiej na sejmik teraźniejszy według uniwersału J. Kr. Mci pro die 19 Decembris naznaczony do Halicza zgromadzeni, wiadomo czynimy komu to wiedzieć należy, iż przychylając się do laudum na sejmiku deputackim przeszłym w czopowem uczynionego ono a die decima quinta Septembris proxime praeterita ad similem diem decimam quintam Septembris przez rok zupełny ustanawiamy, którego wybieranie takim sposobem namawiamy. Naprzód wszystkie miasta, miasteczka królewskie, duchowne i świeckie to czopowe od miodów, piw, gorzałek płacić są powinni według dawnego zwyczaju, jako kędy od waru piwa i miodu także i od opustu gorzałki lat przeszłych wybierano, około czego kontrakty i arendy stanowić IMci p. administratorowi z kim będzie chciał wolno będzie, tak jednak, aby primo loco plus offerens a potem miasta onego pan albo dziedzic w miastach zaś królewskich miasta do arendowania i kontraktu bliższe były, w czem wszystkiem mają się sprawić miasta według uniwersału konstytucyej anni 1628 et 1629 tak w spisowaniu regestrów, jeśliby tego czopowego per arendam sami nie trzymali, jako też i przysiędze wybierania jego.

2. Do tegoż czopowego płacenia należeć będą popi watamani wolni i na wsiach królewskich z swych gumien i zboż piwa warząc i one szynkujący, o co ex renittentibus sprawiedliwość possesorowie dóbr czynić mają.

3. A we wsiach szlacheckich dawny usus zostawać ma, gdzie przedtem płacono aby i teraz dawane było, a gdzie niepłacono, w nich exakcyej nie wymyślać.

4. Żydzi przekupnie, którzy gorzałki z wyższych województw do ziemi halickiej wożą, od każdej kwarty gorzałki po szelągu jednemu płacić będą powinni. Około czego takowy rząd czynimy, iż każdy żyd i przekupień gorzałkę, ile jej będzie na przedaż miał, opowiedziawszy się urzędowi albo sukkolektorowi miasta onego, iuramento si opus fuerit adhibito, że nie więcej jej na przedaż przywiózł odczopować i kwit od czopownego jej od sukkolektora IMci pana administratorowego albo jeśliby go w tem mieście nie było od miasta wziąć, a tak mu po szelągu od kwarty zapłaciwszy i kwit otrzymawszy, wolen ją będzie wieść gdzie będzie chciał i komu chcieć przedać, a takowy postępek sub amissione mercium wszyscy przekupnie zachować powinni.

5. Tuteczną jednak gorzałkę w miastach tutecznych kurzoną i odczopowaną za takowąż miejską albo sukkolektorską attestacyą przedawać wolno, tak że i arendarzom na miasteczkach i wsiach ze zboż szlacheckich zrobioną na attentacyę szlachcica od którego arendę trzyma, bez czopowania przedawać wolno.

6. Do tego czopowego przyłączamy prasołkę z ziemi halickiej, która antiquitus przy czopowem chodziła.

7. Od płacenia na ten rok czopowego uwalniamy miasto Halicz a to dla poprawy municyej miasta tego, rationem jednak tego czopowego, aby się na poprawę miasta obróciło nie na prywatny pożytek, urzędowi starościemu uczynić mają. Ex laudo praeterito została jeszcze reszta u sukcessorów p. Odorowskiego, respectu quorum retentorum powinien będzie dać p. Waleryan Odorowski do rąk IMci p. wojskiego halickiego zł. p. pięćset a ostatek mu kondonujemy i już za zapłaceniem tych pięciuset zł. od rygoru prawnego i tych retent, które za niego ziemia halicka zapłaciła, wiecznie uwalniamy, salvam repetitionem u retentorów jemu samemu wcale zachowując.

8. Miasta i miasteczka czopowe a die 15 Septembris ad huc usque tempus wybierane jeśliby go nie chciał arendować porządnie z regestrami do rąk IMci p. administratora oddać będą intra duarum septimanarum decursum powinne.

9. Mieszczanie śniatyńscy iż temere czopowego na nich włożonego niepłacą i owszem się in poenis legum w Radomiu dali kondemnować, tedy z nich, ubicunque in personis et bonis praevenire poterint, magistratus omnes ad requisitionem IMci p. administratora exekucyą uczynić będą powinni.

10. Które to laudum i uchwałę trzymać sobie objecujemy, sub poenis de retentoribus contributionum publicarum constitutionibus sancitis, coram offitiis castrensibus haliciensibus et trembovliensibus sine quavis appelatione repetendis.

11. A do administracyej tego czopowego użyliśmy IMć p. Jerzego Mrozowickiego sekretarza JKr. Mci który się tej usługi podjął, który przysięgać rotą w uniwersale poborcom descripta coram officio castrensi in unius septimanae decursu praestare ma, a pieniądze według regestrów i kontraktów odebrawszy, na dwie racye, t. j. jednę na wielkanoc przyszłą a drugą na św. Jan blisko przyszły, tam gdzie potrzeba Rzpltej a dyspozycya i zgoda braci obywatelów tutecznych nastąpi oddać ani immissione consensu incolarum terrae huius nie dysponować, a kwit z niej tylko od samych braci w kole tutecznym otrzymać będzie powinien, sub nullitate aliter obtentarum et poenis do retentoribus sancitis in foro officii castrensis Haliciensis serie appellatione repetendis.

12. A przy oddawaniu tych rat powinien będzie IMć p. administrator regestra wybierania tego czopowego lubo arend, jako któremu miastu arenduje do grodu halickiego, aby perceptorum ratio być mogła podać, których to arendy regestrów, gdyby się na potem aukcya większa za czasem tego prowentu okazała pp. administratorowie i plus offerentes in sequellam brać nie będą mogli, gdyż nie dla tego inducuntur, ut sint futurorum iudices et praesentium testes, co sobie cnotliwemi szlacheckiemi słowy zatrzymać objecujemy i dlaczego to laudum nasze przeszłą konstytucyą approbowane ręką IMci p. marszałka podpisane do grodów oddać i publikować roskazaliśmy. Działo się w Haliczu dnia dziewiętnastego miesiąca grudnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego wtórego. Jan Potocki podkomorzy halicki.

Castr. Hal. Rel. 135 p. 1724—1728; Castr. Tremb. Rel. 126 p. 5—9.

43.

Halicz, 4 maja 1643.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My urzędnicy i rycerstwo obywatele ziemi halickiej przy frekwencyi tej, która jest podczas tych roków ziemskich dosyć czynią ustawie sejmu przeszłego dziś pro die quarta Maii ześlichmy się i taką zgodę między sobą namówiliśmy.

2. Naprzód iż żołnierzowi kwarciannemu trzeba zapłaty te dwoje podymne, które na zapłacenie jemu przychodzi, powinni wszyscy podymnem dwojgiem odprawić wedle uchwały teraźniejszego sejmu, które ma się poczynać wybierać a die prima Junii a skończyć się ma ad diem decimam Julii anni praesentis, z którym p. poborca nasz niema omieszkać do Lwowa na zapłatę według uniwersału.

3. A jeśliby co in retentis zostało, przestrzegając aby nie był gravatus w skarbie nasz p. poborca, ponieważ mamy dwa tysiąca zł. przeszłego czopowego, które ma przy sobie IMć p. Jakób Bydłowski wojski halicki, więc ponieważ mamy na teraźniejsze czopowe IMci p. Jerzego Mrozowickiego poborcę naszego, pozwalamy p. poborcy naszemu podymnego, aby na czas naznaczony zapłaty żołnierskiej mógł wziąć u jednego albo u obudwu, coby niedostawało ex retentis podymnego, jednak wyciągnąwszy retenta tego podymnego, na to miejce co weźmie u pp. poborców wrócić, aby to na dalsze podatki zostało w cale.

4. A żeby wyciągnione łacniej były te retenta pewniśmy, że JWIMć p. wojewoda podolski da juratam personam, aby przy IMci p. podstarościm sądy kwerelowe nie wakowały ad executionem contributionis huius retentae, ponieważ IMć p. pisarz grodzki na trybunale munus publicum obit.

5. Co tknie czworga podymnego, jeśliby na sejmiku w Wisni nie było pozwolone, i my też wolni zostawać mamy, jednak jeśliby nam pozwolili bracia, tedy my na dwie racie roskładamy tę exakcyą według województwa krakowskiego, pierwszą pro die trigesima Jannuarii anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quarti, drugą także pro eadem die in anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto podymnem mamy oddawać.

6. A iż na tamto czworo podymnego dla folgi poddanym naszym mamy zł. dwa tysiąca u przerzeczonego p. wojskiego więc i czopowe trzyma IMć p. Mrozowicki i trzymać będzie aż do czasu pozwolonego na sejmiku elekcyej deputackiej przyszłej. Tedy porachowawszy się na elekcyi deputackiej przyszłej co przychodzi na zapłacenie raty pierwszej podymnemi według kwitów, obrachowawszy, wiele czopowe przyszłe uczyni, wtrąciwszy do tego te dwa tysiąca, co są u p. wojskiego, przytem zaraz obrachować będziem powinni z tą folgą pieniędzy tych mamy stanowić, wiele tych exakcyi na ludzie ubogie włożyć umniejszywszy dwojga podymnego. Toż ma być i na drugiej elekcyi deputackiej in anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quarto na zapłacenie drugiej raty. A poddani nasi powinni będą sześcią niedziel przed pierwszą ratą oddawać tu do rąk p. poborce naszego także i na drugą ratę; a poczynać mają jak pierwszą tak i wtórą ratę a prima die Octobris płacić.

7. A iż na sejmie włożono to na ziemię naszę, aby płaciła za IMć p. wojskiego halickiego zł. 528 i groszy 23, ponieważ obralichmy byli IMć p. wojskiego brata naszego człowieka zacnego i dobrze majętnego do wybierania tam tych exakcyi, pewniśmy tego, że przed exakcyą teraz pierwszy rachunek uczyni z skarbem i kwit otrzyma a nas z tego eliberuje, gdyż IMć regestra ma i kwity i viceversa nam powinien by się iścić, ponieważ się też to stało za nieukazaniem kwitu przez IMci p. wojskiego na sejmie.

8. A iż do tego dwojga podymnego, którego sine salario nie chciał się nikt podjąć dla dla expens, które na furmany, wici, exakcye skarbowe, drogi wielkie nie mogliśmy poborcę znaleść aegre użyliśmy IMć p. Zygmunta Świrskiego podsędka halickiego[1], pozwoliwszy mu na koszt i pracę i drogę jego zwyczajne salarium od złotego po groszu jednemu miasto podymnego wziąć sobie od IMci p. Mrozowickiego z pieniędzy czopowego, co wyniesie w nagrodę podymnego. Którą naszą zgodę pozwoliliśmy IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt podać. Działo się w Haliczu die quarta Maii anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo tertio. Mikołaj Moyski pisarz ziemski halicki marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 136 p. 330—333; Castr. Tremb. Rel. 136 p. 215—219.

[1] Jego uniwersał do ziemian z 8 maja w C. Tr. 126 p. 194. C. Hal. 136 p. 406—407.

44.

Halicz, 14 września 1643.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemie halickiej na sejmik elekcyi deputackiej według prawa pospolitego na pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Maryej narodzenia do Halicza zgromadzeni, wiadomo czynimy komu to wiedzieć należy, iż przychylając się do konstytucyej, którą stany koronne do wypłacenia długu na potrzebę Rzptej zaciągnionego pewną gratitudinem przez oddanie sumy któreby czworgu podymnemu według inszych województw korespondowała, królowi Mci pozwolili, modum contribuendi eiusdem do braciej sobie wziąwszy, chcąc poddanym naszym w płaceniu podymnego ufolgować, takowyśmy sposób płacenia tej kontrybucyej za spólną zgodą na dwie ją rozłożywszy postanowili.

2. Na wypłacenie pirszej raty IMć p. Zygmunt Swirski podsędek ziemi halickiej poborca przez nas obrany sumę 26.000 pro die 30 Jannuarii za asygnacyą króla IMci oddać będzie powinien, na co pozwoliliśmy do rąk IMci wybrać jedno podymne zwyczajne według kwitów pośledniejszych, które powinni będą poddani nasi ze wszystkiej ziemie tej powiatów oddawać a die prima Novembris kończąc ono ad diem[1] 3

Haliccy przez wodę w municyej swojej są bardzo dezolowani, tedy za zgodą obywatelów ziemie tej w tem miastu temu folgę czynimy, że względem drugiego czopowego, które z inszych miast eo exakcyej ad praesens uchwalone są, powinni będą wydać czworo podymne, dwoje ad diem vigesimam Jannuarii proxime venturi, jedno z nich do rąk IMci p. podsędka halickiego poborce naszego, drugie do rąk IMci p. pisarza grodzkiego halickiego[2] administratora czopowego halickiego.

4. Drugie dwoje podymne itidem ad diem vigesimam Jannuarii in anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto równo z innymi na czas opisany, półtora do rąk IMci p. podsędka, połowę do rąk IMci p. pisarza grodzkiego halickiego. A ostatek sumy względem czopowego przychodzącej na poprawę miasta kondonujemy, z czego powinni będą municye miasta tego opatrzeć et perceptorum ac expensarum rachunek officio castrensi Haliciensi uczynić, tak jednak, aby ciż mieszczanie regestra warów piwa i sycenia miodów porządnie spisowali i one do rąk IMci p. administratora czopowego przy oddaniu ostatniej raty pół podymnego authentice oddali.

5. Względem której defalkacyej przy expiracyej czopowego dwuletniego ducta ratione na to miasto Halicz IMć p. pisarz grodzki halicki z tych dwóch lat administracyej czopowego nie powinien będzie oddać tylko dwa tysiąca zł. p., które przy sobie do dalszej deklaracyej i dyspozycyej sejmiku naszego, gdzieby tego potrzeba Rzptej ukazała zatrzymać i zachować ma.

6. Którą to uchwałę naszę vi constitutionum regni sądzące się i eisdem approbowane powinniśmy sobie strzymać i namówione wyżej podatki do rąk Ich Mciów pp. poborców naszych realiter modo constitutionum millesimi sexcentesimi vigesimi noni in universali descriptorum et sub poenis in retentores eadem constitutione et subsequenti interpositis in officiis castrensibus haliciensibus et trembovliensibus sine quavis appellatione in dillationibus etiam extra cadentiam repetitione oddawać, na co dla lepszej wagi i pewności te nasze laudum ręką IMci p. marszałka naszego podpisane do akt grodzkich halickich podać. Działo się w Haliczu die 14 mensis Septembris roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego trzeciego. Adam Łychowski sędzia ziemi halickiej jako marszałek sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 136 p. 696—700. Obacz Castr. Tremb. 126 p.

[1] brakuje jednej kartki.

[2] Był nim Stanisław Głowiński, jego uniwersał datowany w Haliczu dnia 15 września w Castr. Tremb. 126 p. 432—3.

45.

Halicz, 7 października 1645.

Protest wojewody podolskiego z powodu wyprawiania burd na sejmiku halickim.

1. Actum in castro Haliciensi Sabbato post festum S. F. Francisci Confessoris proximo anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia, quibus protunc generosus Jacobus Bydlowky vicecapitaneus et iudex causarum officii praesidebat, personaliter veniens illustris et magnificus Stanislaus a Potok Potocki palatinus Podoliae, haliciensis colomiensis etc. capitaneus solenniter et gravi in querela officio praesenti questus et protestatus est in et contra nobilem Albertum Tyrawsky advocatiae Haliciensis possessorem uti primarium facti et ausus infrascripti principalem motorem et autorem eiusque infranominatos asseclos et in facto cooperatores idque ideo.

2. Quia ipse Tyrawsky immemor beneficiorum, quibus cum de famulitio sibi deserviret ornavit et fortunis auxit, dum a certa protestatione bonorum haereditariorum tenuta tanquam damnosus tenutarius factus removeretur, indignatus sui reiectione in caput et vitam protestantis exemplo pernicioso machinari coepit ac in civibus primum Haliciensibus seditiones rebelliones agere, populum ad eandem rebellionem concitare, inter nobilitatem factiones particulares facere instituit, de hinc familiam castrensem, utpote burgrabium castri, vi adorsus violenter praecipitare de gradibus iussit et in castro ipso alium sanciavit, demum ipsi protestanti vim insidiosam intendit, et ut meditatum facinus ad effectum perduceret nobilem Adamum Kałusky ad omnem vim et necem expeditum pretio conductum cum manu Dragonorum copiosa et armata bombardis atque armis seditionem et vim prae se ferentibus instructa, in urbem regiam capitaneatus protunc sui Halicz nuncupatum tacite et clanculum induxit ibique re consilio perfecit ac cum sequacibus ac complicibus adhaerentisque suis nec non cum civibus eiusdem civitatis incolis per tractata et agitata facto condictamine cum reverendo Helia Białecki commendario Haliciensi eosdem illos satellitas in domo plebanali, ad templum sita, collocavit ac insidiis posuit, domum ipsam armatura bombardarum munivit signum eruptionis ac vis inferendae pulsum campanae per eundem commendarium faciendum constituit et conduxit.

3. Quibus sic structis ordinatis et dispositis, eo ipso die videlicet feria secunda post estum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proxima, constipatus et comitatus adhaerentibus suis, in medium nobilitatis, equo prae foribus templi in occisionem et eventum rei relicto, spirans atrocia venit ibique postposito paccati eius officio nulla Dei humanitatisque ratione habita nec templi sacri reverentia obserwata, contempta legum authoritate ex quorum praescripto conventus particularis tam electionis deputati quam publicarum constitutionum sunt ordinati et omni securitate et tranquillitate ne seditionibus interrumperentur multo magis ut violentia omnis ab eis arceatur sunt provisi cauti prospecti ac muniti et vallati, cum quoque cum religionis sit actus in templis celebrandi constitui, dum generosus Buczacki unanimi omnium nobilium voce in deputatum iudicem eligeretur, ipse nobilis Tyrawsky cum suis adhaerentibus turbando eandem pacem conventus praedicti publicam ac securitatem violando ubi summa pax et tranquillitas esse debebat, in magnam audaciam et ferociam actus prava intentione et data opera, in templo, ubi laudet Dei non violentiae peragi debent, emissis prius verbis crimen meditatum sonantibus, quae ob abominationem nominis hic nun exprimuntur, pro termino termini declarabuntur et referentur, eundem illustrem et magnificum protestantem litteras certas protunc legentem

[3] Por. Kronikę m. Lwowa ks. T. Józefowicza, Lwów 1854 p. 75.

et[1] eiusdem intentum exindeque in sui tutellam uti nihil adversi a quopiam multo minus a cliente suo sperans non attendentem inopinatum ex improviso protinus et de repente con festino impetu concilato stricta framea clamore sublato: co ma być potem czemu nie zaraz, hostiliter aggreditur in eundemque speculatim ac punctim armis vibratis irruit ac iterum atque iterum eundem insultum cum iisdem armis ferociter repelit demum dum insultus eius et ictus ille per arma et manus magnifici Adami Kazanowski metatoris castrorum regni ac generosi Joannis Turoboyski vexilliferi Ravensis averteretur, novisime obfirmato ad necem protestantis animo caesim in caput eius irruit sectoque illius corillio arundineo quo se opposuit, quia arma sua implicata tam cito ad defensionem sui expedire non potuit, per arma amicorum suorum praefatorum ictui aggressionis opposita eundem protestantem caesim per nares| nasi licet leviori sed indigniori vulnere atque in manus dextrae tibiam cruentavit, quae vulnera officio praesenti in recenti obducta sunt.

4. Sequaces autem ipsius identidem ad arma se proripiunt. Interim per eundem commendarium signum pulsus campanae datur, certatim hinc inde concurritur nisique pulsator ille campanae dimoveretur ob ferociam concurrentium actum fuisset de omnibus hinc in tanto discrimine praesenti[bus] et tumulto armorum pleno quisque pro salute sua laborari vitae suae et incolumitati attendere ac in illa confusione tumultuaria confusim et tumultuarie agere, donec vis illa communi periclitantium resistentia repressa esset. A qua audacia eundem Tyrawsky non poenarum legum metus revocavit, non religio loci obduxit, non respectus publicae tranquillitatis ac libertatis avertit, sed obdestinato in malum animo libertatem et securitatem publicam ecclesiaeque immunitatem violavit, conventum praefatum electionis deputati disturbavit, publicas personas et publicum officium exercentes aut honorem et dignitatem totam eorum oppressit, per quod poenas legum et confiscationem bonorum iuxta dispositionem iuris publici tanquam pacis communis ac legum ipsius violator incurrit, pro quibus in foro fori vindicandum iterum atque iterum protestatur.

5. Et hic ibidem idem protestans manifestum fecit, quod generosus director conventus illius cum posset non impedivit nec occurrit nec precavit authoritate sua qua fungebatur, quo minus praefati Tyrawsky conatus in penis abiret, quinimo tanquam affinis eius etiam nunc, ut ama fert publica, delictum eius defendit tuetur et promovet.

Castr. Hal. Rel. 138 p. 559–562.

46.

Halicz, 6 września 1646.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej zgromadzeni na sejmik halicki pro die 6 Septembris IMć pp. posłów na sejm przyszły walny pro die 25 Octobris w roku 1646 obraliśmy za spólną prośbą i zgodą WIMć Alexandra na Koniecpolu Koniecpolskiego chorążego koronnego, Jana Stanisława Jabłonowskiego miecznika koronnego, Piotra na Potoku Potockiego starostę śniatyńskiego, Malchra Stamirowskiego łowczego sanockiego, Andrzeja z Potoka Potockiego wojewodzica podolskiego i Jana Ewarysta Bełzeckiego.

2. Którym to zleciliśmy naprzód, aby zleciwszy i oddawszy wierne poddaństwo nasze J. Kr. Mci p. n. m. powinszowali zdrowia, które jest fundamentem całej ojczyzny naszej lat,

[1] ex

które postronnymi tryumfami swymi liczymy dotąd, a przytem podziękowali za ojcowskie pieczołowanie, pańską dozorność nad ojczyzną naszą w niej całość praw swobód i pożądanego pokoju.

3. Potem starać się mają IMcie pp. posłowie nasi, jakobyśmy w pożądanym a pewnym i dalej zostawali pokoju, biorąc przed się consilia media, któreby umacniały on, potwierdzały pacta z pogranicznymi, a to nietylko iż fortuna belli anceps, (lubo pomyślną widzimy być wasalla (!) J. Kr. Mci), ale patrząc (captura anguillae niech zostaje) na nervum onej zbyt wycieńczony i który poprawy ani dla czasu ani onego calamitates wziąć żadną miarą nie może. Wszak tribuit triumpha nie tylko bellona, ale i pokój oddawa monarchom sprawiedliwość, szczodrobliwość z pokoju lega[1] Rzpltej, które świetny blask dają berłom królewskim, dają i samym nieśmiertelność. Te abowiem diamentowych fortec serc wielkich (odpornych pod czas i samemu twórcy), dobywają, w poddaństwie zatrzymują i na nich głęboko ryją imiona królów. Te aby długo żyły aby fortunnie żyły panom swoim bogomodlcą jednają. Te w królestwie każdem miłość przeciwko Panu onemu winni bespieczeństwo sprawują, a obmyśliwszy da Bóg spokojnie granice, w nich uspokoić mają ociężałe serca IMciów pp. żołnierzów, którzy za wysługi w nich nie tylko potem ale i krwią oblewając się, nie tylko nagrody, ale i samej wysługi nie mają.

4. Obmyśleć tedy powinni dostateczną nieodwłoczną zapłatę, na którą invecta et evecta (których dostateczną perceptę mają na przywieść IMcie pp. posłowie naszy) składne winne (którego wielką aukcyą ratio pokazuje) i insze proventa Rzpltej, aby na to się obróciły, żądamy. A osobliwie aby kwarta ta druga, która się dotąd na armatę brała, aby (ponieważ sufficientissimam constat) a tunc spólnie z pierwszą na samo wojsko kwarcianne obracała się.

5. Prosić też mają IMcie pp. posłowie naszy IMciów pp. duchownych, aby wspólnej ojczyźnie spólne subsidium pozwolili na potrzeby Rzptej, zwłaszcza dla następujących niebespieczeństw, które zachodzą i o których my już ówdzie pewną wiadomość i pewność mamy.

6. Tem iżeśmy najbliżsi, najpierwsi też na zasłonę, od onych, sumę która dwojgu podymnemu korespondowała pozwalamy, salvis abjuratis.

7. A IMć pp. posłowie, aby pogłówne viritim sprawiedliwie żydowskie było uchwalone i aby ciż od handlów swych płacili, staranie uczynią.

8. Podziękować też mają IMć pp. posłowie naszy JWIMci p. kasztelanowi krakowskiemu hetmanowi W. koronnemu[2], że i same czasy i iniurias coelestes przezwyciężywszy, granice ojczyzny skutecznie zasłonił od nieprzyjaciela, której całości i kopytem koni pogańskich niedał ruszyć nieprzyjacielowi ziemie państw J. Kr. Mci p. n. m. Od IMciów pp. rezydentów przy boku J. Kr. Mci będących dotąd rationem senatus consultorum upomną się pilnie z inszemi województwy zgodnie stawając.

9. Oprawa królowej JMci p. n. m. jako de iure debetur tak od nas i powinnie i ochotnie pozwolić mają IMć pp. posłowie, jednak aby według reformacyej dawniejszych i aequivalens tak w Koronie jako i W. Księtwie Litewskie była.

10. Komissya moskiewska iż zachodzi tanquillitatem totius Reipublicae, do jej tedy konsensu odsyłamy także Trubecka zamianę i owi processy w Trybunale w W. Księstwie Litewskiem.

11. O pewnym pokoju z królestwem szwedzkim, aby J. Kr. Mć zawzięte staranie kontynuować raczył prosić będą IMć pp. posłowie nasi, obrawszy komisarze i onym obmyśliwszy słuszny koszt na to.

[1] może leges są
[2] Mikołaj Potocki

12. Nic nie wątpimy, że wspaniały wysoki genius księżnej IMci Neuburskiej ma w pamięci Królestwo Polskie piastunkę swoję i że respekta zażyje nad nim, jeżeli nie w ten co debetur onej, przynajmniej w czasie o to.

13. Jakośmy J. Kr. Mci p. n. m. znak raczej gratitudinis niżeli doskonałą, względem dobrodziejstw od J. Kr. Mci ojczyźnie pokazanych ofiarowali, tak i zupełnie wydali, słuszna i powinna już, aby od inszych województw także oddana była, gdyż i w tem aequalitatem potrzebujemy.

14. Strony kommutacyej na dobra JW wojewody krakowskiego[1] pozwalamy z tąż klauzulą, jako i sam J. Kr. Mć. w instrukcyej swojej dokładać raczy, aby to bez szkody Rzptej było.

15. Jako Trybunał nie miałby wacillować dekretów sejmowych i zadwornych, tak aby sejmowymi zadwornymi trybunalskie nie były znoszone (co się srodze często dzieje) o obwarowanie starać się IMci pp. posłowie nasi mają.

16. Indignitatem pociąga i opinją opaczną de fide senatorum przysięga na komissyą, gdyby ją miał ad unum quoque actum czynić, jednak aby punkt odprawowowania komissyej był w przysięgę senatorską włożony aequm...

17. Jest na co narzekać iż infamisów i bannitów exekucya nie rychła, ale że się to przez dawanie glejtów plerumque z kancellaryej J. Kr. Mci nad prawo dzieje, IchMć pp. posłowie nasi uskarzą się, i aby więcej tego niebywało prosić mają, gdyż gratia principis prodesse według prawa każdemu ma.

18. I o to IMci pp. posłowie starać się mają, aby z kancellaryej J. Kr. Mci przywileje na jedną daninę kilkom oraz dawane nie były, przez co nietylko do prawnych ale i do rezolutnych terminów pochóp się daje, mnożąc nienawiści, zajątrzenia, które są venenum w każdej Rzptej.

19. Na prolongacyą po sejmie dla remiss i spraw skarbowych IMci pp. posłowie nasi nie mają pozwalać, która uciążeniem większem niżeli uspokojeniem prędszem byłaby stanowi szlacheckiemu, raczej starać się będą, aby prolongacya, (której czas już expiruje) Trybunału lubelskiego approbowana ad perpetuitatem była.

20. Ponieważ przeciwko jawnym prawom i konstytucyom obywatele województwa ruskiego i podolskiego inquietowani bywają za dworem i po sejmach o dobra swe własne dziedziczne, starać się o to pilno IMcie pp. posłowie mają, aby amodo żaden z obywatelów województw pomienionych nie był za dworem ani na sejm o co ewokowany. A jeżeliby kto ważył się na dobra dziedziczne upraszać przywilejów ma być karan winą 2000 grzywien. Także i instygator koronny jeżeliby eo nomine trudnił, takowejże winie podlegać ma, o które tam cum donatario jako z instygatorem na forum Trybunale lubelskim inter causas officii ma być naznaczone. A dawniejsze processy i akcye tak zadworne jako i sejmowe, które ex simili occasione nastąpiły aby były kasowane.

21. Ponieważ prasołka ziemie halickiej constitutionibus jest przyznana i stamtąd mere pochodzi, tedy nie gdzie indziej ale tamże ziemi halickiej należeć ma, zaczem administrator tejże ziemi kwity prasołki niebiorąc więcej, tylko jako konstytucye, one in toto reasumując pierwsze o tej prasołce w sobie mają,' i już te kwity każdemu prasołowi na cały rok służyć mają. A iż tego się namnożyło, że po różnych województwach i ziemiach tym prasołom kwitów administratora i poborcy ziemi halickiej nie przyjmują i owszem one kasują i drapią, dawając swoje i za nie płace wyciągając (co jest contra conscientiam i prawu) tedy ab hinc żeby się w żadnym województwie i ziemi[2] . . . .

[1] Stanisław Lubomirski

[2] brakuje jednej kartki, uzupełniamy z trębowelską oblatą, w której jednak brak początku a zaczyna się kopia od następujących słów:

22.... i trembowelskim etiam extra cadentiam quorumvis terminorum za wydaniem pozwu przez tegoż IMć p. administratora i na tydzień przed terminem zapisanym relacyej in officio proprio requisito eodem officio castrensi naznaczając. Na przyszłe zaś lat dwie a die quindecima Septembris proxime ventura zaczynające się tenże IMć p. administrator toż czopowe z pomienionych miast i miasteczek lubo sam wybierać lubo też plus offerenti arendować będzie tak, aby żadnej dyminucyi w tem czopowem nie było i owszem aukcya jaka przez IMć p. administratora pokazać się mogła. Do tegoż czopowego płacenia należeć będą pop, wataman, wolnicy na wsiach królewskich z swych gumien i słodów piwa warzący o co ex renitentibus sprawiedliwość posessorowie za rekwizycyę IMci p. administratora sub praemissis poenis czynić będą powinni. Także i Żydzi przekupnie, którzy gorzałki z inszych województw do ziemie halickiej wożą, od każdej kwarty gorzałki po szelągu jednemu płacić będą powinni. Z którego to czopowego tenże IMć p. administrator sumę dziewięci tysięcy zł. p. za rok każdy z osobna, tak aby suma dwudziestu i siedmi tysięcy zł. p. za lat trzy wyniosła do rąk IMć p. Jakuba Bydłowskiego wojskiego i podstarościego sądowego halickiego szafarza naszego, u którego te pieniądze mają być oddane i realiter zapłacić będzie powinien takim sposobem. Naprzód za rok przeszły dziewięć tysięcy zł. i za pół roku przyszłego półpięta tysiąca zł., t. j. wszystkie sumy pół czternasta tysiąca zł. p. na święto Panny Maryi Gromnicznej przyszłe do rąk IMć p. wojskiego za kwitem jego nieodwłocznie oddać ma. Ostatek, t. j. pół czternasta tysiąca ratami za wyściem każdego kwartału proportionaliter przypadającym temuż IMci p. wojskiemu za kwitem uti praemissum est płacić będzie powinien, sub poenis contra retentores contributionum legibus regni sancitis ad instantiam tegoż IMci p. wojskiego coram officio castrensi haliciensi etiam extra cadentiam terminorum vindicandis.

23. A iż z przeszłej administracyi tegoż czopowego zostaje u IMci p. Stanisława Głowińskiego, pisarza grodu halickiego, przeszłego administratora naszego, suma dwóch tysięcy zł. p., tedy i te dwa tysiąca zł. pomieniony IMć p. pisarz do rąk IMci p. wojskiego halickiego na wyżej mianowany czas święta Panny Maryi Gromnicznej blisko przyszłego oddać będzie powinien. A IMć p. wojski halicki szafarz nasz tej sumy od pomienionych IMciów pp. administratorów odebranej na każdą potrzebę tak prywatną jakoteż publiczną obracać nie ma, tylko tam gdzie i komu bracia na sejmiku relationum IMciów pp. posłów na sejmie, da Pan Bóg blisko przyszłym przypadającym, naznaczone oddać będzie powinien, sub poenis supra expressis, któremu to IMci p. wojskiemu za pracę tejże sumy zł. p. trzysta naznaczamy.

24. A strzeż Boże interea temporis fatalem casum mortis na którego z IMciów, pana szafarza abo administratora naszych, tedy authoritate conventus praesentis dajemy to w moc JWIMci p. Stanisławowi z Potoka Potockiemu, wojewodzie podolskiemu staroście halickiemu i kołomyjskiemu, także WIMci p. Janowi Teodorykowi z Potoka Potockiemu podkomorzemu halickiemu marszałkowi teraźniejszego sejmiku naszego, aby IchMć na miejsce tych IMć pp. szafarza i administratora, t. j. na któregoby z IMć ten fatalis casus przypaść miał, szlachcica dobrze osiadłego, któregoby IMć obadwaj pozwolili, sine omni mora ad primam notitiam na takowe szafarstwo subadministracyej podali. Które to laudum względem zbiegłych poddanych perpetuis temporibus a względem czopowego do lat dwóch duraturum mieć chcąc, IMciom pp. posłom przez nas na sejm blisko przyszły obranym aby na sejmie approbowane było poruczyliśmy i ono WIMci p. Teodorowi z Potoka Potockiemu podkomorzemu halickiemu marszałkowi koła naszego ręką IMci podpisane do grodu halickiego per oblatam podać zleciliśmy. Działo się w kościele farnym halickim die sexta mensis Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto. Jan Theodoryk Potocki podkomorzy i marszałek sejmiku ziemie halickiej ręką własną.

Castr. Hal. Rel. 139 p. 1383—1387. Castr. Tremb. 129 p. 532—539.

47.

Halicz, 6 września 1646.

Uniwersał sejmiku halickiego.

1. My rada dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemi halickiej na sejmik poselski sejm generalny warszawski uprzedzający, pro die sexta Septembris zgromadzeni, wiadomo czynimy komu to wiedzieć należy, iż za spólną zgodą wszystkich zgromadzonych to laudum w kole naszem uchwalamy i stanowimy.

2. Naprzód, iż przez swawolę chłopską a słobody możniejszych szlachta nie tylko uszczerbek ma w majętnościach ale i majętności pozbywa, a to iż w rekuperowaniu chłopów zbiegłych wielka zwłoka, przeto autoritate sejmiku naszego forum sobie coram officio castrensi o zbiegłe poddane w ziemi naszej halickiej naznaczamy i taksy drugie 500 grzywien subditi possessionati podwyższamy, tak aby każdy o chłopa zbiegłego pozwany coram officio castrensi sub taxa mille marcarum in secundo termino peremptorio sine appellatione sprawował się, processów jednak zaczętych nie immutując, ale one in robore zostawując.

3. Do tego zabiegając niebespieczeństwom na Rzptą naszę następującym postanowiliśmy aby czopowe w ziemi naszej halickiej z miast miasteczek królewskich, duchownych i szlacheckich od miodów, piw, gorzałek, według dawnego zwyczaju przez lat trzy[1] . . . . . a decima quinta Septembris anni 164 quinti poczynając aż ad diem decimam quintam eiusdem mensis Septembris millesimi sexcentesimi quadragesimi octavi proxime venturi. I do tego czopowego aby prasołka pospołu wybierana była uchwalamy wkładając to na pomienione miasta i miasteczka ziemi halickiej, aby to czopowe, które za rok przeszły dotąd wybierane nie było do rąk IMci p. Mrozowickiego sekretarza J. kr. Mci, którego do wybierania tego czopowego i prasołki za administratora użyliśmy, za pierwszą rekwizycyą jego według kwitów i kontraktów przeszłych pp. apministratorów sine omni contradictione sub poenis de retentoribus contributionum constitutione sancitis tak na repugnantibus jako i na nie oddających vindicandis oddawali i o nie oddawanie jego forum onym w grodzie halickim i trembowelskim etiam extra cadentiam quorumvis terminorum za wydaniem pozwu przez tego IMci p. administratora i na tydzień przed terminem za pisaniem relacyej in officio proprio requisito eodem officio castrensi naznaczając.

4. Na przyszłe zaś lat dwie a die 15 Septembris proxime ventura zaczynające się tenże IMć p. administrator czopowe z pomienionych miast i miasteczek lubo sam wybierać lubo też plus offerenti arendować będzie, tak aby żadnej dyminucyej w tem czopowem nie było i owszem aukcya przez IMci p. administratora pokazać się mogła.

5. Do tegoż płacenia czopowego należeć będą popi, watamani, wolni na wsiach królewskich z swych gumien i zbóż piwa warzący, o co ex renitentibus sprawiedliwość possessorowie na rekwizycyą IMciów pp. administratorów sub praemissis poenis czynić powinni. Także i Żydzi, przekupnie którzy gorzałki z innych województw do ziemie halickiej wożą, od każdej kwarty gorzałki po szelągu jednemu płacić będą powinni.

6. Z którego czopowego tenże IMć p. administrator sumę 9000 zł. p. na rok każdy z osobna, tak aby sumę 27.000 zł. p. na lat trzy wyniosło, do rąk IMci p. Jakuba Bydłowskiego w..... sądowego halickiego..... którego to pieniądze oddane i realiter zapłacić będzie powinien takim sposobem. A naprzód za rok przeszły 9.000 zł. i na przyszły półpięta tysiąca zł. p., t. j. wszystkiej sumy pół czternasta tysiąca zł. p. na święto Panny Maryi Gromnicznej blisko przyszłe

[1] Brak dwu wierszy.

do rąk tegoż IMci p. wojskiego za kwitem jego nieodwłocznie oddać ma, a ostatek t. j. drugie półczternasta tysiąca zł. ratam za wyjściem każdego kwartału proportionaliter przypadającym temuż IMci p. wojskiemu za kwitem, uti praemissum est, płacić będzie powinien sub poenis contra retentores contributionum legibus regni sancitis ad instantiam tegoż IMci p. wojskiego coram officio castrensi haliciensi etiam extra cadentiam terminarum vindicando.

7. A iż z przeszłej administracyej tegoż czopowego zostaje u IMci p. Głowińskiego pisarza grodzkiego halickiego przeszłego administratora naszego suma 2000 zł. p., tedy i te dwa tysiąca zł. pomieniony IMć p. pisarz do rąk tegoż IMci p. wojskiego halickiego na wyżej wymieniony czas święta Panny Maryi Gromnicznej blisko przyszłego oddać będzie powinien.

8. A IMć p. wojski halicki szafarz nasz tej sumy, od pomienionych IMć pp. administratorów odebranej, na żadną potrzebę tak prywatną jakoteż publiczną obracać nie ma, tylko tam gdzie i komu bracia na sejmiku relationum IMciów pp. posłów po sejmie da Pan Bóg blisko przyszłym przypadającym naznaczą, one oddać będzie powinien, sub poenis supra expressis. Któremu to IMci p. wojskiemu za pracę z tejże sumy zł. p. 300 naznaczamy.

9. A strzeż Boże interea temporis fatalem casum mortis na którego z IMci p. szafarza albo administratora naszych, tedy authoritate conventus praesentis dajemy to w moc JWIMci p. Stanisławowi z Potoka Potockiemu wojewodzie podolskiemu, halickiemu kołomyjskiemu staroście, także WIMci p. Janowi Theodorykowi Potockiemu podkomorzemu halickiemu marszałkowi teraźniejszemu sejmiku naszego, aby IMć na miejsce tych......

Castr. Hal. fragm. 106 p. 220—222. brak końca.

48.

Halicz, 6 września 1646.

Fragment instrukcyi sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. ...Ponieważ między Halicką a Chełmską ziemią częste alterkacye o miejsce w Trybunale bywają, żeby ab hinc sine ulla controversia et contradictione i w trybunale wprzód zasiadali IMci pp. posłowie starać się mają.

2. Dosyć wyraźnie za odważne i krwawe zasługi przodków naszych są wolnościami nadane i uprzywilejowane, tak że nikomu rząd i dyspozycya w majętnościach dziedzicznych tylko samym haeredibus bonorum directe ex iure należy, a że komissya przeszła de inductis et evectis extra mentem constitutionum na przeszłym sejmie uchwalona, aggrawowała nietylko stan szlachty, ale i dobra ziemskie pozwoleniem wybierania skarbowi ad placitum jej indukt i ceł, mimo wyraźną wszystkich stanów koronnych na to zgodę, przeto iż przeciwko swobodom szlacheckim to pugnare videtur i niektórzy IMci obywatele województw naszych, lubo jeszcze ante approbatam commissionem od instygatora koronnego ex delatione skarbu są tak na Trybunał jako i na sejm iure lacessiti, a mianowicie WIMć p. Michał z Stanisławic Stanisławski kasztelan kamieniecki, zlecamy tedyto IMć pp. posłom naszym, aby IMć do żadnej konsultacyi nie przystępowali, pókiby ta komisya z dóbr ziemskich in toto zniesiona nie była i processy do niej ex quacunque occasione od instygatora koronnego o prepedycyą exakcyej tej w dobrach dziedzicznych szlacheckich intentowana, annihilowane i zniesione nie były, approbacyą laudum naszego teraźniejszego IMcie pp. posłowie przynieść nam mają.

3. Petita. Zlecamy też IMciom pp. posłom naszym, aby imieniem naszem petita do J. Kr. Mci i Rzpltej za WIMć pp. Alexandrem Dominikiem Kazanowskim wojewodą bracławskim sta-

rostą bohusławskim, który ductus zelo pietatis promovet cultum divinum w Ukrainie, post.... et patres conscriptos et officia divina, żądając aby fundacya klasztoru w bohusławskiem starostwie pozwolona była, (ponieważ w tym kącie mil kilkanaście circumcirca dziedzicznych dóbr niemasz) i komisarze byli naznaczeni, którzyby podzielili i naznaczyli ad victum et amictum i jako religiosis) tantum dóbr J. Kr. Mci i Rzptej klasztorowi temu.

4. Także przyczynić się mają IMć pp. posłowie nasi za IMcią p. podczaszym Lomżeńskim, aby przy prawie swem, którem się szczyci, na starostwo dolińskie w cale zostawał.

5. Że inducta mertium et evecta z Korony przez wieś Czaszyn urodzonego Pawła Radwana Łodzińskiego dziedziczną najsposobniejsza jest, na którym gruncie częste na[1] . . . . . tedy aby sposobniejszy passus do Węgier był, pomniąc na merita piąciu braci rodzonych jego, którzy na różnych wojnach w usłudze Rzptej polegli solamen jakie ultimo ich superstiti a nagrodę koszta w naprawianiu na granice Czaszyńskiej sposobnych przejazdów, provisionem a mercibus inductis et evictis haeredi obmyśleć. Co wszystko aby skutecznie otrzymać mogli, pilność swą i miłość ku nam braci oświadczą IMcie pp. posłowie nasi. W inszych punktach instrukcyej J. Kr. Mci i coby concernaret bonum Reipublicae z inszymi województwy zgodnie stawając. W Haliczu die 6 Septembris 1646. Jan Teodoryk Potocki podkomorzy i marszałek na ten czas sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Hal. fragm. 106 p. 219—220.

49.

Halicz, 5 lutego 1647.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My urzędnicy ziemscy, szlachta i obywatele ziemi halickiej pod roki ziemskie halickie oraz na sejmik relacyjny pro die 5 Februarii według konstytucyej naznaczony zgromadzeni, to około podatków publicznych laudum namówiliśmy.

2. Naprzód, lubośmy byli desideriis publicis oraz z innemi województwami ziemiami w wydawaniu podatków dwojgu podymnemu korespondujących na zapłatę wojsku ukrainnemu chętnie pozwolili, ale że nam w konstytucyej tylko sumę jednemu podymnemu korespondującą wydać oznaczono, niechcąc IMciom pp. braciej doma pozostałych ultra mentem konstytucyej pociągać, więc że i czopowe tak za rok przeszły w ziemi naszej uchwalone jako i niniejsze propter retentores, ut probatum przez IMć p. administratora naszego do rąk IMci p. szafarza nie jest hucusque oddane, tedy przychylając się do tejże konstytucyej, podymne jedno zwyczajne sposobem w konstytucyach anni millesimi sexcentesimi vigesimi noni opisanym wydać według kwitów poślednicjszych z miast, miasteczek, wsi, słobod królewskich, duchownych i świeckich tak dawno jako i nowo osiadłych uchwaliliśmy, które obywatele ziemi halickiej i powiatów do niej należących kołomyjskiego i trembowelskiego wydać mają do rąk IMci p. Stanisława Głowińskiego pisarza grodzkiego halickiego poborce w uniwersale mianowanego[2].

3. A to oddawanie podymnego ma się począć za niedziel trzy, t. j. a die 26 Februarii a kończyć się ma przez niedziel pięć ad diem trigesimam Aprilis proxime venturam we wszystkich trzech powiatach ziemie tej, idque sub poenis constitutionum regni de retentoribus contributionum publicarum sancitis exekucyą czyniąc mają się iuxta leges publicas sprawić. Po-

[1] brak dwóch wierszy
[2] Obacz pokwitowanie z poboru na sejmiku z 4 kwietnia, w C. Hal. 140 p. 351.

dymne zaś to wybrawszy IMć p. poborca sam odnieść i oddać będzie powinien gdzie mu i na który czas konstytucya naznaczyła, z której salarium zwyczajnego IMci p. poborcy skądby mu miało być obmyślone wzięliśmy sobie na przyszły sejmik ad frequentiorem consessum na namowę.

4. O wydaniu sumy drugiemu podymnemu korespondującą, jeśli ją podymnem albo czopowem będziem chcieli zapłacić, a to koekwując się w tem z inszemi województwy wcale IMciom pp. braciej ibidem ad frequentiorem consessum zostawujemy.

5. IMci p. podsędkowi halickiemu salarium za wybrane podatki in vim gratitudinis królowi IMci pozwolone od sumy czworgu podymnemu korespondującej przychodzące, którego mu w skarbie potrącić nie chcą laudo praesenti, iż ma przy nim zostawać, deklarujemy.

6. Także obronę domową in casum strzeż Boże ingruentis na Rzptą periculi trybem naszych województw według zdania IMć pp. obywatelów tutecznych na przyszłym sejmiku namówić mamy. A teraz to postanowienie nasze ręką IMci p. marszalka naszego podpisane do akt podać kazaliśmy. Działo się w Haliczu die quinta Februarii anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo. Adam Łychowski sędzia ziemi halickiej jako marszałek podpisuję.

Castr. Hal. Rel. 140 p. 530—532.

50.

Halicz, 4 kwietnia 1647.

Instrukcya sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. Artykuły sejmiku halickiego die quarta Aprilis Anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo na sejm da Bóg przyszły pro die secunda Maii IMć pp. posłom za spólną zgodą obranym podane na Imię JWIMci p. Janowi Stanisławowi Jabłonowskiemu miecznikowi koronnemu, Andrzejowi z Potoka Potockiemu staroście halickiemu, Alexandrowi Cetnerowi chorążemu podolskiemu, Bronisławowi Gruszeckiemu łowczemu czerniechowskiemu, Rafałowi Makowieckiemu pokojowemu J. Kr. Mci, Konstantemu Kossakowskiemu.

2. Którzy to IMcie pp. posłowie nasi naprzód oddadzą wierność poddaństwa naszego majestatowi J. Kr. Mci z powinszowaniem długiego zdrowia w długie lata a potem nisko podziękują za to wszystko cokolwiek czynić raczy J. Kr. Mć p. n. m. ku całości ojczyzny naszej, utwierdzając przez te szczęśliwe i od wieków niepożyte w sławę panowanie swoje, aż i postronne wabiąc narody pod świetne berło, gdy obaczą (co zwykło rozkrzewiać monarchy), że nietylko nad sobą ale i po sobie pana mamy.

3. IMciom pp. hetmanom także słuszne podziękowanie uczynią za całość pieczołowitą pracę, któremi jako murem obtoczeni będąc miłego zażywamy pokoju.

4. Starać się też zatem IMcie usilnie będą, aby dane od nas artykuły tak teraźniejsze jako i na przeszły sejm podane, które i toto reassumujemy i zlecamy IMciom pp. posłom teraźniejszym do skutku przywiedli. Czyniąc tedy dosyć woli i żądaniu J. Kr. Mci p. n. m. zlecamy do spólnej a jednozgodnej namowy obronę, którą J. Kr. Mć p. n. m. potrzebną być przekłada tej ojczyzny naszej stanom całej Korony.

5. A iż województwa niektóre in casum necessitatis jakieści zaciągnęły chorągwie, tedy te jeżeliby zostawać dłużej w tej służbie miały, żeby ab hinc zaraz konstytucyą pod urząd i buławę IMciów pp. hetmanów oddane były starać się IMcie pp. posłowie mają, pokazawszy in commodo Reipublicae, które stąd pewne by być musiały.

6. Wojsku zaś kwarciannemu nietylko pozwalamy ale i gorąco przyczyniamy się, aby tandem satysfakcya w zasługach onemu stała się. A też patrząc na tak długi czas borgowanej służby onego, przeciągi daleki miejsc i czasów ciężkich, darowna ćwierć aby onego dojść mogła, staranie IMcie pp. posłowie uczynią. Tegoż kwarciannego wojska dispositio albo ordinans stanowisk ich do namowy i zgody całej Rzptej odsyłamy, warując to sobie jednak pilnie naprzód, aby spólnie lub z obiema lubo też z JWIMcią p. kasztelanem krakowskim jako w. hetmanem koronnym consilium o to było czynione, potem abyśmy wszyscy aequaliter, nie wyłączając się ani umniejszając in quantitate ani odległością ani bespiecznością miejsca to medium uchwaliwszy zatrzymywali, które aby na sejmiki wprzód przysłane były, niżeli robur swój weźmie, zlecamy IMciom pp. posłom naszym.

7. A iż nietylko niesposobność dla odległości miejsca ale i koszt w przewożeniu z Rawy do Lwowa kwarty, (jako kładą IMcie pp. skarbowi), przeto IMć pp. posłowie nasi starać się będą, aby raczej we Lwowie oddawana od tego czasu była.

8. Dosyć czyniąc i w tem woli i zdaniu J. Kr. Mci do wszech stanów namowy i zgody nawigacyą morza Bałtyckiego zlecamy IMciom pp. posłom naszym.

9. Także i mincę, jednak aby tejże postanowienie i melioracya wprzód była posłana na sejmikach.

10. Na poprawę fortec mianowanych od J. Kr. Mci w Koronie IMcie pp. posłowie podać mają medium quartae, która dotąd na harmatę obracała się, w Wielkiem Księstwie Litewskiem zaś aby takowąż sobie kwartę na to obmyśleć chcieli, perswadować będą IMć pp. posłowie nasi.

11. Słysząc intencyą świątobliwą J. Kr. Mci w wydaniu pewnej sumy na zaciąg już rozpuszczonych ludzi dla bezpieczeństwa ojczyzny naszej, tudzież żądzę J. Kr. Mci jakośmy zwykli powolnem i ochotnem przyjmując sercem, zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby w tem nie od zgody i spólnego konsensu inszych wszystkich województw nie odstępowali. A residuum gratitudinis od inszych województw aby zupełnie oddane było pilne staranie uczynią IMcie pp. posłowie nasi.

12. Jako zaraz na początku poczuwała się w swej powinności i wdzięczności Rzplta przeciwko świątobliwemu potomstwu świętej i nieśmiertelnej pamięci króla i pana swego i obmyśliła była najjaśniejszemu królewiczowi IMci Kazimierzowi opatrzenie, tak i teraz nie odbierając u tego nic, aby przy temże zostawał IMcie pp. posłowie deklarować mentem nasze będą.

13. W tejże powinności zeznawamy się być przeciwko najjaśniejszej księżnie Naiburskiej w oddawaniu posagu prawem pospolitem naznaczonego, ale iż tyle i także zawisły na ojczyźnie naszej teraz ciężary, prosić będą IMcie pp. posłowie, aby z miłości i politykowania piastunki kiedyś swojej, a królestwa tego, w czasie dalszym szczodrobliwość swą oświadczyć nam raczyła.

14. Acz już reassumowaliśmy wszystkie artykuły nasze na przeszły sejm i pp. posłom naszym pilnie zalecili, między którymi jest artykuł o inkwietowanie obywatelów województwa ruskiego i podolskiego za dworem i po sejmach o dobra swe własne dziedziczne, jednak iż żalu nam wszystkim i strachu wielom coraz przybywa więcej, przeto pilnie, usilnie zlecamy i obowiązujemy IMciów pp. posłów naszych, aby ten artykuł nasz stanął, dołożywszy i te dobra, które per commutationem za dobra dziedziczne przyszły do dispozycyej i possessyej stanu szlacheckiego.

15. O takowe dobra iż IMć p. Prokop Ludzicki obywatel ziemie trębowelskiej, nietylko z antecessorów ale i sam zasłużony dobrze J. Kr. Mci i ojczyźnie, koszta i odwagi zdrowia nie żałując, tak podczas pruskiej jako ukrainnej służby w wojsku J. Kr. Mci przez czas niemały niewinnie na sejm jest pociągniony i rewizyą na rewizyą (czego prawo broni) uciążony, prosić

tedy IMcie pp. posłowie będą J. Kr. Mci za nim gorąco i starać się pilnie, aby w tak warownej prawem possessyi zostawał, kassowawszy, jako przeciwną prawu, drugą rewizyę i na potem aby nie były dawane warując.

16. Dekreta zadworne nie tylko trybunalskie łamią, ale już et gratiam principis a sanguine zasłużonym i ich pozostałym sierotom onąż ubezpieczonym odbierają, kassując dożywocia pozostałym wdowom, pod pretextem prawa na Ukrainne zamki, aby warowne zostawały i od inkurzyi miasta aby buntów przez Kozaki nie czyniły (bo ta a nie insza jest mens legis), i aby służba z nich Rzpltej odprawowała się, zaczem starać się mają IMcie posłowie nasi, aby to prawo dilucidowane było i te daniny specyfikowane.

17. A iż jakim dekretem zasłużonego krwią dobrze ojczyźnie nieboszczyka IMć p. Wolanowskiego (którego i synowie już następcami są i dzieła rycerskiego i dzielności) małżonce odebrana jest królewszczyzna śrzód województwa podolskiego kilka mil od Kamieńca, przeto zlecamy to IMciom pp. posłom, aby intercessyą za nią wnieśli, jakoby przy łasce J. Kr. Mci na danem raz w prawie i przywileju in advitalitate hac zostawała, dawając stąd tym sukurs, którzy już na usługę J. Kr. Mci torem rodzica konserwował zdrowia swoje. A ten dekret aby był annihilowany, bo jeżeli trybunalskie in vim legis ferowane żadnej wagi nie mają, słusznie zniesione mają być i zadworne vim publicae legis znoszące.

18. Także dekreta zadworne, które afficiunt haereditates terrestres, aby annihilowane były, a komisarze według konstytucyej anni 1590 i według dekretów przeszłych aby konstytucyą ad peragendum munus naznaczone było.

19. Summarii processus in subselio comitiali intuitu haereditatis aby nie zostawały, komissye na komissye, póki pierwsza nie weźmie swego exitium nie zachodziły.

20. Iż pp. komisarze ad actus suos naznaczeni functionem indilate perficiant sub poenis sancitis w prawie, a przystępując do jurysdykcyi swoich rotą deputatów trybunalskich co multum iuvabit civium integritatem przysięgali, a którzyby nie byli iurati pod przyszłą tąż authoritate lustracyą naznaczoną, gruntów od Moskwy do Korony przypadłych aby iura et fundos haereditarios terrestres nie pociągając, ale to tylko, co mere accessit Reipublicae ex antiquo od Moskwy dominio lustrowano. A lubo constitutione publica compensatio tych, których grunty częścią dziedziczne częścią lenne odeszły i odchodzić będą, jest cauta przez komissye do Moskwy, teraźniejsza jednak aby ta nagroda effective sine mora, gdy Moskwa zaraz bierze, dochodziła.

21. Komissye, które sine legittimo officio succamerariali stawają, aby żadnej wagi nie miały, a in defectu podkomorzego tego województwa, w którem się komissya odprawuje, pobliższy odprawować ją według prawa powinien.

22. O induktach i ewektach artykułów przeszłego sejmiku w pilnej pamięci i staraniu IMć pp. posłowie mieć będą, przychylając się do prawa dawnego, którem jest warowano, aby sądy wszelakie przed sejmikami na tydzień ustawały. A że sejmik ziemie halickiej tygodniem wprzód generalny wisnieński zwykł uprzedzać, na co IMcie pp. ziemie lwowskiej niezwykli huic legi attendere, sądy swoje czasem pod sejmiki odprawując, przeto zlecamy to IMciom pp. posłom naszym, aby się nam w tej mierze od IMciów, jako jednego województwa obywatelów, bezprawie nie działo więcej.

23. Sądy wszelakie pod teraźniejszy sejm, ponieważ te solennitates w konstytucyej dotknione, nie do sądów ale do sejmów referować się mają, aby się nie odprawowały, sub nullitate iudiciorum IMcie pp. posłowie nasi starać się mają, aby w tym odmęcie siła ich zaś w sprawach swoich nie szwankowało.

24. Widząc wielkie ciężary Rzptej i nie mogąc ich podnieść ramiony samego stanu rycerskiego zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby uczynili intercessyą do IMciów stanu duchownego, żeby zechcieli być subsidio a przynajmniej dla zniesienia tych długów Rzptej darowali te dochody, które proveniunt podczas wakancyej biskupstwa, niżeli sakrę z Rzymu przyniosą.

25. Względem alternaty między ziemią halicką a chełmską stanęła była w Trybunale remissa, uczynić tedy staranie IMcie pp. posłowie mają, aby była decydowana konstytucya.

26. Rzetelna jest rewizya sławnej pamięci IMci p. Bałabana (rodzica superstitis) starosty trębowelskiego względem spiży nakładu na zamek trembowelski, którą uznana kwota aby oddana była z łaski J. Kr. Mci i Rzptej, (a iż i praca które nic nie czynią frustra) IMci p. Irzemu Bałabanowi, pilnie intercedować mają IMcie pp. posłowie za nim, także i za znaczne sumpty i koszty na usłudze J. Kr. Mci i Rzptej a teneris aż dotąd o rekompenzę.

27. Miasto Kołomyja iż przeciwko prawom wolnościom szlacheckim i ukrzywdzeniu tak samego stanu szlacheckiego jako i poddanych ich uprosiła sobie przywilej, za który, tak od szlachty jako i poddanych ich wszelakiej rzeczy w przedaży i kupnie gabellę wybiera nieznośną, co u nich sztukowem się zowie, przeto IMcie pp. posłowie nasi starać się będą, aby jako na violatores praw poena stanęła na nich za to i na potem, jeżeliby się ważyli tego, aby poenowana wina konstytucyą naznaczona była.

28. Ponieważ się znajdują tacy w stanie szlacheckim, iż nietylko dla zysku szkaradnego, ale też dla uchronienia się od zwyczajnych środków poratowania ojczyzny, naznaczonych stanowi szlacheckiem prawem, jako to i podczas pospolitego ruszenia, którzy substancyą swoję albo prywatnym Żydom albo na szkoły ich w lichwę dawają, jakie wotując tej Żydzi na chrześcianach (gdy czasem calamitas przymusi) ledwo nie drugie tyle odbierają, przeto zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby na takich uchwalone mogło być prawo mianowicie confiscatio tej sumy Żydom na lichwę danej.

29. Wniosą też prośbę IMcie pp. posłowie nasi za konwentem lwowskim W. OO. Dominikanów, aby ex hac privatione lucris et aeris odjętych przez cekauz i imminenti periculo przez tenże naruszonych fundamentów, mogli za łaską J. Kr. Mci respirare et sperare bespieczniejszego pożycia.

30. Także ponowią IMć petitum przeszłego sejmiku za IMcią p. Pawłem Radwanem Łodzińskim, jako słuszną rzecz proszącym.

31. Iż kontrowerzya i differencye między konwentem halickim św. Franciszka i mieszczany tamże niemałe nastąpili o grunty odebrane przez OO. Franciszkanów i postawienie karczmy in praeiudicium miasta, tedy przyczynić się IMcie pp. posłowie mają od J. Kr. Mci, aby komissya była wydana dla decyzyi i uspokojenia w pretensyach, ponieważ mieszczanie wielkie stąd uciążenia i szkody mianują sobie być. Jan Teodoryk Potocki podkomorzy ziemie halickiej i marszałek sejmiku na ten czas[1].

Castr. Hal. Rel. 140 p. 342—350.

51.

Halicz, 25 czerwca 1647.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej na dzień dzisiejszy sejmiku relacyjnego, według konstytucyej przeszłej warszawskiej zgromadzeni takową o podatkach Rzptej na zapłatę wojsku ukrainnemu, któreby dwojgu podymnemu korespondowały, czynimy deklaracyą i uchwałę, iż te podatki tak płacić mamy i będziem powinni.

[1] Dziwna, że w instrukcyi niema odgłosu o dekrecie z 5 grudnia 1646 r. pomiędzy starostą halickim a tenutaryuszem wójtostwa halic. Adamem Kałuskim o gwałt popełniony na sejmie. Castr. Hal. 139 p. 1609—1615.

2. Jedno podymne już wybrane ma oddać i do Lwowa odwieść na czas w konstytucyej mianowany według kwitów anni 1629 IMć p. Stanisław Głowiński pisarz grodzki i poborca nasz w uniwersale mianowany i ono we Lwowie za kwitem IMci p. podskarbiego zapłacić; drugą sumę, jednemu także podymnemu takiemuż korespondującą, IMć p. Jerzy Mrozowicki sekretarz J. Kr. Mci administrator czopowego w ziemi halickiej, ponieważ do rąk IMci p. Jakuba Bydłowskiego szafarza naszego hucusque onej nie oddał, tedy z tego czopowego salwę mu cum retentoribus tego podatku zostawując przezeń administrowanego powinien będzie, jako się i w kole naszem submittował, zapłacić i do rąk IMci p. podskarbiego za kwitem także ręcznym IMci we Lwowie teraz ultimis diebus Junii na zapłatę wojsku ujęcie.

3. Które to postanowienie i zgodę naszę dla pewności rękami naszemi przy IMci p. marszałku, na ten czas obranym, podpisujemy. Działo się w Haliczu nazajutrz po świętym Janie roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego siódmego. Jerzy Mrozowiecki z Mrozowic sekretarz J. Kr. Mci. Stanisław Głowiński pisarz grodzki halicki, Jakób Bydłowski wojski halicki marszałek na ten czas, Kasper Ostrowski, Konstanty Kossakowski, Stefan Radziechowski, Stanisław Morawski.

Castr. Hal. Rel. 140 p. 500—501; Castr. Tremb. Rel. 130 p. 344—345.

52.

Halicz, 17 czerwca 1648.

Laudum sejmiku halickiego i instrukcya posłom na sejm walny.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa ruskiego zjechawszy się tu do Halicza pro die decima septima Junii na miejsce zwyczajne i prawem uprzywilejowane consultationi ziemi naszej i na czas tymże obojgiem naznaczony, który insze tydniem uprzedzać ma sejmiki, a dopieroż niebespieczeństwem walnem i nagłem przymuszeni będąc onego bliższymi i pierwszymi byćeśmy musieli do obmyślenia praesidii naprzeciwko onemu. Gdzie naprzód oddawszy powinne łzy świętej nieśmiertelnej pamięci króla pana naszego śmiertelności żal i kondolencyą całej ojczyźnie in hoc luctu et luctus oraz vota consilia et manus oddajemy i podajemy.

2. A naprzód według zwyczaju prawa naszego zdania zaś i napomnienia JW i WWIMci księdza Macieja Łubińskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego i prymasa w Koronie naszej Polskiej naznaczamy i posyłamy posłów naszych na konwokacyą, daj Boże szczęśliwie przyszłą pro die decima sexta lipca naznaczoną, do Warszawy, a to IMciów pp. Jana Teodoryka Potockiego podkomorzego halickiego, Mikołaja Truskolaskiego miecznika lwowskiego, Rafała Makowieckiego dworzanina króla IMci szwedzkiego, Stanisława Głowińskiego pisarza grodzkiego halickiego, Alexandra Bydłowskiego, Ludwika Wydżgę, którychto fide, honore et constientia obligujemy, aby prawa, wolności obowiązki wszystkie nasze w tej ojczyźnie tam tempore regnorum quam interregnorum, tam in toto quam in parte nienaruszone zostawały.

3. A iż tak wielka nawalność na te ściany nasze w ojczyźnie przypadki niebespieczeństwa [1], której odstąpić nie moglibyśmy, gdyż nie tylko postronnego nieprzyjaciela ale i własnego poddanego swego obawiać się nam przychodzi, którzy ci rebelles przez śpiegi i różne osoby buntują i ad nefanda namawiają, przeto żądać będą IMcie pp. posłowie, aby elekcya da Pan

[1] Ob. nr. poprzedni, uniwersał Stanisława Lanckorońskiego.

Bóg przyszła pod Gliniany jak najprędzej naznaczona była i prawa reasumowane, tak na tych, którzy na elekcyą zjeżdżać będą, jako i na żołnierza, który w owe kraje na sukkurs będzie posłany.

4. Podatki gdy będą uchwalone na obronę, w tym razie ojczyzny, tedy IMcie pp. posłowie ad coaequationem tantum do tego dwojga podymnego naszego i czopowego pozwolić będą powinni.

5. Dajem przytem plenarium potestatem (prócz elekcyej samej i mianowania Pana przez nas wszystkich) cobykolwiek służyło ad salutem ojczyźnie w tym razie tak nieszczęśliwym żałośnym i niebespiecznym, w którym nietylko consiliis ale też ferrea[1] dextra przychodzi nam conservare one.

6. Uchwalamy tedy zgodnie takowe praesidium, najprzód pospolite ruszenie według prawa i prawem opisanych na nieposłusznych pen in quantumby onego Rzpta potrzebowała jednak sine divisione belli.

7. Potem militem praesidiarum, którego ma być 500 człowieka, t. j. usarza sto, kozaków trzysta, z ognistą strzelbą piechoty sto. Warując to, aby IMci pp. rotmistrze nasi wyżej mianowani szlachtę dobrą pod chorągwie swoje zaciągali i żadnego cudzoziemca pod nimi nie mieli jako to w konnych Wołoszyna, Czerkasa, multominus Kozaka, w pieszej Rusina gente fide non religione, oprócz tych, którzy de suo onych mieć i chować zechcą.

8. IMciów pp. rotmistrzów tych zaś upraszamy, objecując wzajem wszelaką naszą wdzięczność i usługę IMciom za to, a naprzód IMć p. Stanisława z Potoka Potockiego wojewodę podolskiego, aby w tym razie nie odbiegał ziemi naszej, w której jako my IMć prudentiam, dexteritatem tak wiele lat starostą naszym będąc, IMć zaś naszej braterskiej obserwancyej, powolności doznawał zawsze, ale consilio dextera felici zawsze ojczyznę zaszczycał, onę teraz i nas w niej, zwłaszcza iż województwo podolskie znecessitowało nagle prośbą swą IMci p. kasztelana naszego, z której niemogąc się wymówić, w tem tam województwie został zaszczycając także i tam ojczyznę, dajemy tedy zobólnie wszyscy pod regiment IMci te ludzie wszystkie i pułkownikiem onych obieramy. Kozackich zaś chorągwi rotmistrzami aby byli tych IMciów uprosiliśmy: IMć p. Andrzeja z Potoka Potockiego starostę halickiego, IMć p. Alexandra Cetnera chorążego podolskiego, IMć p. Michała Kuropatwę; piechocie zaś aby sam IMć p. pułkownik rotmistrza podał, pozwalamy, pozwalając żółdu usarzom na koń po zł. sześćdziesiąt, kozakom po zł. czterdziestu, pieszym po pięciudziesiąt koni po sześci a respectu barwy na ćwierć tysiąc zł.; nadto naznaczając zaś miejsca do ściągnienia i stanowiska ich usarskiej i piechotnej chorągwi: Kołomyja cum attinentiis, Śniatyn cum attinentiis, Czortowiec, Tyszkowce, Olchowiec, Rokmiszno, Łodzinczyn, Perczów, Oskrzeszyńce, Uherniczki, Załucze, Chlebiczyn, Zamulińce, Dobesławce, Popelniki, Zukow, Zukocin, Podwysokie, Tudziow, Hłuszków. Chorągwi zaś IMć p. starosty halickiego: Halicz cum omnibus attinentiis, Uhrynów wyższy, Dryszczów, Byszów, Tarnawica Leśna, Tarnawica Polna, tamże Weleśnica i Kamienne, Nowica cum attinenciis, Konczaki cum attinenciis, Baranów, Dołpotów, Kryłos cum attinenciis, Pukow, Raków, Rakowice, Hryniowce, Królewszczyzna Nazawizow, Torhowica, Zakrzewie. Chorągwi IMć p. chorążego podolskiego: Mogilnica, Romanówka cum attinentiis, Oryszkowce, Hadynkowce, Jabłonów, Cielejów, Uwiśle i Petryłów sive Petryków pod Tarnopolem, Samołuskowce. Chorągwi IMci p. Kuropatwy: Kałusz cum attinenciis. Dzierżawy zaś JW i WIMci księdza arcybiskupa lwowskiego, także starostwo WIMci p. podczaszego koronnego Rohatyn, nie respektując na prace i koszty IMciów tak od stanowisk jako i stacyi uwalniamy. Jednak gdzieby tych stanowisk teraz naznaczonych od nas przedtem stanowisko kwarciannej chorągwie było jakiej, tedy IMć pp. rotmistrzowie teraźniejsi nasi mają respektować na hanc calamitatem ich

[1] ferro

i owych z gospod nieruszać i insze miejsce sobie do czasu tam, żeby opatrzeć ani im prepedycyej czynić w odbieraniu należącem sobie z przeszłego starostwa chleba.

9. IMcie pp. sędziowie od nas obrani mają ordynans podać IMciom pp. rotmistrzom, jakoby mieli chorągwie ich stacye brać na tych stanowiskach, respektując i na nieurodzaj i aby ich na swawolą iść inopią nieprzecisnęli.

10. Które to pomienione chorągwie tak na stanowisku jako ściągnieniu i w ciągnieniu dalszem skromnie, miernie sprawiedliwie się mają, żadnej wiolencyej i exakcyej nie czyniąc, ale według praw i artykułów wojskowych poczynać sobie mają i jeżeliby jaki występny znalazł się, takowy ma być pozwany przed sąd na kaptury o wiolencyę in civilibus przed IMcią p. pułkownikiem sprawować się ma.

11. Którym to ćwierć zaczynać się ma od tej uchwały naszej teraźniejszej. Pokazowanie zaś ab hinc za niedziel cztery przed IMcią p. pułkownikiem odprawować się ma, przy prezencyej z koła naszego mianowanych na imię IMć p. Bronisława Gruszeckiego łowczego czerniechowskiego i IMć p. Iarosza Kuropatwy, którzy tam gdzie czas pozwoli za obwieszczeniem IMci p. pułkownika zjechać będą powinni. Ale jeżeliby necessitas przypadła, iżby do popisu przyjść nie mogło, ale prosto iść przeciwko nieprzyjaciołom, przeciwko któremu tylko nie gdzieindziej to praesidium uchwaliliśmy, tedy IMć p. pułkownik nasz nam attestacyą dać ma każdej z ich chorągwie.

12. Na które to od nas praesidium pozwoliliśmy wszyscy unanimiter dwoje podymne które od dnia dzisiejszego za dwie niedzieli sine abiuratis każdy possessor powinien tu w Haliczu i w Trębowli do rąk IMć p. pisarza grodzkiego halickiego, któregośmy na to użyli, sub poena de retentis, o co forum na kapturze przed sędziami przez nas obranymi niżej pomienionymi. Do tego podymnego, które po groszy piętnaście jedno rozumieć się ma, przykładamy resztę z czopowego przeszłego i przyszłego, którego calculum uczynić ma IMć p. egzaktor nasz. A iż mieni się być aggravatum z nieoddania i dotąd wielu tego czopowego, tedy naznaczamy tegoż IMci z tymiż IMciami, na które pokaże relacye zapisane forum w sądach niniejszych za dwie niedzieli od inchoacyej onych, gdzie i sam rationem i satisfactionem realem uczynić nam powinien, jeżeliby kogo na nieoddaniem wskazał, dekret sądu tego na exekucyą poenae bannitionis, tedy IMcie pp. starostowie nasi sądowi brachio suo według prawa i eo-praesidio moderno tę odprawić z takiego powinni będą. Także od IMci p. wojskiego halickiego administratora w ziemi naszej tego czopowego złotych półtora tysiąca, które iż IMć oddał już na chorągiew husarską IMci, z oddania ich w kole naszem kwitujemy.

13. Te tedy dwoje podymne i resztę czopową odebrawszy do rąk swych IMć p. pisarz grodzki halicki za kwitami IMciów pp. rotmistrzów chorągwiom tym powiatowym żołdy im należące oddać ma, sub poenis supra de retentoribus expressis. Iż na jedną ćwierć te podatki obmyśliliśmy, tedy przyrzekamy sobie, jeżeliby tego potrzeba była na sejmiki po konwokacyej umówić i obmyśleć dalsze sustentamentum. Teraźniejsze nagłe i gwałtowne na kraje nasze niebespieczeństwo pomięszało nas, że raczej o ochronie zdrowia i dostatków naszych myśleć nam przyszło, a kwarty do Rawy pod ten czas płacić powinnej w te trwogi odsyłać niektórzy nie mogli, przetoż aby to omieszkanie o utratę dzierżaw tenutarios nieprzyprawiło pp. posłowie u stanów koronnych starać się o to mają. A IMć p. marszałek koła naszego imieniem obywatelów ziemie naszej IMci p. podskarbiego koronnego przez swój list użyć ma, aby tę kwotę tu we Lwowie przez pisarza swego skarbowego za kwitem swoim odebrał, o co nomine publico IMci prosimy.

14. Tak ab hoste et iniuriis externis zasłoniwszy się nieco, aby internis przeszłymi zwyczajami i prawami bespieczeństwo sobie czynimy, reassumując, jako się wyżej wspomniało, kaptury konfederacyej dawne, mianując na te sądy kapturowe uproszonych od nas IMciów pp. deputatów: IMć p. Bronisława Gruszeckiego łowczego czerniechowskiego, IMć p. Pawła Kuro-

patwę, IMć p. Jarosza Kuropatwę, IMć p. Jerzego Mrozowickiego sekretarza króla IMci, p. Krzysztofa Strzemeckiego, IMć p. Jana Kurdwanowskiego, IMć p. Sebastyana Cielińskiego. Którzy IMcie, wykonawszy przysięgę, mają zasieść z sądem grodzkim halickim IMcią p. Stanisławem Głowińskim pisarzem grodzkim halickim dnia jutrzejszego i sądy swe odprawować, zjeżdżając na nie według kadencyi w ordynacyej swojej naznaczonej, oprócz jeżeliby vera infirmitas któremu z IMciów niedopuściła albo in functione publica był praesens, tedy namniej pięć zasiadać i te sądy odprawować mają. A ten sąd kapturowy według opisu kapturów przeszłych wszelakie gwałty, najazdy swawoleństwo, zaboje, stupra, violencye, rusznic ad violentiam inferendam zażywania, któreby się a morte regis przez kogokolwiek w tej ziemi naszej komu stały, także causas violentae expulsionis, fisci, retentorów wszystkich sądzić i decydować mają i sądy swoje sposobem trybunału koronnego sine quavis appellatione odprawować będą, skrutynia stronom, gdy ich będą affektować, nie denegując, które tu w Haliczu strony expedyować per testes idoneos powinni.

15. Miejsce sądom tym w mieście, gdzie sobie IMcie pp. sędziowie commodum locum upatrzą, naznaczamy. Extrakty zaś sądów tych pod pieczęcią grodzką z podpisem IMci p. marszałka sądu tego i IMci p. pisarza grodzkiego halickiego wydawne[1] być mają i pozwy na membranach lubo grodzkich lubo ziemskich wychodzić mogą. Excypując od tego sądu wszelakie iniurias civiles fundum tangentes, które iudicio terrestri ma competere, do których się ten sąd wdawać niepowinien.

16. Którego z tych pp. sędziów sprawa w tym sądzie przypadła, tedy od niej wstać ma a insi praesentes decydować będą przed tym sądem terminus peremptorius ma być relacyą jednak położenie pozwu w grodzie własnym przed terminem niedziel dwie aktor zapisać powinien.

17. A na kimby za dekretem tego sądu, lub in contumatiam lub per controversiam legitima convictio stanęła, na takowym exekucya przez IMciów pp. starostów etiam adhibito si fuerit milite, któregośmy dla bespieczeństwa swego zaciągnęli odprawiona być ma. A te akta kapturowe po koronacyi szczęśliwej nowego Pana da Pan Bóg skończone ręką IMć p. marszałka tych sądów podpisane do grodu oddane być mają.

18. Dla swodniejszej zaś ludziom pod ten czas wygody w zasiągnieniu pieniędzy vigore conventus praesentis otwarzamy grody tak halicki jako i trębowelski, w którym wszelakie inscriptiones et recognitiones według prawa przyjmowane być mają.

19. Co wszystko sobie obiecujemy sub fide, honore et conscientia nostris dotrzymać, i ktoby tej uchwale naszej powszechnej sejmikowej był sprzeczny, tedy ma tanquam contra rebellem, bespieczeństwo i rząd domowy violantem powstać i onego unitis viribus znosić przyrzekamy.

20. Które to laudum IMcie pp. posłowie nasi starać się będą, aby na konwokacyej jako i inszym województwom approbowane było, a ono dla większej wagi, pewności i wiadomości IMci p. marszałkowi naszemu ręką własną przy pieczęci swej podpisane do akt grodzkich tak halickiego jako i trębowelskiego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia siedmnastego czerwca roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego ósmego. Jan Teodoryk Potocki podkomorzy ziemi halickiej marszałek sejmiku tego.

Castr. Tremb. Rel. 131 p. 282—291; Castr. Hal. Rel. 191 p. 1044—1052. (zniszczone i nieczytelne)

[1] wydawać

53.

Halicz, 20 sierpnia 1648.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemie halickiej i powiatów do niej należących na sejmik relacyjny pro die vigesima Augusti zgromadzeni wiadomo czynimy, iż w tak niebespiecznym Rzptej i tutejszych krajów razie przyszło nam o bespieczeństwie naszem myśleć, które iż w gotowości zawisło a inaczej nisi bello propulsari nie może, tedy na poparcie tej wojny z nieprzyjacielem koronnym równe z województwami pociągając, IMciom pp. rotmistrzom naszym, t. j. WIMci p. Stanisławowi Potockiemu wojewodzie podolskiemu pułkownikowi i rotmistrzowi husarskiemu, WIMć p. Andrzejowi Potockiemu staroście halickiemu, urodzonemu IMci p. Alexandrowi Cetnerowi chorążemu podolskiemu, IMci p. Michałowi Kuropatwie rotmistrzowi kozackiemu służbę na przyszłą i na drugą ćwierć a die 17 Septembris poczynającą się, jeśliby potrzeba Rzptej ukazała, przypowiedamy, żądając i prosząc IMciów, aby się z tej usługi, którą raz na się wzięli, nie wymawiali.

2. Za którą przysługę, iż od króla JMci nowo obranego ukontentowanie, u ludzi sławę, od nas gratitudinem odniosą, których i na ten czas luboby za wielkie spezy i odwagi IMciów radzi bychmy condigne gratifikowali, dla extennuacyej jednak aerarii nostri, to co IMciom naznaczamy, z chęcią względem kuchennego niech od IMciów będzie przyjęto, t. j. JWIMci p. wojewodzie sześć tysięcy zł., IMciom pp. rotmistrzom kozackim po półtora tysiąca, z których jednemu IMci p. Kuropatwie respektem stanowiska i chleba uszczuplonego 500 zł. na to pozwoliliśmy w dalszych okaziach IMciom nasze promptitudines ofiarując, z osobna żołd na chorągwie IMciów na husarską po 60, na kozackie po 40, piechocie 1.545 asygnując na teraźniejszą ćwierć.

3. Która oboje zapłata tak gratitudinis jako i żołdu pro die decima Septembris naznaczamy tu to w Haliczu, po którą IMcie assekuracye albo kwity od p. poborce naszego mają przysłać.

4. Nervum zaś belli stąd obmyślawamy: uchwalamy podymne jedno po groszy 15, według kwitów pośledniejszych, powinniśmy wydać do rąk IMci p. Stanisława Głowińskiego pisarza grodzkiego halickiego, któregośmy do wybierania i płacy wojsku na szafarza i na przeszłem laudum mianowali we dwóch niedzielach ab actu praesenti computando. Z którego to podymnego także i retentów, które u niego ze dwojga podymnych przezeń teraz wybranych, zostaje reszta 9134, przyłożywszy do tego i retenta u IMci p. Jerzego Mrozowickiego sekretarza J. Kr. Mci administratora trzyletniego czopowego ziemie halickiej, które do rąk swoich odebrać IMć p. pisarz powinien i z tych wszystkich pieniędzy solucyą i satysfakcyą tak w kontentacyach IMciom pp. rotmistrzom i w żołdach pp. żołnierzom uczynić powinien. Z sumy zaś 19.340 zł. i pięciu przezeń chorągwiom naszym według laudum naszego przeszłego wydanej i realiter zapłaconej onego kwitujemy i wolnym czynimy.

5. Ustawiamy też na teraźniejszą i na potem następującą potrzebę ziemie naszej czopowe currens w miastach, miasteczkach tak królewskich jako duchownych i świeckich, aby według konstytucyej anni 1629 i pośledniejszych wybrane było. Do którego administracyi, aby w rezę swoją wprawione było, przy expiracyej jego na przyszłej da P. Bóg elekcyej deputackiej obierzemy sobie szafarza i administratora, do którego ręku aby to czopowe według prawa wydawane było, napominamy.

6. Więc jeśliby do dalszego w służbie zatrzymania wojska Rzptej przyszło, tedy i my swoim IMciom pp. żołnierzom żołd według konstytucyej confoederationis płacić podejmujemy się, na którą zapłatę uchwalimy podymne jedno, które a die decima Decembris począwszy przez dwie niedzieli wydać objecujemy do rąk tegoż IMci p. pisarza grodzkiego halickiego, a on to podymne wybrane chorągwiom naszym wydać powinien, a czegoby nie dostawał IMć p. szafarz nasz z czopowego dołożyć powinien.

7. A strzeż Boże motum ziemie naszej i przez nieprzyjaciela zniesienia, dlaczegoby nam do wydania tego podymnego nie przyszło, tedy jednak, aby IMć pewni zapłaty swojej u nas byli, assekurujemy i upewniamy exemplo sąsiadów naszych, ponieważeśmy nietylko proximi, ale już in periculo dla buntów i swawoleństwa undique wypadającego oświadczamy wszyscy gotowość naszą, jeśliby jakie praegnans periculum na ziemię naszą halicką i powiaty jego nastąpiło, używszy WIMci p. Potockiego podkomorzego halickiego, IMci integritatetem in rebus agendis dexteritatem doznawszy, ponieważ IMć p. kasztelan nasz inszej podjął się w województwie podolskiem funkcyej, aby w nagłym razie, jeśliby się jakie swawoleństwo albo bunty po którem miejscu pojawiły, nas wszystkich uniwersałem swoim obwieścili[1]. Za którym na na czas i miejsce powinniśmy osobami swemi i z pocztami stanąć i do ugaszenia tego periculum bieżeć gdzie potrzeba ukaże. Legalitas jednak absencyej iść ma, fidei IMci p. podkomorzego poruczając, kogoby praesentiam od tego uwolnił, poczet jednak swój absentes stawić powinni. Także duchowni dobra Rzptej trzymający, wdowy, minorennes i ci, którzy są w służbie Rzptej na teraźniejszą expedycyą zaciągnęli a possessye swoje w ziemi halickiej mają pocztami według możności ten insult odprawić powinni.

8. Do której wyprawy ci, którzy dobra Rzptej królewszczyzny trzymają, luboby posessyej dziedzicznej nie mieli należą one, i modo suprascripto odprawować powinni, co sub poena mille marcarum polonicalium parti et judicio per medium decidendarum (o którą ad instantiam cuiusvis forum w sądzie kapturowym naznaczamy) wyjmując od tego urzędniki grodzkie sądowe naszych powiatów, także IMci p. Stańskiego dla słabości przez starość zdrowia jego od tego uwalniamy.

9. IMciów zaś pp. Wojskich żądamy i napominamy, aby powinności swojej dosyć czynili i według prawa w zamkach rezydowali.

10. A dla porządku tej gotowości naszej obraliśmy z między siebie rotmistrze z powiatu halickiego IMć p. Bronisława Gruszeckiego łowczego czerniechowskiego, IMć p. Mikołaja Baworowskiego, z powiatu kołomyjskiego IMć p. Pawła Radwana Łodzińskiego, do pieszej zaś szlachty braciej naszej IMć p. Pawła Szumlańskiego, z którymi IMć p. podkomorzy zniosą się, te potrzeby, periculum jeśliby jakie było, propulsare mogło.

11. Wiedząc iż IMć p. podkomorzy nie zechce omieszkać elekcyej króla IMci, czego i my nie życzymy i owszem upraszamy, tedy IMciów pp. rotmistrzów którego per patentes

[1] Znane są dwa uniwersały podkomorzego halickiego w sprawie owych buntów. Oba z Gwoźdca w sierpniu datowane, które tu podajemy w treści pierwszy: W Gwoyscu 28 sierpnia 1648.

Jan Teodoryk Potocki podkomorzy halicki, podając szlachcie do wiadomości, że na pewnych miejscach własnych poddanych wsiowych miasteczkach wszczynają się bunty a i z za Dniestra hultajskie kupy się jawią, jeśliby dalej zło szerzyć się miało, aby zadość czyniąc obowiązkowi według uchwały stawili się na czas i miejsce oznaczone drugim uniwersałem, który, gdy pierwszy sposób a prywatne siły nie wydołają a większe zagrozi niebespieczeństwo, nastąpi niebawem.

C. Tr. 131 p. 377—8. W Gwoiscu 30 września 1648.

Jan Teodoryk Potocki podkomorzy halicki wzywa szlachtę tego powiatu do stawienia się na 18 września na mogilnickich polach.

Castr. Tr. 131 p. 400—401.

litteras na miejscu swojem naznaczyć mu będzie wolno. Co sobie strzymać in omnibus punctis objecujemy, fide honore et conscientiis się obligując. Na co dla pewności IMć p. marszałek koła naszego przy pieczęci podpisuje się. Działo się w Haliczu die vigesima Augusti roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego czterdziestego ósmego. Kuropatwa Jarosz marszałek sejmiku relationis [1].

Castr. Tremb. Rel. 131 p. 373—377.

54.

Halicz, 4 stycznia 1649.

Fragment instrukcyi sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. .... posłowie nasi do której wolności Załukiew prosi ..... iż divina et humana sacrilegia bezbożnych buntowników evertit manus prosić będą IMcie pp. posłowie nasi, aby ex redditibus Rzptej powiatu tego kościół farski halicki, w którym sejmiki i wszystkie zjazdy odprawowane bywają mógł przyjść ad pristinum statum, także kościół świętego Krzyża OO. Franciszkanów, którego ściana kościelna i konwenckie rozebrane są.

2. Miasto J. Kr. Mci Kołomyja, iż dotychczas wcale zostawała wierności po tak ciężkiem spustoszeniu, aby im sztukowe do lat kilku pozwolone było, wnosić będą IMć pp. posłowie nasi servata inquisitione na buntowników, co ściągać się ma na poprawę municyej i sposobienie armaty, a przed urzędem grodzkim powinni będą tej percepty doroczną czynić kalkulacyą.

Iż za dzielną odwagę przysługę IMciów pp. Łodzińskich pięciu rodzonych na usłudze ojczyzny zeszłych niczem Rzpta nie gratyfikowała, wnosić będą pp. posłowie nasi prośbę, aby we wsi Kraszynie ziemi sanockiej, gdzie gościniec węgierski idzie, mostowe i grobelne pozostałemu IMci p. Pawłowi Radwanowi Łodzińskiemu wieczne pozwoliła czasy.

4. Te wszystkie exorbitancye in vim laudi przełożone, aby odniosszy swoją naprawę i wszystkie postulata w pośrodek ordinum regni wniesione approbowane sejmową powagą były starać się o to będą IMć pp. posłowie nasi, tego nieszczęścia będący sami participes, gdyż nemo est alienae interpres calamitatis, quem non eadem simul erudivit. A dla lepszej wagi, pewności i wiadomości IMci p. marszałkowi przy pieczęci swej podpisane do akt tylko halickiego grodu, gdyż w trębowelskim jeszcze po spustoszeniu dla niebytności panów sądowych nie przyjmują, podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia czwartego miesiąca stycznia roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego dziewiątego, Paweł Potocki na Potoku marszałek sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 141 p. 1069.

[1] O rozsypce wojsk polskich z obozu pod Pilawcami z 23 września 1648 mamy taką tylko zapiskę w aktach grodu trembowelskiego : C. Tr. 131 p. 411—413. 1648 24 września gród Trembow. f. quarta Mathaei Evang.

Et hic post recessum exercitus Poloni a Pilawce acta castrensia praesentia (castr. tremb.) vacantia maioris securitatis ergo de consensu totius nobilitatis districtus trembovliensis Leopolim translata et ibidem in conventu patrum ordinis Sti Francisci intra muros Leopolienses reposita nec quidquam plus anno eodem suscepta per me Andream Poniatowski.

55.

Halicz, 15 marca 1649.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada dygnitarze urzędnicy i rycerstwo województwa ruskiego ziemie halickiej, trębowelskiego, kołomyjskiego powiatów zjechawszy się tu do Halicza na sejmik relacyjny decima quinta Martii, który czas konstytucya sejmowa anni praesentis 1649 szczęśliwej koronacyej najjaśniejszego króla IMci Jana Kazimierza nam praescripsit dla ubezpieczenia granic od postronnych nieprzyjaciół, dla obwarowania securitatis publicae od domowych i dotąd nieukróconych rebelizantów, dla wprawienia w dawną klubę posłuszeństwa diffidowanych serc poddańskich za spólną zgodą taką uczyniliśmy uchwałę.

Iż my upatrując wszystkich województw i ziem deklaracye w konstytucyej wyrażone, które województwa i ziemie brały sobie obronę do braciej i na relacyjnych swoich sejmikach dostatecznie obmyślać to mieli, cokolwiekby do zaszczycenia województw niebezpieczeństwu bliższych należało, postanawiamy do obrony powiatów naszych do żadnego obozu nie wysyłając oprócz powiatowego zgromadzenia i swojej własnej zachowując potrzebie ludzi dziewięćset ośmset konnych t. j. chorągwi kozackich ośm a sto piechoty, reassumując sobie strony zaciągu tego jakiej nacyej i kondycyej być mają wszystkie cyrkumstancye in laudo quadragesimi octavi na sejmiku convocationis die decima septima Junii opisane[1].

3. IMciów pp. rotmistrzów zaś tych upraszamy, którym całą usługę naszą i zawdzięczenie objecujemy, a naprzód JWIMci p. Stanisława z Potoka Potockiego wojewodę ziem podolskich, któremu jako często i całe wojska powierzała pod regiment szczęśliwy ojczyzny, i teraz uprosiliśmy IM n. m. p., że pod tak niebezpieczne czasy z zawziętego przeciwko powiatom naszym affektu regimentarzem pułku naszego zostawać raczy, zwłaszcza iż WIMć p. kasztelan nasz do tych czas nie jest iuratus ani jeszcze in gremio nostro stanął, dajemy tedy zobopólnie wszyscy pod regiment IMci tych ludzi wszystkich i pułkownikiem onych obieramy.

4. Chorągwi zaś inszych aby zostawali rotmistrzami tych IMciów uprosiliśmy WIMci p. Jana na Potoku Potockiego wojewodzica bracławskiego dworzanina pokojowego J. Kr. Mci, IMci p. Alexandra Bydłowskiego, IMci p. Łukasza Wróblewskiego, IMci p. Macieja Rakowskiego, IMci p. Stanisława Nowosieleckiego, IMci p. Kaspra Ostrowskiego, IMci p. Alexandra Gruszeckiego. Piechocie zaś, aby sam p. regimentarz podał rotmistrza pozwalamy, naznaczając żołdu konnemu po zł. 30, pieszemu po pięci, dziesiątnikowi po sześci, a respectu barwy na ćwierć 1000 zł.

5. Do ściągnienia chorągwiom tym naznaczamy miejsca, chorągwi IMci p. wojewodzica bracławskiego Nowice i Dołpotów, chorągwi IMci p. Bydłowskiego Kąkolniki i Siemakowce, chorągwi IMci p. Alexandra Gruszeckiego Czerniów, a IMć p. regimentarz chorągwi swojej do ściągnienia sam naznaczy miejsce.

6. Dawnych IMciów pp. rotmistrzów do dalszego ordynansu IMci p. regimentarza przy swoich zostawujemy stanowiskach.

7. A że tym chorągwiom a prima die Aprilis przypowiadamy służbę, tedy zniósszy się p. regimentarz z IMciami pp. komisarzami od nas naznaczonymi i niżej mianowanymi dostateczny chleb każdej chorągwi pokaże według ordynansu kapturowego wybieranie stacyi pozwalając i reassumując sobie laudum sejmiku ante convocationem decimi septimi Junii 1648 odprawionego.

[1] Obacz wyżej Nr. 63 laudum z 17 czerwca 1648.

8. Więc, aby już więcej importune exceptiones dóbr J. Kr. Mci w dzierżawie różnych osób zostawujących nie zachodziły, żadnych starostw ani dzierżaw w ziemi naszej od stanowisk ludzi naszych powiatowych nie uwalniamy, oprócz wszystkich dzierżaw JWIMci p. kasztelana krakowskiego hetmana w. koronnego ratione infelicitatis, którą dla ojczyzny in detentione hostili ponosi, także dzierżawy IMci p. Ludwika Wyżgi jako Chryniowce, Królewszczyznę, Bratkowce, Nazawizow, że ad extremam sortem w oblężeniu Pniewskiem IMć redegerat fortuna. Także Urynów, Słobodę zostawującą w dzierzawie IMci p. Rzeczkowskiego młodego, który na Żółtych Wodach w nieprzyjacielskie dostawszy się ręce, teraz powrócił.

9. Żeby jednak prepedycye w rozdanych stanowiskach ludziom naszym powiatowym nie były, zleciliśmy to IMci p. marszałkowi naszemu, aby imieniem koła naszego do IMciów pp. regimentarzów na ten czas wojsk koronnych listy napisał, prosząc IMciów, aby consulendo securitati nostrae ze wszystkich starostw, dóbr J. Kr. Mci i duchownych w ziemi naszej halickiej inkludowanych chorągwiom od siebie na te stanowiska ordynowanym ustąpić rozkazali i na potem, póki w liczbie żołnierz nasz powiatowy zostawać będzie, do tych dóbr ordynansu chorągwiom tak kwarciannym jak powiatowym innego zaciągu cudzoziemskim chorągwiom i wszystkim in quocunque genere militiae zostawującym ludziom nie dawali, obowiązujemy wprzód IMci p. regimentarza naszego, że jeżeliby od którejkolwiek ściany i granicy ziemi naszej zachodziło niebespieczeństwo albo znaczny jaki wszczynał się bunt, tanto magis, strzeż Boże, zamek który albo miasto, jeżeliby zostawać miało in obsidione, za obwieszczeniem IMciów pp. obywatelów tak wiele ludzi zamknąć, jako będzie niosła potrzeba, a jeżeliby i te minus sufficientia suppetia były i ze wszystkiem pułkiem na to miejsce rebelliej zbliżyć się i tam sedem belli uczynić sobie będzie powinien.

10. Na wszystkich zaś IMciów pp. rotmistrzów i ludzi w tej służbie powiatowej zostawujących taki kładziemy obowiązek aby a prima Aprilis ad ultimam Octobris w powiatowej zostawali służbie, gdyż za siódmy miesiąc cały osobliwą ziemia nasza obmyśleć im będzie powinna zapłatę.

11. A że disciplina militaris przez inny sąd tylko IMci p. regimentarza w swoją nie może być wprawiona klubę, tedy deputujemy ad latus IMci dwóch z koła naszego komisarzów, IMć p. Bronisława Gruszeckiego cześnika ziemie halickiej i IMć p. Tomasza Skopowskiego. przed którym sądem foro competenti omisso, pro violentiis et exactionibus gravioribus pozwany żołnierz odpowiadać będzie powinien tak in civilibus jako in criminalibus causis przed tymi IMciami destynowanymi do IMci p. regimentarza.

12. Pokazywanie in armis ludzi tych odprawować się ma prima Junii, tam gdzie czas i commoditas za obwieszczeniem IMci p. regimentarza pozwoli. Jeżeliby jednak wojenna pora et belli necessitas od tak późnego czasu termin ten popisu excludere miała, accelerandi arbitrium IMci p. regimentarzowi ziemia nasza permittit. Jeżeliby do tego nie przyszło, tedy IMć p. regimentarz bez żadnej odwłoki popisu cum praesidiario milite nostro excurrere ma, a nam tylko z każdej chorągwi w jakiej liczbie zostaje i porządku da attestacyą.

13. Jeżeliby też pospolite ruszenie zakroczyło, jako niepochybne nas dochodzą wieści, tedy praecavendo securitati nostrae ludzie powiatowi w służbie powiatowej zostawać a poczty tylko do generalnego obozu posyłać będą powinni.

14. Na które uchwalone od nas praesidium pozwoliliśmy czworo podymne wszyscy unanimiter sine abiuratis et sine libertatione desertatorum in constitutione comitiorum felicis coronationis expressa. Pierwsze dwoje podymne oddać będzie powinien possessor tu w Haliczu i w Trębowli na przewodnią niedzielę tu do rąk IMci p. Stanisława z Głowna Głowińskiego, pisarza grodzkiego halickiego, któregośmy na to użyli sub poena de retentoribus. Drugie dwoje podymne we dwie niedziele po świątkach do rąk IMć p. Stanisława Papieskiego od nas obranego poborcy sub eadem poena przydając do tego czworga podymnego czopowe z prasołką.

[1] Ob. uniwersał poborcy Papieskiego z 29 maja w C. Hal. 141 p. 1591—2.

15. A że kiedy nas ta infestavit servitio belli calamitas w wielu miastach a mianowicie w tych, przy których bronili się zamki, szynki żadne i przedaże napojów być nie mogło, tedy a prima Octobris przeszłego roku ad ultimam Jannuarii praesentis rachując, miasta te uwalniamy od płacenia czopowego przeszłego, praevio jednak juramento burmistrza i dwóch rajców, jako podczas kozaczyzny w tych miastach szynki nie były.

16. Deputowaliśmy też byli do przesłuchania rachunków z administracyej przeszłej tak czopowego jako podymnych, powierzonych IMci p. Stanisławowi z Głowna Głowińskiemu pisarzowi grodzkiemu halickiemu dwóch z koła naszego IMć p. Pawła Radwana Łodzińskiego i IMć p. Stanisława Papieskiego, ex quorum relatione że nam constitit o wydatku i rozchodzie sumy dwudziestu siedmiu tysięcy czterdziestu i pięciu zł. (sumę trzynaście set zł. nad perceptę przezeń wydaną i asygnacye przeszłe dotąd niezapłacone z retent podymnych i czopowego teraźniejszego odebrać i płacić mu pozwalają) przezeń wybranych et in rem nostram obróconych pomienionego IMci p. pisarza kwitujemy, i że nam nie zostaje na liczbie, deklarujemy.

17. Którychby jednak z IMciów pp. obywatelów IMć p. pisarz na delacie podał IMciom pp. rotmistrzom, że albo przeszłych albo teraźniejszych nowouchwalonych podatków wydać niechcą, powinien którychkolwiek z IMciów z ludźmi naszymi ad locum fundi zjachać pro executione i do tych czas tam zostawać, aż retenta wydane będą ad aerarium.

18. A iż IMć p. Jerzy Mrozowicki sekretarz J. Kr. Mci administrator czopowego przeszłych lat został in termino faciendi calculi 2000 zł. p., uważając merita jego odpuszczamy i wolnym od płacenia sumy mianowanej i od procentu w kapturze otrzymanego on kassując in toto perpetuis temporibus czynimy.

19. A tak w powszechnej rebelliej, że nas nie tylko postronna wojowała siła ale i domowa tak się wyuzdała była swawola, że ledwie co fortuny dóbr szlacheckich zostawiła, tedy aby z jakiejkolwiek miary obywateli złupieni mogli sua resarcire damna, ratione damnorum i buntowników referujemy się do praw przeszłych, militari verbo na ten czas spólnie sobie stwierdziwszy, iż zobopólną jeden drugiemu powinien będzie uczynić sprawiedliwość.

20. Znaczne ksiąg ziemskich i grodzkich halickich spustoszenie wymaga na nas słuszną kondolencyą et magnae injuriae w komorach i dobrach ludzkich restaurationem, przetoż cokolwiekby jeszcze a barbara immanitate hostium w tych księgach całego zostawało, zleciliśmy z prośbą naszą IMci p. Jerzemu Mrozowickiemu sekretarzowi J. Kr. Mci i IMci p. Wojciechowi Bieniewskiemu, aby księgi te ziemskie i grodzkie rewidowali i jakiejkolwiekby potrzebowali restauracyej na pierwszym zjeździe naszym relacyę nam uczynili.

21. A na ostatek zachęcając ludzi rycerskich do tej powiatowej usługi upewniamy IMciów pp. rotmistrzów, którzy jeszcze a primis diebus Jannuarii bunty uskramiać w tych powiatach obowiązawszy się usługą naszą poczęli, iż summam rationem tej ochoty IMciom mieć będziemy, i dobrą nagrodę loco donatiwi onym obmyślimy.

22. A tę tedy uchwałę naszę vigore laudi constitutione comitiorum approbati uczynioną, dla większej wagi, pewności i wiadomości IMci p. marszałkowi naszemu ręką własną przy pieczęci swojej podpisaną do akt grodzkich tak halickich, jako trębowelskiego, grodów, podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia 15 miesiąca marca roku Pańskiego 1649. Paweł Potocki na Potoku marszałek sejmiku relacyjnego, deputat ziemi halickiej, dworzanin pokojowy J. Kr. Mci.

Castr. Hal. Rel. 141 p. 1181—1189; Castr. Tremb. Rel. 131 p. 467—474.

56.

Halicz, 15 marca 1649.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My rada dygnitarze, urzędnicy województwa ruskiego ziemi halickiej, trębowelskiego, kołomyjskiego powiatów, zjechawszy się 15 Martii czasu nam konstytucyą szczęśliwej koronacyi J. Kr. Mci roku 1649 opisanego do obierania deputata ziemi naszej, za spólną zgodą obraliśmy deputatem na Trybunał lubelski WIMci p. Pawła na Potoku Potockiego, wojewodzica bracławskiego dworzanina pokojowego J. Kr. Mci, przeciwko któremu, iż żadna nie zaszła kontradykcya ani incompatibilitas do tego urzędu, zgodnie deklarujemy.

2. A ten akt elekcyej do akt grodzkich halickiego i trembowelskiego grodów podać IMć p. marszałkowi naszemu zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia 15 miesiąca marca roku 1649. Paweł Potocki na Potoku marszałek sejmiku relacyjnego i elekcyi deputackiej.

Castr. Hal. Rel. 141 p. 1189—1190.

57.

Halicz, 6 października 1649.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya na sejmiku, sejm walny poprzedzającym, quinta Octobris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono w Haliczu zlecona zgodnie obranym WIMciom pp. posłom (pp.) Janowi z Potoka Potockiemu podkomorzemu ziemi halickiej, Andrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu, kołomyjskiemu etc. staroście, Rafałowi z Borzymia Makowieckiemu podstolemu halickiemu, dworzaninowi pokojowemu J. Kr. Mci, Pawłowi na Potoku Potockiemu wojewodzicowi bracławskiemu, Prokopowi Ludzickiemu cześnikowi ziemie chełmskiej, Ludwikowi z Rzeczycy Wyzdze dworzaninowi pokojowemu J. Kr. Mci.

2. Jako raz ojczyzna nasza J. Kr. Mci p. n. m. wolnych narodów oddała koronę tak życzyła sobie, aby te, które dotales et hereditariae królom panom naszym były w jedne tropy za nią wkroczyły felicitas. To sobie objecywała przez śmierć pana swego osierocona pupilla, że od swoich zdradzona hołdowników, od pogranicznych nie ratowana sąsiadów, od koronnych ledwie nie odbieżana synów, miała się temu dostać opiekunowi, który ją discordiis servilibus fessam sub imperium accipere umiał, a wzięte berło w miecz na swawolnego przemienił nieprzyjaciela. I toć jest osobliwa a inszym niepowszechna królom J. Kr. Mci sława, że inszych ledwie non in fascis przywitały fasces, samemu J. Kr. Mci tot asperitatibus do tronu usłała drogę fortuna, a zaraz tot calamitatibus involutam podała koronę. Jakoż równie regium pressit caput galea cum corona i nie pierwej ubiegał się J. Kr. Mć do purpury aż mu sama czasu pora naznaczyła imperatoria paludamenta, aleć i purpura tak się zaczerwieniła krwią nieprzyjacielską, że może najwybitniejszych w Europie zawstydzić panów. Naprzód tedy zleciliśmy IMciom pp. posłom naszym, aby przy uniżonem poddaństwa naszego oddaniu J. Kr. Mci p. n. m. podziękowali, że na tym ledwie nie ostatnim uniebespieczonej ojczyzny szańcu ex regio sanguine życzył ojczyźnie litare victimam i przeciw tak gromadnemu Rzptej zaszczycił nieprzyjacielowi, że rzadko w większej kupie arma tam multitudinem świat widział. Za którą odwagę z wrodzonej naszej przeciwko panom życzliwości życzymy, aby i wiek J. Kr. Mci i tej ojczyzny na trwalsze czasy weselsze przeplatały alternaty.

3. A że że do tak pamiętnego ojczyźnie dobrodziejstwa przydawać J. Kr. Mć. raczy ojcowskie swoje obmyśliwanie w zatrzymaniu publicae securitatis. A najpierwszy do tego jest sposób zapłata wojsku wszystkiemu zaciągów konstytucją sejmu coronationis felicis J. Kr. Mci uprzywilejowanych, do których i te accesserunt zaciągi zbaraski i zborowski, stosować się będą IMcie pp. posłowie nasi do zgody województw inszych na uchwalenie podatków jednak salvis abjuratis et desertatis, jako nam konstytucya tejże szczęśliwej koronacyej J. Kr. Mci indulsit.

4. Koekwacya na uprzątnienie długów i ciężarów Rzptej optimo consilio wynaleziona, do tych czas jeszcze do swojej nie przywiedziona exekucyej, aby kiedyżkolwiek w rzetelną mogła być wprawiona ryzę, instabunt IMcie pp. posłowie nasi, habita ratione desertatorum et abiuratorum i przez wszystkie lato powiatowymi żołdami przetrzymanego żołnierza, gdy inne województwa żołnierza swego exaucthorabunt.

5. Upominki chanowi krymskiemu należące, jako nigdy ex natura sua nie były trybutem i owszem utramque partem pewnym obowiązały kontraktem, tak i teraz dla ubespieczenia granic od tej ściany Rzptej aby odesłane były, zlecamy IMciom pp. posłom naszym, na które jaki dochód Rzpta obmyśli, na taki powszechnej nie odstępując zgody zezwolą IMcie pp. posłowie nasi.

6. Ordinarium Reipublicae praesidium wojska kwarciannego, jako nie tylko rospostrzenioną zasłaniali do tych czas ojczyznę, ale pamiętne po wszystkie czasy Koronie tej przynosiło zwycięstwa, aż go deseruit fortuna non virtus pod Korsuniem, tak aby teraz meliori auspicio w tej renascatur z swoich własnych popiołów Rzptej wnosić będą instancyą swą IMcie pp. posłowie nasi.

7. Stativa hyberna, że same mogą być obstaculo szerzącej się swywoli i zdzierstwu ubogich ludzi w przechodzeniu dóbr tak J. Kr. Mci jako duchownych, przy których i dziedzictwom dostawa, aby do ściągnienia in contignitate najsposobniejsze obmyślone było miejsce i dla traktamentu obmyśliwały stacye pieniężne inne województwa, wnosić będą perswazyą swą IMcie pp. posłowie nasi.

8. Ordynacya wojska zaporoskiego i deklaracya na punkta suppliki ich pod Zborowem podanej, aby constet ordinibus regni circa rationes senatus consultorum, skądby łatwiej concludere mogli stany koronne, jaka securitas w domach naszych nas oczekiwa ab hac renascenti toties hydra, a jeżeli z tym warunkiem krwią przodków naszych odważona subsistere będzie mogła wolność, wniosą instancyę swoją IMcie pp. posłowie nasi.

9. Inducia szwedzkie jako od jednej ściany Rzptej praestare mogą securitatem, tak aby jako najwcześniej rzetelną deklaracyą wysadzeni byli na to IMć pp. komisarze i koszt z skarbu koronnego obmyślony zezwolą IMcie pp. posłowie nasi.

10. Mennica, która opes publicas continet, iż do tych czas nie zostaje naprawiona, a przez to magna fit aerarii publici jactura, gdy tak sfałszowana moneta externorum principum do Polski importatur, przyłożą się do spólnej zgody IMcie pp. posłowie nasi, aby kiedykolwiek do tak należytego dobru pospolitemu przywiedziona była porządku.

11. Królowej IMci pani naszej, która że ad consortium regni magna nomina et insignes przyniosła fortunas aby ta ojczyzna, która na wszystek świat pamiętną przeciwko koronowanym panom swem szczyci się życzliwością, wdzięczną się oświadczyła w tej ponowionej instancyej zezwolą IMcie pp. posłowie nasi.

12. Królewicza IMci odważne merita cum dispendio aerarii tak pod Pilawiecką jako i do praesidium Baru winną najjaśniejszemu domowi królewskiemu po nas wyciągają gratitudinem, którą opactwem Mogilskiem, że na ten czas ojczyzna testari może, wnosić będą instancyą IMcie pp. posłowie nasi.

13. P. Howalda iż J. Kr. Mć jako benemeritum ojczyźnie poczynającego stanom koronnym zalecać raczy, aby mógł zostawać in gremio nobilitatis non obstabunt IMcie pp. posłowie nasi suffragiis publicis, ponieważ externa nomina inscribi fastis tytułów naszych szlacheckich mają sobie za ozdobę.

14. Jako w każdej Rzptej fidelitati praemia, infidelitati naznaczane bywały supplicia, tak że poprzysiężonej dotychczas dotrzymali wiary Kozacy Zabuski, Jasko, Gandza, aby od tejże Rzptej in partem felicitatis nostrae, t. j. do honoru szlacheckiego przypuszczeni byli, zezwolą IMcie pp. posłowie nasi.

15. Miasto Lwów, które fortunarum iacturam a ledwie non ultimam ruinam raczej ponosić wolało niżeli odstępując od Rzptej poddać się nieprzyjacielowi, za tak skuteczną wiarę aby mogło gaudere civilibus immunitatibus i sposób fortyfikowania miasta tego, na którym wiele incumbit wszystkiej Koronie, mógł być obmyślony, instabunt IMcie pp. posłowie nasi.

16. Tak doniosłszy to stanom koronnym, co w sobie propozycya J. Kr. Mci zamykała, przystępujemy ad privata conventus nostri postulata bonum publicum concernentia z całego generalnego zapału, przez który ledwie nie wszystka posiadła popiołem ojczyzna jeszcze do tych czas wszystkim stanom koronnym non constat author, instabunt IMcie pp. posłowie, aby ten incendiarius altricis suae, jeżeli z synów koronnych jest, rzetelnie per diligentissimam inquisitionem był deklarowany i na pamiętny wszystkiej potomności podany przykład.

17. Iż pospolite ruszenia świątobliwe królów IMciów i przodków naszym ustawy chciały mieć sine divisione belli, pytać się będą IMcie pp. posłowie nasi, jeżeli teraźniejsza generalna expedycya pod Zborów, kiedy tylko pobliższe ruszano województwa a górnym pozostać kazano, podobniejsza jest pospolitemu ruszeniu czyli ochotnikowi.

18. A że dismembracya tak potrzebnego na ten czas wszystkiej ojczyźnie pospolitego ruszenia przez assekuracyą pokoju nastąpić musiała ktoby na ten czas niepewnym pokojem assekurował ojczyznę i przez te ubespieczenia wydarł ojczyźnie dobrą do obrony swojej porę, pytać się będą IMcie pp. posłowie nasi.

19. Cięższa nie mogła paść na Rzptą calamitas jako przez nierychłe wydanie trzecich wici, przez które szkodliwe omieszkanie, iż nie rychło do boku J. Kr. Mci pospieszyły się województwa a za tem niepośpieszeniem zdrowie Pańskie, cuius salute nostra constat salus w tak odkryte wdano niebespieczeństwo, kto zatrzymywał trzecie wici i dobrotliwemu a pokwapującemu na ratunek wojsk swoich panu wydanie ich dissuadebat, uniżenie prosić będą J. Kr. Mci p. n. m. IMcie pp. posłowie nasi, aby z ojcowskiego afektu swego wszystkiej Rzptej deklarować raczył.

20. Nierychłe ściągnienie pod Zbaraż musiało redundare in summum detrimentum privatorum, a zatem i tamte odważne wojsko in apertam podać perniciem; cokolwiekby szkód obywatele krajów tych per tardissimam w ciągnieniu moram pokazali, aby to cedere mogło benemeritis w temże oblężeniu, instabunt IMcie pp. posłowie nasi.

21. Jako wygasza ku przysłudze ojczyzny w wielu sercach afekt i jako w każdej Rzptej często boleje, drugi widzieć się laborum atque praemiorum exortem, żałośne uczą przykłady w innych królestwach przez złą distributivę, pilnie tedy IMcie pp. posłowie nasi instabunt, aby ojczyzna miała wzgląd na bene meritos a mianowicie urzędów w samym pożarze wojennym, pominąwszy zasłużonych, danych za wakans był deklarowany, czego circa rationes senatus consultorum po wotach IMciów pp. zwyczajnie przez IMć p. marszałka koła swego domawiać się IMcie pp. posłowie nasi mają.

22. Ponieważ wojsko Zaporoskie tempore interregni mieniąc się tylko być sługami J. Kr. Mci a nie Rzptej zaraz mutat obsequium, wnosić będą IMcie pp. posłowie nasi, aby in casum (quod post sera fata absit) interregni, każdy proportione ducta bonorum obmyślił repentinum praesidium ex bonis suis haereditariis pieszych albo konnych, zabiegając temu najbardziej, aby na potem nie straszyły Rempublicam Kozackie in electione suffragia, co aby na posejmowym

sejmiku ziemia nasza wzięła sobie za uchwałę authoritate praesentis conventus upomnieć się mają IMcie pp. posłowie nasi.

23. Komisya z hospodarem IMcią wołoskim o zbiegłe chłopy i buntowniki pokuckie, aby authoritate praesentis conventus doszła instabunt IMcie pp. posłowie nasi. A jako teraz wyprawiliśmy do hospodara IMci i uprosili w poselstwo IMciów pp. Jerzego Mrozowickiego podstarościego halickiego sekretarza J. Kr. Mci, Krzysztofa Strzemeskiego, aby przy podziękowaniu za sąsiedzką pod te bunty dotrzymaną przyjaźń hospodarowi IMci o wydanie tychże buntowników prosili, tak i teraz aby to powagą sejmu teraźniejszego wspierać się mogło wnosić będą IMcie pp. posłowie nasi, hoc praecustodito, aby komisarze naznaczeni, byli dygnitarze, urzędnicy i obywatele bene possesionati ziemie tej.

24. Iż nie tylko za tak walną rebellią wyniszczenie dóbr naszych nastąpiło, ale wielu obywatelom ziemie tej wyginęły prawa i przywileje na majętności, z których jedni zanieśli manifestacye drudzy nie zanieśli, jako authoritate publica assekurowani być mają, pytać się będą IMcie pp. posłowie nasi.

25. Inducta et evecta ziemi halickiej, aby na potem bez defalkaty oddawana bywała, ponieważ constat, że cedit in commodum privatorum instabunt IMcie pp. posłowie nasi.

26. Ponieważ z dóbr J. Kr. Mci in detentione hostili będących przeszłego roku nie płaciła się kwarta, aby ci, którzy nie zapłacili, poenis legum non succumbant, wnosić będą instancyą swą IMcie pp. posłowie nasi.

27. Wielka stąd aukcya skarbu Rzptej być musi, gdy sine detrimento publico augendi aerarii łatwe najdują się sposoby, zaczem aby nowi possesores dóbr J. Kr. Mci podwyższali kwarty wnosić będą instancyą swą IMcie pp. posłowie nasi.

28. A iż compendiosissima być ma do każdej sprawiedliwości droga, przeto aby na ten czas, gdy correctura iurium przez tak wiele lat oczekiwana namówiona będzie oraz i abbrewiacya iurium stanęła, prosić będą IMcie pp. posłowie nasi.

29. A iż w niektórych ziemiach zagęszczają się urzędnicy impossessionati, chcąc tollere hunc abusum, aby w ziemi naszej urzędy tych pro vacantibus podane były, instabunt IMcie pp. posłowie nasi.

30. Ordynanse kompaniom polskim jako i regimentom cudzoziemskim, że do dóbr szlacheckich często dawane bywają, aby tak ciężkiej więcej stan szlachecki nie ponosił oppressyej instabunt IMcie pp. posłowie nasi.

31. Postulata particulares personas concernentia. Eliberacya IMciów pp. hetmanów koronnych, że w tak daleką poszła odwłokę u postronnych w podziwieniu zostaje narodów. Niemniej ujmuje głośnej niegdy na wszystek świat narodu naszego sławie, że cierpiony tak dlugo jednego triumphalem senem drugiego krwią swoją ojczyźnie zaleconego, utrosque za Rzptej catenatos duces. Wnosić tedy będą prośbę swoją IMcie pp. posłowie nasi, aby capiat aliqua miseratio stany koronne ciężkiej tak wielkim ludziom servitutis i aby sposób jak najprędzej eliberacyej IMciom obmyślony był, ponieważ na tamtym placu supplicium ponieśli fortunae non virtutis.

32. Jako J. Kr. Mć. przejrzeć się raczył w odwadze i dzielności JWIMci p. Stanisława z Potoka Potockiego wojewody ziem podolskich pod Zborowem, gdy salutem principis tutatus est, tak aby teraz przy stanach koronnych IMć pp. posłowie nasi ponowić chcieli winne IMć za te odwagi podziękowanie, aequissimum być rozumiemy. Wnosić tedy prośbę swoją IMcie pp. posłowie nasi będą, aby IMcie pp. senatorowie imieniem J. Kr. Mci za tak odważną assystencyą przy boku J. Kr. Mci podziękowali, a J. Kr. Mć jako najpośledniejszy dobrodziejstw tej ojczyzny szafarz te męstwo na wszystkę potomność pamiętne i żadnej nie podlegające starości amplissimis praemiis cumulare raczył.

33. JO książęcia IMci Michała Jeremiego Korybuta na Wiśniowcu i na Łubniach Wiśniowieckiego wojewody [ruskiego] wielka in toleranda obsidione pod Zbarażem ochota i wiekopomna przysługa jako zwabiła już świata wszystkiego na siebie oczy, tak aby od J. Kr. Mci nie zostawała indonata, aby dalszą była ochotnej młodzi do usług Rzptej ponęta wnosić będą IMcie pp. posłowie nasi instancyą swoją.

34. WIMć p. Aleksandra na Koniecpolu Koniecpolskiego chorążego koronnego meruit to z znacznem uszczerbkiem zdrowia i fortun na usłudze Rzptej przepędzona młodość, która i teraz nieporównaną w obsidiej Zbaraskiej coronavit ochotę, aby przy podziękowaniu stanów koronnych za Czehryn i tak wiele odpadające włości proportionatum vacans od J. Kr. Mci pokazane było wnosić będą instancyą swą IMć pp. posłowie nasi.

35. WIMć p. Andrzeja z Potoka Potockiego halickiego, kołomyjskiego starostę, który i pod Zborów przy JW rodzicu swoim okrytą stawił chorągiew i na ufortyfikowanie zamku halickiego znaczny nakład uczynił zalecą J. Kr. Mci i stanom koronnym IMć pp. posłowie nasi.

36. WIMć p. Jana na Potoku Potockiego wojewodzica bracławskiego rotmistrza J. Kr. Mci, który pod te wszystkie mieszaniny swym kosztem utrzymał chorągiew i teraz pod Zborowem przy boku J. Kr. Mci stanął przypomną J. Kr. Mci i stanom koronnym IMcie pp. posłowie nasi.

37. WIMć p. Mikołaja z Potoka Potockiego kasztelanica krakowskiego, który także pod Zborowem z porządnym ludem swym nie omieszkał J. Kr. usługi zalecą J. Kr. Mci i stanom koronnym IMć pp. posłowie nasi.

38. Wyswobodzenie IMć p. Bałabana z niewoli tatarskiej jako zasłużonego Rzptej pułkownika, iż i ojca jego p. starostę trembowelskiego swym kosztem wyswobodziła Rzpta, zalecą J. Kr. Mci i stanom koronnym IMć pp. posłowie nasi.

39. IMć p. Jakub Łabęcki jako zawsze trawił wiek swój na usłudze Rzptej, tak i w tej obsidiej zbaraskiej znaczne uczynił.... suplikuje J. Kr. Mci i wszystkim stanom koronnym.... [by] dzierzawa Makuszewa w chmielnickim powiecie lubo teraz jest dobrem J. Kr. Mci w dziedzictwo przemieniona była, za którym wniosą instancyę swą IMcie pp. posłowie nasi.

40. IMć p. Prokop Ludzicki cześnik chełmski i poseł nasz teraźniejszy, iż za listem IMć ks. prymasa podczas interregni stawił ludzie swym kosztem i assekurowany był zapłatą z skarbu, aby go doszła, albo aby w pewnej sprawie swojej sejmowy pożądany otrzymał dekret wnosić będą instancyą swą IMć pp. posłowie nasi.

41. Procesy wszelakie i dekreta in causis criminalibus cum clero z różnymi osobami zaszłe, aby per evocationes post curiam Romanam in dubium wokowane nie były, a intra fines regni bez zatrudnienia świętej sprawiedliwości egzekwowane były i ukrzywdzeni swoją odnieśli satysfakcyą i konsolacyą IMci pp. posłowie starać się mają.

42. Iż przy innej depopulacyej lwowskiej i zbiorze kup i towarów miejsckich przez IMciów pp. komisarzów po Pilawieckiej dostało się depozytowi IMciów pp. Giedzińskich, leżącemu we Lwowie, aby authoritate praesentis conventus violator depositi cale te oddał IMciom sumę, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

43. IMć p. Teodor Bełzecki że supplikuje ad clementiam J. Kr. Mci wnosić za nim będą instancyą swą IMć pp. posłowie nasi.

44. Wnosić też będą instancyą swą do J. Kr. Mci i wszystkich stanów koronnych za IMcią p. Szczęsnym Jasińskim, aby za odważne zasługi swoje mógł otrzymać wrąb do lasów kałuskich z majętności swojej dziedzicznej przyległej.

45. Sprawa IMciów pp. Zebrzydowskich aby sądzona była i przywileje im należące z kancellaryej wydane były, wniosą instancyą swą do J. Kr. Mci IMć pp. posłowie nasi.

46. Iż p. Swaryczowski Bazyli porucznik p. Przyłuskiego, rotmistrza powiatowego ziemi tej, na usłudze Rzptej w oczach J. Kr. Mci pod Zborowem zginął, aby jego pozostałemu potomstwu obmyślona była prowizya ex aerario publico wnosić będą do J. Kr. Mci prośbę swą IMć pp. posłowie nasi.

47. Jako po wiele razy posłowie ziemscy wnosili prośby swe za IMcią p. Pawłem Radwanem Łodzińskim, aby we wsi jego Kraszynie, w powiecie sanockim leżącej, mostowe z miłościwej łaski J. Kr. Mci i consensu ordinum naznaczone było, tak i teraz prośbę swą za Imcią jako zasłużonym w tej ojczyźnie poniosą IMć pp. posłowie.

48. Iż IMć p. Daniel Dzierzek pod Zborowem w potrzebie zginął, aby sukcessorom jego in vim gratitudinis prowizya naznaczona była wnosić będą instancyą swą IMcie pp. posłowie nasi.

49. Miasto Halicz przez nieprzyjaciela zniesione, iż do zjazdów naszych dla spustoszenia swego wczesne być nie może, aby od stanowisk żołnierskich uwolnione było i dochód jego na fortyfikowanie miasta tego pokazany był, wnosić będą prośby swe IMcie pp. posłowie nasi.

50. A toć jest zupełna molles consiliorum publicorum, którą do wspierania IMciom pp. posłom naszym na walnym zjeździe zleciliśmy, inszych nexus na IMciów nie nakładając tylko te, którymi sacrosancte przodkowie nasi obowiązywali fidem honorem et constantiam. A dla lepszej wiary zleciliśmy IMci p. marszałkowi do grodów halickiego i trębowelskiego podać i ręką swą przy pieczęci podpisać. Działo się w Haliczu die sexta Octobris millesimo sexcentesimo quadragesimo nono. Paweł Potocki na Potoku marszałek sejmiku ziemie halickiej na ten czas.

Castr. Hal. Rel. 141 p. 1745—1754.

58.

Halicz, 3 lutego 1650.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze urzędnicy i rycerstwo ziemie halickiej na sejmik relacyjny pro die tertia Februarii według konstytucyej świeżej zgromadzeni[1], bacząc iż na sejmie dla nawalności spraw publicznych Rzptą zachodzących in particularibus nie dosyć się nam stało desideriis, przetoż chcąc votis IMciów pp. obywatelów tutecznych satisfacere, takąśmy namowę uczynili et in vim laudi postanowili.

2. Naprzód około podatków publicznych dwojga podymnych przez ziemię naszą pozwolonych, lubo to do wydania ich dla spustoszenia tak przez nieprzyjaciela jako i przez żołnierza tutecznych krajów, gdyż drugich wsi i miasteczek ledwo vestigium zostawają, zaledwie przyjść możemy, jednak dosyć czyniąc prawu pospolitemu to dwoje podymne w tych trzech niedzielach, salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum wydać objecujemy.

3. Do których podatków wybierania ponieważ IMć p. Krzysztof Strzemeski, poborca w konstytucyej mianowany, obawiając się stąd w skarbie jakich trudności się wymówił i z tem się na sejmiku teraźniejszym, że się ich wybierać nie podejmuje, deklarował, przetoż użyliśmy IMć p. Stanisława Głowińskiego sędziego ziemie halickiej[2], któregośmy fidem et integritatem

[1] Podkomorzy halicki Teodoryk Potocki uniwersałem z 12 lutego z Warszawy uwiadomił szlachtę, że sejmik odbędzie się 3 lutego. C. Hal. 142 p. 44 abiurata zaś w pow. trembowelskim. C. Tremb. 132 p. 431—447.

[2] Uniwersał tegoż z 4 lutego 1650 r. C. Tr. 152 p. 23.

we wszelkich ziemie naszej usługach doznawali, aby to onus exactionis na się wziął i to dwoje podymne salvis ut supra abiuratis wybrawszy na komissyej lubelskiej do skarbu odniósł i oddał, któremu wszelaką od skarbu trudność warujemy i za pokój się obligujemy, pewni będąc, że vice versa IMć ea dexteritate qua decet et debet ziemie naszej tę funkcyą odprawi, obiecując mu względem odwozu 300 zł. z retentów czopowego przeszłorocznego, które w administracyi jego zostawało, przy rachunku potrącić.

4. Należy też na tem, aby fides publica każdemu ex privatis dotrzymana była, przetoż i sukcessorów sławnej pamięci IMci p. Michała Kuropatwy, iż jeszcze 1.000 zł. gratitudinis od nas naznaczony niewypłacony zostaje, wkładamy to na IMć p. Stanisława Papieskiego administratora czopowego tego rocznego, aby on pieniędzy czopowych, które teraz currit ten 1.000 zł. do rąk IMciów pp. tutorów sub poena ex processu fisci quantocius zapłacił.

5. Więc na blisko następujący Trybunał lubelski w dosiągnieniu exaktorów ziemskich chcąc mieć wygody, ażebyśmy w sprawach swoich dla spustoszenia akt i niebytności IMciów pp. urzędników ziemskich nieupadali, przetoż jeślibyśmy na blisko przyszłe post dominicam Jubilate roki urzędu ziemskiego zupełnego nie mieli, przezcoby roki ziemskie albo positia sądzona być nie mogła, tedyśmy in casum namówili, aby aditus ad acta terrestria w zamku halickim przy urodzonych Baltazarze Ostrowskim i Mikołaju Kunaszowskim, komornikach ziemskich halickich przez te dwie niedziele post dominicam Jubilate dla wydania extraktów był wolny, które to extrakty z korektą którego z pp. komorników, pod pieczęcią i podpisem IMci p. sędziego halickiego, ważne były póki urząd pisarstwa ziemskiego wakować będzie, ażeby w Trybunale takie extrakty robur suum miały, żądamy. Tę tedy namowę naszą ręką IMci p. Pawła Łodzińskiego, marszałka na ten czas sejmiku tego, podpisaną i zapieczętowaną do akt grodzkich tutecznych podać zlecilišmy. Działo się w Haliczu die tertia Februarii anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo. Paweł Radwan Łodziński marszałek na ten czas sejmiku.

Castr. Tremb. Rel. 132 p. 57—59; Castr. Hal. Rel. 142 p. 115—117.

59.

Halicz, 31 października 1650.

Sejmik halicki kwituje poborcę.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i wszystkie obywatele ziemie halickiej na sejmik poselski sejm dwuniedzielny uprzedzający, na dzień 31 października uniwersałem J. Kr. Mci naznaczony zgromadzeni, wiadomo czynimy, iż urodzony IMć p. Stanisław Głowiński sędzia ziemi halickiej poborca i szafarz nasz podatków przez nas na przeszłych sejmikach obrany, dosyć czyniąc powinności urzędu swego odprawił tak przez pp. deputaty z koła naszego naznaczonymi jako i w kole naszem rachunek z pieniędzy przezeń w ziemi naszej na zapłatę wojsku tak pilawieckiemu jako potem i na nowe zaciągi przeszłego roku dziewięciom powiatowym chorągwiom wydanych a przezeń według uchwał naszych powziętych.

2. Za którym to rachunkiem, iż się ukazało, że wszystkie przez niego percepta realiter na zapłatę wojsku naszemu są wydane, tak z podymnych przezeń wybranych, jako i czopowego 1649 administrowanego, którego sumę 3.530 zł. wybrał i na potrzeby powiatu tego za asygnacyami sejmikowymi wydał, tedy iż się nam we wszystkiem przezeń dosyć stało, kwit mu ten nasz generalny dajemy, resztę która się u niego 680 zł. została względem salarium mu kondonując. Ten tedy nasz kwit ze wszystkich przezeń administrowanych i niedanych po-

datków jemu dawszy zleciliśmy IMci p. Pawłowi na Potoku Potockiemu wojewodzicowi bracławskiemu marszałkowi koła naszego, podpisawszy ad acta praesentia castrensia, p dać. Działo się w Haliczu die 31 Octobris anno 1650. Paweł Potocki na Potoku marszałek koła naszego sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 143 p. 1296—7.

60.

Halicz, 31 października 1650.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya sejmiku halickiego, kołomyjskiego, trembowelskiego powiatów, poprzedzającego sejm dwuniedzielny ultima Octobris 1650 WW. urodzonym IMciom pp. posłom zgodnie od nas obranym, WIMci p. Michałowi z Zurowa Daniłowiczowi podstolemu koronnemu, Wojciechowi Miaskowskiemu podkomorzemu lwowskiemu, Rafałowi z Borzynia Makowieckiemu staroście trembowelskiemu, Stanisławowi z Głowna Głowińskiemu sędziemu halickiemu, Józefowi z Romanowa Swierskiemu miecznikowi halickiemu, Konstantemu Giedzińskiemu dana.

2. Więcej z dobroczynnych rąk IMci p. n. m. ta ojczyzna odebrała szczęśliwości niżeli dni szczęśliwego panowania liczy, bo jako J. Kr. Mć. za dzieńby swój niepoczytał, któregoby powierzonym sobie niedobrze uczynił poddanym, tak Rzpta dobrodziejstwami IMci dni swoje rachując a dobrotliwą życzliwością nasze uprzedzającą obmyśliwania, swoje miarkują nieszczęścia, tak niebespieczną zastawszy Rzpltą, że pozorna ta wolna narodów Korona godniejsza była ambire quam ambiri i teraz nieomieszkawa IMć tak rzetelnie dobro pospolite zatrzymujące przesyłać starania, które niemogą się w innej tylko w koronowanej głowie albo w niewyrodzonym nieporównanego Pana sercu, zlecamy tedy naprzód IMciom pp. posłom naszym, aby przy uniżonym IMci za doznane odwagi podziękowaniu i to supremum votum oświadczyli poddańskie życzliwości, że jako szczęśliwą manudukcyą IMci naszę sekundujemy ochotę, tak i pozostałą zdrowia nasze regnatrici hołdowną fortunę na każdy szańć poniesiemy.

3. A że w propozycyej IMci najgruntowniejsze jest przez teraźniejszy sejm transakcyej Zborowskiej z wojskiem Zaporoskiem postanowienie, dla zatrzymania publicae securitatis zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby powagą teraźniejszego sejmu stwierdzona była i tak uspokojona ta mianowana transakcya, jakoby dalsze incommoda et detrimenta tak obywatelów tamtych województw, jako nam pobliższych pullulare nie mogły.

4. Moskiewskie iż canuere succesu pogróżki, jako to osobliwej jest IMci dzieło fortuny, tak jeżeliby co miało zachodzić, coby miało convellere male coalescentem narodu tego amicitiam, wyrozumiawszy ex rationibus senatus consultorum na sejm od IMci zachowanych, inibunt omnes modos IMcie pp. posłowie nasi, jakoby i od tamtej ściany żadna wojennego pożaru niezajęła się scentilla.

5. Szwedzkie kontrakty że pożądanego swego niemogą strzymać kresu, częścią dla niedodania kosztów pro sumptuosa functione, częścią dla nieodległości miejsca, stosować się będą IMć pp. posłowie nasi do zupełnej zgody górnych województw, jakoby exoptata ojczyźnie przez tak wiele czasów od tamtych granic tranquillitas firmari mogła.

6. Legationes externorum principum, że indigent publicis impensis tak wielu państw, obtinuit usus a nadto sama wyciąga pańskiego majestatu obserwancya, zaczem przystąpią IMć pp. posłowie nasi ad ea media, którymiby przez obmyślenie nakładów do przyjęcia cudzoziemskich pp. posłów mogliśmy consulere J. Kr. Mci honori i narodu naszego reputacyej.

7. Komissyej approbacya lubelskiej do zapłaty wojskom koronnym, aby stwierdzona była powagą niniejszego sejmu instabunt IMcie pp. posłowie nasi, hoc praecustodito, aby WIMć p. Jan na Potoku Potocki wojewodzic bracławski rotmistrz J. Kr. Mci kwarciany odniósł swą nagrodę, który lubo otrzymał był list przypowiedny J. Kr. Mci na służbę, nihilominus z dekretu komissyej lubelskiej płacił 6.000 swoich, co aby mu w skarbie nie ginęło u IMci wnosić będą instancyą swą IMć pp. posłowie nasi.

8. Prowiant in hibernis zostawającego żołnierza, jako już obmyślony był na przeszłym sejmie, tak żeby skutecznie dochodził wojska koronne, nietylko tak wielu razy namówiona królestwa tego requirit potrzeba, ale i sama już zgłodzonych krajów extrema wyciska egestas. Iż przez niepłaconego żołnierza nietylko ruina zaciąga się na spustoszoną Rzptą, ale też i związku przysięgłego obawiać się potrzeba do spólnej umowy zapłaty, interponent instancyą swoją J. Kr. Mci pp. posłowie nasi, salvis abiuratis et desertatis ziemie halickiej.

9. JWIMć pp. hetmanom koronnym jakoby winna była wdzięczność poniesione obudwóch więzienie a jednego nieustawająca dexteritas in excubiis w teraźniejszym obozie pod Kamieńcem może być incitamento wszystkiej ojczyźnie do wysłużonej nagrody. Wniosą tedy instancyą swoję IMć pp. posłowie nasi, aby ordines regni magnam partem we krwiej IMciów w ordzie zostawającą eliberare życzyli.

10. JWIMci p. Stanisława z Potoka Potockiego wojewody podolskiego, że po tak wielu odwagach zostawa indonata virtus i teraz in tuenda salute principis odwaga pod Zborowem, wniosą instancyą swą IMć pp. posłowie nasi, aby Izba poselska za własnymi z koła swego IMciów dwóch wniosła instancyą swą, jakoby J. Kr. Mć primum vacans konferować IMci raczył.

11. Obrona Rzptej aby za spólną i nierozerwaną stawała zgodą zleciliśmy IMć pp. posłom naszym, dawszy moc conducendi to, coby dźwignąć mogło convulsum Reipublicae statum, hoc praecustodito, aby tak płacony jako i prowiantowy żołnierz, jeżeli dostatecznie uchwalony będzie, nie obciążał swojem przyjściem dóbr ślacheckich już prawie podległych ultimae calamitati.

12. Królewicza IMci angielskiego słuszna instancya winną po nas wyciąga wdzięczność, ale że infelicitas temporum zagrodziła drogę, na co spólnie zajdzie zgoda w dalszą li dopuścić czyli teraz odwdzięczyć, committimus industriae IMciów pp. posłów naszych.

13. P. generał Ubald i p. Perpeczy krwią swoją i odwagą meruerunt inscribi fastis nobilitatis, annuent IMcie pp. posłowie nasi tej prośbie, jeśli firmabit to innych województw consensus, co i p. majorowi gwardiej Gizey indulgere za jego zasługi pozwalamy.

14. Aby constet w ojczyźnie debitus honor fidelitati Gurskiego, Dymitra Dorosenka do prerogatiwej sliacheckiej przyjąć moc IMć pp. posłom dajemy.

15. Postulata. A in calamitoso Reipublicae statu bardziej nas domowa niżeli postronna zwojowała siła, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby constitutio circa securitatem bonorum et honorum reassumowana była.

16. Prowiantowe pieniądze iż zostają niektóre przy IMci p. Janie Stanisławie Sikorskim, a niektóre przy retentorach zatrzymane, przeto iż około nich żadnej nie masz z konstytucyej konfirmacyej i że w ziemi halickiej łanów non est usus a niektórzy wydawać ich nie myślą, tedy to wybieranie do dalszego odkładamy czasu, ażeby do decyzyej skarbowej od sejmu nie był inkwietowany.

17. P. Kutnarzski sekretarz IMci Hospodara Wołoskiego, iż bene meritus zostawa de regno, wniosą instancyą swoją IMcie pp. posłowie nasi, aby indigenat otrzymał.

18. Ponieważ diminucya monety stanęła, tedy żeby albo in suo antiquo zostawała robore, albo jeśli diminucya ta odmienić się nie może, przynajmniej aby pretia rerum staniały wniosą instancyą swą IMcie pp. posłowie nasi.

19. Iż IMć p. Józef Swierski miecznik halicki i poseł nasz ustawicznie ojczyźnie zasługiwać się nie przestawał, aby in consideratione IMciów zostawał, wniosą instancyę swoją IMcie pp. posłowie nasi.

20. Iż majętności Zbaraskie i Załęskie JO. książęcia IMci Dimitra Korybuta Wiśniowieckiego prawie posiadły przez ciężką obsidią popiołem, aby od podatków Rzptej uwolnione były wniosą instancyą swą IMcie pp. posłowie do lat kilku.

21. IMć p. Jarosz Swierski, iż w niewoli zostawał a skarbowi winien, aby od tego uwolniony był długu wniosą instancyę IMcie pp. posłowie nasi.

22. Za IMciami pp. rotmistrzami ziemi halickiej interponent swoję przyczynę IMć pp. posłowie nasi, aby banicye na nich otrzymane kassowane były, którym siedm tysięcy do koekwacyi należącej pozwoliliśmy.

23. Miasta Trembowla i Sniatyn iż per hostilem rabiem solo porównane zostają, wnosić będą instancyą swą IMcie pp. posłowie nasi, aby od podatków Rzptej i od żołnierza do lat kilku uwolnione było. Te wszystkie punkta IMciom pp. posłom oddając dexteritati, fide, honore, conscientia onych obowiązujemy, a dla lepszej wiary IMci p. marszałkowi naszemu zleciliśmy podpisane i zapieczętowane do akt halickich i trembowelskich podać w Haliczu die secunda Novembris anno 1650. Paweł Potocki na Potoku marszałek sejmiku generalnego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 143 p. 1297—1303.

61.

Halicz, 16 stycznia 1651.

Fragment laudum sejmiku relacyjnego halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej na sejmik relationis do Halicza pro die decima sexta mensis Januarii z sejmu blisko przeszłego warszawskiego naznaczony zgromadzeni, przychylając się do konstytucyej sejmu tegoż i aprobaty laudi praesentis o wydawaniu podatków, na przeszłym sejmie postanowionych, takowy sposób contribuendi postanowiliśmy, iż podatki te z łanów i pól, które post desolutionem . . . . poniewaź długów cetitudo w tem spusto[1]. . . . . . .

Castr. Hal. Rel. 143 p. 1382.

62.

Halicz, 20 kwietnia 1651.

Fragment laudum sejmiku halickiego.

1. .... panowie poborcy od takowych dekretów uwolnieni byli i ziemia nasza przy prawach i zwyczajach swych zostawała a dla pewności tę namowę naszę do akt grodzkich podać IMci panu marszałkowi koła naszego zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia 20 kwietnia[2] roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego pierwszego. Stanisław Głowiński sędzia ziemie i marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 142 p. 438.

[1] Abjurata uchwalonych podatków w powiecie trembowelskim ob. Castr. Tremb. 133 p. 1—25, 111—114, 176—179.

[2] Na ten dzień naznaczył król sejmik halicki, uniwersałem z Warszawy 23 lutego 1651 r. datowanym, pragnąc, aby podczas generalnej jego wyprawy granice ziemi halickiej od Węgier, Wołoch jakoteż od opryszków były bespieczne i polecając, aby na tem sejmiku dostatecznie obwarowano bespieczeństwo tej ziemi. C. Hal. Rel. 143 p. 1532—33.

63.

Halicz, 8 stycznia 1652.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya IM. pp. W. i Urodzonym Janowi Teodorykowi Potockiemu podkomorzemu, Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu urzędnikom ziemskim halickim, Ludwikowi Wyżdze stolnikowi ziemie lwowskiej i dworzaninowi J. Kr. Mci, Alexandrowi Gruszeckiemu łowczemu czerniechowskiemu i rotmistrzowi J. Kr. Mci, Janowi Stanislawowi Jastrzębskiemu, pisarzowi grodzkiemu żydaczewskiemu, Wojciechowi Dominikowi Bieniowskiemu, wójtowi dziedzicznemu kołomyjskiemu, posłom ziemi halickiej na sejm przyszły sześćniedzielny warszawski przez IMciów pp. obywatelów ziemi halickiej i powiatów jej na sejmiku tak pro die nona Octobris według uniwersału J. Kr. Mci złożonym a potem ob saevientem po wszystkich miejscach pestem na dzień ósmy stycznia przez uniwersał IMci p. podkomorzego odłożonym zgromadzonych, zgodnie in loco solito obranym namówiona i dana.

2. Jasne jest nietylko postronnemu chrześciaństwu ale i pobliższemu pogaństwu jawne wszystkiej Rzptej naszej przy łasce Bożej nieulęknionem sercu i wielkiej odwadze J. Kr. Mci p. n. m. szczęście, któremu donata haec sors, ut[1] tot bellis maxime victi tandem vicerimus, stąd że in tanta funerum domesticorum clade to nam solacii loco, że J. Kr. Mć integritate najjaśniejszego majestatu swego ex salute nas wiernych poddanych swych meretur i nie ustawając o całości ojczyzny naszej obmyśława; przy powinszowaniu tedy J. Kr. Mci dni szczęśliwych wysokich tryumfów z nieprzyjaciół zwycięstwa, sławy nieśmiertelnej wierne nasze poddaństwo pp. posłowie nasi zalecą.

3. Ludzie rycerscy, którzy zdrowia i substancye swoje dla usługi Rzptej poświęcali, jako IMcie pp. hetmani, pułkownicy i rotmistrze za odważne dzieła swoje w oczach J. Kr. Mci pod przeszłe expedycye Rzptej oświadczone ażeby gratitudinem od króla IMci uznali prosić, jako i ci którzy debita meritorum stipendia mają, aby od skarbu uspokojeni byli, starać się pp. posłowie będą. Specialiter zaś aby na potomki świeżo zmarłego IMci p. kasztelana krakowskiego[2], który i sam zdrowiem swojem usługę Rzptej zapieczętował i tot cara pignora sua dla Rzptej pozbył J. Kr. Mć. miał osobliwy respekt pp. posłowie zalecić mają.

4. Pacta pośledniejsze pod Białą Cerkwią z Kozakami zawarte, jeśli że to et dignitati rei militaris et integritati Reipublicae expedit aby były per constitutionem anterioribus omnibus casssatis approbowane, zniosą się pp. posłowie nasi z stanami koronnymi. Wiedząc jednak, że ten z pogaństwem niepewny pokój i swawolne chłopstwo nie tak snadno in unum coalescare może, zatrzymanie liczby wojska tego, które jest w zaciągu Rzptej z przeszłego sejmu uchwalone i namówione pp. posłowie nasi urgebunt, aby ci, quos beneficia non mutant metu aliquo modo coerceri mogli, supplementy jednak żeby u szlachty polskiej nie cudzoziemskiej ordynowane były, dojrzeć mają.

5. Certissima jest cuiusvis imperii custos castrorum disciplina, która de quodam Reipublicae nostra i felici fato lubo jest tak wielą praw obostrzona, jednak z wielu przyczyn, ale osobliwie że żołnierz w borgowną służbę się ukraca, więc że [w] swoje wprawić się nie może, pilnie będą około tego pp. posłowie nasi chodzić, aby żołnierz w borgową służbę nie wchodził, ażeby tak pro praeteritis z wybranych dwudziestu czterech poborów wziął swoje stipendia et in futurum, żeby na każdą ćwierć, bez tak wielkich jako się skarzy wojsko powłok,

[1] et w H.
[2] Mikołaj Potocki

zasłużone mogło mieć z skarbu[1] znieść się mają. Reassumować przytem konstytucye de disciplina militari z tym dokładem, aby na komisyach cudzych krzywd pp. komissarze w amnistyą nie puszczali i ta nimia licentia przechodzącego żołnierza, dla których nietylko u poddanych naszych, ale i sami ad extremam nie przyszli securitatem pohamowana była, żeby u stanowiska u szlachty i poddanych ich podwody i stacye wzięte pp. żołnierze coram officio castrensi facti comissi odpowiadali et sine appelatione sądzeni byli, a banicyą gdy da otrzymać na sobie, aby nie w Trybunale ale in eodem foro znosić się iure victus powinien idem sola satisfactione laesae parti et quietatione obtenta. PP. rotmistrze zaś aby osiedli według dawnego prawa byli, więc IMci pp. hetmani aby assygnacyi na zaciągnienie chleba do dóbr dziedzicznych szlacheckich sub poenis de disciplina militari sancitis nie dawali. A że skarb in sufficentiam zapłaty z namówionych przeszłych podatków causatur i na potem de defectibus praecavet, tedy aby czopowe ze wszystkiej Korony do skarbu Rzptej przywrócone było pp. posłowie prosić będą, także od wołów i zbóż z Korony wychodzących, ci którzy się tym handlem bawiąc pretextem wolności szlacheckich tego podatku Rzptej umykają, aby pewną kwotę płacili, domówią się.

6. Exempty pp. żołnierzom u prawa aby były dawane według praw dawnych sine iuratoria probatione, non obstantibus decretis tribunalitiis praeteriti iudicis in contrarium ferowane.

7. Prawdziwa to jest, iż exercitus sine comeatu vincitur sine ferro, w czem i my jesteśmy tot exemplis edocti; starać się tedy pp. posłowie u Rzptej mają, aby żołnierzowi hiberna tak wielu sejmów traktowane skutecznie namówione były, gdyż tak wielke wojsko gdyby się miało po Koronie przechodzić, ultimum exitium onejby pewnie przyniosło.

8. Dowodem są nietylko historiae ale i viva protunc generosa pectora, jako ta sławna korona virtute świątobliwych przodków naszych crevit et fortitudine rosprzestrzeniona jest, której[2] chęć do dzieł rycerskich i dotąd w nieodrodnym potomstwie zostawa. Lecz, że w szerokiem państwie i rozrodzonych szlacheckich domach expedycya przez pospolite ruszenie viritim z ciężkością Rzptej przychodzi, inibunt na przyszłym sejmie, tak jako J. Kr. Mć. proponuje, pp. posłowie nasi modos, jakoby służba nasza wojenna in vices pospolitego ruszenia per delectum łanowego żołnierza, któryby et dicto obsequentior et facto expeditior na każdą Rzptej usługę był, skąd i gotowość na wstręt każdego nieprzyjaciela i ćwiczenia w rzeczach wojennych młodź szlachecka by miała.

9. Osobliwe to J. Kr. Mci dzieło, że in pace de bello, in bello de pace cogitat, co i w tych traktatach z królestwem szwedzkiem widzieć każdy może, przetoż aby eam curam nie chciał J. Kr. Mć. p. n. m. w skończeniu ich intermittere, prosić pp. posłowie mają i sumpt pp. komisarzom namówić.

10. Municya miast Krakowa i Kamieńca jako jest Rzptej potrzebna snadno każdy osądzi, na nich bowiem prawie wszystko salus regni zawisło, providebunt tedy pp. posłowie z stanami koronnymi tak wielkiej ich ruinie, także i fortecy jakiej in casum codziennych trwóg w ziemi halickiej namówią się, także i Lwów aby był praesidio opatrzony przyczynią się.

11. Ludziom cudzoziemskim aby za ich w Koronie naszej odwagi, usługi i chęci nie miała patere gratitudinis via rzecz by była niesłuszna, przetoż do nobilitacyi ich wyjąwszy p. Ubalda i p. Szawgoca[3] przeszkadzać pp. posłowie nie będą także i Krysie Kozabowi tem jego życzliwość gratificabunt.

12. A że securitas publica in securitate consistit privatorum, przetoż iżeśmy na pograniczu od Wołoch i Ukrainy zostając nie są od swawoleństwa wolni, edocti pp. obywatelów

[1] skarbem
[2] ktora
[3] Szawioca w H.

fatali exemplo a fortec takich, którymbyśmy fortunas et capita nostra powierzali nie mamy, zlecamy to pp. posłom, aby nam approbacyą laudi na obronę domów, które na sejmiku relacyjnym namówimy przynieśli, na którym aby i skorygowanie ksiąg ziemskich i grodzkich przez nieprzyjaciela spustoszenie skutecznie namówić nam było wolno i sumpt na to obmyśleć cavebunt.

13. Na tenże sejmik aby nam namowę o podatkach jeśliby Rzptej jakie uchwalone onych nie pozwalając do braci przynieśli, albo więc uwolnienia od nich, ponieważ to wszystkiej Rzptej nie tajno, jako ta prowincya od nieprzyjaciela infavillam redacta a teraz przez powietrze do ostatka zniszczona, domówić się pp. posłowie mają tak, żeby skarb abiurata desertatorum w przyszłych podatkach ziemie naszej kazał przyjmować według konstytucyej na sejmie szczęśliwej koronacyej J. Kr. Mci nam danej.

14. Wprawdzie małe subsidium ziemia nasza miała z prowentu czopowego i prasołki ad aerarium nostrum przychodzącego, żeśmy jednak stąd i żołnierza sustentowali et expensas publicas prowidowali a skarb prasołkę od czopowego odcina, upomnieć się tego pp. posłowie mają, aby to pospołu jako przedtem przy czopowem chodziło i pp. poborcy nasi od skarbu nie byli trudnieni.

15. Starostwa sądowe przez kondenzy małżonkom in solidum bardzo obcinają, przetoż aby takie przywileje tak przedtem jako i na potem nie były ważne, domówić się pp. posłowie mają.

16. Z dawnych czasów pożądana correctura iurium aczejby mogła przyjść do swego efektu innuent pp. posłowie et precipue, aby processus in causa expulsionis uti privilegiatum aby termini evasione znoszone nie były domawiać się będą.

17. A że po teraźniejszem spustoszeniu siła się słobód otwarza, przetoż iż nemo alterius damno locupletari debet, serio pp. posłowie instabunt, aby causae profugorum sine appellatione według praw dawnych et quibusvis dilationibus sądzone w ziemstwie się kończyły.

18. Securitas bonorum et honorum na sejmie szczęśliwej koronacyej J. Kr. Mci odłożona per legem posteriorem niedostatecznie interpretowana, aby ad mentem Reipublicae namówiona była, ażeby ci, którzy broniąc securitatem ojczyzny, buntowników w dobrach szlacheckich gromili i onych znosili, nullatenus o to molestowani[1] nie byli et res privatorum w cale zostawali starać się pp. posłowie będą.

19. Komisya od Wołoch aby do effektu przyszła et iniuria którym się dzieją represaliis zabieżeć się mogło pp. posłowie nasi nie zapomnią.

20. Reassumując konstytucyą 1562 o osiadłości dygnitarzów domówią się pp. posłowie, aby też poena wszystkich urzędników tak ziemskich jako i grodzkich także i na deputacye poselstwa w ziemi naszej się wracających a osiadłości tu rzetelnej nie mających sine appellatione lubo w grodzie lubo w ziemstwie extendowana była.

21. Przez śmierć pp. sądowych ziemskich, a potem interregnum, wojny i teraźniejsze powietrze sądów ziemskich kilka lat nie mogliśmy mieć, teraz iż następuje do sądzenia województwo i powiat nasz, przetoż wniosą instancyą pp. posłowie, aby roki ziemie halickiej post festum sancti Joannis Baptistae sądzone być mogły.

22. Constat liquidissime, jako ziemia nasza mieczem i ogniem nieprzyjacielskiem i teraz powietrzem jest zniesiona, zaczem kwarta ex funditus desolatis płacona być nie mogła, przetoż aby libertacya od niej do lat kilku mogła być, starać się pp. posłowie mają i ci którzy jej pod teraźniejszą wojnę i powietrze przesłać do skarbu nie mogli, aby za winami nie byli.

23. Ad publicam i to należy utilitatem, abyśmy w następujących sądach trybunalskich bez deputata nie zostawali, przetoż iż JMć p. Adam z Więcborga Zebrzydowski, na gorącą oby-

[1] nullifikowani

watelów tutecznych instancyą dalszą sobie miłość ich pozyskując kurrencyi swojej na Trybunale IMci p. Mikołajowi Truskolańskiemu, miecznikowi ziemi lwowskiej, publice na sejmiku ustąpił, przetoż i na on czas elekcyi deputackiej IMć p. miecznik lwowski przez nas obrany i teraz zgodnie użyty, aby funkcyej swojej dosyć czynił, prosimy.

24. W pamięci dobrej J. Kr. Mci p. n. m. i wszystkiej Rzptej jako obywatele tutejsi będąc expositi nieprzyjaciołowi, za uniwersałem IMci p. hetmana koronnego nie czekając trzecich wici sami ultro do obrony tych krajów accellerarunt i tak wielki impet furientis plebis i zachodzących nieprzyjacielskich zagonów piersiami swymi propulsarunt i dotąd prawie dla swawoleństwa w kupie i gotowości zostawać musieli, przetoż aby J. Kr. Mć i Rzpta na to osobliwy wzgląd mając o tej, która nas do płacenia półtrzecia poborów obligi pociąga uwolnić raczył prosić pp. posłowie mają.

25. Nie ustawająca z młodych lat ochota nieuprzykrzona przez wiek wszystek trudy wielkie z nadwyrężeniem substancyi koszty które od stołecznych począwszy przez wszystkie expedycye z odwagą zdrowia swego tak świętej pamięci pp. ojcu i bratu królom polskim jako i J. Kr. Mci teraźniejszemu IMć p. Stanisław Potocki wojewoda podolski oświadcza, merita condigna ich miał rationem, wniosą pp. posłowie instancyą. Więc że miasto Podhajce i Studenica jego dziedziczne teraźniejszą wojną i powietrzem spustoszone zostały, aby wolnościami nadane były starać się będą, przytem i affektacyą J. Kr. Mci za IMci p. podkomorzym Brzeskim litewskim a onego za spustoszenie przez wojsko majętności jego Brzesteckiej affektowi pańskiemu zalecą.

26. Non degeneravit od przezacnych przodków swoich IMć p. Jan Potocki wojewodzic bracławski, który żadnej przysługi Rzptej nie omieszkiwa i pod Zborów chorągiew kozacką za listem J. Kr. Mci przypowiednym wziąwszy te swym kosztem zaciągnął, na komissyej lubelskiej zaś za dwie ćwierci tej chorągwi swej nie odniósł zapłaty. Która to chorągiew pod niebytność jego dobra jego Buczacz dziedziczne z przyległościami zajechawszy, niezmiernie spustoszyli i swój żołd wybrali, przetoż aby albo ten żołd z skarbu Rzptej uiszczony mu był, albo też majętność jego i teraz świeżo przez powietrze do ostatka zniszczona, t. j. Buczacz i Barysz z przyległościami do lat sześciu od podatków Rzptej nempe czopowego i podymnego uwolniony był przyczynią się pp. posłowie.

27. Zacne i odważne IMci p. chorążego koronnego słusznej u J. Kr. Mci potrzebuje wdzięczności, przetoż nie przepomnią pp. posłowie nasi za nim instancyą do J. Kr. Mci wnieść.

28. Odnieśli objetnice na przeszłym sejmie tak od J. Kr. Mci jako i od Rzptej pp. rotmistrze ziemie zaszej, aby im straty i koszty ich pod Zborowem podjęte jakkolwiek wynagrodzone były, co aby do skutku przyszło starać się pp. posłowie mają.

29. Z wielką swą fatygą w podeszłym wieku IMć p. Bronisław Gruszecki cześnik ziemie halickiej, gdy się IMć p. chorąży w powinności swej nie począł, na urząd choręstwa przez nas pospolitego ruszenia obrany, tę pracowitą funkcyą odprawił, przetoż przyczynią się za nim ziemie naszej pp. obywatele, aby się przy tym urzędzie został IMć p. chorąży dalszej łaski J. Kr. Mci czekał.

30. Meruit to virtus i rycerskie dzieła IMci p. Szczęsnego Jasińskiego strażnika i obywatela ziemi naszej, aby mu była jakakolwiek od Rzptej gratitudo pokazana, przetoż będą za nim pp. posłowie nasi prosić, ponieważ wsi starostwa kałuskiego nowo osiadłe w sąsiedztwie go ścisnęły i od lasów pobliższych przesiadły, żeby mu potomkom jego gdzie commodius będzie mógł zasiec w lasach kałuskich na potrzebę domową i poddanym jego do wsi Bereźnice nie była broniona.

31. Nie tylko dawne ale i świeże w Rzptej z przodków swych usługi IMci p. Jakuba Łabęckiego rotmistrza J. Kr. Mci wyciąga po Rzptej w prośbie jego afekta, aby mu była na Ukrainie majętność jego Markusze, teraz mu prawem dożywotnim służąca w dziedzictwo obró-

cona. Za którym wniosą do króla IMci pp. posłowie nasi prośbę, w ostatku integram concludendi potestatem naszym pp. posłom dając fidei et bonorum IMciów oblignjemy, aby zlecone przez nas negotia na pamięci mając integritatem Reipublicae et nostrum przestrzegali, a żeśmy pp. braciej naszej sejmiku wiśnieńskiego dla powietrza tych konsultacyi nie prezentowali, obmowę uczynią, którą z podpisem i pieczęcią IMci p. Głowińskiego sędziego ziemskiego halickiego i marszałka koła naszego podać do akt zleciliśmy. Działo się w Haliczu die loco et anno ut supra.

Castr. Hal Rel. 144 p. 6—16.

64.

Na zamku w Trembowli, 8 czerwca 1652.

Laudum ziemian trembowelskich.

1. My wszyscy niżej podpisani a w zamku J. Kr. Mci trembowelskim przed nieprzyjacielem Krzyża Świętego a die octava Junii anni praesentis zawarci, takowy między sobą dla potężniejszego nieprzyjacielowi odparcia porządek zastanowiwszy, onemu tak parere chcemy, jakobychmy artykułom niżej opisanym żadnej kontradykcyej nie uczyniwszy, onymże pod winami prawem wojskowem opisanemi in toto podlegali. Jakoż każdy z nas manu stipulata obowiązujemy się tego miasta nie odstąpując bronić.

2. A naprzód uważając to, iż żaden conventus publicus sine regimine zostawać nie może, przeto i my dla porządku większego za regimentarza obralichmy sobie IMć p. Zamiechowskiego wojskiego trembowelskiego jako tego, który ma absentia capitanei loci praesentis [1] et publicae expeditionis munere suo tribunatu inhaerendo na tym zamku zostawać zwykł. Przydalichmy też IMci za koadjutora IMć p. Jakuba Poklękowskiego podstarościego prowentowego tutecznego. Pod których IMciów całe poddawszy się regiment, tego po IMciach potrzebujemy i obu Ich Mciów praesenti laudo nostro prosimy, aby się Ichmość z sobą znosząc a powinności swojej dosyć czyniąc i porządek pod takowy czas niebespieczny, czuły i dostateczy prowadząc, z nami się we wszystkiem communicatis znosili consiliis, mając na pilnem oku swoim plebem familicam, aby się do zamku nie cisnęli, gdy tu żywności zapasu mieć nie będą, boby zaś z niedostatku i nas nowym nabawili niebespieczeństwem [2].

3. A że względem zgromadzenia po zamkach zapierających się sine deliquente być nie może, tedy zabiegając temu, aby w pośrodku naszym żadne się nie działy excessy, tedy naznaczyliśmy sobie hoc laudo nostro sędziów dwóch IMci p. Tomasza Jemelitę miecznika ziemi chełmskiej i IMci p. Jana Czarnieckiego pisarza grodzkiego tutecznego, aby IchMć causas facti et recentium criminum sądzili występnych, począwszy od starszych aż do młodszych iuxta qualitatem delicti winami karali, non derogando tamen muneri podstarościego tutecznego, któremu zwierzchność sądów nad mieszczany, Żydami i włością tuteczną de pleno zostawać ma, co praecustodito, iż jeżeliby który mieszczanin, Żyd tuteczny zabieżaninowi krzywdę jaką uczynić miał, takowy każdy, przed IchMć pp. sędziami obranymi odpowiadać i sprawić się będzie powinien.

[1] Rafał Kazimierz Makowiecki. Pomiędzy wojskiem a przydanym mu do pomocy podstarościm nie było zgody, czego dowodem protestacya podstarościego, że w czasie zgromadzenia się na zamku szlachty naprzód złajał go wojski a potem pugno in faciem uderzył. C. Tr. 133 p. 320.

[2] i nas nowem nie bawili niebespieczeństwem.

4. Obralichmy też sobie za rotmistrzów IMciów panów p. Łysosławskiego, p. Błażowskiego, p. Piekarskiego, p. Rojowskiego, p. Wolskiego, którzy IchMcie pro prudentia sua zregestrowawszy nas wszystkich, tudzież mieszczan, Żydów i poddanych i zabieżan omni suspitione carentes kwatery rozdzielili, według której dimensyej, aby każdy swojej pilnował kwatery ciż IchMć dwóch z pośrodka nas aby w bramie na placowej straży na kożdy dzień ordynowali, a osobliwie z tych, którzyby koni nie mając pilnej straży odprawować nie mogli. Którą pilną straż kożdy z nas nemine excepto według regestru odprawować powinni będziem, jakoż a data praesentis z starszego regestru odprawować zaczęła się.

5. Aby tedy ta straż porządniej odprawować się mogła, przydajemy jeszcze strażników dwóch, t. j. IMć p. Dzieblowskiego i IMć p. Gołaszowskiego, którzy IchMć według obowiązku swojego w nocy i we dnie kwatery obchodzić, straży postanowionej doglądać powinni i jeżeliby kogo takowego swoje powinności [nie] czyniącego na kwaterze znaleźli, onego fraterne napomniawszy pp. sędziom onego niedbalstwo opowiedzieć mają.

6. Aza nietylko my sami to laudum nostrum stanowiamy [którzy] na to miejsce dla obronienia zdrowia naszego zgromadzilichmy się, ale i inszych wielu [1] zabieżan, Żydów znajduje się, tedy ci wszyscy którzybykolwiek na zamku swoje deposita mieli, powinni będą na strażników dwóch składać się, według zdania IMci p. regimentarza, czego IMć w wybieraniu tych [2] pieniędzy i w rozchodzie onych doglądać ma każdego, jednak z [tego] ciężaru poddanych naszych excepujemy.

7. Quod autem precipuum że żadna forteca bez wody być i bez tego elementu żaden człowiek i bydle żyć nie może, tedy studnię zamkową tuteczną warujemy sobie, aby do niej IMć p. podstarości tuteczny wszystkie rekwizyta jako linę, wiadro sufficienter dodał, jakoż in publico conventu nostro nomine suo dosyć uczynić ofiarował się i jeżeli co de sumptibus IMci p. starosty dołoży, na to rozjeżdżając się dać asekuracyą, submitujemy się. Kładziemy też to onus na p. podstarościego, aby tę studnię jednemu a pewnemu i niepodejrzanemu w administracyą podał, aby infekcyej tej wody, wzięcia liny i innych przyczyn doglądał, przydawszy mu jeszcze dwóch do wyciągania wody.

8. Upatrują też to, iż arendarz tuteczny propinationis liquorum przy takowem naszem zgromadzeniu nie mógł był dostatecznie dodać, tedy warujemy sobie tego, aby zabieżanie, Żydzi wolny szynk piw, miodów, gorzałek mieli na zamku tylko samym a nie w mieście przedawać, aby sine praeiudicio IMci p. starosty tutecznego było.

9. Jeżeliby też z nas kto do koła zwyczajnego nie stanął, ma być karany winą takową, aby przez jedną mszę świętą z dobytą bronią stanął w kościele, excypując jednak legali impedimento occupatos, które przecie, uprzedzając czas, pp. sędziom opowiedzieć wprzód mają.

10. Które to wszystkie wzwyż napisane artykuły każdy z nas zstrzymać i onym dosyć czynić fide, honore, conscientia obligujemy się, i aby swój robur brały ad executionem ad acta dnia dzisiejszego przyszły i suum rigorem otrzymały i rękami naszemi one podpisać aprobujemy. Działo się na zamku J. Kr. Mci trębowelskim dnia ósmego Junii roku tysiąc sześćset pięćdziesiątego wtórego. Jan Małachowski, Gabryel Zamiechowski wojski trębowelski, Tomasz Jemielity miecznik ziemie chełmskiej, Jan z Czarnce Czarniecki pisarz grodzki trębowelski, Stanislaus Bilicki Kosmider, Piotr Karsnicki, Jan Siedlecki, Łukasz Dziwłowski, Jakób Poklękowski, Jan Piekarski, Mikołaj Rojewski, Wojciech Błoński imieniem p. Stanisława Wolskiego, Andrzej Poniatowski, Wojciech Błoński imieniem pp. Aleksandra i Andrzeja Wasilkowskich, Marek Trzaskowski, Jan Jurowski, R. Chrząstowski, Andrzej Poniatowski imieniem p. Szymona Gadomskiego, Stanisław Łysoskurski imieniem rodzonego, P. Piekarski, Jan Matecki na żądanie

[1] mieli
[2] tego

p. Stanisława Bukowińskiego podpisałem się swoją ręką. Andrzej Biernacki, Jan To[masz] Jabłonowski, Stanisław Lysoskurski, Ludwik Winarski, Andrzej Szluziński, Mikołaj Strynowski imieniem p. Łozińskiego, Jan Piekarski jako proszony imieniem p. Alexandra Zulickiego, Andrzej Biernacki, Szymon Przyborowski, Andrzej Biernacki Grzymała, Андрий Малинецкий, Prot Olszowski, Piotr Sokołowicz imienim p. Andrzeja Kulczowskiego.

Castr. Tremb. 133 p. 315—320.

65.

Halicz, 8 lipca 1652.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya JMci p. Jerzemu Mrozowickiemu pisarzowi ziemskiemu halickiemu sekretarzowi J. Kr. Mci posłowi na sejm do J. Kr. Mci p. n. m. z sejmiku w Haliczu według uniwersału J. Kr. Mci dnia 8 lipca odprawionego za zgodą wszystkich JMciów dana[1].

2. Jedyna to jest w tak ciężkich fatorum nostrorum obrotach civibus konsolacya, gdy supremi principis prudentia zranione miłej ojczyzny corpus tempestivis medetur pacis artibus Wstrętem to zawsze być musi i postronnym narodom, gdy J. K. Mć. p. n. m. szczęśliwie osiadszy skrzydła majestatu polskiego orła czułem majestatu swego berłem una manu ad orientem altera ad occidentem ad tuendam miłej ojczyzny pacem niezwyciężonego przy łasce Bożej orła extendit alas, i jako czuły pastor populorum paterna solicitudine nie uchylonemi ramionami tanquam indomitus Atlas świat nasz polski dźwigając, legibus et armis regno suo querit pacem. Bespieczna pewnie pod szczęśliwem panowaniem musi być civium securitas, gdy całość naszę, jako in alta navi ad gubernacula Reipublicae siedząc, jako szczęśliwy nauclerus pro ratione tempestatum et temporum dirigit, gdy hoc unicum in votis raczy mieć, aby paccatem et florentem Rempublicam in aura coelestina[2] złotego pokoju mógł collocare. Jakoż to jest od Boga spirantia po tak wielkich nawalnościach szczęśliwej spokojem godziny, kiedy in tempore staropolskiej cnoty trybem w tak ciężkich Rzptej nawalnościach i majestatu ostrożnego civibus summere arma, każe, za te tedy ojcowskie pieczołowanie i wczesną prowidencyą w którem J. Kr. Mć. p. n. m. ku dobru naszemu dies et noctes impendere raczy JMć p. poseł nasz przy niskiem oddaniu wiernych poddanych posłuszeństwie podziękowawszy, prośby nasze majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. i ojcowskiemu te proponować będzie.

3. To unicum opowie J. Kr. Mci p. n. m. jako już in visceribus ziemie naszej ultima securitatis petitur sedes, gdy wszystkie miasta i wsi wszystkie, civium substancye, ferro et igne zniósszy w powiecie śniatyńskim i kołomyjskim tak wiele jasyrów ze wszystkiego kąta pokuckiego na swoje zapędziwszy koczowiska, ad extremum wszystkie ziemie własnością jakąś już sobie swoi, zaczem będzie prosił J. Kr. Mci p. poseł nasz, aby paterna benignitate patrząc na zniszczenie powiatów tych, w których i dotąd ferialiter grasuje nieprzyjaciel, żeby do większego Rzptej nie przyszło niebespieczeństwa za ustąpieniem tej prowincyi, aby J. Kr. Mć p. n. m. exemplo pierwszych expedycyi tu przy Haliczu pospolitem ruszeniem... stawać kazać raczył.

[1] Król zwołał sejmik halicki na 8 lipca celem uchwalenia obrony od Kozaków, Tatarów i Turków C. H. 144 p. 445—9.

[2] inter aura coelia w H.

4. Prosić i o to obnixe będzie, aby in tam afflicta re nostra i opłakanych krajów naszych ad parvam manum nostram dla obzory tej tu prowincyi, na której prawie omnium sparła się salus et securitas, raczył prędkie obmyśleć praesidium.

5. Stosując się do woli J. Kr. Mci o skróceniu sejmu przyszłego i o tem, aby IMciom pp. posłom naszym obranym na sejm mentem nostram deklarował, aby sejm ten jako najkrótszy być mógł, i to cokolwiek concordes na tym sejmiku umówili szerzej obecny oretenus referował. Działo się w Haliczu dnia 8 Julii, tysiąc sześćset pięćdziesiątego wtórego. Jędrzej Potocki starosta halicki, kołomyjski marszałek koła sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 144 p. 454—456.

66.

Halicz, 9 września 1652.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo ziemie halickiej zjachawszy się na sejmik elekcyej deputata oraz i relationis sejmiku przeszłego na dzień dziewiąty września anni praesentis, przychylając się do konstytucyej tegoż sejmu z relacyi IMciów pp. posłów naszych takowe laudum między sobą namówiliśmy.

2. Naprzód co się tknie podatków sejmem uchwalonych, iż nam konstytucya czasu wydawania podatków nie wyraziła a IMć pp. posłowie nasi odłożyli do naszej namowy, tedy my do wydania konstytucyą uchwalonych poborów a naprzód za borgową służbę ośmi primam diem Octobris naznaczamy. Te aby ziemia nasza z powiatami swymi pro tempore nominato IMci p. poborcy naszemu niżej mianowanemu wydała praesenti laudo stanowimy.

3. Na zaciąg nowy, konstytucyą mianowany, per quatuor tempora anni czterdzieście poborów uchwalone, do wypłacenia tych poborów czas takowy deklarujemy. Na pierwszą ćwierć do zapłacenia dziesięciu poborów diem eandem primam Octobris destynujemy. Na drugą ćwierć wypłacenie drugich poborów także primam diem mensis w kożde ćwierci przypadający naznaczamy do rąk IMci p. poborcy naszego, salvis podług prawa abjuratis. Do których poborów wybierania użyliśmy IMcie p. Jana Kurdwanowskiego podstarościego grodzkiego trembowelskiego, którego uważywszy koszty przy odbieraniu poborów pozwoliliśmy od każdego kwitu po groszy piętnaście, nad które więcej IMć p. poborca wyciągać nie powinien.

4. A iż iuramenta currunt circa devastata et peste extincta bona ziemie i powiatów naszych, tedy ex mutuo consensu nostro więcej od iuramentu nad groszy pięć suscepty wyciągać nie ma kancellarya.

5. Jest też to constitutione cautum, aby każda ziemia komissarza swego miała circa solutionem nowo zaciągnionemu żołnierzowi. Przychylając się tedy do tej konstytucyej uprosiliśmy WIMci p. Andrzeja Potockiego starostę halickiego, aby podług prawa opisanego tę funkcyą IMć p. starosta raczył expedire.

· 6. Także do zrewidowania włok w dobrach J. Kr. Mci wybranieckich w ziemie naszej będących IMć pp. Jerzego z Mrozowic Mrozowickiego pisarza ziemie halickiej sekretarza J. Kr. Mci i Adama Zebrzydowskiego podstarościego halickiego grodzkiego użyliśmy. Ci aby IMcie stosując się do konstytucyej sejmu przeszłego lustracyą do efektu przed sejmem przyszłym przywiedli i słuszną na sejmiku sejm uprzedzającym dali relacyą zleciliśmy, a tęż ralacyą na sejm da Pan Bóg przyszły odniosą IMci pp. posłowie od nas obrani.

7. Pro praesidio zamkowi halickiemu per constitutionem sto piechoty zaciągnąć z poborów uchwalonych w ziemi naszej pozwolono. My tedy przychylając się do tej konstytucyej zlecamy IMci p. poborcy naszemu, aby jako skoro na zamek halicki wprowadzona będzie piechota na każdy miesiąc swej według zwyczaju miesięczne nie zatrzymując oddawał pieniądze.

8. A iż czopowe z prasołką tej ziemie i powiatów do niej należących osobno przy ziemi halickiej zostawa, które się poczyna die decima quinta praesentis, tedy do wybierania onego użyliśmy IMci p. Wojciecha Bieniowskiego wójta kołomyjskiego virtuti integrae et fidei poleciwszy całą tę exakcyą, z której dać rationem na przyszłym da Bóg sejmiku eletionis deputata in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio powinien będzie IMć p. Bieniowski, którego evincere ab impedimento od skarbu ratione prasołki powinniśmy, na co osobny skrypt dać IMć p. Bieniowskiemu zleciliśmy IMci p. Mikołajowi Truskolaskiemu miecznikowi ziemi lwowskiej marszałkowi na ten czas koła naszego ręką onegoż podpisany. Rachunek zaś czopowego ziemie naszej, które było in administratione niegdy IMci p. Jana Stanisława Sikorskiego pisarza grodzkiego halickiego dotąd, a za zejściem z tego świata zostawa przy sukcessorach zmarłego IMć p. pisarza grodzkiego, ten dla słusznych przyczyn odkładamy IMciom pp. sukcessorom ad festum Sancti Martini in anno praesenti, do którego wysłuchania rachunku deputujemy z koła naszego IMci p. Jana Kurdwanowskiego podstarościego grodzkiego trembowelskiego i Wojciecha Bieniowskiego wójta kołomyjskiego[1]. Ciż pomienieni IMci pp. deputaci zjechawszy się na czas mianowany do Halicza, tam rationem proventus et distributivae quam et restantem summam a successoribus recipient, która przy teraźniejszym IMci p. poborcy naszym czopowego zostawać będzie do decyzyi dalszej naszej; jednak to cavemus IMciom pp. sukcessorom zmarłego IMci p. pisarza grodzkiego halickiego, iż kwity jeżeli są jakie ręką IMciów pp. marszałków naszych podpisane IMci pp. deputaci nasi przyjmą. A iż na pomienionym IMć p. pisarzu grodzkim halickim co względem czopowego i prasołki ziemi naszej należącej otrzymana była banicya od instygatora koronnego w Trybunale radomskim, także i na IMci p. papieskim, tedy hoc laudo warujemy, że ab omni impedimento w tej sprawie successores zmarłego IMci p. pisarza grodzkiego halickiego post praestitam satisfactionem reszty, która przy IMciach zostaje evincere powinniśmy.

9. A iż po wielekroć IMć p. Jerzy Mrozowicki pisarz ziemie halickiej sekretarz J. Kr. Mci jako bonus civis patriae, insistendo vestigiis domu swego przy trudach cum dispendio fortunae suae et salutis zwykł contestari usługę swoję na różnych miejscach ziemi tej naszej z ukontentowaniem IMciów braciej wszystkich, tedy wdzięczni zostając uznanych i przychylnych kandorów IMci w odwdzięczeniu szczupłe mając pod taki czas erarium, ofiarujemy IMci p. pisarzowi mianowanemu sto czerwonych zł. z czopowego, objecując i dalszą przy spólnej namowie naszej regratyfikacyą.

10. Na instancyą też i prośbę IMć p. Andrzeja Poniatowskiego za koszty i prace podjęte przy uwiezieniu podczas rebeliej kozackiej ksiąg grodzkich trębowelskich objecujemy na przyszłym sejmiku bliższym nagrodę umówić. To tedy laudum nasze, aby ad acta z podpisem ręki IMć p. Mikołaja Truskolaskiego miecznika ziemie lwowskiej marszałka koła naszego podane było onemuż zleciliśmy. Dan w Haliczu dnia dziewiątego września roku tysiąc sześćset pięćdziesiątego drugiego. Mikołaj Truskolawski miecznik ziemie lwowskiej marszałek na ten czas sejmiku electionis deputata i relationis sejmu blisko przeszłego.

Castr. Hal. Rel. 144 p. 503—507.

[1] Wspomniany Sikorski zaniemógłszy ciężko pojechał dla ratowania zdrowia do Lwowa i tu dnia 8 lipca ciężko chory uczynił manifestacyą w grodzie, że pilnie starał się zadość uczynić obowiązkowi poborcy, który to urząd na prośbę braci objął, że jednak szlachta zasłaniala się i wrogiem i morowem powietrzem, dlaczego też czopowego ledwie trzysta kilkadziesiąt zł. wybrał i te ma u siebie prasołkę wybraną w kwocie dwa tysięcy kilkaset zł. oddał, jednak kwitu na tę sumę od sędziego ziemi halickiej Stanisława Glińskiego nie otrzymał. Ob. Prot. Rel. C. Leopol. 639 p. 536.

67.

Halicz, 8 marca 1653.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemi halickiej na dzień dzisiejszy sejmiku powiatowego [1] zgromadzeni, wiadomo czynimy, iżeśmy przy instrukcyi IMciom pp. posłom na sejm do Brzyścia Litewskiego wysłanym napisanej tę spólną namowę naszę uczynili.

2. Naprzód respektując na teraźniejsze uszczuplenie intrat dla spustoszenia tych krajów, nie chcąc jednak deesse bono publico tymże IMciom niektórym naznaczyliśmy względem kosztów, które ponosić muszą, ukontentowania, t. j. IMć p. sędziemu zł. 600, IMć p. pisarzowi ziemskiemu zł. 300, IMć p. podstarościemu trębowelskiemu zł. 300 i IMć p. Bieniewskiemu, jeżeli pojedzie, także zł. 300 oddać i na tę drogę onych posiłkować. Przetoż, aby te pieniądze IMciom należące IMć p. administrator czopowego quam primum oddał, mieć chcemy i onego tą naszą uchwałą onerujemy, kwity od IMciów z powzięcia tych sum asygnowanych dane przy kalkulacyi gotowi będąc przyjąć.

3. A że urodzonemu p. Jędrzejowi Poniatowskiemu nagroda kosztów jego miała być na tym sejmiku opatrzona, której na ten czas onemu praestare nie możemy, tedy do sejmiku relacyjnego to odkładamy, że go to dojdzie spem mając.

4. Więc że IMć p. Stanisław Papieski także IMć p. sukcessorowie nieboszczyka IMci p. Jana Stanisława Sikorskiego pisarza grodzkiego halickiego uczynili w kole naszem dostateczny rachunek i kalkulacyą administracyi swoich tak podymnego jako i czopowego, tedy aby im kwit był przez IMci p. marszałka dany zleciliśmy, eo jednak praecustodito, aby IMć p. Papieski retentorów swoich tak podymnego jako i czopowego za administracyi swej konwinkowanych regestr na przyszłym sejmiku oddał, IMcie zaś pp. Sikorscy według kalkulacyi podanym (sic) regester perceptorum roku przeszłego czopowych pieniędzy przez nieboszczyka rodzonego IMciów powziętych także z podpisem rąk swoich, także i regestr retentów ex anno 1651 niedobranych do rąk IMci p. marszałka sejmiku tego oddali. O które to retent dochodzenie na przyszłym da P. Bóg relacyjnym sejmiku, że sposób wynajdziony fraterneśmy sobie przyrzekli, na co dla pewności tę naszą uchwałę podać ad acta IMci p. marszałkowi podpisawszy zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia ósmego marca roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego trzeciego. Stanisław Głowiński sędzia ziemski i marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 144 p. 756—758.

[1] Pod niebytność kasztelana hal. naznaczył z rozkazu królewskiego czas tego sejmiku poselskiego starosta miejscowy Jędrzej Potocki. Atoli w grodzie hal. wobec subdelegata Andrzeja Poniatowskiego Rafał Kazimierz Makowiecki starosta hal., Jan Kurdwanowski podstarości, Baltazar Ostroski notaryusz swem i ziemian trębowelskich 4 marca w grodzie tremb. po otrzymaniu uniwersałów króla w rozpisaniu sejmikowego terminu przez Jędrzeja Potockiego imieniem swem i ziemian założyli manifestacyą, że z powodu oddalenia na miejsce i czas tego sejmiku nie zdołają się stawić. C. Tr. 134 p. 112.

68.

Halicz, 8 marca 1653.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya IMciom pp. WIMci p. Jędrzejowi Potockiemu staroście halickiemu, kołomyjskiemu, urodzonym Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu, Krzysztofowi Strzemeskiemu podsędkowi, Irzemu Mrozowickiemu pisarzowi urzędnikom ziemskim halickim, Janowi Kurdwanowskiemu podstarościemu sądowemu trembowelskiemu, Wojciechowi Bieniewskiemu wójtowi dziedzicznemu kołomyjskiemu posłom ziemi halickiej na sejm dwuniedzielny, w Brześciu Litewskim pro die vigesima quarta Martii przypadający dana i spisana w Haliczu die octava Martii anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio.

2. Dowodnie to nasza baczy po J. Kr. Mci p. n. m. iż nikt magis inhaeret Jego pańskiego majestatowi serca, tylko salus pospolita, za który afekt ku Rzptej naszej ojcowski podziękowawszy i szczęśliwych dni królowi IMci p. n. m. powinszowawszy, uniżoną naszą oddadzą IMć pp. posłowie czołobitność.

3. Aniżeli ad publica negotia ingres uczynią, uskarzą się i serio expostulabunt z kancellaryej J. Kr. Mci, że listy sejmikowe do ziemi naszej nie przysłane, dla czego się ordo consiliorum interrumpować musiał.

4. Sejm że nie w Koronie ale w Litwie, jako jest novo et inusitato exemplo złożony, tak jeżeli inne województwa na odprawowanie jego na tamtem miejscu nie będą pozwalali, do tegoż się i pp. posłowie nasi skłonią, sin minus zgody spólnej odbiegać nie będą.

5. Po szczęśliwem zaczęciu sejmu upomną się pp. posłowie nasi, aby się prawa o wakancyach et de incompatibilibus dosyć stało, do niczego inszego nie przystępując.

6. Zapłata wojsku koronnemu tak dawnego jako i nowego zaciągu porozumiawszy się z górnemi województwy, jeśli że przez skarbową czyli też województw dyspozycyą oną praestari, pp. posłowie providebunt ażeby quam primum doszła urgebunt.

7. Wielkie [2] jest impositum Mciom pp. hetmanom onus armorum, którego pilnując niesłuszna, aby procesami trybunalskimi aggrawowani byli. Przeto assygnacye do dóbr królewskich na chleb iteratis vicibus dane nie hetman ale ten, który ją uprosi aby odpowiadał, pp. posłowie upomnią się, z których jurysdykcyej iż przeszłą konstytucyą wyjęte jest podawanie rotmistrzów wybranieckich, przeto się domówią pp. posłowie, aby przy starym zwyczaju i prawie zatrzymani byli, także i rotmistrzostwo kwarcianne aby nie było dawane tylko za zaleceniem hetmańskiem.

8. Wojsko koronne jako jest osobliwem staraniem IMci p. hetmana i inszych IMciów wojskowych w służbie Rzptej zatrzymane, tak i przy odniesieniu wszelkiej gratitudinis aby assekuracye IMciom kompensowane były et fides interposita eliberowana i ukontentowana była pp. posłowie obmyślą.

9. A że instans Reipublicae periculum inaczej tylko per arma propulsare nie może, upatrując to, że wojska koronnego posiłkować nie możemy tylko oppositis za całością ojczyzny pectoribus nostris, tedy przychylając się do zgody inszych województw, jeśliby pospolitem ruszeniem tę wojnę odprawować przyszło, aby go nikt nie uchylał serio co to pp. posłowie mają konstytucyą anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi primi, w tym punkcie podnosząc, że szlachta osiadła za żołd Rzptej służąca, jeśliby sami osobami swymi w obozie służyli, aby

[2] Wszelkie

poczty proporcynalne w powiatach swych mieli. Do którego to pospolitego ruszenia i miasta żeby należały według konstytucyej, dawszy w moc urzędnikom województw nieposłusznych, także i plebei dobra ziemskie quibusvis contractibus nie in commune trzymający, aby osobami swymi ono odprawowali, więc kupcy Żydzi aby się ad onera bellica przykładali w powiatach.

10. W pospolitem ruszeniu że ordo iustitiae jest postanowiony, do którego urzędnicy ziemscy należą, przetoż aby tak IMci pp. starostowie jako i pp. urzędnicy ziemscy przy województwach ziemiach i powiatach praesentes byli sub amissione urzędów swoich pp. posłowie serio cavebunt. Więc żeby w sądzie tym wojskowym ponieważ przez tę wojnę ordinaria iudicia mieć nie możemy, każdy mógł swoje krzywdy dochodzić obmyślą. Jeśli zaś łanowa wyprawa do konsensu Reipublicae nastąpiła, do zgody się inszych województw pp. posłowie akkomodować będą, eo precustodito, że ci, którzy sumy lubo wielkie lubo małe qualitercunque sobie assekurowane u kredytorów mają, od nich ani interesu ani żadnego pożytku nie biorą, aby do wyprawy nie należeli.

11. A że pod takowy czas zwykła się wszędy swawola szerzyć, osobliwie w naszych krajach[1] w pograniczu Wołoskiem zostawających, gdyż tam mamy capita seditionum na okazye nieszczęsne ojczyzny naszej vigilantia, przetoż ordinibus regni to przełożywszy, laudum które sobie względem domowej obrony naszej, dościa retentów niewydanych podatków na sejmiku relationis uchwaliliśmy, aby nasi aprobacyą pp. posłowie przynieśli starać się mają. Podatki jeśliby były od Rzptej uchwalone, aby od nich ziemia nasza jako funditus przez nieprzyjaciela i powietrze i żołnierskie przejścia zniesiona providebunt pp. posłowie, ażeby totum negotium to do braciej na sejmik relacyjny przynieśli.

12. Presidium Kamieńca Podolskiego, że według konstytucyi prowiantem nie jest opatrzone i przez Rzptą naznaczone urodzonemu Marcinowi Liniewskiemu że nie oddane, upomną się pp. posłowie, aby nikomu inszemu ale onemu oddane były, które jeśli skarb w szafunek komu inszemu podał nie mają być in rationibus przyjęte.

13. Należy wiele Rzptej na obronie zamku trembowelskiego, przeto aby był praesidio opatrzony pp. posłowie instabunt.

14. Rewizya wybranieckich łanów, że liquidari dla spustoszenia przez miecz i powietrze ziemie naszej halickiej nie może, ad feliciora tempora aby była odłożona prosić pp. posłowie mają.

15. Prasołkę halicką dosyć prowent mały, że skarb sobie uzurpuje, aby more solito przy czopowem chodziła na praesidium obrony ziemie halickiej pp. posłowie upomną się i processa o to z pp. poborców naszych aby były zniesione.

16. Wniesiona po kilkakroć za IMcią p. Janem Potockim wojewodzicem bracławskim o wrócenie pieniędzy na zaciąg ludzi służebnych pod Zborów wydanych instancya aby do skutku przyszła starać się pp. posłowie mają.

17. Ostatek dexteritati IMciów pp. posłów polecamy, fide et honore IMć obligując, aby bonum publicum przed oczyma mając, securitatem quam maximam nostri obmyślili. A te artykuły dla pewności ręką IMci p. marszałka koła naszego podpisane do akt podać zleciliśmy. W Haliczu dnia ósmego Martii anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio. Stanisław Głowiński sędzia ziemski i marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 144 p. 750—756.

[1] po krajach mając

69.

Halicz, 6 maja 1653.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów jej trębowelskiego i kołomyjskiego pro die sexta Maii według czasu w konstytucyej mianowanego do Halicza na sejmik relationis zgromadzeni obronę spólną takową namówiliśmy. Naprzód iż do wyprawy łanowej ani pieniężnego żołnierza będąc w dobrach i substancyach naszych enervati possibilitatem nie mamy, ani poborów żadnych dla wielkiego tych krajów spustoszenia dać nie możemy; pospolite ruszenie, przychylając się do zdania J. Kr. Mci p. n. m., more od przodków naszych i nas samych usitato umówiliśmy sine divisione belli, gdy insze województwa na nie się do boku J. Kr. Mci stawią.

2. Na któreto pospolite ruszenie za wyjściem wici od J. Kr. Mci więc i na dzień i miejsce popisu według konstytucyej 1621 przybyć mamy i ono odprawować we wszystkiem się do tej konstytucyej¦ konformując. Wdowy, starzy, chorzy, minorennes, osoby duchowne dobra ziemskie trzymający poczty proporcyonalne stawić powinni inhabilitatis[1] zaś cognitio duktorowi, urzędnikom ziemskim i deputatom obranym według praw dawnych i tejże konstytucyej opisu należeć będzie. A że służby wojennej, do której ex legibus wszyscy tenemur wszelką diminucyą ziemia nasza ponosi, tak przez IMciów pp. starostów niesądowych, optima bona tu trzymających, jakoteż i od osób usługą Rzptej się bawiących, tu w ziemie naszej amplas possessiones mających, którzy penitus na tę expedycyą, prout prioribus exemplis edocti sumus nie wyprawują, tedy jeśli żeby IMć osobami swymi zostawając w usłudze Rzptej stawić się nie mogli, co na popisie attestacyami probować powinni, tę jednak wyprawę służebnych ludzi albo przyjaciół swych odprawić powinni będą, ten sposób im podając, aby gdzie przedtem sine abiuratis podymnego symplę trzydzieście zł. płacono żeby konia jednego z porządnym rynsztunkiem stawić do pospolitego ruszenia byli powinni, minutiorum zaś bonorum haeredes et posessores do ordynacyi prawa pospolitego i decyzyej duktora urzędników ziemskich i deputatów konformować się powinni. Dobra jednak JWIMci p. Stanisława Potockiego wojewody podolskiego, hetmana polnego koronnego pro Reipublicae integritate w obozie excubantis w possessyej IMci zostawujące, dzierzawców w to nie inkludując, uwalniamy.

3. Ślachta zaś uboższa z rąk swoich pożywienie mający, possessionibus jednak terrestribus gaudentes, ze dwóch dworzysk jednego, albo też gdzieby pomiaru nie było z między siebie piątego bene armatos et provisos do tej expedycyej wyprawić i stawić będą powinni, nie referując się na świeże abiuratorum kwity, ale jako według dawnych possessyi swoich dworzyskami siedzą, w czem porządek duktor z urzędnikami ziemskimi i deputatami na popisie gdzie wszystka szlachta piesza jak przedtem stawali być mają i decyzyej ich dosyć czynić będą powinni.

4. A że do sądów i inszych powinności podczas pospolitego ruszenia tak dygnitarze jako i urzędnicy wszyscy ex lege należą, tedy stringimus do tego IMciów pp. urzędników ziemskich wszystkich, aby na to pospolite ruszenie osobami swymi w ziemi naszej stawali sub ammisione officiorum suorum, które pro vacantibus wolno będzie sobie uprosić, excepto legali impedimento z którym się na popisie opowiedzieć mają.

5. Miasta zaś według tej konstytucyej i świeżej J. Kr. Mci deklaracyej na ten sejmik danej opisu zachować się powinni dziesiątego z pośrodka siebie wyprawując. O czem na przy-

[1] inhabilibus

szłym popisie duktor z urzędnikami i deputatami ordynacyą uczynią i każdemu miastu J. Kr. Mci proporcyonalną wyprawę naznaczą.

6. Ci zaś szlachta, którzy sumy albo wielkie lubo małe qualitercunque sobie asekurowane mają na kredytach. a od nich ani interessu ani żadnego pożytku nie biorą, jeśliby inszych dóbr nie mieli, do wyprawy i personalnego stawania nie należą.

7. Piechoty in praesidio zamku halickiego zostawającej, póki według konstytucyej 1634 pospolite ruszenie z tutejszej ziemi równo z inszemi województwy nie wynidzie, in absentia IMciów pp. starosty i wojskiego halickich doglądać ma IMć p. duktor powiatowy, aby w swym porządku była. Popis zasię co miesiąca przed nim p. kapitan sub poena bannitionis coram quocunque iudicio et officio regni ad instantiam cuiuscunque indigenae repetenda odprawować powinien będzie i z p. pułkownikiem, co in passu władzy IMci p. hetmana nie derogując, we wszystkiem onemu posłuszny będąc znosić się ma.

Około zaś czynienia sprawiedliwości podczas pospolitego ruszenia według konstytucyej że urzędy zachować się mają, ani sług jeden drugiemu przemawiać i przyjmować ab actu laudi praesentis sub poena ibidem expressa nie powinni. Duktora i rotmistrzów, których sobie na popisie obierzemy regimentu jego i rządu a nie kogo inszego słuchać powinni będziemy.

9. Więc że nie ustawające z nadwerężeniem zdrowia trudy i z uszczerbkiem substancyi koszty, które w podawających się publicznych funkcyach urodzony p. Stanisław Głowiński sędzia ziemie halickiej w ziemi naszej ponosi, jako i teraz z sejmu na Trybunał skarbowy i komissyą lwowską naznaczony od nas jest komisarzem, godne są wielkiego respektu, przetoż jeśliby pospolitem ruszeniem nagłą Rzptej potrzebę zaszczycić nam przyszło a nie mógłby na nie przybyć, tedy od pospolitego ruszenia osobę jego uwalniamy.

10. Obrona zamku trembowelskiego nietylko ziemi naszej gdzie depozyt honorów i dóbr naszych zostawa, ale też i Rzptej hoc propugnaculum i forteca od Ukrainy prawie już pierwsza wielce potrzebna, że nie jest na tym sejmie provisa, tedy necessetujemy do tego IMci p. poborcę naszego, aby sub poenis de retentoribus sancitis reszty poborów naszych ad aerarium publicum należących na zaciąg piechoty dwudziestu niemieckim trybem po zł. dwunastu rachując na miesiąc przez te dwie ćwierci dawał pieniędzy za które szlachetny p. Stanisław Łysoskurski[1] obywatel powiatu tamtego na zamek ten zaciągnął piechotę i tam z nią był. Względem czego od pospolitego ruszenia go uwalniamy, a to pod regimentem IMci p. Gabryela Zamiechowskiego wojskiego trembowelskiego tamże na tym zamku zostawającego, w czem pewni będąc tego, że skarb Rzptej onemu to in rationibus przyjmie p. poborcy warujemy.

11. Po odprawieniu zaś przed duktorem i urzędnikami popisu jeśliby tego ratio i necessitas potrzebowała, aby pp. obywatele powiatu trembowelskiego przy Trębowli zostawali, to in optione IMciów zostawujemy, excepto gdyby około tego inaksza J. Kr. Mci była dyspozycya. Zatrzymanie zaś dalsze po wyściu dwóch ćwierci tej piechoty, tak pro praesidio halickiego jako i trębowelskiego zamków zostawającej, na sejmik electionis deputata odkładamy i pro necessitate dalszą zapłatę ordynujemy.

12. Retenta czopowe i inszych podatków z lat przeszłych ad aerarium nostrum należące z relacyej pp. administratorów być wielkie widzimy, tedy inhaerendo iuri publico i deklaracyej pierwszej naszej ten sposób odiskania ich najdujemy, aby pp. administratorowie czopowego i inszych podatków ab anno 1649 ad annum 1652 i sukcessorowie ich sub poenis de retentoribus contributionum sancitis regestra retentorum rękami swemi podpisane lubo kondemnaty są ad acta castrensia haliciensia intra decursum unius septimanae podali.

13. Według których regestrów urodzony Mikołaj Bratkowski, któregośmy do odesłania tych retentów za delatora uprosili, jego to fidei et conscientiae cale kommiltując sine omni

[1] Lusoskurski

respectu cum retentoribus lubo przyjacielsko lubo prawnie czynić będzie i retenta od nich wyciągać powinien, koszt w dochodzeniu onych przy kalkulacyej przyjąć mu podjęty i salario debito ukontentować go obiecując.

14. Na urzędy zaś grodzkie wkładamy, aby tak o retenta poborowe jako i czopowe co dwie niedzieli fiskowe[1] odprawowali i takowe sprawy sine praesentia delatoris et quacunque appellatione sądzili, salvis jednak abiuratis desertatorum et quietationibus reservatis, kogoby jednak z pp. administratorów, który mimo kwit swój dany na delacie podał, poenae dupplici quatuordecem marcarum subiacebit in eodem officio ad instantiam iniuriati sine quavis appellatione parti et officio solvenda, którą penę wkładamy i na p. teraźniejszego delatora, jeśliby kogo w tych retentach uchylił i według regestrów niechciał prosekwować ad delationem cuiuscunque repetendam.

15. Którą to namowę i uchwałę naszę poenis in iure descriptis obostrząjąc fide bona et verbo nobili trzymać sobie objecujemy, na co dla pewności zleciliśmy, aby to laudum p. marszałek koła naszego ręką swą podpisawszy ad acta podał. Działo się w Haliczu die 6 Mai r. Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego trzeciego. Stanisław Głowiński sędzia ziemski marszałek na ten czas sejmiku relationis halickiego.

Castr. Hal. Rel. 145 p. 905—912.

70.

Halicz, 23 lipca 1653.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemi halickiej i powiatów do niej należących przychylając się do uniwersału króla IMci p. n. m. za trzecie i ostatnie wici ku ratunku i obronie Rzpltej wydanego na dzień dzisiejszy do Halicza się zjachawszy a tam różne media któremi byśmy tak gwałtowną potrzebę ojczyzny zaszczycić i ochocie J. Kr. Mci, który dla jej bespieczeństwa regni caput ku nieprzyjacielowi niesie pro velle et posse wygodzić mogli namawiając, a do inszych uchwał w ziemiach i powiatach województwa ruskiego się konformując, które pospolitem ruszeniem sami na tę wojnę nie idą, tedy i my ojczyźnie miłej nie chcąc deesse a bacząc iż dla wielkiego ziemie naszej spustoszenia i służby wojennej zmniejszenia małyby posiłek tak przez pospolite ruszenie jako i łanowego żołnierza być musiał, miłej ojczyźnie nie chcąc deesse, do laudum na sejmiku relacyjnym uchwalonego, na któremeśmy pospolite ruszenie, jeśli insze województwa viritim pójdą sine divisione belli postanowili przychylając się, a teraz iż in vices pospolitego ruszenia żołnierz łanowy w ziemiach i powiatach województwa naszego jest namówiony, tedy i my na miejsce pospolitego ruszenia i tej łanowej wyprawy w ziemi naszej bardzo szczupłej podejmujemy się stawić do boku króla IMci równo z inszemi ziemiami województwa naszego koni sto po kozacku, na które podymnego półtrzecia według abjurat anni 1650 w grodzie tutejszym uczynionych i kwitów, albo komuby kwit zginął tedy podług regestrów, które IMć p. sędzia ziemie halickiej, jako tego podatku na ten czas administrator ręką swą podpisane podał wydać objecujemy.

2. A do tych ludzi zaciągu uprosiliśmy i użyli IMć p. Bonawenturę Konstantego Bełzeckiego za rotmistrza, który nam gravatim tej się usługi podjąwszy obliguje się zaciągnąć i stawić pod regiment J. Kr. Mci Kozaków w sto konie i rynsztunek porządnych hic na poczet rotmistrzowski

[1] t. j. sądy

nie wytrącając ani żadnych chlebów exakcyi w dobrach J. Kr. Mci duchownych i świeckich nie wyciągając, ale wszędy tak w ciągnieniu jako i mimochodem do suo żyć obiecując.

3. Na które ludzie sposobniejszego i prędszego pieniędzy zaciągnienia nie mając, tylko przez wydanie tych półtrzecia podymnych, które kożdy dziedzic, zastawnik, arendarz albo jakichkolwiek dóbr wszelkich posessor nie odwoływając się ani na inszą wyprawę w inszem województwie i ziemi pozwoloną ani na poddanych swych, którzy teraz przez nieprzyjaciela żołnierza i podatki są wielce spustoszeni, w tak nagłym Rzptej razie de suo respectu dóbr w ziemi naszej zostawających (salva repetitione in quantum będzie chciał u poddanych) zapłacić i wydać do rąk IMci p. Jana Kurdwanowskiego podstarościego trembowelskiego poborcę naszego intra harum duarum septimanarum ab actu praesenti decursum rachując powinniśmy idque sub poena banitionis perpetuae et triplicis solutionis.

4. Którym wszystkim retentorom w powiatach halickim i kołomyjskim rezydującym termin w grodzie żydaczowskim in casu non solutionis i forum ad instantiam IMci p. poborcy, jeśliby tu w Haliczu sądy tak prędko być nie mogły a powiatowi trębowelskiemu w Trębowlej naznaczamy modo et processu fisci.

5. Więc że w tak prędkiej wyprawie, która bez pieniędzy być nie może siła IMciów pp. obywatelów tej ziemi na usłudze Rzptej zostawają, drudzy też w odleglejszych miejscach mieszkają, którzy o tej uchwale naszej tak prędko wiadomości mieć nie mogą, tedy wkładamy to na urzędników i dozorców majętności IMciów, aby ten podatek na czas wyżej mianowany sub poena infamiae et confiscationis bonorum suorum ad instantiam p. poborcy do niego odsyłali i oddawali.

6. Do tegoż oddawania podymnego szlachta uboższa, którzy do pospolitego ruszenia należą a poddanych nie mają, każdy z nich z domu złoty jeden i groszy półosma a ci co poddanych mają iuxta eiusdem anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi quietationes et regestra oddawać powinni będą.

7. Do których wybierania podymnych IMć p. poborca kwitowego nie ma brać więcej nad groszy sześć ze wsi zupełnej ani nic od regestru, jeśliby kto kwitu nie miał nie wyciągać.

8. Więc że roku przeszłego po Batowskiej i teraźniejszego przez Ordę i nieprzyjaciela spalonych i spustoszonych siła się wsi i miasteczek najduje, przeto gdzieby konflagraty znaczne były, takich p. poborca do abjurat przypuszczać ma, które przed nim poddani odprawować będą a odprawiwszy przysięgę nie półtrzecia pobora ale tylko półtora pobora do rąk tegoż p. poborcy będą powinni oddać, za takowymże ut praemissum est względem abjurati salarium.

9. Za takowych wybranych podatków powinien będzie pomieniony IMć p. poborca do rąk IMć p. Bełzeckiego rotmistrza naszego 12.000 zł. p. a względem traktamentu 2.000 zł. za IMci ręcznymi w tychże dwóch niedzielach wybrania poborów zamierzonych, a to sub onere et processu fisci in officiis suprascriptis repetendis oddać.

10. Za które pieniądze te sto koni i z chlebem to komportując, ma IMć p. rotmistrz zaciągnąć. Którym ludziom służbę na ten czas na jednę ćwierć a prima Augusti ją rachując przypowiadamy i popis tej chorągwi pro vigesima eiusdem przed IMciami p. Stanisławem Głowińskim sędzią ziemskim halickim, Mikołajem Truskolaskim miecznikiem ziemi lwowskiej, Stanisławem Kucharskim i Szczęsnym Jasińskim pod Tustanią odprawić IMć p. rotmistrz i stamtąd prosto do króla IMci pośpieszyć będzie powinien, to specialiter warując pomienionemu IMci p. rotmistrzowi, iż jeśliby co z wybranych podatków do zapłacenia wyżej opisanej sumy niedostawało, tedy rekompensę i satysfakcyą tegoż czopowego lubo z inszych podatków na blisko przyszłym sejmiku deputackim obmyśleć submittujemy się et fide bona spondemus.

11. Więc jeśliby tego potrzeba ukazała, aby ten żołnierz w dalszej służbie równo z inszemi województwy wyprawionemi ludźmi zostawał, tedy za obwieszczeniem na niedziel dwie przed wyjściem ćwierci przez IMć p. rotmistrza powinni będziemy takowyż podatek pro prima Novembris złożyć. Z których to podatków modo praemisso wybranych IMć p. poborca nasz rachunek dostateczny na sejmiku elekcyej deputackiej blisko przyszłym sub poena et processu fisci ad instantiam cuiuscunque repetendis uczynić będzie powinien z nich rachunek dawszy jeśliby co zostawało do dyspozycyi IMciów pp. obywatelów oddać będzie powinien.

12. Ściągnienie tej chorągwie teraz od nas na usługę Rzptej namówionej w Tłumaczu i w przyległych tam bliskich dzi żawach naznaczamy, pewni będąc, że IMcie pp. dzierżawcy paszej i odpoczynku przez te kilka niedziel bronić nie będą, ponieważ żadnych inszych stacyj ani chlebów wyciągać nie powinni. O czem aby imieniem naszem IMci p. marszałek koła naszego przez pisanie swe lubo ustnie z JWIMcią p. hetmanem koronnym konferował i IMć lubo na to lubo na insze stanowisko o asygnacyą prosił zlecilíśmy.

13. Doszło też to nas wiedzieć, iż IMć p. poborca nasz na sądzie teraźniejszym skarbowym komissyej lwowskiej tak względem abjurat jakoby nieprawnie odprawionych jakoteż i o pobór łanów nie według konstytucyej anni 1629 wybrany w trudności i opale zostawa. Przetoż iżeśmo my konformując się niższym województwom na exakcyę łanową, nie na żadną inszą pozwolili, upraszamy tego znacznego konsenzu, aby w teraźniejszym naszym corocznym prawie zniszczeniu fraterne się obejść z nami chcieli i do zgody powszechnej sejmowej to odłożyli, jeśliby w czem sobie skarb defekt u nas pretendował, gdyż teraźniejsza exakcya już prawie skończona nazad, sine summo poddanych dosyć utrapionych dispendio, cofać by się nie mogła.

14. Wzgląd mając na spustoszenie wielkie przez różne przypadki miasta J. Kr. Mci Halicza, folgę im w tym podatku czynimy, iż tylko do jednej symple według tychże anni 1650 kwitów zapłacenia będą powinni. Także i mieszczanie kołomyjscy funditus prawie tak rok przez nieprzyjaciela zniesieni. Za tymiż mieszczany halickimi wnosimy instancyą do J. Kr. Mci p. n. m., aby miłościwym pańskim respektem onych w nadaniu libertacyi do lat kilku poratować raczył.

15. Którą to naszą uchwałę aby do wiadomości prędzej przyszła po miastach obwołać kazaliśmy i one ręką swą IMć p. marszałek koła naszego podpisał i do akt podał użyliśmy. Działo się w Haliczu die 23 Julii roku Pańskiego 1653. Stanisław Głowiński sędzia ziemski halicki i marszałek sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 145 p. 1160—1168, poczem regestr poborów łanowego do p.. 1129. Castr. Tremb. 134 p. 205—210.

71.

Halicz, 15 września 1653.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej z powiatami do niej należącymi zjechawszy się do Halicza na sejmik elekcyi deputata prawem opisany pro decima quinta Septembris anni praesentis przychylając się do przeszłego laudum sejmiku naszego die 23 Julii anni praesentis w Haliczu za uniwersałem J. Kr. Mci odprawionego, quo laudo warowaliśmy IMci p. Bonawenturze Konstantemu Bełzeckiemu rotmistrzowi naszemu, iż ieżeliby co z wybranych podatków za zaciąg sta koni uchwalonych do zapłacenia 14.000 zł. p.

nie dostawało, tedy satysfakcyą lubo z czopowego lubo z podatków na blisko przyszłym, t. j. teraźniejszym sejmiku deputackim obmyśleć submitowaliśmy się et bona fide spopondimus. W czem tedy eliberando fidem nostram ob pertinatiam w niewydawaniu podatków, takową satysfakcyą laudo praesenti namówiliśmy i postanowiliśmy.

2. IMć p. Jan Kurdwanowski podstarości trembowelski poborca nasz do wybierania na zaciąg podymnego na przeszłym sejmiku uchwalonego, iż już dał kilka tysięcy do rąk IMci p. rotmistrza naszego, tedy submituje się na blisko przyszłą niedzielę dodać IMci p. rotmistrzowi naszemu sumę dziesiątka tysięcy zł. p. Z osobna IMć p. Wojciech Bieniewski wójt kołomyjski administrator czopowego i prasołki ziemie naszej ex nunc daje zł. pięćset IMci p. rotmistrzowi naszemu a residuum summae, to jest półczwarta tysiąca zł. p. zostającą na zaciąg IMć p. rotmistrzowi naszemu powinien oddać IMć p. poborca nasz za niedziel trzy ab actu praesenti IMci p. rotmistrzowi lub jego substituto za kwitem ręcznym idque sub rigore poenae laudi anterioris. A iż wiele takowych IMciów pp. obywatelów ziemie halickiej, którzy ob levipendium et negligentiam uchwalone zatrzymali podatki i mere oddawać ich niechcą, tedy IMć p. poborcę naszego obligujemy, aby sine intermissione quam citissime u tych, którzy nie oddali, per strepitum iuris dochodził retent et urgeat ab officio praesenti executionem, która egzekucya pro violentia niema imputari, o co jeżeliby kto chciał trudnić submittujemy się evincere WIMć p. starostę halickiego et officium eius. A iż nam rachunku z podymnego dla niewybrania podatków IMć p. poborca na teraźniejszym nie uczynił sejmiku tedy na przyszłym bliższym sejmiku in medio nostri powinien nam będzie sufficientem dare funkcyej swej rationem.

3. Protestamur przytem na tych IMciów pp. obywatelów, którzy laudo nostro contrarii zostając podatków uchwalonych na tak gwałtowną ojczyzny potrzebę wydać in tempore nie chcieli i dotąd zaciąg nasz zatrudniwszy na stanowisku zatrzymali o co iterum atque iterum praecavendo indemnitati nostrae protestamur.

4. A iż popis chorągwi naszej podług pierwszego nie doszedł laudum, tedy użyliśmy IMciów pp. Adama Zebrzydowskiego podstarościego grodzkiego[1] halickiego, Wojciecha Bieniewskiego wójta kołomyjskiego, Stanisława Kucharskiego, którym plenariam dajemy potestatem, aby Mć do Tłumacza na blisko przyszły poniedziałek zjechawszy, absentia unius non obstante chorągiew naszą popisali, w niej dobry upatrzyli i postanowili porządek, zniósszy się z IMcią p. rotmistrzem naszym. Która to chorągiew nazajutrz po popisie do boku J. Kr. Mci recta iść będzie powinna.

5. A iż J. Kr. Mć. raczy nas swoim uniwersałem napominać, abyśmy sejmem uchwalone na zapłatę wojsku J. Kr. Mci oddali pobory i IMć p. poborcę naszego, aby się na komissyą z resztą zostającą z ziemi naszej stawił napomnieli, my jako każdego rozkazu J. Kr. Mci oboedientes nec ultimi w wydawaniu podatków zostajemy, tak i na ten czas stosując się do woli i uniwersału J. Kr. Mci, obligujemy IMć p. poborcę naszego, aby resztę podatków oraz i rationem skarbowi na komissyej oddał.

6. Czopowe z prasołką osobno przy ziemi halickiej i powiatach do niej należących zostawa, które iż per administrationem roku zupełnego ad 15 Septembris anni praesentis zostawało przy IMci p. Wojciechu Bieniowskim wójcie kołomyjskim virtuti et fidei commissam a że na teraźniejszym sejmiku deputackim pro dexteritate sua tak w exakcyej jako i distributiva satisfecit ziemi naszej, tedy administracyej ob praestitam nobis satisfactionem za rok przeszły IMci p. Wojciecha Bieniowskiego wójta kołomyjskiego hoc laudo kwitujemy. A na ten rok który się poczyna na decima quinta Septembris anni praesentis a o tymże czasie kończyć się będzie in anno 1654 tegoż IMci p. Wojciecha Bieniewskiego wójta kołomyjskiego użyliśmy eiusdem virtuti, integritati et fidei poleciwszy exakcyą, z której rationem na przyszłym sejmiku

[1] płockiego

deputackim in anno 1654 przypadającym nam dać powinien będzie zwyż mianowany IMć p. administrator, którego evincere ab impedimento od skarbu ratione prasołki powinniśmy.

7. A iż wiele miast i miasteczek za lat kilka czopowego nie oddało propter devastationes et desolationes, tedy widząc impossibilitatem odiskania retent ad annum 1651 puszczamy administracyą. Lecz ab anno 1651 ad secundum, anno 1652 ad tertium aby retenta czopowego były rekwirowane, na to użyliśmy za instygatora IMć p. Bartkowskiego regenta kancellaryej grodzkiej halickiej, któremu commitimus dochodzenia retent i onemu proporcyonalną za wyciąg ..... retent pro labore objecujemy gratitudinem.

8. A iż służba piechocie, która pro praesidio zamkowi halickiemu ordynowała z podatków ziemi naszej Respublica już ultimis diebus Septembris expiruje, których hoc turbulento et periculoso tempore my potrzebne uważając pro praesidio zamku halickiego, na którym honorum et bonorum ziemie naszej zostaje depositorium w służbie zatrzymanie na jeden miesiąc, t. j. per Octobrem zapłatę obmyślamy i IMci p. administratorowi czopowego naszego złotych dwanaście set na jeden tylko miesiąc onym dać zlecamy, na co iż złotych sto i pięć reszty roku przeszłego przy IMci p. administratorze czopowego zostaje, tedy reliquum z teraźniejszego dołoży roku. To tedy laudum nasze zleciliśmy aby p. marszałek koła naszego ręką swą podpisawszy ad acta podał. Działo się w Haliczu decima quinta Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo quiquagesimo tertio. Mikołaj Truskolaski miecznik ziemie lwowskiej marszałek sejmiku elekcyej.

Castr. Hal. Rel. 145 p. 1278—1283.

72.

Halicz, 12 maja 1654.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WWIMć. pp. Jendrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu i kołomyjskiemu, Jendrzejowi z Potoka Potockiemu winnickiemu, Adamowi Dzierzkowi żydaczowskiemu starostom, urodzonemu Stanisławowi Głowińskiemu sendziemu, Alexandrowi Kurdwanowskiemu podstolemu urzędnikom ziemskim halickim, Wojciechowi Dominikowi z Bieniewa Bieniewskiemu wójtowi dziedzicznemu kołomyjskiemu, posłom ziemi halickiej na sejmiku halickim die 12 Maii przez uniwersał J. Kr. Mci złożonym [1] i skończonym roku 1654 w Haliczu na sejm sześć niedzielny warszawski dana i spisana.

2. Głośna jest po wszystkiem ferme Septentrionem mężna a tem bardziej doskonałej ostrożności codzienna J. Kr. Mci około dobra pospolitego vigilantia, gdy magnanimo animo, multiplici consilio jako a sapientissimo nauclero w tak burzliwych nawalnościach fluctuantis Reipublicae pro temporum et tempestatum ratione gubernatur nawa. Specyalna to jest w tak ciężkich fatorum nostrorum obrotach civibus consolatio, kędy zranione ojczyzny naszej praecordia nietylko externis iniuriis ale wnętrznej choroby sterili rozerwanego sejmu consilio tam pestivis artibus i jawnem J. Kr. Mci pieczołowaniem wczesną nadto do znoszenia się i ratunku zbolałej ojczyzny sanantur rady. Za te tedy ojcowskie J. Kr. Mci pieczołowanie, iż jako czuły pastor populorum ku dobru Rzptej dies et noctes impendere raczy, przy oddaniu wiernego poddaństwa naszego pp. posłowie nasi nisko podziękują zdrowia dobrego szczęśliwego długo-

[1] Uniwersał z 7 kwietnia 1654 w Castr. Hal. 146 p. 106.

letniego panowania aby Pan Bóg florentem J. Kr. Mci manum na nieprzyjacioły nasze błogosławić raczył powinnością.

3. Wiele na tem a prawie principalius integritati publicae należy, aby tempestivis consiliis et armis tak nagłym ojczyzny naszej niebespieczeństwom zabieżeć się mogło, tedy ante omnia instabunt pp. posłowie, aby abbrewiacya sejmu tego sześćniedzielnego była.

4. Uważając to, iż świątobliwych przodków naszych bene jest to traditum, że salus Reipublicae his conservatur mediis quibus processit, tedy ponieważ to jest wielkim niewczasem J. Kr. Mci i niemniej spraw Rzptej zatrudnieniem, gdy J. Kr. Mć. ex cuius personae incolumitate salus publica dependet osobą swą discrimina bellorum ponosi, przetoż pp. posłowie nasi zniosszy się z inszymi województwy providebunt, jakoby tronus regius, który magis iustitia quam armis firmatur zawsze in toto zostawał a wojny dawnym zwyczajem przez hetmany odprawowane były. Jakoż instabunt zaraz, aby buława koronna i W. Księstwa Litewskiego oddaną była według deklaracyi J. Kr. Mci a in futurum aby na sejmach uti vacans ante omnia oddawana była i regiment wojskowy nie przy kim inszym tylko przy samym hetmanie antiqua legis authoritate zostawać w obozie oprócz pospolitego ruszenia, przy którym J. Kr. Mć swą osobą iść ma.

5. Należy i to do reformacyej Rzptej jako się wojska nasze z nieprzyjacielskimi pod Żwańcem rozeszli i quid sperandum est zlecamy pp. posłom naszym, aby się o to pilnie upomnieli, ne quid Respublica detrimenti patiatur; także aby rationes senatus consultorum IMć pp. senatorowie, którzy pro tunc przy boku J. Kr. Mci byli oddali, quibus pactis ten wojny traktat jest konkludowany, pogotowiu te kraje nasze w jakim zostają pokoju, a że dotąd w domach naszych już tuto siedzieć nie możemy, dla tego pp. posłowie nasi przełożą J. Kr. Mci p. n. m. ziemie naszej halickiej znaczne zniesienie, ustawiczną hyberną żołnierzmi spustoszenie, prosić będą, nie pozwalając na żadne desideria tylko salvis nostris desideriis, aby jako inszym województwom in hostico zostającym tak i nam in casu imminentium periculorum reclinatorium tutum obmyśleć raczył, do czego pp. posłów bona fide stringimus.

6. Zapłata wojsku tak ćwierci przeszłych jako i teraźniejszych borgowanych więc i darownej na komissej lwowskiej, samemu tylko zaciągowi polskiemu, gdyż niemieckie regimenty insze swoje mają kontentacye, pozwolonej, aby jako najprędzej w gotowiznie doszła starać się pp. posłowie mają, eo praecustodito, aby cudzoziemcy obersterowie po zmarłych żołdakach sobie żołdów nie pretendowali i nie uzurpowali.

7. Z jaką zaś szkodą jest ten numerus cudzoziemskiego wojska, jaśnie to po wielekroć uznała Rzpta, gdyż nigdy completus numerus onego dla sowitych regimentów nie bywali, przetoż iż piechota niemiecka żadnego pożytku Rzptej i owszem srogie zniszczenie przynosi i usui w tak dalekiej drodze być nie może, providebunt pp. posłowie, aby tak jej wiele niebywało i żadnemu obersterowi nad trzysta ludzi aby listy przypowiedne nie były dawane. Rajtarskie zaś chorągwie aby się w usarskie obróciły i do tych regimentów cudzoziemskich aby ślachta narodu polskiego osiedli a nie cudzoziemcy podawani byli za oberstery prosić będą J. Kr. Mci.

8. Komissya lwowska aby approbowana była pozwolą pp. posłowie, tą jednak kondycyą, aby skarb rachunek na tym sejmie czynił nie zasłaniając się uczynionym, largitiones także i sumy na ujęcie wojska niepotrzebnie wydane skarbowi w rachunek żeby nie były przyjmowane. Wojsko także żeby się gotowizną ukontentować tem łatwiej mogło w tak nagłej Rzptej potrzebie, tedy długów za różnemi rekognicyami od pp. wojskowych zaciągnionych ponieważ z sowitem to redditur pożytkiem znaczną zaś niewygodą i utratą wszystkiego wojska, aby kupcy ad feliciora tempora onych poczekali instabunt pp. posłowie, także aby taksa rynsztunków wojennych po miastach wszystkich była starać się o to pp. posłowie mają.

9. Na obronę swoję jakiekolwiek Rzpta wojsko uchwali i na teraźniejszą zapłatę jakiekolwiek obmyśli podatki, te aby jednakowym sposobem stanowione były dojrzą pp. posłowie.

tego pilnie przestrzegając, aby nie przez komissyą ani skarbu pp. żołnierzów dochodziła zapłata, ale żeby proportionaliter one nasze województwa wzięli, a na potem, póki wojsko w służbie będzie, płacili we Lwowie co pół roka, przy której płacy z każdego województwa przy poborcy zesłany ma być komisarz, a tam rota tribunalis regni praestito juramento......
.... [z] wojskowymi, salva authoritate p. hetmana koronnego, sprawy iniuriatorum sądzić sine appellatione mają, czas tym sądom przez niedziel dwie oznaczywszy a termin za pozwem wojskowym. Wiedząc jednak jak wielka jest desolacya ziemie naszej tak od nieprzyjaciela jako i od żołnierza ustawicznego na żadne od nas nie pozwolą podatki pp. posłowie totaliter one do braci sine assecuratione biorąc, w czem fidem ich et honorem ac conscientiam obligujemy.

10. Ojcowskiej to dobroci i czułemu J. Kr. Mci około dobra pospolitego pieczołowaniu przypisawszy, gdy J. Kr. Mć p. n. m. nie tylko zdrowie swoje tot periculis przez te lat kilka exponere raczył, pokazując to światu bez ochrony swojej jakiego sobie monarchę septemtrio deposuit w Polsce ale i prowentów swoich mensae regiae należących dla poratowania Rzptej w tak nagłym Rzptej razie udzielać raczy pp. posłowie nasi nisko podziękują J. Kr. Mci p. n., a że ten fontkamer ex certis rationibus niemoże być iure obligatorio Gdańszczanom puszczony i skarb Rzptej należycie tym prowentom J. Kr. Mci in recompensam wydołaćby nie mógł, co mogło by być cum maximo skarbu J. Kr. Mci detrimento, tedy aby tenże fontkamer in extenuationem danej sumy pp. Gdańszczanom a nie iure obligatorio był puszczony, starać się o to pp. posłowie będą.

11. Przypatrzyła się temu i sufficienter edocta Rzpta jako jest szkodliwy auxiliarius miles Rzptej, który non de fine belli ale de praeda cogitat ne inopia deseratur. Zabiegając zasię tak nagłym Rzptej naszej niebespieczeństwom, gdyż nemo tutus nec potens esse potest, qui suis non fulcitur viribus, abychmy spólną ręką ratować one mogli, tedy antiqua virtute sławnych przodków naszych pospolite ruszenie, z którego tylko samego integritas nostra pendet pp. posłowie promovebunt i one sine divisione belli acceptabunt, tak jednak, aby ci co służą wojnie, nie byli ab hoc onere excypowani i poczty nie do wojska ale w powiatach swych własnych, gdzie possessyą mają, wyprawowali, do czego aby się pp. duchowni wyprawą za nową przyłożyli instabunt, także mieszczanie cuiuscunque conditionis et.... którzy bona haereditaria trzymają quocumque modo et iure nie zasłaniając się żadnemi exempcyami ani ochroną dziedziczoną, aby similiter pospolite ruszenie odbywali, według habitatu ducta proportione poczty wyprawiali. Więc żeby konstytucya tak Stephanowskie o czasie pospolitego ruszenia jako też i Zygmuntowska 1621 w niektórych punktach poprawę wzięła, osobliwie aby non ad praescriptum tempus pospolite ruszenie w nagłych Rzptej niebespieczeństwach in armis stało, ale póki tego ratio belli będzie potrzebowała; pp. zaś oficyalistowie ziemscy aby przy swych własnych powiatach w którym ma urząd sub amissione officii, który pro vacanti może sobie każdy szlachcic onego powiatu osiadły uprosić osobami swemi praesentes byli.

12. Żałośna to jest i nowym żalem rozrywa pectora, gdy zbolałej ojczyzny corpus wnętrznemi interimitur chorobami i ta dulcedo, która dla poratowania onej od J. Kr. Mci paterne podawana bywa privatorum acerbatur absyntio, czego świątobliwie majores nostri w dobrze porządnej Rzptej ostrzegali bo viriam subtilem woleli zawsze accusare quam absolvi, dobrze się w tem przeglądając iż vir loquens et non virtuosus pestis est in Republica. A że zwyczajnie pestis ex coetu hominum extirpatur, tedy instabunt pp. posłowie, aby takowy, ktoby, quod absit, temere śmiał confundere consilia Reipublicae i być okazyą do rozerwania sejmu tak in praesens jako i in futurum niemiał vocem activam w izbie poselskiej ani w senacie, opisawszy na takowych insze peny lege cavebunt edocti przeszłego sejmu exemplo.

13. Expensy różnym legatom pod ten czas takich potrzeb Rzptej skądby obmyślone być mogły z inszemi województwy zniosą się pp. posłowie.

14. Niemniej i to należy ku dobru Rzptej, aby panowie wojskowi dla paradnych terminów w nagłych niebespieczeństwach od służby wojskowej nie absentowali się, tedy żeby exempcye wojskowe nie były w trybunałach poprzysięgałe i jeśli o to zaszły jakie dekreta trybunalskie aby kassowane były instabunt pp. posłowie.

15. Mienicy koronnej znajdzie się moneta niedobrej próby a dotąd co za status rei niewiemy, przetoż inibunt pp. posłowie rationes, jakoby ex re et commodo Reipublicae ordynowana mienica była.

16. Doskonała próba, jaka ab antiquissimo tempore sąsiedzka między narodami przyjaźń et armorum societas przynosiła commoditatem, że J. Kr. Mci jest i Rzptej potrzebna, gdy ex re Reipublicae będzie, aby była zachowana starać sie pp. posłowie mają.

17. Desideriis książęcia IMci Siedmiogrodzkiego w indigenatach tak samemu jako i synom i trzem pp. w instrukcyej J. Kr. Mci specyfikowanym non deerant pp. posłowie jako i hospodarów wołoskiego i multańskiego na insze indigenaty i daniny jako Dziembonowi, Hadziewiczowi niepozwolą, oprócz p. Junoszy, który z młodości lat vitam et sangvinem Reipublicae vovit i dotąd w wojsku J. Kr. Mci bawi się i na inszych Rzptej potrzebnych posługach temu na indigenat pozwolą, ci zaś powinni Hadziewicz i Dziembowic, jeśliby chcieli virtuti zasługom inszych respondere a znaczną sumą ponieważ inszych nie znamy zasług, do upominków tatarskich przyłożyć się, tedy i tym post satisfactionem pp. posłowie pozwolić mogą. A że p. Złotarowicza towarzysza chorągwi IMci p. starosty.... znaczna jest w ojczyźnie odwaga i przysługa, tedy aby i ten meritorum suorum digna mógł mu praemia na indigenat pozwolą i do Stanów Rzptej przyczynią się, aby się prerogativą slachecką zaszczycał.

18. Wielę na tem Rzptej należy aby specificatum numerum wojska obojga narodów tak cudzoziemskie jako i polskie, z popisu wojskowego ad informationem Rzpta mieć mogła, tedy pod niebytność p. pisarza polnego żeby substytuta przysięgłego do popisu wojska J. Kr. Mci podał pp. posłowie prosić będą.

19. Łanowe żołnierzowi pieniądze że nie wszystkie województwa wydały, instabunt pp. posłowie, aby wydane były secundum constitutionem.

20. Constat liquidissime i na zamkach w starostwach pogranicznych potrzebne być muszą zawsze praesidia a za niepokojem niemal ustawicznym, plagę powietrza morowego i rospustę chłopską pograniczne niszczeją starostwa, także i kwarty do skarbu oddając praesidium płacić niemasz, skąd przeto pp. posłowie starać się będą, aby żadnych jurgeltów na starostwach pogranicznych ab hinc nikomu nie dawano, a dane aby zniesione były i przywileje na to od J. Kr. Mci i świątobliwych antecessorów J. Kr. Mć p. n. wydane mocą teraźniejszego sejmu kasowane były.

21. Abiurata ziemi halickiej dekretem komissyi lwowskiej in dubium wokowane cum aggravatione ziemie naszej, która przez te lat kilka różnemi plagami i inkursyami nieprzyjacielskimi zrujnowana aby wzruszane nie były, gdyż przez wojny i zamięszania teraźniejsze reassumować onych poddani nasi nie mogą, a p. poborca nasz sufficientem regestrami autentycznymi uczynił calculationem tak przed pp. skarbowymi jako i komisarzami na to deputowanymi i już rachunki i pieniądze do skarbu fideliter wybrawszy oddał, a że w czwartej racie piechocie pro praesidio zamku halickiego konstytucyą ordynowanej zł. 3.600 dał, która piechota do zupełnego czasu na praesidium pomienionem była, cum scitu nostro w powinnej liczbie, której regestr p. Chmielecki rotmistrz tej piechoty poprzysiągł, ponieważ IMć p. pisarz polny nie zesłał dla popisu[1] tej piechoty tedy aby suma w skarbie przyjęta była i kondemnata na tym p. poborcy otrzymana kassowana instabunt pp. posłowie.

[1] podpisu

22. Kollacye plebańskie, ponieważ to jest przeciwko prawu, aby J. Kr. Mć kapitułom iure perpetuo nie oddawał starać się o to pp. posłowie będą.

23. Kondemnaty w sądzie lubelskim trybunalskim ludzie rycerscy ponieważ pod ten czas w obozie zostawali, aby od Rzptej do honorów przywróceni byli, salva prosecutione in futurum iniuriatis in hoc foro, które pp. żołnierzom Rzpta oznaczy reserwata.

24. W koekwacyi sejmu anni 1649 włożone są retenta, jakie na ziemię halicką ex anno 1646 et 1647, do których się ziemia nasza nie przyznawa, skarb ich też u urodzonego Jerzego Mrozowickiego pisarza ziemskiego i poborcy na ten czas halickiego non requirit, które miał według laudum czopowego na komissyej lwowskiej in anno 1647 zapłacić zaczem aby do tej koekwacyej in posterum pociągana ziemia nasza nie była, a król IMć aby tę sumę jaka się pokaże in recompensam meritorum pp. rotmistrzom naszym przy królu IMci pod Zborowem stipendia obnieśli dane byli, wniosą do króla IMci i Rzptej prośbę.

25. Konkluzye sejmowe przy świecach aby miały być także i na żadne prolongacye pp. posłowie nie pozwolą.

26. Wołoski gościniec konstytucyą Augustowską jest opisany, przetoż aby od kupców pomijany nie był, urgebunt pp. posłowie.

27. Należy na tem Rzptej wielce, aby miasta pograniczne swoją miały obronę, przetoż libertate miastom Halickiemu, Kołomyjskiemu, Śniatynowi i Trembowli funditus zniesionym aby były libertacye zachowane według ich przywilejów od króla IMci otrzymanych, przyczynią się pp. posłowie, miastu zaś samej Kolomyjej iż takową konstytucyą approbowane było według przywilejów od J. Kr. Mci daną, ante.... dawniejszych wniosą prośbę pp. posłowie do stanów Rzptej.

28. Mieszczanie rohatyńscy jako przedtem z rebelizantami porozumienie miewali tak i teraz do zatrzymania potocznej obrony podani podatków publicznych, wielkie się w nich znajduje zuchwalstwo, bo się do podatków publicznych przykładać nie chcą i wielkie inconvenientia robią, przetoż inibunt pp. posłowie nasi rationes przez to, jakoby do jakich buntów okazyej nie mieli i jeśli pp. poborcy nasi vigore laudorum u nich jako banitów egzekucyą od IMci p. starosty otrzymają in dubium wokowana nie była starać się pp. posłowie mają.

29. Laudum ziemie halickiej o przeszłej wyprawie wojennej łanowej uchwalone aby approbowane było, starać się pp. posłowie będą.

30. Correcturam iurium jeśli insze województwa promovebunt na tym sejmie desideria swoje pp. posłowie nasi cordi habebunt, żeby tandem do pożądanego przyszła efektu.

31. Wielka jest zwłoka sprawiedliwości propter unius absentiam pp. urzędowych ziemskich, przetoż jeśliby się który według kadencyej na roki nie stawił dla jakichkolwiek przyczyn, aby pp. obywatele ziemi naszej także na rokach substytuta przysięgłego na miejsce jego obrać mogli pp. posłowie starać się o to u stanów Rzptej mają, causa zaś profugorum według dawnego prawa tak na rokach i pozycyi podczas sejmu aby sine appellatione sądzone były jako i causae exemptionum.

32. Dosyć szczupły prowent z prasołki ziemie naszej aby od czopowego odrywany nie był starać się pp. posłowie mają.

33. Praesidium miasta Lwowa i desideria tegoż providebunt pp. posłowie, tak jednak pacto, aby Halicz i Trembowla takież praesidium mieli, cum ista cautione, aby rationes perceptorum także expensarum na te praesidia oddali na sejmie, miasta zaś Kamieńca aby ruiny reparowane byli starać się o to pp. posłowie mają i inibunt z inszemi województwy modum, jakoby to miasto żywnością i ludźmi opatrzeć; także Smoleńsk...

34. Provisum jest dobrze prawem pospolitem aby ludzie kupieccy i podróżni po drogach bespieczni byli, siła się zaś zagęściło, że myta niezwyczajne prywatne na wielu miejscach wymyślają, skąd wielka prowentów Rzptej ujma przychodzi, przeto na takowych konstytucyą

przeszłą Brzeską reassumowawszy, aby było wolno każdemu szlachcicowi etiam non iniuriato pozwać na trybunał koronny wnieść pp. posłowie mają i prowidere powinni.

35. Wiadoma jest nietylko in patria ale i extra patriam nieustawająca ochota do usług Rzptej i znaczne czułego wodza pieczołowanie JWIMci p. wojewody kijowskiego[1] hetmana polnego koronnego, ten przy zwyczajnem od Rzptej podziękowaniu, aby pro meritis suis condigne był ukontentowany, mianowicie starostwo krasnostawskie, dość szczupły nabyło[2] provent, póki do possessyej województwa nie przyjdzie, pro incompatibili nie było miane starać się pp. posłowie mają.

36. Non degeneravit od zacnych przodków swoich in bene merendo w Rzptej w codziennej zostawając w służbie IMć p. wojewoda ruski[3], aby recompensam tak krwawych zasług swoich, jako i teraźniejszej przez obóz w Żwanieckiej majętności desolacyej starostwo skalskie otroczone było w dziedzictwo albo do lat sześćdziesiąt iure emphiteutico puszczone, przyczynią się pp. posłowie, także i na przeniesienie sumy na młynach krakowskich służących na Sucką i na Saską Wolą wsi do starostwa zwolińskiego należące IMci p. kastelanowi sendomirskiemu[4] pozwolą.

37. Odważne dzieła i nie małe koszty w usługach Rzptej jako optimi civis in patria, także trudy ustawiczne wojenne od lat kilkudziesiąt w różnych expedycyach, które jeszcze dotąd żadnej nie uznają gratitudinem zalecają jako bene meritum IMci p. kasztelana halickiego[5]; tenże o małą rzecz prosi, aby połowicę wioski, albo raczej spustoszałe miesce, na którem druga połowica bywała wsi nazwanej Stoki na gruntach jego dziedzicznych zasadzona i w possessyej jego zostająca in ius haereditarium konferowana była pp. posłowie do Stanów Rzptej przyczynią się. Także wniosą instancyą za IMcią p. Piotrem Makowieckim aby eliberacyą onego z rąk pogańskich J. Kr. Mć. cordi mieć raczył.

38. Meruit to z przezacnych przodków zawzięta chęć JWIMci p. wojewody bracławskiego[6] do usługi ojczyzny, aby meritorum suorum a Republica miał recompensam i skąd teraźniejszą wojnę pod Kamieńcem podjętych nagrodę, przetoż aby królewszczyzna Manasterczany nazwana in ius haereditarium mu nadana była starać się pp. posłowie będą.

39. Świeżej pamięci godne są zalecenia merita WIMci p. starosty Czerkawskiego, które we młodym wieku swoim Rzptej i wysokiej sławie ojczyzny rzetelnie zaświadczył, prosić tedy pp. posłowie będą, aby miasteczko jego Jezupol libertowane było od wszelakich ceł, myt w Koronie przykładem inszych miast koronnych.

40. Wieś Perehińsko ponieważ continuo iure et usu w dyspozycyej J. Kr. Mci jako dobra Rzptej zostawali, które per spatium temporum na ten czas do dispozycyej i possessyej naznaczone w ojczyźnie merita IMci p. Jabłonowskiego miecznika koronnego oddane są, te że Ojciec Władyka lwowski do władyctwa praetendit wniosą pp. posłowie prośbę, aby processa wszystkie umorzone, były od ojca władyki iterowane.

41. Jako jest godna w potomne wieki pamięci WIMci p. starosty winnickiego nietylko do usług Rzptej codzienna ochota i znaczne po wszystkie czasy tej mowy odwagi i przysługa ale i ten z wielką ojczyzny sławą gdyż fatorum nostrorum impetu inter barbaras gentes zapędzony był glorisse odprawiony postępek, gdyż i tam mascula virtute oświadczył to onym, że non deest w ojczyźnie naszej generosae aquillae animosa proles, tak też aby nie mniejszą tantorum meritorum odniósł gratitudinem pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci przyczynią się.

[1] Stanisław Potocki.
[2] na byłowe H.
[3] Stanisław Lanckoroński
[4] Stanisław Witowski
[5] Alexander Cetner
[6] Piotr Potocki

42 Nieopuszcza ochoty swojej do usług ojczyzny vestigiis insistendo zacnych przodków swoich IMć p. Jan Potocki wojewodzic[1] bracławski rotmistrz J. Kr. Mci, który za przypowiednym listem króla IMci zaciągnąwszy chorągiew na komissyej lubelskiej nie odniósł zapłaty i z wielką majętności swojej ujmą obmyśleć one chorągwi tej musiał, przetoż aby mu to Rzpta wróciła co dał za dwie ćwierci de suo instabunt pp. posłowie.

43. Jako każdy bene meritus godzien swojej nagrody, toż i IMć p. Borysławski wojski halicki w codziennej służbie Rzptej zostawając aby recompensam też krwawych zasług swoich miał, o wioskę jedną w powiecie kamienieckim bądącą aby in ius haereditarium dana była posłowie do stanów Rzptej przyczynią się.

44. Za IMcią p. łowczym bracławskim aby mu przy rachunkach prowentowych defalkata przyjęta była, ponieważ to constat, że od nieprzyjaciela w tem szkodę podniósł przyczynią się pp. posłowie.

45. W pamięci J. Kr. Mci zostawać mają zasługi IMci p. Łabęckiego rotmistrza, któremu aby wieś Markusze w Ukrainie zostawające iure haereditario nadana była instancyą wniosą.

46. IMci p. Gruszeckiego łowczego czerniechowskiego rotmistrza króla IMci na chorągiew jego zapłata dotąd ani z komissyej ani z skarbu nie doszła, którą on kosztem swoim zaciągnął i w obozie miał, przetoż też w żołdzie jako i kosztach aby ukontentowany był starać się pp. posłowie mają.

47. Danina IMci p. Sulatyckiego rotmistrza J. Kr. Mci dobrze zasłużonego, iż in dubium vocatur, aby przy nim zostawała albo za nie zamiana była dana, urgebunt pp. posłowie.

48. Wiadome są merita IMci p. Stanisława Szumlańskiego rotmistrza J. Kr. Mci i ta którą dziecinnych lat vovit ochotę w różnych stawając expedycyach tak w chocimskiej, pruskich i inszych, kosztów i zdrowia jako generosus miles pro patria nie żałując, więc i przez lat kilka osobliwie pod Soczawą teraz odniósszy okaleczenie znaczne dignum se praebuit, aby tantorum meritorum mógł mieć gratitudinem wniosą tedy pp. posłowie nasi instancyą do J. Kr. Mci. Także i za p. Marcinem Urbanowskim żołnierzem dawnym aby uroczysko nazwane Sopowa w powiecie halickim in ius haereditarium dane mu było.

49. Za IMcią p. starostą zwinogrodzkim, aby godne w ojczyźnie zasługi J. Kr. Mci cordi raczył mieć wniosą instancyą.

50. Sprawa urodzonego p. Alexandra Sulatyckiego, który jest pp. Kozubowskich magis absens quam nocens condemnatio, aby sublata poena infamiae in integrum restytuowana była salvo negotio pp. posłowie prosić mają.

51. OO. Franciszkanie haliccy mieli kilka kamieni łoju do kościoła swego fundowanych na pewnej kamienicy w mieście Haliczu, to że instante periculo na municyą zamku halickiego [obrócono], prosić pp. posłowie mają aby in recompensam na słodowni za miastem w ich posessyej i z gruntem zostawających rato nie ginęło.

52. A iż J. Kr. Mć. do pierwszej instrukcyi rozerwanego sejmu referować się raczy, tedy i my promovendo bonum publicum i wygadzając desideriis J. Kr. Mci do pierwszych według tej instrukcyi J. Kr. referujemy się artykułów hoc adiecto, iż pp. posłowie nasi mają z inszemi województwy inire modum, jako miasta, miasteczka antiqua consuetudine et exemplo mają też pospolite ruszenie w tak nagłych Rzptej niebespieczeństwach odprawować, ponieważ to constat liquidissime, quantus numerus byłby wojska facili negotio comparatis, gdyby choć z miast wielkich usarza, z mniejszych kozaka, ze wsiów pieszego wyprawiano, wyjąwszy wojsko pieniężne i pospolite ruszenie.

53. Upominki także tatarskie oswobodzenie danych w zakładzie IMciom do Ordy, aby quanto citius do effektu przyszło inibunt pp. posłowie modum.

[1] rp. wojewoda

54. Ad extremum ponieważ jawne jest pp. posłom naszym w częstem tej funkcyej odprawowaniu około dobra pospolitego i ziemie naszej pieczołowanie tedy virtuti et fidei illorum bonum publicum et integritatem nostram committimus, pewnymi tego zostając, że nic ze zwyczajnej życzliwości dobru pospolitemu i naszej całości nie opuszczą, a te fatorum nostrorum ustawiczne obroty i zniszczenie ziemi naszej tak od nieprzyjaciela jako i od żołnierskiej hiberny, więc i teraźniejsze od opryszków niebespieczeństwa fraterne Rzpltej przełożą, tych zaś poddanych punktów naszych in fide integra pilnować będą nic nie wątpimy, które ręką IMci p. marszałka koła naszego podpisane i zapieczętowane do akt podać zleciliśmy, IMciom pp. braci naszej sejmiku generalnego wisińskiego n. IM. pp., którym od nas braterski oddajemy pokłon, użyliśmy IMci p. Stanisława Szumlańskiego rotmistrza J. Kr. Mci. Działo się w Haliczu die 12 Maii anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto. Wojciech Dominik z Bieniowic Bieniowski, wójt dziedziczny kołomyjski marszałek na ten czas koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 146 p. 182—197.

73.

Halicz, 11 sierpnia 1654.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej trembowelskiego i kołomyjskiego powiatu na sejmik relationis konstytucyą sejmu przeszłego warszawskiego pro die undecima Augusti anni praesentis naznaczony zjechawszy się takowe laudum tąż konstytucyą approbowane zgodnie namówiliśmy.

2. Naprzód securitatem domesticam krajów naszych od opryszków i wszelkich niebespieczeństw cum cito illius effectu ad maiorem concursum braci i dalszej namowy do elekcyej deputackiej vigore tejże konstytucyej in nihilo derogando odkładamy.

3. Upatrując zaś tak gwałtowną Rzptej potrzebę, która inaczej tylko przez prędkie wydanie podatków na sejmie przeszłym uchwalonych na zapłatę wojsku expedyowana być nie może, takową exekucyą przychylając się do tej konstytucyej pozwalamy i uchwalamy, iż ktoby podług czasu w uniwersale mianowanego tych poborów wszystkich w każdej racie nie wydał[1], do tego dóbr IMci pp. starostowie halicki i trembowelski urząd swój grodzki albo wicesgerenta zesłać mają. Na którym terminie pomieniony urząd upomniawszy się i opowiedziawszy dzierzawcy tych dóbr executioni podległym, powinien podług proporcyej retentów indilatam executionem tamże ex nunc, aby przez to skarb nie trudnił się uczynić, która pro violencia censeri non debet.

4. A taż exekucya in toto ma się referować similiter na retentorów przyszłego podymnego poborów i czopowego, do których wybierania poborów z łanów in tanto paucitate IMciów pp. ziemian uprosiliśmy IMć p. Kurdwanowskiego podstarościego grodzkiego halickiego, doznawszy fidem et dexteritatem jego, ponieważ in manibus onegoż executio zostaje Któremu od kwitu po groszy piętnaście a osobny na prace i koszty respekt mając zł. 400 z podymnego przeszłego wziąć onemuż pozwalamy.

5. Które wybieranie poborów pierwszej raty ma się począć a die vigesima Augusti anni praesentis aż do rzetelnego odebrania wszystkich reszt, a od juramentu kancellarya nad

[1] Ob. uniwersał poborcy Jana Kurdwanowskiego podstarościego gr. tremb. z dnia 20 sierpnia. Castr. Tremb. 134 p. 493—494.

groszy dwanaście więcej wybierać nie ma sub poena in depactores sancita. Druga zaś rata za dwie ćwierci ma się począć a die prima Februarii anni 1655 usque ad diem decimam quintam Mártii continue; trzecia similiter rata także za dwie ćwierci a die 15 Octobris usque ad diem 15 Novembris 1655 anni. A jeśliby czopowe sufficere mogło na zapłatę do skarbu tej trzeciej raty, tedy IMć p. poborca tej trzeciej raty nie ma wybierać.

6. Chcąc zaś augere skarb Rzptej na zapłatę starego i nowego zaciągu wojska, tedy pozwoliliśmy dać na obiedwie kontrybucye tak dwadzieścia cztery jako i półosma pobora seorsive do każdej z nich po zł. dwa z młyna także i z cerkwi po zł. dwa, co się ma już ściągać na wszystkie poborów pięćdziesiąt i półtora aby więcej od młynów i cerkwi, które zostają przez wielką desolacyą puste, nie wybierał. Do tego IMć p. poborcę obligujemy, a jeśliby miał jaką trudność od skarbu Rzptej o niewydanie tych kontrybucyej z młynów i cerkwi przy drugiej i trzeciej racie, powinniśmy go in quolibet termino ewinkować i zastępować.

7. Mając zaś osobliwy respekt na trudy, koszty i prace na częstych sejmach bywając posłami IMci p. sędziego ziemi naszej i p. Wojciecha Bieniowskiego, tedy IMciom in recompensam tych kosztów po zł. 300 z czopowego aby IMć p. administrator oddał pozwalamy.

8. A iż do tych jeszcze non satisfactum IMci p. Bełzeckiemu Bonawenturze pro dexteritate jego in re militari, który chorągiew ziemi naszej niemałym kosztem i uszczerbkiem substancyej swojej celeberrime piastował i pod Żwańcem honorifice przez obóz wszytek traktował, tedy zlecamy to IMci p. poborcy naszemu, aby po wybraniu tej reszty podymnego, to co debetur virtuti IMci realiter oddał i zapłacił.

9. Także niechcąc claudere aditum ad virtutem meritis IMci p. Macieja Rakowskiego podstolego nowogrodzkiego, chcąc onego do dalszych ziemie naszej provocare gloria et praemio dzielności, aby IMć p. poborca nasz te zasługi na chorągiew, które częstokroć na wielu przypomina sejmikach, która podczas Zborowskiej expedicyej cum detrimento salutis i substancyej in facie principis gloriose traktował, z reszty podymnego, in quantum sufficere może, zapłacił zlecamy. Datum w Haliczu die undecima Augusti millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki marszałek sejmiku relationis.

Castr. Hal. Rel. 146 p. 688—691.

74.

Halicz, 14 września 1654.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy i wszyscy obywatele ziemie halickiej i powiatów do niej należących województwa ruskiego na sejmik prawem naznaczony elekcyej deputata zebrani, za spólną braterską zgodą z pośrodku siebie obrawszy deputatem na rok teraźniejszy do Trybunału koronnego IMć p. Mikołaja Truskolaskiego miecznika lwowskiego według zwyczaju naszego pewne necessaria nasze tak prowidujemy. A najpierwej IMci p. Wojciecha Dominika Bieniowskiego egzaktora czopowego ziemie naszej pro anno praeterito ad diem praesentem przez deputaty rachunku doskonale słuchaliśmy i onych tak perceptę jako i expensę per fidelem calculationem odebrali. Z którego tegoż IMć p. Bieniewskiego administracyi za ten rok authoritate conventus praesentis kwitujemy.

2. A że retent zostaje przy pomienionym IMć p. Bieniowskim w gotowiźnie zł. pięćset czterdzieście i ośm, na retentach zaś różnych pięćset dwadzieścia, tedy tak te gotowe jako i te

na retentach zostających jeśli wybierze IMć p. Bieniowski na bez rok da Pan Bóg na tymże sejmiku, ma oddać tam, gdzie będzie wola IMciów pp. braci.

3. Tegoż IMci p. administratora użyliśmy do tej administracyi na ten rok zupełny do wybierania czopowego i prasołki, onemu IMci evictionem od skarbu Rzptej i wszelakich turbacyi przez IMci p. podskarbiego koronnego praecavendo.

4. To też unanimiter postanawiamy i bona fide sobie objecujemy sumy w reszcie zostającej i samego czopowego nie będziem na żadne donatywy albo insze jakie rozchody używać, owszem onej nie ruszać aż na sejmiku da P. Bóg przyszłym deputackim decima quinta Septembris anni futuri, o które to czopowe oraz i z prasołką zlecilişmy IMci p. marszałkowi słuszny z IMcią p. Bieniewskim spisać i podpisać cum evictione kontrakt. A że IMcie pp. obywatele trembowelskiego powiatu bracia nasi dla niebespieczeństw poborów przesyłać do Halicza nie mogą, tedy authoritate huius conventus obowiązujemy IMci p. poborcę naszego, aby IMć w Trembowli swego miał sukkolektora, któremu poddani obywatelów tamecznych według zwyczaju pobory za kwitami płacić mają, także i przysięgi w tymże grodzie trembowelskim odprawować będą, które takiejże wagi powinne być jako i w Haliczu.

5. A iż dla czasu krótkości IMć p. poborca półtrzecia podymnego na zaciąg chorągwie IMci p. Bonawentury Bełzeckiego rotmistrza naszego powiatowego pod Żwaniec wybieranych rachunku na tym sejmiku czynić słusznego nie mógł na rokach ziemskich halickich, które najnajprędzej będą sądzone coram completo iudicio czynić ma sub poena de retentoribus sancita.

6. Ponieważ IMć. p. Papieski zostając poborcą naszym na zaciąg chorągwi pod Zborów dał asygnacyą z retent IMciom pp. rotmistrzom zaciągu tamtego in vim słusznej zapłaty, a ta że IMciów nie doszła, tedy za spólną zgodą postanawiamy, aby IMć p. Papieski propter meliorem informationem uczynił dostateczny rachunek na przyszłych kwerelach sub poena de retentoribus sancita.

7. Poborów trzydzieście wybieranie tak ordynujemy laudo praesenti, iż IMć p. poborca piętnaście poborów ma wybierać a die prima Februarii anni futuri a drugie piętnaście a die prima Octobris także anni futuri, a to dlatego, iż jeśliby nam przyszłe czopowe na te piętnaście poborów drugiej raty nie starczało, tedy na sejmiku da Pan Bóg przyszłym electionis deputata, który poprzedza czas wybierania tych poborów communicato consilio wypłacić mamy, czego decyzya na przyszłym sejmiku electionis deputata ma być.

8. Pięć set zł. że IMć p. egzaktor czopowego dał ex consensu braci wszystkich na sejmiku tak rocznym deputackim do rąk IMć p. Bonawentury Bełzeckiego i laudum braterskie świadczy, tedy i my z tych pięci set zł. IMci kwitujemy. Actum w Haliczu w poniedziałek po Narodzeniu Najświętszej Panny Maryi bliższy roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego pięćdziesiątego czwartego. Bonawentura Konstanty z Bełzca Bełzecki marszałek sejmiku elekcyi deputackiej.

Castr. Hal. Rel. 146 p. 816—819.

75.

Halicz, 22 kwietnia 1655.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze i urzędnicy ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego na sejmiku uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. pro die 22 Aprilis anno 1655 do Halicza zgromadzeni konformując się do wici według uniwersału[1] J. Kr. Mci na pospolite ruszenie albo in vim onego na wyprawę ludzi dla supplementowania wojska koronnego wydanego, takową tej wyprawy uczyniliśmy namowę i ordynacyą.

2. Naprzód według instrukcyej J. Kr. Mci na prawie pospolitem zasadzonej mieć chcemy, aby ze wszystkich dóbr J. Kr. Mci duchownych także i świeckich z łanów dziesięciu podług kwitów poborowych tak jako teraz salvis abiuratis płacona których się, po desolacyej w powiatach kołomyjskim i trembowelskim nad trzysta plus vel minus znajduje, muskieter jeden pieszy, porządny przez obywatelów tutecznych w barwie błękitnej białym kirem podszytej, z guzami takimi częścią niemieckim krojem w palendraku strojem i sposobem cudzoziemskim z muszkietem lontowym prochu na jednego funtów dziesięć ołowiu dwadzieścia, lontami, rydlem, motyką, toporem podgórskim, szablą każdego opatrzywszy, pewnego sposobnego któryby płacę dostał i służby dokończył na pięciu muszkieterów konia z kolasą i żywności na dwie ćwierci, zapłatę także na dwie ćwierci sposobiwszy, podawszy do popisu[2] pro prima Junii, który się pod Senkowcami in praesentia IMciów pp. Alexandra Kurdwanowskiego podstolego halickiego, Piotra Kuropatwy komisarzów naszych do tego aktu desygnowanych odprawować będzie na ten czas naznaczony, wyprawiony i stawiony był.

3. A na tę wyprawę którzyby IMcie pp. obywatele w dziedzictwie albo w dzierzawie swej dziesięciu łanów nie mieli, tedy z pobliskimi sąsiadami znosić i składać się mają tak, aby wyprawa na czas naznaczony pewna od wszystkich zostawała.

4. Której to tak wyprawionej piechocie służba od popisu zaczynać się ma, a przy popisie od każdego muskietera ciż co będą wyprawować z łanów IMci p. kapitanowi tak samemu jako i na officery z tychże dziesięciu łanów na dwie ćwierci cztery talery przy popisie zapłacić i oddać będą powinni.

5. Toż powinni uczynić i takowymże sposobem miasta i miasteczka tak jego królewskej Mci jako i duchowne i świeckie, które pobory nie z łanów ale domów płacą, a to wzgląd mając na desolacyą onych przez wojenne ciężary zrujnowanych, aby tam gdzie pobory z dóbr J. Kr. Mci zł. ośmdziesiąt płacą u duchownych i świeckich miast i miasteczek, kędy sto dwadzieścia zł. poboru do skarbu oddają muskietera jednego wyprawili i na popis stawili.

6. Także i ci IMcie, którzy dziedzicznych dóbr nie mieli a sumy w prowizyach i na zapisach mają, od dziesięciu tysięcy jednego muskietera sposobem wyżej mianowanym na tenże czas stawią i wyprawią.

7. A żeśmy w tak prędkim razie kapitana z oficerami sposobnego do tej expedycyej zaciągnąć nie mogli, tedyśmy to dali w moc WIMci p. staroście halickiemu, który nam osobę do tego sposobną i pewną przyobiecał, a temu kapitanowi z oficerami jego ex nunc z czopowego anni praesentis u IMci p. Wojciecha Bieniewskiego traktamentu zł. czterysta naznaczamy, które to pieniądze IMć p. czopownik intra decursum duarum septimanarum za kwitem ręcznym

[1] Uniw. z daty 31 marca 1655. Castr. Tremb. 134 p. 665—70.
[2] popasu

i assygnacyą IMci p. starosty halickiego oddać powinien, co IMci w rachunku przyjąć objecujemy.

8. A żeby ta wyprawa tem doskonalej i prędzej wyprawić się mogła i żaden ich nie uchodził, tedy wszyscy którzy w ziemi naszej dobra swe dziedziczne i dzierzawy mają, względem tych dóbr, które w tej ziemi mają i jako pobory zwykłe z nich w ziemi naszej płacą, tak i tę wyprawę równo z nami w ziemi naszej nieodwoływając się na swoje i w inszych województwach i powiatach possessye odprawować będą.

9. Tych zaś wsi, które się na dziesięciu łanów spisą, muszkietem wyprawią, z nich regest z podpisem dwóch z pośrodka siebie IMć do akt grodzkich halickich absque salario suscepty i od pieczęci poddadzą, labore tamen salvo.

10. A ten popis odprawiwszy, jeśliby tak prędki czas do obozu wyścia przez Rzptę nie był assygnowany, tenże p. kapitan nasz i z piechotą na tem miejscu, gdzie IMć pp. komisarze będą commodius rozumieli zostawać i czekać ma, tak jednak, aby żadnej szkody na leży i stanowisku także i w ciągnieniu nie czynili i owszem de suo żyli, a co p. kapitan de excessivis in casu sprawiedliwości in instanti każdemu iniuriato sub refusione damnorum de suo czynić powinien.

11. Którą to expedycyą sub poenis de expeditione generali bellica constitutione anni 1621 sancitis contra deliquentes ad instantiam cuiusvis repetendis wszyscy powinniśmy odprawić, pewni będąc, że w tak nagłej Rzptej potrzebie sejmu przyszłego tej naszej uchwały approbacya stanie.

12. A na ostatek stosując się do instrukcyej J. Kr. Mci a prawa pospolitego, ci którzy podatków tak przez nas na expedycyą żwaniecką podymnego jako i przeszłych inszych poborów do rąk IMci p. poborcy naszego dotąd nie wydali powinni będziemy sub poenis de retentis sancitis te retenta wydać i de retentoribus WIMć. p. starosta halicki iuxta praescriptum legis egzekucyą uczynić... Które laudum ręką IMci p. marszałka naszego podpisane i zapieczętowane do akt podać zleciliśmy. W Haliczu die 22 Aprilis anno Domini 1655. Jan Kurdwanowski podstarości i sędzia grodzki halicki marszałek sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Tremb. Rel. 134 p. 676—679; Castr. Hal. Rel. 147 p. 1374—1376.

76.

Halicz, 22 kwietnia 1655.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WIMci p. Andrzejowi Potockiemu halickiemu, kołomyjskiemu staroście, urodzonemu Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu, Alexandrowi Kurdwanowskiemu podstolemu i podstarościemu grodzkiemu trembowelskiemu, Jerzemu Mrozowickiemu pisarzowi i sekretarzowi J. Kr. Mci urzędnikom ziemi halickiej, Janowi Jastrzębskiemu pisarzowi grodzkiemu żydaczowskiemu, Piotrowi Kuropatwie posłom ziemi halickiej na sejmiku halickim die 22 Aprilis przez uniwersał J. Kr. Mci złożonym i skończonym roku millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto w Haliczu na sejm teraźniejszy warszawski dana i napisana.

2. Za te ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. pieczołowanie, że dies noctesque około dobra Rzptej naszej impendere raczy, przy oddaniu poddaństwa wierności nisko podziękowawszy, zdrowia dobrego szczęśliwego powodzenia, aby Pan najwyższy victricem J. Kr. Mci dextram na nieprzyjacioły błogosławić raczył pp. posłowie nasi powinszują.

3. Uskarzą się przytem na IMci p. marszałka izby poselskiej sejmu przeszłego, iż niektóre konstytucye zgodnie umówione i publice przeczytane, in volumen legum nie są inserowane a te, które nie były traktowane i koncypowane intra leges najdują się i deputat do Trybunału przeszłego radomskiego ziemie halickiej, według zwyczaju i praw dawnych nie był naznaczony. Za czem iż to cum summo praeiudicio nietylko ziemie halickiej ale wszystkiej Rzptej się dzieje, providendum to, aby na potem IMcie pp. marszałkowie i deputaci do korygowania konstytucyej naznaczeni na każdym sejmie przysięgali.

4. Wiedząc zaś gotowość nieprzyjaciela koronnego a krótkość czasu do przygotowania ad resistentiam upatrując, żeby sejm przyszły daj Boże szczęśliwie nad dwie niedziele więcej nie był traktowany, ponieważ imminentibus periculis melius est praecavere aniżeli expectare. Na którym sejmie pp. posłowie nasi, których honore fide et conscientia obligujemy znosić się mają z IMciami pp. wiszneńskimi jako bracią naszą, do czego dajemy plenariam facultatem, aby to, co conducit Reipublicae traktowali.

5. Wszystkim jest nam wiadoma nieustająca ochota i odważna dzielność wojsk J. Kr. Mci p. n. m. jako przez wszystek czas wojny i teraz całą zimę w Ukrainie odwagą zdrowia utratą substancyej w częstych potrzebach w walnych szturmach krew dla całości ojczyzny hojnie wylewali, których merita aby IMć pp. posłowie nasi królowi IMci p. n. m. i wszystkiej Rzptej prezentowali zlecamy i aby nagroda strat obmyślana była z górnymi IMciami providebunt.

6. Godne są urodzonego Jurycy Radanowicza rotmistrza J. Kr. Mci p. n. m., który od wielu lat ochotnie i życzliwie tak służbę Rzptej traktując, jako i częste poselstwa do państw postronnych swoim kosztem wiernie odprawując merita rekompensy, któremu nie chcąc claudere aditum et virtutem ingratitudine, aby indigena będąc particeps wolności naszej zostawał pp. posłowie nasi pilnie starać się o to będą. Takowąż instrukcyą i za p. Michałem Złotarewiczem na przeszłych sejmach już wnoszoną kwitujemy.

7. Miasto Lwów iż pod pretekstem obrony swej approbacyą przywileja jakiegoś in praeiudicium et derogationem wolności pospolitej uprosili na sejmie przeszłem, o czem żadna mentio in facie[1] Rzpltej nie była, a przywilej nie był trutynowany ani produkowany, tedy IMcie pp. posłowie nasi starać się o to będą, aby tej approbacyi appendicem wniesiono, abo przywilej trutynowany zostawał.

8. A że laudum respektu wyprawy łanowej piechoty ziemia nasza halicka uchwaliła, która aby majorem vigorem approbowana była pp. posłowie nasi instabunt. Które laudum ręką IMć p. marszałka naszego podpisane zapieczętowane do akt podać zleciliśmy. W Haliczu 22 Aprilis anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki marszałek sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 147 p. 1377—1379.

77.

Halicz, 28 lipca 1655.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo i obywatele ziemi halickiej, zjachawszy się na sejmik relationis do Halicza ex authoritate sejmu świeżo przeszłego naznaczony przy konstytucyach deklarowany, w Haliczu zaś dnia własnego zaczęty, a dla większej frenkwencyej

[1] po facie żadnej

IMciów pp. obywatelów ziemie tej zgodnie in eodem robore et authoritate prolongowany[1], informowawszy się też z relacyej Mci p. Jerzego Mrozowickiego pisarza ziemskiego halickiego J. Kr. Mci sekretarza a posła naszego, stosując się nadto ad consensum omnium regni ordinum i do prawa pospolitego o wyprawie piechoty łanowej uchwalonego, niechcąc ni w czem infringere prawu pospolitemu, ale aby iuxta mentem Reipublicae, tak jako z inszych województw ta piechota quanto exquisitius wyprawiona była, taką tej wyprawy uczyniliśmy namowę i ordynacyą.

2. A naprzód z łanów piętnastu według kwitów poborowych tak jako z łanów pobory dają, salvis abiuratis, muszkieter jeden pewny do wojny sposobny w barwie błękitnej szyptuchowej w palendraku kirem białym według zwyczaju podszytym krojem niemieckim, białych guzików sześć, z muszkietem lontowym z szablą i toporem podgórskim, prochu funtów dziesięć, ołowiu funtów dwadzieścia ma mieć, w rydel i motykę przytem ma być wyprawiony. A że sine commeatu żołnierz być nie może, tedy uważając dobrze proceder wojenny, edocti będąc praeterito exemplo, każdemu muszkieterowi z łanów piętnastu koń z wozem i z żywnością opatrzony i siodło dla potrzeby jakiej aby był dany uchwaliliśmy[2].

3. Takiego tedy sposobiwszy z łanów piętnastu muszkietera na dzień szesnasty Augusti popisu naznaczony pod Siemikowcami przed IMciami pp. komisarzami niżej mianowanymi p. rotmistrzowi obranemu oddać mamy, sub poenis w konstytucyi descriptis.

4. Przy tym popisie żołd na pół roku ma być obmyślony, tak aby na miesiąc po ośm zł. wynosiło. Insuper przy oddaniu każdego muskietera p. rotmistrzowi respectu traktamentu jako i na inszych oficerów, także na chorągiew i bembny po cztery talery od każdego muszkietera na dwie ćwierci dać uchwaliliśmy.

5. Więc że raz z przeszłego laudum przyobiecał nam to WIMć p. starosta halicki, że nam p. rotmistrza do tej expedycyej sporządzić ma, pewnego wojny wiadomego, który ma być liber ab aliis officiis, tego że już IMć sposobił był i oddany mu jest traktament od IMci p. administratora czopowego ziemi naszej zł. czterysta, tedy tegoż i teraz, jeśli też będzie sufficiens approbujemy. In quantumby zaś IMć p. rotmistrz obmyślony, był aliis impeditus officiis, t. j. służbę inszą Rzptej i nie stawił się na dzień popisu namówiony, tedy laudo praesenti unanimi consensu obieramy do tej expedycyej rotmistrza IMć p. Szczęsnego Jasińskiego jako patricium et possessionatum, tego dokładając, że p. rotmistrz przez nas obrany tamże przy popisie ma być praesens. Który odebrawszy tę piechotę od nas według porządku wyżej mianowanego ma pod Siemikowcami deklaracyej J. Kr. Mci albo IMci p. hetmana Wielkego koronnego czekać, gdzie się mu obrócić każe, hoc addito, aby się pomieniony p. rotmistrz tak sprawił w odebraniu listu z kancellaryej J. Kr. Mci przypowiednego, jako i w dalszem zachowaniu tej piechoty de suo żyjąc jako o tem lex expressa docet.

6. Uważając przy tej wyprawie, żeby to było nocivum ku dobremu porządkowi tej wyprawy, gdybychmy oraz pachołkowi temu z łanów piętnastu sporządzonemu żołd za pół roku oraz oddać mieli, który oraz toż albo przepić albo zgubić mógłby a potem propter medium niszczeć i wygody nie mieć, tedy tak to ordynujemy, aby za jednę ćwierć przy popisie oddany mu był żołd, na drugą zaś ćwierć do rąk p. rotmistrza oddać potrzeba, od którego każdy ma wziąć kwitek, że temu muszkieterowi satisfactum na pół roku. Tak jednak praesenti laudo cavemus, jeśli p. rotmistrz będzie sufficiens, tak jako wyżej namówiliśmy, tenże IMć p. rotmistrz niema żadnymi już tych muszkieterów aggrawować ekspensami, ale cale oddać im tę ćwierć drugą, gdyż już po cztery talery od każdego dać umówiliśmy oprócz traktamentu, który respec-

[1] Sejmik rozpoczęto 20 lipca pod laską Wojciecha Dominika Bieniewskiego, który wydał orędzie do szlachty że dalszy ciąg sejmiku odbędzie się w przyszłym tygodniu. Castr. Hal. 147 p. 1680.

[2] Por. kombinacyą łanów. C. H. 147 p. 1702—1763.

tive na przyszłym da Pan Bóg sejmiku, jeśli IMć p. Jasiński pomieniony rotmistrzem tym będzie, obmyśleć obiecujemy.

7. Odebrawszy przy tym sejmiku teraźniejszym przestrogę od JWIMci p. wojewody kijowskiego hetmana wielkiego koronnego o następującym nieprzyjacielu, tedy aby ta piechota w porządku wyżej mianowanym jako najdoskonalej i najprędzej wyprawiona być mogła. Czas kombinacyi łanów. sum i dymów z miast i miasteczek na dzień dwudziesty ósmy Julii namówiliśmy. Do której kombinacyej[1] z koła naszego stosując się do konstytucyej obraliśmy pp. deputatów, którzy przy IMci p. marszałku sejmiku teraźniejszego i przy IMciach pp. urzędnikach ziemskich i grodzkich tę konstytucyą według regestru poborowego od p. poborcy naszego na to podanego, sporządzili, t. j. z powiatu halickiego IMć p. Mikołaja Kunaszowskiego komornika ziemie tej i IMć p. Alexandra Bydłowskiego; z powiatu trębowelskiego IMć p. Alexandra Jasińskiego i IMć p. Baltazara Ostrowskiego pisarza grodzkiego trembowelskiego; z kołomyjskiego IMć p. Samuela Wirzbickiego; z Kałusza IMć p. Szczęsnego Jasińskiego i IMć p. Samuela Bydłowskiego. Tę tedy kombinacyą łanów sum i dymów do akt grodu halickiego z podpisem ręki swojej pomienieni IMć podać mają. To też warujemy, iż jeśliby kto nie według kwitów łanowych miał być kombinowany, albo w rejestrze poborowym przejrzanym, ma to una cum manifestatione coram actis praesentibus prezentować, aby w tem jakiego nie popełnił mankamentu i sobie szkody a słusznie według kwitów teraźniejszych poborów kombinował się.

8. A iż znajdzie się wiele dworzyszcz z gruntami fruktyfikującymi, których bez poddanych używają i po rejestrze poborowym niemasz ich, tedy in harendo konstytucyej, która to w sobie ma, iż nemine excepto, tak praesenti laudo postanawiamy, aby iuxta combinationem jako na kogo przypadnie sub poenis w tejże konstytucyej descriptis wyprawowali tę piechotę łanową, których jeśliby kombinacya przy tej kombinacyi nie doszła, tedy mają ciż pp. deputaci przez nas obrani wyżej mianowani dla prędszej wyprawy choć seorsive przy urzędniku choć jednym ziemskim albo grodzkim, który na ten czas być może kombinować per districtus, jako to w halickim powiecie ci IMć, którzy są obrani z halickiego, z trębowelskiego trębowelscy usu consequenter na miejscu gdzie im najlepiej będzie zdało, byle in hoc spacio tej wyprawy żeby nie omieszkali tej wyprawy, za obwieszczeniem jednak to ma być od tych samych, którzy takie dworzyska trzymają. Tych kombinacyi regestr similiter pp. deputaci każdy z swego powiatu do akt grodzkich halickich podać mają, do czego słobody osiadłe, które tak non contribuunt, powinni się iuxta combinationem przykładać do tej wyprawy także i te majętności, które są po spustoszeniu odprzysiężone, jako są bona desolata. A że teraz posiadali niektóre a żadnych podatków do rąk p. poborcy naszego nie oddają, których p. poborca nasz IMć p. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki według prawa na sejmie świeżo przeszłym postanowionego ma podać do akt grodzkich halickich w regestrach perceptorum et retentorum, tedy i te według kombinacyi nie mają być wolnymi od tej wyprawy, ale się przed deputatami powiatu własnego kombinować mają, in spacio tej wyprawy.

9. Praecavendo indemnitati nostrae a stosując się do prawa pospolitego, aby ta konstytucya explicatius o wyprawie tej piechoty od sum zrozumiana być mogła tak to konkludujemy, iż nie derogując ni w czem prawu pospolitemu, aby od sum fruktyfikujących według kombinacyi od 30.000 zł. był jeden muszkieter wyprawiony nemine excepto, cuiuscunque sit status et conditionis. Ale że się to ma rozumieć i rozumie od sum takich, które są na arendę dane jakimkolwiek kontraktem, excepto, żeby dziedzic miał hoc onus w kontrakcie na się przyjąć, tak i te które są w prowizyą na zapisy dane albo na widerkaff oprócz fundacyi kościelnych, od takich powinno się wyprawiać iuxta praescriptum legis. Od tych zaś sum, od której żadnej powinności nie bierze, lubo się na zapisach, także de bonis expulsis, które są in obligatione

[1] Kombinacya ta wpisana jest zaraz po laudum. Castr. Hal. 147 p. 1702—1713.

albo iure obligatorio zapisane, a że pożytku nie mają, tudzież i od podniesionych sum przed tą konstytucyą i po niej nie danych na żadną fruktyfikacyą, także mają być wolne od tej wyprawy, bo co wiedzieć, jako kto choć i podniosszy mógł udać swoją sumę, tak jednak, iż każdy ktoby miał taką sumę ma uczynić manifestacyą coram actis jako żadnej nie bierze prowizyej, a gdyby się to pokazało z jakiegokolwiek dokumentu albo kwit prowizyej, że bierze, powinien poenas in constitutione descriptas ma subire.

10. Żydzi w miastach i miasteczkach ziemi naszej będący, lubo są od tej wyprawy konstytucyą excypowani, ale że się to o tych żydach być rozumie, którzy według dawnego prawa myt, arend, ceł żadnych nie trzymają, ale concessa sibi in regno vivunt inventione, tacy to wolnymi być mają zapłaciwszy pogłówne. Ci zaś, którzy na arendę jakąkolwiek sumę podawali i dają jakimkolwiek kontraktem, tak na majętności z prowentami jak z osobna na arendy gorzałczane, piwne, myta targowe et his similia mają się kombinować, ponieważ lex expresse docet, że nemine excepto cuiuscunque sit status et conditionis i wyprawiać tę piechotę modo suprascripto sub poenis in constitutione descriptis, a to się ma rozumieć i o inszego narodu ludziach. Z domów zasię, które w miastach, miasteczkach jakimkolwiek sądem są im przysądzone za długi ich, także gdyby się więcej domów żydowskich nad pacta z miasty postanowione znajdowało, z takich równo z miasty wyprawiać mają, a w tej wyprawie generalnej żadnemi nie mają się zasłaniać libertacyami.

11. Takich zasię sum jeśliby nie była cognitio na tej kombinacyi przy IMciach pp. deputatach i urzędzie ziemskim i grodzkim, tedy ku prędszej tej piechoty wyprawie zleciliśmy to IMci p. marszałkowi naszemu i użyliśmy go, aby się tam u pomienionego IMć kombinowali, kto zechce praecavere indemnitati swej in spatio tej wyprawy, żeby omieszkania nie było, tak Żydzi jako i insi cuiuscunque status byli dowodnymi te sumy pokazywane były kontraktami, którą kombinacyą ma z podpisem ręki swojej IMć p. marszałek podać do akt grodu halickiego.

12. Miasta ponieważ do tej kombinacyej obwieszczeni z kwitami podymnego nie stawili się ani też przysłali, tedy tę kombinacyą fidei IMciów pp. deputatów zlecamy, aby według samej prawdy, jako gdzie wiele dymów kombinowani byli.

13. To tedy zgodnie przy prawie rzetelnem namówiwszy, do popisu tej piechoty użyliśmy tychże IMciów pp. deputatów i urzędników, którzy z IMciów zjechać będą mogli non detrahendo tempori popisu naznaczonego, przed którymi tak piechota z p. rotmistrzem obranym popisać się ma, a tam każdy lub od p. rotmistrza lub od pp. deputatów kwit ma wziąć według opisanego porządku muszkietera stawił.

14. Ad extremum domową traktując obronę i uważając to, jako w niedalekich grassare hostis krainach i ad novum sangvinem broni swej wyostrzył, tedy wygadzając tej wyprawie łanowej i respekt dosolacyi naszej mając, inaczej tej prowincyej i siebie zastąpić nie możemy, tylko własnymi pierśmi, a tak gdy tylko wynidą wici pierwsze, mamy się na ten sejmik ze wszystką gotowością zjachać i tam zaraz nie czekając wici trzecich stanąć in armis.

15. A że ten nieprzyjaciel coraz bliżej postępuje, tedy użyliśmy IMć pp. Alexandra Kurdwanowskiego podstolego halickiego, aby IMć zjechawszy do JWIMci p. hetmana w. koronnego, nomine nostro prosili o to IMci, żeby raczył interponere authoritate sua do J. Kr. Mci p. n. m., żeby na tu choć i realiter do efektu wszystkiej Korony przyjdzie pospolite ruszenie, zachował przy tej prowincyej zwyczajem dawnym, która nie małą jest wszystkiej Koronie zasłoną, i jak wiele mogłoby się znieść rebelizantów za naszem ustąpieniem, żebychmy tędy tu zostawali, gdzie obozowi nasposobniejsze miejsce widzieć będziem mogli. A tak zgodnie ten sejmik konkludowawszy zleciliśmy to IMci p. marszałkowi naszemu, aby te laudum nasze do akt grodu halickiego z podpisem ręki swojej podał. Datum w Haliczu die vigesima octava Julii anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto. Wojciech Dominik Bieniewski Z. B. marszałek sejmiku tego.

16. Laudum sejmiku halickiego vigore constitutionis anni praesentis 1655 20 Julii w Haliczu zaczętego a die 27 Julii anni eiusdem expedyowanego ratione districtus trembovliensis.

Wyprawa piechoty i kombinacya powiatu trembowelskiego taka: Uważając evidentem desolationem powiatu trembowelskiego więc że to manifestum, iż kwity z których bych się dojść mogły łany cum desolatione tamecznych obywatelów poginęły, dla czego trudna kombinacya, tedy obywatele trembowelscy dwóch muskieterów lontowych w porządku wyprawić mają, oprócz miasteczek tego powiatu osobno kombinowanych i sum według konstytucyi specyfikowanych. Wyprawa muskieterów z miasteczek: Trembowla miasteczko muskietera jednego, Czortków muskietera jednego, Tarnopol muskietera jednego, Budzanów z Janowem muskietera jednego, Mikulińce muskietera jednego, Kozłów, Baworów, Strusów, Skałat, Grzymałów, Tłuste muskietera jednego. Wojciech Dominik Bieniewski marszałek sejmiku tego mp.

Castr. Hal. Rel. 147 p. 1697—1702; artykuł 16 na końcu, dotyczący powiatu trembowelskiego tylko w Castr. Tremb. 134 p. 739—740; natomiast laudum całego powiatu hal. dotyczącego niema w aktach gr. tremb., jest atoli w aktach gr. hal. powtórnie 134 p. 739—740.

78.

Halicz, 21 marca 1656.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego przy skończeniu popisu pospolitego ruszenia zgromadzeni wiadomo czynimy, iż my dosyć czyniąc wolej króla JMci p. n. m. na pospolite ruszenie, lubo teraz przez nieprzyjaciela paenitus jesteśmy i przez Ordę tak w chlebie jako i w ostatku substancyej naszych funditus zruszeni, gotowiśmy iść tam, gdzie dalsza dyspozycya J. Kr. Mci będzie a z inszemi ziemiami województwa ruskiego w kupie i nierozdzielnie zostawać chcemy, fraterne JMciów pp. obywatelów ziemie tej a braciej naszej upraszamy i napominając, aby się z nami łączyć i do kupy iść a równo z nami onera bellica tak jako ex legibus tenentur ponosić chcieli.

2. Bacząc zaś, iż za wyściem naszem na wojnę siła się swawoleństwa jako to przy granicy jawić musi, jakoż już wielkie się od opryszków na domy szlacheckie najazdy, mordy i łupiestwa dzieją, którzy z swawolej domowej, jeśliby król JMć i Rzplta ob imminentia majora pericula ad praesens obviare i providere securitatem zamkom pogranicznym nie mogła, a JMć pp. starostom z zamków sine praesidio zostających reclinatoria securiora szukaćby przyszło, tedy że te extra culpam JMciom pp. starostom będzie spondemus, ponieważ prowenta JMciów z którychby zamków securitatem prowidować mieli, widzimy równo z naszymi annihilata et pessumdata.

3. Miast zaś królewskich mieszczan i obywatelów, którzy ex lege publica do wyprawy pospolitego ruszenia należą napominamy, aby według możności facultatum suarum wozy, piechotę z prochami, ołowiem, kulami, rydlami, motykami na wozach wyprawowali serio napominamy, gdyż in renitentes sami animadvertere chcemy. Żydów także, którzy arendami i karczmami po miasteczkach i wsiach się bawią necessitujemy, aby każdy gospodarz funt prochu i funt ołowiu do JMci p. pułkownika odwiózł i do niego za kwitem ręcznym oddał. A że potrzeba nastąpiła expens na różne expedycye powiatu naszego, tedy iż teraz dla bytności JMci p. administratora czopowego erygowane być nie mogły, zleciliśmy to JMci p. marszałkowi koła teraźniejszego, aby na te expensy za kwitem jego ręcznym JMć p. administrator oddał, t. j. pp. posłom do króla JMci przez nas obranych na sprawienie chorągwi bębnów i inszej muzyki

wojskowej, ponieważ p. chorąży in detentione, obmyślenie, które kwity przy rachunkach przyjąć będziem gotowi, pewni będąc, że IMć p. administrator w tej expedycyej nas nie zawiedzie.

4. Do kombinowania rozrodzonej szlachty naznaczyliśmy IMciów pp. Jana Kurdwanowskiego podstarościego halickiego, Balcera Ostrowskiego pisarza grodzkiego trembowelskiego, Grzegorza Przyłuskiego, Stefana Szumlańskiego.

5. Wniósł też IMć p. pisarz grodzki halicki w pośrodek koła naszego instancyą o wrócenie expens, które uwożąc księgi grodzkie poniósł i teraz najmując sklep dla nich we Lwowie spenduje, tedy że mu to wrócone będzie fraterne IMci assekurujemy.

6. A że żaden z IMciów pp. urzędników wyższych ziemi halickiej okrom WIMci p. starosty, który inszy oblig w wojsku kwarciannem ponosi, do regimentu pospolitego ruszenia nie zjeżdża, i tych onera, do tych ex lege sunt astricti, ponosić z nami nie chcą, ponieważ WIMć p. starosta służbą kwarcianną Rzptej i złem zdrowiem jest impeditus, użyliśmy na direkcyą powiatu naszego i nas szlachty w służbie Rzpltej w tem pospolitem ruszeniu spisanych IMci p. Stanisława Głowińskiego sędziego ziemskiego halickiego, który lubo dosyć, jako to nam wszystkim constat, zdrowia niesposobnego, tedy się jednak na instancyą naszę niewymówił, cum ea cautione, jeśliby strzeż Boże przez te, które patitur chorobę do prac wojennych nie był habilis, na miejscu swojem obranego przez nas substytuta ma mieć, tedy objecujemy to sobie fraterne, że nie pod inszym czyim rządem i direkcyą, jedno jego samego, a w niebytności tedy i substytuta przez nas obranego być i zostawać mamy [1]. Co dla lepszej wagi i pewności zleciliśmy IMciom pp. urzędnikom ziemskim na tym zjeździe będącym podpisać. Działo się w Haliczu dnia dwudziestego pierwszego miesiąca marca roku tysiąc sześćset pięćdziesiątego szóstego.

Castr. Hal. Rel. 147 p. 1795—1797 tudzież Ibid. p. 1868—1880.

79.

Babuchów, 8 kwietnia 1656.

Pułkownik pospolitego ruszenia ziemi halickiej wzywa ziemian pod Halicz.

1. Stanisław Głowiński sędzia ziemski i pułkownik powiatów ziemi halickiej, którym urodzonym IMciom także sławetnym pp. obywatelom ziemie halickiej trembowelskiego, kołomyjskiego powiatów moim miłościwym pp. przy zaleceniu usług moich wiadomo czynię. Iż gdy takowe na Rzptę naszę a miłą nam wszystkim ojczyznę następują zewsząd niebespieczeństwa i potrzeby, że inaczej zatrzymana być nie może, tylko gdy wszyscy torem przodków swoich całość jej piersiami zatrzymać i odwagą zdrowia zaszczycać będziemy, wiedząc o tem, że i przybywające postronne posiłki tego po nas chcą, abyśmy w kupie wszyscy z nimi siły nasze złączyli, krajów ojczystych bronili, do przełamania zaś potęgi nieprzyjacielskiej przy łasce Bożej wojsk niemałych ufów potężnych potrzeba, przetoż przychylając się do uniwersału króla IMci pana naszego świeżo nam przysłanego, a mając wiadomość, iż już inszych województw i ziem pułki się ruszyły, z powinności urzędu mego przez WW. m. m. pp. na mnię włożonego proszę i napominam, abyście WM. m. m. pp. impedimenta domestica in toto zostawiwszy, w wojennej gotowości na koniech dobrych, bo ta wojna śpieszno iść musi, z rynsztunkami porządnymi

[1] Uniwersałem datowanym z Babuchowa 8 kwietnia 1656 r. zwołał Głowiński szlachtę powiatu trembow. pod Halicz. Castr. Tremb. 134 p. 182—4.

locis belli akkomodowanymi, wozami się nie obciążając na dzień poniedziałkowy przewodnej niedzieli pod Halicz się do chorągwie powiatowej ich najprędzej ściągnęli a póki jeszcze ten zapał krajów naszych, którzy nie tylko wszystką Polskę ale i część Rusi pożarł, niedosyć że pośpieszyli, mając przed oczyma chwałę Boga naszego, kościoły, ołtarze, sakramenta święte i wiarę katolicką starą, Polskę zrujnowaną, klasztory, szpitale, fundata świątobliwe spustoszone.

2. Na ostatek gdy szlachta bracia nasza i domy ich ze wszystkich ozdób i dostatków złupieni, w niewolę pozabierani, małżonki i córki ich pogwałcone ratunku od nas potrzebują, gdy ojczyzna, swobody, wolności krwią przodków naszych nabyte, których potomkom niedotrzymać byłoby grande nefas, już już prawie giną, do spólnego ratunku jak na gwałt bieżeli, w tem będąc upewnieni, że pod Haliczem nie zabawiwszy do boku króla IMci pospieszyć trzeba, z tą jednak przestrogą i dokładem, że jeślibyście WWIMć panowie powzięli wiadomość, że Orda uprzedzając czas wyżej mianowany w nasze kraje pospieszyłaby się, życzę i napominam, żebyście WWIMć m. pp. nie czekając naznaczonego czasu, wcześnie się pod Halicz do kupy brali, gdzie ja uniżenie WM m. m. pp. do kompaniej, surowość prawa pospolitego na przestępnych przypominając, zapraszam, moje posługi pilno WM m. m. pp. zalecając. Dan w Babuchowie dnia 8 Aprilis roku Pańskiego 1656. L. S. WMć m. m. pp. i braci powolny sługa Stanisław Głowiński sędzia i pułkownik ziemi halickiej.

Castr. Tremb. 134 p. 782—784.

80.

Pod Siemikowcami, 26 maja 1656.

Uniwersał pułkownika pospolitego ruszenia ziemi halickiej do szlachty trembowelskiej.

1. Stanisław Głowiński sędzia i pułkownik powiatów ziemie halickiej Wnym urodzonym IMciom pp. obywatelom powiatu trembowelskiego m. m. pp. i braci do wiadomości donoszę. Iż za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. już zupełne niedziel pięć IMciom pp. obywatelom powiatów halickiego, kołomyjskiego pospolitem ruszeniem w obozie stojąc braterskiego WIMć m. m. pp. po tak wiele wydanych uniwersałach ad idem zgromadzenia oczekiwali a teraz dowiedziawszy się o dismembracyi WIMć m. m. pp., iż konsulty prywatne prawu pospolitemu i jedności ziemie naszej przeciwne o rezydencyach i zamkach i wczasach swoich czynicie, snać moją przez uniwersał dla praesidium zamku trembowelskiego pewnym osobom [1] okazaną dla

[1] Dnia 9 maja z obozu pod Haliczem. Głowiński jako pułkownik posp. ruszenia. Ponieważ forteca trembowelska bez prezydium pozostawała a od opryszków nadchodzących niebespieczeństwa grożą szlachta zaś w zamku przytuliskowe i depozyta posiada, zezwala szlachcie pozostać na prezydyum w zamku i stąd wycieczki czynić pp. Wojciechowi Wolanowskiemu wójtowi i dyrektorowi natenczas obywatelów w zamku zostających, Mikołajowi Baworowskiemu, Janowi Tomaszowi Jabłońskiemu, Stanisławowi Bielickiemu, Stanisławowi Łyskórskiemu, Andrzejowi Błażowskiemu, Janowi Poklękowskiemu, Janowi Gadomskiemu i Bojarskiemu. C. Tr. 134 p. 787. Na dniu też 9 maja ukończono lustracyą szlachty pod Haliczem, zaczętą pod Siemiakowcami, lecz dla trudności przepraw pod Haliczem tu ukończoną. C. Hal. 148 p. 15—19. Przedtem jeszcze albowiem 5 maja uwolnił król szlachtę halicką od pospolitego ruszenia z powodu buntów chłopstwa. C. Hal. 147 p. 1888—9. Wzywał też szlachtę pod Halowę celem rozpędzenia swawolnej kupy opryszków. Ibidem p. 1906—7. Toż gdy szlachta 9 maja stanęła obozem pod Haliczem, Głowiński jako pułkownik szlachty, zezwalając szlachcie trembowelskiego powiatu na objęcie prezydyum zamku trembowelskiego, pozwolił jej wraz z włością wycieczki z twierdzy czynić na rebellizantów, jeśliby zaszła potrzeba. C. Tremb. 134 p. 767.

WMć pp. powolnością zgorszeni, tedy iż ta dismembracya w zjednoczonej ziemi stawać nie może, z zwierzchności urzędu mego tym ostatnim uniwersałem chcę po WMciach swych m. m. pp., abyście WMć pp. moribus antiquis do spólnej usługi Rzptej i powinności wojskowych, żadnemi się nie składając konzultami, osobami swymi do obozu jako jest wola króla IMci przez uniwersał nam objaśniona pod Siemikowce na dzień trzydziesty pierwszy maja stawali.

2. To deklarując WMć mm. pp. od IchMć pp. braciej naszych, że in casu niestawania na czas naznaczony WMć mm. pp. i sami także do zamków ex causa WMć mm. pp. rozejśćby się musieli, coby musiało być wielkiego nierządu a potem od wszystkiej Rzptej nagany przyczyną, gdyż jedni nad drugich nic sobie uzurpować nie możemy i owszem spólnie i równie ciężary Rzptej ponosić mamy. Co aby do wiadomości WMć mm. pp. wszystkich doszło, urzędu grodzkiego proszę, aby ten uniwersał do ksiąg grodzkich trembowelskich przyjął i publikować rozkazał. Dan w obozie pod Siemikowcami dnia 26 maja 1656 (L. S.). Stanisław Głowiński sędzia i pułkownik ziemi halickiej.

Castr. Tremb. 134 p. 795—796.

81.

Pod Siemikowcami, 31 maja 1656.

Uniwersał pułkownika pospolitego ruszenia do szlachty trembowelskiej.

1. Stanisław Głowiński sędzia i pułkownik ziemie halickiej WWnym urodzonym IchMciom pp. obywatelom powiatu trembowelskiego m. m. pp. i braci wiadomo czynię. Iż lubom był uniwersał mój posłał do WMć m. m. pp. abyście WMć podług prawa pospolitego i uniwersału Króla IMci in armis pospolitem ruszeniem pro die 31 Maii do obozu naszego osobami swemi stawali, ale żeście WMć mm. pp. i bracia przez IMciów pp. posłów swych niebespieczeństw od opryszków domów swoich i fortec tamtecznych przełożywszy obmyślenie bespieczeństwa powiatu i praesidium zamku trembowelskiego żądać raczyli, tedy ja uczyniwszy spólną z IMciami pany obywatelami halickimi [i] kołomyjskimi radę, przychylając się do uniwersału J. Kr. Mci, którym wszystkiej prowincyej i zamków ziemie halickiej providenda iniungitur securitas, wziąwszy o gotowości Wmm. pp. od IchMć pp. posłów z pośrodka WMć m. m. pp. posłanych wiadomość, iż już nie do obozu naszego, ale pod Trębowlą na miejscu sposobnem, które WMć mm. pp. upatrzycie, sobie ściągnienie WM mm. panów pro die secunda Junii naznaczamy.

2. Chcąc po WMciach mm. pp. abyście WM m. m. pp. na czas naznaczony zgromadzeni, obrawszy między siebie rotmistrza powinności wojenne, po jazdy, straże i excubias w polu obozem nie w domach odprawowali, o niebespieczeństwach opryszkowskich dla posiłków nas uwiadamiali, popis przed komendantem moim, którego zeszlę, odprawili, tak długo stali i nie rozjeżdżali się, pokąd od nas osobliwego nie będzie uniwersału i we wszystkiem dalszą odemnie brali ordynacyą a w sprawach potocznych dla rządu przed sędzim i jednym z obywatelów, którego sobie WMć obierzecie, w kryminalnych zasię i poważnych przed nami podług konstytucyi anni 1621 i laudum naszego sprawowali się, a ten uniwersał ręką moją podpisany do grodu podali i obwołać kazali. W obozie pod Siemikowcami dnia 31 Maii roku Pańskiego 1656 (L. S.) Stanisław Głowiński sędzia i pułkownik ziemie halickiej.

Castr. Tremb. 134 p. 798—799.

82.

Halicz, 11 września 1656.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My rady dygnitarze i obywatele ziemi halickiej, powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego zjechawszy się na elekcyą deputacką i miejsce prawem pospolitem opisane w poniedziałek po święcie Narodzenia Najświętszej Boga Rodzice Panny Maryej pierwszy jednostajnymi głosami za zgodą nas wszystkich deputata do Trybunału koronnego, daj Boże szczęśliwie od nas inaugurowanego obrawszy i uprosiwszy zwyczajne na elekcyej deputackiej czopowego i prasołki postanowienie i administracyi jego przystąpiliśmy.

2. Tedy dogadzając gwałtownym potrzebom ziemie naszej, a die decima quinta praesentis do zupełnego roku w ziemi naszej i powiatach postanowiliśmy czopowe i prasołkę na obronę ściany naszej pogranicznej, zaciąg ludzi inszym sposobem namienionych i fortyfikowanie zamków stołecznych ziemi naszej i to czopowe z prasołką IMci p. Alexandrowi Kurdwanowskiemu podstolemu halickiemu za sumę 4.000 zł. p. do roku zupełnego arendowaliśmy.

3. Tedy IMć p. podstoli halicki in tali necessitate dogadzając ziemi naszej, iż dobrowolnie podjął się tej arendy, powinien na pierwszą ratę zł. p. 1.000 IMci p. Alexandrowi Sulatyckiemu skarbnikowi podolskiemu rotmistrzowi od nas teraz do zaciążnych ludzi obranemu za kwitem IMci p. skarbnika ręcznym przed wyściem tygodnia oddać, a zł. 300 do drugich pieniędzy na municyą zamku halickiego ordynowanych do rąk IMciów pp. Macieja Rakowskiego podstolego nowogrodzkiego, Alexandra Tańskiego na miejsce wojskiego halickiego, którego do powinności nieznamy (!) od nas deputowanych, także za ręcznym kwitem przed wyściem tygodnia odliczy.

4. A to czopowe z prasołką IMć p. podstoli halicki bez wszelakich prywatnych defalkat i pretensyej podług swojej submissyej trzymać będzie i sumę per ratas, pierwszą jako się napisało zł. tysiąc trzysta zarazem teraz; na drugą ratę zł. 700 w poniedziałek pierwszy po Gromnicach; na trzecią ratę 1.000 zł. p. w poniedziałek po niedzieli Jubilate rzeczonej, za kwitem IMciów pp. sądowych ziemskich halickich unius absentia non obstante. A na ratę czwartą tysiąc czwarty złotych na dzień elekcyi deputackiej w roku 1657 bez wszelkich zwłok obron i wymówek prawnych i postępków arendownych, sub rigore processus fisci castrensis sine appellatione et tribunali iudicii zapłaci.

5. Jednak przy zapłaceniu ostatniej raty na elekcyej deputackiej, strzeż Panie Boże przez nieprzyjaciela koronnego spostoszenie znaczne ziemi halickiej i powiatów nastąpiło, w co niema być inkludowane przeście tatarskie . . . . . zamięszanie dalszym czasem powetowane, także jeśliby strzeż Boże morowego powietrza Bóg wszechmogący przepuścił w którym powiecie, na to wszystko słuszny i sprawiedliwy będziemy mieli respekt, wysadziwszy na uznanie tego sąd ziemski halicki i deputatów z koła rycerskiego i podług tego defalkować u skarbu koronnego, jeśliby co interveniret impedimenti o wszelaki pokój intercedować będziemy.

6. A IMć p. podstoli halicki podczas administracyi urzędu swego prasołki od własnych wozów szlacheckich z listem pana swego pieczęcią i podpisem naznaczonych wybierać nie będzie, co chłopi przysięgą i ten który list produkuje veritatem komprobują. Chłopi jednak od wozu prasołki po groszy dwanaście a spisnego po groszu jednemu płacić raz tylko bez rok i raz kwit wziąwszy bez rok wolnie gościć będą.

7. Nie pośledniejsza z każdej Rzptej nie tylko udzielnej powinnej opatrzności succurere rebus futuris et accidentalibus malis, tedy my będący constituti inter sevientis Martis arma i pobliskich nieprzyjaciół circumcirca zostających na siebie insultus, obmyśliwszy, zamkom naszym

halickiemu i trembowelskiemu pogranicznym osadzenia, aby na zamku halickiego fortyfikacyą zł. 600, które IMć p. podstoli halicki z teraźniejszego czopowego i prasołki pierwszej raty jako się namieniło a IMć p. Kunaszowski z przeszłego roku czopowego po zł. 300 do rąk IMciów pp. Macieja Rakowskiego podstolego nowogrodzkiego i Alexandra Tańskiego obywatelów naszych przed wyściem tygodnia sub onere et rigore processus et poenarum fisci oddadzą. A na zamek trembowelski, iż już in munitionem czopowego i prasołki roku przeszłego zł. 600 cessit, rachunek z tego na przyszłym sejmiku sejmowym IMci pp. Trembowlanie uczynią, mając tę municyą, prochy i ołów pod dyrekcyą kluczem i zawiadywaniem IMci p Wojciecha Wolanowskiego wójta trembowelskiego i IMci p. Błażejowskiego Jerzego od nas deputowanych. Pomienieni zaś IMci pp. podstoli nowogrodzki i Alexander Tański do opatrzenia zamku halickiego municyej destynowani[1] powinni będą tę municyą zaraz zacząć znosząc się z IMciami pp. Janem Kurdwanowskim podstarościm grodzkim halickim i Janem Soleckim prowentowym pro necessitate zamku tego expediowane, pewni tego będąc, iż WIMć p. Jędrzej z Potoka Potocki starosta halicki, kołomyjski, leżajski z przeszłego czopowego halickiego i kołomyjskiego starostw do municyej i porządku zamku halickiego jako pogranicznego przyczynią się.

8. A żeśmy chcąc cale invigilare całości ścianic naszej i zabieżeć niebespieczeństwu, codziennie od opryszków i innego swawoleństwa następującym przy ochronie naszej i kontinuacyej już półrocznego pospolitego ruszenia naszego postanowiliśmy zaciąg ludzi konnych pięćdziesiąt osób na dwa miesiąca i sumę 1.200 zł. z czopowego i prasołki, jako się już namieniło, na zapłatę tym ludziom do rąk IMci p. skarbnika podolskiego rotmistrza naszego ordynowaliśmy, których to ludzi według submissyej swojej IMć p. skarbnik odebrawszy teraz ex nunc tysiąc zł. p. od IMci p. podstolego halickiego zaciągnąwszy do popisu przed IMci p. pułkownika ziemie naszej we środę w wigilią Św. Mateusza blisko przyszłą pod Halicz stawi i po popisie, tam gdzie będzie ordynans IMci p. pułkownika z tymi ludźmi pójdzie, ubogim ludziom i poddanym naszym tak zaciągając jako też i przechodząc żadnej krzywdy i szkody nie czyniąc, ale cale ordynowanym żołdem de suo żyć będą powinni. Ostatek zaś sumy żołdowej 200 zł. assekurujemy IMć p. skarbnika z drugich raty czopowego i prasołki dopłacić.

9. A że o czopowe z prasołką roku przeszłego die 15 praesentis kończącą się IMć p. Mikołaj Kunaszewski komornik ziemie halickiej z percepty i expensy dostateczny nam w kole uczynił rachunek, IMć p. Kuropatwie marszałkowi naszemu zlecamy kwit dać z tym dokładem, aby IMć p. komornik retent przeszłego czopowego za nagrodę zł. 300 już sobie destinowane dochodził i z tych retentów percepty na przyszłym sejmowym sejmiku dostateczną nam oddał kalkulacyą, z których to retentów ad pia opera osobliwie z miasta Kałusza zatrzymanego czopowego księdzu komendarzowi halickiemu kościoła farskiego zł. 50, a OO. Franciszkanom zł. 60 na opatrzenie kościołów Bożych naznaczamy i aby nieodwłocznie IMć p. komornik oddał żądamy. Niemniejszy też respekt mając na klasztor trembowelski OO. Karmelitanów, którzy mendicatis suffragiis żyją i z dobrodziejstw obywatelów ozdobę i porządek klasztorowi a osobliwie przybytkowi Przenajświętszej Pannie Bogarodzicy Maryej obmyśliwając przez czas różnych niebespieczeństw drzewa i tarcice na oprawę kościoła swego obmyślone IMciom pp. obywatelom trembowelskim na municyę zamku trembowelskiego opatrzenie powierzchownych ścian i basztowych murów ochotnie dali i uczynili, w nagrodę tej uczynności mieć chcemy, aby z drugiej raty czopowego zł. 100 p. do rąk IMci księdza przeora trembowelskiego nieodwłocznie zapłacił.

10. Wielkie i godnej pamięci zostają nam Zborowskie zatrzymane zasługi IMć p. Macieja Rakowskiego podstolego nowogrodzkiego rotmistrza na ten czas naszego, który zdrowie i substancyą swoją ochotnie na usługę Rzptej i króla IMci p. n. m. niosąc, dotąd w krwawym

[1] destynowanej H.

żołdzie swoim, będąc rotmistrzem ziemi naszej zaciążnym, nie odnosi satysfakcyej, maiorem partem zatrzymanego żołdu ziemi naszej daruje a jedno się pro amore patriae zł. 400 kontentuje. Te zł. 400 podług rachunków naznaczyliśmy, aby IMć p. komornik ziemski administrator czopowego z percepty tak rocznej IMć p. podstolemu nowogrodzkiemu ex nunc zapłacił.

11. Mając też to in ordine nostro, że alieno damno nemo lucupletari debet a kędy publicae vi icationis non datur ratio, tamby pospolitej szkoda być musiała, tedy że IMć pp. poborcy i dawniejsi IMć czopowego administratorowie w teraźniejszych ojczyzny trudnościach należytych nam nie oddali rachunków, warujemy to sobie i unanimiter postanawiamy, że dokąd nam rachunków nie oddadzą, ad instantiam cuiusvis z obywatelów naszych, ktobykolwiek tylko ziemie naszej generalną albo swoję prywatną w tych podatkch axakcyach pretendował injuriam, w Trybunale inter causas fisci albo in proximiori officio castrensi województwa ruskiego sprawić się będą powinni, z tym dokładem, iż ziemi naszej znaczne nastąpiło spustoszenie IMć p. poborca do wybierania ostatniej raty poborów do sejmiku sejmowego supersedować będzie, w czem onego officium w Rzptej ewinkować obligujemy się.

12. A że każda Rzpta sine ordine żyć nie może i jej powinność assumptum podług prawa zachowywać i kontynuować powinna ordinem, tedy my wszyscy obywatele ziemi halickiej i powiatów trębowelskiego i kołomyjskiego in praesenti calamitate ojczyzny naszej fide et honore obligujemy się, pod ostrością prawa pospolitego w pospolitem ruszeniu w konstytucyach i statutach opisanego, kontynuacyą pospolitego ruszenia, w którym od przewodnej niedzieli irremissibiliter w powinnościach wojskowych zostajemy i dla prędszych o nieprzyjacielu wiadomości ludzi pieniężnych i sumpt na szpiegi obmyślimy, trybem wojskowym podług pierwszego uniwersału króla IMci p. n. m. w przyszłą da Pan Bóg środę, t. j. w wigilję Świętego Mateusza i dalsze bespieczeństwa tej ściany potem i opatrzeniu praesidiis zamkom namówić. Na który czas ktokolwiek się jedno szlachcicem w ziemi halickiej ozywa i do pospolitego ruszenia należy, pod winami de expeditione bellica opisanemi stawić się będzie powinien praesenti laudo declarando et obstringendo każdego przeciwnego pro hoste patriae mieć, na delacie królowi IMci podać i poenas debitas na nim ex instantia cuiusvis dochodzić.

13. Przełożył też w kole naszem potrzebę odjazdu swego IMć p. Stanisław Głowiński sędzia i pułkownik nasz, iż mu dzierżawę starostwa chełmskiego IMć p. stolnik litewski w niebytności oddał[1] (sic). Przeto w takim gwatownym razie pozwoliliśmy unanimi consensu odjachać IMci a na miejscu IMci obraliśmy za direktora pospolitego ruszenia IMć p. Krzysztofa Strzemeskiego podsędka ziemie halickiej pod którego rządem któryśmy sobie namówić objecali pod posłuszeństwem do powrotu IMci p. sędziego być objecujemy[2].

14. Żałośny wszystkiej ziemie naszej IMć p. Kmity obywatela naszego dobrze w ziemi naszej zasłużonego za dostojność prowincyej tej podjęty szwank, do którego iż się z pomocnikiem swoim IMć p. Łęski obywatel nasz pospolitego ruszenia przyczynił, żądamy sądu naszego ziemskiego i wojskowego halickiego, aby tę krzywdę nas wszystkich bez wszelakich zwłok i odkładania za wydaniem pozwu wojskowego severe sądzili i karali. Którą to uchwałę prosimy aby IMci p. marszałek ręką swą podpisawszy dla doścía do wiadomości IMciom pp. obywatelom ziemie naszej wszystkim do grodu halickiego i trembowelskiego podać raczył. Działo się w Haliczu w kościele farskim w poniedziałek pierwszy po święcie Narodzenia Najświętszej Panny Maryej roku Pańskiego 1656. Piotr Kuropatwa marszałek sejmiku electionis deputata.

Castr. Hal. Rel. 147 p. 1975—1981.

[1] zapewne: odjął, odebrał

[2] Głowiński uniwersałem z 2 grudnia t. r. w Haliczu datowanym zwołał szlachtę na 11 grudnia do Halicza celem namowy dalszego progresu pospolitego ruszenia. Castr. Hal. 147 p. 2050.

83.

Halicz, 20 stycznia 1657.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej JW. W. IMć w. m. pp. i braci obywatelom ziemi halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego donosimy, iż za uniwersałem WW. IchMć pp. kasztelana halickiego i marszałka koronnego[1] zgromadziwszy się pro die decima nona praesentis do Halicza na miejsce konsultom naszym zwyczajne . . . . consiliis nostris bratersko na WM. n. m. pp. i braci przez dwa dni oczekiwaliśmy, a że contenta uniwersałów magnae importantiae securitatem ziemie wszystkiej halickiej osób i dóbr naszych dolegające dotrzymania tej prowincyej in capitalioribus w następujących nieprzyjacielskiej półgranicznej ligi niebespieczeństwach fidem nostram obowiązują, niechcieliśmy poważnych efektów in minori frequentia bez WMć n. m. pp. dla nieprędkiego do ziemi naszej pierwszych uniwersałów wydania captare consilia, ale tę konsultę naszę t. j. na 26 stycznia pierwszy piątek po święcie S. Agnieszki blisko przyszły odłożyliśmy, żądając bratersko po WM. n. m. pp. abyście WMć n. m. pp. i bracia zwyczajem starożytnym Polaków do wzajemnej konsulty i popisu generalnego pospolitego ruszenia na dzień naznaczony do Halicza in armis stawić się do nas raczyli.

2. To obwieszczenie nasze rękami IchMć pp. sędziego ziemie naszej i pisarza grodzkiego halickiego marszałka koła naszego podpisać w grodzie publikowawszy do wiadomości WMć n. w. m. pp. podać zleciliśmy. W Haliczu z koła naszego dnia dwudziestego stycznia roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego pięćdziesiątego siódmego. Stanisław Głowiński sędzia ziemie halickiej[2] l. s. Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 148 p. 20—22.

84.

Halicz, 5 kwietnia 1657.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya IMciom pp. Jerzemu Mrozowickiemu pisarzowi ziemie halickiej sekretarzowi J. Kr. Mci, p. Janowi Tomaszowi Jabłonowskiemu posłom ziemie halickiej na sejmiku halickim die quinta Aprilis przez uniwersał IMci p. kasztelana halickiego złożonym i złączonym w roku teraźniejszym tysiąc sześćsetnym pięćdziesiątym siódmym do króla IMci Jana Kazimierza P. N. M. dana i napisana.

2. Naprzód za ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. pieczołowanie, że dies noctesque około około dobra Rzptej naszej impendere raczy przy oddaniu naszego poddaństwa wiernego podziękowawszy, zdrowia dobrego i szczęśliwego powodzenia aby Pan Najwyższy victricem J. Kr. Mci dextram na nieprzyjacioły korony swojej błogosławić raczył pp. posłowie nasi powinszują i stateczną wierność poddaństwa naszego, której przez tak częste inkursye nieprzyjacielskie dotrzymaliśmy, toż że i w późniejsze czasy gotowiśmy uczynić, opowiedzą.

[1] Ob. uniwersał Alexandra Celnera dat. ze Świerza 12 stycznia. Castr. Hal. 148 p. 8—9.
[2] Na tymże dniu zestawił Głowiński spis koni pobranych wedle popisu 1656 r. dla różnych chorągwi. Castr. Hal. 148 p. 15—19.

3. A lubośmy uniwersału J. Kr. Mci nie mieli, edocti będąc z wici do ziemie lwowskiej wydanych, ex nunc za uniwersałem IMci p. kasztelana halickiego uczyniliśmy konsultę i pospolite ruszenie na zatrzymanie króla IMci majestatu, abyśmy insultibus pro posse nieprzyjaciela koronnego resistere mogli uchwalili.

4. Zlecamy to pp. posłom naszym, aby wielką krajów naszych królowi IMci p. n. m. przez częste wojsk narodów różnych przechodzenie opowiedzieć desolacyą i samych opryszków, którzy uczyniwszy z granicą wołoską ligę kupami niemalymi codziennie dobra nasze dość już spustoszone rabują, o to się starać będą, abyśmy tych przynajmniej fortec, które są pectoribus nostris przez wszystkie inkursye nieprzyjacielskie dotrzymane, teraz in periculum nie puszczali. Bo strzeż Boże, kiedyby miał za odeściem naszem nieprzyjaciel Korony te zamki opanować exemplo Suetico, sami chłopi bunt podniósszy oddaliby te ante muralia górniejszych krajów w ręce nieprzyjacielskie, o to upraszać żebyśmy inszych praesidia mieć nie mogąc przynajmniej spustoszeni zostawali przy nich.

5. A niżeli z teraźniejszą naszą u majestatu J. Kr. Mci będą prośbą przy oddaniu powolnych usług naszych JW p. wojewodzie kijowskiemu, hetmanowi w. koronnemu i IMci p. kanclerzowi koronnemu pp. posłowie nasi opowiedzą wielką krajów naszych desolacyą i upraszać będą jako zwyczajnych ziemie naszej tutorów, aby szczęśliwą i prędką intercessyą IMcie u króla IMci p. n. m. odnieść mogli expedycyą.

6. Ad extremum pp. posłowie nasi starać się będą o to, gdyż my dla ustawicznego Rzptej naszej zamięszania przez sejm approbacyej laudorum mieć nie możemy, in vim approbationis uniwersał u J. Kr. Mci uprosić, żeby wszyscy pp. obywatele inszych ziem temu laudum, któremu niektóry często renuit podlegali, tak in expeditione bellica secundum facultates, jako i wydawaniu podatków ad bonum publicum uchwalonych.

7. A że list in facie koła braterskiego jest produkowany ręką IMci p. starosty rohatyńskiego pisany, w którym znaczna na ziemię naszę redundat zniewaga, pp. posłowie nasi u IMci p. starosty, aby nam słuszną od IMci p. starosty honoru naszego była rekompensa, także i p. egzaktorowi naszemu i to czopowe żeby kazał wydać z Rohatyna zł. 900 expostulabunt serio, a jeśliby IMć uchodził tego levipendio, królowi IMci mają to żałośnie się uskarzywszy opowiedzieć, że lauda nasze, które publicum spectant bonum privata authoritate IMci p. starosty in abusum przychodzą.

8. A iż pp. posłowie innocencyą IMci p. Alexandra Sulatyckiego, jakoby miał inkursye w granice wołoskie czynić, sinistre do IMć p. hetmana udaną explicabunt. Datum w Haliczu die 5 Aprilis anno 1657. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki direktor koła sejmiku braterskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 148 p. 67—69.

85.

Halicz, 29 maja 1657.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy ziemie halickiej powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego zjechawszy się na sejmik halicki intymowany od WIMci p. Alexandra Cetnera kasztelana halickiego pro die 20 Maii [1], zabiegając gwałtownym inkursyom od opryszków jakoteż i nad-

[1] Ob. uniwersał Cetnera z 17 maja w Castr. Hal. 148 p. 123—4. Przedtem hetman w. kor. Stanisław Potocki z Petrykoz 26 kwietnia 1657 przestrzegał halicką szlachtę przed grożącem niebezpieczeństwem, wzywał do zebrania się koło forte chalickiej, trembowelskiej i buczackiej, tudzież do uchwalenia poborów. Ibidem p. 145-6.

chodzącym niebespieczeństwom postanowiliśmy pospolite ruszenie in armis sine comminationibus aby pro die 8 Junii powiat halicki i kołomyjski stawał pod Simikowce. A że powiat trembowelski in assidua prawie zostaje obsidione od opryszków, tedy stosując się do woli JWIMci p. wojewody kijowskiego, uwalniamy IMciów pp. obywatelów trembowelskich, którzy jednak powinni będą przy fortecy trembowelskiej lubo w polu lubo w miasteczku praesidio zostawać, straż tak dzienną jako i nocną wszelaką powinność trybem pospolitego ruszenia odprawując.

2. A żebyśmy tem łacniej mogli zabieżeć nagłym najazdom nieprzyjacielskim, uchwalamy podymne jedno według ostatnich kwitów, tak jako IMć p. podstarości grodzki halicki teraźniejszy wybierał, i żydowskie pogłowie po złotemu od żonatego, na zaciągnienie sta koniej żołnierza, któremu po 40 zł. na koń stipendium na ćwierć pozwalamy; elekcyą p. rotmistrza do koła generalnego pro die 3 Junii odkładając, któremu traktamentu zł. 500 naznacza się, dla tego aby już na poczet rotmistrzowski pieniędzy nie brał, tylko na tak wiele koni, jako się z popisu ukaże, nie uzurpując sobie kwarciannego trybu. Tenże IMć p. rotmistrz animadvertere ma, aby żaden towarzysz nad trzy konie pocztu większego nie osadzał.

3. Żołdem tym powinien się żołnierz nasz kontentować nie pretendując sobie chleba żadnego ani ciągnieniem i mimochodem żadnych stanowisk i noclegów w dobrach naszych nie odprawując, za co IMć p. rotmistrz powinien będzie respondere i prawem wojskowem minima damna restituere, munia także wojenne jako podjazdy i straż odprawować, tam gdzie się tego potrzeba ukaże i wola IMci p. kasztelana halickiego nastąpi.

4. A że nam wszystkim wiele należy na fortecy J. Kr. Mci trembowelskiej, przeto uchwalamy piechoty tyle, ile wiele ex residuo od sta koni z tego podymnego i pogłównego żydowskiego zostanie, którą piechotę dajemy w dyspozycyę IMci p. staroście trembowelskiemu, jeżeliby od tego podymnego albo niewiele albo nic nie zostało, a IMć p. starosta trembowelski wydał z swej szkatuły na tę piechotę, tedy te expensa lubo z prasołki i czopowego, lubo inszym sposobem nagrodzić submittujemy się.

5. Tego podymnego exaktorem obraliśmy IMć p. Wojciecha Dąbrowskiego, któremu pro labore po groszy sześciu, aby ubodzy poddani nie byli aggrawowani, naznaczamy.

6. Podymne powinni będą IMcie pp. obywatele wydać in duabus septimanis sub poena fnfamiae. A jeżeliby gdzie Żydzi byli sprzeczni, tedy IMcie pp. officyalistowie grodzcy mają na exekucyą zjeżdżać i onych nieposłusznych Żydów bona konfiskować.

7. Laudum dawne reassumujemy za koszty IMć p. wojskiego trembowelskiego podczas Beresteckiej expedycyej aby in suo robore zostawało, Janów od podymnego i pogłównego żydowskiego respektem znacznej desolacyej świeżo przez opryszków uwalniając.

8. IMciom pp. posłom naszym za podjęte prace i trudy gratitudinis ergo sto talerów czopowego ostatniej raty naznaczamy u IMci p. podstarościego. Te wszystkie punkta tam in toto quam in parte powinniśmy fraterne et militari verbo dotrzymować. Aby to laudum nasze było approbowane na przyszłym, daj Boże prędkim i szczęśliwym sejmie IMcie pp. posłowie nasi ante omnia powinni się będą omnimode starać. Działo się w Haliczu 29 Maii anno Domini 1657. Alexander Michał Kurdwanowski podstoli ziemi halickiej P. G. trembowelski marszałek sejmiku tegoż.

Castr. Tremb. 134 p. 856—858; Castr. Hal. Rel. 148 p. 143—145.

86.

Halicz, 26 czerwca 1657.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemie halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatów stosując się do uniwersałów J. Kr. Mci p. n. m., JWIMci p. Stanisława Potockiego wojewody generała kijowskiego hetmana w. koronnego, także WIMci p. Alexandra Cetnera kasztelana i wodza naszego pro die vigesima sexta Junii do Halicza na miejsce konsultom naszym zwyczajne czas uniwersałem w. kasztelana halickiego naznaczony zgromadzeni[1], postanawiamy i deklarujemy, iż zwykłe a nigdy nie naruszone poddaństwo i wierność naszę ku majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. ojczyźnie naszej miłość i powinność sacrosancte tenendo, abyśmy unitis viribus tot hostium na ojczyznę naszą exardescentibus conatibus, zwyczajem starożytnych Polaków przodków naszych, lubo to in confiniis pogranicza faucibus coniuratorum hostium expositi et exhausti zostawamy, succurere mogli in armis w polu pod Haliczem viritim sub poenis constitutionibus regni expressis staniemy i należyty popis przed WIMcią p. kasztelanem odprawiwszy servitium belli pospolitego ruszenia w polu naszem dotąd kontynuować będziemy, dokąd z wolej J. Kr. Mci p. n. m. ad instantiam legacyej naszej WIMci p. staroście halickiemu zleconej dalszy ordynans i dyrekcya od JWIMci p. wojewody kijowskiego nie będzie.

2. A że bella momentis constant a przyczynione siły minutis armorum corroborantur, tedy my przykładem expedycyi zborowskiej zwykłą miłość i usługę ingemiscenti patriae nostrae in promptu oświadczając, nietylko że filialibus pectoribus nostris całość onej zaszczycać i ruiny sanguive hostili reintegrować gotowymi i ochotnymi zostajemy, ale in celeriorem succursum ex servitio curiali WIMci p. starosty halickiego, w czynieśmy braterstwo instancyi naszej uczynność uznali dwieście dragoniej żołnierza ćwiczonego trybem cudzoziemskim na ćwierć jednę zaciągnąć uchwalamy. Których przy komisarzu naszym IMci p. Rusieckim od aktu dzisiejszego za tydzień odprawiwszy ich wierny przed komisarzem i IMcią p. Piotrem Myśliszowskim deputatem naszym popis do boku J. Kr. Mci p. n. m., a jeśliby tam prędko przyść nie mogli, tedy ad militiam JWIMć pp. hetmanów koronnych wyprawujemy.

3. I IMci p. komisarza naszego aby recta do wojska J. Kr. Mci pospieszał, fide et honore obowiązujemy, gdzie oraz WIMć p. starosta halicki ex officio [rothmagistratus umyślną mając do wojska J. Kr. Mci drogę, za uproszeniem naszem munus et onus legationis na siebie przyjęte exequendo z IMcią p. komisarzem naszym u boku Majestatu i wojska J. Kr. Mci p. n. m. fulcitus listami naszymi od WIMci p. kasztelana i koła naszego do WIMciów pp. hetmanów danymi wierność, poddaństwo, usługę J. Kr. Mci p. n. m. supplex z pocztem ludzi naszych do usługi majestatu J Kr. Mci i Rzptej prezentowanym wyprawionych oddać.

4. Mając na pieczy nuditatem ziemie naszej i przyrastające in dies od pogranicza i swawoleństwa podniestrskiego opowiedzieć niebespieczeństwa, cum submissa declaratione w instrukcyej naszej iżeśmy podług woli J. Kr. Mci p. n. m. przez uniwersał JWIMci p. wojewody kijowskiego wyrażony utrumque obire parati i presidiować pospolitem ruszeniem prowincyą naszę i pro viribus nostris przysługiwać się zaciężnym żołnierzem J. Kr. Mci p. n. m.

[1] Posiadamy kilka uniwersałów z tego czasu w C. Hal. 148 na p. 151, 156 i 159. Pierwszy z 5 czerwca 1657 ogłasza odroczenie sejmiku na 25 czerwca, ponieważ 8 czerwca w obec naglących okoliczności odbyć się nie może; drugim wezwał szlachtę w dniu 10 czerwca, do wytrwania w stanie obozowem i gotowości aż do nadejścia uniwersałów króla i rozkazu hetmańskiego. Trzecim zaś na dniu 17 czerwca ogłoszonym z rozkazu króla i hetmana zwołał szlachtę pod Halicz.

5. Niemniej nas codzienne opryszków insultus i zwaśnione od pogranicza nieprzyjaźni commovere muszą, że nigdy tu^{to} nietylko pernoctare ale i diescere IMcie pp. obywatele nasi trębowelscy i kołomyjscy w domach swoich nie mogą, przetoż przy gotowości armorum w polu pospolitego ruszenia naszego providendo potiori securitati powiatów naszych, aby prędkością i gotowością żołnierza latronum impetus et hostium inhiatus jeżeli non coerceri, tedy reprimi mógł dwie chorągwie kozackie po pięćdziesiąt koni, jednę do kołomyjskiego, do której IMci p. Wojciecha Bieniowskiego podczaszego halickiego, drugą do trębowelskiego powiatów, do których IMci p. Mikołaja Baworowskiego za rotmistrzów uprosili i obraliśmy, uchwalamy. Ściągnienie kołomyjskiej w Kołomyjej a trembowelskiej w Trembowli, Mogielnicy i Romanówce bez uciążenia mieszczan i poddanych, bez wybierania wszelakiego i pretendowania karmowego chleba i stacyi ale de stipendio militari żyć naznaczając.

6. A że nervus belli pecunia, tedy meliorando pierwszą uchwałę naszą, die octava praesentis postanowioną na tę wyprawę i zaciągi nasze dwoje podymne w powiecie halickim i kołomyjskim absque abjuratis a w trembowelskim cum abiuratis podług kwitów anni 1653 uchwalamy, nie excypując od tego Żydów, z których każdy od dymu jednego także i szlachta bracia nasi na osadach tylko dymami bez poddanych panujący duplę po złotemu jednemu zapłacą.

7. Które to podymne[1] przyrzekamy bratersko i obowiązujemy się fide honore et conscientia do rąk IMć p. Wojciecha Dąbrowskiego poborcy naszego i sukkolektorów przysiężnych przed urzędami grodzkimi ziemie naszej przed wyściem dni ośmiu wydać[2], a któryby nie wydał i teraźniejszemu naszemu postanowieniu był contrarius, takiego każdego pro hoste patriae deklarujemy i na nim poenam infamiae, uti supra rebelem, IMci p. poborcy lubo instygatorowi sądowemu coram officiis nostris urgere przykazujemy, mając sobie obstrictum officium WIMciów pp. starostów naszych, że communi bono studendo z takowych manu forti nieodwłoczną uczynią exekucyą.

8. A tych pieniędzy podymnego tak wybranych potior et prima pars na żołd dragoniej naszej dwóchset koni zaciężnych, t. j. 7.200 zł. p. IMć p. poborca nasz do rąk WIMci p. starosty halickiego in praesentia komisarza naszego pro die ruszenia się z miejsca dragoniej odda, za kwitem i assekuracyą IMci, iż ta dragonia z officerami swymi, za co nam WIMci p. starosta halicki spondet et fideiubet zupełne trzy miesiące w służbie naszej in rem Rzptej w wojsku kwarciannem J. Kr. Mci zostawać i dalszą służbę po expiracyej ćwierci jeśliby tego potrzeba była, na co dalszy żołd dać assekurujemy na instancyą naszę kontynuować będzie.

9. Drugich zasię pieniędzy takową czynimy ordynacyą. IMci p. podczaszemu halickiemu na 50 koni zł. 2.000, a IMci p. Baworowskiemu na drugie 50 koni drugie 2.000 z podymnego przez IMć p. poborcę a traktamentu po zł. półtorasta; tymże IMciom pp. rotmistrzom prowiantu także IMci p. Rusieckiemu komisarzowi naszemu zł. półtorasta przez IMć p. Alexandra Kurdwanowskiego podstolego halickiego administratora czopowego, z prasołki i czopowego przed wyściem tydnia podług należytości wydania sumy z czopowego dać naznaczamy. Ostatek zaś podymnego per medium dla osadzenia zamku halickiego i trembowelskiego IMć p. poborca WIMciom pp. starostom halickiemu i trembowelskiemu za kwitami IMciom odliczy, które residuitatem podymnego IMć p. starosta halicki złączywszy z czopowem tegorocznem miast Halicza i Kołomyjej dać należytem, teraz do rąk IMci ordynowanym na piechotę praesidii halickiego IMć p. starosta trembowelski innixus priori assecurationi laudi trembowelskiego zamków obrócą i tę piechotę WIMć p. starosta halicki przed IMcią p. poborcą naszym nie inkludując swoich

[1] Regestr tego podymnego znajduje się w odpisie fragm. Ter. Hal. 88 p. 787—816.

[2] Uniwersał poborcy by do tygodnia wyplacono uchwalone tutaj pobory na zaciągi wojska w C. Hal. 148 p. 178 $^1/_2$.

40 ex proprio aerario pro praesidio zamku ordynowanych a IMć p. starosta trembowelski przed IMcią p. wojskim trembowelskim popiszą i rationem expensarum na nich et militiae na sejmiku deputackim oddadzą.

10. Służba dragoniej i IMciów pp. żołnierzów naszych polskiego zaciągu od popisu zaczynać się będzie, który to popis IMcie pp. rotmistrze przed IMcią pp. podsędkiem halickim tam gdzie IMć miejsce naznaczy odprawią i disciplinam militarem tak zachowają, aby na ściągnieniu przechodzeniu włości żołdu sobie danego ordynowanych pieniędzy żyli, w niczem przykrości i uciążenia poddanym nie czyniąc.

11. Którą służbę za te pieniądze przez trzy miesiące IMci pp. rotmistrzowie z zaciążnym ludem kontynuować będą, forum peremptorium casu wykroczenia towarzystwa uchwale naszej ratione refusionis damnorum, każdemu ukrzywdzonemu z IMciami pp. rotmistrzami w sądzie grodzkim halickim ex regestris expeditionis bellicae naznaczamy. Niepowinni też będą IMci pp. rotmistrze nasi IMciom pp. braciej naszej do pospolitego ruszenia należących sub poena centum marcarum pro persona cuiusvis ad instantiam każdego z IMciów pp. obywatelów in officio castrensi Haliczensi repetenda na tę służbę zaciągać ani czeladzią swoją ponieważ traktament IMciom obmyślony, chorągiew osadzać, ale zupełne chorągwie do wyścia ćwierci jednej trzymać i tam gdzie czas i potrzeba ukaże na uśmierzenie i rozpędzenie najazdów opryszkowskich ochotnie, jeśliby tego kiedy potrzeba była za konferencyą IMci p. podsędka halickiego z IMcią p. starostą trębowelskim i obwieszczeniem IMciów conjunctim przeciw swawoleństwu okazującemu się non reluctando stawać będą.

12. Niemniejsza aukcya z zatrzymanych sum przy IMciach pp. administratorach czopowego teraźniejszym naszym potrzebom byłaby, że teraz dla nagłości wypraw i zaciągów recipere rationem nie mogliśmy oraz z kombinacyą piechoty łanowej ponieważ na tę kombinacyą wiele IMciów wziąwszy pieniędzy prawu pospolitemu nie dosyć uczynili do elekcyej deputackiej odkładamy. Na którym terminie tam combinanter quam combinationis summarum perceptores wespół z IMciami pp. administratorami doskonałe oddadzą rachunki.

13. Wiadome i dosyć z wielką ochotą i odwagą zdrowia IMci p. Zamiechowskiego wojskiego trembowelskiego oświadczone ziemi naszej cum dispendio proprii aeris zasługi, które podczas expedycyej Beresteckiej i insze nieprzyjacielskie insultus w dotrzymaniu zamku trembowelskiego nad słońce clarescunt, nic innego po nas praestolantur, jedno fraternam gratitudinem przetoż ceremonialia premissa in reales effectus conficiendo, żeśmy przy teraźniejszych trudnościach naszych satisfactoriam animorum nostrorum niemogli obmyśleć propensionem, approbując pierwsze lauda nasze na sejmiku deputackim przyszłym recessorów naszych effectum praestare pollicemur.

14. O zabór Ukrainy, który popełnił p. Jan Owadowski obywatel trembowelski IMć p. marszałek nasz imieniem ziemi naszej amice expostulabit, aby IMć hosticos non irritaret carbones i zabranych tak uspokoił, aby occasionata damnorum refusio od Ukraińców przez IMciów pp. obywatelów in recompensam podjęta na osobie i dobrach IMci non requiratur.

15. Zagęściły się nad opryszkowskie swawole tak wielce w ziemi naszej zbrodnie, iż dla swawolnych wolny i dobry szlachcic bespiecznego nie może mieć ode wsi do wsi przejazdu. Zabiegając tedy takowym swawoleństwom, aby exemplo unius peccantis et poenitentis drugim z surowości prawa coerceantur habenae, uchwałą naszą pozwoliliśmy IMci p. podsędkowi naszemu halickiemu szlachetnego Mikołaja Rudnickiego, który tyrańsko na drodze szlachetnego Władysława Gawrońskiego obywatela naszego zabił, gdzie tylko będzie mógł onego comprehendere by i w szlacheckim domu złapać go pro executione facti do grodu halickiego oddać.

16. Ad extremum iż opera misericordiae quamquam properant Rempublicam... z aerarium..... Sewerynowi Chojnackiemu..... exulanti, które per inquietatem temporum majętnym

będąc szlachcicem zawojowanym w Ukrainie zostaje, donatywy dziesięć twardych talerów z czopowego i prasołki ofiarujemy, żądając aby IMć p. administrator w tem nieodwłocznie woli naszej dosyć uczynił.

17. Którą uchwałę naszą bratersko i zgodnie umówioną i postanowioną inviolabiliter trzymać i wypełnić fide et honore et conscientia obowiązujemy się i aby to laudum nasze, na pierwszym da Bóg szczęśliwym sejmie approbowane było IMciom pp. posłom naszym ante omnia instantem operam zalecamy. Działo się w Haliczu dnia dwudziestego szóstego miesiąca czerwca roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego siódmego. Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 148 p. 168—175.

87.

Halicz, 26 czerwca 1657.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya WIMci p. Andrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu etc. staroście i IMci p. Janowi Rusieckiemu skarbnikowi halickiemu komisarzowi chorągwi zaciążnych posłom ziemie halickiej i na sejmiku halickim dnia 26 czerwca roku teraźniejszego przez uniwersał WIMci p. Cetnera kasztelana halickiego a to stosując się do uniwersału JWIMci p. Stanisława z Potoka na Podhajcach Potockiego wojewody generała kijowskiego podług woli J. Kr. Mci p. n. m. wydanego złożonym szczęśliwie odprawionym do J. Kr. Mci Jana Kazimierza p. n. m. dana i napisana.

2. Naprzód za ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. pieczołowanie, że dies noctesque majestatu swego około dobra wszystkiej Rzptej i naszej prowincyej in faucibus hostium coniuratorum pograniczu zostającej impendere raczy, podziękowawszy zdrowia dobrego i w szczęśliwościach długoletniego panowania i tryumfalnego powodzenia, aby Pan Najwyższy victricem J. Kr. Mci dextram contra foederatos hostes korony swojej błogosławić raczył, IMcie pp. posłowie nasi powinszują i nigdy nienaruszonne poddaństwo ale zawdy trwające w nas stateczną wierność ku majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. i ojczyźnie naszej z przodków swych krwią i szablą utwierdzoną miłość, którąśmy przez tak częste inkursye i koczowania nieprzyjacielskie dotrzymali opowiedzą cum supplici declaratione, że i w potomne czasy nieodmienną ku Panu i Rzptej zachowamy stateczność.

3. I lubośmy uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. nie mieli, że jednak edocti uniwersałem JWIMci p. wojewody kijowskiego[1] na instancyą posłów naszych przed niedziel kilką otrzymanych na zatrzymanie tej prowincyej J. Kr. Mci, abyśmy insultibus pro posse nostro nieprzyjaciela koronnego resistere mogli praesidiować pospolitem ruszeniem zamki prowincyej naszej uchwaliliśmy. Zlecamy tedy IMciom pp. posłom naszym, aby wiele krajów naszych J. Kr. Mci p. n. m. przez częste wojsko narodów różnych przechodzenia spustoszenie i samych opryszków, którzy uczyniwszy z granicą Wołoską ligę kupami niemałymi codziennie dobra nasze już spustoszone rabują, zameczków dobywają i obywatelów... do więzienia biorą opowiedzieli, o to się starając, abyśmy tych przynajmnicj fortec, które są pectoribus nostris totannis dotrzymane in confinio, strzeż Boże, cum periculo wszystkiej Rzptej za odeściem naszem z prowincyej nie stracili i samej opuszczonej włości niebytnością podana okazya do buntów antemuralia pograniczne do ostatecznej nas i Rzptą nie przyprowadziła konfuzyej.

[1] Stanisław Potocki

4. A że bella minutis armorum corroborantur, tedy IMć pp. posłowie nasi nuditatem ziemi naszej opowiedziawszy, dwieście koni dragoniej z ostatków chudob naszych dla miłości i reintegrowania całości ojczyzny naszej in fulcimentum potrzebne w prowincyej naszej ze stem koni żołnierza osobnego zostającego pospolitego ruszenia, przykładem expedycyej Zborowskiej zaciągnionych, do usług majestatu J. Kr. Mci p. n. m. prezentowawszy oddadzą, starając się o to, aby in locum wyprawionego żołnierza wolą, deklaracyą i roskazanie J. Kr. Mci p. n. m., z potwierdzeniem zostawania w prowincyej naszej pospolitego ruszenia na uniwersale przynosili.

5. A niżeli z teraźniejszą naszą majestatu J. Kr. Mci wyprawą i prośbę staną naszą, przy oddaniu listów z koła naszego i powolnych braterskich usług naszych JWIMci p. wojewodzie kijowskiemu hetmanowi w. koronnemu i IMć p. kanclerzowi koronnemu [1] IMć pp. posłowie nasi wielkie krajów naszych opowiedzą spustoszenie i upraszać będą jako zwyczajnych ziemie naszej tutorów, aby szczęśliwą, prędką i pożądaną za intercessyą IMciów z komendą żołnierzów naszych zaciężnych odnieść mogli expedycyą.

6. Uskarzą się przytem JWIMci p. wojewodzie kijowskiemu na regiment WIMć p. starosty rohatyńskiego i chorągwie IMciów pp. rotmistrzów pro praesidio do Kamieńca wyprawionych, że nie mając respektu na zniszczenie krajów naszych dobrze wprzód regiment WIMć p. starosty rohatyńskiego in vim prowiantu żadnej nie mając majętności naszej one fortunis exviscerował a potem chorągwie polskie ode wsi do wsi IMciów pp. obywatelów znieważając, dworom nie folgując, niezwykłe i nad nieprzyjaciela cięższe wyciągają z ostatniem kraju naszego zniszczeniem stacye, upraszając o surowy uniwersał aby IMć pp. rotmistrze od dalszych wiolencyi poprzestawszy rationem prowiantów przed komisarzami JWIMć p. wojewody kijowskiego deputowanymi, o których upraszać będą, w ziemi naszej oddali i za niezwyczajne poczynione szkody i egzakcye przed sądem, który JWIMć p. wojewoda kijowski naznaczy, sprawili się.

7. Ad extremum IMć pp. posłowie nasi u J. Kr. Mci p. n. m. starać się będą o to, iż dla ustawicznego Rzptej naszej zamięszania przez sejm approbacyej laudorum mieć nie możemy, in vim approbationis uniwersału J. Kr. Mci uprosi, żeby wszyscy IMć pp. obywatele naszej ziemi temu laudum, któremu niektórzy często renuunt podlegali, tak in expeditione generali bellica secundum facultates, jako i w wydawaniu podatków ad bonum publicum uchwalonych. Działo się w Haliczu dnia dwudziestego szóstego miesiąca czerwca roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego siódmego. Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 148 p. 175—178.

88.

Halicz, 10 września 1657.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej wedle prawa pospolitego zjachawszy się do Halicza na sejmik elekcyej deputata na zwyczajne zjazdów i sejmików naszych miejsce per vota przystojnym porządkiem i zgodnymi głosy obraliśmy za deputata do Trybunału koronnego IMć p. Stanisława Głowińskiego sędziego ziemi halickiej virum de Republica et nobis bene meritum.

[1] Stefan Koryciński

2. A że przeszłego laudum die vigesima sexta Junii w roku teraźniejszym na zjeździe braterskim w Haliczu uchwalonego wiele należało ku dobremu powiatu tego, co miało w pośrodku IMć pp. obywatelów ziemie halickiej transegi na teraźniejszym sejmiku electionis deputati, do tegochmy też sedulo przystąpili, i od rachunków z IMć pp. poborcami ten traktament zaczęli. Których to rachunków przez IMciów pp. deputatów z koła naszego naznaczonych relatum nobis, iż u IMci p. Wojciecha Dominika Bieniowskiego, podczaszego ziemie halickiej, z administracyi trzechletniej czopowego została suma w gotowiźnie zł. p. 1.534 a w retentach, jako IMć pokazał, pod 500 zł., tedy te sumy obie tak w gotowiznie jako i retentach, przychylając się do woli i assygnacyej J. Kr. Mci p. n. m. i skarbowej, którą IMć do ziemie naszej na expens legacyej swojej do Turek na poborach 15 do p. poborce naszego miał daną, a te pobory przez p. poborcę naszego dla nastąpienia nieprzyjaciela i desolacyi ziemie naszej nie mogły i nie mogą być wybrane, niechcąc jednak eo in passu Reipublicae deesse, na tak pilną potrzebę jej te 2.000 zł. z czopowego tego dajemy. Jeżeliby jednak tych 500 zł. retent nie wybrał, tedy IMci skądinąd supplere to objecujemy.

3. A że tenże pomieniony IMć p. podczaszy halicki za trzyletnią czopowego administracyą satisfecit powiatowi naszemu, słuszną w percepcie i w expensie uczyniwszy kalkulacyą, tedy unanimi consensu kwitujemy hoc laudo IMci, żadnej sobie już nie zostawując do IMci pretensyej. Secundo loco oddał rachunek IMć p. Alexander Michał Kurdwanowski podstoli halicki arendarz doroczni czopowego, przy których iż jeszcze zł. p. 520 gotowizny, a na retencie miasta Rohatyna z osobna zł. 600 zostaje, tedy pomieniony IMć p. podstoli z sumy 500 zł. i dwudziestu taką da distrybucyą za zgodnym wszystkich IMciów braciej ordynansem.

4. Naprzód WW zakonnikom Franciszka Świętego konwentu halickiego zł. sto, WW zakonnikom Karmelitom trębowelskiego konwentu według danej assygnacyej oddać ma zł. 50; zł. 370 sukcessorom sławnej pamięci IMci p. Kaspra Ostrowskiego naznaczamy, sumę zasię zatrzymaną na Rohatynie zostającą tak bene meritos dzielimy. IMci p. Alexandrowi Gruszeckiemu cześnikowi halickiemu zł. 400, IMci p. Janowi Rusieckiemu skarbnikowi halickiemu zł. 100, IMci p. Stanisławowi Bielickiemu zł. 100 ordynujemy, z tym jednak warunkiem, iż już IMć p. cześnik halicki także i sukcessorowie IMci p. Kaspra Ostrowskiego podług submissyej swojej więcej zasług zaciągu Zborowskiego upominać się nie będą. O które 600 zł. WIMć p. starosta rohatyński ad instantiam każdego, na te pieniądze od IMci p. Bonawentury Konstantego Bełzeckiego marszałka koła naszego assygnacyą mającego, z mieszczany swoimi coram officio castrensi Haliciensi in casu contraventionis iuxta praescriptum vigorem pierwszej uchwały sprawić się powinien będzie. Praestita modo praemisso satisfactione IMć p. podstolego arendarza czopowego dorocznego halickiego z dorocznej arendy czopowego teraźniejszą naszą uchwałą kwitujemy.

5. Tertio loco IMć p. Wojciech Dąbrowski poborca dwojga podymnego któregochmy na blisko przeszłem zgromadzeniu naszem w Haliczu na wyprawę ludzi do boku i wojsk kwarciannych J. Kr. Mci i na różne zamków praesidia a takowe nam perceptorum oddał rachunki WIMci p. staroście halickiemu respektem zaciągnionych dwóch set dragoniej i na nich spendowanej spezy zł. p. 7.200, IMci p. podczaszemu halickiemu za zaciąg chorągwie kozackiej zł. 5.305 groszy 15, IMć p. skarbnikowi halickiemu prowiantu komisarskiego zł. 150 oddał (za które IMć p. skarbnik submitował się jachać, gdy tego necessitas requiret w potrzebie braterskiej do króla IMci), przy którym IMci p. poborcy tak w gotowiznie jako in retentis zostaje zł. 3.018 groszy 15 tedy IMć p. poborca tę sumę tak distribuere powinien będzie. Naprzód IMci p. Baworowskiemu rotmistrzowi naszemu zatrzymanego żołdu 1.000; WIMci p. staroście trembowelskiemu na municyą zamku trembowelskiego zł. 300 i do ordynowanego z podymnego trembowelskiego zł. 990 już powziętych zł. 500 naznaczamy. Nadto podymnego trembowelskiego retenta, których się według kwitów podymnych anni 1653 zł. 693 pokazuje ordynujemy ex resi-

duitate tegoż podymnego na praesidium zamku halickiego do dziewięciuset zł. czopowego tegorocznego zł. 500 oddać IMci p. poborca powinien będzie.

6. Residuum zasię 1.000 zł. p. IMć p. poborca IMci p. Gabryelowi Zamiechowskiemu wojskiemu trembowelskiemu za znaczne zasługi, koszty i odwagi w ziemi naszej od początku wojny pomienionemu IMci częstemi uchwałami sejmikowemi do uiszczenia assekurowane naznaczyliśmy. Które tysiąc zł. p. za kwitem IMci p. Bonawentury Bełzeckiego, który kwit przy generalnych rachunkach IMci p. poborcy przyjęty będzie.

7. A że IMć pp. rotmistrze nasi i zaciąg dragoniej praemisso satisfactorio modo akwituje się, tedy tak WIMć p. starosta halicki jako i IMć pp. rotmistrze więcej zasług teraźniejszego zaciągu upominać się nie będą. Quarto loco IMć p. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki z półtrzecia podymnego na zaciąg chorągwi powiatowej na expedycyą zwaniecką IMć p. Bonawentury Bełzeckiego in anno 1657 uchwalonego eiusmodi fecit calculum, in perceptis wybrał 1335 zł. groszy 24 a na retentach ukazał 1756. Że tedy do 500 zł., przez IMć p. Wojciecha Bieniowskiego administratora na ten czas czopowego danych dodał wszystkie percepty, tedy z tego IMć kwitujemy; resztę zasie retentów 1756 IMć p. podstarości dobrać i na sejmiku da Bóg deputackim do dyspozycyej naszej oddać powinien będzie.

8. Z którego rachunku IMciów pp. poborców IMci p. Wojciecha Dąbrowskiego dwojga podymnego a IMci p. podstarościego grodzkiego halickiego półtrzecia podymnego, iż pewne retenta w powiecie tutecznym halickim i trembowelskim w kole naszem są od IMciów pokazane, tedy reassumendo rigorem prioris laudi sejmiku halickiego die 26 Junii odprawione przeciwko wszystkim retentorom na IMciów pp. poborców serio wkładamy ten obowiązek, aby odtąd zwyczajnym porządkiem w grodach halickim i trembowelskim inter causas fisci sine intermissione tych retent żadnego terminu nie rospisując rekwirowali, sądy expeditionis bellicae aby więcej po grodach jeno ordinarie roki i kwerelle sądzone były po IMciach pp. starostach naszych i IMciach urzędach naszych żądamy, pod teraźniejszym jednak aktem sądy odprawiane ważne mieć deklarujemy. Którą to uchwałę braterską naszą zgodnie umówioną inviolabiliter strzymać w kożdym punkcie verbo nobili obowiązujemy się, a dla większej wagi to laudum nasze ręką marszałka koła naszego podpisane i zapieczętowane aby do ksiąg tutecznego grodu halickiego podane było IMci p. marszałka prosimy. Działo się w Haliczu w poniedziałek po święcie Narodzenia Przenajświętszej Panny Maryej bliższy roku Pańskiego 1657. Bonawentura Konstanty de Bełżyce Bełzecki marszałek na ten czas sejmiku elekcyjnego deputata.

Castr. Tremb. Rel. 134 p. 897—903; Castr. Hal. Rel. 148 p. 268—273.

89.

Halicz, 11 kwietnia 1658.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemie halickiej, przychylając się do uniwersału i instrukcyej J.Kr. Mci p. n. m. na sejmiku halickim undecima Aprilis produkowanej a chcąc in toto wolej króla IMci satisfacere [1], ponieważ in tanta paucitate IMć pp. obywatelów ziemie halickiej consiliis subsistere nie mogą dla wielkiego Dniestru z brzegów i rzek różnych wylania, które magno steterat sejmikowi temuż dla nieprzyjachania ich impedimento, tedy authoritate sejmiku

[1] Ob. Uniw. króla z 15 marca 1658 Gr. Tremb. 134 p. 995—1001. Król poucza jak zorganizować piechotę przy pospolitem ruszeniu. C. Hal. 148 p. 697—704.

tego de consensu IchMć pp. braciej i pro die hodierna zgromadzonych cum toto illorum effectu do poniedziałku dali Bóg po niedzieli przewodniej ad maiorem frequentiam odłożyliśmy i tam jako już[1] zaczęty sejmik prolongujemy, na którym tam desideriis J. Kr. Mci satisfacere jako i securitati domus krajów naszych pogranicznych providere sobie objecujemy. Który[2] prolongacyi termin, aby IMć p. marszałek zesławszy podał ad acta publica zleciliśmy.

2. Aby jednak IMć pp. obywatele ziemi halickiej interea, według dawnej łanów kombinacyej przed tem uchwalonej, z łanów piechotę stawić[3] gotowymi zostawali i one podług affekcyej króla IMci p. n. m. uniwersałów tuendo pericula Reipublicae injunkcyą wyprawowali, ponieważ melius est imminentibus Reipublice periculis praecavere quam expectare[4]. W Haliczu undecima Aprilis anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo octavo. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki marszałek sejmiku na ten czas.

Castr. Hal. Rel. 148 p. 717—718.

90.

Halicz, 30 kwietnia 1658.

Deputacya sejmikowa zatwierdza rachunek z poborów przez poborcę na sejmiku złożony[5].

1. My urząd grodzki halicki, na którym WIMć p. Andrzej z Potoka Potocki halicki, kołomyjski, leżajski starosta osobą swą na miejsce IMć p. Jana Kurdwanowskiego podstarościego grodzkiego halickiego zasiadł, Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki i deputaci niżej podpisami swymi specyfikowani przez JW. Ośw. W. IMć pp. obywatelów ziemie halickiej powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego na sejmik do Halicza podług uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. pro die undecima Aprilis zjachać intentujących, obstante inundatione Tyradis vulgo Dniestr at aliarum aquarum per minores prowincyej swej dla resolucyej ad diem vigesimam nonam praesentis personaliter zgromadzonych obrani, Deo et superis auspicantibus szczęśliwie[6] . . . . . . najjaśniejszego Jana Kazimierza króla Polskiego p. n. m. w niczem nie ubliżając instrukcyej J. Kr. Mci magnam . . . . wszystkie proposita expediowawszy ex onere uniwersał J. Kr. Mci et ordinacione IMć pp. braciej naszych ac officio nobis . . . . w kancelaryej grodzkiej halickiej sub fidelissimam IMci p. poborcy naszego calculi receptionem in . . . . WIMć p. Jana Teodorika Potockiego podkomorzego halickiego wykonawszy przysięgę IMć p. poborcę naszego z wybranych czterdziestu półsiodma poborów porządnie autentice z grodu regestra porachowawszy, percepta, abiurata i expensa likwidowawszy fideliter et exacte słuchaliśmy rachunku, które są takowe.

[1] im H.

[2] którym H.

[3] Uchwalonem było z każdych czterech łanów po jednem wieśniaku uzbrojonym wysyłać. C. Hal. 149 p. 880. Uniwersał podkomorzego hal. Teodoryka Potockiego z Gwozdca 12 maja 1658 r.

[4] Takiej samej treści uwiadomienie rozesłał także i Alexander Cetner, kasztelan halicki tegoż dnia z Halicza. C. Hal. 148 p. 719.

[5] Na sejmiku tym uchwalono, aby ze czterech łanów wysyłano chłopa z orężem pod władzę rotmistrza Macieja Przesieckiego. Przypomina o tem pp. braci podkomorzy halicki Jan Teodoryk Potocki naznaczając miejsce zboru Śniatyn na 19 maja stosownie do zarządzenia laudum wspomnianego.

[6] Miejsca wypuszczonych słów nieczytelnych są w oblacie zaznaczone.

2. Naprzód poborów dwadzieścia i cztery i znowu półosma i insimul złączonych według regestrów, które IMć p. Kazimierz Daniszowski z roskazania IMć p. Komorskiego pisarza skarbowego przez p. poborcę . . . . podawszy porachował i przez nas iterum ex actis castrensibus haliciensibus werifkowanych porachowawszy uczynią in summa dwanaście tysięcy pięć set siedmdziesiąt i pięć zł. i groszy dwadzieścia. Tych takową rationem dał: naprzód za asygnacyą IMci p. Jana Komorskiego na chorągiew IMć p. Michała Makowieckiego starosty trembowelskiego p. Felicianowi Ostrowskiemu deputatowi tejże chorągwi oddał we Lwowie zł. trzy tysiące, na co kartę na tejże asygnacyi napisaną produkował; tamże we Lwowie za asygnacyą IMć p. Komorskiego na chorągiew IMci p. Sapiehy, pisarza polnego koronnego do rąk IMć p. Karola Makowieckiego . . . . i deputata tejże chorągwi dwa tysiąca i sto zł. na co itidem asygnacyą i . . . kwit deputacki napisaną produkował.

3. Item conscientia et honore obowiązał się nam IMć p. poborca iż z roskazania IMć p. Komorskiego we Lwowie oddał p. Kotowskiemu skribentowi skarbowemu IMci p. Jana Komorskiego przy IMci p. . . . i p. Hadziewiczu talerami i ustami zł. dziewięć set siedmdziesiąt i pięć groszy dwadzieścia pieniędzy półczwarta, na co i kartę tegoż p. skribenta otrzymał był którą przy rachunkach IMci p. Komorskiemu we Lwowie na komisyej oddał.

Item JW p. Stanisławowi Potockiemu wojewodzie na ten czas kijowskiemu teraz krakowskiemu i hetmanowi koronnemu na goły membran dał zł. pięć tysięcy, który membran iż już w rachunki skarbowe iuxta legata przez IMć p. Komorskiego jest przyjęty i w manuał wpisany, rachunki skarbowe lucidabunt, który membran wziął do siebie IMć p. Komorski we Lwowie na komisyej.

4. Item IMci p. Andrzejowi Potockiemu staroście halickiemu oddał zł. tysiąc pięćset, coby IMć p. starosta przy rachunkach realiter przyznał i membran goły IMć p. Komorski na tę sumę do skarbu odebrał i w rachunki przyjął i w manuał swój wpisał agnitione ipsa IMci p. starosty probatur. Drugim razem . . . piętnastu poborów insimul wybierał, które in toto podług regestrów porachowanych autentycznych zł. sześć tysięcy wynoszą, tę tedy ratę in toto za asygnacyą WIMci p. Bogusława z Leszna Leszczyńskiego podskarbiego koronnego z piętnastu poborów insimul wybranych a do Lwowa pro tunc pro secunda Maii . . . . do rąk IMci p. Alexandra Wilgostowskiego a drugą razą IMci p. hetmana koronego oddał zł. sześć tysięcy asygnacyą skarbową, na co i kwit tegoż p. Wilgostowskiego produkował.

5. Ostatniej raty insimul piętnastu poborów według laudum naszego halickiego miał był wybrać, ale że Moskwa nastąpiła i prowincyą naszą spustoszyła communi malo et consensu braci funditus zrujnowanych . . . . niewybrał, które się mieli byli wybierać quindecima Octobris millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto. A wojna moskiewska anticipavit tempus in Augusto. Na teraźniejszym według sejmiku uprosiliśmy IMć p. poborcę naszego za respektem tych piętnastu poborów si in parte za asygnacyą skarbową czyli J. Kr. Mci, której ad praesens mieć nie możemy pieniędzmi naszymi pięć poborów ad rationem teraźniejszych piętnastu poborów zapłaciliśmy dwa tysiąca zł. IMci p. Wojciechowi Bieniowskiemu podczaszemu halickiemu, aby dziesięć tylko poborów ad praesens wybrawszy podług asygnacyej teraźniejszej skarbowej dwom chorągwiom Kamieńca Podolskiego in praesidio zostającym wyliczył, co się pokaże z regestrów na ten czas . . . . wybranych ma się rachować na sejmiku przyszłym w Haliczu przed deputatami na to obranymi i tamże kwit od braciej otrzymać.

6. Na ostatek lubo nam conscientiae integritas vigore fidei i honor starożytny familiej w ziemi naszej halickiej IMci p. podstarościego i poborcy naszego w inszych wybieranych podatkach bardzo dobrze wiadomo i doświadczone jest, jednakże my deputaci, lubośmy skarbu nie tykali się a super fidelitatem percipiendi calculi przysięgaliśmy, onemu super realitatem perceptae ac fidelitatem distributionis in toto et in parte poprzysiąc nakazaliśmy in instanti in eam iuramenti rotham: Ja Jan przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu,

iż w wybieraniu tych poborów mnie od braci powierzonych wierny byłem i będę królowi i Rzptej i ziemi tutecznej ziem wszelakiem staraniem szczerością i pilnością te podatki według konstytucyej laudi sejmiku halickiego wiernie wymagał i wybierał, nikogo nie uchylając ani na przyjaźń ani na podarki albo nagrodę patrzący i żadnego podatku skarbowi należącego nie zostaję . . . . pilną rekwizycyą czyniłem i fideliter cokolwiek wybrałem pieniędzy wybrane na potrzebę Rzptej za ordynacyą skarbu koronnego . . . . rachunki zupełnie nic przy sobie nie zatrzymując oddałem nikomu ich nie pożyczał anim imi handlował pożytku sobie żadnego nie przywodził, tak mi Panie Boże dopomóż i Męka Jego święta. Po której in praesentia multae nobilitatis przed nami w grodzie halickim i deputaci od IchMć pp. braci do tych rachunków obrani, stosując się do uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. IMci p. Janowi Kurdwanowskiemu podstarościemu grodzkiemu i poborcy naszemu halickiemu na trybunał radomski do skarbu koronnego tych rachunków in toto wierzymy i zupełnej uczynionych in vim perpetuae quietationis z poborów czterdziestu półsiodma vigore laudi et facultatis sobie od IMciów pp. braci naszych communicatae et concessae tę naszę dajemy attestacyą. Jakoż w laudum to ma dołożono cum evictione że się . . . . do skarbu dla kosztu insi drudzy dla spustoszenia i zdrowia swego słabego, do tego że niebespieczeństwa już domowe od opryszków nastąpiły i od Kozaków następują prout z podpisem rąk naszych fideli testamur et attestamur i do ksiąg grodzkich halickich podajemy. Działo się w grodzie halickim dnia ostatniego kwietnia roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego ósmego. Jendrzej Potocki halicki, kołomyjski, leżajski starosta subdelegat, Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki sekretarz J. Kr. Mci deputat, Wojciech Wolanowski wójt trembowelski deputat, Jan Raneyski skarbnik ziemie halickiej, Mikolaj Baranowski deputat, Stanisław Papieski deputat, Piotr Kuropatwa do rachunku deputat.

Castr. Hal. Rel. 149 p. 841—847.

91.

Halicz, 17 czerwca 1658.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie halickiej, powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. na miejsce sejmikowaniu naszemu uprzywilejowane pro die 17 Julii (sic) anni 1658 zjachawszy się do Halicza[1], niechcąc potrzebom Rzptej in continua calamitate deesse takoweśmy respektem securitatis domesticae w wydaniu zatrzymanych podatków także wyprawy łanowej między sobą postanowili uchwałę, fide honore et conscientia obligując się te wszystkie niżej opisane punkta sacrosancte sobie dotrzymać, będąc pewni dexteritatis IMciów pp. posłów naszych, że i teraźniejszej uchwały naszej na blisko przyszłym da Bóg sejmie per legem otrzymania approbationem.

2. Jako po wszystkie insultus nieprzyjacielskie przy częstych przez lat 10 pieniężnego żołnierza naszego zaciągach nigdyśmy własnemi piersiami pro viribus nostris prowincyej naszej wszelakim Korony nieprzyjaciołom nas ab undique najpierwej lacessitującym zastawiać się nie

[1] Sejmik hal. według uniwersału króla z 30 maja w Boguniowie datowanego, był rospisany na 21 czerwca. Castr. Hal. 149 p. 936. Ziemianie trembowelscy otrzymali uniwersał ten dopiero 24 czerwca: post factum cosilium in conventu particulari. Z którego to powodu Wojciech Wolanowski wójt uprzywilejowany trembowelski, Stanisław Kosmider Bielecki, Stanisław Wolski, Maciej Tomaszowski, Marcin Ligowski założyli manifestacyą przeciwko ziemianom albo urzędowi gr. halickiemu pod dniem 2 lipca. Castr. Tremb. 134 p. 1930.

omieszkali, tak i teraz niżeli P. Bóg gruntowniejsze ze szczęśliwej nam da Bóg generalnej sejmikowania rady propugnacula poda jeżeli interea jakowe od granicy Ukrainy i poddniestrskiej swawoli exorixentur motus, obwieszczeni uniwersałem WIMci p. Alexandra Cetnera kasztelana a w niebytności WIMci p. Teodora Potockiego podkomorzego naszych halickich sub poenis de generali expeditione sancitis ad normam legis vindicandis viritim pospolitem ruszeniem na miejsca nam uniwersałem objaśnione, lubo inquantumby potem strzymać nie mogliśmy, za ordynacyą IMciów przez fortece ziemi naszej stołecznej doświadczone, tak aby jedna drugiej sukkurs dawać mogła stawać będziemy.

3. A że WIMć p. Andrzej Potocki starosta halicki, kołomyjski, leżajski podług pierwszego sejmikowania naszego, uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. nam złożonego, z kandoru swojego ku ziemi naszej, z wielką kosztu swojego przyczyną, wziąwszy na siebie łanowej piechoty wyprawę, dnia dzisiejszego 62 pieszych muszkieterów, inkludując w to z leżajskiego starostwa wyprawną piechotę J. Kr. Mci, bene armatos et ornatos z oficerami stawił i przed IMciami pp. deputatami koła naszego popisał, tedy mieć chcemy po Mci p. staroście, aby tę piechotę, tam gdzie ordynans JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego nastąpi do usługi Rzptej lubo w pole lubo na fortece zupełnie i nieomieszkanie odprowadzić kazał, warując IMci p. staroście i inszym IMciom pp. obywatelom naszym obligowali się, że którzyby tę piechotę ad instar constitutionis anni 1621 de expeditione bellica, ponieważ ją in vim pospolitego ruszenia wyprawujemy z innych powiatów w naszej ziemi wyprawili, albo w tymże województwie w innej ziemi mając diversa et distincta bona podług kombinacyej stawili IMciów, każdego takiego teraźniejszej wyprawie satisfecisse deklarujemy i którzy diversa bona mając u nas tę piechotę stawią, aby trudności prawnych o to w innych powiatach nie mieli evincere i to nasze laudum lege firmare na przyszłym da Bóg sejmie obiecujemy. Także cokolwiekby zordynowanych przez nas na tej piechoty wyprawę podatków żołdu należytego adimplere nie mogło na relacyjnym da Bóg sejmiku defectum do płacenia żołdu IMci p. staroście obmyślimy.

4. Tak dalece retentorum w ziemi naszej zagęściła się colluvies[1], że w tak nagłych Rzptej potrzebach przez lat pięć i lepiej różne są od różnych IMć pp. obywatelów naszych zatrzymane podatki. Przetoż aby IMć p. starosta per suum officium sive subdelegatum IMciów takowych, którzy na delatach są podani i publikowani fortem et indilatam uczynił uxecutionem pro lege et debito officii mieć chcemy, gotowi będąc sami super rebelles, in quantum IMć p. starosta potrzebować tego będzie, armatos addere manus; którzy zasię nie są jeszcze iurevicti, dla prędszego podatków dościa za instigatora IMć p. Mikołaja Bartkowskiego uprosiliśmy.

5. Wielką i w tem krzywdę mamy, iż potior pars IMciów pp. braciej naszej, podług uchwały sejmiku przeszłego piechoty Kijanów na repressyą swawoli opryszkowskiej nie wyprawiwszy, lubo ex combinationibus pierwsze przy sobie zatrzymali, lubo też ex debito tej okazyej omieszkali, przeto aby takowi IMć rationem tego nam na sejmiku relationis dali a contumaces in iudicio competenti o to się sprawili postanawiamy. Do tegoż sejmiku IMć p. Przesieckiego rotmistrza naszego z tej okazyej i nieposłuszeństwa zaszłe od opryszków porabowanie odkładając. Którą to uchwałę naszą dla większej powagi, aby do wszystkich IMciów pp. obywatelów naszych wiadomości przyszła z podpisem ręki przy pieczęci IMci p. marszałka naszego do akt grodzkich halickich i trembowelskich podać użyliśmy i publikować zlecili. Działo się w Haliczu na sejmiku dnia 17 czerwca roku tysiąc sześćset pięćdziesiątego ósmego. Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 149 p. 966—970.

[1] Por. uniwersał sejmikowy do wydawania zaległych poborów w ciągu tygodnia wzywający. Castr. Hal. 149 p. 965—6.

92.

Halicz, 17 czerwca 1658.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya z sejmiku ziemie halickiej, trembowelskiego, kołomyjskiego powiatów, sejm sześcioniedzielny poprzedzającego Wnym urodzonym IMciom pp. Andrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu, kołomyjskiem, leżajskiemu etc. staroście, Mikołajowi na Jezupolu Potockiemu staroście czerkaskiemu, Kazimierzowi Franciszkowi Beydowi Rzewuskiemu stolnikowi łukowskiemu, Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu pisarzowi grodzkiemu i marszałkowi sejmiku naszego halickiego, Bogusławowi Potockiemu dworzaninowi J. Kr. Mci i Felicyanowi Alexandrowi Ostrowskiemu wójtowi tłumackiemu, posłom naszym zgodnie od nas dnia siedmnastego czerwca roku teraźniejszego obranym dana.

2. . . . . . doświadczoną wiarę i cnotę miasta Gdańska, które po wszystkie insultus nieprzyjacielskie J. Kr. Mci i Rzptej z wielkimi kosztami i nieobrachowanymi szkodami oświadczało prosequi, ale że teraz magis interest ojczyźnie malos a corpore avellere aniżeli adornare pilos, z nieposzlakowanej ku Rzptej życzliwości swojej i te teraz nie wątpimy, że ojczyźnie oświadczy a feliciori tempore sprawiedliwe desideria swoje konserwować będzie chciało.

3. Iż powaga trzech IMciów pp. konsyliarzów elektora IMci Brandenburskiego multum około uspokojenia Rzptej z panami postronnymi wojną nas lacessytującymi elaborat, aby tem bardziej ad benemerendum de Republica nostra i uspokojenia jej zachęconymi zostawali z innymi województwy i nasi IMcie pp. na indigenatus IMciom consentire non denegabunt.

4. Trudna tam pieszczonych hełmami twardego mukronu a purpurowym kruorem od przodków naszych nabytych honorów denegować, kędy wzajemnie do tegoż krysu odważnych kawalerów na szańc nieprzyjaciela podane zdrowia, substancye, odwagi w nawiększą dla zasłużenia się w cudzej ojczyźnie i nabycia nigdy nieumierającej sławy z własnej wystąpieniem ojczyzny zmierzają, które jeżeli in facie wszystkiej Rzptej IMciów pp. wodzów koronnych albo W. Księstwa Litewskiego wsparte będą i wszystkie województwa unanimiter zezwolą urodzonym pp. Rodzki, Henrykowi margrabi Utyńskiemu de Gordon, IMć pp. posłowie nasi na indygenaty pozwolą i urodzonych pp. Balusa, Piotra de Nores i Franciszka de Bory tejże investigandi godności województw wszystkich innitendo consensum. A że p. Juryca krwią i odwagą swoją meruit inscribi fastis nobilitatis, IMcie pp. posłowie nasi tej prośbie annuent a jeżeli formabit[1] naszych województw consensum, in quantum sunt benemeriti, innym kontradykować nie będą, samemu p. Seferowiczowi, aby magis de Republica aniżeli de villagiis benemereatur tego klejnotu ad praesens onemu derogując.

5. Postulata: In hoc calamitoso Reipublicae statu barziej nas domowa aniżeli postronna zwojowała siła; instabunt tedy I Mć pp. posłowie nasi, aby konstytucya circa securitatem bonorum et honorum reasumowana była.

6. Nie oglądała się pod wszystkie nieszczęsne ojczyzny czasy naufragantes motus cineribus et funeribus napełniona prowincya nasza na upadki swoje, ale zawsze gromadne kupy, gdzie tylko J. Kr. Mć królewskie piersi plus quam Achilles za ojczyznę zastawiał albo herkulesowe waleczni IMcie pp. hetmani nadstawiali caryssy przeciwko nieprzyjacielskim jadowitym furiom do boku IMciów pp. hetmanów stawiała, dla których wypraw, osobliwie przeciw książęciu Siedmiogrodzkiemu i obrony domowej lauda na sejmikach swoich uchwalić ochotną się

[1] firmabit

uczyniła, aby eorum laudorum approbacya na sejmie stanęła IMć pp. posłowie nasi serio interponere curam niezaniechają.

7. Kwarta ex desolatis et debellatis bonis aby post praestitum in foro sui districtus competenti super deserta iuramentum jedno in genere vel specie iuxta iuramentum była dawana a z województwa ruskiego nie w Rawie ale we Lwowie, gdyż dystancya loci często i skarb i dzierzawców mięsza, odbierano kwartę, IMcie pp. posłowie starać się będą to nasze desiderium lege firmare.

8. Iż w sprawach pro evocatione niewinnych ludzi szkody, poena lege lata, pensari nie mogą, przetoż IMć pp. posłowie nasi elaborabunt, aby lex pro evocatione cum auctione poenae innovaretur.

9. Wszystkie wieku lata WIMć p. Alexandra Cetnera kasztelana naszego nietylko ziemie naszej, ale wszystkiej Rzptej polskiej przez lat 40 walecznemi ozdobione wojen okazyami tak dalece zniewoliły animusze, że nic innego jedno za odważne swoje dzieła codziennie podjęte na usłudze Rzptej do sędziwości swojej z uszczerbkiem zdrowia i ubliżeniem przyrodzonego wieku prace hojnie na własne zaciążne poczty dla miłości i zaszczycenia ojczyzny impendowane sumpty do miłej matki naszej ojczyzny obfitując jej benemeritorum skarbnice przez IMciów pp. posłów naszych wnieść synowską instancyą, aby tak waleczny ojczyzny syn w nagrodę krwawych usług, nie otrzymawszy jednej uncyej chleba Rzptej, posteritati suae łaskawości pańskiej przez otrzymanie na połowicę wsi Stoków niegdy dziedzicznych prawa dziedzicznego favorum a usług wdzięcznością ojczyzny pieczętowaną zostawił pamięć.

10. Dotąd antemurale wszystkiego Królestwa Polskiego Kamieniec Podolski Porcie Ottomańskiej i wschodnim narodom postrachem i resistencyą zostawał, dokąd naród Ruski i księstwo Kijowskie z Zadnieprskimi Połowcami wierność i powinnego poddaństwa J. Kr. Mci w Koronie dziedzicznemu panu i wszystkiej Rzptej dotrzymywało, ale teraz gdy swawola kozacka wszystko Podniestrze opryszkowską zaraziła insolencyą, należy wiele Rzptej, aby pograniczny zamek halicki, visceribus regni pobliższy dla passów fortecy kamienieckiej i dotrzymania prowincyej między tymi fortecami zostających, z których jedne ubiegszy drugą inedia ipsa łatwo zniszczyć i osiągnąć mógłby dostatecznie był ufortyfikowany, którego fortyfikacyą iż IMć p. starosta halicki niepatrząc na nieszczęsne czasy ani szczupłe teraźniejszych lat intraty, z miłości swej ku ojczyźnie zaciągnąwszy cudzoziemca indzieniera po 200 ludzi na każdy dzień gotowemi pieniądzmi na robocie praetiando ex fundamentis erigendo wziął przed się i już in maxima parte mury, szańce i wały wnętrzne i zamurne wielkim kosztem wystawił, gorąco starać się będą IMcie pp. posłowie, aby tak wielki sumpt, już erogatus et successive na dokończenie erogandus, lege publica podług uwagi i lustracyej IMciów pp. komisarzów przez konstytucyą naznaczonych ad resitendum z najbliższych podatków Rzptej był assekurowany, lubo inquantumby paratum aes denegaretur na dobrach Rzptej suma przez IMciów pp. komisarzów weryfikowana naznaczona była.

11. Nietylko niebo polskie WIMć p. Mikołaja na Jezupolu Potockiego starosty czerkaskiego ojczyźnie godnej pamięci JW. rodzicowi swemu prymasowi in ordine nostro z miłości oświadczone testatur merita, ale Otomańska Porta kawalerską odwagę, Wenecya deklarowała miłość, Rzym więcej niż chrześciańską pobożność admiratur, który gdy in Scyllis haerentem patriam bez wielkiego hetmana na expedycyej beresteckiej niemożna było ratować, dla ratunku naufragantis patriae kajdany ojcowskie i pogańskie na kark wolne jarzmo niewinny syn przyjął, przetoż wszystkiemu światu godnie ogłoszona cnota i nieustające ku ojczyźnie zasługi nie zezwolą IMciom pp. posłom naszym zamilczeć, aby imieniem wszystkiej ziemie naszej do J. Kr. Mci p. n. m. i wszystkiej Rzptej godnej wnieśli instancyej, jakoby z walecznej familiej ojczyzny doświadczonego męża J. Kr. Mci p. n. m. z Rzptą majętnością Borecką in desertam obróconą, w domu lennem prawem na schyłku zostającą, sub iure emphiteutico seu advilalitiali lege publica udarować raczył.

12. Żałosna WIMć p. Jana na Buczaczu Potockiego wojewodzica bracławskiego więzienia powtórzona calamitas z walecznej cnoty i miłości ku ojczyźnie a żarliwości reprimendae hostium populandae incursionis kausowana, że i teraz w grube rebelizantów ręce adversante fortuna przyść musiał, przeto tak odważnego w ojczyźnie męża tudzież do IMci p. Sułkowskiego rotmistrza J. Kr. Mci w różnych Rzptej marsowych potrzebach doświadczonego kawalera a teraz infelicis eventus comitis, aby eliberacyej modus a tota Republica był obmyślony IMć pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci i wszystkiej Rzptej pokornie petita nasze wnieść nie omieszkają.

13. Niemniej chrześciańska pobożność stringit intencye nasze, jakoby JO. księżnie IMci Radziwiłównie pannie wojewodziance wileńskiej u J. Kr. Mci p. n. m. i wszystkiej Rzptej nostro supplici libello auxiliari, zlecamy tedy IMciom pp. posłom naszym, aby prae memoria mając niewinność księżnej IMci, która praevixit condemnandum parentis delictum, cum larva vero certare iniquum, clementiam J. Kr. Mci p. n. m. implorare niezaniedbywali.

14. Tak dalece w teraźniejsze czasy do nabycia dobrego mienia involverunt sposoby, że i najniewinniejszy w swoim honorze i substancyej osiedzić się nie może, co że i w ziem naszej IMci p. Stanisławowi Rzeczkowskiemu obywatelowi naszemu, żołnierzowi doświadczonemu i po wszystkie expedycye wojenne ojczyźnie służącemu, gdy na Żółtych Wodach będąci wzięty do bisurmańskiego więzienia w okowach zostawał, contigit, że na nim niesłusznie na utwierdzenie kajdan in contumatiam w komissyej lubelskiej trąbienie otrzymawszy i na delacie podawszy pars adversa ius caducum wyjednała; instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby to ius caducum uti iniquum, za expurgacyą in foro competenti per legem kassowane, i aby nikt in posterum w dobra cudze iure caduco sobie konferowane, dokąd pars partem iure non convicerit nie intromittował się lege warowano było.

15. Wiadome wszystkiemu województwu ruskiemu postronnym krajom teraźniejsze miasta Sniatyna od opryszków porabowanie i wielu ludzi w gwałtownym najeździe śmiertelności wykonane periody; przeto aby do ufortyfikowania się i jakiegokolwiek nagości swojej spomożenia od akcyzy i czopowego na granicy samej siedzące, także od konsystencyi żołnierskich do lat dwóch wolne zostawało IMcie pp. posłowie nasi interponent operam.

16. Iż Tłumacza funditus zniszczonego miasta same jedno cineres martwą za sobą pociągają instancyą, żywej u J. Kr. Mci i Rzptej żebrać klemencyej, aby nova per legem erectione sparte sześcioletnią libertacyą pristino vigori restitui mogło, czego aby IMcie pp. posłowie nasi nieprzepomnieli, żądamy.

17. Summa rei na konkluzyej sejmowej zasadza się a często dla przewrotnych rozumów ludzi i dobro pospolite turbujących prywat sejmy in omni opere consiliorum już prawie dokończające się aliquando cum extrema Reipublicae pernicie zrywają się; proponować będą IMć pp. posłowie nasi ordinibus regni, aby przez IMciów pp. deputatów z izby poselskiej ad id delegowanych in perpetuum modus conclusionis sejmu, non obstante privatorum contradictione et moliminibus był namówiony i na sejmiki relationum equestri ordini przyniesiony.

18. Na ostatek integram concludendi (jednak cum rationabili facultate) IMciom pp. posłom naszym dajemy potestatem, fide et honore IMciów obligując, aby podane przez J. Kr. Mć i przez nas sobie zlecone negotia na pamięci miawszy przy całości dostojeństwa Rzptej przynamniej, jeżeli nie augmentować, tedy starożytne wolności nasze nova lege wesprzeć usiłowali.

19. A żeby ta konsultacya nasza IMciów pp. braciej sejmiku wiszyńskiego representowana z uproszeniem upodobania instancyej naszych zostawała IM p. Piotra Myśliszewskiego obywatela ziemie naszej do tej funkcyej odprawienia uprosiliśmy, te wyżej mianowane artykuły z podpisem i pieczęcią IMć p. marszałka koła naszego do akt grodzkich halickich podać zleciwszy. Działo się na sejmiku w Haliczu dnia siedmnastego czerwca roku tysiąc sześćset pięćdziesiątego ósmego. Stanisław Jastrzembski, pisarz grodzki, marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 149 p. 954, 957—965.

93.

Halicz, 9 września 1658.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My rada dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów do niej należących dosyć czyniąc zwyczajowi i prawu pospolitemu, zjechawszy się do Halicza na elekcyą deputata zgodnie przystojnym porządkiem obraliśmy sędziego do trybunału koronnego WIM p. Jędrzeja z Potoka Potockiego halickiego, kołomyjskiego, leżajskiego starostę, którego jako virum et iudicem w sądach versatum, vita et probitate merum, probatum i onego w każdej publica expeditione eksperyencyej promptum uznaliśmy, objecując to soble po IMci, że każdemu ukrzywdzonemu na tem miejscu i placu zechce według obowiązku swego iustam porrigere dextram.

2. Zwyczajnie to bywało zawsze, że na tej deputata elekcyej futurae providendo necessitati, której[1] zawsze gravissimi bywają morsus, chcąc augere potrzeby Rzptej i ziemi naszej, tedy unanimi consensu praesenti laudo czopowe i prasołkę, która zawsze powiatu tego oganiała potrzeby, cum toto eius effectu de consensu publico IMciów pp. braciej do przyszłego odkładamy relationis sejmiku i tam ex reproductis constitutionibus obwarujemy i to co condecet publicae[2] integritati w ziemi naszej namówimy.

3. Znaczne są merita in facie ojczyzny i odważne dzielności IMć p. Jana na Potoku Potockiego wojewodzica bracławskiego rotmistrza J. Kr. Mci, który nie żałuje zdrowia i kosztów od tak wielu lat wszelakich nieomieszkując expedycyej nie tylko w wojsku przystojnie stawał, ale i teraz chcąc wstręt uczynić ziemi naszej od często napadających czat wszelakich zagnawszy się w granice Mołdawskich państw przez zdradę do więzienia się dostał był, qua sua dexteritate te kraje opędził nasze i te inkursye zastanowił, tedy in vim gratitudinis objecujemy to zgodnie IMci, tak królowi IMci p. n. m. na przyszły da li Bóg sejm w instrukcyach naszych prezentować i pilnie zalecić a osobno de privato peculio na przyszłym sejmiku iustam prosimy obmyśleć gratitudinem.

4. Niechcąc też claudere aditum ad virtutem meritis IMci p. Macieja Przesieckiego, który przy oddanej sobie od ziemi naszej piechocie od inkursyi kozackich chcąc in parvo piechoty na ten czas numero nierównej kozackiej czacie na sobie zatrzymać impet, znaczną odniósł szkodę, któremu konie pobrano, czeladź pozabijano i małżonkę postrzelono, tedy chcąc onego do dalszej . . . . gratitudinem obmyśleć na przyszłym sejmiku objecujemy, w nagrodę tak znacznych szkód jego zapłatę praesenti laudo assekurujemy. Które to laudum nasze zgodnie namówione IMć p. marszałka koła naszego braterskiego, aby ad acta podał publica uprosiliśmy. Działo się w Haliczu w poniedziałek po Narodzeniu Najświętszej Panny Maryej anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo octavo. Jan Potocki na Potoku marszałek koła rycerskiego.

Casır. Hal. Rel. 149 p. 1182—1184

[1] ktory
[2] conucet publica H.

94.

Halicz, 16 września 1658.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów do niej należących na sejmik relationis pro die 16 Septembris zgromadzeni, przychylając się do konstytucyej na tym sejmie walnym warszawskim blisko przeszłym uchwalonych i stosując się ad mentem legis publicae a cale chcąc wygodzić sprawom Rzptej takowe zgodne laudum uczyniliśmy. A naprzód primo loco zrozumiawszy z relacyej Mciów pp. posłów naszych deklarowane podatki do skarbu Rzptej według kwitów anni 1629, tedy nie mogąc mieć notitiam tak z skarbu jako i z poddanych naszych o kwitach anni praedicti, sejmik ten przez nas zaczęty i zgodnie w niektórych punktach umówiony, chcąc salutari consilio adesse patriae in modum contribuendi sufficientem informowawszy się z kwitów, namówić in eodem robore ad vigesimam quartam Octobris prolongowaliśmy zgodnie.

2. Uważając zaś nagłość na Rzpltą, aby wygodnie mogła się stać satysfakcya wojskom koronnym, tedy pozwoliliśmy troje podymnego salvo modo contribuendi na przyszłym da Bóg sejmiku według konstytucyej. Te zaś podymne według kwitów 1653 et 57 pro decima quinta Octobris powinno być oddane de integro[1]. A do wybierania tego podymnego użylichmy i obrali IMciów p. Jana Kmitę w halickim i kołomyjskim powiatach; w trembowelskim powiecie IMć p. Jana Tomasza Jabłońskiego za poborców. Którzy pp. poborcy praestito coram officio castrensi iuxta praescriptum iuris iuramento a prima die Octobris wybierać to mają podymne od kwitu biorąc po pół złotego. Po wybraniu zaś tego podymnego powinni będą pp. poborcy reddere rationem przed deputatami exakcyej swojej i retentores według prawa na sejmie świeżo opisanego sądowi na delacie podać, sumę wybraną tam lokując gdzie konstytucya nakazała.

3. Dwory także szlacheckie według konstytucyej tak w miastach królewskich jako i ziemskich do płacenia podymnego, ta zaś szlachta rozrodzona i na dworzyskach zostająca według kwitów IMci p. Wojciecha Dąbrowskiego poborcy in anno quinquagesimo septimo otrzymanych te podymne płacić mają.

4. Więc że Rzpta uchwaliła per constitutionem prowiant na wojska koronne, tedy naznaczyliśmy wydać z każdego łanu w ziemi naszej po półośma złotego i z osobna po półosma grosza na prowiantmagistra generalnego, miasta zaś ze czterdziestu dymów jako z łanu półośma złotego i półosma grosza powinne wydać pro die ultima Septembris. Którego prowiantu exaktorem obraliśmy IMć p. Felicyana Ostrowskiego, który także in simili jako i inni pp. poborcy praestito iuramento powinien ten prowiant wybierać ze wszystkich powiatów ziemi naszej od kwitu biorąc po pół złotego respectu salarii. Tenże prowiantmagister retentores według opisanego prawa na delacie podać i przed tymże sądem kalkulacyą uczynić będzie powinien. Ciż pp. poborcy tych kontrybucyi regestra receptorum ad acta castrensis powinni podawać według prawa pospolitego po każdej wybranej i potym racie sub poena de retentoribus sancita.

5. Konformując się tedy w tem do ordynacyi prawa pospolitego do urzędu ziemskiego i grodzkiego obraliśmy deputatów do sądów w retentorach w prawie tymże opisanych IMć p. Dominika Kazimierza Bieniowskiego podczaszego halickiego, IMć p. Michała Alexandra Kurdwanowskiego podstolego halickiego, IMć p. Macieja Rakowskiego podstolego nowogrodzkiego, IMć p. Baltazara Ostrowskiego pisarza grodzkiego trembowelskiego, IMć p. Stanisława Papieskiego, IMć p. Jana Dąbrowskiego, którzy IMcie ultima Septembris zjachać do Halicza i tu

[1] Zob. Regestra podymnego w powiecie tremb. Gr. Tremb. 134 p. 111 i nn. Abiurata ibidem p. 1235—1247.

in loco solito, gdzie się zwykły ziemskie sądy odprawować, praestito iuramento, według prawa opisanego sądy zacząć i te continuare dokąd na ten czas spraw stanie do drugiej kadencyej i dalszych, póki tylko generalis contributio z przyszłego da Bóg sejmiku iurabit in ea forma authoritate securitate, jako prawo mieć chce.

6. Czopowe prasołkę także i akcyzę do namowy wspólnej zgody na przyszłym sejmiku odłożyliśmy. Ratione securitatis honorum et bonorum correctio ksiąg i revisio w recess do przyszłego sejmiku odkładamy. To tedy laudum zgodnie namówiwszy i uchwaliwszy ręką IMci p. marszałka naszego podpisane do akt podać pozwoliliśmy. Działo się w Haliczu dnia 16 Septembra roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego ósmego. Jan Potocki na Potoku marszałek sejmiku relationis.

Castr. Tremb. Rel. 134 p. 1077—1081; Castr. Hal. Rel. 149 p. 1219 tylko początek.

95.

Halicz, 24 października 1658.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów do niej należących na dokończenie sejmiku relationis pro die vigesima quarta Octobris zgromadzeni, stosując się całe do konstytucyej nam dnia dzisiejszego do grodu oddanej na teraźniejszym sejmie walnym warszawskim uchwalonych nic się nie oddalając a lege publica, raczej wygadzając sprawom Rzpltej, takowe zgodne laudum uczyniliśmy.

2. Naprzód co się tknie poborów łanów dwudziestu półszostu przez konstytucyą do zapłacenia nam należących, ponieważ tak spraw koronnych jako też ex actis non constat, aby kiedy pobór łanowy miał być w ziemi naszej wybierany antiquiori tempore, tedy te dwadzieścia półszosta poborów według kwitów świeżych, t. j. anni 1653 et quinti także według teraźniejszej exakcyi łanowej prowiantowej przez IMciów pp. deputatów trybunału skarbowego likwidowanej ręką IMci p. marszałka sądu tego podpisanej, przydawszy do tegoż cerkwie i rutyny, po kopie sine quibusvis abiuratis (wyjąwszy powiat trembowelski, któremu per constitutionem abiurata są pozwolone, które de novo reassumować powinni a w kancellaryej po groszy 10 nic więcej brać nie mają) wydać pozwalamy. A te pobory oraz z cerkwiami i młynami ad vigesimam Novembris do rąk IMci p. Jana Kmity, któregośmy za poborcę do tych podatków użyli sub poenis de retentoribus sancitis irremissibiliter exequendis od daty zapłacić powinniśmy. Któremu IMci p. poborcy od trudności skarbowych evictionem cavemus.

3. Więc że non adesse w tak ciężkim razie ojczyźnie pro piaculo mamy i dwadziesta półszosta poborów małym posiłkiem być widząc Rzptej, tedy my solo amore patriae ducti do tych dwudziestu półszostu poborów sumę 21.000 ordynowaliśmy, które takowym sposobem do skarbu wypłacamy to jest: Wzięto do skarbu z akcyzy ziemie halickiej, którą IMć p. podkomorzy sanocki administrował i nam to w kole deduxit zł. 3.300 gotowych, zaś IMć p. poborca 17.700 zł. według dekretu trybunału naszego i likwidacyej w sądzie tym odprawionej oddać za assygnacyami skarbowymi chorągwiom IMciów pp. starostów halickiego i sokalskiego 10.000 wypłacił.

4. Akcyzę i czopowe na przeszłym sejmie uchwalone, przychylając się w tem do zgody powszechnej w miastach i miasteczkach królewskich, duchownych i szlacheckich wybierać i oddawać pozwalamy, według opisu tejże konstytucyej i ordynacyej wybierania przez urząd

miejski przysięgły za wiadomością IMć p. administratora albo sukkolektora jego obrany, którzy tu coram iudicio trybunału naszego na przyszłych sądach iurament odprawić będą powinni tak na wybieranie akcyzy jako czopowego w miastach i miasteczkach swoich. Czopowe jednak ani akcyza po wsiach wybierane być nie mają oprócz tych, z których antiquitus czopowe currebat.

5. A że akcyza ex omnibus utensilibus iść powinna, w ziemi zaś naszej et plurrimum sól tylko wywożą, tedy akcyzę od niej takową ordynujemy, aby każdy kupiec, skąd inąd goszczący, który z bań ziemie naszej tak królewskich jako i szlacheckich sól wiezie i] one za granicę wywozi, toties quoties z nią pojedzie po groszy piętnastu zapłacić będzie powinien. Od poddanych zaś naszych, którzy tu sól będą przedawać w ziemie naszej po groszy dwunastu od woza, toties quocies obróci, z tym dokładem, że kwit IMć p. administratora na jednem miejscu otrzymawszy, na drugim już dać nie powinien i hamowany być nie ma. A ktoby się ważył bez kwitu wychodzić, takowy ma być karany triplici pensione. Do której akcyzy wybierania od wozów goszczących miasta się intrudere nie powinni, ale przez osobnego swego przysięgłego sukkolektora wybierać będą. Ku łatwiejszemu wybieraniu tej akcyzy solnej miejsca te dawno zwyczajne, t. j. Halicz, Kołomyję, Trembowlę, Śniatyn, Kałusz, Rohatyn, Tłumacz, Tyśmienicę naznaczamy. Od wozów szlacheckich nie ma być ta akcyza wybierana, tak jednak, iż mają być attestacye p. administratora in sufficienti forma komprobowane. Czas wybierania akcyzy i czopowego a die vigesima octava Octobris ma currere tylko do sejmu blisko przyszłego, oddawanie zaś tej akcyzy i czopowego z miasta, jeżeliby sejm przyszły w dalszy czas pomknął się, tedy w dwanaście niedziel według konstytucyej mają być do rąk IMć p. administratora odwożone i płacone.

6. Do której akcyzy i czopowego administracyej uprosiliśmy IMci p. Stanisława Głowińskiego sędziego ziemie halickiej, którego probatam fidem od wielu lat mamy, tegoż IMci con[scientia] et honore obligując, aby około tego prowentu ziemie naszej jako najpilniejszą miał animadwersyą a staranie, z czego nam ma dać na sejmiku poselskim (jeżeli po wyściu 12 niedziel sejmik przypadnie) exquisitam rationem. Więc abyśmy mieli meliorem cognitionem prowentów tych, obligujemy tem IMć p. administratora, ponieważ do skarbu Rzptej insza już od nas im recompensam poborów publicznych obmyślona jest satysfakcya, aby tych pieniędzy na żadną assygnacyą skarbową ani czyje insze nie dawał sub poena solutionis de suo, w czem IMci ab omni poena et nexu iuris evincere mamy. Tę zaś akcyzę tak roczną przez WIMci p. Andrzeja Stana podkomorzego sanockiego administrowaną, do dyspozycyej naszej należącą, z której pomieniony IMć według deklaracyej na sejmiku danej wniósł za asygnacyą do skarbu 3.300 zł. ex reliquo rationem uczynić submitował się, tedy powinniśmy tegoż IMci na przyszłym trybunale skarbowym cokolwiek reszty ex rationibus pokaże się, które sukkolektor IMci poprzysiąc ma, do rąk IMci p. administratora naszego oddać [1], także asygnacyą skarbową i kwit na te 3.300 zł. lubo same oryginały lubo per oblatam podane, termin IMciom według prawa na przyszłych sądach prefigując.

7. Ci co czopowe prasołkę roku przeszłego w miastach króla IMci wybierali, albo które miasta królewskie toż czopowe zatrzymały (wyjąwszy IMć p. starostę halickiego, który zacząwszy magnum opus w fortecy halickiej, ten prowent dosyć szczupły w Haliczu i Kołomyi aplikował na municyę tejże fortecy, co mu nie ma być przeszkodą do rewizyej), powinni będą te retenta fideliter sub nexu iuramenti wybrane na przyszłych sądach trybunału skarbowego do rąk IMci p. administratora oddać, o co ad instantiam instigatoris (na który urząd IMć p. Mikołaja Bartkowskiego do wszelkich spraw skarbowych obraliśmy za instygatora) sprawić się mają.

[1] odda H.

8. Do tegoż IMć p. administratora powinni będą IMć pp. poborcy IMć p. Kurdwanowski podstarości halicki, IMć p. Dąbrowski, cokolwiek się ex rationibus retentorów pokaże oddać i zapłacić sub poena de retentoribus sancita exclusa summa 250 zł., które ma na majętnościach IMci p. wojewodzica bracławskiego pokazywano i innych 60 zł., które powinien dać IMci p. Felicyanowi Ostrowskiemu prowiantmagistrowi na odwóz prowiantów na miejsce naznaczone do Łucka generalnego prowiantu.

9. Dwory szlacheckie pro praeterito od podymnego ad praesens od poborów przyszłych mają być wolne.

10. Do wyprawy dragonii naszej, którąchmy za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. pod regiment WIMci p. starosty halickiego wyprawili przeciwko inwazyej Rakoczego, której służba ultima Octobris wychodzi, ponieważ pomieniony WIMć p. starosta z łanów do przemyskiego i sanockiego należytych, tam gdzie należało ludzi nie stawił, ale do naszej przyłączył dragoniej i one przed naszymi deputatami popisał, tedy to IMci nomine publico attestamur i list o tem do trybunału przemyskiego IMci p. marszałkowi naszemu napisać zleciliśmy.

Deputujemy też z pośrodka siebie do sądu skarbowego aby numerus był completior IMć p. Mikołaja Baworowskiego, który przysięgę odprawiwszy na tych sądach zasiadać będzie.

12. Salarium IMci p. poborcy naszemu halickiemu do dwudziestu półszostu poborów po złotemu od kwitu pozwoliliśmy, a pp. zaś poborcy prześli regestra z podpisem rąk swych do akt podać powinni ex nunc sub poenis de retentoribus sancitis, z których to regestrów do akt podanych teraźniejszy poborca nasz informować się powinien. To tedy uchwaliwszy ręką IMci p. marszałka naszego podpisane i spólnie namówiwszy vigore constitutionis regni do akt podać pozwoliliśmy. Działo się w Haliczu die 24 Octobris anno Domini 165 octavo. Jan Potocki na Potoku marszałek sejmiku relationis.

Castr. Tremb. Rel. 134 p. 1127—1134; Castr. Hal. Rel. 149 p. 1337—1340; Castr. Hal. 150 p. 561—562 (fragm.).

96.

Halicz, 5 lutego 1659.

Laudum sejmiku halickiego[1].

1. My rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów do niej należących, lubośmy na sejmiku naszym relationis, stosując się ad mentem legis publicae dwadzieścia półszosta pobora z osobna sumę 17.000 do skarbu oddać naznaczyli i de facto wydali a tak deklaracyą ziemie naszej na sejmie blisko przeszłym dosyć uczyniwszy dla teraźniejszej gwałtownej potrzeby Rzptej, co nam ma być na przyszłym da Bóg sejmie w konstytucyej przyjęto, pięćdziesiąt i dwa poborów z łana, popów, młynów po zł. dwa do tego przyłączając uchwaliliśmy a powiat trębowelski do tych pięciudziesiąt dwóch poborów wydania należeć ma salvis abiuratis, które de novo in forma plenissima czynić mają, i od onych kancellarya nie ma brać tylko po groszy dziesiąci według konstytucyej. Te zaś pobory wybierać się mają według regestrów IMci p. Kunaszowskiego komornika ziemskiego halickiego anni 1651 a z miast także według tychże kwitów tripla ma być oddawana, wyjąwszy popów i młyny, którzy tylko raz po zł. dwa jako i ze wsiów mają dawać. A te podatki ab actu sejmiku naszego i nieodwłocznie ad ultimam diem Februarii do rąk IMci p. Kmity poborcy ziemie naszej mają być oddawane

[1] Zob. orędzie Cetnera kasztelana hal. dat. w Świerzu 22 stycznia C. H. 150 p. 23 zwołujące sejmik dla naradzenia się nad spłatą długu do skarbu.

Retentores tych poborów po wyściu wybierania tych podatków za podaniem delaty IMci p. poborcy i rekwizycyej jego powinni IMć pp. deputaci trybunału skarbowego sine mora primis diebus Martii sądzić i według prawa świeżo opisanego executionem finalem officium castrense i za przeszłe podatki skutecznie czynić sub poena constitutione publica sancita.

2. Do których poborów wybierania użyliśmy IMci p. Jana Kmity spectantis fidei virum postąpiwszy onemu od kwitu po złotemu i sześci groszy. A IMć p. poborca nasz przed trybunałem naszym skarbowym a nie gdzie indziej ex perceptis powinien będzie rachować się i sumę w dekrecie komisyej lubelskiej i rachunkach skarbowych opisaną do skarbu, albo tam gdzie skarb naznaczy wnieść i oddać będzie powinien. In quantumby zaś respektu podatków teraźniejszych miał mieć w skarbie difficultatem p. poborca nasz teraźniejszy, tedy powinniśmy onego ab omni impedimento evincere i IMciom pp. posłom naszym na sejm przyszły w instrukcyej podać, aby pro indemnitate p. poborce naszego serio stawali i to pokazali, jako tertia pars podatków debitur do skarbu z powiatu trembowelskiego. Onemu zaś, za koszty znaczne nakłady i prace tak w Trybunale Radomskim jako i na komissyej lubelskiej dla ziemi naszej podjęte, retenta z podymnego i poborów przeszłych exakcyej jego słusznie konferujemy i stosując się do dekretu libertatis Trybunału Radomskiego także kwitu skarbowego respectu wniesionych do skarbu podatków przeszłych perpetuis temporibus pana poborcę naszego i potomki jego kwitujemy i uwalniamy.

3. Więc żebyśmy się łatwiej w podatkach na ziemię naszę przychodzących skarbowi uiścili, dajemy consensum et plenariam facultatem arendowania akcyzy czopowego i prasołki IMć p. Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu ziemie halickiej jako administratorowi tych exakcyi tak względem przeszłej ćwierci, jako in futurum, które stanowić per arendam wolno mu będzie.

4. Z których podatków daje IMć p. sędzia do rąk IMć p. poborcy naszego zwyż mianowanego zł. pięć tysięcy, z onych praesenti laudo kwitujemy IMci in determinationem administracyi swej, kiedy nam rationem będzie dawał pro paratis et persolutis. Także i zł. 200 IMci p. stolnikowi łukowskiemu na komisyą lubelską do koła posłanego danych przyjąć powinniśmy.

5. Ta zaś administracya akcyzy i czopowego, do czego í arendarze w miastach od szynków należeć powinni, a die prima Februarii ad ultimam Aprilis trwać ma.

6. Uważając zaś codzienne prace i koszty IMciów pp. deputatów naszych trybunału skarbowego malam provisionem dla wielkich wydatków naszych natenczas naznaczamy zł. 1.000 loco traktamentu, które IMć p. sędzia marszałek tegoż trybunału z czopowego i prasołki dać powinien IMciom pp. deputatom.

7. A że to nam deductum jest, iż WIMć p. Rafał Kazimierz Makowiecki starosta trembowelski non modico sumpto na ufortyfikowanie zamku trembowelskiego z miłości i chęci swoje ku obronie tam tych obywatelów i ochronieniu ich substancyej wydał, przetoż te 600 zł. z prasołki tak rocznej wydane, któremu dekretem trybunału naszego skarbowego do powrócenia nakazane in persolutum przyjmujemy i od onych uwalniamy. To tedy laudum zgodnemi sentencyami naszemi uchwalone rękami IMci p. marszałka naszego podpisane do akt grodzkich podać pozwoliliśmy. Działo się w Haliczu die quinta Februarii anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Jan Potocki na Potoku marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Tremb. 134 p. 1200—1203; Castr. Hal Rel. 150 p. 281—289, 293—294, 299—300.

97.

Halicz, 21 lutego 1659.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemie halickiej z powiatami do niej należącemi zjechawszy się na sejmik pro die vigesima prima Februarii anni praesentis za uniwersałem J. Kr. Mci przy danej instrukcyi i wyprawieniu IMciów pp. posłów na sejm walny pro die decima septima Martii przypadający oraz to laudum unanimi consensu postanawiamy, którego aby aprobacyą IMć pp. posłowie z sejmu przynieśli onym zleciliśmy.

2. W którym to naprzód condescendendo amori et concordiae fraternae ac consulendo bono Reipublicae potwierdzamy na tym sejmiku generalnym i realnym modum contribuendi na zapłatę wojskową uchwalone die quinta Februarii anni praesentis [1], t. j. aby według kwitów anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi primi urodzonego p. Mikołaja Kunaszowskiego na on czas poborcę ziemie naszej z łanu wydane były pięćdziestąt i dwa poborów od popa i młynów po zł. dwa a do rąk IMci p. Jana Kmity poborcy na ten czas naszego ultimis diebus Martii oddane, któremu od kwitu po złotemu i groszy sześciu naznaczamy.

3. Nadto sukkolektorowie IMć nie mają więcej wyciągać, ani z jednej wsi, lubo dwóch possessorów będzie od dwóch kwitów domagać się, ponieważ to i nowy] usus i niesłuszny. Jednak pro libitu będzie to possessoris zechceli sobie osobny otrzymać i od niego zapłacić, więc lubo by się w regestrach anni supra nominati p. Kunaszowskiego najdowali, gdzie dwie cerkwie, a in reali na ten czas jedno jedna była we wsi albo w miasteczku, nie według onych, ale secundum realitatem pro tunc naznaczone podatki odbierać będzie. Które to kwity supra nominati anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi primi in posterum kasujemy i aby na potem według nich pobory nigdy wybierane nie były hoc laudo warujemy, raczej pozwalamy na rewizyą, której sobie sposób da Bóg namówić mamy na sejmiku przyszłym relacyjnym.

4. Warujemy i to sobie specialiter, aby na potem tylko według prawa i zwyczaju sejmiki odprawowane były, aby extraordynaryjne prywatne żadnej nie miały wagi jako przeciwne prawom samej słuszności i prerogatywie stanu slacheckiego. A iż z wielkiem ukrzywdzeniem o zbiegłe chłopy w długo wzlec się prawo [zwykło], i jej tylko obywatelom między samymi sobą służy eodem laudo uchwalamy i postanawiamy. aby w ziemi naszej za procesem we trzech instancyach zawarty był, a mianowicie naprzód lucrum potem banitione et mille marcarum, o co wolno pozwać i samo officium castrense. Ten zaś proceder prawny nie ma się ściągać o te chłopy, które już . . . . brak końca.

Ind. Rel. Terr. Hal. 88 1049—1050.

98.

Halicz, 21 lutego 1659.

Marszałek sejmiku kwituje poborcę z administracyi podatków.

1. Jan Teodoryk z Potoka Potocki podkomorzy ziemie halickiej i marszałek na ten czas koła rycerskiego wiadomo czynię komu to wiedzieć należy, iż za zgodą i spólnem zezwoleniem IMć pp. braci na sejmiku die vigesima prima Februarii w Haliczu odprawiającym się urodzonego

[1] Zob. Nr. poprzedni.

IMć p. Jerzego z Mrozowic Mrozowickiego pisarza ziemskiego halickiego sekretarza J. Kr. Mci z administracyej i satisfakcyej wszystkich podatków, które w administracyej onego od powiatu i ziemie naszej halickiej przez wszytek czas aż do tego czasu zostawały, za daniem zupełnej sobie mocy i władze przez laudum kwitować IMci z oddania należytego rachunku za dosyć uczynieniem słusznem kwituję i uwalniam, żadnej tak teraz jako i na potem pretensyej do IMci i sukcessorów nie zostawując wiecznymi czasy. Na co się dla lepszej pewności ręką swą podpisuję. Działo się w Haliczu die vigesima prima Februarii, anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Jan Teodoryk Potocki podkomorzy ziemie halickiej a sejmiku teraźniejszego marszałek r. w.

Ind. Rel. Terr. Hal. 88 p. 1047—1048.

99.

Halicz, 25 lutego 1659.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya na sejm walny koronny z sejmiku ziemie halickiej IMciom pp. posłom od nas obranym dana mianowicie WIMci p. Rafałowi Kazimierzowi Makowieckiemu staroście trębowelskiemu, IMci p. Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu ziemskiemu halickiemu, IMci p. Wojciechowi Dominikowi Bieniowskiemu podczaszemu halickiemu, IMci p. Alexandrowi Kurdwanowskiemu podstolemu halickiemu podstarościemu trembowelskiemu, IMci p. Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu pisarzowi grodzkiemu halickiemu, IMci p. Piotrowi Felicianowi Telefusowi rotmistrzowi J. Kr. Mci, którzy to zjachawszy nań do Warszawy da Bóg pro die 17 Martii anno 1659 naprzód przy opowiedzeniu wiernego poddaństwa J. Kr. Mci p. n. m. oddadzą z niskim pokłonem vota et grates imieniem naszem powinne majestatowi J. Kr. Mci za tak troskliwe pieczołowanie aż i z zdrowia swego odwagę i obmyśliwanie o całości ojczyzny naszej za przywrócenie onej i w niej nam zdrowia, fortun i nadzieja pożądanego pokoju.

2. Nie mniejszą i w tem mają sobie zleconą od nas IchMć pp. posłowie nasi funkcyą, aby IchMć pp. hetmani koronni przynależyte sobie odnieśli od ojczyzny podziękowanie za pracę koszty, które JWIMć p. wojewoda krakowski przez tyle lat sine interstitio ponosił omni florenti dexteritate aż dotąd. O czem wie cała ojczyzna, powiedzą i nieprzyjaciele sami ale i IchMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci oretenus przypomnią tak praeteritorum expeditionum ostrożne około całości Rzptej pieczołowanie jako i ad praesens czułą od wschodnich krajów wigilancyą i konserwacyą.

3. Co się tknie zapłaty wojsku koronnemu, według instrukcyej J. Kr. Mci, zawżdy i życzyliśmy tego animitus, aby wojsko koronne zasługi swoje i dawno odebrać było mogło i rzeczą samą wyraziliśmy. Czego dokumentem jako tak wiele podatków naszych, tak i teraźniejsze według wyraźnej deklaracyej posłów naszych, na sejmie ze dwóch powiatów wydane i oddane na trybunał radomski. A że powiat trębowelski, na który trzecia część podatków tych należy, tak jest spustoszony, iż żadną miarą do koekwacyej równo z tymi dwiema przyść nie może, starać się mają IchMć pp. posłowie, aby ultra vires nie był pociągany a oraz i IMć p. poborca nasz nie podpadał pod peny o nie oddanie całej tej trzeciej części na powiat trębowelski należącej. Życzymy tedy i teraz zlecamy IMć pp. posłom naszym, aby równo z inszymi województwy obmyślona była dostateczna pewna zapłata (jednak jeżeliby necessitas nastąpiła nowych podatków, te mają IMć pp. posłowie wziąć do braciej) IMciom pp. wojskowym i z IMciami

pp. posłami onych znosić się będą w tem, coby concerneret bonum Rzptej, którym podziękują za takowy oświadczony braterski afekt w tak długiej zwłoce. A iż się tak wiele podatków wydało przez tak długi czas a wojsko zasług swych nie odebrało, do statecznej liczby u skarbu upomną się.

4. Artylerya, tę, przy tak wielkich podatkach a wyniszczonych substancyach naszych de novo obmyślać na ten czas nie podobna, ale do dawnych impens na nie według konstytucyej aby dupla kwarty na nie obrócona była pozwalamy

5. Dajemy całe facultatem IMć pp. posłom naszym ad consilia de mediis prosequendi ulterioris belli a zatem i IMciom pp. komisarzom do traktowania, jednak równie i zgodnie z wszystkiemi województwy.

6. Im bliżsi jesteśmy sąsiedzi Ukrainy tem milsze i pożądańsze musi nam być uspokojenie z nią, zaczem na approbacyą komissyej przez WIMć p. kasztelana wołyńskiego [1] szczęśliwie zaczętej odważnie kontynuowanej (nadzieja) pomyślnie skończonej pozwalamy a IMciom samym [2] aby od wszystkiej Korony podziękowanie i od króla IMci p. n. m. wdzięczność i nagrodę słuszną pamiętną aby odniósł IMć pp. posłom naszym zlecamy. A że meruit toż virtus i rodzonego IMci, t. j. IMci p. podczaszego ziemie naszej [3] i posła naszego w różnych Rzptej z młodych lat okazyach teraz zasię w różnych legacyach oświadczona, osobliwie jednak w legacyi tureckiej, którą cum dignitate maiestatis J. Kr. Mć p. n. m. et nominis narodu naszego, utilitate zasię Rzptej zdrowia i substancyej swojej nie żałując odprawił, tedy IMć pp. nasi osobliwemu respektowi J. Kr. Mci p. n. m. za tę tam znaczną przysługę, z której non postrema pars rei bene geste w ojczyźnie naszej promanavit, zaleciwszy gorącą prośbę imieniem ziemi naszej do najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci i wszystkich stanów Rzptej wniosą, aby te prace odwagi i koszty, które et privatim et publice z domem swoim ojczyźnie codziennie wyświadcza in sinum suum miłościwie przyjąć raczył. A że ku dobru pospolitemu jako amans civis patriae et ad conservationem tej tu prowincyej naszej zamek od granice Wołoskiej w powiecie kołomyjskim we wsi Rakowcu i Siemenówce, dobrach J. Kr. Mci dość szczupłych bardzo nam od tej granicy i Rzptej potrzebny niemałym kosztem z własnej substancyej swojej de nova radice, w miejscu obronnem, na skale, regulari murów dispositione et non modica tychże murów altitudine et longitudine cum omnibus do obrony necesariis wymurował, municyą słuszną to jest armatą i prochami opatrzył a nadto fidelitate ku najjaśniejszemu dostojeństwu J. Kr. Mci amore zasię patriae munivit jako to oświadczył z bracią naszą na ten czas tam będącymi zajuszonym wojskom Multańskim, Wołoskim i Kozackim, które in rem Rakocego w Koronę spieszyli exponując, przez co onym traxit moram, na co że ostatnią prawie enervavit substancyą swoją, tedy IMć pp. posłowie nasi starać się o to pilnie będą, o co fraterne IMciów prosimy, aby tej znacznej obudwóch IchMć w ojczyźnie przysługi kosztów zasię na ten zamek wydanych i prace od najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci i wszystkiej Rzpej rekompensa była taka, jakoby się najsłuszniejsza majestatu Pańskiemu i Rzptej być zdała.

7. Ciż IMć pilne staranie uczynić mają, aby ekonomie pewne znów do stołu J. Kr. Mci przywrócone były i to wszystko cokolwiek, komukolwiek i jakimkolwiek sposobem od nich rozdano, a przynajmniej aby ci possessores moderni pro advitalitate zapłacili dług likwidowany królestwu IMciom. Luboć objecujemy to sobie, że J. Kr. Mć p. n. miłościwy, jeżeli w tak wielu okazyach głowę swą pańską przy ojczyźnie na szańc stawił, której ani cena być nie może, iż o to mniej dbać będzie, pewni będąc tego, że i królowa Jej Mć pani n. m. więcej sobie będzie mieć raczyła świątobliwości swojej z nieba nagrodę i nieśmiertelną sławę, aniżeli to, co się pospolicie szczęściem pospolitego człowieka tylko mianuje.

[1] Jan Franciszek Lubowiecki
[2] O. samemu
[3] Kazimierz Bieniowski

8. Kurfirsztowi IMci brandenburskiemu quo ad personam jego i sukcessorów jego ex lumbis na wszystko według pakt konfirmowanych pozwalamy, ratione zaś domus Brandenburgicae Columbacensis z inszemi województwy IMć pp. posłom naszym zgadzać się pozwalamy.

9. Słuszna Hanowi IMć Krymskiemu wdzięczność za dotrzymaną przyjaźń i nagrodę za trud jednak w takowym razie skorym insze medium nie zostawa, tylko z części ukontentować a o poczekanie ostatka prosić, atoli i w tem z inszemi województwy IMć pp. posłowie naszy zgodnie postąpią sobie.

10. Godny dopieroż tego obojga i Gdańsk, jednak Ich Mć pp. posłowie nasi wprzód nam desideria ich przyniosą.

11. Miała pewne respekty Rzpta czemu rezydentów nie potrzebowała u postronych monarchów, którzy u Porty w jakiem poszanowaniu byli posłani od J. Kr. Mci doznali, ale byśmy też nabarziej chcieli dosyć uczynić temu, niedostatki nasze teraźniejsze nie pozwalają ile na tak wiele miejsc.

12. Przyznawamy, że poczta jest rzecz potrzebna i nadzieja iż za uspokojeniem ojczyzny, które nam szczęście J. Kr. Mci przyniosło, tenże swój dochód mieć będzie, tylko aby ten, który nią zawiaduje był szlachcic.

13. Pewniśmy tego, gdy in disciplina militari (czego się da Bóg spodziewamy biorąc miarę po komissyej lubelskiej) zostawać będzie wojsko, a libertacye wszystkie tak z dobr J. Kr. Mci jako i IMciów pp. duchownych zniesione będą, o co sedulo IMć pp. posłowie starać się mają, assygnacye zaś, które aby z podpisem własnej ręki hetmańskiej wydawane były, w dyspozycyej samego IMci p. hetmana, jako z dawna bywało, zostaną. Co także zlacamy IMciom pp. posłom naszym, że wszystkie stany od agrawacyej przez stanowiska zwyczajne wolnymi będą.

14. Ponieważ od JMciów pp. wojskowych mamy wiadomość, iż prowiant wydany od nas nie doszedł ich, na inszy nie pozwalamy, raczej zlecamy IMciom pp. posłom aby się pytali, na co prowiant całej Rzptej obrócony jest.

15. Forteca Kamieniecka, iż całej ojczyzny antemurale jest, o jej dalszej opatrzności równie z inszemi województwy IMć pp. posłowie nasi postąpią sobie a to efficient, aby tamto praesidium w tamteméże województwie zostawało zawżdy dosyć i naszą ziemię zniszczoną częstym przechodem i stanowiskiem nie trapiąc. Nietylko ziemie naszej halickiej ale nieprzyjaźnym sąsiadom i przechodzącym od narodów posłom w tak ścisłym a krótkim czasie zamku halickiego z gotowością obmyślonej municyej kosztem wielkim wystawiona fortyfikacya z podziwieniem widoma zostaje, na którą że WIMć pp. komisarze konstytucyej sejmu przeszłego naznaczeni erogowane koszty uważyli i porachowali i liberatorie J. Kr. Mci curam impensus et praetium WIMci p. starosty halickiego attestati sunt, starać się o to będą IMć pp. posłowie nasi, aby nietylko de facto na tę fortyfikacyą i municyą zamku tego ad praesens spendowane i erygowane koszty listem J. Kr. Mci p. n. m. WIMci p. staroście halickiemu na dobrach J. Kr. Mci assekurowane i per legem utwierdzone były, ale aby ratione perfectionis et externorum operum dalszy ważony et ex re oculis subiecta przez WIMć pp. komisarzów trutinowany i J. Kr. Mci proponowany sumpt WIMci p. staroście obwarowany albo praecise którego dla dobra ojczyzny cum dispendio proprii aeris na wystawieniu tej fortyfikacyej dexteritas clarescit, na teraźniejszym da Bóg sejmie una cum erogata et verificata summa insimul et in toto odprawionej komisyej naznaczony był. A że taż forteca halicka i trembowelska potrzebuje praesidium starać się będą IMć pp. posłowie nasi, iżby między insze pograniczne policzone i praesidia opatrzone były od Rzpltej.

16. A iż Rzpta jeszcze niepewna ze wszech stron pokoju, pozwalamy na pospolite ruszenie według konstytucyej anni 1621 a przeszłego sejmu konstytucya o nim aby zniesiona była.

17. Do koekwacyej, która na przyszłym sejmie stanąć ma pokażą IMć pp. posłowie nasi wszystkie nasze nakłady i expensa począwszy ab anno 1649 i aby do niej przyjęte były od Rzptej pilnie się starać będą.

18. Doznawa tego ojczyzna zawżdy, że novitates onej nie płużą, przeto aby akcyza zniesiona była wkładamy to na IMciów pp. posłów naszych.

19. Tego się też upomnią IMć pp. posłowie nasi, aby pisarze skarbowi byli indigenae a starszy nobilis et possessionatus.

20. Urzędy ziemskie aby przy swej prerogatywie dawnej zostawały według praw, a zaś przeszłego sejmu konstytucya o podsędku i podstarościm oraz jako przeciwna prawu aby zniesiona była IMci pp. posłowie staranie uczynią.

21. Z wielkiem uciążeniem powiatu kołomyjskiego podczas rozcieczy i częstych powodzi mil kilkanaście jeździć do grodu halickiego przychodzi, przeto zlecamy IMć pp. posłom naszym, aby znowu gród i ziemstwo do Kołomyi przeniesione było, jako przedtem to oboje tam bywało.

22. Zniosą się też IMć pp. posłowie nasi z inszemi województwy, aby takowa przysięga podana była p. marszałkowi koła poselskiego, za którąby do takowych rewokatorej już podanych in lucem konstytucyej nie przychodziło.

23. Sądy powiatowe ad instar Trybunału Radomskiego równie z inszemi województwy przyniosą nam IMć pp. posłowie nasi.

24. Komissye jeżeliby się które nie odprawiły, aby bez odwłoki odprawowane były.

25. Konstytucya sejmu przeszłego mianowicie pod tytułem: Zachęcenia do służby Rzptej a druga: miasto Lwów, aby zniesione były starać się mają IMć pp. posłowie nasi dawszy obojga rationem.

26. Skrypt od J. Kr. Mci na przeszłym sejmie dany ad archivum a to względem wyprowadzenia wojska cesarskiego z Krakowa aby do skutku przyszedł IMci pp. posłowie nasi pilność przyłożą.

27. A iż experientia pokazuje, że według dawnego zwyczaju ojczyzny naszej usarskie chorągwie sposobniejsze są aniżeli rajtarskie, przeto aby tych umniejszono a tamtych przyczyniono wniosą IMć pp. posłowie nasi.

28. Jako często upominano się tego, tak i teraz na tem będą IMć pp. posłowie nasi, aby senatus consulta czytane były.

29. Aby dobra onerowane sumami i konstytucyami warowane, nie były donataryuszom oddawane, ażby pierwej experiment de iuribus et instantiam instygatora koronnego stanął, a którzyby in contrarium czynili, takowi aby byli poenowani, refusionem damnorum popadli i przywileje onych incassum zostawały, a oraz i o korrekturę iurium starać się będą IMć pp. posłowie.

30. A że z tych tu krajów i daleki przeciąg i niebespieczne przejazdy do Rawy posyłając kwarty navabunt operam IMć pp. posłowie nasi, iżby we Lwowie odbierana była.

31. Ciż IMć sedulo starać się o to mają aby powiat trembowelski cale od prowiantu uwolniony był.

32. Naostatek starać się mają IMć pp. posłowie nasi aby laudum naszego teraźniejszego stanęła aprobacya przez konstytucyą.

33. Acz i przedtem ubożuchny był klasztor OO. Franciszkanów w Haliczu, ale dopieroż pod takowe czasy wszystkiego niemal postradali, przeto uczynią pilne staranie IMć pp. posłowie nasi. aby wieczność otrzymać mogli na słodownią i z gruntów nadaną od WIMci p. starosty halickiego.

34. IMć panny zakonne lwowskie Zakonu Dominika Świętego, klasztoru Świętej Katarzyny Seneńskiej niemając żadnej fundacyej ani majętności z dóbr ziemskich na wyżywienie i po

kilkakroć prywatnym ogniem i przez nieprzyjaciela koronnego z kościołem i klasztornym na proch spalone i zgruntu zniesione, proszą, aby od J. Królewskiej Mci i Rzptej otrzymać mogły konsens na majętność Dziewiątnicką, dziedziczną IMć pp. Kłońskich o co i ex zelo pietatis i z zlecenia naszego starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

Petita. 35. Z osobna wniosą też IMć pp. posłowie nasi instancyę; mianowicie wielki sumpt JO. książe IMć Czartoryski p. wojewoda bracławski na ufortyfikowanie zamku we wsi Czerlenicy w majętności swej dziedzicznej poniósł na fortecę z dawna zaczętą krajom Pokuckim i wszystkiej Rzptej potrzebną regulariter zmurowaną contrawałami wystawił, przeto aby tanti operis i kosztów recompensa od Rzptej obmyślona była o rewizyą tej fortecy i sumptów na niej erogowanych przez konstytucyą IMć pp. posłowie nasi postarają się.

36. IMci Pana Halickiego wiadome i widoczne są od tak wielu lat trudy i koszty, które ważył dla dostojności królów panów swoich i Rzptej, której iż na przeszłym sejmie nie mógł być compos voti teraz znowu ponowią prośby naszej IMć pp. posłowie za nim o wieczność medietatis villae rzeczonej Stoki.

37. Wielką w tem ojczyzna nasza cierpi krzywdę, iż występni ludzie pro male factis bene facti non poenae iustitiam quaerunt, a że i p. Zieliński na miejsce zasłużonego w ojczyźnie za insidie, kointeligencye i konspiracye z nieprzyjacioły koronnymi karania wymyślnymi processami i kryminałami na osobę niegdy WIMci p. Bogusława Służki podskarbiego nadwornego W. Ks. Lit. prawem pospolitem krzywdy ojczyzny i swojej na p. Zielińskim dochodzącego wymyślonymi post fata jego przeciw prawu pospolitemu WIMć panią Annę z Potoka Służczyną podskarbinę W. Ks. i potomstwo jej Mci i do najprawdziwszego de iure ex persona mariti et parentis nie należącą kryminału okrył i ex praetensione contra maritum niesłusznie kondemnował, starać się o to Ich Mć pp. posłowie nasi będą, aby tę infamią kasowane i peny na p. Zielińskim skazane były lege publica in posterum cavendo aby o zmarłe kryminały luboby i sprawiedliwie vivi in causa facti successores non respondeant.

38. Nie w mniejszem ma być poważeniu u Rzptej exposita zajuszonej a septemtrione et oriente multitudini, na zdrowie ojczyzny następującej salus i stracona na ten czas una cum pignoribus substantia WIMci p. Pawła Potockiego, wojewodzica bracławskiego, także i wielu IMć braci naszej na ten czas w tejże fortecy dziedzicznej IMci będących od szturmów nieprzyjacielskich jactura. Tenże jako amans patriae civis zdrowiem i substancyą, vestigiis insistendo przodków swoich, ojczyznę zaszczycając a fluctibus innumerae multitudinis obojga narodów opressus i do ciężkiego więzienia wzięty, wielą braci naszych una cum charis pignoribus, zlecamy tedy IchMć pp. posłom naszym i fraterne o to prosimy, ponieważ zdrowie substancyą e chara pignora miłej devovit ojczyźnie, aby się u najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci i wszystkiej Rzptej o eliberacyą prędką jako słuszną starali, także i tych, którzy z nim oraz w tę niewolę zabrani a ci są wszyscy: Naprzód IMć p. Paweł Potocki wojewodzic bracławski z synem p. Stanisławem, p. Jakub Kalinowski wojski czerwonogrodzki, p. Stanisław Poniatowski z żoną i trojgiem dzieci także 4 czeladzi, p. Wojciech Poniatowski z żoną i dwojgiem dzieci i czeladzi 3, p. Stanisław Jezowski z żoną i 4 dzieci czeladzi 2 służnej, p. Mikołaj Korzeniowski, p. Stanisław Krzeszowski z córką, p. Naręczny, ksiądz Ludwik Dominikan, p. Doktor z żoną czeladzi dwoje, p. Adam Jezowski z żoną i dziećmi czeladnik jeden, p. Mikołaj Rudnicki z żoną czeladnik 1, p. Jan Rudnicki, p. Floryan Turski z żoną dziećmi czeladzi 2, p. Alexander Skarzyński z żoną i dziećmi czeladnik jeden, p. Floryan Tawernowski z żoną dziećmi i czeladzi dwoje, p. Stefan Snitowski z żoną dziećmi czeladnik 1, p. Kazimierz Rozwadowski, p. Adam Ptaszkowski z żoną dziećmi i czeladzi dwoje, p. Żywiecki z żoną i dziećmi, p. Jan Dowiadowski z żoną i dziećmi, p. Krzysztof Kozmiński z żoną czeladnik 1, p. Podlasiecki z matką, p. Jędrzej Grankiewicz z żoną z dziećmi, p. Jan Gronkiewicz z żoną dziećmi czeladzi dwoje, p. Świętosław Piechowski. Wdowy: pani Łosiatyńska czeladzi 3 z nią, p. Godnowska, p. Krę-

zelowska, p. Nosarzowska z synem, p. Sworska. Czeladź służna IMci p. wojewodzica bracławskiego: czeladnik z żoną i dziećmi, Jan Kucharz.

39. W pamięci i w oczach J. Kr. Mci p. n. m. i wszystkiej Rzptej bene merita WIMci p. Jana Potockiego wojewodzica bracławskiego zostają, które jako ochotnie ojczyźnie naszej w każdej ekspedycyej wojennej testatus est, razy kajdany i więzienia snadne dają świadectwo. A że w nagrodę takowych odwag nad wszelaką słuszność dotąd nietylko wdzięczności ale zasług chorągwie swojej podczas ekspedycyej zborowskiej po wypowiedzeniu powiatowej służby w kwarcianą za listem J. Kr. Mci przyjęty otrzymać nie może, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby zatrzymany dług sześcią tysięcy złotych zasłużony IMci p. wojewodzicowi od Rzptej do zapłacenia na kontynuacyej komisyej naznaczony był.

40. Także i za IMcią p. Ludzickim cześnikiem chełmskim, który z młodości swojej ojczyźnie służył a potem i chorągiew swoją miał, teraz przez poddanych własnych będąc wydany nieprzyjacielowi zamku swego w niewoli tatarskiej dotąd zostawa, postradawszy i małżonki i substancyej, która wszystka popiołem posiadła, aby był eliberowany gorącą prośbę IchMć pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci i całej Rzptej wniosą.

41. Wniosą też prośbę IchMć pp. posłowie nasi gorącą za IMcią p. Bonawenturą Konstantym Bełzeckim stolnikiem ziemie halickiej, który otrzymawszy dekret na Trybunale per serias controversias i ex scrutiniis i onemu dosyć uczyniwszy niewinności swojej pozwany jest znowu mandatem na sejm teraźniejszy in dubium podając trybunalskie dekreta i one znosząc przeciwko prawu, aby on wolen był i dekreta trybunalskie in suo robore zostawały, ci zaś którzy się tego ważą poenis legum subsint.

42. Wiadomy nam wszystkim koszt z wielkiem nadwyrężeniem substancyej IMci p. ... Giedzińskiego który ważył w tak gwałtownym razie ojczyzny tej dla poratowania a sobie dla przysługi u niej. A iż miasto nagrody własnego swego na komisyej odsądzony jest prosić będą IMć pp. posłowie, aby J. Kr. Mć szczodrobliwością swoją pańską do ostatka upaść mu nie dał.

43. Za urodzonym Danielem Makowskim IMć pp. posłowie nasi do wszystkiej Rzptej gorącą uczynią instancyą, aby przywileju J. Kr. Mci p. n. m. podług listu JWIMci p. Jana Zamojskiego wojewody kijowskiego, starosty kałuskiego i mieszczan kałuskich za konserwacyą podczas Kozaczyzny miasta tego i uśmierzenia buntów, na eliberacyą od wszelkich zamkowych i miejskich podatków na folwarczek jeden na przedmieściu kałuskim i dwie czwiertynie pola nazwane Baranowskie danego na sejmie teraźniejszym aprobacya stanęła.

44. Maiorem clementiam in principibus uznają narody, gdy ją testantur innocuis obnoxie pressis aniżeli największe surowością ś. sprawiedliwości potępiają występki, co iż J. Kr. Mć p. n. m. i wszystka Rzpta bratu i obywatelowi naszemu IMci p. Stanisławowi Rzeczkowskiemu veterano militi niewinnie podczas wojny tureckiej od zawisnych fortuny towarzyszów condemnationem benigne auferendo literas salvi conductus non est dedignatus IMć pp. posłowie nasi usilnie starać się będą, aby podług okazanej na teraźniejszej komissyej lubelskiej niewinności cum relaxatione poenae infamiae et iuris donatorii pristino honori był restitutus a ta fortunas non iustitiam praesumens obiectio amnistią motuum nuperorum kasowana była.

45. A iż libertacye przeszłą konstytucyą miast spustoszałych obwarowane są do lat czterech, ale na tak srogie zniszczenie miasta Trębowle, która ledwie nie funditus zniesiona jest od nieprzyjaciela, że ledwo vestigia apparent, aż i dawny zwyczajny gościniec karawanom i insze accidentia ku pożytkowi temu miastu różnymi sposobami odwrócone i odjęte są, starać się będą IchMć pp. posłowie nasi, iżby do dalszych lat ta libertacya pomkniona być mogła a miasto od wszystkiego cale wolne zostawało. Także i za Śniatynem, który wielkiego respektu od J. Kr. Mci i Rzptej potrzebuje.

46. Czyniąc dosyć woli J. Kr. Mci pozwalamy na indigenat p. Pinociego a za instancyą pp. wojskowych o nobilitacyą p. Gieorowskiego rotmistrza z pułku IMć p. wojewody sędomirskiego wniosą przyczynę IchMć pp. posłowie nasi.

47. To wszystko zgodnie podawszy IMciów fidei et dexteritati IMć p. marszałek koła naszego te desideria nasze do ksiąg grodzkich halickich z podpisem i ręki swej i pieczęcią poda. Działo się w Haliczu dnia 21 Februarii anno 1659.

Rkp. bibl. Ossol. 408 p. 9—20; fragmenta bez początku i końca w Castr. Hal. 150 p. 281—282, 283—284, 285, 288.

100.

Halicz, 1 lipca 1659.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemi halickiej z powiatami do niej należącymi zjechawszy się na sejmik relationis konstytucyą [1] sejmu generalnego teraźniejszego pro die prima Julii naznaczony do Halicza vigore constitutionis et authoritatis praesentis conventus unanimi consensu takowe postanawiamy i uchwalamy laudum.

2. A naprzód, ponieważ non sufficiunt przeszłe podatki na wypłacenie wojskom J. Kr. Mci, co patet ex relatione IMciów pp. posłów, którzy in adaequationem contribuendi podatków z uchwały sejmu przeszłego poborów trzy cum modo et optione contribuendi przywieźli, tedy my na wypłacenie sumy trzech poborów czopowego prasołkę uchwalamy, która [2] ma się wybierać a prima Julii anni praesentis według kwitów i kontraktów IMciów p. podstolego halickiego in loco solito et usitato skąd przedtem płacono tylko czopowe i na którem miejscu wybierana była prasołka.......

3. Do której funkcyej wybierania prasołki i czopowego uprosiliśmy IMć p. Piotra Telefusa rotmistrza J. Kr. Mci, z którego czopowego i prasołki podjął się nam dać modo arendae zł. monety polskiej półpięta tysiąca. Pierwszą ratę submittuje się praesenti laudo do Lwowa na komissyą przyszłą oddać do skarbu zł. p. półtrzecia tysiąca; drugą ratę zł. p. 2.000 pro prima Novembris anni praesentis także do skarbu, lubo za asygnacyą onegoż wypłacić a kwity skarbowe ziemi naszej należące na tę sumę zł. p. półpięta tysięcy odszukawszy oddać, któremu warujemy strzeż Boże spustoszenia przez nieprzyjaciela koronnego ziemie naszej, defalkować iuxta proportionem obligujemy się.

4. Insuper jeszcze in supplementum tejże sumy czopowego i prasołki uchwalamy sobie poborów trzy, co ma uczynić insimul z resztą od IMci p. Kmity 2.000 jeśli się tylko ukaże z kalkulacyej jego przyszłej zł. p. 7.512 i groszy 12. Do której użyliśmy IMć p. Zbigniewa Chomentowskiego exakcyej pozwalając onemu od kwitu po groszy dwanaście.

5. Które to poborów trzy według kwitów IMci p. Felicyana Ostrowskiego poborcy przeszłego sub poena peculatus a die 15 praesentis do rąk IMciów pp. poborców ad primam Augusti wydać powinni. Z których to poborów trzech wybranych nie powinien p. poborca tylko jeden 1.000 zł. do skarbu oddać a kwit otrzymać. Residuum zaś, uczyniwszy calculum na sądach skarbowych produkować z regestru. Powiatu jednak trembowelskiego obywatele wielką widząc desolacyą salvis abiuratis iuxta constitutionem wydawać powinni, od których juramentów kan-

[1] konstytucyej
[2] które

cellaryej tylko po groszy sześć wybierać pozwalamy. A te abiurata ziemi trembowelskiej...... wydał IMć p. Kmita poborc .... p. Chomentowski authentice w skarbie in vim exolationis oddać powinni.

6. Widząc zaś niemałe przeszłych exakcyi retenta, które się wybierać tylko per fortem executionem nie mogą, tedy sądy trybunału skarbowego iuxta constitutionem sejmu przeszłego naznaczone in toto reassumujemy, Do których sądów obstante absentia niektórych IMciów pp. deputatów, obieramy IMciów pp. Szczęsnego Jasińskiego i Alexandra Łychowskiego, którzy praestito iuramento zasiadać i sądy expediować będą. Na który sąd pro die decima Julii do Halicza zjachać się mają i tam retentorów o niewydanie hucusque retentów sądzić peremptorie i one, ponieważ res non patitur moram, fortitur exequi powinni. Na które to sądy IMć p. Mikołaj Kunaszewski z regestrami stanąć i one ad confrontationem z kwitami swymi ad praesens wsi spustoszonych niektórych produkować powinien.

7. Na których to sądach IMć p. Kmita poborca nasz post calculum praestitum, który na sejmiku teraźniejszym gotów był czynić a dla szczupłego czasu do skarbów sądowych ziemie naszej odesłany z pięćdziesiąt i dwóch poborów od pierwszej sumy 31.936 zł. groszy 3 pieniędzy[1] 4½ zostających, jeśli się pokażą z reszty pokazanej na komissyą lwowską adimplendo sumę trzech teraźniejszych poborów do skarbu ziemi naszej oddać powinien zł. 2.000 do do rąk p. Chomentowskiego a cokolwiek jeszcze zostanie nad resztę przy nim z regestrów produkowanych, to do dyspozycyej ziemi naszej zostawujemy a kwit po uczynieniu rachunków na tychże sądach onemu dać pozwalamy i na odwóz tych pieniędzy na komissyą lwowską zł. 50 z reszty jego egzakcyej wziąć sobie naznaczamy. A jeśliby miał nad uchwałę i powinność naszych podatków ..... onemu evictionem praesenti laudo cavemus.

8. A że IMć p. .... podatku akcyzy czopowego, które miał od nas sobie do zawiadowania insuperintendencyej zlewnej znaczną aukcyą tego prowentu z tych dwóch ćwierci pokazawszy uczynił w kole naszem iuratam calculationem, z którego rachunku deduxit nam, iż na potrzebę ziemi naszej, tak na supplement poborów dwudziestu półszosta z przeszłego sejmu anno 1658 uchwalonych, jako insze ziemie tej[2] wydatki w kole naszym werifikowane 7216 zł. lubo jeszcze nie wszystko wybrał de facto wydał i zapłacił, reszty zaś tych podatków onemu jako komisarzowi na komisyą przyszłą lwowską na salarium pozwoliliśmy, tedy tych dotąd z miast wybranych a przez wyborców zatrzymanych w sądzie skarbowym naszym halickim podatków termin tam retentorum prefigując wolne processu fisci et executione dochodzenia zostawujemy, teraźniejszą zgodną naszą uchwałą z tego jego szafarstwa i administracyej wiecznymi czasy kwitujemy i uwalniamy, iż się nam we wszystkiem dosyć od niego stało przyznawamy.

9. Deductum i o to w kole naszem, iż IMć p. Stano podkomorzy sanocki, mając in administratione akcyzę zł. 3.200 w ziemi naszej wybraną a do nas nie oddaną, zlecamy to sądowi naszemu skarbowemu, aby per instigatorem tych retent na tych dochodził sądach u sukcessorów IMci p. podkomorzego sanockiego.

10. IMć p. Tomasz Iabłoński, mając od nas za trudy i koszty swe zł. 150 na przeszłych pozwolone per laudum sejmikach, tedy aby oddał IMć p. Kmita z reszty poborów pozwalamy, któremu circa calculum za gotowe przyjmujemy.

11. Widząc też jawne gruntów OO. Dominikanów w Rohatynie spustoszenie, którzy żadnych znosić nie..... Rzptej ex zelo pietatis in vim elemosine od przeszłych i teraźniejszych wydania podatków praesenti laudo unanimi consensu uwalniamy.

[1] pieniądza
[2] też

12. Także z Podwinia, wsi do probostwa rohatyńskiego należącej znacznie spustoszonej, z łanu tylko podatki ad praesens płacić pozwalamy.

13. Rewizyej ksiąg ziemskich i grodzkich przez Kozaki spustoszonych, na których dyspozycyach wszystkim nam siła należy, tedy do owego terminu rewizyej pp. deputatów na sejmiku da li Bóg electionis deputata naznaczamy i żeby skorygowane i poprawione zostały koszt proporcyonalny obmyślimy.

14. Akcyza ponieważ nie jest namówiona i w kole nie pozwolona do wybierania od wszystkich obywatelów ziemie halickiej, tedy autoritate praesentis conventus uchwalamy, aby się żaden w miastach tak J. Kr. Mci jako dziedzicznych i duchownych wybierać nie ważył sub poena peculatus et triplici solutione de suo, cui forum iudicii cuiusvis ad instantiam iniuriati peremptorie naznaczamy.

15. Którą to namowę laudum nasze sub poenis in iure descriptis strzymać sobie obiecujemy. Na co dla lepszej wiary zleciliśmy, aby to laudum nasze p. marszałek koła naszego ręką swą podpisawszy ad iudicia officii praesentis podał. Działo się w Haliczu die prima Julii millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Jan z Kurdwanowa Kurdwanowski, podstarości grodzki halicki marszałek na ten czas sejmiku relationis halickiego.

Castr. Hal. Rel. 150 p. 405—409.

101.

Halicz, 15 września 1659.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo ziemi halickiej, powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik elekcyej deputackiej nam prawem opisanej do Halicza zjechawszy, wprzód mori innitendo solito deputata sądów głównych trybunalskich obraliśmy a potem negotia Reipublice przed się wziąwszy, takowe uchwaliliśmy zgodne laudum.

2. Iż przeszłej komissyej lwowskiej dekretem necessitowani jesteśmy do płacenia złotych czterech tysięcy pięciuset pięćdziesiąt sześci groszy ośmnaście pieniędzy dziewięci, jakoby in supplementum poborów dwudziestu półszosta, w których rachunkach na komissyej lubelskiej skarb myłkę przy dekrecie praetendit, w których to dekretach lubelskim i lwowskim lubo widzimy niezgodę a salwą sobie onych mówienia i całości naszej do sejmu przyszłego czyniąc prekustodycyą a gwałtownej potrzebie Rzptej na ten czas wygadzając, tę sumę do wypłacenia bierzemy na się takowym sposobem.

3. Naprzód na asygnacyą, którą ma JWIMć p. hetman w. koronny [1] na wzwyż mianowaną sumę do skarbu daną płaci ex nunc IMć p. Jan Kmita poborca nasz z reszt poborowych piącidziesiąt dwóch na wypłacenie sumy dwudziestu półszostu poborów korespondującej uchwalonych u niego pozostałych, półtrzecia tysiąca pięćdziesiąt i sześć zł. p. groszy ośmnaście za kwitem ręcznym IMci p. starosty halickiego, który ma dać do rąk IMci p. poborcy teraźniejszego do rachunku skarbowego oddamy. A 2.000 zł. z podatków wyżej opisanych wypłacić się powinno, t. j. iż na supplementa tych defektów i sumy trzem poborom na sejmie przeszłym uchwalonym korespondującej, co wszystko wespół złączywszy sumę 12.000 przenosi pozwalamy do tamtych trzech poborów na sejmiku przeszłym relacyjnym uchwalonych poborów dziesięć

[1] Stanisław Potocki

z każdego łanu według kwitów IMci p. Ostrowskiego po złotemu jednemu i od popów i młynów na wszystkie pobory po zł. dwa według kwitów IMci p. Kmity ostatnich salvis abiuratis, także i w trębowelskim powiecie te dziesięć poborów salvis abiuratis, od których abjurat gród tylko sześć groszy brać powinien wybierane mają być.

4. Do których wybierania poborów użyliśmy J. Kr. Mci p. Zbigniewa Chomentowskiego, a one mamy i powinniśmy wydać ad diem decimam octavam Octobris, wydanie ich zacząwszy prima Octobris, któremu od kwitów pozwalamy groszy piętnaście.

5. Z których to poborów tak przeszłych trzech już wybranych jako i teraźniejszych dziesiąci, które wybrać ma pomieniony IMć p. poborca, powinien będzie dodać na tęż asygnacyą skarbową na dragonią JWIMci p. hetmana koronnego daną zł. 2.000, aby się suma zupełna w tej asygnacyej opisana[1] wypłacona była i tę asygnacyą i kwity dla kalkulacyej w skarbie do siebie odebrać.

6. Zostaje jeszcze reszta trzem poborom korespondująca, która z powiatów halickiego i kołomyjskiego sumę siedm tysięcy pięćset kilkadziesiąt zł. na które ma asygnacyą do ziemie halickiej WIMć p. Jan Potocki wojewodzic bracławski od JWIMci p. podskarbiego koronnego mediante decreto comissoriali we Lwowie daną a to na sumę 6.000 zł. p., którą assygnacyą tak wypłacić mamy. Naprzód pomieniony p. poborca z tych poborów 13 które infallibiliter sumę 5.000 wynoszą, powinien oddać do rąk pomienionego IMci p. wojewodzica 3.000 zł. p. za kwitem IMci ręcznym za niedziel pięć, ostatek sumy z czopowego niżej opisanego odbierze. Albowiem, że te tak od p. Kmity z retent wzięte jako i te trzynaście poborów przez nas uchwalone non sufficiunt, sumę do skarbu winnej tak uchwalamy: Czopowe na rok zupełny z prasołką, którą był IMć p. Piotr Telefus rotmistrz króla IMci na przeszłym sejmiku relacyjnym przez kontrakt arendowny na się wziął, a że on usługami Rzptej zabawny będąc ten ciężar w kole naszem deponit, tedy go ab hoc contractu uwalniamy, a to co za tę ćwierć wybrał iuxta calculationem przed IMcią p. sędzim ziemskim i IMcią p. pisarzem grodzkim urzędnikami halickimi per se praestitam wziął, ma to sobie na sumie półtora tysiąca zł. od skarbu do ziemie naszej per assignationem daną potrącić w ostatku z tegoż czopowego satysfakcyą go upewniamy.

7. Które to czopowe przez nas a die 15 praesentis uchwalone do roku zupełnego puściliśmy w arendę IMć p. Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu pisarzowi grodzkiemu halickiemu za sumę 4.000 zł. p. bez wszelakiej defalki, exceptis casibus publicis nieprzyjaciela koronnego i powietrza morowego, skądby znaczne miasto subsequi spustoszeni. A mają wybierać z miast, miasteczek, królewskich, duchownych i świeckich gdzie antiquitus wybierane było także per plus offerentiam lubo per adimpletionem. Także i prasołkę według opisu w laudum z IMcią p. podstolim halickim wyrażonego po groszy dwanaście od woza do roku. Z którego czopowe za niedziel pięć ma dopłacić tych półtora tysięcy do tej wybranej z przeszłej ćwierci w jego arendzie będącej ćwierci IMci p. Telefusowi, co się ex calculo pokaże, a z drugich ćwierci powinien będzie oddać i zapłacić do rąk pomienionego IMci p. wojewodzica bracławskiego sumę 3.000 zł. p. asygnacyą IMci skarbową i kwit na 3.000 najdalej półrocza odebrać i do rąk IMci p. poborcy propter calculum w skarbie faciendum oddać. O której prasołki wybieranie onemu do skarbu koronnego evictionem cavemus a retent ostatek przez IMć p. Telefusa podczas jego dziesięcioniedzielnej arendy z miasteczek wziętych IMć p. pisarz dobrać i według dekretów sądów skarbowych gdzie potrzeba ukaże applikować będzie powinien.

8. Restat nam jeszcze negotium skorygowania ksiąg tak ziemskich jako i grodzkich przez przechody nieprzyjacielskie zrujnowanych a prawie w niwec zepsowanych, na których skorygowanie cokolwiek się z tych poborowych ex calculatione (którą na sądach skarbowych blisko przyszłych tak z dawnych trzech jako i z teraźniejszych dziesięciu IMć p. Chomentowski

[2] opisane

uczynić będzie powinien) pokaże, to IMciom pp. sądowym deductis expensis na ich restauracyą applikować będą expensy; na to pozwalamy zł. 600, połowę na ziemskie na grodzkie także i [by] porządnie skorygowane i introligowane albo kompaturowane były. Do której korektury pracy naznaczamy, do ziemskich: IMć p. pisarza ziemskiego halickiego a in absentia IMci p. Mikołaja Bartkowskiego i z IMciami pp. komornikami ziemskimi; w grodzkich zaś IMć p. pisarza grodzkiego i IMć p. Felicyana Ostrowskiego, który w czasie się namówiwszy sposobnym to opus skończą i nam pracy swojej dabunt rationem.

9. A że IMć p. Kmita z wybranych poborów tak w sądzie naszym skarbowym jako i przed IMciami pp. deputatami koła naszego naznaczonymi czynił sufficientem calculum i według niego tak do skarbu sumy należyte jako i teraz wniósł i zapłacił sumę 29.775 i groszy dwadzieścia i półszosta, tedy przyznawając mu to, że w tej funkcyej jako człowiek sumienia dobrego, pracy i kosztów pilności przyłożywszy nam wiernie usłużył i wszelakiego podziękowania godzien, onego i potomki jego z administracyej wszelkich podatków wiecznemi czasy kwitujemy. A żeby czem prędzej te podatki tak dawne retenta jako i teraźniejsze do rąk IMciów pp. poborców doszły, mają i powinni będą IMć pp. deputaci na sądy skarbowe od nas obrani, sub poenis iuxta decreta komisyej lubelskiej descriptis, in eodem iudicio vindicandis zjechać die vigesima Octobris, reassumować i sądzić i dalej będzieli potrzeba odłożyć, aby te wszystkie delaty skończone były. W których dekretem tak przeszłych skarbowych jako i które stawać będą, aby IMć pp. starostowie nasi exekucyą czynili sub poenis in iure descriptis fraterne obwieszczamy. Także i IMć p. podstarości grodzki pod odjazd swój na trybunał koronny wicesgerenta osiadłego i przysięgłego podać będzie powinien, egzekucyej jednak na szlachcie Usakowskiej aż do sądów przyszłych skarbowych, na których się z p. Tatumirem o niesłuszną delatę rosprawić mają, suspensa ma być. Które to laudum nasze zgodnie przez nas uchwalone IMć p. marszałkowi koła na ten czas rycerskiego podpisać i do akt podać zlecilichmy. Działo się w Haliczu die decima quinta Septembris roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego dziewiątego. Stanisław Głowiński sędzia ziemski halicki marszałek sejmiku elekcyej deputackiej.

Castr. Tremb. Rel. 134 p. 1397—1404; Castr. Hal. 150 p. 666—670 (brak końca).

102.

Halicz, 24 listopada? [1659].

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i szlachta ziemi halickiej i powiatów jej na dzisiejszy sejmik przez uniwersał króla IMci zgromadzeni takąśmy między sobą namowę około bespieczeństwa kraju naszego podczas pospolitego ruszenia i odjazdu naszego do boku króla IMci uczynili.

2. Naprzód quo ad securitatem publicam, iż się nie baczymy abyśmy siłami naszemi wstręt nieprzyjacielowi postronnemu i domowemu uczynić mogli, będąc prawie ze wszystkich substancyi naszych enervati, zdało się nam to majestatowi J. Kr. Mci donieść, aby nie ubespieczając się na siły nasze i subsidia, których tak z pospolitego ruszenia, ponieważ major pars obywatelów naszych w zaciągu Rzpltej zostawa jako i extraordynaryjnego praesidium et de-

[1] Odbył się pod laską Stanisława Głowińskiego sędziego hal., jak nagłówek aktu wskazuje.

fectum errarii spustoszenia tych krajów spodziewaćby się, trzeba nam prosić majestatu J. Kr. Mci, aby na pograniczne nieprzyjacielskie zamysły domowych .... zdrady pilne oko mając, tę ścianę tak opatrzeć raczył, jakoby przez nią do Korony dalszego wstępu i przystępu nieprzyjaciel nie mógł mieć.

3. A że zamki nasze grodowe dla świeżego przez nieprzyjaciela spustoszenia w tak prędkim razie opatrzone dostatecznie być nie mogą, tu zaś w nich acta i depositoria bonorumque nostrorum zostawają, przeto in casu ingruentis periculi IMciom pp. starostom, urzędom ich grodzkim tak halickiemu jako i trembowelskiemu pozwalamy, aby jeśliby potrzebne być obaczyli księgi tak grodzkie jako i ziemskie powiatów naszych, zniósszy się z sądem ziemskim, ad locum tutionem do Lwowa kosztem naszym, który IMć p. pisarz grodzki halicki z czopowych pieniędzy oddać będzie powinien, odwieźli i tam one quam securissime złożyli. W zamkach zaś grodzkich aby IMcie, których prawo przy nich do rezydencyi wiąże, aby zostawali żądamy, pewni będąc, że król IMć praesidiis one wcześnie widząc nieprzyjacielskie siły sufficientibus opatrzeć będzie raczył. Do wniesienia tedy instancyej naszej przed królem IMcią p. n. m. użyślimy IMć p. Jerzego Morelowskiego, aby postulata nasze J. Kr. Mci według instrukcyej naszej przełożył.

4. A że nas dochodzą wiadomości od Wołoch zamięszania jakiegoś, prosiliśmy IMć p. Adama z Więcborga Zebrzydowskiego, aby z IMcią p. Stanisławem Raczyńskim dojechali do hospodara IMci[1] i tam o tych różnicach się porozumieli, pewni jesteśmy, że Imć pro ...... lubo tę przysługę braciej odprawić będą chcieli.

5. Więc że o podatki antiquitus w ziemi naszej przy czopowem chodzące i pp. poborcom naszym czopowego vigore laudorum do wybierania i na potrzebę publiczną ziemi naszej należącą, na teraźniejszym trybunale radomskim dekreta zaszły, tedy wniosą prośby nasze do J. Kr. Mci pp. posłowie .....

Fragment w Castr. Hal. Rel. 150 p. 559—560.

103.

Halicz, 1 grudnia 1659.

Laudum sejmiku halickiego.

1. ..... imminenti periculo dopieroż JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana wielkiego koronnego czułą pieczą, opatrzną przestrogą tak przez uniwersały jako też i przez listy do nas obywatelów pisane napomnienie, przestrzeżeni (któremu powinną od nas wdzięczność i podziękowanie IMć p. marszałek przez pisanie swoje prześle) a za uniwersałem WIMci p. Jana Teodoryka z Potoka Potockiego podkomorzego ziemie halickiej pro die prima Decembris na miejsce zwyczajne do Halicza zjechawszy się, takowe laudum uchwalamy, potwierdzamy, fide honore et conscientia i one do ksiąg podajemy. Naprzód widząc, iż nostra res agitur, dum paries proximus ardet, słuszną być rzecz widzimy posłów naszych wysłać do hospodara IMci ziemie mołdawskiej. Mianowicie obieramy i upraszamy IMci p. Jana z Rusiec Rusieckiego skarbnika ziemie halickiej, który iż i pierwej fideliter et dextre tę prowincyą odprawował in vim

[1] W tomie 150 C. Hal. na pp. 713 i 746 mamy orędzie hetmańskie Stan. Potockiego bez daty, zdaje się z końca października 1659 r. że Stefan, były wojewoda wołoski bawi nad granicami Polski grożąc napadem, o czem i w następującem laudum jest wzmianka.

[2] Orędzie tegoż z daty 27 listopada, w C. Hal. 150 p. 787.

gratitudinis onemu wszystkie kondemnaty ratione podatków constitutione et laudo aprobowanych w starostwie śniatyńskiem iuste et legittime otrzymane hoc nostro consensu et assensu kassujemy anihilujemy, a to względem tego, aby IMć p. skarbnik jako właśnie sobie należące debitum a od nas oznaczoną gratitudinem wybrał i realiter do rąk swych odebrał z tymże oraz i JMć p. Zbigniewa Chomentowskiego poborcę na ten czas naszego, którzy to jak najprędzej tam zjachawszy przyjaźń naszę ..... przyniosą w niej upewnią, jeżeli w wzajemnej .... foederum, aby się żaden nie ważył żadnych zaborów multo magis wiolencyej jakimkolwiek pretekstem gdziekolwiek czynić, ale spokojnie cierpliwie czekać komisyej przyszłej powinen każdy. Tenże IMć p. marszałek nasz napisze do JMci p. Złoczowskiego wskazując w takowym postępku naruszone iura vicinitatis a i periculum i imieniem naszem aby te rzeczy tym co komu należy oddane były użyje.

2. A iż nas dochodzi (quod maximum est), że Stefan przeszły hospodar bierze się do państwa J. Kr. Mci lubo w jaki sposób nie wiemy, ale pamiętając, iż zdawna i sama hospitalitas takowa niewdzięczna bywała Porcie, a dopieroż wiedząc cathegoricam declarationem Hana IMci do JMci p. hetmana przez list posłaną, gdzie instat et vetat oraz tego, także mając uniwersały JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego, abyśmy intenti na to byli, tudzież doznanej szczerze dotrzymując hospodarowi IMci przyjaźni, naprzód przez list zniesie się IMć p. podkomorzy z WIMcią p. kasztelanem lwowskim, bratersko upraszając od nas, aby jako bliższi IMci tameczni bracia nasi tej tam ściany mając wzgląd, na nas bliższych zaś, jako in confinio mieszkających, za wejściem jego nas jakimżekolwiek sposobem niebespieczeństwa, pilne oko nań mieć raczyli i bronili aditum. Czego i my będzieli tego potrzeba za obwieszczeniem IMciów pp. braciej równie z nimi in armis stawać chcemy, zachwalając sobie hoc laudo nostro dlatego i pospolite ruszenie i ..... pułkownikowi na ten czas od nas obranemu .... podkomorzemu ziemie naszej dajemy.

3. ..... Hospodar przeszły supersedować od tej intencyej i zawodu swego przez list obwieścić IMć p. marszałek nasz perswadując i deklaracyą naszą hoc laudo potwierdzoną opowie. Działo się w Haliczu die prima Decembris anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Jan Teodoryk Potocki podkomorzy ziemie halickiej a sejmiku teraźniejszy marszałek ręką swą [1].

Castr. Hal. Rel. 150 p. 804—807.

104.

Halicz, 3 sierpnia 1660.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya IMciom pp. posłom z sejmiku halickiego do J. Kr. Mci p. n. m. naznaczonym JMci p. Stanisławowi Janickiemu, IMć p. Piotrowi Kuropatwie i IMci p. Mikołajowi Baworowskiemu [2].

[1] Z sejmu tego rozesłał marszałek odezwę do ziemian, by zachowali się spokojnie i nie wymierzali sobie sami sprawiedliwości najazdami na wsie i miasta mołdawskie lecz na sejmie przyszłym sprawy swe wytaczali. C. Hal. 150 p. 807—808, hetman zaś w. k. z Sokala 15 stycznia 1660 r. zabronił zbrojnych napadów na Mołdawię. C. H. 151 p. 962—3.

[2] Sejmik zwołany był na 27 lipca C. H. 151 p. 1531; Alexander Cetner kasztelan naznaczył tenże na 3 sierpnia z 21 lipca.

2. Ojcowska J. Kr. Mci p. n. m. po wszystkie lata szczęśliwego panowania swego około powierzonych sobie od Boga poddanych sollicitudo wszystkiemu innotescit światu, gdy mniej ważąc zdrowie swoje pańskie po tysiąc kroć dla całości Rzptej na ostatni szańc rzucone trudności raczy od wszystkiego elegium chrześciaństwa, że będąc invictus wiary świętej propugnator, galea utitur pro corona J. Kr. Mci pańskiemu majestatowi pokorny oddawszy wiernego naszego poddaństwa trybut, za wszystkie IMć pp. posłowie podziękują dobrodziejstwa uprzejmie od nas winszując. aby J. Kr. Mć p. n. m. salutiferum nam z nieba dane sidus długoletnie gubernare raczył utrapioną ojczyznę naszą.

3. Ciż IMć pp. posłowie wniosą niskie petita ziemi naszej do majestatu J. Kr. Mci p. n. m. Naprzód przywiodą ad notitiam J. Kr. Mci p. n. m. IMć pp. posłowie jako contra expressam legem publicam na przeszłym sejmie i innych wojska J. Kr. Mci p. n. m. zimowali w dobrach dziedzicznych ziemie halickiej biorąc sowity chleb, słuszna aby ob conserwationem wojska J. Kr. Mci p. n. m. otrzymała ziemia halicka libertationem od wszelakich podatków in recompensam nad prawo wydanego chleba, o co supplices upraszać powinni będą majestatu pańskiego IMć pp. posłowie.

4. Powiat trembowelski funditus od nieprzyjaciela koronnego zniesiony i w zimowej konsystencyej wojska nie ochroniony, aby był od podatków uwolniony, pokornie upraszać będą J. Kr. Mci p. n. m. IMć pp. posłowie nasi.

5. Ponieważ już pospolitem ruszeniem na usługę J. Kr. Mci p. n. m. stawamy, upraszać będą J. Kr. Mci p. n. m. IMć pp. posłowie nasi, aby trybunał koronny obstante bellico motu sądzony nie był.

6. Securitatem granic węgierskiej i wołoskiej zlecamy IMciom pp. posłom naszym, którzy obszernie referent J. Kr. Mci p. n. m., jakoby ta ziemia w całości na dalsze usługi J. Kr. Mci p. n. m. zachowana być mogła.

7. Te tedy uniżone od ziemi naszej petita do majestatu J. Kr. Mci d. n. m. podadzą IMć pp. posłowie nasi, pewni będąc, że a benignitate J. Kr. Mci p. n. m. paternam odniosą consolationem, sejmik zaś relationis pro vigesima praesentis naznaczamy, a dla lepszej wiary tę instrukcyę z sejmiku naszego namówioną zleciwszy IMć p. marszałkowi koła naszego pieczęcią własną i podpisem ręki stwierdzić. Działo się w Haliczu na sejmiku die tertia Augusti anno millesimo sexcentesimo sexagesimo. Jan Potocki na Potoku marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 151 p. 1552—1553.

105.

S. l. 13 sierpnia 1660.

Odpowiedź królewska na legacyę posłów sejmiku halickiego.

1. Respons urodzonym Stanisławowi Janickiemu, Piotrowi Kuropatwie, Mikołajowi Baworowskiemu posłom z sejmiku halickiego deputowanym z kancellaryej J. Kr. Mci dnia XIII miesiąca sierpnia roku MDCLX dany.

2. To najprzedniejsze regiae sollicitudinis prac, trudów i odwagi zdrowia swego pańskiego za całość państw sobie od Boga powierzonych król IMć p. n. m. odbiera solatium, kiedy wiernych poddanych swoich czujność do dalszych na zaszczycenie ojczyzny prac i starania bierze incitamentum. Wdzięczni przeto od ziemi halickiej obywatelów, przez urodzonych posłów

uczynione pańskich swoich trudów i ojcowskiego o całość Rzptej encomium przyjmując, oraz tę onychże ochotę na pospolite ruszenie ojcowsko amplectitur, których postulatis zgadzając, aby trybunał podczas tej publicznej wyprawy sądzony nie był do prawa zwyczaju król IMć p. n. m. stosować się będzie raczył.

3. Ażeby ziemia halicka podczas pospolitego ruszenia z domów swoich wyjazdu tamecznych obywatelów od granic węgierskich i wołoskich securitatem miała, providere król IMć p. n. m. będzie raczył.

4. Compatitur przy tem król IMć p. n. m. uciążeniu ziemi halickiej i powiatu trembowelskiego, które przez zimowe wojska J. Kr. Mci stanowiska i chleby ponosić musieli. Że jednak hetman w. koronny dla bliskości nieprzyjaciela na dalszych nie mógł rozłożyć wojska stanowiskach suadente belli ratione, luboby król IMć tę obywatelom temecznym w uwolnieniu od wszystkich podatków chciał wyświadczyć łaskę, że jednak privatae ad necessitatem publicam J. Kr. Mci non sufficiunt rationes, interponent authoritatem suam regium, aby to cokolwiek wydali i skąd ponieśli liquidatum ad coaequationem na przyszłym sejmie przyjęto i w podatki potrącone było. Na własne J. Kr. Mci rozkazanie Stefan Hankiewicz J. Kr. Mci sekretarz.

Castr. Hal. Rel. 151 p. 1611—1612.

106.

Halicz, 23 sierpnia 1660.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady , dygnitarze urzędnicy, obywatele ziemie halickiej, trembowelskiego, kołomyjskiego powiatów za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. ostatnich powtórzonych wici na sejmik do Halicza pro die vigesima tertia Augusti na miejsce konsultom naszym zwyczajne zjechawszy i zgromadziwszy się, lubo nam za ubliżeniem wolności narodu Polskiego ziemie naszej niektóre contenta tym uniwersałem są proponowane, jednak z obowiązku ku J. Kr. Mci poddaństwa naszego, otrzymawszy od J. Kr. Mci na pierwsze instancye prośby nasze przez IMciów pp. posłów naszych ojcowski respons, aby nas przy tej już deklarowanej łasce swej pańskiej zachować raczył iterato z między siebie IMci pp. braci dwóch do J. Kr. Mci p. n. m. aby proposita inconniventia i dolegliwości nasze przełożyli i pokornie majestatu J. Kr. Mci podług instrukcyej sobie od nas danej o zachowanie wolności i praw naszych tudzież prowincyej halickiej w teraźniejszych następujących niebespieczeństwach konserwacyą upraszali obraliśmy i uprosili.

2. Interea niżeli pożądany respons od J. Kr. Mci p. n. m. otrzymamy, pospolite ruszenie już nam nieraz uniwersałami J. Kr. Mci intimowane, de lege służyć i odprawować należyte, idąc torem przodków naszych, podług konstytucyej dawnych i teraźniejszych przyjmujemy. Które aby do skutku należytego przyszło popis pro die decima tertia Septembris tu pod Haliczem naznaczamy sobie, konserwując sobie czas na ten dzień oraz przy elekcyej deputata naszego modum odprawowania onego cum pertinentibus circumstantiis, o to koformując się do dalszej woli i ordynacyej J. Kr. Mci zupełnie namówić.

3. Mając też wzgląd na tak wielkie niebespieczeństwa, któreby strzeż Boże nam i domom naszym po odeściu wojsk J. Kr. Mci w Ukrainę od Podniestrskiej swawoli evenire

mogły [1], abyśmy tem bezpieczniejszy przytułek domowym ciężarom i substancyom naszym mieć mogli, użyliśmy WIMć. p. starosty halickiego, aby 50 piechoty na zamku halickim jako pogranicznym pod komendą IMć p. Jastrzębskiego wojskiego i pisarza grodzkiego halickiego cum conditione, aby po włości nie chodzili do swojej piechoty trzymał, assekurując IMci p. starostę, iż ten sumpt, który na 50 piechoty dla dobra pospolitego nas samych waży i ważyć będzie, na przyszłym da Bóg sejmiku deputackim z czopowych pieniędzy, pro hoc vice tantum obmyślimy i de quota naznaczymy IMci sumę.

4. Także IMci p. Jerzemu Mrozowickiemu pisarzowi ziemskiemu i IMci p. Zbigniewowi Chomentowskiemu posłom naszym do króla IMci od nas deputowanym na tejże elekcyej deputata za prace, trudy i koszty IMciów gratitudinem praestabimus, wszystkie inne konsulty nasze o dobrem pospolitem bespieczeństwie domowym et servitio belli ad diem decimam tertiam Septembris do powrotu IMciów pp. posłów naszych odkładając i zachowując sobie. W Haliczu na sejmiku die 23 Augusti anno Domini 1660. Jan Stanisław Jastrzębski wojski pisarz grodzki marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 151 p. 1618—1619.

107.

Halicz, 23 sierpnia 1660.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya do Najjaśniejszego króla IMci p. n. m. IMci p. Jerzemu Mrozowickiemu, pisarzowi ziemskiemu halickiemu sekretarzowi J. Kr. Mci i IMć p. Zbigniewowi Chomentowskiemu posłom ziemie halickiej deputowanym z sejmiku halickiego dnia 23 sierpnia roku 1660 dana [2].

2. Jużby ojczyzna nasza przez tak długi czas in Charibdibus bellorum zasadzona in favillam obrócić się musiała i przyjaźń koronie państwa vicinam opłakiwałbym ad exuviorum regni calamitatem, gdyby nie ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. zaszczyciły ją pieczołowania. Przez co z dobroczynnych rąk J. Kr. Mci ojczyzna nasza więcej odbiera szczęśliwości aniżeli czasu za szczęśliwego panowania rachować może. Bo jako J. Kr. Mci za dzieńby nie poczytał, któregoby powierzonej nie dobrze uczynił Koronie tak Rzpta dobrodziejstwami i ojcowskiem pieczołowaniem dni swoje amplifikuje, gdy i teraz rzetelne do zatrzymania dobra pospolitego odiskania [3] zawojowanych prowincyi, nakłonienia karku swawolnego rebellizanta i zawstydzenia wiarołomnego Moskwicina odbiera starania, które nie mogą się indziej jedno w koronowanej zmieścić głowie albo w niewygodnem nieporównanego pana zostawać sercu. Zlecamy tedy pp. posłom naszym, aby przy uniżonem J. Kr. Mci p. n. m. za codzienne ojczyźnie naszej oświadczone pieczołowania królewskie życzliwości podziękowaniu, zdrowia dobrego długoletnego w szczęśliwościach panowania, tryumfalnego powodzenia, tak aby Pan Najwyższy qui conterit bella, victricem J. Kr. Mci contra percuros et fidefragos hostes Korony swej dextram błogosławić

[1] Dnia 30 sierpnia 1660 w obozie pod Medynią uniwersałem przydanym przestrzegł hetman w. k. szlachtę halicką, że Horol z wałahami swymi w kilka tysięcy ukrywa się w naddniestrzańskich kniejach i wzywa do obmyślenia środków bespieczeństwa, gdyż hetman z wojskiem idzie przeciwko Szeremetowi. C. Hal. 151 p. 1624—5.

[2] Odpowiedź króla C. Hal. 151 p. 1611

[3] odsukania H.

raczył powinszowali, cum supplici voto poddanych życzliwości, że jako szczęśliwą manudukcyą J. Kr. Mci naszą prosequimur ochotą i powinnością, tak i pozostałe zdrowia nasze regnatrici fortunae za dostojeństwo majętności J. Kr. Mci i całość Rzptej hołdowanie poniesiemy.

3. A jakośmy raz o pospolitem ruszeniu pokornie amplexi roskazanie majestatu J. Kr. Mci p. n. m., że sine divisione belli do boku pańskiego, według responsu pierwszym pp. posłom danego, stawać nie omieszkamy, tak i teraz tęż ochotę naszę pp. posłowie oświadczą, iż qua dextera dotrzymaliśmy nienaruszonej wiary królowi IMci p. n. m. hanc secundantem za dostojeństwo J. Kr. Mci i całość Rzptej Marti et pro Marte opponere gotowiśmy.

4. Kamieniec Podolski, abyśmy po większej części z prowincyej halickiej Bellony synami zasadzony, ostatkiem małą ludzi kupą lub praesidiować lubo od wojsk J. Kr. Mci zgłodzeni i zebrani prowiantować mieli, propositis impossibilitatis rationibus enervatae per militiam a prowinciae supplikować pp. posłowie nasi będą, aby ojcowsko J. Kr. Mć p. n. m. wiernych poddanych swoich responsem swym ucisku naszego użalonych z podanego rozwiązał obligu.

5. Proponent pp. posłowie nasi ziemie halickiej od Węgier i Wołoch a osobliwie od Konstantego hospodara arte et dolo palatinatum ambiente (który w kilku tysięcy opryszków w Mohylowie sedem sibi fixit) invalescentia pericula, na których resistencyą ledwiebie majakiem albo postrachem jakim pospolite ruszenie nasze, ktorego nad półtorasta koni a piechoty pięćdziesiąt (ponieważ większa część wojskiem się bawi) być mogło, aby J. Kr. Mć podług responsu pańskiego securitatem nostram w odjeździe na pospolite ruszenie i fortecę naszą pograniczną na pamięci mieć raczył.

6. Iż Trybunał obstante lege et authoritate uniwersału J. Kr. Mci sądzi się z największem pogranicznych państw i poddanych J. Kr. Mci uciążeniem, aby securitatem z takowych przesądów bonorum et honorem mieliśmy diploma ziemi naszej u majestatu J. Kr. Mci supplices otrzymają.

7. Iżeśmy zamek halicki pogranicznemu providendo niebezpieczeństwu suadentibus belli fluctibus nowym piechoty zaciągiem pod komendą IMci p. Jastrzębskiego wojskego i pisarza naszego grodzkiego praesidiować musieli, aby nam publicae pro privatis in necessitate publica nie były rozumiane rationes, IMcie pp. posłowie nasi o assekuracyą wydatków na pięćdziesiąt piechoty do koekwacyej u J. Kr. Mci postarają się.

8. Powiat trembowelski nie tak zawojowany jako zwojowany et in cineres niemal wszystek obrócony braterskiego po nas wyciąga ulitowania, aby tedy IMć pp. obywatele, którzy jedno rudera et desserta possident od pospolitego ruszenia wolni byli pp. posłowie nasi do majestatu J. Kr. Mci instancyę wniosą.

9. Na ostatek uskarżą się majestatowi J. Kr. Mci, że ziemianom halickim sejmik i zgromadzenie się pospolitego ruszenia z ubliżeniem i uciążeniem wolności złożony jest, gdy intra triduum, sejmikować i kupić się po kilkadziesiąt mil stawać uniwersałem J. Kr. Mci obowiązane. Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 151 p. 1615–1618.

108.

Halicz, 13 września 1660.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej z powiatami do niej należącymi zgromadzeni na sejmik deputacki dnia 13 Septembra prawem uprzywilejowanego, tudzież na sejmik tegoż dnia naznaczony uniwersałem J. Kr. Mci uprzedzający pospolite ruszenie na który J. Kr. Mć i posła swego do nas zesłać raczył, także wysłuchawszy relacyej IMciów pp. naszych posłanych od nas do J. Kr. Mci z przeszłego sejmiku takąśmy około tego wszystkiego uchwałę i ustawę, obrawszy wprzód zgodnie deputata ziemie naszej IMć p. Wojciecha Dominika Bieniewskiego podczaszego halickiego, uczynili.

2. Naprzód, ponieważ J. Kr. Mć posła swego z instrukcyą na sejmik do nas zesłać raczył powinną rzeczą być sądzimy i nasze wzajem na podane desideria wyprawić posły swe do J. Kr. Mci, do czego upraszamy IMć p. Jana Stanisława Jastrzębskiego wojskiego i pisarza grodzkiego halickiego, IMć p. Jana z Rušca Rusieckiego skarbnika halickiego, którym to instrukcya ma być podana do ksiąg przez IMć p. marszałka.

3. Co się zaś tknie w instrukcyej J. Kr. Mci względem hiberny, gdyż insze desideria do zgody wszystkich stanów i czasu inszego odkładamy, na te pozwalamy z każdego łanu poborów starych pięć a teraźniejszych według ostatnich kwitów IMci p. Zbigniewa Chomętowskiego poborcę przeszłego poborów ośmnaście, a to ex bonis equestris ordinis, z dóbr zasię króla IMci, IMć pp. duchownych powinien IMć p. poborca teraz od nas obrany na imię IMć p. Jan z Rušca Rusiecki skarbnik halicki tyle dwoje z łanu wybierać, t. j. z każdego łanu poborów trzydzieście i sześć, któremu jako zwyczaj względem pracy i nakładów ma się dawać od kwitów po groszy ośmnaście.

4. Czas wybierania zaczynać się ma na trzeciej niedzieli przed Św. Marcinem a kończyć na dwie niedzieli przed nim.

5. Którą to sumę zebraną nie ma jej na żadne listy na żadne assekuracye nikomu wydawać, ale ją wybrawszy zupełną in depositum oddać WIMci p. Teodorykowi z Potoka Potockiemu podkomorzemu halickiej ziemi, aby tam dotąd u IMci zostawała, ażeby asekuracye od J. Kr. Mci jako i od IM pp. hetmanów koronnych przysłane i oddane były. Wtenczas za asygnacyą IMci p. hetmana w. koronnego IMć p. poborca oddać i kwit dostateczny otrzymać ma. Powiat jednak trembowelski według libertacyi swojej konstytucyą warowanej wolen od tych podatków zostaje.

6. Czopowe z prasołką ziemi naszej podług praw i zwyczajów ku dyspozycyej naszej należyte cum debita do skarbu koronnego przez nas evictione IMci p. Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu wojskiemu i pisarzowi grodzkiemu halickiemu a die decima quinta Septembris anni currentis do roku zupełnego per arendam w administracyą tak, aby cztery tysiące zł. do skarbu naszego wniósł bez wszelakich defalkat excepta impeditione nieprzyjaciela koronnego puściliśmy, którego hoc moderno laudo z przeszłego roku administracyej kwitujemy.

7. Ponieważ J. Kr. Mć przez IMciów pp. naszych przyobiecać i upewnić nas raczył, iż to cośmy na ten czas dali na praesidium zamku halickiego (któregośmy nie powinni obmyślawać) inter publica onera przyjęto będzie, tedy zlecamy to IMci p. administratorowi czopowego, aby z niego dał zł. 2.000 WIMci p. staroście halickiemu.

8. A widząc być gwałtowną potrzebę takiego praesidium i na zamku trembowelskim tegoż czopowego zł. 600 na 20 piechoty naznaczamy. Także IMciom pp. posłom przeszłym

naznaczony od nas z przeszłego sejmiku oddać ma traktament. Z osobna IMć księdzu komendadarzowi halickiemu unanimi consensu zł. 50 konferujemy. Residuum do dyspozycyej IMci p. podkomorzego marszałka na ten czas i wodza naszego IMć p. administrator czopowego odda.

9. Księgi ziemie halickiej, ponieważ dotąd dla śmierci nieboszczyka IMci p. Ostrowskiego pisarza grodzkiego trembowelskiego komornika ziemskiego, któremu cura korrygowania ich demandata była i zł. 50 od powiatu na to zadane, jeszcze nie są skorrygowane, tedy iniungimus to IMciom, którzy są do tej pracy przez laudum pierwsze obrani, aby to i sami przez się, absentia de mortui non obstante, kontynnowali, a te 50 zł. aby per processum fisci na sądach expeditionis w grodzie halickim aby p. instygator dochodził injungimus, aby były sub poenis przez przez sukcessorów, ponieważ po dobrej woli nie chcą do rąk IMci p. sędziego halickiego sine quavis appellatione et protractione oddane, których pen połowa instygatorowi połowa officio należeć będzie; a te zł. 50 IMć p. sędzia na tę korekturę ex suspensu applikować będzie.

10. Następuje zatem pospolite ruszenie, którego świeża kostytucya naznaczyła wodzem samego i obowiązała w powinności WIMć p. kasztelana naszego halickiego, ale iż IMć będzie obowiązany służbą wojskową, zatem już przeciw nieprzyjacielowi poszedł, według konstytucyej anni 1621 obieramy i upraszamy WIMć p. Jana Teodoryka z Potoka Potockiego podkomorzego ziemie halickiej marszałka na ten czas naszego na te miejsce, naznaczając miejsce do popisu pod Haliczem czas i dzień ostatni września[1].

11. Mając zaś wzgląd na IMciów brację naszą a obywatele powiatu trembowelskiego, którzy tot calamitatibus exhausti, devastati, miejsce (ale tenże dzień) do popisu Trembowlą podajemy, aby odprawiwszy popis na ten czas przed WIMć p. starostą trembowelskim, tamże pospolitem ruszeniem zostawali consulendo securitati powiatu tamecznego, mając jednak całe dependencyą od IMć p. podkomorzego, jako i od całej ziemie jednostajnie obranego wodza, na których to popisach (gdy się powiatami naprzód popisować mamy) wszyscy którzy są prawem pospolitego ruszenia obowiązani stawić się powinni.

12. Poczty zaś stawić powinni i ci co wojsku służą; w jakimby zaś poczcie kożdy stawać miał konstytucya świeża, aby secundum quantitatem et qualitatem roskazuje. Ponieważ już konstytucya i insze do konstytucyej anni 1621 odwoływama się względem porządku sądów i ciągnienia, przeto i my do niej stosować się będziemy, jednak coby albo względem czasu albo miejsca inszych okoliczności odmiany albo przydania potrzebowało, do popisu, da Bóg przyszłego, odkładamy, który odprawiwszy, za zdaniem i daniem znaku IMć p. wodza naszego ruszyć się z tego miejsca powinniśmy kędyby tego potrzebę IMć p. pułkownik widział.

13. A iż IMć p. sędzia halicki zatrudnionym[2] się komissyą kamieniecką być mieni tudzież senio confectum, także IMć p. podsędek tąż starością ale ustawiczną z młodości znaczną przysługą w takowym polu, którą Korona cała widywała, nadwątlony wymawia się i żądają od nas libertacyej, czynimy dosyć instancyej IMci, jednak poczty swoje stawić IMć mają jako się wyżej z prawa pokazało.

14. Miasta i miasteczka IMciów i Rzptej według prawa i zwyczajów wyprawę obmyśleć powinni i na to miejsce równo z nami stawać, a jeśliby strzeż Boże przed popisem miało niebespieczeństwo jakie pokazać się, któreby się zaraz in herba zadusić mogło, wolno będzie IMci p. pułkownikowi naszemu naznaczyć uniwersałem rotmistrza którego, któryby zabrawszy do siebie i braci ochotnych takowemu zabieżał niebespieczeństwu. To tedy laudum, zgodnie od nas postanowione i utwierdzone IMć p. marszałek popisawszy ręką swą przy pieczęci do ksiąg poda. Działo się w Haliczu die 13 Septembris anno 1660. Jan Teodoryk z Potoka Potocki podkomorzy i marszałek na ten czas ziemi halickiej.

Castr. Tremb. 135 p. 178—182; Castr. Hal. Rel. 151 p. 1636—1639.

[1] Uniwersały na pospolite ruszenie wysłał też Potocki 15. IX. Ob. C. Tr. 135 p. 183—185.
[2] zatrudnionego

109.

Halicz, 2 marca 1661.

Sejmik zapewnia wynagrodzenie pisarzowi grodzkiemu za trudy przepisania i uporządkowania poszarpanych przez nieprzyjaciela aktów grodzkich.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, obywatele ziemie halickiej na sejmik zgromadzeni, mając przez nieprzyjaciela koronnego acta grodzkie halickie popsowane, poszarpane i penitus zrujnowane na instancyą naszą przez kilka sejmików uczynioną uznaliśmy curam sollicitudinem laborem et dexteritatem IMci p. Jana Stanisława Jastrzębskiego wojskiego ziemskiego i pisarza grodzkiego naszego halickiego, że proprio sumpto et aere, wsparty ustawicznymi naszymi w nagrodzeniu asekuracyami, księgi poszarpane i z prochem porównane zebrał i zkorrigował i pointroligował i gdzie tylko podobieństwo było przez kilkadziesiąt lat acta inscriptionum magno sumpto pozapisował a relationum cum custodiis in corrigenda acta fideliter communivit, przeto aby tantae dexteritatis et suscepti officii ac negotii i ku nam hic vir condignam miał laborum ac expensarum od nas gratitudinem assekurujemy onego, iż mu sumy erygowanej zł. dziewięć set ośmdziesiąt i sześć na teraźniejszym sejmiku fideliter likwidowanej na przyszłym relationis, a jeżeliby ten, czego strzeż Boże, ob aliquod interveniens nie doszedł, in futura sessione electionis deputata realem satisfactionem obmyślimy i w tym długu dziewiąciu set ośmdziesiąt i sześć zł. IMci p. wojskiemu jako w skarbowym ciężarze nieodwłocznie uiścimy się.

2. Na tę assekuracyę naszę maioris authoritatis et fidei ergo WIMci p. marszałkowi koła naszego wydać i podpisać zleciliśmy. Dan w Haliczu die 2 Martii anno Domini 1661. Jan Teodoryk Potocki, podkomorzy ziemie halickiej i marszałek na ten czas ręką swą.

Castr. Hal. Rel. 152 p. 204—205.

110.

Halicz, 21 maja 1661.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya ziemi halickiej na sejmiku dnia 21 miesiąca marca namówiona IMciom pp. posłom niżej opisanym na sejm generalny warszawski pro die secunda Maii złożony podana.

1. My dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa ruskiego ziemi halickiej z powiatami do niej należącymi zjachawszy się na sejmik dnia 21 miesiąca teraźniejszego marca za uniwersałami J. Kr. Mci p. n. m. sejm generalny warszawski sześćniedzielny uprzedzającymi, tu do Halicza na miejsce sejmikom odprawującym się zwyczajne, ea qua decet debita od nas wiernych poddanych reverentia posła króla IMci p. n. m. przyjąwszy, instrukcyej do nas przysłanej wysłuchawszy, te niżej opisane artykuły na desideria od J. Kr. Mci studio boni publici promovendi postanowiliśmy, zlecając to IMciom pp. posłom e medio nostri obranym WW IM pp. IMci p. Janowi Teodorykowi z Potoka Potockiemu podkomorzemu ziemie halickiej, IMci p. Andrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu staroście, JMci p. Janowi na Potoku Potockiemu wojewodzicowi bracławskiemu, IMci p. Jakubowi z Potoka Po-

tockiemu kasztelanicowi krakowskiemu, IMci p. Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu ziemskiemu. IMć p. Gabryelowi Silnickiem miecznikowi bracławskiemu negotium tractandi.

3. Wszystkiemu światu na widok wystawione są J. Kr. Mci p. n. m. przez wszystek ten czas zamięszania srogiego w ojczyźnie prace, fatygi, trudy, które z wysokiej powierzonego sobie z rąk Boskich cnego królestwa tego strażnice szafunku ojcowskiego staraniem czynił dla nas kwitnące a do pierwszej perfekcyej przyprowadzone, chcąc to cne widzieć królestwo powinne majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. za tę ojcowską pieczołowitość oddadzą równo z inszymi IMciami pp. posłowie nasi podziękowanie przy oświadczeniu oraz wiernego poddaństwa naszego.

4. Jako wiele mogą zdrowe rady w każdej Rzptej na których całość wsparta bywa całych państw i królestw, tak niemniej walecznych wodzów odwagi jednym zaszczytem niby murus aeneus wszystkim są nieprzyjacielskim zamysłom ad operam wojennym zapędom (czego widocznym dowodem zawżdy ale osobliwie teraz świeżo JWIMć pp. hetmani koronni. Zlecamy tedy IMciom pp. posłom naszym, aby IMciom ochotnie zdrowie swoje przeciwko nieprzyjacielowi niosącym, za męstwa dzielności i resolutne IMciów odwagi quam maximae agantur gratiae.

5. Ciż IMć pp. posłowie mieć będą w pamięci i wielkie w ojczyźnie zasługi z młodości lat dla Rzptej podjęte aż dotąd nieprzerwanym cugiem JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego [1], starając się o to z pilnością, aby koszty na municyę wojenną przez IMciów erogowane [2] condigna rependowane były gratitudine od majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej, a którego vividum do prac wojennych podeszły uczynił wiek, vivida dobroczynność ręki wsparła pańskiej.

6. Ma complecti eodem podziękowania compendio emerita virtus JWIMci p. wojewody ruskiego [3], który quanto Martis cruentis sudore szczęśliwie obce cum tremore peragravit z wojskami koronnymi (mniej szkody odniosszy) kraje i oburzonego na zgubę ojczyzny naszej nieprzyjaciela z za samych krain nieprzebytego morza do pokoju i snadnego skłonił paktowania, tego aby mężna rezolucya w pamięci trwającego zostawała wieku, zawdzięczą mu to podziękowaniem swojem IMć pp. posłowie.

7. Nie przypomnią in toga et in sago JO księcia IMci p. wojewody bracławskiego [4] benemeritum senatorem, którego i splendory wysokiego insigniverunt urodzenia i rycerskie w wielu okazyach wojennych męstwo osobliwie, i w teraźniejszem zawarciu pokoju z Kozakami praca przydaje mu nie mniejszych faworów, aby tedy miłość onego ku ojczyźnie godnem wyświadczoną była podziękowaniem IM pp. posłom zlecamy.

8. Nie godzi się hojnie pro aris et foris krew wylewającego przepomnieć rycerstwa, między którymi lubo jeszcze w młodym wieku w statecznym jednak marsowego dotrzymania igrzysku excellit cnota wojenna WIMciów IMci p. starosty halickiego rotmistrza J. Kr. Mci IMć p. Jana Potockiego wojewodzica bracławskiego, IMć p. Jakuba Potockiego kasztelanica krakowskiego, IMć p. Jabłonowskiego strażnika koronnego, którym wszystkim i zasługi wysokie rodziców ich multum decoris multum ornamenti przyniosły, bardziej jednak przyozdobiła ku takiemu wojennemu dzieła placowi sposobność. Tym aby podziękowano było a ku dalszemu zachęceniu do usług Rzptej zalecana majestatowi J. Kr. Mci była IMciów emerita virtus, instans swój wniosą IMć pp. posłowie. Także i IMciom pp. pułkownikom, rotmistrzom, porucznikom i całemu rycerstwu eadem praestanda erit in facie Reipublicae dziękczynienia gratitudo.

[1] Stanisław Potocki
[2] erygowane
[3] Stefan Czarnecki
[4] Michał ks. Czartoryski

9. A tu już pierwsze miejsce obtinet conclusio sejmowa, która żeby nad zwyczaje dawne przodków naszych prawem opisane i pomknieniem dalszego czasu prolongacyej traktowana nie była i nihil admittatur, coby rozerwaniu communis consilii, które fulcrum et stabilimentum jest Reipublicae praeiudicare miało, signanter vero, aby żadne propozycye insze nad te, które w instrukcyej J. Kr. Mci na sejmik przysłane i w artykułach do województw na sejm przychodzą traktowane nie były i na teraźniejszym i na inszych sejmach sub nullitate constitutionum latarum; consilia zaś de bono publico nie przez deputacye lecz more maiorum suffragio omnibus insimul collatis odprawowane i traktowane aby były zlecamy i fide honore et conscientia obligujemy IMciów pp. posłów naszych.

10. Między inszymi narodu naszego wolnościami, któremi a servilibus nationibus distingvimur, pierwsza jest wolna elekcya królów naszych, którą a maioribus podaną i krwią nabytą nienaruszenie dotąd ojczyzna nasza piastowała. A iż nas to doszło, jakoby za żywota króla p. n., któremu jako najdłużej nieba lat a z nimi i tryumfów niechaj użyczają, pomyśliwać de novo eligendo miano principe, zaczem ktoby się taki nalazł (czego nie bez słusznego przychodzi nam żalu et ingemiscere super eam calamitatem, którą wymyślne geniusze ludzkie plus aequo et iusto wynajdują), takiego wolno tanquam legum publicarum convulsorem in persona et bonis aggredi, czego że się niejaki Hankiewicz ważył nad wydaną instrukcyą od J. Kr. Mci autentyczną supplement albo additament przydawać, którą suppozycyą przodkowie nasi temu cnemu nocivum być uznawali królestwu, jakoż rzeczą samą unanimis et constans forma nie przydając ani ujmując do nas ma być posyłana przeto, aby pomieniony Hankiewicz, jako nowe foldrujący praktyki był na teraźniejszym sejmie karany według konstytucyej, zlecamy IMciom pp. posłom naszym, żeby ni do czego nie przystępowali, ażby ta materya cale była uspokojona et author novatorque eius iuxta legis regni luat poenas. A król IMć p. n. m. wszystkie w tem postanowione prawa jako to konstitucya 1607 i diploma 1631 raczył nam approbować.

11. Co strony koekwacyej, która nam od J. Kr. Mci jest proponowana, aequales cives in Republica będący, jako aequaliter onera ponosimy tak i w podatkach aequalitatem życzymy, która in quantumby na teraźniejszym sejmie dla spraw Rzpltej poważniejszych zmieścić się nie mogła, do sejmu drugiego sufficienti cautione praecustodita, iż w dalszy reces iść nie ma, żeby odłożona była. A ponieważ ziemia nasza halicka nad wyraźne prawo roku przeszłego ciężar wydania na dobra szlacheckie żadnym chlebom nie podległe assygnacyej poniosła, skąd prywatna urosła aggrawacya i wielkie całej ziemie zniszczenie, przez które desolacye i diminucya podatków succrevit, providebunt indemnitati nostrae IMć pp. posłowie, aby tam evidens damnum wydanych sum in vim tych assygnacyi nad wolą JWIMci p. hetmana w. koronnego wydanych w koekwacyą przy inszych wydanych podatkach potrącono było. Także kto był autorem wydania takich assygnacyi aby poenas według konstytucyi opisane ponosił a szkody wszystkie ex instantia cuiusvis iniuriati nagradzał w Trybunale koronnym 2.000 zł. na fortecę halicką i 600 zł. na trembowelską na sejmiku przeszłym electionis deputata obmyślone w tęż koakwacyą inszych podatków includi mają.

12. Jako wiele in reddendis rationibus od skarbu koronnego należy, łacno wiedzieć, gdy wojsku niepłatnemu tak wielki i ciężki dług debetur. Że tedy nieprzysłane na sejmiki od skarbu summaryusze quantum in rationibus thesauri restat i jak wiele wojsko wzięło, zaczem województwa i ziemie informować się nie mogły, przetoż obwarować na tym sejmie, ponieważ anima est et nervus belli pecunia, aby skarb koronny na każde sejmiki do województw, ziem i powiatów exactas rationes omnium regni proventuum co tylko do skarbu wchodzi przysyłał przy instrukcyach IMciów, sub poena solutionis de suo w czemby Rzpta widziała szkodę. A ponieważ per constitutionem sejmu przeszłego stanęła lustracya, z której quantum accessit kwarty wiedzieć nie możemy, tedy na tym sejmie ma to skarb likwidować i oraz ma być reassumpcya konstytucyej, aby IMć p. podskarbi ni nac inszego nie obracał kwarty tylko iuxta

mentem legis et in quantum delinqueret poena peculatus był karany et solutione de suo, o co forum w Trybunale koronnym ad cuiusvis instantiam. A że indukty et ewekty nie małym są prowentem Rzptej, ten że bardzo zniżyli cum notabili damno homines externi a nawet i Żydzi arendując, tedy starać się o to IMć pp. posłowie będą, aby jako w skarbie nie był żaden externus ale nobilis pisarzem tak i indukty, ewekty, ponieważ ad rationes skarbu należą, aby externi et plebei nie trzymali ale szlachta osiadła w województwach i ziemiach tam gdzie są komory i przykomorki a to przez plus offerentiam na sejmiku relationis,[1] personis jednak nobilibus przy deputacie od skarbu na to przysłanym albo pisarzu.

13. Merentur zawsze jako privatorum usługi godnej od każdego nagrody a daleko więcej krew rycerskich ludzi dla całości ojczyzny przelana, którą gdyby w cenę i szacunek miało się kłaść, nie złotem ją odkupować ale sangvinem pro sangvine fundere rzecz godna i słuszna. Iż tedy wszytkim oraz umierać, quae salus Republicae, quis modus salvandae patriae wymaga to miłość synów koronnych, aby zdrowiem swojem Rempublicam telis adversariorum expositam periculorum zaszczycali. Instabunt IMć pp. posłowie nasi, żeby bez odwłoki IMciom pp. wojskowym zapłata obmyślona była, respektem zaś podatków na przeszłym sejmie uchwalonych, na te pozwalać nie mają, tylko według możności naszej, ile substancya nasza attenuata wydołać może modum contribuendi na kwotę sumy, do braci na sejmik relationis wezmą.

14. Nie tylko ojczyźnie naszej, ale wszystkim postronnym i nieprzyjaźnym innotescit narodom virtus et Mars in toga et sago JWIMci p. wojewody sendomirskiego[1] Panu i ojczyźnie in hac calamitate Reipublicae wyświadczona, że za dostojeństwo J. Kr. Mci a dotrzymania ostatka całości ojczyzny zdrowie swoje za niewzruszony szańc na Zamościu zasadziwszy wszystkie fortuny i majętności in cineres et praedam nieprzyjacielowi podawszy, co jeszcze gentilitiorum armorum splendorem i dostatku było i te ochotnie na wsparcie nieprzyjaciela a zatrzymanie dobra pospolitego przez długi czas na fortecy Zamojskiej dwanaście set człowieka trzymając spendował i erogował, przeto, aby przy wdzięcznym Rzptej tak chwalebnej przysługi koszty pro bono publico przez JWIMć p. wojewodę sendomirskiego erogowane na teraźniejszym sejmie et negotium publicum były likwidowane i ad instar inszych bene meritorum likwidacyej assekurowane i nagrodzone osobliwego do majestatu J. Kr. Mci p. n. m. i wszystkiej Rzptej IMć pp. posłowie nasi w instancyej tej do effektu przyłożą starania.

15. A iż WIMć p. Alexander Cetner, kasztelan halicki, summae dexteritatis w dziełach rycerskich i odważnych z nieprzyjacioły koronnymi experimentach doświadczony mąż, kilką sejmami przeszłymi o pół wsi Stoków nazwanej prawem dziedzicznem sobie nadanej prosił, nie z inszej przyczyny, tylko iż in tanta contignitate temporibus contingentibus trudneby sąsiedztwo w jednej wsi było, tedy aby ta instancya IMci skutek na teraźniejszym sejmie wzięła a tak małą rzeczą sędziwy jego wiek ukontentowany został IMć pp. posłowie prośbę swoją do króla IMci wniosą.

16. Ponieważ WIMć p. miecznik koronny in fidem publicam za assekuracyą J. Kr. Mci i IMciów pp. senatorów wydał sumę znaczną na ludzie wojenne i podług konstytucyej już na na komisyej lubelskiej ta suma jest likwidowana, tedy zlecamy to IMciom pp. posłom naszym, aby nie tylko wydane sumy IMci p. miecznikowi zapłacone były, ale też słuszne ukontentowanie od Rzptej odniósł, widząc, iż żadnej okazyej nie opuścił, gdzieby sam osobą swą i swym własnym kosztem pułków [nie] wystawił na usługę J. Kr. Mci i Rzptej każdą.

17. Alienacya dóbr ludzi zasłużonych dobrze z przodków swoich pod żadną nie podpadających distributę konstytucyą przeszłą stanęła, między którymi WIMć p. wojewodzic sendomirski w swojej za odważne dziada i ojca swego zasługi miałby zostawać pamięci. A iż eadem distributione dobra jego dziedziczne na Ukrainie są porozdawane, upraszać J. Kr. Mci IMć pp. posłowie będą o uwolnienie dóbr tych od takowych dystrybucyi.

[1] Jan Zamojski

18. Wyświadczył po wielekroć w wojennych z nieprzyjacioły okazyach nie tylko dzielnością i męstwem ale też własnemi swemi kosztami dla Rzptej wyłożonymi WIMć p. Jan z Potoka Potocki wojewodzic bracławski, ochotnie nieraz zdrowia swoje niosąc, ochotnie facultates suas expendując aż i więzienie ponosząc, ku Rzptej resolutną swoją odwagę, która condignam a statibus regni meretur gratitudinem, za którym upraszać będą J. Kr. Mci IMć pp. posłowie pilnie, aby na legacyą do Chmielnickiego z odwagą zdrowia odprawioną i na chorągiew własnym IMć sumptem ku usłudze Rzptej pod Pilawce od skarbu koronnego expendowane były i przywrócone koszty.

19. Aby bene meritorum praemia, którem i zachęceni synowie koronni przedsięwziętej Rzptej usługę ochotnie odprawować zwykli, tedy zaleconą IMciom pp. hetmanom koronnym i IMć p. Gabryela Silnickiego miecznika bracławskiego cnotę i odwagę we wszystkich wojennych okazyach chcąc iusta coronare gratitudine wniosą instancyą IMć pp. posłowie nasi, ażeby in desiderio suo został od IMci i Rzptej ukontentowany.

20. Długi kupieckie proponowane, te do szczęśliwszych czasów i spokojniejszych, ponieważ pod teraźniejsze mięszane czasy, niebespieczna rzecz jest pieniądze i depositis trzymać, aby odłożone były intererit curae IMciów pp. posłów. Na assekuracye żadne per constitutionem pozwalać nie mogą, owszem się pilnie pytać, jeśli pod pretextem tych kupców kto z skarbowych za sukna wojsku wydane tych długów na receptę nie zaciągnął. Nie zda się bowiem to coby publicznym skarbem bogacił się prywatny suknem krwawe mierzając miasto pieniędzy zasługi.

21. Lubo Rzpta rozlania krwie dalszemu w Ukrainie zabiegając paktami hadziackiemi pokój zawarła była, iż jednak maior stąd crescit belli molles a chciwa do buntów rebellizantów porywczość wzgardziwszy Reipublice beneficio sumpsit arma przeciwko panu i ojczyźnie, przeto że qui legis spernit beneficiam amittit stąd pochodzącą gratitudinem, tractabunt serio IMć pp. posłowie, żeby te pacta in trutinam znowu stanów koronnych sine damno Reipublicae a przywileje dane w tejże komissyej różnym dawnym possessorom (jakowych jest wiele) żadnego nie czynili praeiudicium. Daniny zaś Kozakom superstitibus tenutariis nadane albo też uzurpowane mianowicie Burdzin Brod, Lisianka, Wodzianki IMci p. Wyżyckiemu stolnikowi nowogrodzkiemu i IMci p. Gołyńskiemu, ludziom znacznie w ojczyźnie zasłużonym, przez to zbyt ukrzywdzonym, przez konstytucyą przywrócone były. A że i dystrybucye in contrahenda pacta z Kozakami dobra J. Kr. Mci i Rzptej przez osobne przywileje chodzące od starostwa barskiego cum praeiudicio possessorów IMć p. wojewoda kijowski sobie uzurpuje do tegoż starostwa, instabunt IMć pp. posłowie, aby possessores privilegiati przy daninach swych zostali i aby konstytucyą było approbowano, warując przytem względem władystwa i popów, iżby w tem województwie naszem ruskiem non praesumant nadto, w czem ich prawo i usus dotąd mieć chciał.

22. De praesidiis na Ukrainie cum tota Republica zniosą się IMć pp. posłowie i modos obmyślą quibus ukrainna zatrzymana może być securitas, przez co żeby te kraje alta quiescere mogli pace. Jednak upomną się, aby według prawa IMć pp. starostowie obecnie w starostwach i dzierżawach swoich mieszkali.

23. O kontinuacyej wojny moskiewskiej z całą Rzptą namówią się IMć pp. posłowie i co ex re et salute całości wszystkiego królestwa być zdrowego obaczą in eo passu postąpią sobie.

24. Na IMciów pp. posłów cudzoziemskich sumpty według dawnych praw obmyślawane mają być legacye i wyprawy do postronnych państw od J. Kr. Mci i Rzptej, superabundanti sumptu, ad solam ostentationem, per effusam nie mają się dziać od skarbów largitionem, ale habita ratione personarum, locorum erogować skarb powinien będzie. Proventus jednak ordinarii na wojska Reipublicae na expensa niepotrzebne obracać skarb nie ma, ale dabit rationem

seorsivam tak dawniejszych długów jako teraźniejszych, które nie miały być zaciągane sine consensu et scitu Reipublicae.

25. Rachunki przed deputatami e medio izby poselskiej wysadzonymi uczyniwszy IMć p. podskarbi in facie Reipublicae ma je produkować a kwitu dotąd nie otrzymywać, ażby in toto Respublica satisfacta była. Wydatki na wojsko nie in genere na chorągwie pewne, ale na każdą de nomine podług komputu wojskowego pokazane być powinni, którą materyą IMć pp. posłowie najpotrzebniejszą na pilnym mieć będą dozorze.

26. Względem residentów do postronnych państw wielkie praeiudicium być swoje widział w tem stan szlachecki, iż exteros do tego zażywano, teraz przy tak szczupłych dochodach a niemal za nieszczęściem całego królestwa koszta na to ważyć niepodobna, którego i przodkowie nasi potrzebnym być nie widzieli.

27. Strony opatrzenia fortec i sustentowania ludzi na fortecach pruskich iż te negotium Reipublicae, dlatego też IMciom pp. posłom zalecamy z całą o tem Rzptą inire modos.

28. Już dignitas fides et securitas Reipublicae vertitur w obserwacyej i trzymaniu pakt z postronnymi od Rzptej approbowanych, które i konstytucyą warowane są, przestrzegać tego będą IMć pp. posłowie, aby inviolabiliter we wszystkiem dotrzymane były. W których że i Elbląg zawarty jest, in quantum ta suma może być exoluta starać się, a jeśli nie pactis conventis dosyć czynić. Także in cassatione iurium caducorum i w restytucyi dóbr antiquis et legittimis possessoribus należących, non obstantibus in contrarium ullis publicis vel privatis praetensionibus, które wszystkie przeciwne prawom i wielmożnościom naszym i pactami są umorzone tak aby wszyscy w Koronie i w Wielkiem Księstwie Litewskiem in possessione et usu dóbr swoich, tak jako przed wojną zostawali.

29. O starostwo drahimskie, w paktach z kurfirsztem IMcią Brandenburskim zawartych specyfikowane instare, za JWIMcią p. Anną Potocką wojewodzianką krakowską hetmanową w. koronną starościną drahimską IMć pp. posłowie mają, aby proportionatam et effectivam starostwu drahimskiemu według konstytucyi 1658 ex nunc odniosła recompensam in quantumby starostwo pomienione odpaść miało.

30. Residuum ordinowania prowincyi Inflanckiej przy Koronie zostającej na ukontentowanie exulum tamtych krajów ma cedere, których regestr dostateczny dla wiadomości Stanom Rzptej ma być oddany. Ostatek dochodów z Inflant in usum Rzptej ma się dostawać a skarb sufficientem dabit rationem.

31. Przyznać to każdy musi, iż bono publico stało się, że upominki tatarskie statis temporibus są wypłacone i fideliter Reipublice dla zatrzymania pogranicznego pokoju apud barbaram gentem exoluta, które aby in posterum dochodziły Tatarów et credita exolvantur quotannis IMć pp. posłowie cum statibus regni providebunt.

32. Ponieważ na żupy bocheńskie i wielickie angustissimo Reipublicae tempore obligacya jest zaciągniona, jeśli mogą się znaleść sposoby jakoby subsidium najpewniejsze sustentationis J. Kr. Mci wydźwignione było, intererit IMciom pp. posłom curam habere, sin minus, będą upraszać królestwa IMci, ut habeatur ratio stanów koronnych, które pod te grassantia pericula w umniejszonych patiuntur incommoda substancyach. A lubo dyskretna refleksya nasza liquidationem długów Królestwa IMci obojga chciałaby obmyśleć, iż jednak omnibus expositi zostając periculis niedostatków naszych wesprzeć tak arcto tempore przytrudniejsza, królestwo IMć mając wzgląd na utrapioną ojczyznę dalszej cierpliwości użyć nad nami będą raczyli, którą wysokie nieba nagrodzą, a przy szczęśliwszych czasach na naszej nie zejdzie szczodrobliwości. Przypomną IMć pp. posłowie darowiznę Kamieńca Mazowieckiego w świeżej królowej IMci pamięci zostając, dla której munificencya J. Kr. Mci ku Rzptej przyobiecana była.

33. Słuszna i godna rzecz być widzimy exolutionem gratitudinis ś. p. króla IMci Władysława Czwartego, która przez kogo w nieuiszczeniu się remoram patitur et a privatis per

conniventiam possidetur, w to pilnie IMć pp. posłowie mają wejrzeć. A że tego podobno kreditu successores nieboszczyka IMci p. Daniłowicza podskarbiego upomnią się, którzy successioni abrenunciarunt, jeśliby wypłacenie huius gratitudinis dojść miało Rzptej provideri mają stąd potrzeby a nie privatorum.

34. Na indigenaty i nobilitacye w instrukcyej IMci proponowane noviter żadną miarą ani teraz ani na potem IMci pp. posłowie pozwalać nie mają, a którzy są już nobilitowani incapaces omnium muniorum stanowi szlacheckiemu należytych ad tertium gradum być mają. O tych zaś, co na przeszłym sejmie, mimo wiadomość izby poselskiej po sejmie w konstytucyą są wpisani pilnie się o tem pytać IMć pp. posłowie mają i na kogoby się pokazało, iż takimi sposobami eam sobie usurparunt praerogativam per legem kassować a in posterum, aby nikt his mediis nie przychodził obwarować.

35. W przek prawa i zwyczajowi stało się to, gdy errore quodam kancellaryej J. Kr. Mci instrukcyą od króla IMci p. n. m. później niż prawo mieć chce na sejmiki doszła; upomnią się IMci pp. posłowie corrigibilem hunc errorem in posterum futurum wcześniejszem instrukcyi przysłaniem i listów do urzędników. Prolongacya zaś sejmu i sejmików niewiem jakiej przyczyny po naznaczonym sejmie stanęła, a co za przyczyny tego były senatus consultus det rationem.

36. Prawem obwarowano być ma, ażeby IMć pp. posłowie na początkach sejmu zawsze zjeżdżali a to dla snadniejszego ułacnienia materyi proponowanych desiderii od J. Kr. Mci, skąd potem difficultas zwykła suboriri, kiedy namówione prawa od świeżo przyjeżdżających turbantur. A iż niektórzy IMci usługami codziennemi J. Kr. Mci ustawicznie przy boku jego zostawając occupati przez częste bytności swoich w izbie poselskiej retardacye do prolongacyi sejmu przyczyną są, przeto muniis poselstwa na sejmach nie mają być obciążeni in futurum nie będą.

37. Częstokroć się przytrafia iż nad summarius ręką marszałka izby poselskiej konstytucye odmieniają się, przeto zabieżą temu IMci pp. posłowie, aby marszałek i deputaci po skończeniu sejmu irremote już więcej ad trutinam miejsca inszego nie obierając prosto do grodu podpisane podawali, sub nullitate jeśliby gdzie poprawione były.

38. Praemiis et poena omnes Respublicae constat, a że praemia cessare muszą, kiedy bona regalia qui panis filiorum variis avellitur modis, stąd i posteritati praecluditur via ad bene merendum. Nie mają tedy IMć pp. posłowie na żadne awulzye i alienacye quocunque praetextu pozwalać i owszem prawem to osobliwem obostrzą, aby in posterum nie bywało takich alienacyi, na które protestacye na sejmie przeszłym zaszłe i które ob rebellionem ipso facto są zniesione aby nulliter były deklarowane.

39. Wiele stąd derivatur incommodi in Rempublicam, kiedy urzędów koronnych confunduntur iurisdictiones i jeden w drugiego władzę falcem suam immittit, urgebunt zatem IMci pp. posłowie nasi, aby wszystkich urzędów authoritas illaesa zostawała authoritate legis publicae obostrzona była. A iż ut plurrimum należy na tem Rzptej, aby z tych urzędów wielkiej buławy powaga in suo zostawała valore, bo ta nie tylko disciplinam militarem ale też rząd dobry, prawa i wolności nasze zatrzymuje, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby genus divisionum sublatum było i tak wojska cudzoziemskie jako też nasze polskie ad supremam wielkiej buławy potestatem według praw i konstytucyi eo nomine uchwalonych i zwyczajów dawnych ordinationes stanowisk, assygnacye chlebów przynależały. A iż quantumby ważył się kto in authoritatem jego ingerere, aby tak owy ex dellatione cuiusvis in instanti był na Trybunale ex speciali regestro sądzony.

40. Ius aerarii inter arcana libertatis jest, że tedy król IMć Zygmunt ś. p. restituit mennicę Rzptej, zatem cura jej należy statibus Reipublicae, interest na tym sejmie inire modum, aby wprawiona w dawną ryzę i do porządku dobrego przyprowadzona Reipublicae fruktyfikowała. A że na przeszłym sejmie zleciła była Rzpta milion wybić szelągów a jako fama jest, iż kilka

milionów wybito, cui bono cessit ta summa i co za pożytek accesit stąd Rzptej. A na kogoby się to pokazało iż własnemu swemu przywłaszczył tantum emolumenti pożytkowi, poenis capitis et confiscationis omnium bonorum tam mobilium quam immobilium karany być ma, o co in instanti sądzić go Respublica powinna. Taż minnica det rationem Reipublicae, gdzie się te srebra, którego tak wiele ledwie nie codziennie do minnicy wchodzi, obracają.

41. Retent nieboszczyka WIMci p. Bogusława Leszczyńskiego podskarbiego koronnego pilna ma być animadwersya, gdzie się podziały, ponieważ teraźniejszy IMć p. podskarbi nie miał się ich tykać. O co IMci pp. posłowie ujmą się serio, aby interresatores tych długów dali rachunek słuszny stanom Rzptej na przyszłym sejmie.

42. Klejnoty koronne, które ozdobą Rzptej są, a do tego niemałym kosztem od przodków naszych sprawione, od na zaś krwią obronione, przywrócone do skarbu koronnego być mają. O które komissya sejmami 1650 i 1659 aby do skutku przyprowadzona była a restytucya tych klejnotów według prawa IMć p. instygator koronny poprze sprawy, co promovere serio IMciom pp. posłom zlecamy.

43. Ponieważ o srebrach kościelnych stanęła konstytucya, iż na teraźniejszym sejmie ma ich być likwidacya, pilnie się upomnią IMć pp. posłowie i jak wiele na potrzeby Rzptej wyszło i przez kogo, aby ten dostateczny rachunek dał na tymże sejmie, instabunt.

44. Regimentarze tak polskich jako cudzoziemskich regimentów a pogotowiu duchowne osoby, które w obozie praesentes nie bywają i ci wszyscy co służby wojennej przy regimentach osobami swemi nie traktują, mają regimenta złożyć. A jeśliby z sumy na zasługi odebrali, jako niesłusznie wzięte znowu do skarbu powrócić.

45. Lustracya per constitutionem przeszłego sejmu naznaczona w ziemi naszej i po niektórych dobrach królewskich odprawiona exacte ma być trutynowana na przyszłym sejmie. Z której to aukcyej i commodi accessit Reipublicae dabit rationes skarb a IMć pp. lustratorowie jeśli ad normam legis się stosowali. Wójtostwa jednak według dawnych praw od lustracyej wolne zostawać mają.

46. Provocarunt in dubium mniej potrzebny wziąwszy skrupuł IMć pp. lustratorowie (bo jest wyraźnie dawne prawo, że dobra Reipublicae onerata summis non subiacent oneribus Reipublicae) że wdali się in lustracionem bonorum summis oneratorum nec correspondent proventui onych, jako to od starostwa halickiego za fortyfikacyą tego zamku pewne wsi WIMć p. staroście halickiemu są assekurowane. Mają IMć pp. posłowie ziemie naszej agere cum Republica i upraszać J. Kr. Mci, jakoby takowe prawa wcale konserwowane były i noviter obostrzone ne onerentur censu Reipublicae takowe dobra.

47. Ponieważ ardente bello siła należy na fortecach, osobliwie pogranicznych, nie tylko prywatnym powiatom ale saluti et conservationi patriae, skoro edocti sumus przez te wojny, tedy i na fortecy Rakowskiej krajom pokuckim od granice Wołoskie jako wiele należy, patuit to po kilka razy. Tę że IMć p. Bieniowski podczaszy halicki propriis sumptibus niemałym kosztem onerowawszy, substancyą swoją de nova erexit radice et munivit i hucusque continuare non desinit, za co na przyszłym sejmie ius emphiteuticum na dobra te do lat pewnych otrzymał, w tem iż ultra mentem Rzptej snać errore topographi jako to konstytucya ręką IMci p. marszałka podpisana explicat przypisano salvis oneribus Reipublicae et quartae, konserwacya zaś tak potrzebnej fortece ustawicznych potrzebuje expens a wsi jako pograniczne desolationibus subiectae, dla których i forteca, niemogąc mieć konserwacyi rujnować by się musiała, tedy starać się o to IMć pp. posłowie będą, o co fraterne prosimy IMciów, ponieważ ad communem dobra pospolitego należy utilitatem, aby te dobra, t. j. wsi Rakowiec wolnymi byli ab oneribus Reipublicae et solutione quartae.

48. Wiele takowych najduje się obywatelów, którzy dla znacznego spustoszenia, niektórzy dla zniesienia gruntu samego, iż tylko na tem miejscu popiół został a pokrzywy (herba

inutilis) rostą, kwarty z dzierżaw swych nie wydawali, dla którego nie oddania niektórzy sobie przywileje ad male narrata poupraszali, mają prosić IMci pp. posłowie J. Kr. Mci, aby takie przywileja przeciwko prawu uti semper bona non fructificantia wydane kassowane były a własnym restituantur possesorom. Któryby zaś dzierżawca przez te lata z desolowanych penitus dóbr i funditus zniesionych ad rationem albo całą płacił kwartę, żeby ab hinc in futurum potrącono było pro persoluto, ażby ta suma wyszła. Że tedy iure emphiteutico niektóre dobra królewskie są inonerowane, przeto aby te lata, pod które ab usu et possesionibus są exclusi possesores w nagrodę tych lat niepożytkowych następujące im były potrącone lata, majestatu J. Kr. Mci upraszać mają IMć pp. posłowie.

49. Dzieje się to z niemałą fatygą i trudami obywatelów ziemie naszej, że kwartę do Rawy per tantam distantiam odległości miejsca zawożą, przeto aby spokojniejsze i pobliższe miejsce ku wygodzie we Lwowie oddawania onej obmyślone było IMć pp. posłowie instabunt, która post lustrationem od sejmu, da Bóg przyszłego, ma być płacona in futurum, exclusis praeteritis annis.

50. Uszczerbkiem i to jest skarbu Rzptej, że wysłani IMć pp. komissarze na ujęcie wojska roku 1659 wziąwszy od Rzptej pewne kwoty pieniędzy, tam bonum Reipublicae poniechali opus i tej sobie zleconej nie kontinuowali funkcyej upomnieć się mają IMć pp. posłowie nasi, aby te pieniądze znowu do skarbu powrócone były.

51. Znaczna w tem enituit gonerositas et innata ku braci szlachcie i ich swobodom przychylność WIMci p. Andrzeja z Potoka Potockiego starosty halickiego, który mając dawne prawo dekretem najjaśniejszych królów IMci na wybieranie pewnych ciężarów w dobrach dziedzicznych szlacheckich lasach i połoninach do starostwa halickiego należących przysądzone, którego iż ex sola pietate i z miłości ku braci w kole naszem braterskiem się zrzeka i ab hinc nic sobie pretendować więcej przyrzeka, gratam eam IMci benivolentiam, któraby i potomnym pamiętna była wiekom zawdzięczenia godną uznaliśmy, zlecając IMciom pp. posłom, aby ea servilia onera w tem starostwie per constitutionem sejmu przyszłego z dóbr szlacheckich sublata były, a ktoby ab hinc czynił tales extorsiones, poenis convulsionis legum publicarum podlegał, o co forum w Trybunale ex regestro speciali warowane być mają.

52. W kożdej Rzptej aequalitas jest pomnożeniem wszystkiego dobrego, które żeby et in statu regni zachowana była, daleko więcej w sądach Trybunału koronnego stwierdzą prawem IMć pp. posłowie pro lege perpetua ferowanem, ażeby in posterum aż w lat sześć z województwa jednego marszałek trybunalski z którego raz będzie obrany electus na potem nie zostawał.

53. Dzieje się to z wielkiem bezprawiem, kiedy iurisdictiones confunduntur, rescripta króla IMci a oraz powaga majestatu pańskiego convellitur a sąd trybunalski w sprawy sobie nie należyte wdaje się i extra propositionem strony powodowej o rzeczy stanom koronnym kognicyi podległe iudicata formuje, które iudicata ponieważ na przeszłym Trybunale innocenter passus est IMć p. Stanisławski chorąży halicki dobrze Rzptej zalecony, pokorną za nim wniosą IMć pp. posłowie instancyą żeby ta kondemnata poenae infamiae kassowana była i amnystya perpetua osobę jego okrywająca stanęła, a więcej takowe sprawy iudicatis non subsint tribunalitiis.

54. Lubo wielu konstytucyami przeszłemi cautum est, ażeby nikt extra forum competens nie był pociągany, przecie jednak niespokojne geniusze zwykli ludzi trudnić a sprawy mere ziemskim albo grodzkim urzędom należyte do sądów marszałkowskich zadwornych i sejmowych także trybunalskich, etiam w rzeczach, o które między stronami kontrakty i zapisy zaszły trudnić i pociągać. Tedy reassumując konstytucye przeszłe in similibus ustanowione instabunt IMć pp. posłowie i gorąco króla IMci prosić będą, aby takowe sprawy na sejmie przyszłym sądzone nie były i owszem na takowych ewokatach poena per legem publicam była podwyższona.

55. I w sprawach duchownych ratione fundorum ad ecclesiam non pertinentes w Trybunale koronnym remissy osobom świeckim cum preiudicio bywają odcięte, w czem ukrzywdzonym czuje się być IMć p. Samuel Czołhański, na którym z niedopuszczenia takich remissiej ex quo iudex w roku 1658 małżonce jego i synu kondemnata poenae infamiae stanęła w Trybunale lubelskim, żeby na potem takowe remissy dopuszczone przez Trybunał bywały sub nullitate iudicatorum. Deputaci duchowni tak jako świeccy w lat cztery bywać mają pod nieważnością elekcyi. A ta condemnata jako nieprawnie ferowana cassata et annihilata była, prośbę ad ordines regni IMć pp. posłowie wniosą.

56. Sprawy, które są ratione bonorum regalium et controversorum inter statum saecularem et spiritualem sejmami decydowane, aby więcej in dubium wokowane i mandatami prowokowane nie były IMć pp. posłowie nasi do majestatu J. Kr. Mci do koła rycerskiego wniosą instancyą. Także bona Perehinsko dobrom Rzptej dekretami sejmowymi adiudicata aby więcej prawnej po sejmach weksacyi de titulo iuris regalis nie poniosły, invigilabunt.

57. Supplementy wojskowe aby w tych krajach tu nie bywały, ale tam gdzie same wojska konstytucye mają providebunt IMć pp. posłowie.

58. De praesidiis na zamkach Kamieńca, Halicza, Trembowli, Mohylowie, Ożaryńcach, jako przy pograniczu bliżej niebespieczeństwom podległych, IMcie pp. hetmani konferencyą uczynią.

59. Na instancyą O. Metropolity kijowskiego IMcie pp. posłowie instabunt, aby cerkwi słuckiej praeiudicatum się nie działo, intimabunt też o uspokojenie religii ruskiej nie w Uniej będącej według praw dawnych o tem opisanych.

60. Na komissye, które per legem publicam bywają postanowione, aby żadne reskrypta nie wychodziły sub nullitate, a jeżeliby wydane były, nic obesse w odprawowaniu negotiorum publicorum nie będą mogły, i ktoby je sobie wyprosił albo wyjednał poenis de convulsione legum publicarum ma subesse.

61. O komissyej do Wołoch ziemie halickiej instare mają IMci pp. posłowie, aby znowu była konstytucyą noviter warowana, która absentia duorum vel trium nie ma być odłożona i takim będzie obwarowana sposobem, iż władzej pomienionych komisarzów każdy suberit inculpatus etiam in criminalibus praevia inquisitione.

62. Toties obywatele powiatu kołomyjskiego queruluntur i artykuły na sejmy formują, aby gród kołomyjski otwarty był, w którymby protestacye, obdukcye relacye, plenipotencye były przyjmowane, które ich desideria, iż do tych czas skutku nie wzięły, mają na tym sejmie effekt swój wziąć.

63. O poddane dziedziczne zbiegłe process aby był skrócony, amputata dilatione maioris, exemptus et declarationis apud remissionem ex astito termino. A ziemstwa do grodu pozwy ad banniendum wydawane być mają sublatis terminis interponuntur et decernuntur.

64. Wielkie się praeiudicium dzieje prawu pospolitemu i przywilejom miast koronnych i Rzptej ziemskich i duchownych, że pp. obywatele miasta Lwowa nie kontentując się nad wiadomość i zezwolenie Rzptej wyjednanymi sobie in suspenso zostającymi przywilejami, ad privatas J. Kr. Mci litteras, in praeiudicium wolności praw vicinarum civitatum, cum male narratis in aggravationem udają się, inszych miast znosząc prawa, przeto aby i respektem prerogatywy slacheckiej i respektem składu lwowskiego przeciw prawu pretendowanego prawo postanowione i te składy cum interpositione na prywatne wymysły poenarum zniesione były instabunt IMć pp. posłowie nasi.

65. Akcyza która przeszłą konstytucyą jest już zniesiona po państwach J. Kr. Mci więcej currere nie ma ani IMć pp. posłowie na nie pozwalać nie będą.

66. Petita. Wniosą też oraz IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i Rzptej instancyą i gorącą prośbę naszą za IMcią p. Alexandrem Gruszeckim cześnikiem halickim, któremu skoro lata broń

dźwigać pozwoliły zaraz nastąpił na miejsce rodzica swego także z młodości aż do sędziwego włosa służącego w wojsku J. Kr. Mci w Ukrainie, (ponoszącego i więzienie pogańskie) w Moskwie, w Prusiech oraz i krew i substancyą na szańc podawszy, własny albowiem zpłacheć swój ziemiański zastawiwszy na zaciąg kompaniej przyszedł o reszt, że do tego obojga i uczciwe przyłożyć musiał, będąc przykryty infamią od pożycia ludka swego. A z tej przyczyny, iż zasłużone jego summa sześciu tysięcy aż dotąd w skarbie zostawa, która aby sine dilatione omni onemu oddana była, gorącą wniosą za nim IMć pp. posłowie prośbę naszą, gdyż nie tylko iustum est suum cuique tribuere, ale i kommiseracyej godna, gdy żołnierz inopia perit a z wiekiem o sławę przychodzi na sławę, służąc.

67. Jeśliby do traktatów z carem moskiewskim przyjść miało, aby rodzic IMci p. Walentego Kalinowskiego był na pamięci u J. Kr. Mci i Rzptej w więzieniu na ten czas w stolicy będący także i IMć p. Czaplicki.

68. Lubo już wyrażone zaszło prawo przeszłego sejmu anni 1658, iż causae jakimkolwiek pretekstem, komuby z obywatelów ziem zadane były w amnistią iść mają i cale a Republica condonantur, przecie jednak, iż na tymże sejmie zaczęty proces z IMcią p. Stanisławem Rzeckowskim obywatelem ziemi naszej mniej słusznie ratione perduellionis nastąpił, przeto aby cale był kassowany per constitutionem instabunt IMć pp. posłowie ziemi naszej.

69. O zabicie IMci p. Kosińskiego, który od rąk IMci p. Sapihi pisarza polnego koronnego decessit, iż infamią w Trybunale lubelskim otrzymaną, per constitutionem strony niepojednawszy contra legem zniósł, tedy ta konstytucya jako prawu pospolitemu się sprzeciwiająca ma być kassowana, a zatem i poena publica in suo robore zostawać.

70. Będą w pamięci mieli IMć pp. posłowie nasi desiderium urodzonego p. Daniela Makowskiego leśniczego kałuskiego, aby przywilej od J. Kr. Mci p. n. m. jemu za listem JW IMci p. wojewody sendomirskiego starosty kałuskiego na dwie czetwertynie pola nazwanego Baranowszczyzna we wsi Zagórki i starostwa kałuskiego danego approbacya stanęła.

71. Przyczynią się IMć pp. posłowie nasi, aby jeszcze Jacka Świętego fundacya desolata przez nieprzyjaciół różnych w mieście halickiem przy kościele Św. Anny teraz świeża renowata mogła particula łaski Rzptej tychże dobr do starostwa halickiego należących potiri, t. j. Horostkowa gruntu z kilku poddanych z młynkiem także.

72. Ponieważ pietas dobrodziejów w promocyi chwały Bożej exclusa być niema, owszem taka largitas premiis aeternis płacona bywa, wniosą instancyą swoją IMć pp. posłowie, upraszając króla IMci za konwentem OO. Karmelitów trembowelskich, którym żeby wieś Boryczówkę nazwaną, do starostwa trembowelskiego należącą, miłościwie conferre raczył i munificencyej swojej królewskiej niezawartą onym pokazał rękę.

73. Te tedy wszystkie artykuty desideria i instancye nasze mając od nas sobie zlecone IMć pp. posłowie nasi pilnego starania przyłożą, aby efekt swój wzięły, niemniej czule przestrzegając na tem tam miejscu, iżby się nic w poprzek prawu nie działo. A na ten czas podpisane ręką IMci p. marszałka koła naszego do akt grodzkich halickich według zwyczaju podane mają być. Działo się w Haliczu die 21 Martii anno Domini 1661. Jan Teodoryk Potocki podkomorzy ziemie halickiej i marszałek koła rycerskiego r. s.

Castr. Hal. Rel. 152 p. 206—233.

111.

Halicz, 8 sierpnia 1661.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów jej, zjechawszy się na dzień ósmy miesiąca sierpnia do Halicza na sejmik relacyjny nam przez JMciów pp. posłów naszych obdestynowany dla odebrania od JMciów relacyej transactionis sejmu przeszłego w Warszawie odprawionego, którego iż konstytucyi autentycznych dotąd mieć i w sprawach Rzptej, quo ad bonum publicum dostatecznieśmy się znieść nie mogli, na to, co nam na ten czas ex relatione JMciów patuit to i względem podatków na zapłatę wojsku w borgu zostającemu, których mora musiałaby być nam i Rzptej nociva namówiliśmy się między sobą i laudum postanowili takowe, aby przychylając się eo nomine do konstytucyej i deklaracyej JMciów pp. posłów naszych podymnych dwadzieścia i dwoje na rat trzy wydaliśmy (sic) które submittujemy się salvis abjuratis do rąk JMciów pp. poborców niżej mianowanych wydać i zapłacić sposobem takowym.

2. Naprzód teraz podymnych dziesięć, których exakcya ma się począć a die 15 praesentis a kończyć się ma die 15 Septembris cum abiuratis desolatorum, która tak wojnami, jako przez hyberna żołnierskie w tych krajach po Mohilowskie odprawione nastąpić znacznie musiały. Poddani nasi tak z miast, miasteczek jako i wsiów tam super desertata, jako też super quantitatem restantium domorum do płacenia podymnego powinnych ma każdy uczynić abjuratę w grodzie własnym. Od których abjurat gród niema więcej jedno pięć groszy brać a z domów i z chałup osiadłych ostatki iuxta mentem constitutionis anni 1629 oddać do rąk JMć p. poborcy, drugie zaś dwie racie według pomienionych abjurat na pierwszą ratę odprawionych p. poborca odbierać będzie powinien, z tym jednak dokładem, iż jeśliby strzeż Boże spustoszenie jakie ziemi naszej w tym czasie nastąpić miało, tedy i w tamtych ratach abjurata desertatorum futurorum iść mają.

3. Które to pieniądze z dziesięciu podymnych na ten czas wybrane JMć p. poborca nasz do Lwowa na przyszłą komissyą zapłaty wojska konstytucyą oznaczoną odwieść, a rachunek z skarbem uczyniwszy, ratione abiuratorum gotowe pieniądze do skarbu ani nie na żadne assygnacye skarbowe ale według dyspozycyej JMciów pp. komisarzów na zapłatę wojsku i pułkowi temu, któremu naznaczone były, oddać i odliczyć w czem fidem tak WJMci p. komisarza naszego jako i JMci p. poborcę oneramus.

4. Do wybierania tych dziesiąciu podymnych uprosiliśmy JMci p. Gabryela Silnickiego łowczego lwowskiego, którego in rebus agendis dexteritas jest nam dobrze wiadoma, zlecając to JMci, aby w wybieraniu tych podymnych vigilanter chodził, którzy przysięgę według prawa odprawiwszy pewniśmy, że satisfaciet w tem desiderio nostro, naznaczając JMci od kwitów po złotemu jednemu, z czego już i odwóz do Lwowa obmyśleć powinien a dignam meritis i pracom JMci na teraźniejszym sejmie podjętym dalszemu czasowi zleciwszy recompensam, teraz na podatki i koszty JMci respektując naznaczyliśmy zł. 1.000 z czopowego da Pan Bóg przyszłego do wypłacenia, które na elekcye deputackie JMciom pp. arendarzowi od nas pro illo tempore obranemu wypłacić także i respektem desolacyej domków OO. Dominikanów rohatyńskich na teraźniejszym sejmiku uwolnionych z tegoż czopowego ma mu być oddano do podymnych pieniędzy zł. 42 na komissyą przyszłą.

5. Do drugich zaś dwóch rat, których czasu solucyej dla defektu konstytucyej niewiemy chyba na sejmiku deputackim opiszemy, obraliśmy za poborcę JMć p. Mikołaja Kunaszowskiego

komornika ziemskiego halickiego, który według kwitów tych poślednich to podymne na raty odbierać będzie; onemu względem kwitowego i pewnych expens pozwoliliśmy brać kwitowe przy każdej racie po groszy 24. Który to p. poborca wybrane według rat pieniądze za wiadomością i dyspozycyą IMć p. komisarza ziemi halickiej na zapłatę wojsku szczególną oddawać i wypłacać tu w Haliczu będzie powinien za kwitami W. komisarza naszego.

6. A my też podatki sub poenis et rigore constitutionibus regni descriptis oddawać powinniśmy. In detentores egzekucyą nieodwłoczną IMć pp. starostowie zaraz po otrzymaniu kondemnat czynić mają przez urząd swój albo wicesgerenta przysięgłego sub rigore legum na IMciów postanowionych, żeby się remora żadna w zapłacie wojsku przez to nie działa, z tym dokładem, aby IMć pp. poborcy pieniądzmi i monetą jako teraz currit od poddanych naszych nie brakowali i żadnych za to kontentacyi nie wyciągali. A da P. Bóg na przyszłym sejmiku elekcyej deputackiej konformując się do konstytucyej dalszych potrzebach Rzptej, które ziemię naszą concernunt, przejrzawszy się w konstytucyach, które nam dotąd kancellarya króla JMci nie odesłała, wolność sobie in eodem vigore legis jako się dnia dzisiejszego odprawuje sejmik namowy zostawiwszy, tamże i czopowe z prasołką dalsze według zwyczaju postanowimy.

7. Z którego czopowego iż WIMć p. starosty halickiego dwa tysiące zł. na zatrzymanie dalsze praesidium, które w fortecy halickiej przy teraźniejszych niebespieczeństwach ojczyzny naszej necessario zostawać musi asekurujemy.

8. Uprosiliśmy też pomienionego IMć p. starosty halickiego za komisarza naszego tak do komissyej teraźniejszej lwowskiej, jako i na potem dalszej płacy wojskowej, któremu że się tego ciężaru libenter podjął uprzejmą naszą powolność wszelakiemi okazyami oświadczenie winniśmy prośbą naszą ex fide w tem obligując IMci, aby nietylko do odebrania zasług krwawych wojsku naszemu pro posse dopomógł, ażeby się te podatki przez Rzptą postąpione nie na co inszego jedno na zapłatę wojsku obrócili, tak też żeby przy tejże zapłacie wojskowej, tych szkód, które ponieśliśmy od wojska, tak przez chleb po Mohilowskiej w ziemi nasze wojsku wydany, jako i insze od chorągwi pochodzących podjęte damna, które na komissyej przyszłej komprobować będą z drugich rat poborowych aby nam nagrodzone były i także przeszłe chleby i pieniądze karmowe przez nas wydane w zasługi wojsku potrącone.

9. A że p. poborca nasz przeszły IMć p. skarbnik halicki nie oddał pieniędzy, które na podatki przeszły i równo z innemi województwy naznaczywszy wydaliśmy, tedy o to termin IMci na komissyej przyszłej we Lwowie dać naznaczamy i IMć p. komisarza naszego użyliśmy aby tego dojrzał tamże, jakoby się in praeceptis przez niego wojsku dosyć się stało i ta suma przezeń wydana tak w pobory jako i w zimowy chleb według inszych województw potrąconą nam była.

10. Na pilną naszą potrzebę na teraźniejszym sejmiku dał IMć p. marszałek nasz zł. 200 to że onego dojdą od IMć p. arendarza przeszłego czopowego na sejmiku deputackim assekurujemy. Którą to naszą zgodną namowę zleciliśmy IMć p. marszałkowi koła naszego podpisawszy i zapieczętowawszy do grodu podać. Działo się w Haliczu die 8 Augusti roku Pańskiego 166 pierwszego. Stanisław Głowińki sędzia ziemski halicki marszałek sejmiku relationis.

Castr. Tremb. Rel. 135 p. 477—481; Castr. Hal Rel. 152 p. 696—700.

112.

Halicz, 12 września 1661.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów do niej należących zjechawszy się na dzień dwunasty miesiąca sierpnia (sic) roku teraźniejszego do Halicza na sejmik electionis deputata prawem pospolitem naznaczony, akomodując się intentioni publicae ziemie naszej halickiej necessitati, naprzód obraliśmy sobie zgodnie za deputata na Trybunał generalny lubelski JO. książęcia JMć Michała Czartoryskiego wojewodę wołyńskiego.

2. A że względem niewystawienia z druku konstitucyej pro termino sejmiku relationis do aktu teraźniejszego sejmiku pro meliori informatione we wszystkiem niemal suspenzę sobie uczyniliśmy byli, tedy za przyniesieniem drukowanych już konstytucyi z przeszłego blisko sejmu na sejmik teraźniejszy iż constat, że niektóre przeciwko prawu pospolitemu i wolnościom naszym szlacheckim stanęły puncta, tedy na nie w kole naszem protestując się wszyscy i one inwalidując, te solennem manifestationem zanosimy, a mianowicie w punkcie alienationis bonorum Reipublicae generaliter omnium in haereditatem osobom niektórym na teraźniejszym sejmie obróconych, co posłowie nasi inhaerendo instrukcyej od nas sobie danej na sejm z inszymi pany posłami przez protestacyą tak w senacie jako w grodzie warszawskim uczynioną reprobarunt. Której i my insistendo nie tylko na teraźniejszym sejmiku protestamur, ale i protestacyą rękami naszemi podpisaną do akt grodzkich halickich przez marszałka koła naszego podajemy. Więc i w inszych punktach, które prawo pospolite z nachyleniem wolności naszych znoszą albo praeter intentionem et sensum Reipublicae uczynione albo odmienione lubo prywatnymi uniwersałami cum confusione publicorum statuum reformowane zostawały abo zostają, cavendo aby na potem takowe abo tym podobne cum praeiudicio praw i wolności naszych nie najdowały się inconvenientia, czego wszystkiego na przyszłym da Bóg sejmie domówić się, kto by był przyczyną wymacać zostawujemy reserwę strzeż Boże jakiej waryacyej albo defektu mianowicie w prowentach publicznych, że to non nostra culpa ale turbulenta inusitata variatione praw stało się.

3. Więc że cztery pobory przez konstytucyą na komisyą lwowską wnieść Rzpta iniunxit wszystkim województwom, których jeszcze ziemia nasza nie wydała, tedy nie chcąc w tem deesse intentioni et necessitati Reipublicae naznaczamy czas ab actu sejmiku teraźniejszego niedziel cztery, iż te pobory cztery podług poślednich kwitów poborowych in spatio czterech niedziel do rąk IMci p. Gabryela Silnickiego łowczego lwowskiego poborcę naszego oddawane być mają, któremu od kwitu groszy dwanaście naznaczamy. Po temże wydaniu czterech poborów drugie dwanaście podymnego na dwie racie przez konstytucyą mianowane, t. j. jedne pro die decima quinta mensis Aprilis anni millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi, drugą pro die decima quinta mensis Octobris anni millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi także do rąk IMci p. Kunaszewskiego oddawane być mają, który to p. Kunaszewski z pozwolonego sobie od kwitu po dwudziestu czterech groszy solarium zł. czterysta na restauracyą ksiąg ziemskich oddać będzie powinien.

4. Nadtoż na tym sejmiku electionis deputata, jako zwyczaj niesie, administrator czopowego i prasołki ziemie naszej z przeszłego roku administracyej słuszną uczynił calculationem, onego z zapłacenia sumy czterech tysięcy na przeszły rok służącej kwitujemy.

[1] Ob. Nr. następujący

5. A iż na ten rok tenże mianowany administrator IMć p. Stanisław Jastrzębski wojski ziemie halickiej swoję obtulit operam i jeszcze wyższą tego prowentu uczynił aukcyą, a to tak iż co pierwej cztery tylko dawał tysiące teraz ośm set zł. nad cztery tysiące dać submituje, tedy ad submissionem talem IMci my wszyscy zgodnie a die decima quinta praesentis do roku czopowego i prasułki administracyą za cztery tysiące i ośm set zł. puściliśmy, salva defalcata strzeż Boże nieprzyjaciela koronnego, powietrza et id genus cum evictione generali od skarbu koronnego. Chcąc to jednak mieć po IMci, aby żadnej aukcyej prasołki z uciążeniem poddanych naszych nie czynił i kwitów ze sto nie odmieniał, ale za jednym kwitem, jako zwyczaj niesie odmyciwszy po groszy dwunastu od woza jednego żeby wolno do roku chodzić i gościć poddanym naszym. Wczem jeśliby jaka pokazała się przez substitutów aggrawacya, za niedosyć uczynieniem decuplam podpadać będzie powinien refusionem.

6. Ponieważ jednak tak publiczne całej Rzptej jako ziemie naszej i powiatów potrzeby, mianowicie in conservatione fortec iustum exigunt inpendium, z tych pięciu tysięcy bez dwóch set zł. na praesidium zamku halickiego dwa tysiąca zł. p. do rąk IMci p. starosty halickiego abo IMci na to ordynowanego substytuta na praesidium trembowelskiego zamku zł. sześć set, IMci p. sędziemu naszemu ziemskiemu halickiemu zł. dwieście pożyczanych, IMci p. Gabryelowi Silnickiemu na przeszłym sejmiku relationis naznaczony tysiąc zł., IMci p. Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu wojskiemu halickiemu podług assekuracyej z sejmiku anni millesimi sexcentesimi sexagesimi danej florenów dziewięć set ośmdziesiąt sześć wydać naznaczamy, obiecując to przyjąć in rationibus; ostatek zaś na dalsze potrzeby zachowując, cavendo tego, aby ten prowent na żadne w dalszym czasie nie obracał się largitiones ale necessitatibus ziemie naszej in casum zachowany był.

7. A iż ex remissa sądu trybunału powiatowego ad decisionem koła naszego przyszła sprawa z niektórymi powiatu trembowelskiego obywatelami penitus zniszczonego o nieoddanie ex impedimento hostilitatis anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono podymnego, jako o tem requisitio iuridica et revisio bonorum docet, na co iurament nakazany, tedy iż mało co z tej przysięgi obvenitur, bo rzadko komu jeśli z której przysięgać majętności że bona devastata, przez co compati raczej quam urgere juramentum zdało się, tedy nomine totius conventus tym wszystkim przysięga odpuszczona być deklaruje się.

8. A że delatum in consensu nostro, iż panowie skarbowi administratorowie nad prawo dawne i świeże cum praeiudicio bonorum haereditariorum przykomorki nowe sobie w dobrach i wsiach dziedzicznych wymyślają i exakcye stanowią, przeto takowym jako violatoribus legum resistere iniuriatis et iniuriandis moc dajemy i te exakcye prawu przeciwne laudo nostro praesenti per legem novellam approbato znosimy. To tedy laudum zgodnie od nas postanowione i utwierdzone IMć p. marszałek podpisawszy ręką swą przy pieczęci do ksiąg grodzkich halickich poda. Działo się w Haliczu die duodecima Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo primo. Piotr Felician Telephus marszałek koła rycerskiego sejmiku haickiej ziemie.

Castr. Hal. Rel. 152 p. 800—803.

113.

Halicz, 12 września 1661.

Ziemianie haliccy na sejmiku halickim zgromadzeni zakładają protest przeciwko uchwale sejmowej dotyczącej alienacyi dóbr Rzptej.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemie halickiej powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego na sejmik electionis deputata dnia dzisiejszego dwunastego września roku 1661 do Halicza na miejsce consultom naszym zwyczajne zgromadzeni, jako skoro z przeszłego sejmu konstytucye dziś nam za staraniem urzędu naszego grodzkiego z Warszawy nadniesione przeczytaliśmy, zarazem inhaerendo protestacyej na sejmie przez IM pp. posłów naszych i województwa krakowskiego w grodzie warszawskim uczynionej, że nie podług instrukcyej J. Kr. Mci na sejmiki sejmowe i naszej IMciom pp. posłom na sejm de non alienandis bonis Reipublicae dannej przeciwne i nie zezwolone in volumen legum weszło prawo protestamur generice na wszystkie avulsiones et alienationes bonorum Reipublicae et variationes proficuarum constitutionum przez uniwersały różne z kancelaryej J. Kr. Mci wydane intercessas i te cum variationibus jako praeiudiciosas prawu pospolitemu declaramus i na sejmie da Bóg przyszłym domówić się pollicemur, aby jako nieważne alienationes et avulsiones ex volumine legum eliminować i takowe variationes prawem obostrzone były. O co iterato protestando na tę naszą protestacyą podpisując się i tę protestacyą IMci p. marszałkowi naszemu do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Michał Czatoryski wojewoda wołyński, Jan Potocki na Potoku, Stanisław Głowiński sędzia ziemi halickiej, Krzysztof Strzemeski P. H., Mikołaj Truskolaski miecznik ziemi lwowski, Jan Stanisław Jastrzębski wojski P. G. halicki, Walenty Kalinowski, Stanisław Kuropatwa, Stefan Babski pisarz grodzki trembowelski, W. Baworowski, Wojciech Dąmbrowski, Szymon Tuczyński, Mikołaj Kunaszewśki K. Z. H., Aleksander Stoiński, Jan Więckowski komornik ziemi halickiej, Jan Skopowski, Michał Ciekliński, Marcin Bystrzejowski wójt halicki, Jakób Łabęcki, Samuel Kropiwnicki, Paweł Brzeziński, Piotr Michał Stoiński, Stanisław Sulima Zalewski, Marcin Marsiawski, Wojciech Reklowski, Jan Rakowski, Mikołaj Zaleski, Grzegorz Przyłuski wojski czerwonogrodzki, Zbigniew Chomętowski, Remian Chomętowski, Jan Dąbrowski, Adam Kurdwanowski, Franciszek Prostynski, Maciej Rakowski podstoli nowogrodzki, Stanisław Dąmbski, Stanisław Rzeczkowski, Stanisław Chojnacki, Jan z Suczkowic Kmita, Piotr z Myśliszewic Myśliszewski, Alexander Stoiński, Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki, Paweł Bronowski, Jerzy Mrozowicki z Mrozowic pisarz ziemski halicki sekretarz J. Kr. Mci.

Castr. Hal. Rel. 152 p. 803—804.

114.

Halicz, 3 lutego 1662.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej na dzień dzisiejszy do Halicza na kontynuacyą sejmiku przedsejmowego od nas za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m.[1] die vigesima tertia tegoż miesiąca zaczętego zjechawszy się, takową zgodną postanowiliśmy

[1] Castr. Hal. 153 p. 995. Orędzie króla.

uchwałę, stosując się do instrukcyi J. Kr. Mci p. n. m., zwłaszcza in tam urgenti Reipublicae necessitate, gdy wojsko J. Kr. Mci i Rzptej dobrze zasłużonych nie może odebrać zasług, dwanaście podymnych salvis abiuratis, jako pierwej, już nie na dwie racye, ale oraz durantibus comitiis wydać uchwaliliśmy. Których dwanaście podymnych exakcya zaczynać się ma decima Februarii a kończyć się ma sexta Martii cum abiuratis desolatorum. Od których abjurat gród nie ma więcej tylko pięć groszy brać.

2. Obraliśmy za poborcę IMć p. Mikołaja Kunaszewskiego komornika ziemskiego halickiego, który według kwitów poślednich te podymnych dwanaście razem odbierać będzie; onemu względem kwitowego pozwoliliśmy brać po złotemu, tak jednak, aby onemu ośmnaście groszy in recompensam laboris poszło, residuum zaś dwanaście groszy powinien oddać do rąk IMci p. Gabryela Sienickiego łowczego lwowskiego poborcy przeszłego in supplementum sześciuset pięćdziesiąt zł., które za konsensem naszym na sejmiku teraźniejszym wydał z pierwszych podymnych na ukontentowanie IMć pp. posłów wojskowych. A te wybrane przez IMci poborcę dwanaście podymnych secundum mentem pierwszego laudum naszego, nie do skarbu ani na żadne asygnacye skarbowe, ale według dyspozycyej sejmu da Pan Bóg przyszłego któremu pułkowi naznaczane będą oddać i odliczyć powinien będzie IMć p. poborca nasz.

3. Więc że WIMć p. Andrzej z Potoka Potocki halicki, kołomyjski leżajski starosta jako per constitutionem komisarzem naznaczony, tak i od nas na przeszłym relationis sejmiku uproszony, że się tego ciężaru i teraz podjął ex vi przeszłego laudum usilnie prośbami effecimus, w tym tedy punkcie IMć p. poborca nasz respektem IMci p. komisarza naszego referować się ma do przeszłego sejmiku relationis.

4. Z wielkim niewczasem ziemi naszej być to musi, a za ostatnim prawie ubogich poddanych zniszczeniem, iż ludzi swawolnych niemałe po dobrach szlacheckich włóczą się kupy, tak tedy mieć chcemy, iż kiedy która chorągiew dać sprawy o sobie nie będzie umiała i listu przypowiednego nie pokaże tedy jako swawolnych za uniwersałem WWIMć p. podkomorzego halickiego albo IMć p. starosty znosić, uti publicae securitatis violatores, wolno będzie. Które to nasze zgodne laudum, causa publici boni namówione, zleciliśmy IMci p. marszałkowi koła naszego przepisawszy i zapieczętowawszy do grodu podać. Działo się w Haliczu tertia Februarii 1662. Jan Potocki marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Tremb. Fragm. 229 p. 173—175, tudzież Ibid. p. 177—179.

115.

Halicz, 4 lutego 1662.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. My dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa ruskiego ziemie halickiej z powiatami do niej należącymi, za uniwersałami J. Kr. Mci p. n. m. sejm dwuniedzielny warszawski poprzedzającemi zjachawszy się na sejmik dnia 23 miesiąca stycznia tu w Haliczu na miejsce sejmikom odprawującym się z przodków naszych zwyczajne z powinną do nas wiernych poddanych rewerencyą posła J. Kr. Mci p. n. m., przyjąwszy instrukcyej do nas przysłanej wysłuchawszy, te niżej opisane artykuły na desideria od J. Kr. Mci amore pacificandae patriae et studio boni publici promovendi postanowiliśmy zlecając to IMciom pp. posłom e medio nostri obranym WIMci p. Andrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu etc. staroście, IMci p. Wojciechowi Dominikowi Bieniewskiemu podczaszemu halickiemu, IMć

p. Janowi na Potoku i Buczaczu Potockiemu wojewodzicowi bracławskiemu, IMci p. Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu wojskiemu i pisarzowi grodzkiemu halickiemu, IMci p. Piotrowi Felicianowi Telefusowi rotmistrzowi J. Kr. Mci, IMci p. Hieronimowi Kuropatnickiemu negotium tractandi.

2. Już to trzynasty rok szczęśliwego panowania J. Kr. Mci p. n. m. niebo łaskawe toczy, jako za odwagą pańskiego zdrowia ta Rzpta od wszystkich postronnych i nieprzyjaźnych narodów osądzona na zginienie, tymże, którzy ją rujnowali est formidabilis. Sama teraźniejsza J. Kr. Mci p. n. m. gloriosa apud omnem posteritatem expedycya, odebrana z rąk nieprzyjacielskich W. Księstwa Litewskiego stolica ojcowskie wystawia na widok światu o tej Rzpltej pieczołowanie. Powinne tedy majestatowi najjaśniejszemu J. Kr. Mci p. n. m. za tę ojcowską sollicitudinem oddadzą podziękowanie IMć pp. posłowie nasi życząc, aby J. Kr. Mć p. n. m. aequare mógł wiekiem najjaśniejszego Zygmunta Pana ojca swego, którego już gloriosis aequavit triumphis.

3. Patrzy na to nietylko świat polski ale całe septentrio, jako codzienną pracą fatygami około dobra pospolitego JWIMci pp. hetmani koronni florent dexteritate dies et noctes impendunt; te aby zalecone były najjaśniejszemu majestatowi J. Kr. Mci i Rzptej quanto dexterius fraterne to IMć pp. posłom zlecamy i prosimy. Expensa zasię na potrzeby Rzptej erogowane aby effectualiter oddane były et in posterum aby Rzpta recempensam expensarum JW. pp. hetmanom ex proventibus Regni certam et effectivam obmyśliła omnibus rationibus et dexteritate starać się o to będą, ponieważ wiele na tem całości Rzptej należy.

4. Zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby do żadnych traktowania materyi nie przystępowali, tylko do tych, które są przez instrukcyą na sejmiku naszym proponowane, tego quam dexterrime przestrzegając, aby te negotia Reipublicae w samej tylko poselskiej izbie a potem w senacie a nie po klasztorach ani sessyach prywatnych traktowane były, w czem fide, honore et conscientia IMciów pp. posłów naszych obowiązujemy.

5. Alienatio bonorum regalium ponieważ annihilat bona terrestria, a ta że przeciwko wyraźnej instrukcyej J. Kr. Mci na sejmiki przeszłego sejmu wydanej et ultra mentem Reipublicae, jako o tem protestacye zaszły stanęła, ante omnia IMć pp. posłowie nasi nie przystępując do żadnej materyej, aż ta konstytucya totaliter annihilowana będzie i aby in posterum takowych mankamentów nie było omnes rationes instabunt pp. posłowie nasi.

6. A że primarie zapłata wojsku J. Kr. Mci na teraźniejszym sejmie od stanów koronnych traktowana być powinna, tedy IMć pp. posłowie nasi znosić się mają ze wszystkiemi Stanami Rzptej do zapłacenia krwawych zasług wojsku J. Kr. Mci.

7. Edocta tot damnorum documentis Respublica jako sine ordine satisfactionis przez ten czas ardentis belli enervatae sunt substancye szlacheckie i ubogich poddanych nullo fructu Reipublicae przez ustawiczne kontrybucye a to propter discordiam i skarbowem mimo intencyą Rzptej szafowaniem, w czem wojska J. Kr. Mci nie mogły należytych i krwawych otrzymać zasług, Rzpta za się zostaje exhausta, ponieważ tedy ordo est anima rerum i niepodobna aby się kiedy Rzpta eliberować mogła ab hoc onere sine pecunia et ordine satisfactionis, tedy IMć pp. posłowie nasi obmyśliwszy cum Republica satysfakcyą ad ordinem satisfactionis talem przystąpią, t. j. aby województwa i ziemie ducta proportione et qualitate każdy przez się dług wojskowy wypłacał, do czego nullo modo et colore aby skarb nie interesował się, IMć pp. posłowie nasi instabunt. Co aby do prędszego efektu quanto exquisitius przyszło o sądy trybunalskie po województwach i ziemiach per constitutionem starać się będą. Do których sądów obrani na sejmikach relationis pp. deputaci sprawy skarbowe praevio iuramento iuxta rotham Trybunału radomskiego (po którym cale nic) województwa i ziemie swoje sądzić mają.

8. Należy vel maxime do zapłacenia długu wojskowego optima komisyej constitutio, usilnie się tedy IMć pp. posłowie starać będą, aby IMć p. komisarze tak z senatu jako i z izby poselskiej deputowani byli do IMciów pp. hetmanów po czterech per electionem nie przez po-

dawanie p. marszałka poselskiego i aby auctoritas tejże komissyej cum securitate lege circumscripta była, na której każdy ukrzywdzony sprawiedliwość dochodzić by mógł. Także assygnacye secundum rationes długu wojskowego in quantitatem sum po województwach i ziemiach wynaleść mają.

9. A gdy wojska J. Kr. Mci za krwawe zasługi swoje odniosą satysfakcyą, aby Rzpta certum numerum secundum quantitatem proventuum Rzptej i kwarty wojsko redukowała tak jednak, aby ad omnem necessitatem wszystkie województwa i powiaty viritim opanowały się pospolitem ruszeniem iuxta facultates starać się o to IMci pp. posłowie będą. Także regimenty cudzoziemskie aby zmniejszone były expedit Reipublicae trzysta najwięcej w sobie mając ludzi, oficyerowie zasię szlachta bene possessionati być mają pilnemu staraniu IMciom pp. posłom naszym zlecamy.

10. Niemała i stąd do zapłaty wojsk J. Kr. Mci pieniędzy aukcya przypaść by mogła, gdyby rationem na sejmie zaraz przyszłym tak Ormianie jako innego narodu ludzie nowo nobilitowani sami przez się a nie przez skarb słuszną racyą i rachunek uczynili, prawdziwym to komprobując dokumentem, gdzie komu i na co wydali te pieniądze, które ad necessitatem Rzptej inferre mieli, także i z tych Ormian i Żydów, którzy przeciw prawu cła i myta koronne trzymali. Niemniejszaby też aukcya przypaść miała, gdy sami przez się a nie przez skarb od czasu administracyi swojej rachunek uczynią. A tych ceł aby nie trzymali amplius jeno szlachcie bene possesionatis per plus offerentiam konferowano było na sejmiku i żeby na tych miejscach wybierane były cła, gdzie targi i jarmarki odprawują się, a nie promiscue po wsiach, gorącą wniosą IMcie pp. posłowie nasi instancyą.

11. Kwarty nowo lustrowanej aby IMć pp. lustratorowie aukcyą et quantitatem ante omnia Rzptej pokazali instabunt IMci pp. posłowie a to dlatego, aby Rzpta informata została, wiele na artyleryą obrócić się ma, wiele zaś na zapłatę wojsk J. Kr. Mci zostaje.

12. Wieleby stąd do zapłaty wojsk J. Kr. Mci wykrzyć się mogło, gdy Rzpta extraordynaryjnym expensom zabieży, jako to na mniej potrzebne legacye, rezidencye, insze nad potrzeby Rzptej roschody. Jeśliby tedy kładł to skarb in rationibus, przyjmować skarbowi i owszem omni dexteritate starać się o to będą, aby i na takie legacye które ex consensu ordinum bywają proportionatam według dawnych regestrów skarb sumę dawał.

13. Siła i przez to decedit z skarbu Rzptej kiedy IMć pp. deputowani ad excipiendas rationes od skarbu ultra mentem Rzptej anticipando kwity generalne rationes podpisują. Zaczem aby tego więcej nie było cum detrimento Rzptej lege cavebunt cum ordinibus regni IMć pp. posłowie nasi in quantumby Rzpta potrzebowała tego, aby ci IMcie, którzy się podpisowali rationem Rzptej dali, w tem do woli Rzptej stosować się będą.

14. Niemniej przez to skarb Rzptej szwankować musi (jako evidentissimis et palpabilibus jesteśmy edocti documentis) kiedy IMć p. podskarbi curam skarbu koronnego commisit extraneis, przez których cokolwiek Rzpta tak in auctione szelągów nad wolą Rzptej wybitych jako też w wykupieniu srebra i złota z Korony ma IMć p. podskarbi rationem iustam Rzptej uczynić i damna compensare instabunt IMci pp. posłowie nasi. Proponowane dochody i statum praesentem J. Kr. Mci ojcowskiej łasce i respektowi IMć pp. posłowie nasi subiicient.

15. Securitatem postpositam przeciwko werbunkom naszym, które ultra scitum J. Kr. Mci p. n. m. nie mając listów przypowiednych depopulantur Rempublicam inaczej tueri nie możemy, jeno innixi viribus antiquis ktoby listu przypowiednego nie miał, vires opponere.

16. Desideria wojska J. Kr. Mci p n. m. z prawem się koronnem zgadzające IMć pp. posłowie powinni będą promowować aby i prawa dawne in suo vigore zostawały i wojsko in eisdem ukontentowane być mogło.

17. Z ceł wodnych i lądowych jako się skarb Rzptej submittował, iż z nich do roku miało kilka milionów accedere Reipublicae, oprócz długu książęciu IMci kurfirsztowi branden-

burskiemu winnego, upomną się IMci pp. posłowie nasi, aby skarb perceptorum emolumentorum reddat rationem. A in quantumby parvus aut nullus fructus był Rzptej, z tego summa zaś de facto pokazuje się aggravatio, tedy nie pozwolą na to IMć pp. posłowie, aby cło generalne miało amplius currere osobliwie lądowe.

18. Consilia extraneorum jako też residencye u różnych panów tychże infra statum equestrem będących, (co jest summa ojczyzny tej indignitas) jako są Rzptej perniciosissimae statu rerum praesentium patuit; przeto aby rezydentów z Korony przy panach postronnych i od postronnych panów w Koronie naszej nie było IMci pp. posłowie nasi cum statibus Reipublicae lege cavebunt. Także i legacye aby postronni nie odprawowali ciż IMci pp. posłowie nasi providebunt.

19. Ponieważ po tak wielu sejmach ordines regni conqueruntur, że przeczytanych przed majestatem J. Kr. Mci konstytucyi częsta argumentacya częstsza jednak diminutio obstantibus protestationibus staje się, przeto żeby takim występkom zabieżeć się mogło, któremuby z pp. marszałków i deputatów circa recentem protestationem zadano było, aby takowy p. marszałek z deputatami swymi w trybunale koronnym ex officio suo specialis regestri sprawował się ad cuiusvis instantiam IMci pp. posłowie upomną się.

20. Rady cudzoziemskie ad quantam necessitatem Rzptą przywiedli, ob non residentiam IMciów pp. senatorów edocta statu praesenti Rzpta, aby tedy sub privatione dignitatis (co pro indubitato vacante censendum) IMci pp. senatorowie residencye te odprawowali, meliorationem innovandae legis IMć pp. posłowie otrzymają. A każdy z IMciów pp. senatorów votum swoje popisować powinien ut pateant Reipublicae rationes senatus consultorum.

21. A że przeciwko deklaracyej dekret komissyej lwowskiej in aggravationem summae jest ferowany instabunt summopere IMci pp. posłowie nasi aby był kassowany.

22. Rozgraniczenie województw ruskiego z wołyńskiem videtur convellere mutuam mieszkających in confiniis tych województw pacem do tego, że in absentia posłów ruskich na przeszłym sejmie ta konstytucya stanęła, procurabunt IMć pp. posłowie nasi, aby były authoritate praesentis conventus jako nociva obywatelom annihilowana.

23. Non postremo loco in consideratione Rzptej być ma i stąd się sprawić może, wielom i wielu wypłacać ma, aby komput wojska ręką JWIMć p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego podpisany a IMci p. podkomorzemu pomorskiemu oddany, upomną się IMć pp. posłowie nasi, ponieważ wiele po tym kompucie podpisanym namnożyło się zaciągów i regimentów cudzoziemskich, które aby zmnieszone i najwięcej w sobie 300 ludzi miały a szlachcie bene possessionatis w komendę oddane były powtórnie zlecamy IMciom pp. posłom naszym. Co IMć pp. posłowie expostulabunt z wojskiem J. Kr. Mci, aby zachowany był porządek, a ci nie należeli do płaty, którzy w okazyach wojennych nie byli, chlebami na ten czas pobocznymi bawiąc się, zniosą się serio z IMciami pp. posłami wojskowymi na sejmie IMć pp. posłowie nasi.

24. Pamiętno nam jest dobrze, iż na przeszłym sejmie, lubo za różnymi wielkie wojska J. Kr. Mci czyniły instancye, żadnemu Rzpta na nobilitacyą pozwolić nie chciała, zaczem i Piotrowiczów cum contradictione nobilitowanych et contra sensum totius Reipublicae do tego klejnotu złotej wolności przypuszczonych pro iisdem ignobilibus jako byli aby in posterum miano starać się powinni IMcie pp. posłowie nasi.

25. Zawsze ojczyzna nasza upokorzonym łaskawość swoją zwykła oświadczać, tej aby IMci p. Hieronimowi Radziejowskiemu niegdy podkanclerzemu koronnemu udzieliła upraszać będą IMć pp. posłowie nasi.

26. Takowąż instancyą za IMcią p. Stanisławem chorążym halickim wniosą do Stanów koronnych IMć pp. posłowie, fundując się na łaskawej wszystkim amnistyej, zwłaszcza gdy kosztem niemałym chorągwie na usłudze tej Rzptej stawia.

27. Te tedy wszystkie artykuły nasze i inne desideria i instancye do przyszłego da Bóg walnego sześćniedzielnego zachowawszy sejmu, mając sobie od nas zlecone, IMć pp. posłowie nasi pilnego starania przyłożą, aby skutek swój wzięły, niemniej cale przestrzegając na tamtem świątobliwem wolności naszych miejscu, aby nic prawu pospolitemu nie ubliżono. A na ten czas podpisane ręką IMci p. marszałka koła naszego do akt grodzkich halickich według zwyczaju podane mają być. Działo się w Haliczu die tertia Februarii anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo. Jan Potocki na Potoku marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 153 p. 1021—1029.

116.

Halicz, 5 czerwca 1662.

Laudum sejmiku halickiego relacyjnego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów jej zjechawszy się na dzień piąty miesiąca czerwca do Halicza na sejmik relacyjny, nań przez IMć pp. posłów naszych relacyą transactionis sejmu świeżo przeszłego w Warszawie odprawującego się czyniących zgromadzeni, jako spólnej ojczyzny synowie życzliwi do spólnej jej konserwacyej concurrere zwykliśmy. Stosując się tedy do sancita J. Kr. Mci p. n. m. et mentem Reipublicae omniumque ordinum consensum, nie ubliżając konstytucyom, lubo z relacyi tylko IMciów pp. posłów naszych nam[1] cognitis a specialiter do instruktarza subsidii Reipublicae generalis contributionis lubo barzo ciężko na nas in quotidianis periculis versantes, jednak ne[2] deesse videamur in hoc calamitoso Reipublicae statu, tenże instruktarz iuxta contenta onego cale przyjmujemy i modum sancitae contributionis na się bierzemy.

2. A że o innych konstytucyach dotąd nie jesteśmy informati, to sobie hoc praesenti laudo pollicemur, że jeśliby co tanti momenti u nich się znajdowało, coby exediret congressum nostrum omnium, tedy za innotescencyą sądu trybunału naszego skarbowego halickiego sub modo continuationis tego dzisiejszgo zjazdu naszego na dzień innotescencyą wyrażony zjawić do Halicza deklarujemy i dalsze, byłaliby tego potrzeba, formare laudi contenta. Że tedy IMć pp. posłowie nasi, nie mogąc się po odprawieniu świeżo przeszłego sejmu w Warszawie, doczekać konstytucyej, musieli bez nich do nas powrócić, tedy nam to deklarowali, że jeśliby immutatio jaka dokonała się w konstytucyach niżeli na sejmie umówiono i przyczyniono było... ..... będą ze wszystkimi innymi ..... forma protestari a na przyszłym da Pan Bóg sejmiku sejmowym włożymy to w instrukcyą IMciom pp. posłom naszym, aby ni do czego nie przystępowali, ażby wprzód prawo stanęło o tem, aby IMć p. marszałek izby poselskiej intra decursum unius septimanae po konkluzyej sejmu miał w druku gotową konstytucyą i onę każdej ziemi posłowi wydał, albo też przez swego posłańca na sejmik relationis wcześnie przysłał sub poenis arbitrariis in iudicio tribunalitio inter causas officii vindicandis peremptorie.

3. Ponieważ nam IMć pp. posłowie nasi detulerunt to, że kwit dany jest IMci p. podskarbiemu koronnemu z podpisem IMci p. marszałka izby poselskiej salva confrontatione dystrybuty z komputem wojskowym et importatione specificatarum summarum, tedy upraszamy WIMć p. komisarza naszego, aby temu na przyszłej komissyej serio invigilet.

[1] ram H.
[2] de H.

4. A chcąc my jako najprędzej dać sukkurs periclitanti patriae podatki niżej wyrażone subsidii charitativi, posyłamy zaraz z koła naszego do IMci księdza episkopa lwowskiego z prośbą naszą, aby stosując się ad mentem Reipublicae i do instruktarza subdelegatów swoich do popisowania ludzi ritus graeci, którymi ziemia nasza z powiatami swymi osadzona jest, absque omni mora przysyłał. A in quantumby tak prędko, jako res postulat, JWielebny ksiądz episkop lwowski nie zesłał, tedy haeres bonorum albo quovis iuris titulo possessor popis i rachunek takowy przez urzędnika albo sługę swego z przysiężnym odprawi, eo praecustodito, by ten sługa albo possessor bonorum wprzód w trybunale ziemskim . . . . [1] corporale iuramentum super fidelem inscriptionem według formy juramentu w instruktarzu wyrażonej. A gdzieby się w miastach i miasteczkach lubo we wsiach katolicy znajdowali, tych a loci ordinario delegati z dziedzicem albo jego possessorem dóbr albo factorem zniosszy się conscribere mają, jako o tem fusius instruktarz obloquitur, do którego in toto referujemy się.

5. Popis jednak slachecki lubo wraz odprawią IMci pp. subdelegaci a loci ordinario będą powinni, jednak podatku tego charitativi subsidii IMć p. exactor urgere instanter nie ma, aż deklaracya przez uniwersały IMciów pp. sądowych trybunału fisci, że wszystkie województwa górniejsze od głów szlacheckich płacą to subsidium charitativum zajdzie. Za takowymi tedy uniwersałami IMciów pp. sądowych, którzy te uniwersały swoje tenentur ex vi submissionis sue do grodu halickiego, trembowelskiego podać także i do Kołomyi jako najprędzej podług popisu IMć p. bracia a personis suis et nobilium famulantium quamprimum do IMć p. egzaktora naszego oddać, tak aby in tempore IMć p. egzaktor ten podatek na komissyą mógł oportune importare.

6. Tego podatku egzekutorem unanimi voto uprosiliśmy IMć p. Mikołaja Truskolaskiego miecznika lwowskiego fidei et integritatis ziemi naszej tam cognitae quam etiam saepissime approbatae virum, któremu to praesenti laudo declaramur, że powinną kontrybucyą tych pieniędzy dalej Lwowa nieść niepowinien, według konstytucyej, w czem upraszamy IMci p. Andrzeja Potockiego halickiego, kołomyjskiego, leżajskiego starostę komisarza naszego konstytucyami naznaczonego i od nas teraz iterato uproszonego, aby pilne miał staranie, jakoby te pieniądze dalej Lwowa nie były wiezione. Jako i o to gorąco upraszamy i onego w tem fidem oneramus, aby temi pieniądzmi ad proportionem innych województw w wydawaniu miarkował, a in quantumby WIMci p. komisarz nasz tego efficere nie mógł i dalej przyszłoby pieniądze wieść, tedy laudo praesenti koszt IMć p. poborce naszego documentaliter pokazany nagrodzić asekurujemy z przyszłego czopowego, do wybierania zaś tych podatków IMć p. exaktor powinien dwóch sukkolektorów mieć juratos et bene possessionatos w Haliczu a trzeciego w Trębowli, co servato ordine, aby jeden od halickiego powiatu, drugi od kołomyjskiego odbierał takowe podatki.

7. Ażeby retenta et retentores takowego podatku ob dilatam executionem szkody jakiej ojczyźnie nie przynieśli, ordynujemy w ziemi naszej trybunał sądów causarum fisci tak teraźniejszych jako i dawniejszych podatków i czopowego, do którego sądzenia przy sądzie naszym ziemskim halickim i urzędach grodzkich i trembowelskim, obieramy sędziów w ziemi naszej z powiatu halickiego IMć p. Alexandra Kurdwanowskiego podstolego halickiego i IMć p. Łukasza Krzykowskiego, z powiatu trembowelskiego IMć p. Mikołaja Baworowskiego, IMć p. Zbigniewa Chomentowskiego, IMć p. Dambrawskiego, którzy IMć ad praesens electi pro die vigesima sexta Junii anni praesentis zjachawszy się do Halicza praevio iuramento według pierwszego w ziemi naszej takowego trybunału roty iurysdykcyą fundować i zacząć powinni będą sądy swe, na które iuxta cadentiam zjeżdżać sub poenis iudicii arbitrariis każdy z IMciów powinien będzie, exceptis legalibus impedimentis.

[1] brakuje półtora wiersza.

8. A że nam to z relacyi IMciów pp. posłów constat, że za zgodą stanów Rzptej wypłacenie podatków Rzptej sejmu anni millesimi sexcentesimi sexagesimi primi naznaczonych na ratę trzecią przychodzących odłożone jest ad Octobrem anni praesentis według czasu w tejże konstytucyej opisanego, którą ratę ziemia nasza oraz z marcową wybrać IMci p. poborcy swemu zleciła i wydała, tedy IMć p. Kunaszowski poborca nasz wybierania tych dwunastu podymnych wybranych rachunek tam Trybunałowi powiatowemu oddawszy, sumę z tych sześciu podymnych wybraną na komisyą lwowską odwiozą. A octobrową ratę drugie sześcioro podymne facta simili calculatione ziemi naszej na sądach skarbowych oddać i ad sequestrum iudicii terrestris za kwitem IMciów zapłaci, która suma do sądu ziemskiego sequestro oddana na dalsze tej ziemie naszej subsidia zostawować będzie, ani za żadnemi assygnacyami skarbowemi płacona być może, chyba ex dispositione sejmiku naszego deputackiego.

9. Więc iż zaszedł dekret komissyej lwowskiej na jednego z IMciów pp. posłów naszych, że mu kazano defekta dziesiątka podymnego przez niegoż wybranego iure vindicare w grodach ziemi naszej halickiej, żeśmy tedy trybunał formowali skarbowy, przeto in eodem iudicio tribunalitio fisci terrae Haliciensis IMci p. poborcy naszemu praevio wprzód iuramento et calculatione facta ten dekret in executionem przywodzić będzie wolno kiedyby widział defecta, eo praecustodito, iż tych defektów, in quantumby się jakie pokazały ex decisione sądu ob interventientiam podatku teraźniejszego subsidii charitativi, żaden z retentorów wydawać nie będą powinni, non nisi in Novembre anni praesentis, aby wcześnie przez IMciów pp. poborców na trzecią ratę według czasu w konstytucyi naznaczonego mogli do skarbu importari IMć pp. poborcy, jednak od kwitu nomine salarii plus requirere nad dwadzieścia groszy nie będą powinni.

10. Mając in consideratione jak antiquitatuum domuum nostrarum et dispositionum variarum fulcra księgi ziemskie halickie, na których korekturę pewną sumę IMci p. pisarzowi ziemskiemu pozwolono a dotąd ne ingressum quidem do tej korektury widzimy, tedy IMć p. marszałek teraźniejszego sejmiku naszego listem swoim ma zagrzać IMci p. pisarza ziemskiego halickiego, aby sub officio et submissionis suae attendat a księgi korygował, albo pewną kwotę się na to odebraną wrócił. In quantumby tego utrumque renueret, tedy praesenti laudo assignamus, aby się przed sądem skarbowym ziemie naszej sprawił. A iż non sufficit to salarium na poprawę ksiąg tych, tedy temu, kto się tego podejmie, post deductionem expensarum obmyślimy na przyszłym sejmiku deputackim resarcimentum expensarum.

11. Tenże IMć p. marszałek nasz wyda niemieszkanie uniwersały swoje do halickiego i trembowelskiego grodu i Kołomyje, aby ludzie plebeiae conditionis o takowych podatkach wiedzieli i do wykonania w grodach przysiąg według instruktarza gotowymi zostawali.

12. To też praesenti laudo warujemy sobie, iż poddanych tak haereditarios nativos jako i vagabundos od jednego do drugiego z nas w ziemi zbiegłych ab hinc przyjmować nie mamy sub poena mille marcarum pol. iudicio tribunalitio Haliciensi vindicanda. W tym jednak samym o zbiegłych poddanych punkcie to laudum tylko do sejmiku przyszłego electionis deputatów ma trwać, cum ea declaratione, że o wszystkie inne poddane przed aktem dzisiejszym zbiegłe debita iuris via każdy czynić będzie powinien.

13. Uznawając my permanentem vigilantiam znacznym kosztem IM pp. posłów naszych na sejmie teraźniejszym będących, którzy na dwuniedzielny sejm się wybrawszy kilkanaście niedziel non sine magno fortunarum dispendio na usłudze ziemi naszej zostawali, my tedy habita ratione expensarum IMci pp. posłów, przy wyiskrzeniu teraźniejszem skarbu powiatów swoich, hoc praesenti laudo pollicemur, na przyszłym da Bóg sejmiku electionis deputatów efficacem IMciom obmyśleć gratitudinem. To tedy nasze laudum publici boni causa spisawszy, upraszamy IMć p. marszałka koła naszego, aby IMć ręką swą podpisawszy i pieczęcią swą oznaczywszy, do akt grodu tutecznego podał. Działo się w Haliczu dnia piątego czerwca roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego wtórego na sejmiku relationis. Mikołaj Potocki marszałek na ten czas ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 153 p. 1374—1381.

117.

Halicz, 7 lipca 1662.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów jej zjechawszy się pro die septima Julii tak według nowego uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. jako też za innotescencyą sądu trybunału koronnego skarbowego halickiego w przeszłem laudum mianowaną, takową powagą teraźniejszego sejmiku naszego laudi formamus contenta.

2. A naprzód inhaerendo anteriori laudo iż contra mentem et sancita Reipublicae niektóre konstytucye stanęły a drugie poprawowane, niektóre totaliter niewpisane się znajdują, tedy przeciwko takim defektom in solenni forma nunc protestamur, a na przyszłym sejmie przy instrukcyej przez IMciów pp. posłów ziemie naszej takowe mancamenta specificabimus. A naprzód że per omnem impossibilitatem a mianowicie nierychłego przysłania od IMci księdza episkopa lwowskiego subdelegatów ad conscribendum populum lubo wcześnie o to prośbą naszą był requisitus jako też ad novum casum instrukcyej J. Kr. Mci p. n. m., która także praepostere po inszych już sejmikach jest do nas przyniesiona pro tempore praefixo w instruktarzu tak regestrów do grodu jako i sum subsidii charitativi importare do IMci p. egzaktora naszego na przeszłym sejmiku obranego nie mogli, tedy praesenti laudo nostro postanawiamy, aby nie dalej tylko intra decursum decimae septimae diei Julii regestra i juramenta tak do trybunału intra decursum huius temporis jako i do IMci p. egzaktora naszego były omnino podane oraz i z pieniądzmi. In quantumby jednak pieniądze wszystkie pro decima septima Julii nie mogły do IMci p. egzaktora naszego importari, tedy nadałej dwóch niedziel po rejestrach sub poenis w instruktarzu specificatis te pieniądze omnino wniesione mają być.

3. Przy tychże popis i regestra dworów szlacheckich w miastach, w miasteczkach i wsiach będących oraz ma być oddany. Regestra zaś te eo ordine mają connotari. Położywszy principaliter gospodarza ułożą reliquos per numerum a stan szlachecki i osoby duchowne religii greckiej tak z dóbr królewskich jako i ziemskich, czego on sam doglądać ma, distingwować per species z tym dokładem, iż gdzie parafia kościoła katolickiego odległa i certo o parafiej nie constat, aby popi z przysiężnymi popisowali i z podpisem panów swoich poprzysięgali.

4. A że nam certo non constat, aby stan duchowny cale w tem przodkował i oddawał to subsidium charitativum, zaczem lubo od nas IMć p. poborca nasz należyte odbierze pieniądze, praesenti laudo nostro gorąco IMć p. egzaktora naszego upraszamy et serio cum onere fidei IMci iniungimus, aby tych pieniędzy nie ważył się od głów szlacheckich odebranych wydawać, ażeby pierwej .... duchowny w tem praecederet (excepta plebejorum) contributione, od których pro tempore praefixo in laudo odbierać pogłówne będzie powinien, a wybrane tantisper w ziemi in deposito zamku halickiego trzymać, aż insze górniejsze województwa wnosić one do skarbu będą i on też gdzie disposycya Rzptej nastąpi wnieść i oddać będzie powinien, czego jeśliby się miał ważyć IMć p. poborca, tedy de proprio ma solvere et bonis suis respondere. Ziemia jednak cała w tem asekuruje się IMć p. egzaktora evincere gdyby tego była potrzeba i kędy na gwałtowną Rzptej potrzebę teraźniejszą jeśliby insze województwa na ujęcie wojska wydawały dwa miliony w instrukcyej J. Kr. Mci mianowane, tedy i ziemia nasza na wyliczenie tych dwóch milionów pozwala oddać za kwitem albo asygnacyą IMci p. podskarbiego koronnego i IMci p. marszałka związkowego sumę 30.000 zł., którą IMć p. Gabryel Silnicki łowczy lwowski poborca nasz, z sumy przezeń ad praesens wybranej i na komissyej przeszłej lwowskiej in paratis deklarowanej a przez Trybunał nasz skarbowy likwidowany i z dodatkiem

wybranych po niem rat według dekretu tegoż sądu skarbowego oddać i realiter wyliczyć ma, w czem tak IMć p. poborcę, jako i sami siebie obligujemy, że to we Lwowie na przyszłym trybunale wypłaci.

5. Będąc informati na przeszłym sejmiku od IMciów pp. posłów z ziemi naszej, że równo z województwem ruskiem miały być potrącone hiberna przeszłoroczne w przyszłych poborach ostatniej raty decembrowej, czegośmy się w świeżo podanych konstytucyach nie doczytali, przetoż praevia manifestatione o tę ziemi naszej omyłkę, więc że ziemia nasza i tak dwuletnią po mohylowskiej hyberną aggrawowana i tym uniwersałem króla IMci do wypłacenia hiberny necessitowana non tam libenter do tego przystąpić musiała i tę hibernę z dóbr dziedzicznych po zł. dziesięci a z dóbr królewskich i duchownych po zł. dwudziestu przez urodzonego IMć p. Jana Rusieckiego skarbnika ziemie halickiej do skarbu wniosła, przetoż deklarujemy to, iż nasz IMć p. poborca teraźniejszy w rachunkach skarbowych ostatniej raty hibernę tę pro persoluto potrąci i położy cokolwiek się według kwitu pomienionemu IMci p. skarbnikowi halickiemu od skarbu dawnego pokaże, w czem szerszą z dekretu trybunału skarbowego naszego halick'ego miał informacyą, a my pomienionego IMć p. poborcę naszego u skarbu zastąpić powinniśmy.

6. To też singulariter praesenti laudo cavemus, aby wybrane pieniądze dalej Lwowa nie były zwiezione i ulla ratione do skarbu nie były oddawane, ale za assygnacyami, podpisanymi IMciów pp. hetmanów IMci p. podskarbiego i IMci p. marszałka związkowego tak od późniejszego jako i teraźniejszego IMci p. egzaktora.

7. Mając to delatum iż za panowania Hospodara IMci teraźniejszego ziem Mołdawskich od pp. sąsiadów ziemi Mołdawskiej non antiqua observatione tractatur amicitia, że panowie pograniczni z państw J. Kr. Mci p. n. m. a ziemie naszej w powiecie kołomyjskim poddanych naszych vi et armata manu biorą, nowe lokacye swoje, biorąc poddanych naszych osadzają, tedy użyliśmy IMci p. Jana Rusieckiego skarbnika ziemi naszej do IMci p. wojewody ziem mołdawskich, aby przy oświadczeniu przyjaźni naszej to też hospodarowi IMci p. proponował, żeby exemplo antecessorów swoich chciał rationes vicinae conservare amicitiae a zabroniwszy takowej śmiałości słuszną uczynił sprawiedliwość i ukontentowanie ukrzywdzonym Mciom, list w tej materyej napisać i instrukcyej IMci p. marszałkowi zleciliśmy. A jeśliby IMć p. skarbnik ob legalitatem aliquam zjachać nie mógł, tedy pisanie posłańcowi IMci p. podczaszego ziemi naszej, który jest iniuriatus ma wydać IMć p. marszałek.

8. Więc i to zleciliśmy IMć p. marszałkowi naszemu, aby w liście do IMci księdza kanclerza imieniem koła naszego pisanym upomniał się et eam tarditatem nierychłego przysłania uniwersałów na sejmik nasz halicki i instrukcyą od J. Kr. Mci jako też et eam infelicitatem, że per infimam et deterrimam occasionem i dosyć prepostere nam teraz uniwersał i instrukcyą J. Kr. Mci przyniesiono, o co i do IMci p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego iniungimus IMci p. marszałkowi naszemu przez list simpliciter upraszać, aby hunc contemptum et dolorem ziemie naszej authoritate sua chciał in sinum J. Kr. Mci deponere i w kancellaryej w tej krzywdzie naszej serio expostulare.

9. Ponieważ ... ta ustnie kwestya de distinctione miasteczek w powiecie naszym zostających in quam classem miałyby annumerari, że nie znajdujemy takowych miasteczek, które secundi ordinis miały miastom korespondować, tedy one praesenti laudo nostro ad tertiam classem referimus i według zwyczajów tertiae classis miasteczek teraźniejszą contributionem sancitam aby wydawały deklarujemy. Te tedy laudi consensa na kontynuacyej sejmiku naszego w Haliczu die septima odprawującego się publici boni spisawszy upraszamy IMci p. marszałka koła naszego, aby one ręką swą podpisawszy i pieczęcią swą oznaczywszy do akt grodu teraźniejszego podał. Działo się w Haliczu die septima Julii anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo. Mikołaj Potocki marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 153 p. 1478—1482.

118.

Halicz, 10 września 1663.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, obywatele ziemie halickiej z powiatami należącemi na sejmik electionis deputata dnia dziesiątego Septembra anni currentis do Halicza z prawa pospolitego zebrani, stosując się do tegoż, naprzód zgodnie moribus antiquis obraliśmy na trybunał koronny deputata IMć p. Stanisława z Głowina Głowińskiego sędziego ziemskiego ziemie naszej, secundo loco czopowe z prasołką w ziemi naszej podług praw i zwyczajów dawnych do dyspozycyi naszej należyte IMci p. Janowi Kurdwanowskiemu podstarościemu i sędziemu grodzkiemu halickiemu w administracyą per arendam puściliśmy do roku zupełnego odednia piętnastego Septembra anni currentis aż do tegoż dnia w przyszłym da Pan Bóg roku za sumę 6.300 bez wszelakiej defalkaty, excepta strzeż Boże impeditione nieprzyjaciela koronnego znacznego, morowego powietrza, itidem znacznego spalenia miasta do szczętu. Prasołkę ma pomieniony IMć p. administrator wybierać tam, gdzieby commodius, według dawniejszych zwyczajów od kwitów to brać i one wydawać temuż IMci evictionem et tuitionem od skarbu koronnego cavemus.

2. Sumę pomienioną ma IMć na trzy raty wypłacać i powinien będzie, t. j. 2.100 ex nunc jako się IMć deklarował, 2.100 na Zielone Świątki, 2.100 zł. na Św. Bartłomiej tak, aby się spełniła suma sześć tysięcy i trzysta zł. z sumy zaś tej, mając baczenie jako wiele należy in praesidio zamku halickiego, ile his stantibus rebus, naznaczamy na toż praesidium 2.000 zł., które powinien IMć p. administrator oddać za kwitem ręcznym IMci p. starosty halickiego. Uważając przytem i mając respekt na erogowane koszty przez tak długi sejm IMci p. Wojciecha Bieniewskiego podczaszego ziemi naszej, a exonerując objetnice nasze u IMci, jako to przy szczupłym skarbie naszym, naznaczamy z tejże sumy zł. 600; rokowe expensa przy wybieraniu i oddawaniu pogłównego ziemie naszej, mając sobie przez IMć p. Mikołaja Truskolaskiego miecznika lwowskiego a poborcę na ten czas naszego weryfikowane naznaczamy półtora tysiąca; trybunału skarbowego ziemie naszej mając respekt prac i kosztów naznaczamy zł. 600. na reparacyą ksiąg ziemskich starych przez nieprzyjaciela zdezolowanych zł. 500, które ma oddać IMć p. administrator do rąk IMci p. Mikołaja Kunaszewskiego komornika ziemskiego. Aby jednak za wiadomością i dyspozycyą IMci p. pisarza ziemskiego te księgi korygowane były IMci p. pisarzowi ziemskiemu halickiemu za indukcyą dekretów trybunału skarbowego teraźniejszego ziemie naszej zł. 200 IMci p. Kunaszowskiemu poborcy naszemu za pracę dwuletnią i na drogę radomską teraźniejszą postkomissonalną zł. 170, IMci p. Felicyanowi Ostrowskiemu, ponieważ de suo w skarbie retenta niektóre śniatyńskie od nas wprzód na legacyą pewną naznaczone zapłacił, salva tamen repetitione księdzu Koziełkowi komendarzowi halickiemu zł. 30. Te tedy naznaczone sumy powinien IMć p. administrator wypłacać za kwitami ręcznemi pomienionych IMciów, habita jednak ratione tych, którzy na znacznej usłudze naszej pierwsze koszty erogowali.

3. A że IMć p. Jan Jastrzębski wojski halicki dekretów przeszłego trybunału skarbowego ziemie naszej dotąd do akt nie indukował wziąwszy naznaczone sobie salarium, tedy in quantumby IMć intra decursum dwunastu niedziel nie indukował, ma naznaczone salarium wrócić do kancelaryej ziemskiej za kwitem IMci p. pisarza ziemskiego, aby za tegoż dyspozycyą indukowane do ziemstwa były. Kwit temuż IMci p. wojskiemu z administracyi czopowego i prasołki generalnej wydać IMci p. marszałkowi naszemu zleciliśmy hoc praecauto, aby IMć

uczynił kalkulacyą w sądzie trybunału skarbowego przez sukkolektory swoje na sessyi sądów tych teraźniejszych albo też deficientibus w ziemstwie coram iudicio integro przez się, a coby się przy pomienionym IMci znajdowało ma oddać do rąk IMć p. administratora teraźniejszego za kwitem IMci[1].

4. Sądy skarbowe iż nie są dotąd limitowane dla niektórych retent propter desolationem jako też i kalkulacyi pp. poborców, z addytamentów, tedy authoritate praesentis laudi sobie determinujemy (ponieważ i komissya limitowana) aby IMć pp. sądowi trybunału tego tę tylko sessyą po sejmiku nazajutrz sądów swoich odsądziwszy, wiecznie in sufficienti forma limitowali. Na tejże sessyi i sądach principaliter mają pp. poborcy exactam dać rationem i uczynić kalkulacyą z addytamentów in genere wszystkich osobliwie z trembowelskiego i z tych perceptów[2] summam wieleby się jej znajdowało do naszej dyspozycyej zatrzymać, ani na żadne wydawać assygnacye, sub poena contra exactores descripta ad cuiusvis instantiam processu fisci exequenda. Te tedy laudum zgodnie od nas postanowione i utwierdzone IMci p. marszałek podpisawszy ręką swoją przy pieczęci do akt grodzkich halickich poda. Działo się w Haliczu decima Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio. Wojciech Dominik Bieniewski podczaszy halicki marszałek sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 155 p. 874–878; Castr. Tremb. Rel. 138 p. 407–410.

119.

Halicz, 11 września 1663.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie halickiej z powiatami do niej należącymi zgromadzeni do Halicza na sejmik przez uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. złożony pro die undecima Septembris anni currentis naprzód doskonale ostrożnej codziennej miłości około dobra pospolitego J. Kr. Mci wigilancyi, gdy jako sapientisimus nauclerus w tak burzliwych nawałnościach fluctuantis Reipublicae pro temporis et tempestatis ratione magnanimo animo vigilanti consilio zapomniawszy wczasów tronowi swemu należytych gubernować raczy pokornie dziękujemy; zaczem aby Pan Bóg florentem J. Kr. manum victricibus raczył sekundować armis.

2. Wiele na tem należy a prawie principaliter, abychmy tempestivis armis et consilio securitati domesticae obviare mogli, tedy za ojcowską J. Kr. Mci p. n. m. podziękują . . . przestrogę, prima cura na pilnem ..... baczeniu. A że retent żadnych, któreby mieli supplere defectum w skarbie z inszych województw ziemie naszej nie mamy, sposobu na to, propter defectum nostrum, obmyśleć nie możemy, oprócz tego, aby kto winien oddał.

3. Nowych podatków intymacya J. Kr. Mci p. n. ad omnem necessitatem Reipublicae przyznać musimy przy niskiem podziękowaniu naszem, że ojcowskiego promanavit affektu. Ale że nemo dat quod non habet, bo nieznośnymi podatkami poddanych naszych cum notabili damno nostro jednych in summam reduximus paupertatem, innych do Wołoch zapędziliśmy, nic nie wątpimy, że IMć p. n. m. tymże ojcowskim afektem tę desolacyą naszę ogarnąć miłościwie będzie raczył, za co my na przyszłym da Pan Bóg sejmie przez IMciów pp. posłów naszych

[1] za królem IMcią
[2] perceptom

pokornie podziękujemy J. Kr. Mci p. n. majestatowi, a teraz do akt tę konsultę naszę IMci p. marszałkowi zleciliśmy. Działo się w Haliczu 11 Septembris anno milesimo sexcentesimo sexagesimo tertio. Wojciech Dominik Bieniewski podczaszy halicki marszałek na ten czas sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 155 p. 878–879.

120.

Halicz, 4 czerwca 1664.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie halickiej na sejmik dnia dzisiejszego reassumptionis, paulo ante przez WIMci p. Andrzeja Cetnera kasztelana halickiego respectu securitatis domesticae złożonego zgromadzeni, narażając pericula imminentia, których najbliższymi będąc tych niebespieczeństw consulendo eidem securitati domesticae, jakoby ad omnem casum sposobiona być mogła gotowość, concordes sententia umówiliśmy i postanowili, aby każdy z łanu jednego pieszego ze wszystkiem porządkiem, z szablą, muszkietem, siekierą i żywnością pogotowiu miał i za obwieszczeniem przez uniwersał WIMć p. kasztelana i IMci p. starosty halickiego kiedy IMć będą widzieli potrzebę tego własną wszyscyśmy nemine excepto powinni tę piechotę (sub poenis de expeditione bellica sancitis, o co forum na kwerelach sine appelatione w grodzie halickim ad instantiam cuiusvis naznaczamy) na czas i miejsce w uniwersale opisane wyprawić, i pod regiment IMciów pp. rotmistrzów przez nas w kole obranych osobliwie IMci p. Stanisława Młodzianowskiego i IMci p. Piotra Lachowskiego stawić.

3. Z których piechoty każdy hajduk powinien wpisanego IMciom pp. rotmistrzom dać po złotemu, a IMć pp. rotmistrze spisawszy tę piechotę regestr rękami swymi własnymi podpisany do grodu halickiego per oblatam podać powinni i tam ubi necessitas expostulaverit, t j. gdzie niebespieczeństwo przez swawoleństwo chłopskie[1] albo ludzi luźnych ukazowało się, tam z piechotą iść powinni, i swawolnych znosić, brać imać, gdzieby się o swawolnych dowiedzieli mają i pro qualitate excessus sprawiedliwość czynić i surowo karać nieodwłocznie powinni, czego żaden bronić i za żadną wiolencyą, jeśliby się w której wsi swawolnego imać trafiło, nikt poczytać nie ma i o takowy postępmpek wzwyż pomienieni IMć pp. rotmistrze żadnej trudności mieć nie będą mogli, ani się o to przed żadnym sądem sprawować nie mają.

3. Uważając zaś majora imminentia pericula, że teraz gruntowniejsza ex certis rationibus nie mogła się wynaleść securitas, zleciliśmy IMci p. marszałkowi sejmiku naszego teraźniejszego, aby do WIMci p. kasztelana halickiego lub w niebytności IMci do WIMci p. starosty halickiego o konsulcie teraźniejszej napisał i uwiadomił i oraz expostulował, aby WIMć p. kasztelan lubo IMć p. starosta halicki odebrawszy od JWIMci p. wojewody krakowskiego o niebespieczeństwie z Ukrainy następujących wiadomości, wcześnie ziemię naszę o takowem zamięszaniu uwiadomili. Na który czas wszyscy ziemianie haliccy do Halicza na poradę doskonałą i obmyślenie bespieczeństwa stanąć deklarujemy. Które to laudum nasze zgodnie przez nas umówione IMci p. Jerzemu z Mrozowic Mrozowickiemu pisarzowi ziemskiemu halickiemu sekretarzowi króla IMci jako marszałkowi sejmiku naszego ręką IMci podpisane do grodu halickiego per oblatam podać zleciliśmy. Działo się w kościele farnym halickim die quarta mensis Junii anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo quarto. Jerzy Mrozowicki z Mrozowic pisarz ziemski halicki, sekretarz króla IMci marszałek sejmiku ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 156 p. 766–768.

[1] Por. C. H. 156 p. 593. O buncie tym przestrzega hetman w. k. szlachtę halicką. cf. C. H. 157 p. 935. Uniwersał hetmana z 28 czerwca 1664 r.

121.

Halicz, 15 września 1664.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, obywatele ziemie halickiej z powiatami należytymi na sejmik electionis dnia 15 Septembra anni currentis do Halicza podług prawa pospolitego zjechawszy się, do tegoż stosując się prawa naprzód concordibus votis obraliśmy na trybunał koronny deputata IMć p. Alexandra Michała Kurdwanowskiego podstolego ziemi halickiej.

2. Na tymże sejmiku czopowe z prasołką w ziemi naszej podług prawa i zwyczajów dawnych do dyspozycyej naszej należytej IMci p. Kurdwanowskiemu podstarościemu i sędziemu grodzkiemu halickiemu w administracyą per arendam puściliśmy do roku zupełnego ode dnia 15 Septembra anni currentis aż do tegoż dnia w przyszłym da Pan Bóg roku za sumę siedm tysięcy złotych bez wszelkiej defalkaty, excepto strzeż Boże nieprzyjaciela koronnego znacznego morowego powietrza, także spalenia miast czego uchowaj Boże. Prasołkę ma pomieniony IMć p. administrator wybrać na zwyczajnych miejscach oraz do roku od wozu soli po groszy dwanaście.

3. Cavemus to, aby wyżej czopowego nad kwity anni millesimi sexcentesimi sexagesimi tertii IMć p. administrator nie wyciągal z dóbr dziedzicznych, sumę zaś siedmiu tysięcy złotych na trzy raty powinien będzie wypłacać; 2.000 zł. na sejmik przedsejmowy, jako się deklarował IMć p. administrator do rąk i dyspozycyej naszej, drugą ratę 2.500 na Zielone Świątki, trzecią ratę na Święty Bartłomiej, t. j. 2.500 zł. za ordynacyę z sejmiku przedsejmowego oddawać będzie powinien i tej sumy IMć niema erogare, jedno jakowa ordynacya i dysmembracya sejmików IMciów wszystkich zgromadzonych będzie.

4. Na tymże da Bóg przyszłym sejmiku przedsejmowym kalkulacyą uczynić powinien będzie czopowego i prasołki anni 1663 IMć p. administrator nasz, in quantumby potrzeba tego była powinni będziem IMć p. administratora czopowego ziemie naszej evincere u skarbu koronnego. Które to laudum IMci p. marszałkowi ręką onego podpisane do grodu ziemie halickiej podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu sejmikowania dnia 15 Septembra 1664. Piotr Stanisław Kuropatwa marszałek elekcyej deputata ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 157 p. 1412—1413.

122.

Halicz, 8 października 1664.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej z powiatami do niej należącymi za uniwersałami J. Kr. Mci p. n. m. sejm sześcioniedzielny walny poprzedzającymi, zjechawszy się na sejmik electionis posłów dnia ósmego września (sic) w roku teraźniejszym roku tysiącznym sześćsetnym szećdziesiątym czwartym[1] takowe laudum około retent z addytamentów jako też i o czopowe i dystrybutę tego namówilichmy.

[1] Uniwersałem królewskim z 26 sierpnia 1664 sejmik halicki byl naznaczony na 8 października a sejm walny na 26 listopada t. r. C. Hal. 157 p. 1503.

2. A naprzód o addytamenty podymnego tak halickiego jako i trembowelskiego i kołomyjskiego, ponieważ się to na tym sejmiku mieścić nie mogło dla szczupłości czasu, tedy laudum electionis deputati anni 1663, w którem poena jest na IMciów pp. poborców założona o niewydawaniu tego additamentu in toto zjachawszy się, do drugiego sejmiku cum omni authoritate laudum tego odkładamy et fide bona IMciów pp. poborców stringimus, aby te pieniądze na sejmik, da Bóg, przyszły do dalszej dyspozycyej były oddane sub poena w przeszłym laudum specificata.

3. Dystrybucyą zasię czopowego aby IMć p. administrator oddał, takechmy namówili i pozwolili. Naprzód JWIMci p. wojewodzie bracławskiemu [1] z teraźniejszego czopowego w tym roku leżącemu, ma IMć p. administrator za wszystkie majętności IMci defalkować zł. czterysta; trzema sty ma się kontentować. Na praesidium zamku halickiego ex nunc ma dać zł. 2.000, na praesidium zamku trembowelskiego 1.000 zł.; księdzu komendarzowi na ławy do kościoła zł. 60; z przeszłego zasię czopowego IMci p. administratorowi zł. trzysta, za podjętą pracę IMci p. wojskiemu halickiemu tak koszty podjęte na przeszłym sejmie jako też aby regestra pogłównego porządnie były wydane, IMciom pp. posłom naszym na sejm zł. 300 defalkaty; arendarzowi kołomyjskiemu tegoż czopowego zł. 400 defalkaty, mieszczanom halickim z tegoż czopowego zł. 100. To tedy laudum zgodnie namówiwszy, do akt podać z podpisem ręki IMci p. marszałka naszego pozwoliliśmy. Kwit IMci p. administratorowi aby dał IMć p. marszałek pozwoliliśmy z przeszłej administracyej. Wojciech Dominik Bieniowski podczaszy ziemi halickiej marszałek na ten czas sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 157 p. 1572—1574.

123.

Halicz, 8 października 1664.

Instrukcya sejmiku halickiego posłom na sejm walny.

1. Instrukcya na sejm walny sześć niedzielny koronny z sejmiku ziemie halickiej dnia 8 października w roku teraźniejszym podług uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. zaczętym i odprawionym IMciom pp. posłom od nas obranym dana, t. j. WIMci p. Jędrzejowi z Potoka Potockiemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu staroście, WIMci p. Mikołajowi z Granowa Sieniawskiemu strażnikowi koronnemu, WIMci Rafałowi Maksymilianowi Makowieckiemu trembowelskiemu staroście, IMć p. Wojciechowi Dominikowi Bieniewskiemu podczaszemu ziemie halickiej, IMci p. Jaroszowi Kuropatnickiemu podstolemu podolskiemu, IMci p. Piotrowi Telefusowi [2].

2. Którzy to IMć pp., zjechawszy się nań do Warszawy da Bóg dnia 26 listopada roku teraźniejszego, naprzód przy oddaniu wiernego poddaństwa naszego najjaśniejszemu majestatowi J. Kr. Mci, podziękują J. Kr. Mci za tak osobliwe około dobra pospolitego pieczołowanie, gdy jako indomitus Atlas świat ten polski dźwigając niezwyciężonego orła czułem majestatu swego berłem extendit alas i zapomniawszy wczasów, najjaśniejszemu tronowi swemu należytych, ojcowskim afektem pokazywać raczy, że ad commoda powierzonemu od Boga narodowi szczęśliwie panować raczy, życząc przy tem, aby J. Kr. Mć p. n. m. orłowi swemu w późnym wieku ozdób fortun i pożytków przymnażać raczył.

[1] Jan Potocki.
[2] Zerwał sejm 1664/5.

3. Niepoślednią i w tem mają sobie zleconą od nas IMć pp. posłowie nasi funkcyą, aby IMcie pp. hetmani koronni przynależyte sobie odnieśli podziękowanie od ojczyzny za wdzięczną pracę i fatygi około dobra pospolitego, florentem przytem IMciów dexteritatem i świeżo podjętą pracę i fatygi pro bono publico JWIMć p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego Najaśniejszemu majestatowi IMci i stanów Rzptej, aby quanto dexterius zalecili fraterne, o to prosimy.

4. Diffidencye, jako jest szkodliwa zaraza w Rzptych i jako turbant vim populi edoctae his malis zrujnowane monarchie, podziękują tedy IMć pp. posłowie nasi królewskiej Mci p. n. m. za ojcowskie koło dobra pospolitego pieczołowanie, prosić będą, aby przy dobrotliwych J. Kr. Mci propozycyach w Izbie poselskiej authoritate et benignitate J. Kr. Mci ante omnia te diffidencye radicitus extirpatae być mogli, et debite maiestati najjaśniejsze dostojeństwo J. Kr. Mci i zdrowie Rzptej oddane było, co dexteritati et amori erga patriam IMciów pp. posłów zlecamy et fide bona stringimus, aby się pytali o tem wszystkiem, skąd te diffidencye początek swój biorą. Aby zaś in posterum ta pestis najjaśniejszych majestatów pańskich i zdrowia Rzptej nie turbowała, ut bene inter populum et principem conveniat, a to co ex orbita dobrego porządku Rzptej wypadło ad pristinum statum rewokowane było, starać się o to pilno będą.

5. Posiłkowe wojsko w Ukrainie będące ex nunc czterema poborami albo sumą ad proportionem czterech poborów rzecz niepodobna po takich kontrybucyach wielkich et propter caritatem annorum w krajach naszych, aby jednak wojsko ukontentowane być mogło, zlecamy to IMciom pp. posłom, aby ante omnia z skarbem koronnym o to ineant rationem et instent, z ceł generalnych, z których ad minus dwa miliony przychodziło podług deklaracyej skarbowej sine mora posilone było, z ceł zasię wodnych i lądowych koronnych aby skarb resztę do zapłaty wojska przyłożył instabunt IMć pp. posłowie.

6. Zatrzymane długi niektórym chorągwiom u pewnych województw aby wypłacone były sine remissione do koekwacyej, ani pp. posłowie pozwolą na żadne kontrybucye jeżeli się w tem nie dosyć stało.

7. Zapłata wojsku ta ad ordinem aby była przywiedziona, starać się mają pp. posłowie, tak jednak aby naprzód Rzpta przez województwa summatim deklarowała się, wiele może być sumy ze wszystkich województw i ziem, modum contribuendi do braci wziąwszy; secundo, aby komput wojska był iuxta proportionem sum; tertio, aby pp. rotmistrzowie possessionaci byli starożytna szlachta za zaleceniem z sejmików do IMciów pp. hetmanów; tymże aby ducta proportione sumy swojej każde województwo i ziemia na sejmie przyszłym deklarowanym w powiatach swoich płacili nie derogując nic majestatowi J. Kr. Mci i powadze hetmańskiej; quarto aby żadne inne assygnacye nad ordynacyą, jako które województwo i ziemie płacić mają i wielom chorągwi niewychodzili; quinto aby skarb żadnej relacyej niemiał do tych pieniędzy ani authoritas Trybunału radomskiego, to tedy aby tylko do przyszłego sejmu po tym świeżo następującym sejmie trwało ostrzegą pp. posłowie, czem fide bona stringimus IMciów.

8. Piechoty i dragoniej tej aby certus numerus uformowany być mógł i aby ich zapłata ex ordinariis regni proventibus i z pożytków, które ukazywano Rzptej menniczych i cła generalnego dochodziła, starać się będą. Aby się zaś przechodami nie przykrzyli, zniosą się pp. posłowie cum ordinibus regni; aby jednak żaden obersztérem ani generałem cudzoziemiec etiam nobilitowany iuxta pacta conventa nie był i ludzi więcej w regimencie całym nad czterysta nie było starać się mają, do czego fide bona et amore erga patriam pp. posłów naszych stringimus.

9. Chleby zimowe, te że konferencyi cum tota Republica potrzebują, tedy zlecamy to IMciom pp. posłom i fraterne prosimy, aby się pilno o to starali, żeby mógł być modus wynaleziony. Osobliwie jednak sposób hiberny także chorągwie nad komput nowo zaciągnione, luboby in opere belli byli, aby do zapłaty nie należały.

10. Artylerya że jest anima belli, skarb zasię ani p. generał słusznej nie czyni Rzptej racyi tak municyi jako et expensarum a wielkie na nie sumy bierze, starać się o to pp. posłowie będą, aby przed innymi rachunkami tak skarb jako i p. generał słuszną uczynił kalkulacyą, przez co tak wielkie sumy' na tę artyleryą wyszły jako skarb kładzie, defectus za się amunicyej w furmanach, puszkarzach, felwerkach i indzinierach; prosić przy tem J. Kr. Mci p. n. m. będą i pilno się starać, aby iuxta pacta conventa J. Kr. Mć tę artyleryą opatrywać raczył.

11. Fortece pograniczne jako są potrzebne Rzptej wszystkiej osobliwie województwu podolskiemu i ziemie naszej, którzy in faucibus hostis zostajemy, edocti sumus tot malis, przetoż aby kamieniecka, trembowelska, halicka fortece praesidiis et provisione opatrzone mogły starać się będą, o fortecy jednak kamienieckiej prawo 1655 do exekucyi przywieść. A że in pactis conventis mamy to, że J. Kr. Mć p. n. cztery fortece od Ukrainy i w Ukrainie zniosszy się z WW hetmany wystawiać ma, z tych jedne, że za konsenzem najjaśniejszego króla IMci Władysława Czwartego p. n. w Barze ś. p. niegdy IMć p. Koniecpolski kasztelan krakowski hetman w. koronny hoc pacto wystawił, aby Bar przy buławie wielkiej chodził, tedy tak dla ufortyfikowania tej fortecy lepszego po tych desolacyach i ruinach, jako też et propter conservationem tejże, aby Bar przy buławie wielkiej zostawał i o to pilno starać się pp. posłowie będą. Forteca Śniatyńska jako antemurale ziemi naszej od Wołoch quibus sumptibus mogła być erygowana zniosą się cum ordinibus regni.

12. Do traktatów moskiewskich tylko plenariam facultatem IMciom pp. posłom naszym dajemy, jednak sine avulsione provinciarum, hoc adiecto, iż jeśliby już transactum w tym czasie miało być z Moskwą, pp. posłowie wdawać się w to nie mają na konwikcyą (sic) z Szwedami in quantumby pokój z carem moskiewskim stanął nie pozwolą.

13. Dochody stołu J. Kr. Mci p. n., że są zniszczone, boleć na to musimy, ale gdy takoweż vulnera i ojczyznę naszą et calamitates affixerunt prosić będą J. Kr. Mci p. n., aby raczył mieć respectum paternum.

14. Dług księcia IMci Brandenburskiego nigdy się nie wypłaci póki exactam rationem skarb z ceł lądowych i wodnych nie uczyni, jednak iż książe IMć wiele razy umknął powinnego kanonu Rzptej w posyłaniu wojsk półtora tysiąca na potrzebę Rzptej, tedy aby to potrącono było starać się o to będą.

15. Srebra kościelne dług Rzptej ten ad feliciora tempora odłożony, aby jednak rachunek lepszy był tego srebra i ktokolwiek prywatny .... partycypował z tego srebra, aby je wrócił instabunt pp. posłowie.

16. Poprawa fundacyej OO. Kamedulensom, jeśli o małą rzecz idzie pozwolą pp. posłowie.

17. Na prolongacyą sejmu według deklaracyej J. Kr. Mci pp. posłowie nie pozwolą, bo w tem tylko hoc statu praesenti sejmie jako najkrótszym salus Reipublicae zawisła, inaczej lepiej Rempublicam Reipublicae reddere a na niepotrzebne nie zaciągać prolongacye sejmu.

18. Zabójstwa żydowskie te są okazyą magni incendii et motuum in Republica; lex aby była na to formata po miastach, ne hoc crimen patratum po miastach impunitum maneat adhibeant curam, aby jednak et in posterum hunc ausum studenci nie mieli i magistratus w miastach propter conniventiam i nieostrożności aby był karany surowie lege cavebunt, osobliwie jednak in magistratum Leopoliensem aby była seria animadversio i komisya a Republica zesłana starać się pp. posłowie mają. Żydzi za się propter cultum divinum (in quantum aby się to zdało JWIMci księdzu arcybiskupowi lwowskiemu) aby się z miasta na przedmieście wynieśli cum libera venditione kamienic swoich chrześcianom.

19. A że po te czasy ex rationibus senatus consultorum izba poselska sufficienter informować się nie mogła, tedy ante omnia mają pp. posłowie rationes senatus consultorum ode-

brać, skrypta ad archiwum dane, aby czytane były niepotrzebne zdrapane, na inne nie pozwolą.

20. Wiele na tem Rzpta szwankować musi, kiedy dla korrektury konstytucyi, konstytucye na sejmach[1] nie przychodzą a co inszego podczas, nie to na co bywa zgoda znajdują się w konstytucyach i takich które ani bywają czytane, tedy ante omnia aby była ta korektura formata et a methodo żeby się nie tylko deputati do konstytucyej deputowani, ale i pp. posłowie po przeczytaniu konstytucyi podpisowali z różnych województw i ziem choć po kilku. Konstytucye zaś zaraz po konkluzyej sejmu aby marszałek z pp. deputaty ad acta podał i manuscripta na przyszłym sejmie oddał i w senacie aby nikt tego nie wnosił czego w izbie poselskiej non promovebat.

21. Sesye jako są Rzptej szkodliwe edocti sumus świeżą przeszłą konstytucyą pogłównego, zaczem fide et amore erga patriam stringimus IMciów pp. posłów, aby na żadne sessye nie pozwalali.

22. Rachunki skarbowe jako niszczą Rzptą res oculis subiecta, instabut tedy pp. posłowie, aby pp. deputaci do rachunków naznaczeni nie podpisywali na rachunkach, ani po otrzymanym kwicie sub poena peculatus, processu fisci ad cuiusvis instantiam w Trybunałe koronnym vindicanda.

23. A że nie mniej i to nocivum Rzptej, gdy nad propozycye wydane na sejmiki wchodzi innych propozycyi do izby poselskiej i z izby poselskiej do senatu niemało także instancyi, tedy pp. posłowie cum ordinibus regni lege cavebunt, aby in posterum ni o czem nie wolno było mówić oprócz materyi w propozycyach J. Kr. Mci na sejmiki specyfikowanych i tych, które będą z sejmików w instrukcyach pp. posłom podane.

24. Kwit IMć p. podskarbiemu ponieważ condicionaliter dany aby rewokował sumy extra ordynaryjne wydane upomną IMć pp. posłowie także i suma trzech kroć sto tysięcy, które IMć p. podskarbi z Prus wziął za zapłacone z skarbu asygnacye, którą sumę pruską wypłacić miał, aby przywrócona była. Expensa, largicye i niepotrzebne legacye żadnych nie przyjmą, suma zasię za nobilitacyą p. Biżanki, jeśli jest na potrzebę Rzptej obrócona i mere na komissyi wniesiona, upomnią się.

25. Jako jest wielka szkoda et depauperatio Rzptej per cussionem novae monetae, sentit to Respublica quam publice quam privatim, fidei to tedy IMciom pp. posłom zlecamy, aby exactam rationem skarb i mincarze tej szkody uczynili et sub poena peculatus, to co będzie Rzptej należało, irremisibiliter wrócili.

26. Zabiegając większej w Rzptej depauperacyej, aby hoc aeneum seculum jakożkolwiek rewokować się mogło ad argenteum, tedy aby mennice zamknione były, instabunt, ani pozwolą na żadną rzecz, póki to niestanie; oprócz miennicy złotej i to ligi dobrej na to pozwolą. Na podwyższenie pieniędzy żadnych ani na approbacyą wołoskich szelągów aby je brać miano omnino nie pozwalać, bo byto była ostatnia Rzptej zguba et depauperatio.

27. Jaką zarazą są w Rzptej szelągi wołoskie doznał tego najuboższy człowiek et arida ossa z głodu pomarłych ludzi testantur; będą się tedy IMć pp. posłowie o to omni dexteritate starali ante omnia, toż ninac nie pozwolą im, aż lex będzie formata na takiego ktokolwiek szelągom tym wrota do Korony otworzył i kto je wywoził przeprowadzał, aby się w Trybunale koronnym inter causas fisci sub poena peculatus stawił. Na kupców także, którzy tam w Wołoszech potasze palą, przez których sposób cussionis tych szelągów jest pokazany, aby seria animadversio była. Ci zaś, którzy tej szkody i depauparacyej Rzptej in bonis suis postrzegali aby kondemnatami niesłusznymi nie byli aggrawowani, a na kogoby zaszły coram quovis iudicio regni, aby były kassowane. Więc że i teraz pestis ebullit z Wołoch per cussionem urtów zlu-

[1] sejmikach H.

towanych, aby było wolno każdemu zabierać z takiemi pieniądzmi z Wołoch wywożonych albo wnoszonych absque praeiudicio fisci.

28. Wiadoma jest stanom Rzptej elusio o cussią szelągów nad deklaracyą Rzptej przez Boratyniego, gdy asserebatur, że do Wołoch zjechał i nie miał się wrócić ani miennice administrować. A że skarb ultra declarationem suam i teraz miennice w administracyą mu puścił tedy o damna tak praeterita jako et praesentia, upomnią się pp. posłowie a in quantumby miała być similis elusio tak u tego jak i u p. Tymfa, tedy tę szkodę per cussionem złotowych orłów, aby to p. podskarbi nagradzał, instabunt pp. posłowie.

29. Iudicium na wszystkich Wołochów, Ormianów, którzy się tylko skarbu Rzptej tykali et ab antiquissimo tempore Rempublicam defraudarunt, aby było formatum a in posterum cives patricii, honesti possessionati aby w administracyą indukty, ewekty i cła trzymali. O Żydach zaś prawo cum maioribus poenis confiscatione bonorum reassumować, aby ceł, myt, indukty, ewekty quocunque colore nie trzymali skarbowych. A że i przez to niemniejsza jest desolatio dóbr J. Kr. Mci osobliwie pogranicznych, gdzie Żydzi arendę trzymają cum iurisdictione prawa meśckiego i zamkowego, tedy aby na to osobliwe prawo formatum było, tak na tego co arenduje, jak i na arendującego starać się pp. posłowie mają osobliwie w pogranicznych starostwach.

30. I w tem nie mniejszą status equestris et cuiuscunque conditionis populus ponosi szkodę przez podwyższenie indukty i ewekty instabunt tedy, aby ad antiquam exactionem indukta i ewekta także i cła rewokowane były. Administratorowie tej indukty, ewekty, którzy privato ausu podwyższyli, aby byli penowani.

31. Płacenie kwarty w Rawie jako jest ciężkie hoc statu praesenti ziemie naszej, starać się o to mają, aby we we Lwowie płacona była, kwarty za się nowo lustrowanej aby pp. lustratorowie i skarb aukcyę et quantitatem ante omnia pokazali. O niezapłacenia kwarty reassumptio praw i skrócenie sądów i procesu aby stanęła starać się mają IMć pp. posłowie.

32. Protestacye pp. Litewskich ratione disunionis jeśli jest eliminowana; także Tatarów kto i gwoli czemu sine consensu komissyi lwowskiej województwo podolskie i część ruskiego cum notabili damno wprowadził, aby dał rationem tego Reipublicae, upomnią się IMcie pp. posłowie serio.

33. O reassumpcyą praw unionis z W. księtwem Litewskiem, osobliwie, aby w Koronie pp. litewscy jako też i koronni w księstwie Litewskiem żadnego beneficium osobliwie starostw, w których są fortecy i być mogą, nie trzymali.

34. Niemniej i to Rempublicam turbat i miesza Rzptą, gdy antiqua forma inter status Reipublicae convellitur et ordinaria a juris via ex sua movetur statione. Starać się tedy IMcie pp. posłowie mają, aby IMć pp. duchowni contra formam et authoritatem Reipublicae et legum constitutionem ad iudicia sua nie pociągali reassumując prawo 1635 titulo i compositio inter status.

35. Przywileje z okienkami ante electionem urzędów także stante vita, aby nie były wydawane prawa dawne, reassumować.

36. Na cła generalne jako były ad formam akcyzy nie pozwolą pp. posłowie.

37. Zawiedzenie albo kommutacye dóbr lennych które były sine consensu regni ordinum zawiedzione, etiam ab antiquo tempore, aby były legittimis przywrócone successoribus. lege formabunt.

38. Prawa dawne o opiekunach, aby reassumowane były a prejudikata annihilowane, starać się będą.

39. Urzędy ziemskie aby possessionatis w województwach i ziemiach i nie nowej szlachcie rozdawane były lege cavebunt.

40. O metrykę aby się sprawił p. Pinocy, na której vel maxime Rzptej należy urgebunt.

41. Konstytucyą ratione profugorum IMć pp. posłowie takową, jakową województwo wołyńskie i podolskie przyjęło, in sufficienti forma otrzymać mają.

42. Wielkie przez to stan szlachecki cierpi ukrzywdzenie i sprawiedliwość, że regestr specyalny inter terminos tactos jest wymyślony, ten aby był zniesiony, ex quo nie jest de iure, także dla processów długich że sprawiedliwość nie rychła o abbrewiacyą tedy processów i korrektur iurium fraterne prosimy aby się pp. posłowie postarali, jako i o to, aby myt, targowego, spaśnego po miastach wybierać extorsive nad zwyczaj nie kazano i nie pozwalano.

43. Nowo nobilitowani, którzy exercent artem[1] mechanicam, także którzy poborów według konstytucyi nie płacili ut caveant hoc beneficio et privilegiis, a gdyby się kto zaszczycać miał, pozwany ex speciali regestro aby był pozwany w Trybunale koronnym.

44. Wójtostwa ponieważ pp. lustratorawie privata authoritate przeciwko prawu o niepłaceniu kwarty z wójtostw aggrawowali, o annihilacyą tego postarają się.

45. Pogłówne IMć pp. duchowni według deklaracyej swojej, aby oddali, instabunt i na żadną sustentacyą nie pozwolą pp. posłowie, póki w tem Rzptej nie dosyć się stanie.

46. Regestra pogłównego według konstytucyej propter informationem Reipublicae jak wielka suma pogłównego ze wszystkiej Korony była odbiorą IMć pp. posłowie et instabunt, aby ante omnia kombinacya sum była ut pateat Reipublicae percepta pogłównego et expensa.

47. Kwitu doskonałego, ponieważ skarb z pogłównego ziemi naszej IMci p. poborcy naszemu nie oddał a sumę według regestrów odebrał, starać się IMć pp. posłowie będą aby kwit doskonały IMci p. poborcy oddano.

48. O komissyą z Wołochami i Węgrami postarają się.

49. Assygnacye niepłacone aby płacone były.

50. O prasołkę, aby skarb nie trudnił IMci p. administratora naszego, cavebunt.

51. Soli do Torunia aby był port szlachcie wolny o konstytucyą IMć pp. posłowie starać się będą, gdyż hoc statu prasenti calamitoso trudna jest sustentatio slachcicowi opłacając od częstych poborów poddanych swoich.

52. Status equestris ut non degeneret ab avita virtute o reassumpcyą praw o popisach postarają się; czas post Iubilate dla inundacyi naznaczywszy.

53. A że i to niemniejszem jest zatrudnieniem w Rzptej i okazyą do prolongacyej sejmu, gdy pp. posłowie nad contenta instrukcyej sobie od pp. braciej z województw danej promovent siła materyi, tedy zlecamy to IMciom pp. posłom naszym et per amorem prosimy patriae, aby cum ordinibus regni lege cautum było, żeby żaden z pp. posłów nad kontenta i artykuły instrukcyej nic nie wynosił i nie proponował oprócz tego, co conficit Reipublicae i z artykułami się zgadzali; samych zasię pp. posłów naszych fraterne prosimy et fide bona stringimus, ut praeeant exemplo aliis w tym artykule na tym sejmie i aby na początek tegoż jako się deklarowali zjechać raczyli, prosimy.

54. Petita. Nie w mniejszem ma być poważeniu u Rzptej exposita zawieszonej multitudini a septentrione et oriente salus i stracona na ten czas cum pignoribus substancya WIMć p. Pawła Potockiego wojewodzica bracławskiego, także i wielu IMciów pp. braciej naszej na ten czas w tejże fortecy dziedzicznej IMci będących od szturmów nieprzyjacielskich iactura; tenże, jako amant patriae civis zdrowia i substancyą (vestigiis insistendo przodków swoich) ojczyznę zaszczycając a fluctibus innumerae multitudinis obojga narodów oppressus i do ciężkiego moskiewskiego więzienia wzięty z wielą braci naszych una cum caris pignoribus, zlecamy to tedy IMciom pp. posłom naszym i fraterne o to prosimy, ponieważ zdrowie substancyą et cara pignora miłej devovit ojczyźnie, aby się u najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci i wszyst-

[1] rp. dotem

kiej Rzptej o eliberacyą prędką jako słuszną i syna IMci starali także i tych, których na ten czas w tęż niewolę zabrano.

55. W pamięci i w oczach są J. Kr. Mci p. n. i wszystkiej Rzptej wysokie merita JW IMci p. Jana Potockiego wojewody bracławskiego, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i Stanów Rzptej, aby suma 20.000 które na legacyą do Chmielnickiego wyłożył praevia liquidatione z skarbu Rzptej wrócona była.

56. Nie tajne są odwagi i miłość przeciwko ojczyźnie w oczach świata wszystkiego quanta subiit WIMć p. Mikołaj Potocki starosta i generał kamieniecki, latyczowski terras et maria perarando; przyczynią się i za tym IMć pp. posłowie nasi, aby erogowane koszty przynajmniej przywrócone były, które jakowe są res oculis et iudicio subiecta.

57. W oczach świata polskiego są z młodych lat JWIMci p. Alexandra Cetnera kasztelana halickiego merita, wniosą tedy IMć pp. posłowie instancyą naszą do majestatu J. Kr. Mci p. n. i stanów Rzptej, aby Stoki iure haereditario były dane, t. j. część nierównie mniejszą w tych Stokach; in quantumby to być niemogło tedy ius emphiteuticum, a na ostatek komissyą na rozgraniczenie.

58. Nihil iustius jako reddere unicuique quod suum est, jako to WIMć p. chorąży koronny Jan Sobieski przy swojej sumie erogowanej na dwie chorągwi dragoniej został, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby ta suma z skarbu Rzptej jako słuszna przywrócona była.

59. Merita WIMci p. Jakuba Potockiego, pisarza polnego koronnego, zalecenia nie potrzebują, bo są jasne w oczach J. Kr. Mci p. n. i wszystkiej Rzptej, które indefesso cursu miłej devovit ojczyźnie; tenże na zdezolowane starostwo tłumackie erogował sumę własną, przyczynią się IMć i starać się będą, aby ta suma na temże starostwie tłumackiem przyznaną była.

60. Aram ten wystawia kto pria opera promovet, wniosą tedy instancyą swoję IMci pp. posłowie do J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby pium opus JO. książęcia IMci wojewody wołyńskiego lege aprobatum było, t. j. aby z królewszczyzn, które ad praesens książe IMci trzyma, exdecimatio decimae manipularis do kościoła czerlenickiego dziedzicznej majętności książęcia IMci należała.

61. Meruit to virtus, amor erga patriam et florens dexteritas WIMci p. Rafała Maxymiliana Makowieckiego starosty trembowelskiego, aby IMci a Republica i od majestatu pańskiego pozwolono na skład solny w majętności dziedzicznej nazwanej Spytkowcach, ponieważ to jest ze szkodą Rzptej kiedy się sąsiedzi pograniczni bogacą z tego, coby Rzptej należało skarbowi, przyczynią się tedy pp. posłowie, aby w pomienionej majętności skład był approbowany przez konstytucyą sine praeiudicio fisci, tak jednak, aby poena była włożona in evectores tej soli z żup wielkich idącej.

62. Wieś Perehińsko ut praetenditur do władyctwa halickiego należąca[1], ponieważ in lite zostaje[2] i już in aresto pendet ta sprawa, która aby sejmików i na sejmach spraw poważnych nie turbowała, tedy IMć pp. posłowie nasi przyczynią się do majestatu J. Kr. Mci p. n., aby ta sprawa na teraźniejszym sejmie według assekuracyej J. Kr. Mci sądzona była.

63. Za IMcią p. chorążym halickim, którego to virtus meruit, przyczynią się pp. posłowie, aby wieś Ulanowce iure emphiteutico otrzymać mógł od majestatu J. Kr. Mci i Rzptej.

64. Niemniej to turbat Rempublicam, gdy instituta maiorum nostrorum et forma inter status privatiores statione sua ammoventur[3]; starać się tedy pp posłowie będą, aby Aka-

[1] należące
[2] zostające
[3] morientur H.

demia krakowska in pristina authoritate et prerogativa zostawało a przywilej dany od J. Kr. Mci patribus Societatis Jesu aby kassowany był.

65. Wiadoma nam jest desolacya wiosek IMć p. podczaszego halickiego Rakowca i Semenówki, tak przez inkursyą wołoską i popalenie, jako też i od pp. związkowych żołnierzów, propter conservationem tedy tej fortecy, jako w pokoju potrzebnej, przyczynią się IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, ponieważ intraty z tych wiosek niemasz żadnej, aby a solutione kwarty był uwolniony.

66. Jakowe są w ojczyźnie naszej merita IMci p. Alexandra Gruszeckiego, cześnika halickiego, który w różnych expedycyach testatus est rany [1] i stracona substancya świadectwo daje; a że w nagrodę takowych odwag nad wszelaką słuszność dotąd nie tylko wdzięczności ale i erogowanej substancyi na chorągiew swoję odszukać nie może, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby suma przywrócona była z skarbu Rzptej i merita pomienione IMci zalecą majestatowi J. Kr. Mci p. n. m.

67. Toż meruerunt wysokie merita IMć p. Wojciecha Gołyńskiego cześnika czerniechowskiego et ipsa promovet iustitia, aby przy swem zostawał i prawo pospolite swój valor miało, starać się tedy IMcie pp. posłowie będą, aby wsi Serebryja i Łanniki, na których pomieniony IMć sufficiens ius habet et in possesione tych majętności był, nabywszy tego z miłości ojcowskiej przywrócone były i przywilej Zielińskiemu dany i prawo wszelkie skasowane było.

68. Za sukcessorami niegdy ś. p. Jędrzeja Potockiego wojewody bracławskiego przyczynią się IMć, aby suma na dwie chorągwie dragoniej erogowana i przywrócona była. Meruerunt to nietylko wyświadczone ojczyźnie in re militari w różnych expedycyach merita et in rebus agendis i koło zdrowia Rzptej dexteritas IMciów pp. Piotra Telefusa i IMci p. Walentego Kalinowskiego ale i sama dictat iustitia ne leges confundantur a każdy przy swem zostawał. Wniosą tedy gorącą instancyą IMć pp. posłowie za IMciami pomienionymi do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby sprawa o Zukocin i Żuków non obstante iure emphiteutico jako iniuste obtento irremisibiliter sądzona była a ius emphiteuticum skasowane.

69. Za sukcessorami IMci p. wojewody kijowskiego aby dobra dziedziczne kupne przez ojca IMci propter exolvenda debita przy nich zostały przyczynią się.

70. Dobra od władyctwa przemyskiego odcięte aby uspokojone były przyczynią się IMć pp. posłowie.

71. Za sukcessorami IMć p. Wasilkowskiego o zabranie saletry na kilkadziesiąt tysięcy szkody na potrzebę zasię Rzptej przyczynią się IMć pp. posłowie aby ta płacona była.

72. Meruit to virtus IMć p. Kazimierza Łabęckiego i stracony brat na usłudze Rzptej, aby merita IMci słuszne od majestatu J. Kr. Mci i Rzptej odnosiły praemia; przyczynią się tedy IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby wieś Markusze albo raczej pustynia in haereditatem była dana. Także i za IMcią p. Podczaskim, którego też non postrema virtus et experientia in re militari, aby uroczyszcze nazwane Jabłonka w powiecie barskim iure też haereditario dane było przyczynią się.

73. Za OO. Dominikanami konwentu halickiego gorącą instancyę swoją wniosą, aby approbacya funduszu WIMci p. starosty halickiego approbowana była wioski Chorostkowa; przywilej na Sadki OO. Dominikanom śniatyńskim aby był per constitutionem approbowany, przyczynią się gorąco IMć pp. posłowie.

74. Uroczyszcze nazwane Boryczówka od starostwa trembowelskiego, aby per constitutionem do konwentu OO. Karmelitów trembowelskich iure perpetuo applikowane być mogło, ponieważ na to consentit IMć p. starosta trembowelski, przyczynią się IMć pp. posłowie.

[1] razy H.

75. Za OO. Franciszkanami o approbacyą gruntów danych na wystawienie kościoła i klasztoru przyczynią się IMć.

76. Za IMcią p. Krzeczyńskim, aby na wieś, którą sobie kupił ius emphiteuticum otrzymał w powiecie krzemienieckim Ciechanowce.

77. Za IMcią p. Danielem Makowskim, o czetwertyń dwie, Baranowszczyzny nazwane, przy wsi Zagorzu, w starostwie kałuskiem będące, o approbacyą przywileju J. Kr. Mci przyczynią się.

78. Experientia architecturae militaris, dzielność i odwagi nie tylko że nam są zalecone przez JWIMci p. wojewodę krakowskiego hetmana w. koronnego, ale i wiadome, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby te tak wysokie qualitates i potrzebne Rzptej IMci p. Franciszka Corrozyniego klejnotem polskiego szlachectwa pro meritis ozdobione były.

79. Jeżeli kto większej nagrody godzien od najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci p. n. i stanów Rzptej jako ten, który civem patriae z odwagą substancyej swojej et charorum pignorum per maria et terras portavit[1], jako to IMć p. brat a syn .... WIMci p. generała podolskiego. Przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby za te odwagi i straty indigenat od majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej mógł otrzymać.

80. Dobra duchowne ritus graeci w powiecie halickim, które plebei sine privilegiis trzymają, aby pro vacanti rozdawane były non praeiudicando iuribus possessorum, przyczynią się IMć.

81. Te tedy wszystkie artykuły nasze i inne desideria i prośby mają sobie od nas zlecone IMć pp. posłowie nasi; pilnego starania przyłożą aby skutek swój wzięli, niemniej cale przestrzegając na tem tam świątobliwem wolności naszej miejscu, aby nic prawu pospolitemu nie ubliżono a na ten czas z podpisem ręki IMci p. marszałka koła naszego do akt grodzkich halickich według zwyczaju podane mają być.

82. Nie ubliżając nic dawnym miejsca tego zwyczajom użyliśmy IMci p. Zeliborskiego, aby do Wisni na sejmik blisko przyszły zjechać raczył et fraternas salutationes JW. W. IMć pp. braciej naszej na sejmik wiszeński zgromadzonym oddał z powinszowaniem zdrowia dobrego i życzliwością obfitych in patria szczęśliwości jako też dla obrady około dobra pospolitego. Działo się w Haliczu dnia ósmego października roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartego. Wojciech Dominik z Bieniewa Bieniewski podczaszy ziemi halickiej marszałek na ten czas sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 157 p. 1550—1572.

124.

Halicz, 22 stycznia 1665.

Elekcya podkomorzego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie, obywatele ziemi halickiej, trembowelskiego kołomyjskiego powiatu, vacante po zejściu z tego świata sławnej pamięci WIMci p. Teodorika Potockiego, podkomorzego naszego halickiego, succamerariatu, za uniwersałem, JWIMci p. Sta-

[1] portabit H.

nisława Jana Jabłonowskiego, wojewody ziem ruskich[1], podług praw i zwyczajów koronnych na elekcyą podkomorzego wydanym, na miejsce sejmikowania nam zwyczajne do Halicza na dzień dzisiejszy zjechawszy się, osoby godne kólowi IMci p. n. m. Rzptej wiernie i życzliwie, urzędowi temu zupełnie sposobne, to jest IchMć pp.: IMć p. Stanisława Głowińskiego sędziego suffragiis septuaginta sex, IMć p. Bonawenturę Konstantego Bełzeckiego stolnika ziemie halickiej suffragiis septuaginta duobus, IMć p. Mikołaja Truskolaskiego miecznika ziemskiego lwowskiego suffragiis octuaginta[2], IMć p. Dominika Potockiego kasztelanica krakowskiego suffragiis septuaginta tribus za braterskiem i zgodnem ustąpieniem IchMć pp. nominatów na urząd podkomorski za kandydatów obraliśmy i tych IMciów zgodnie obranych nemine contradicente IMci p. n. m. dobrotliwie narodowi polskiemu i W. Księstwu Litewskiemu panującemu in optionem ozdobienia łaską uprzywilejowaną pańską prezentujemy.

2. Na co dla większej powagi wiary tę zgodną naszą elekcyą IMć p. marszałkowi pro tunc koła naszego podpisać i do ksiąg grodzkich halickich i trębowelskich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim podług wydanego uniwersału i naznaczonego czasu dnia dwudziestego drugiego stycznia roku Pańskiego tysiąc sześć set sześćdziesiątego piątego. Jan Stanisław Jastrzębski wojski ziemski pisarz grodzki, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej m. p.[3]

Castr. Hal. Rel. 158 p. 67—69; Castr. Tremb. Rel. 138 p. 941—942.

125.

Halicz, 12 lutego 1665.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya IMciom pp. W. Jędrzejowi z Potoka Potockiemu chorążemu koronnemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu staroście, Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu ziemie halickiej, Jędrzejowi Modrzewskiemu podczaszemu sieradzkiemu, Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu wojskiemu i pisarzowi grodzkiemu halickiemu, Mikołajowi na Żurowie Daniłowiczowi staroście czerwonogrodzkiemu, Jędrzejowi Kuropatnickiemu z sejmiku halickiego, sejm extraordynaryjny przyszły warszawski poprzedzającego, dnia dwunastego lutego roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego piątego na miejscu zwykłem sejmikowania odprawionego[1] posłom od JW. W. IMć pp. rad, dygnitarzów urzędników i wszystkiego rycerstwa obywatelów ziemie halickiej zgodnie obranym dana, którzy na początek sejmu zjechawszy się, te niżej zlecone od nas punkta jako najpilniej ea fide dexteritate którą Bogu Panu i Ojczyźnie winni promovebunt.

[1] Z daty 4 listopada 1664 r. Castr. Hal. 158 p. 50.

[2] Truskolaski został przez króla mianowany podkomorzym 27/I t. r. C. Hal. 158 p. 185.

[3] Przeciwko elekcyi tej zaszła protestacya ze strony Krzysztofa Mireckiego i Piotra Krzeszowskiego własnem ich i Jana Potockiego wojewody bracławskiego imieniem: de invaliditate conventus particularis Haliciciensis ac si privati, electionis Succamerarii Haliciensis, quod relationis nunciorum conventus eundem non praecesserit, anticipative factae prout latior dari debuit copia, verum quoniam idem protestans copiam protestationis intra triduum ut iuris et moris est ad acticandum non porrexit, ideo ex parte generosi Notarii loci praesentis est protestatum. Natomiast jest protestacya ta wniesiona do ksiąg grodu trembowel. Tom 138 p. 930—931 tudzież p. 1036—1039 wniesiona tamże przez Jana Więckowskiego komornika halickiego imieniem tegoż wojewody bracławskiego.

2. Jeżeli kiedy dowolniej osobliwa in Rempublicam a pracowita J. Kr. Mci p. n. praevia tej ojczyźnie meruit wdzięczności i podziękowania naszego, jako teraz, kiedy niewytchnąwszy z półrocznej zimowej pracy, zaraz wziął (mederi chcąc zachodzącym niebespieczeństwom z wielu stron), sześcioniedzielnego sejmu prace, na którym ius omnes z wielką fatygą i ujmą zdrowia swego odprawując noce, własnego zdrowia dispendio chcąc tak ciężkie necessitatum vulnera uchyliwszy należytej majestatu powagi, na wszystkich, które jeno practicari mogły zażywał sposobów, ale że fatorum malignitatem superare swą pańską pieczą nie mógł, a to nam znowu novam sanandam Reipublicae podaje medelam extraordynaryjnego sejmu, nie chcąc destitutam consilio a barziej mieć Rempublicam, lubo tedy sejm dwuniedzielny przeciwko wyraźnemu jest naznaczony prawu, IMć pp. posłowie nasi, w czem fidem ich obstrictam mieć chcemy, podziękowawszy naprzód majestatowi J. Kr. Mci za pomienione ojcowskie tej Rzptej pieczołowanie, zgodzą się z całą Rzptą na sejmowanie to ostrzegłszy, aby ten sejm teraźniejszy dla samej tylko obrony hoc praegnante Reipublicae negotio złożony dawnym nie prejudykował prawom o sześcioniedzielnych i dwuniedzielnych sejmach napisanym. Przestrzegać oraz tego pilnie mają pp. posłowie nasi, aby żadne jakiekolwiek materye do obrony nie należące obrady, należytej dobru pospolitemu i całości ojczyzny na tym sejmie nie mięszały ani traktowane były, jakoteż żadne materye, któreby w izbie wprzód poselskiej zgodnie umówione nie stanęły, na górę wprowadzone pogotowiu czytane nie były. Instancye jednak, które są concernentes Rempublicam avertendo z nich emergentia nociva mala in Rempublicam i sami promovere jako najpilniej mają prosząc zaraz majestatu J. Kr. Mci obnixe, aby sejm sześcioniedzielny przynajmniej in Octobre anno praesenti złożyć raczył, ponieważ sprawy Rzptej potrzebne teraz dla krótkości czasu sejmu extraordynaryjnego zmieścić się nie mogą a są perimentes Rempublicam, co konstytucyą obwarowano być powinno.

3. Merentur winne podziękowanie od całej Rzptej nietylko w wojennych dziełach pracowite i poważne zawsze czyny IMci pp. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego osobliwie wypracowana etiam in curis sanandae Reipublicae przez sejm przeszły nieustająca praca i koszty poniesione, niemniej i ten erga Rempublicam zelus, że lubo od książęcia IMci kurfirszta Brandenburskiego znaczny za Drahim prawu swemu podległy ukontentowaniem był requisitus, a to plus conservationem miłej ojczyzny, kiedy bez zalecenia się z nią, swego własnego odstąpił ukontentowania, podziękują tedy IMci pp. posłowie nomine nostro IMci n. m. p. do czego i całej izbie poselskiej będą motivo.

4. Zapłata wojsku i ukontentowanie jego, która jest cardo conservationis tej Rzptej, jako tak wiele razy od Rzptej uchwalona effektu swego per vicissitudines nieszczęśliwości jakich tej ojczyzny naszej, lubo tak wielą ostrych praw obwarowana i egzekucyej przez komissyi kilka odprawionych postanowiona była, wziąć jednak nigdy własnego skutku nie mogła, przez co jakowe inconvenientia Rzptej po kilkakroć działy się, snadnie każdy wspomnieć może. Czynom zaś wojennym przez tę niepłacę jakowe zalania bywają i w nich omieszkanie, każdy [poznać] może, kiedy z niepłatnego żołnierza ani należytego posłuszeństwa ani prac wojennych capacitatem spodziewać się, tak najpewniejszy sposób wezmą IMć pp. posłowie nasi, czego odstępować żadną miarą niemają, aby przez województwa podział uczyniwszy, wedle sum każdego województwa w ziemi zaś naszej biorąc proportionem summy, któraby adaequata była sumie wedle abjurat i rewizyej ostatnich z dekretu komissyą lwowską nakazanego przez sąd skarbowy nasz jurata fide odprawionych tak zasłużone stipendia przeszłych ćwierci jako in futurum ciągnących podzielili, ostrzegszy tego, aby tak rotmistrze jako i oficyerowie wszyscy, których osiadłych w każdem wojewodztwie, gdzieby komu płaca ukazaną była mieć chcemy, z zalece-

[1] Sejm zwołany był na 12 marca, sejmik halicki na 12 lutego. C. H. 158 p. 92–5.

niem naszem, IM pp. hetmanów J. Kr. Mci podawani byli i tego ostrzegać będą, aby tym chorągwiom, które in opere belli z J. Kr. Mcią nie były za Dnieprem, jako i tym, którym komissya authoritate sejmu przeszłego stanowiąc komput wojska służbę wypowiedziała, płacono nie było.

5. Traktaty z Moskwą, si et in quantum absque notabili damno Reipublicae i avulsione prowincyej nadałyby się, non impedient IMć pp. posłowie nasi, zgodzą się z tem z całą Rzptą.

6. Poparcie dalszej wojny in tanta egestate wycięczonych sił już tak wielą wojen i expens na nie, którym więcej non sufficimus, jako jest przytrudniejsze tak snadniejszego kontinuowania jej scopum nie widzimy jedno samo pospolite ruszenie, które w najcięższych ojczyzny naszej razach najpewniejszą medella bywała, na to tedy in casum z całą Rzptą zgodzą się IMć pp. posłowie nasi, bo i traktaty inter arma snadniejby mogły nadać się.

7. W presidowaniu fortece potrzebnych Rzptej, że nietylko się konserwacya zawiera prowincyej ale ichże zatrudnieniem konserwować się zwykła integritas całego państwa, kiedy nieprzyjacielskie zamysły tak wielą rozerwane fortec muszą się alterować w przedsięwzięciu, prosić będą IMć pp. posłowie nasi IMciów pp. hetmanów, aby w osobliwym respekcie jako propugnaculum mając fortecę kamieniecką praesidować raczył i tysiącem przynajmniej piechoty a pięciuset jazdy, także Bar, Mohilow dla pohamowania samej stamtąd wynikającej chłopskiej swawoli jakoteż proporcyonalne Halicz i Trembowla prowiant osobliwy tym miejscom jaką municyą naznaczywszy. A że Szkłow pas nieprzyjacielski prawie trzymając potrzebna forteca W. Księstwa Litewskiego fidelissime zawsze dotrzymają J. Kr. Mci znaczną stratą i prawie wyniszczeniem fortun swoich przyczynią się IMci pp. posłowie, aby Rzpta, mając rationem nie tylko wielkich expens a prawie nad doroczną tamtę intratę na praesidium tamże łożone IMci p. Sieniawskiego strażnika koronnego ale i samych tamtych obywatelów zniszczenie, nie tylko dla zatrzymania dalszego tejże fortecy i przychęcenia do stateczności ludzi tych libertować od podatków Rzptej do czasu pewnego chciała.

8. Jako rzecz przytrudniejsza przed sejmem zezwalać na pewne kontrybucye, bo krótkość sama czasu impedit, tak raczej declarabunt pp. posłowie imieniem naszem, iż prędkiem wypłaceniem supplebimus uchwały da Bóg przyszłej, bo zwykle widywany pośledniejszy w satysfakcyej, jako to i teraz w przeszłych komissych pierwszymi nasi poborcy z sumami stanęli, którymże lubo satisfecerunt nie tylko w rachunkach ale i w uiszczeniu się skarbowi, skarb dotąd nie wydał dostatecznych kwitów, jako upomnią się pp. posłowie tego u skarbu tak invigilabunt, aby im wydane dostatecznie były, jednak pozwolenie podatków powinni wziąć do braciej na jakibykolwiek Rzpta zgadzała się.

9. Assygnacye co vel maxime miesza zawsze wojsko i rząd jego, które województwa niewypłacały cum tota Republica, expostulabunt IMć pp. posłowie do winnej satysfakcyej tych, którzy zadość nie uczynili. Za IMcią panią Sapieżyną pisarzową polną, aby wypłacona była asygnacya skarbowa instare nie przepomnią.

10. Jakowe incommoda zgubne comestiorum ostatnią ruinę prawie stąd pochodzącą nie tylko depauperationem znaczną przyniosą teraźniejsze otworzenie mynnic, jako to jest tedy ostatecznie pessimum ojczyzny malum, tak aby dalej ta pestis non serpat, instabunt IMć pp. posłowie, w czem obligamus fidem ich, aby zaraz obiedwie miennice zawarte były, by też i assygnacye niedopłacone, któreby iusto calculo pokazały się Rzpta wypłacać miała. Ab hinc inibunt modos cum Republica, żeby lepszej ligi pieniądze, któreby apud vicinos in commerciis szły, bite były, i jeżeliby modus z Gdańszczany wykupienia tych złych pieniędzy mógł practicare, jako to z wieści obvenit, przyłożą starania.

11. A że sejm extraordynaryjny i krótkość czasu obradę samą Rzptej pewnie cosummetur, prosić będą przy prawie IMć pp. posłowie, aby czasu potrzebnego obradzie Rzptej J. Kr.

Mci sądami skarbowymi brać nie chciał, wszakże skarbowe sądy i Trybunał radomski decydować może, ponieważ i na prolongacyą pozwalać pp. posłowie nie mają, którą excludit pora wojny następująca.

12. Popisy albo raczej okazowania województw, lubo tak wielu praw stwierdzone in neglectum poszły, a jako zawsze były profiscuo Reipublicae kiedy gotowość widząc postronni sąsiedzi, jakowyś wstręt brać zawsze porywczości swojej musieli, aby dawne prawa o tem okazowaniu reassumowane były, postarają się pp. posłowie; w ziemi zaś halickiej aby feria secunda post Jubilate odprawowane były.

13. Dług księciu JMci kurfirsztowi brandenburskiemu winny, że vel maxime concernens jest Rempublicam, inibunt rationes z skarbem i z administratorami ceł wodnych pilnie investigando JMć pp. posłowie gdzie suma tak znaczna podziała się, upomniawszy się, należytej wyprawy ludzi od księcia JMci według submisyi onegoż do usługi Rzptej toties nieposłanych, aby z tejże sumy odrachowano było.

14. Zagęściły się cum summo gravamine nobilitatis wydawanie mandatów tak ex occasione głosu wolnego jako i skarbu koronnego, prosić J. Kr. Mci mają pp. posłowie, aby nie tylko te mandaty wydane kasowano i ab hinc in praejudicium niczyjego honoru wydane nie były, a tym, którzy są niemi aggrawowani, laesio honoru nagrodzona była.

15. Postrzegając się Rzpta jako wiele na informacyej i przejrzeniu się w rachunkach skarbowych vel maxime interest wszystkim województwom, na teraźniejszym sejmie ostrzegą pp. posłowie, aby JMć p. podskarbi kwitu nieotrzymywał, ażby naprzód na relacyjnych sejmikach dał informacyą i dostateczną, jak wiele sum złożonych weszło do skarbu i co za expensa z nich. A że per incuriam JMci p. podskarbiego, który gospodarzem jest rei monetariae, tak wiele złych szelągów nawieziono do Polski, upomnią się rationem tego, firmiter stanąwszy przy tem pp. posłowie.

16. Interest całej Rzptej przejrzeć się na relacyjnych sejmikach transakcyej komissyej lwowskiej, rationes tedy jej pp. posłowie wezmą do braciej, zostawiwszy approbationem sejmowi przyszłemu ordynaryjnemu.

17. Wielce potrzebna, a zawsze pożyteczna służba wybrańców łanowych jako jest Rzptej, tak iż in neglectum per incuriam [1] wielu pp. rotmistrzów, a zaś bardziej pp. dzierżawców przez niewyprawę tychże hajduków poszła, postarają się JMć pp. posłowie, aby rewizya naznaczona była wszystkich wybranieckich łanów przez urząd ziemski w każdem województwie absentia unius non obstante.

18. Nie same tylko zapłatę wysłużonych stipendiorum za ukontentowanie przelanej krwie straconej substancyej na zaszczyt dobra pospolitego bierze sobie wojsko, ale bardziej zachęcone ukontentowaniem oficerów swoich szczycić się zwykło brać dalszy pochop do czynów męstwa i odwag, jakowej emeritum tak wielu lat w usłudze Rzptej incessanter przepędzonej miałby na się zaciągnąć respekt JMć p. halicki [2] snadnie każdy sądzić może ustawicznego kto cum dispendio zdrowia i fortun napatrzył się w każdych okazyach, tem snadniej naszą do majestatu J. Kr. Mci i Rzptej za sobą o mały kawałek, pół wsi Stoków, zaciąga instancyą, którą zlecamy JMć pp. posłom naszym, oraz JMci p. Strzałkowskiego, łowczego chełmskiego, baczeniu Rzptej i J. Kr. Mci, aby mógł za tak znaczne pokaleczenie swoje w kilku okazyach osobliwie świeżo zadnieprskiej jurgelt ex consensu ordinum na pewnych prowentach Rzptej otrzymać. A ponieważ asilum garnących się do protekcyej, zwłaszcza dobrze zasłużonych, jest Respublica, mając tedy rekomendowanego od JWJMci p. wojewody krakowskiego jako i wojska niemałej

[1] H. iniuriam
[2] Alexander Cetner

dexteritatis et experientiae, którą jaśnie pokazał w Cudnowskiej i Zadnieprskiej okazyach p. Coraczyniego indżyniera inszych do podobnej zachęcając przysługi Rzptej, wniosą za nim JMć pp. posłowie instrukcyą, aby tak z łaski J. Kr. Mci jako i całej Rzptej pro indigena regni mógł censeri; także p. Jakuba Bernego sekretarza J. Kr. Mci ad indigenatum zalecą.

19. Te tedy punkta instrukcyej naszej zgodnej obrady do promowowania jako najpilniejszego fidei dexteritati a zwykłej ku tej Ojczyźniej ziemi naszej miłości pilnie zlecamy JMciom posłom naszym, chcąc w tem obstrictam fidem mieć JMciów, aby nietylko przy tych od nas podanych punktach indemnitatem Rzptej pilnie przestrzegając, ale też równie cum tota Republica a osobliwie z JMciami pp. posłami sejmiku wyszyńskiego w materyach całość dobra pospolitego afficientibus znosili się, o której obradzie naszej aby constaret JMciów pp. braci naszej sejmiku wisznińskiego użyliśmy i prosili JMć p. Konstantego Wysińskiego obywatela naszego, aby przy oddaniu pokłonu naszego braterskiego imieniem całego sejmiku naszego te puncta ręką JMci p. marszałka naszego podpisane JMciom do spólnej obrady podał. Działo się w Haliczu w kościele farskim dnia dwunastego lutego anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo quinto. Jędrzej Potocki chorąży koronny halicki, kołomyjski, leżajski etc. starosta marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal Rel. 158 p. 173—182.

126.

Halicz, 30 lipca 1665.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze, szlachta obywatele ziemie halickiej i powiatów kołomyjskiego i trembowelskiego, na dzień dzień dzisiejszy dla obmyślenia bezpieczeństwa pospolitego przez uniwersał JMci p. podkomorzego [1] w niebytności JMciów pp. senatorów zgromadzeni, wiadomo czynimy, iż my upatrując instantia pericula, o których nas codziennie obieszczano o najazdach opryszkowskich albo raczej kozackich pod regimentem Drozdeńka, który na imię carskie na bunty w Podniestrzu zawołał i już jako to z języków patet kilkanaście tysięcy swawoleństwa zebrała, kraje podolskie funditus z Podniestrza depredował i tak wiele miast wyścinał co i naszym pokuckiem in limites jej wszedłszy krajom spe praedae objecta minatur [2], o czem przez JWJMć p. wojewodę krakowskiego hetmana w. koronnego uniwersałem i listami jesteśmy przestrzeżeni. A z wojsk naszych około Wisły się bawiących spem subsidii objecować sobie nie możemy, nie chcąc sobie et toti Reipublicae deesse, upatrując, iż za weściem w nasze Pokuckie kąty wielkieby wojska swego albo raczej swej wolej wziął nieprzyjaciel incrementa i wszytka Rzpta za tem wrot otwarciem in summo discrimine zostawaćby musiała, teśme przedsięwzięli za zniesieniem się z JMciami starszymi bracią imprezę, że temu nieprzyjacielowi, in quantum possumus pro nostris viribus, wstręt dać chcemy, i to co in vim zapłaty wojsku

[1] Uniwersał Mikołaja Truskolaskiego 22 lipca w Martynowie datowany. C. Hal. 159 p. 877.

[2] Król 28 lipca na skargę rotmistrza pow. halickiego Kaspra Ostrowskiego oskarżonym i skazanym a banicyą tak szlachcie jak i ich poddanym o połączenie się z Kozakami i Tatarami i grasowanie na Pouciu niszczenie klasztorów i kościołów, dał glejty bespieczeństwa. C. Hal. 159 p. 1031—34.

winnej od nas debetur na teraźniejszą gwałtowną, nie tylko ziemi naszej, ale wszystkiej Rzpltej potrzebę i gwałt, czworo podymne uchwaliwszy, wydaćeśmy tak z dóbr królewskich, duchownych jako i szlacheckich między sobą postanowili i objecali, pewni tego będąc, że Rzpta tę naszą ochotę i do ratunku ojczyzny chęć wdzięcznie akceptowawszy in solutionem przyszłych podatków w rachunkach przyjmie.

2. Za które czworo podymne do tych ludzi, które IMć pp. obywatele nasi jako JWIMć p. Jan Potocki wojewoda bracławski chorągiew swoją dworną, także JWIMć p. chorąży koronny pułkownik] nasz chorągiew dworną i dragońską stawić swym kosztem na obronę tych krajów z miłości swojej przyobjecał, my ludzi powiatowych korespondującą sumą czterech podymnych trzysta po kozacku na jedną ćwierć wystawić pod regiment i dyrekcyą JWIMci p. Andrzeja Potockiego chorążego koronnego halickiego, kołomyjskiego etc. starosty i pułkownika ziemi naszej pozwoliliśmy, którym żołd po zł. 30 a karmowych pieniędzy po zł. 20 naznaczyliśmy. Do tego regimentu IMciów pp. rotmistrzów jednego IMć p. Michała Cieklińskiego, drugiego IMć p. Franciszka Brzeskiego uprosiliśmy, którzy IMć po stu koni, nic na poczty rotmistrzowskie nie wytrącając, stawić nam we trzech niedzielach podejmują się, t. j. IWIMć p. chorąży koronny pułkownik koni sto zaciężnych, IMcie zaś pomienieni pp. rotmistrze także po sto koni po kozacku na koniach dobrych z orężem porządnym i onych popis pro die vigesima quarta Augusti pod Siemikowcami pod WIMcią p. Mikołajem Truskolaskim podkomorzym, Stanisławem Głowińskim sędzią, oficyalistami ziemskimi halickimi Piotrem Kuropatwą, unius eorum absentia non obstante odprawić będą powinni. IMciom pp. rotmistrzom względem kuchennego i wytrąconych pocztów po tysiącu złotych naznaczyliśmy.

3. A służbę tym ludziom naszym zaciężnym a prima Augusti przyznawamy, ściągnienie tym chorągwiom ukazujemy. JWIMć p. pułkownika w kołomyjskiem starostwie, IMć p. Cieklińskiego lubo w trębowelskiem starostwie lubo w Buczniowskiej włości, gdzie mu commodius videbitur, IMci p. Brzeskiego w śniatyńskiem starostwie z tym dokładem, że ci ludzie de proprio żyć w ściągnieniu mają ani w ściągnieniu żadnych szkód w zbożach nie czynić, statywy etiam sub praetextu ochrony nie wyciągając i owszem de proprio żyć, trawy i wody im nie broniąc. Inobedientes et excessivi foro et poenae IMci p. pułkownika subjacere będą powinni, a in gravioribus wolno będzie ukrzywdzonemu onych in officio castrensi convenire, do którego sądu grodzkiego przydajemy IMć p. Wojciecha Dąbrowskiego w Haliczu a IMć p. Jana Więckowskiego w Trębowli.

4. Do wybierania tego czworga podymnego użyliśmy IMć p. Felicyana Ostrowskiego w Haliczu i kołomyjskim powiecie; tak w trębowelskim IMć p. Wojciech Wolanowski podstarości sądowy trembowelski z prośbą naszą tego podjął się, którzy IMć uniwersałem IMciom pp. obywatelom quantocius obwieściwszy exakcyą tę a data praesentium zacząć i według kwitów ostatnich w sądach skarbowych per revisiones likwidowanych wybierać będą.

5. Także i z słobod, których się siła namnożyło, ten podatek nemine excepto płacony ma być a chałup dziesięć na czworo podymne rachując praevio iuramento per factorem bonorum albo sługę IMci p. dzierżawcy, w czem urzędy grodzkie seriam przez swoje vicesgerenty mają czynić inquisitionem. A te podatki mają być przez nas wydane do święta Najświętszej Panny Maryej Zielnej, po którym czasie extra cadentiam mają być sądzone fiskowe sprawy, na których retentores mają być na delacie podani, z tym dokładem, iż jeśliby kto dał na sobie kondemnatę otrzymać, IMć p. poborcy ducta proportione zasług, delatę retentów IMciom pp. rotmistrzom in persolutionem oddawać mogą, a IMć pp. żołnierze adminiculo adhibito brachii regalis przy wicesgerentach, na to przez urzędy destynowanych, retenta, non obstante ignorantia, jeśliby się nią kto in termino executionis bronić chciał, per pignorationem wybierać będą mogli, co sobie za gwałt poczytać nie mamy, gdyż in tam ardenti necessitate wszyscy spólnie do obrony succurrere powinniśmy.

6. Solarium IMciom od czterech podymnych po pół złotego kwitowego naznaczamy, którzy wybrane pieniądze każdemu z IMciów pp. rotmistrzów proportionate wydawać będą powinni. Exactorum rationem nam na sejmiku elekcyej deputata, a nie gdzie indziej, uczynić sub poena et foro ibidem danda, asekurując ich względem tych wybranych podatków i ich kalkulacyej in omni foro a osobliwie od skarbu zastąpić i ewinkować.

7. A że to czworo podymne non sufficit na wypłacenie tego wyżej mianowanego żołdu, tdy IMć p. Jan Kurdwanowski, podstarości sądowy halicki i administrator czopowego ziemie halickiej, powinien będzie IMciom pp. rotmistrzom in paratis dać zł. 2.200 na dopłacenie tego żołdu albo jeśliby u miast i miasteczek albo wiosek czopowego arendarzów jeszcze dotąd czopowego nie wybrał a słuszną assygnacyą do którego miasteczka dał, IMcie pp. żołnierze akceptować to mają i te asygnacye, lubo to jeszcze siła niedziel czopowe currit, parata pecunia wypłacać ex nunc na tak gwałtownym razie będą powinni.

8. A że ten nieprzyjaciel łacniej ab extra niżeli in viscera dalej prowincyej naszej serpet propulsari może, zlecamy to IMci p. pułkownikowi i to po wigilacyej IMci sobie objecujemy, że zniosszy się z IMciami pp. obywatelami województwa podolskiego i pobliższymi sąsiady, że te ludzie województwa podolskiego w granicach, jako hisce periculis obnoxiis, trzymać i tam rem agere zechce w dalszych posiłkach za obwieszczeniem nas przez swoje uniwersały ochotę naszę objecując.

9. A teraz te nasze objecując sobie bona fide trzymać laudum ręką IMci p. marszałka koła naszego podpisane do akt podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim dnia 30 miesiąca lipca roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego piątego. Stanisław Głowiński sędzia ziemi halickiej marszałek sejmiku ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 159 p. 944—948.

127.

Halicz, 14 września 1665.

Laudum sejmiku halickiego deputackiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa ruskiego ziemie halickiej, zjechawszy na sejmik elekcyej deputata podług czasu prawem pospolitem opisanego, naprzód za zgodą i jednostajnymi głosami naszemi obraliśmy za deputata WIMci p. Rafała Kazimierza z Borzymia Makowieckiego starostę trembowelskiego, w cnocie i porządku człeka wielkiego, któremu i attestacyą z koła naszego IMć p. marszałkowi naszemu o tem obszerniejszą wydać zleciliśmy.

2. Mając przytem w dyspozycyej ziemi naszej czopowe z prasołką ku rozporządzeniu naszemu należące, że tedy ta w arendzie dorocznej u IMci p. Kurdwanowskiego podstarościego i sędziego grodzkiego halickiego za sumę siedmiu tysięcy zł. zostawała, tedy podług dyspozycyej tak rocznego elekcyej sejmiku deputackiego o tem czopowem opisanej, przesłuchawszy expensa nim rachunku tegoż IMci p. podstarościego i respektem błahej prasołki dla zawojowanej Ukrainy w tym roku przeszłym słabę swoją accydencyą mającym z kontraktu między IMć p. podstarościm a arendarzami kołomyjskimi spisanego, temuż miastu Kołomyi zł. 500, miastu Haliczowi zł. sto, Tyśmienicy zł. sto, Słotwinę respektem czopowego od IMciów pp. żołnierzów impedyowanego zł. sto defalkujemy, i to wszystko, t. j. zł. 800 od IMci p. podstarościego in solutum przyjmujemy.

3. Resztę zasię, t. j. zł. 200 do kościoła trembowelskiego OO. Karmelitów na dokończenie struktury tamtego miejsca aby IMć p. podstarości do rąk IMci księdza przeora tamecznego, także zł. 40 na oparkanienie klasztoru OO. Franciszkanów halickich do rąk IMci p. sędziego halickiego za kwitem IMci p. dyrektora naszego tę sumę wespół złączoną dwóchset czterdzieście zł. nieodwłocznie oddał, ordynujemy. Po której oddaniu intuitu teraźniejszej uchwały dorocznej arendy i zapłacenia 7.000 sposobem wyżej mianowanym, aby IMć p. marszałek IMci p. podstarościemu kwit dał, naznaczamy.

4. A żeśmy perplexitatem w dorocznej arendzie czopowego i prasołki i jego umówionych prowentach niepewności po kilka razy defalkować mieli, tedy dla lepszej pewności prowentu tego, udawszy się do starodawnych zwyczajów i rządu tego czopowego i prasołki, już to czopowe z prasołką nie przez arendę ale in administrationem IMci p. Stanisławowi Głowińskiemu, sędziemu ziemi naszej, do roku zupełnego podajemy, pewni będąc de fide et cura IMci, że ten nasz prowent w należytą wprawiwszy ryzę nic nam przez swoją administracyą kwoty 7.000 nie ubliży, owszem, zachowawszy prawo pospolite i dawniejsze po dziedzicznych dobrach kwity aukcyą czopowego i prasołki ziemi naszej przyniesie.

5. Prasołka zasię podług prawa i dawnych zwyczajów od woza tołpiastej soli od prasołów, którzy na przekup z solą goszczą, raz tylko do roku od wozu po groszy dwunastu przez sukkolektorów IMci p. administratora, którzy mają być przysiężni na miejscach zwyczajnych także w dobrach J. Kr. Mci pogranicznych, przez które swoje gościńce z bań i żup do Wołoch są poczynione, raz tylko ma być wybierana.

6. Sól zasię beczkowa, z żup pańskich przez pańszczyznę i najemników od IMciów pp. starostów i dziedziców od dzierżawców na sprzedaż z ziemi wywożona, tej prasołce niema podpadać.

7. Jednak ktoby się ex plebeis privatus takową sól na handel kupował i z nią gościł, takowy od roku groszy dwanaście od wozu dać powinien.

8. A jeśliby depaktacya w wybieraniu tej prasołki nad wyżej mianowaną ustawę przez sukkolektorów pokazała się, takowi coram officio castrensi a quovis iniuriato citati także i te osoby, któreby provent na pograniczu Rzptej prasołkę ziemi naszej impedyowali, coram eodem officio sprawić się o to powinni.

9. Cokolwiek zasię za szczęściem administracyej i czasem to czopowe z prasołką do roku prowentu przyniesie z tego na praesidium dorocznie zamku halickiego zł. 2.000, na presidium zamku trembowelskiego zł. 1.001, za pracę i wierną administracyą IMć p. sędziemu halickiemu zł. 1.001 in vim zasię gratitudinis wielkich kosztów WIMci p. chorążego koronnego pułkownika naszego, który oprócz tych ludzi którycheśmy na usługę Rzptej i zaszczyt ziemi naszej województwa podolskiego 300 koni zaciągnęli swym kosztem dwie kozackie chorągwie a dwie dragońskie z miłości ku ojczyźnie stawił i w prędkim czasie nie próżnując wielką ziemi naszej przyniósł sławę, nie małą swawoleństwa w Podolu rozgromiwszy watahę, cokolwiek sumy czopowego dorocznego i prasołki nad sumę 4.000 wyżej ordynowaną arendę to wszystko WIMci p. chorążemu koronnemu pro benemeritis darujemy i aby IMć p. administrator exactam summam IMci p. chorążemu oddał, fidem IMci obligujemy.

10. Jednak aby nam o dorocznim prowencie czopowego i prasołki constaret na sejmiku da Pan Bóg przyszłym electionis deputata perceptorum et expensorum debitam rationem administrationis suae IMć p. sędzia oddać nam będzie powinien, respectem cuius administrationis, jako prowiantu nam właśnie należącego, IMć p. sędziego in quovis foro et termino od skarbu koronnego ewinkować gotowi będziemy i obligujemy się, i takowe in casum exortum onus pro suo onere mieć chcemy.

11. Niemniejszą IMci p. Felicyana Ostrowskiego, wójta halickiego. IMć p. Wolanowskiego, podstarościego trembowelskiego, poborców naszych enituit virtus, że IMcie, będąc na wybranie czworga podymnego na ludzi trzechset koni respektem zaszczytu ziemi naszej i podania ręki w oppressyej od swawoleństwa opryszków województwu podolskiemu zezwolonego od nas uproszeni, omni fide et dexteritate to podymne według regestrów skarbowych wybrali i za ordynacyą przeszłej naszej uchwały doskonale chorągwiom naszym zaciążnym, inclusa in hoc summa certa ducillari, in toto zapłacili. Tedy podług odprawionych rachunków i oddaniem reszty przez IMć p. Ostrowskiego zł. 700, przez IMć p. podstarościego trembowelskiego zł. 44, exclusis in retentis gasis fumalium novem, któreśmy pewnym darowali osobom, do rąk IMci p. sędziego halickiego na sporządzenie i przepisanie ksiąg ziemskich halickich ordynowanych IMć p. marszałek nasz IMciom pp. exactorom podymnego in toto doskonałe wyda kwity i my praemissa ratione z exakcyej i oddania czworga podymnego kwitujemy.

12. W tem jednak fidem IMci p. sędziego naszego obligujemy, aby naznaczoną sumę zł 744 na księgi ziemskie cura IMci była erogowana i rachunek jej na przyszłym electionis deputata sejmiku był nam oddany z doskonałym, ile może za te pieniądze, ksiąg zapisaniem i korrygowaniem, warujemy. Tę zasię sumę, t. j. zł. 200, które IMć p. pisarz ziemski halicki ad rationem zkorygowania ksiąg wziął, te sub onere processus fisci in officio castrensi sive terrestri iudicio Haliciensi feria secunda post festum S. Martini pontificis anno currenti do rąk IMci p. sędziego praevia generosi iudicis terrestris ad eiusmodi propositionem quietatione oddać powinien, o co i forum in eodem officio sive iudicio ad instantiam [1] cuiusvis mieć będzie.

13. A że interni in patria motus dotąd nie są uspokojone a nas, gdy innych pora wojenna mijać chce, omnibus periculis expositos prześladować anhelat, abyśmy przed czasem domesticis viribus et propugnaculis nie byli destituti, in quantumby, strzeż Boże, potrzeba tego była w dalszym zaciągu i służbie mieć ludzi naszych, tedy ex occasione temporis dla dalszego zaszczytu naszego, lubo rozpuszczenia tych chorągwi zaciążnych mocą dzisiejszego konsensu naszego obrady naszej dalszej o poparciu domowej obrony, którą nam da Bóg in solutum przyszłych podatków Rzpta, non dedignabitur dzień 19 października do zjazdu do Halicza na miejsce zwyczajne bez uniwersału naznaczamy sobie. Która to uchwała nasza aby do grodów ziemie naszej podana była i ten zjazd przyszły publikowany był IMci p. marszałkowi naszemu zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim w poniedziałek po święcie Naświętszej Panny Maryej Narodzenia bliższej roku Pańskiego 1665. Jan Stanisław Jastrzębski wojski ziemski pisarz grodzki halicki natenczas marszałek elekcyi deputackiej.

Castr. Hal. Rel. 159 p. 1159—1163.

128.

Halicz, 1 marca 1666.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya IMciom pp. posłom WW Andrzejowi Potockiemu chorążemu koronnemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu etc. staroście, Mikołajowi z Granowa Sieniawskiemu hrabi na Myszy i Szkłowie strażnikowi koronnemu, IMciom pp. Stefanowi Złoczowskiemu

[1] iustitiam H.

chorążemu halickiemu, Jaroszowi Kuropatnickiemu podstolemu podolskiemu, Janowi Cetnerowi kasztelanicowi halickiemu staroście szczurowickiemu i Piotrowi z Łańcuchowa Kuropatwie na sejm walny dnia 17 marca roku teraźniejszego w Warszawie przypadający z sejmiku halickiego za uniwersałem J. Kr. Mci p n. m. zgodnie obrana dana[1].

2. Naprzód pp. posłowie nasi przy oddaniu wiernego poddaństwa naszego dotrzymania nienaganionej wierności, najjaśniejszemu majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. za ojcowską około dobra pospolitego całej Rzptej i pańskie na ziemię halicką, w każdych insultach pogranicznych bacznie i protekcyą uniżenie podziękują pokornie upraszając, aby J. Kr. Mć p. n. m., jako się w instrukcyej na sejmik danej deklarować raczył miłościwie królestwu swemu a ojczyźnie naszej całej Rzptej całości prowidere et paterne patrocinari raczył.

3. Największe uspokojenia ojczyzny remedium mieć wojsko kwarciane J. Kr. Mci p. n. m. w posłuszeństwie, które, że nie może contineri jedno przez należyte stipendiorum wypłacenie, te zasię stante regni calamitate po przeszłej komissyej adequate złożone być nie mogą, tedy IMć pp. posłowie nasi inibunt modos et rationes, jakoby zapłata wojsku przez województwa i ziemie chorągwiami podzielona, tam pro retentis stipendiis quam et in futurum proportionaliter disposita, ordynowana była. Jednak ciż IMć pp. posłowie maximopere attendent, aby ziemia nasza częstemi inkursiami na pograniczu afflicta i domową obroną zniszczona, takowym podziałem nie była aggrawowana. Jeżeliby zaś do jakiego podatkowania całej Rzptej przyszło modum contribuendi IMć pp. posłowie nasi do braciej wezmą.

4. Nic słuszniejszego jako za takowe ceny i dobrodziejstwa, które za szczęśliwego panowania J. Kr. Mci ojczyzna nasza codziennie odnosi vicissimi in oboedientia praestare gratitudinem. Jednakże ziemie naszej o proponowanych długach Królestwa IMciom winnych non constat, IMć pp. posłowie nasi exceptis rationibus cum consensu wszystkich województw ex realitate ad liquidationem takowych długów przystąpią i należytą namówią satysfakcyą.

5. Jako wielkie spustoszenie Rzpta od przechodzących po włości chorągwi ponosi edocet privatorum i nas samych calamitas, tedy ab hinc aby wojskom J. Kr. Mci warowitym porządkiem, ne tamen fiat occasio ad illlicitos nexus hiberny obmyślone i postanowione były, IMć pp. posłowie nasi z całą Rzptą o skuteczny na to starać się będą sposób, tak jednak, aby artykuły wojskowe i konstytucye de disciplina militari reassumenda in executione fortiori non vario aspectu zostawały.

6. Życząc proponowanego sobie z carem moskiewskim pokoju na reassumpcyą plenipotencyej do traktatów z Moskwą IMć pp. posłowie nasi pozwolą, hoc praecustodito, aby sine avulsione provinciarum i bez konjunkcyej szwedzkiej ten traktat stawał.

7. Iż wydatki na posłów cudzoziemskich bardzo poczęły niszczyć skarb Rzptej. tedy aby niepotrzebne legacye z uciążeniem Rzptej i posłów cudzoziemskich mimo wolę całej Rzptej incitamenta zahamowane były, z całą Rzptą IMci pp. posłowie nasi o tem conferent, tak aby takowe na posłów tylko potrzebnych wydatki IMć p. podskarbi koronny z ordynacyjnych jako należy prowidował prowentów.

8. Żadna wojna tak Rzptej królestwa Polskiego nie zrujnowała jako zły mennic wynalazek, a potem nad wolą majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej coraz gorsze bicie monety, przeto aby mennica szelężna p. Boratyniego i W. Księstwa Litewskiego i Tymphowa zawarte były. Także aby p. Tymph z pp. administratorami do swej mennicy deputowanymi, że nad ordynacyą komissyej lwowskiej złotowców wybił i p. Boratyni in quadruplo więcej ważył się wybić złych szelągów summario fisci processu sądzeni byli, omnino curabunt, aby sine damno privatorum

[1] Sejmik zwołany był na 27 stycznia C. H. 160 p. 95—7.

dobra mennica na monetę srebrną extra et in regno currentem otwarta była a szelągi stare króla IMci ś. p. Zygmunta Trzeciego brane były, lege cavebunt.

9. Ponieważ konstytucye anni millesimi sexcentesimi sexagesimi primi titulo revificatorio nowej kwarty na ekonomią wojenną w Koronie artyleryą jest dobrze obwarowana i duplex nowa kwarta na to ordynowana a po komissyej lwowskiej znacznej do impendowania na municyą nie było okazyej, przestrzegą tego w rachunkach IMci pp. posłowie nasi, aby i na co dochód tej kwarty obrócił się z animadwersyą, aby gdy armata w pole nie była wyprowadzona nadaremne koszty na furmany i inne expensa nie roschodziły się.

10. Niemałą wdzięczność cesarz IMć chrześciański Rzptej naszej wyświadczył, gdy siły szwedzkie, królestwo Polskie aggrawujące, reprimere dopomógł; jednakże toties ad calculum provocatae portiones u cesarza IMci nie najdują miejsca, o uspokojeniu najjaśniejszego cesarza IMci długu, inclusis includendis, IMć pp. posłowie nasi z całą Rzptą zniosą się. Także, iż nam dług książęcia IMci Brandenburskiego proponitur, a na to cło wodne Rzpta ordynowała była przy rachunkach z IMcią p. podskarbim, serio IMć pp. posłowie upomną się tego, dla czego lex inversa i książe IMć kurfirszt nie uspokojony. Insze za się liquida debita do spólnego z Rzptę uspokojenia IMciom pp. posłom committuntur.

11. Za IMć pp. obywatelami inflanckimi i pp. Trubeckimi IMć pp. posłowie nasi gorącą do J. Kr. Mci p. n. m. wniosą prośbę, aby, ponieważ Rzpta inszemi teraz rozerwana jest wydatkami, tymczasem J. Kr. Mć tak IMciów pp. obywatelów inflanckich jako i IMciów pp. Trubeckich, donec a Republica debita succedet satisfactio, primis de bonis Reipublicae vacantibus raczył ukontentować.

12. Niemniejszą ad supplicandum et intercedendum pierwszy punkt instrukcyej J. Kr. Mci p. n. m. za IMcią p. Lubomirskim marszałkiem w. i hetmanem polnym koronnym pańską a dobrotliwą dał okazyą, przetoż pp. posłowie nasi innixi clementia J. Kr. Mci p. n. m., którą majestat króla pana naszego zawżdy zdobi się z pokorną prośbą omnino starać się będą, aby IMć p. Lubomirski civis patriae łaskawością regiae Maiestatis i powagą całej Rzptej ad pristinum statum et honores był restitutus.

13. Artykuły ziemi halickiej. Bespiecznie zawsze na piersiach narodu polskiego na wierności poddaństwie ich królowie panowie nasi wysypiali się, czego i teraźniejszy dobrotliwy pan J. Kr. Mć za szczęśliwego swego panowania doznał, ante omnia IMć pp. posłowie nasi oświadczywszy się z tąż poddaństwa wiernością upraszać będą majestatu J. Kr. Mci, aby J. Kr. Mć p. n. m. superflua arma nad zwykłe gwardye podczas sejmowania od boku swego oddalić raczył.

14. Recens lex anni millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi de reddenda ratione senatus consultorum relacyą przeszłego sejmu tejże senatus consultorum czyniona jest bardzo urażona, przeto aby interstitis temporis od sejmu skończonego aż do teraźniejszego czasu wszystkie senatus consulta recapitularentur tej pomienionej konstytucyi IMć pp. posłowie pilno przestrzegać będą.

15. Wielką w tem pp. ziemianie województwa ruskiego krzywdę cierpią, gdy mając żupy swoje solne ziemiańskie contra pacta conventa i przeciwko starym prawom IMcie pp. administratorowie skarbu koronnego soli szlacheckiej i Wisłą spuszczać niedopuszczają et impediunt, przetoż aby konstytucya anni 1598 titulo: ordynacya soli bydgoskiej na sól ruską szlachecką, iuxta tenorem tejże konstytucyej reassumowana była i o wolnem spuszczaniu Wisłą soli prawo napisane było, IMć pp. posłowie nasi starać się będą, z takim dokładem, iż ktoby ważył się przeszkadzać deflukluacyej soli ruskiej, aby takowy w Trybunale inter causas mere fisci pro succubitione poenae mille marcarum sprawował się.

16. Gdy wojska J. Kr. Mci armis et praesidio ześciem z Ukrainy tej desertarunt Ukrainę, czego pp. posłowie nasi inquirent rationem, a wielka swawola opryszków i deyneków na Po-

dniestrzu już blisko Pokuciowi szerzeć się poczęła, ziemia halicka na zaszczyt całego Podola i pohamowania swawoli podniestrskiej i ukraińskiej bonum publicum całej Rzptej w tem upatrując za niemałą summę na obronę ludzi zaciągnęła i aż pod Bracław opędziwszy Podole wyprawiła, przeto aby ta suma na zaciąg tych ludzi erogowaną w przyszłe podatki przyjęta była, albo jeśliby na podział wojska po województwach i ziemiach podzielona była, osobliwy Rzpta na ziemię halicką za tę przysługę miała respekt, IMć pp. posłowie nasi starać się będą i do żadnych podatków ani podziałów nie przystąpią, aż tak za chleby po expedycyej mohilowskiej i węgierskiej z dóbr dziedzicznych ziemi halickiej, jak i za teraźniejsze wydatki będzie ziemia halicka ukontentowana.

17. Chorągwie kwarcianne, pułki IMci p. chorążego koronnego i pułki IMci p. Strzałkowskiego, także dragońskich dwie aby z wojskiem J. Kr. Mci in obsequio będącym w odebraniu dwóch ćwierci i chleba zimowego ukontentowane były. Chorągwi powiatowych dwie jedna IMci p. chorążego halickiego, druga IMci p. Myśliszewskiego, które po expiracyej służby powiatowej halickiej na dalszą usługę Rzptej cesserunt, w komput wojska kwarcianego przyjęte były. Także aby expensa IMci p. chorążego koronnego na armatę, furmanów puszkarzów i na municyą aż do tego czasu ex amore paterna na Ukrainę erogowane likwidowane i nagrodzone były, serio się tego domówią IMć pp. posłowie nasi.

18. Rachunków in genere wszystkich podatków IMci p. podskarbiego w. koronnego maximopere intendent i na kwit na tym sejmie niepozwolą, dokąd wprzód wszystkie województwa na ralacyjnych sejmikach o tych podatkach nie będą informowane.

19. In eodem termino rationem pogłównego od IMciów pp. komisarzów IMć pp. posłowie nasi odbiorą. A że skarb waży się administratorów czopowego ziemi halickiej i furmanki, nazwaną prasołką, antiquitus ziemi naszej służącą, przez swoich administratorów impedire, aby od tego desistant, domówią się et lege cavebunt.

20. Po limitacyej komissyej lwowskiej, że się niektórzy IMć pp. komisarze ad ordinem do płacenia assygnacyi zostawieni in parvo numero nad ordynacyą i limitacyą posądzać i ferować dekreta ważyli, aby takowe wszystkie kassowane były. A dekreta całej komissyej in executione dedukowane były, IMć pp. posłowie starać się będą.

21. Wiele pp. żołnierzów najduje się, którzy podług dekretów komisarskich ukrzywdzonych nieuspokoili, aby tedy podług przyszłej komissyej injuriati satisfactionem otrzymali lege praecustodient IMć pp. posłowie nasi.

22. Wielkie uciążenie mają województwa księstwa ruskiego w odwożeniu kwarty do Rawy, przetoż aby kwarta z województw księstwa ruskiego we Lwowie odbierana była i na to prawo osobne napisane było. Także aby constitutio o spustoszałych dobrach, Podolu służąca, dawniejsza reasumowana i konstytucye o starej i nowej kwarcie anni 1661 in suo robore zostawały, starać się będą IMć pp. posłowie. Kto zasię ob intestinos in Republica motus w prawie kwarty na czas naznaczony roku przeszłego oddać nie mógł, aby za oddaniem na teraźniejszym sejmie na delacie od IMci p. instygatora koronnego nie był podawany, pilno przestrzegać będą.

23. Nie mniejsze ziemia halicka od stanów duchownego respektem dziesięciny i inszych okazyi cierpi uciążenie, przeto aby konstytucye o dziesięcinach anni 1635 sub titulo: compositio inter status, i aby więcej ziemianie sub nullitate excomunicationis extra forum terrestre od osób duchownych nie byli pociągani, nowem prawem IMci pp. posłowie obwarują.

24. Dyktatura IMciów księży prezydentów duchownych w Trybunale koronnym nadprzykrzyła, przeto aby IMć ksiądz prezydent odprawiwszy raz per electionem w trybunale prezydencyą swoję, drugi raz prezydentem być nie mógł; IMcie pp. deputaci duchowni aby mere secularium we cztery lata nie we dwa roki na deputacyą obierani bywali, lege cavebunt IMci pp. posłowie nasi.

25. Iż dla zagęszczonego regestru causarum mixti fori et compositi iudicii ludzie wielką w sprawiedliwości odnoszą odwłokę, przeto aby dla tych samych spraw aliquantum trybunał był prolongowany z województwami górnemi, zniosą się IMć pp. posłowie nasi.

26. Wielka się inkonweniencya dzieje, iż IMci p. senatorowie przy boku J. Kr. Mci lege assignati nie rezydują, i punkta przysięgi, quidquid nocivum videro revelabo, tego nie obserwują, przeto aby na takowych poena była aucta i aby w Trybunale ad cuiusvis instantiam inter causas fisci sprawowali się a medietas poenae aby fisco a druga medietas delatori applicaretur, o takowe prawo starać się będą IMć pp. posłowie.

27. Popisy po województwach i ziemiach bardzo potrzebne a nie daremne od przodków naszych postanowione aby prawem obostrzone i pena, który na popis nie stanął założona była, lege providebunt.

28. Kamieniec Podolski jakiej potrzebuje opatrzności ludzi i prowiantów całej Rzptej IMć pp. posłowie to antemurale zalecą.

29. O zbiegłe chłopy, aby konstytucya anni 1661 titulo: Skrócenie processu in causis profugorum, i ziemie halickiej służyła, IMć pp. posłowie starać się będą.

30. Nie tylko chrześciaństwo, ale Bóg sam za to wielką cierpi krzywdę, że Żydzi starostwa, majętności, myta, cła przez arendy miejskie karczemne trzymają i administrują. Przeto taki Żyd któryby się ważył starostwa, majętności dziedziczne, wsi, arendy w miastach królewskich karczemne trzymać, aby poena infamiae et colli et confiscationis bonorum in quovis iudicio et officio regni popadał, a takowy starosta albo dzierzawca amissione bonorum był karany.

IMcie pp. lustratorowie, że nie podług praw lustrowania postąpili sobie i wójtostwa lustracyami agrawowali, deferent to IMć pp. posłowie całej Rzptej, aby z wójtostw kwarta zniesiona była i lustracye nieporządnie odprawione reassumowane.

32. Często z kancelaryej wielkiej J. Kr. Mci equestrem ordinem urażające wychodzą instrukcye, przeto i o te laesiva IMć pp. posłowie J. K. Mci p. n. m. uskarzą się.

33. Komissya kamieniecka iż przeciwko konstytucyej anni 1662 titulo: Ordinacya presidium kamienieckigo i konserwacya tejże fortecy, per indebitos od komisyej lwowskiej delegatos non in tempore jest odprawiona, aby była umorzona a nowa naznaczona, starać się będą pp. posłowie.

34. Prawo de praeciis rerum aby było reassumowane et in executionem redukowane było i czerwone złote także talery, żeby dawnego pretium non excederent poenam debitam na kupców założywszy, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

35. Wielką szkodę ma Rzpta, iż dotąd o metryce wielkiej i małej nie wie, przeto aby p. Pinocy ad instantiam instigatoris regni sprawował się, co pilnie IMciom pp. posłom zlecamy. Stan rycerski wielką cierpi krzywdę, że bona Reipublicae panis filiorum minnime benemerentibus multum privatis rozdawane bywają, przeto aby aequalitas in conferendis bonis Reipublicae zachowana była, prawem obwarują IMć pp. posłowie.

36. O Tykocin że zaszły protestacye, aby jako z dóbr Rzptej, non obstante constitutione kwarta płacona była, instabunt pp. posłowie nasi.

37. Dawno tego porządku pragnie Rzpta, aby szlachta osiadła officierami i rotmistrzami zostawała, na tym tedy sejmie invigilabunt IMć pp. posłowie, aby tandem aliquando przyszło do tego porządku.

38. Ziemskie urzędy wielką po województwach i ziemiach czynią konfuzyą, przetoż aby podług starych praw jedno terrigenis, i to jednemu a nie dwom tytuł i urzędy rozdawane były, i każdy tytułem swoim ab initio na własnym utytułował sejmiku.

39. Lubo dostatecznie anni 1659 o glejtach napisane prawo, jednak iż przeciw temu narrantur quaerelae starać się pp. posłowie będą, aby per reassumptionem poena

in iudicio tribunalitio vindicanda a przeciw wydawcom przeciwnych prawu glejtów apposita była.

40. Ma sobie stan szlachecki za uciążenie, gdyby go starostą[1] pozywał do swojej jurysdykcyej, przeto aby taki starosta jako i officium jego super citationem ukrzywdzonego, tak też i szlachcic od starosty pozwany i urzędu jego in viciniori jurisdictione sprawował się, postarają się o to pp. posłowie nasi.

41. Pisarze grodzcy aby przeciw starostom protestacyi et quosvis actus przyjmowali do ksiąg i to firmandum lege.

42. O salariach w kancelaryach grodzkich i ziemskich, że dotąd niemasz doskonałego prawa, inibunt pp. posłowie nasi cum tota Republica rationes, aby przez depaktacyą privatorum non fiat iniuria.

43. Mandaty z kancelaryej J. Kr. Mci wynoszone bardzo się zagęściły, które na zniesienie wolnego głosu i dekretów trybunalskich biją, jako się IMć p. Krosznowskiemu chorążemu warszawskiemu dostało, przeto aby takie mandaty nullitatis były, przestrzegać tego będą IMć pp. posłowie nasi.

44. Że uniwersał na monopolium saletry p. Bekierowi z kancellaryi w. koronnej jest wydany, to jest cum praeiudicio Reipublicae et privatorum, aby tedy ten uniwersał był rewokowany instabunt pp. posłowie.

45. Prolongacya sejmów iż bardziej trudni aniżeli uspokaja Rzptą, na te IMć pp. posłowie nasi, zniósszy się ze wszystkiemi województwami, nie zezwolą.

46. Ujma prawu pospolitemu barziej bespieczeństwu, że IMcie pp. starostowie pograniczni na fortecach i miastach J. Kr. Mci nie rezydują, przeto cavebunt lege pp. posłowie nasi, aby którzy nie będą sami rezydowali, albo na miejsce swoje substytutów szlachtę osiadłą nie trzymali takowi ad delationem cuiusvis od dzierżawy i od starostw odpadali.

47. Desideria ziemi halickiej. W oczach świata polskiego są z młodych lat WIMci p. Alexandra Cetnera kasztelana halickiego merita, wniosą tedy IMć pp. posłowie instancyą naszę do majestatu J. Kr. Mci p. n. i stanów Rzptej, aby Stoki jure hereditario były dane, t. j. część nierównie mniejszą w tych Stokach.

48. Merita WIMci p. Jakuba Potockiego pisarza polnego koronnego zalecenia nie potrzebują, bo są w oczach jasne J. Kr. Mci p. n. i wszystkiej Rzptej, które indefesso cursu miłej devovit ojczyźnie. Tenże na zdezelowane starostwo tłumackie erygował sumę własną, przyczynią się IMć pp. posłowie i starać się będą, aby post extructum ius advitale ius emphiteuticum na to starostwo mu[2] dane było.

49. Nil iustius jako reddere unicuique quod suum est, jako to WIMć p. Mikołaj z Granowa Sieniawski strażnik koronny na praesidium Szkłowa przy sumie własnej erogowanej na to praesidium zostaje, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby ta suma z skarbu Rzptej jako słuszna przywrócona byla i oraz upraszać o eliberacyą ludzi przy traktatach aby ad instantiam Reipublicae byli eliberowani.

50. Meruit to virtus et amor erga patriam et florens dexteritas WIMć p. Rafała Kazimierza Makowieckiego starosty trębowelskiego, aby mu[3] a Republica i od majestatu pańskiego pozwolone na skład solny w majętności IMci dziedzicznej nazwanej Spytkowcach, przyczynią się tedy pp. posłowie, aby w pomienionej majętności skład był approbowany przez konstytucyą.

[1] staroscią H.
[2] im H.
[3] im H.

51. W niemniejszem ma być poszanowaniu u Rzptej exposita zajuszonej a septentrione multitudini ex oriente salus i stracona na ten czas cum pignoribus substancya WIMci p. Pawła Potockiego wojewodzica bracławskiego, także i wielu IMciów pp. braciej naszej na ten czas w tej fortecy dziedzicznej IMci będących od sturmów nieprzyjacielskich jactura, tenże amans patriae civis zdrowiem i substancyą vestigiis insistendo przodków swoich ojczyznę zaszczycając a fluctibus innumerae multitudinis obojga narodów oppressus i do ciężkiego moskiewskiego więzienia wzięty una cum caris pignoribus, zalecamy to tedy IMciom pp. posłom naszym i fraterne o to prosimy, ponieważ zdrowie substancya et clara pignora milej devovit ojczyźnie, aby się u najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci i wszystkiej Rzptej eliberacyą prędką jako słuszną i syna IMci starali także i tych, których na ten czas w tęż niewolę zabrano.

52. Za IMcią p. chorążym halickim, którego to virtus meruit, przyczynią się IMć pp. posłowie, aby wieś Ułanowce iure emphiteutico otrzymać mógł od majestatu J. Kr. Mci i Rzptej.

53. Jako wielka stąd ruina i ultimum exitium regni imminet, kiedy od postronnych petitur insultibus narodów, tak daleko większa stąd pochodzi zguba, kiedy inter viscera regni a mianowicie między tak zacnymi domami JO. księżną Jej Mcią Wiśniowiecką wojewodziną ruską a WIMcią p. wojewodzicem sandomierskim a IMciami pp. Zamojskimi excrescit discordia ob dissensiones, zaczem IMć pp. posłowie nasi wniosą do J. Kr. Mci i Stanów Rzptej gorącą prośbę, aby iusta aequitate wejrzeli w to, jakoby ten uśmierzyć ogień a zgodę między zacnymi domami radicare chcieli.

54. Wieś Perehińsko ut pretenditur do władyctwa halickiego należącą, ponieważ zostaje in lite i już in aresto pendet ta sprawa, która aby sejmików i na sejmach spraw poważnych nie turbowała, tedy IMć pp. posłowie nasi przyczynią się do J. K. majestatu p. n. m. aby ta sprawa na teraźniejszym sejmie według assekuracyej J. Kr. Mci sądzona była.

55. Za IMć p. Alexandrem Bydłowskim i sukcessorami IMci wniosą gorącą instancyą swoją IMć pp. posłowie za pomienionym IMcią do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby sprawa o Zubów, non obstante iure emphiteutico jako iniuste obtento, irremisibiliter sądzona była a ius emphiteuticum kassowane.

56. Meruit to virtus IMć p. Łabęckiego i stracony brat na usłudze Rzptej, aby merita słusznie od majestatu J. Kr. Mci odnosiły praemia, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby wieś Maskusze albo raczej Putynin in haereditatem była dana.

57. Także i za IMcią p. Podczaskim, którego też non postrema virtus et experientia in re militari o grunt pusty Uroczysko nazwany we wsi Jabłonowie, aby in haereditatem oddany był przyczynią się IMć pp. posłowie do J. K. Mci p. n. m.

58. Za IMcią p. Danielem Makowskim o czetwertyń dwie, Baranowszczyzny nazwane, przy wsi Zagórzu w starostwie kałuskiem będące, o approbacyą przywileju J. Kr. Mci.

59. Także za IMcią p. Berezowskim, którego etiam in re militari etiam non postrema virtus, aby po stryju jego rotmistrzu węgierskim iure naturalis succesionis zasługi z skarbu oddane mu były, ciż IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i całej Rzpltej przyczynią się.

60. Experientia architecturae militaris, dzielność i odwagi nietylko, że nam są zalecone przez JWIMci p. wojewodę krakowskiego hetmana w. koronnego ale i wiadome, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby tak wysokie qualitates i potrzebne Rzptej IMć p. Franciszka Coraziniego klejnotem polskiego szlachectwa pro meritis ozdobione były.

61. Jeżeli kto większej nagrody godzien od najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci p. n. m. i stanów Rzptej, jako ten, który curam patriae z odwagą i utratą substancyej swojej et carorum pignorum per maria et terras portabat, jako to IMć p. Balusani Pros, zięć WIMci p.

generała podolskiego, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby za te odwagi i swaty indigenat od majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej mógł otrzymać.

62. Za OO. Dominikanami konwentu halickiego gorącą instancyą swoją wniosą, aby na grunt pewny Chorostkow nazwany, który im WIMć p. chorąży koronny starosta halicki benigne contulit, aprobacya J. Kr. Mci tego gruntu była Uroczyszcze, nazwane Baryczowska, od starostwa trembowelskiego aby per constitutionem do konwentu OO. Karmellitów trembowelskich iure perpetuo applikowana być mogła, ponieważ na to consentit IMć p. starosta trembowelski, przyczynią się IMć pp. posłowie.

63. Ażeby religia grecka, która po tak wiele wieków desideriis suis mięsza Rzptą częstymi w konstytucyach recessami do uspokojenia deklarowana mogła być uspokojona, to instans perimens IMć pp. posłowie nasi całej Rzptej zalecą.

64. Wiadoma nam jest desolacya miasta J. Kr. Mci Śniatyna, które tak per incursiones różne jakoteż i pp. żołnierzów i podatkami ustawicznymi nadwyrężone, aby do dalszej nie przychodziło ruiny tedy propter conservationem tego miasta, jako potrzebnego na pograniczu, przyczynią się IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby ludzie tam zostający od wielkiego uciążenia zaszczyceni libertacyą, folgę i respirium mieć mogli.

65. Które to punkta w kole sejmiku naszego zgodnie namówiwszy, zlecamy to IMciom pp. posłom naszym et per amorem, aby IMć z województwami majestat J. Kr. Mci zaszczycającemi i dobro pospolite całej Rzptej trzymającemi znosząc się, nic nad kontenta i artykuły instrukcyej swojej praw koronnych i W. księstwa litewskiego przestrzegając nie promowowali, oprócz tego co concernit bonum publicum totius Reipublicae i z artykułami sobie danymi zgadzało się, fide, honore et conscientia IMciów obligując i aby na początek tego sejmu jako się deklarowali zjechać raczyli upraszając. Działo się w Haliczu dnia pierwszego miesiąca marca roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiątego szóstego. Jan Cetner starosta szczurowiecki marszałek na ten czas sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 160 p. 245–261.

129.

Halicz, 16 sierpnia 1666.

Uniwersał marszałka w sprawie limity sejmiku.

1. JWnym IchMć m. m. pp. obywatelom ziemi halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatów do niejże należącym WM. m. m. pp. i braciej do wiadomości przy zaleceniu braterskich powolności moich donoszę, iż uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. jest do akt grodu halickiego ipso die actus sejmiku na zgromadzenie WM. m. m. pp. do Halicza pro die 16 praesentis podany [1]. Na który że niektórzy z IMciów m. pp. jako pobliżu Halicza mieszkając,

[1] Dnia 28 czerwca zwoływał Alexander Cetner kasztelan hal. sejmik na 8 lipca C. Hal. 161 p. 1497 Król zwołał dnia 31 lipca z obozu pod Korczynem sejmik na 16 sierpnia. Ibidem p. 1010, a to ponieważ. sejmy po trzykroć zawiodły a deputaci województw krakowskiego, poznańskiego, sendomirskiego, kaliskiego, sieradzkiego i łęczyckiego In unum zgromadzone nie czekając sejmu proszą o sejmiki. Król prosił aby ad rationem generalnej wojsku zapłaty pięć poborów sine abiurali uchwalono. Wzywał też poborców do stawienia się na tych sejmikach i wypłacenia sum poborowych tudzież złożenia rachunków.

zawziąwszy o nim wiadomość pridie sejmiku od J. Kr. Mci p. n. m. przez uniwersał naznaczony zjechawszy się mnię za dyrektora koła tego i spólnej obrady boni publici mutuo consensu obrali i służyć sobie roskazali nie chcąc tedy in pauco numero tego odprawować aktu, ad frequentiorem numerum WMciów m. m. braciej, t. j. ad vigesimam quintam Augusti continuationem onego odłożyli.

2. Na który abyście WMć m. m. pp. raczyli się stawić i tam co nam concernet bonum publicum spólną dopomogli obradą. Co ja do wiadomości WM m. m. pp. i braciej podawszy siebie samego do łaski WM. m. m. pp. zalecam zostając zawsze WMć m. m. pp. życzliwym bratem i sługą powolnym. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki marszałek sejmiku ziemie halickiej. Datum w Haliczu die 16 Augusti anno millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto. L. S.

Castr. Hal. Rel. 161 p. 1030—1031; Castr. Tremb. 139 p. 658—659.

130.

Halicz, 16 sierpnia 1666.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie halickiej zjechawszy się na dzień dzisiejszy, prawem oznaczony, na elekcyą deputata halickiego, w niczem prawu nie ubliżając za sędziego deputata do Trybunału koronnego obrawszy zgodnie WIMć p. Mikołaja na Martynowie Truskolaskiego podkomorzego halickiego, dalszych obrad naszych takową czynimy namowę.

2. Naprzód continuando sejmik nasz przeszłego złożenia piąci poborów namówiony, iż in praesenti consensu nostro dla wylania wód gwałtownego a przez to paucitatem IMciów pp. braci nie mogliśmy żadnego z IMciów na poborców uprosić, tę konstytucyą piąci poborów i obranie IMci p. poborcy do blisko następującego przedsejmowego sejmiku odkładamy z tą deklaracyą, aby każdy z IMciów pp. obywatelów paratam miał pro illo tempore inferendi contributionem czopowe z prasołką ziemi naszej i wolnej dyspozycyej ziemiańskiej antiquitus służące, jako do tego podatku skarb koronny nie należy, takowego nie dopuszczać sobie interruptionem fide bona pollicemur i o prasołkę IMciom, da Bóg, pp. posłom naszym na przyszły sejm obranym z JWIMć p. podskarbim koronnym de hoc iniquo impedimento conferre zlecimy, electionem administrationis czopowego do tegoż przedsejmowego sejmiku odkładając sobie tali iure et conditione, aby to czopowe na żadne extraordynacyjne largicye nie szło in toto podług prawa i konstytucyej urzędom miejskim tak w dobrach J. Kr. Mci jako i ziemiańskich attendencyą zalecając.

3. A że IMć p. sędzia halicki, mając administracyej dorocznej czopowe z prasołką, które calculo wynosi sumę 7.313 zł., adaequatam perceptorum et expensarum oddał rationem z administracyej i satysfakcyej, hoc laudo praesenti IMć p. sędziego kwitujemy retentorum ducillorum processu ordinario fisci addendi salvam IMci zachowawszy na ksiąg ziemskich naszych halickich dalszą korrekturę i oprawę umówienie impensarum do przyszłego sejmiku odkładamy a co teraz actorum na sumpt od nas ordynowany i erogowany correctum est pro cognitione et revisione sporządzonych ksiąg i na nich erygowanego kosztu uznanie IMciów pp. Jana Stanisława Jastrzębskiego wojskiego pisarza grodzkiego halickiego i Felicyana Ostrowskiego wójta dziedzicznego halickiego deputujemy, abyśmy za relacyą IMciów informati dalsze księgom ziemian ob-

myślili sporządzenie. A to laudum zgodnie namówione i postanowione do ksiąg grodzkich halickich IMć p. marszałkowi naszemu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim 13 Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto. Piotr Kuropatwa marszałek sejmiku deputackiego.

Castr. Hal. Rel. 161 p. 1135–1136.

131.

Halicz, 22 września 1666.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie i obywatele województwa ruskiego ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego, zjechawszy się za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. na sejmik przedsejmowy do Halicza na dzień dwudziesty wtóry września[1] przy tymże zjeździe takąśmy zgodną i jednostajną uchwałę postanowili.

2. Naprzód, lubośmy byli na przeszłym sejmiku naszym elekcyi deputata cztery pobory uchwalili i na teraźniejszym sejmiku wydać je przyrzekli, ale że czterech poborów mała obsada wojsku J. Kr. Mci byłaby, tedy praesenti laudo ad rationem przyszłych podatków czworo podymnego podług ostatnich kwitów uchwalamy i to podymne pro die 14 Octobris sub onere processus fisci do rąk IMć p. poborcy naszego IMci p. Konstantego Wyszyńskiego wydać obowiązujemy[2]. Który wybrawszy to podymne, t. j. sumę spełna piętnaście tysięcy a nie więcej za asygnacyami skarbowymi wojsku J. Kr. Mci post diem 14 Octobris we dwóch niedzielach oddać i wyliczyć będzie powinien.

3. Przy tem assekurujemy IMć p. poborcę naszego, że z tego czworga podymnego nie skarbowi koronnemu ale nam rachować się będzie powinien IMć p. Wyszyński i kwit na wypłacenie tego czworga podymnego od nas otrzyma, którego od skarbu koronnego evincere pollicemur. Temuż IMci p. poborcy kwitowego od kwitu jednego po groszy 18 dawać i wybierać postępujemy a nie więcej, a jeżeli kto był renitens a tych czworga podymnego in tempore wydać zaniechał, tedy urzędy nasze grodzkie, halicki i trembowelski, delatę fisci non obstantibus comitiis et interstitio temporis eorundem osadziwszy executionem fortem armatam et finalem irremisibiliter uczynić będą powinni i takowe dobra przy assygnacyej skarbowej IMciom pp. żołnierzom podadzą, tak aby i ziemia nasza i IMć p. poborca żadnej w tem nie mieliśmy trudności.

4. A że calamitate temporum rozerwania sejmów zagęściły się, tedy strzeż Boże, czego się nie spodziewamy, aby in casu rozerwania sejmu IMć pp. posłowie nasi a die rozerwania niedziel trzy tu na miejsce sejmikowania naszego zwykłe stawili się i occasionem et relationem rozerwanego sejmu nam dali, w czem IMciów fide honore et conscientia obligamus a my też fraterne przyrzekamy dla obrady pospolitej i dobra ojczyzny na ten dzień zjechać się et exceptis rationibus rozerwanego sejmu de patria consulere. A to laudum nasze dla większej wagi i wiary IMci p. marszałkowi podpisać i do ksiąg grodzkich podać zlecamy. W Haliczu w kościele u fary die 22 Septembris 1666. Jan Stanisław Jastrzębski wojski pisarz grodzki marszałek na ten czas halicki.

Castr. Hal. Rel. 161 p. 1164–1166.

[1] Uniwersał króla C. H. 161 p. 1137.
[2] Uniwersał poborcy z dnia 27 września w Castr. Tremb. 139 p. 692.

132.

Halicz, 20 (sic) września[1] 1666.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya IMciom pp. posłom WW. Andrzejowi Potockiemu chorążemu koronnemu halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu etc. staroście, Mikołajowi z Granowa Sieniawskiemu hrabi na Myszy i Szkłowie strażnikowi koronnemu, IMciom Stanisławowi Głowińskiemu sędziemu ziemie halickiej, Mikołajowi Daniłowiczowi staroście czerwonogrodzkiemu, Jaroszowi Kuropatnickiemu podstolemu podolskiemu i Piotrowi Telefusowi na sejm walny dnia dziewiątego listopada roku teraźniejszego w Warszawie przypadający, z sejmiku halickiego za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. zgodnie obranym dana.

2. Naprzód IMć pp. posłowie nasi przy oddaniu wiernego poddaństwa naszego uniżenie majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. podziękują, że J. Kr. Mć p. n. m. wrodzoną swoją ku Królestwu polskiemu ojczyźnie naszej łaskawością uraz swoich dla dobra pospolitego odstąpiwszy, nietylko civile bellum, quo nihil deterius, zastanowił, ale niewątpliwego domowego pokoju iudicia przez amnistyą i traktat excutere nam raczył.

3. Na approbacyą amnistyej (jednak nie takowej, jakowa po rozerwanym ostatnim sejmie drukowana do grodu naszego podana jest) cum restitutione haeredum et possesorum in bona terrestria et regalia IMć pp. posłowie nasi zezwolą. A żeśmy jej authentice nie czytali przestrzegać będą IMć pp. posłowie nasi, aby stare prawa w niczem nie były naruszone i lex de non prestanda oboedientia in suis circumcirca zostawała limitibus.

4. Nihil iustius jako aby płaca wojsku wszystkiemu przez województwa była, przetoż IMć pp. posłowie nasi ze wszystkiemi województwy i ziemiami koronnemi zniosą się, aby uprosiwszy J. Kr. Mci p. n. m. komisarzów z senatu sami też z między siebie z poselskiej izby obrawszy deputatów, wojsko wszystko to, które tylko komputem komissyej lwowskiej comprehenditur i podług tego komputu do płacy należy a nie inne wszelkie proportionaliter z długami teraźniejszymi i dawniejszymi podług popisów i regestrów WIMci p. pisarza polnego koronnego na województwa i ziemie podzielone było a rajtarskie, tatarskie, wołoskie chorągwie jako do komputu tak do płacy nie będą należały. Jednak tych ćwierci wojsko extra nexum zostające po ześciu z Ukrainy aż do traktatów nie powinno się upominać ani na płacą tych ćwierci IMć pp. posłowie nasi ulla ratione zezwolić będą mogli, wojsku jednak ukrainnemu toto tempore in opere belli pod komendą WIMci p. chorążego koronnego zostającemu in toto za wszystkie ćwierci na zapłatę zezwolą. A jeżeliby która chorągiew tatarska w kompucie nachodziła się tylko na jeden koń żołd Tatar brać powinien, co et in futurum observari powinno. Tego jednak praecustodient IMć pp. nasi, aby powadze i rządom JWIMć pp. hetmanów koronnych i urzędowi IMć p. pisarza koronego ten podział zapłaty w niczem non praejudicet, której zapłaty modum contribuendi do braci wezmą.

5. Ustawiczne werbunki bardziej aniżeli wojska nieprzyjacielskie Rzptą Polską zniszczyły i zwojowały i teraz niszczą i wojują, przeto aby już te cudzoziemskie zaciągi albo całe ustały albo transformacya tych werbunków prawem opisana była cum tota Republica IMć pp. posłowie nasi inire modos nie poniechają i postanowienia hybernorum Rzptej bardzo potrzebnego osobliwie in confiniis regni na teraźniejszym sejmie cum tota Republica IMć pp. posłowie —

[1] Sejmik był zwołany na 22 września. Obacz nr. poprzedni, uwaga.

nasi tractare nie przepomną. Dług gwardyej J. Kr. Mci z innymi wojskami Rzptej zostający spólnie jako i innym wojskom w Rzptej debetur, jednak aby ten dług J. Kr. Mci p. n. m. mając wzgląd na utrapioną i zniszczoną ojczyznę raczył Rzptej condonare pokornie IMć pp. posłowie nasi hoc statu calamitatis rerum J. Kr. Mci p. n. m. upraszać będą.

6. In quam egestatem dla złych pieniędzy zarazy pospolitej przyszło Królestwo polskie una vicinia regna mirantur alia indignantur. A że tę zarazę auxit non mediocriter privatim JWIMć p. podskarbi koronny, przeto aby z obu mienie dał iustas et debitas calculationes toti Reipublicae. Te szelągi, co nad prawa opis i powinność wielu milionami wybił, paratis wojskom na teraźniejszym sejmie exolvat pilno tego IMć pp. posłowie nasi przestrzegać będą i dokąd in tam evidenti damno Rzpta satisfacta nie będzie, do niczego nie przystąpią reinductionem jednak tych monet ad iustum valorem, a gdyby można, szelągów, przez postanowienie dobrych mienic, wykupna non impedient.

7. Przeciw prawu iż szkodliwa rzecz aby causa criminis laesae maiestatis insimul cum causa perduellionis sądzone bywały, bo każda z nich et merito causae et effectu iuris mają swoje różne determinacye, tedy aby takowych nigdy kombinacyi causarum nie było a in causa perduellionis aby dostateczny proces a tota Republica, iniuriosos processus nie wspominając, dla powagi tej Rzptej IMć pp. posłowie nasi o napisanie ratione praemissorum nowego a warownego prawa starać się będą.

8. Kondemnaty trybunalskie podczas domowego zamięszania na IMciach pp. wojskowych obojga diwizyi, któreby in contumaciam stanęły, na takowych kondemnat cassatio IMcie pp. posłowie nasi zezwolą, tak jednak, aby in principali in futuro iudicio tribunalitis regni Lublinensi ex speciali regestro winni IMcie sprawili się; jednak ubi ex personali partium vel plenipotentum comparitione vel conservatione termini decreta lata sunt, takowych dekretów IMć pp. posłowie nasi integritatem et conservationem omnimode przestrzegać będą, aby w niczem Trybunał koronny i splendor jego nie ponosił urazy.

9. Iż nam dług księcia IMci brandenburskiego proponitur, a na to cło wodne Rzpta ordynowała była przy rachunkach z IMcią p. podskarbim koronnym, serio IMć pp. posłowie nasi upomnią się tego, dlaczego lex inversa i książe IMć kurfirszt nie uspokojony i oraz cum tota Republica inibunt rationes, żeby z teraźniejszych dwuletnich wodnych ceł i książę IMć brandenburski koniecznie był uspokojony JWIMci p. wojewoda krakowski respektem tego długu w starostwie drahimskim od książęcia IMci brandenburskiego albo jego starostw żadnego nie ponosił impedimentu, z tą jednak kondycyą ma być satysfakcya, aby książe IMć iuxta pacta bidgostiensia in officio stawienia dwóch tysięcy ludzi na potrzebę Rzptej non deesset, instrukcyę tę propozycyą ad conferendum z całą Rzptą IMciom pp. posłom naszym zlecamy.

10. Coniunctio armorum et animorum, dlaczegoby z królestwem szwedzkiem Rzptej naszej Polskiej potrzebna być miała, dowiedzą się IMć pp. posłowie nasi et de propositione quid boni velit cum tota Republica conferent. Artyleryej dochody iż są prawem dobrze obwarowane i na nie kwarta prawem naznaczona po te czasy dochodziła, a przez dwa roki wojny nie było, przeto aby IMć p. artilleriae regni praefectus perceptae quartae et comparatae munitionis cum revisione na teraźniejszym sejmie dał iustam rationem et calculationem, pilno tego dojrzą IMć pp. posłowie nasi.

11. Za IMciami pp. obywatelami inflanckimi i pp. Trubeckimi IMć pp. posłowie nasi gorąco do króla IMci p. n. m. wniosą prośbę, aby, ponieważ Rzpta inszymi teraz rozerwana jest wydatkami, tymczasem J. Kr. Mć tak IMciów pp. obywatelów inflanckich jak i IMciów pp. Trubeckich donec a Republica debita succedet satisfactio, primis de bonis Reipublicae vacantibus raczył ukontentować.

12. Artykuły ziemie halickiej. Jeśli wszystkie lata swe cnoty odwagi i dziela waleczne, któremi całą Europę IMć p. Jerzy Lubomirski, niedawno marszałek i hetman polny słynął po-

chwałę encomia i lauros u Rzptej merebatur, daleko teraz więcej obsequens virtus et submissio animi IMci p. Lubomirskiego emeruit, gdy dla uspokojenia ojczyzny miłej matki swej Korony Polskiej urzędów koronnych dobrze zasłużonych do których się urodził i w których się chował odstąpił a na jedne łaskawe baczenie majestatu sprawiedliwego J. Kr. Mci dał się a co większa, aby bardziej upokorzeniem swem serce Boskie mógł zmiękczyć ze wszystkiego wyniszczywszy benevole znowu za granicę ustąpił. Przetoż, aby tam magnus in patria civis non pridem felicissimus dux za tak wielkie cnoty swoje tandem do majestatu łaski J. Kr. Mci p. n. m. był przywrócony i z zagranicy do ojczyzny, której się dobrze zasłużył, rewokowany, tak aby i majestatowi J. Kr. Mci i ojczyźnie ex privatorum officiis exemptus iterato gloriose służył, gorąco IMć pp. posłowie nasi majestatu J. Kr. Mci za IMcią p. Lubomirskim upraszać będą.

13. Recens lex anni 1662 de reddenda ratione senatus consultorum relacyą przeszłego sejmu tej że senatus consultorum czynioną jest bardzo urażona, przeto aby interstitii temporis od sejmu skończonego aż do teraźniejszego czasu wszystkie senatus consulty recapitularentur i tej pomienionej konstytucyej IMć pp. posłowie pilnie przestrzegać będą.

14. Wielkie się inkonweniencye dzieją, iż IMcie pp. senatorowie przy boku J. Kr. Mci lege assignati nie rezydują i punkta przysięgi, quidquid nocivum videro revelabo tego nie obserwują, przeto aby na takowych poena była aucta i do Trybunału ad cuiusvis instantiam inter causas fisci sprawowali się, a medietas poenae aby fisco a druga medietas delatori applicaretur, o takowe prawo starać się będą IMć pp. posłowie.

15. Tak się bardzo od niemałego czasu a najbardziej na te sejmy, które szczęśliwego nie otrzymały kresu tak się za dworem przeciwko ziemianom koronnym zagęściły mandaty, że nietylko in civilibus materiis pro libera voce, ale też ad inscriptiones quasvis et contractus tam pro cognitione reformationum et advitalitatum contra statuta et constitutiones regni (bo jest circumscriptum co na sejmowym sądzie co dworem ma być sądzono) confundendo generalem iurisdictionem tribunalis regni, terrestrem et castrensem iurisdictionem ziemianie koronni indebite conveniebantur et evocati ac nonnuli judicati sunt. Przeto aby takowe in genere wszystkie sprawy jako też i sprawa testamentowa IMci p. Bonawentury Bełzeckiego stolnika halickiego, obywatela ziemie naszej, który wiadomością naszą dóbr swoich dziedzicznych prawem u brata swego rodzonego W. niegdy IMci p. Ewarysta Bełzeckiego starosty wyszogrodzkiego doszedszy spokojnie trzymał, ad forum competens pro cognitione iurium odesłane a na sejmie i za dworem nie sądzone i mandaty kassowane albo rewelowane były, gorąco IMć pp. posłowie nasi instabunt i aby prawa wszystkie de propria cuiusvis iudicii iurisdictione reassumowane były, i przełożywszy tak wielkie urazy praw J. Kr. Mci p. n. m., upraszać będą. A iż takowych mandatów powinien przestrzegać podług prawa IMć p. instygator koronny i nie podpisować ich, tedy aby do tego nie przychodziło, starać się będą IMć pp. posłowie nasi o nowe prawa na IMć p. instygatora, aby w wydaniu i podpisaniu przeciw prawu mandatów IMć p. instygator koronny in iudicio tribunalis regni inter causas fisci pro poena duorum millium marcarum polonicalium et privatione officii respondeant.

16. Niemniej i z kancellaryej w. koronnej już nietylko na urzędy ziemskie po kilka przywilejów ale i na dzierzawy przeciw dostojeństwu J. Kr. Mci p. n. m. et contra iuramentum et pacta lubo już ex consensu sacrae regiae maiestatis et legittima cessione possessor lat trzy in reali possessione solvenda quartam będzie, post triennalem possessionem przywileje wydają, jako to i na wieś Lisiatycze, na którą ma IMć p. Karol Fredro starosta krośniński ius regium vigore consensus ex cessione patris integrum przeciw prawom koronnym IMci p. Wronowskiemu wydano, przeto aby przywileja super privilegia non dentur, takowymi przywilejami obywatele województwa ruskiego non graventur a przywilej na prawo cudze wydany IMć p, Wronowskiego był rewokowany IMcie pp. posłowie J. Kr. Mci p. n. m. pro maiestate regia, aby przy raz danem prawie IMć p. starostę krośnińskiego zachować raczył, upraszać będą.

17. Bardzo sądy trybunalskie niedawny dekret sejmowy commovit, gdy przy osądzeniu spraw zapisowych suspensio executionis decretorum tribunalitiorum pronunciata est, przeto aby per tales appendices dekretów sejmowych suspensio executionis decretorum tribunalitiorum pronunciata est, przeto aby per tales appendices dekretów sejmowych decreta tribunalis et eorum executiones commorari nie mogły, i ta appendix prawu pospolitemu szkodliwa aby waloru swego nie miała, IMcie pp. posłowie nasi, hanc laesivam aby prawem naprawiona była, toti Reipublice proponent.

18. Wielką w tem pp. ziemianie województwa ruskiego krzywdę cierpią, aby mając żupy swoje solne ziemiańskie contra pacta conventa i przeciwko starym prawom IMć pp. admistratorowie skarbu koronnego soli szlacheckiej Wisłą spuszczać nie dopuszczają et impediunt, przetoż aby konstytucya anni 1598 titulo: ordynacya soli bydgoskiej na sól ruską szlachecką iuxta tenorem tej konstytucyi reassumowana była, i o wolnem spuszczaniu Wisłą soli prawo napisane było IMcie pp. posłowie nasi starać się będą, z takim dokładem, iż ktoby ważył się przeszkadzać defluktancyej soli ruskiej, aby takowy w Trybunale inter causas mere fisci pro succubitione poenae mille marcarum sprawował się.

19. Gdy wojska J. Kr. Mci armis et praesidio ześciem Ukrainy teraz desertarunt Ukrainę, czego pp. posłowie nasi expostulabunt rationem, a wielka swawola opryszków i deyneków na Podniestrzu już bliskiem Pokuciu szerzyć się poczęła, ziemia halicka ma zaszczyt całego Podola i pohamowanie swawoli Poddniestrskiej i ukraińskiej bonum publicum całej Rzptej w tem upatrująca, nie małą sumę na obronę ludzi pod komendą WIMci p. chorążego koronnego zaciągnęła i aż pod Bracław opędziwszy Podole wyprawiła, a przeto aby ta suma na zaciąg tych ludzi erogowana w przyszłe podatki przyjęta była, albo jeśliby na podział wojska po województwach i ziemiach podzielone były, osobliwy Rzpta na ziemię halicką za tę przysługę miała respekt IMć pp. posłowie nasi starać się będą i do żadnych podatków nie przystąpią, aż dokąd tak na zaciąg erogowana suma jako teraz recenter ad rationem zasług summa piętnaście tysięcy dać pozwolona i suma tysiąc czterysta siedmdziesiąt i jeden przez WIMci p. podkomorzego halickiego w pogłównem przedana pro paratis in solutum nie będzie przyjęta. Chorągwie kwarciane pułku IMci p. generała podolskiego i pułku IMci p. Strzałkowskiego także dragońskich cztery aby z wojskiem in obsequio J. Kr. Mci będącym w odebraniu trzech ćwierci i chleba tak rocznego zimowego ukontentowane były; także aby expensa IMci p. chorążego koronnego na armatę, furmanów, puszkarzów i na municyą aż do tego czasu ex amore patriae na Ukrainę erogowane, likwidowane albo w kwartę potrącone i nagrodzone były, sami się tego domówią IMć pp. posłowie nasi.

20. Rachunków in genere wszystkich ordynaryjnych podatków i pogłównego IMci p. podskarbiego w. koronnego maximopere attendent i na kwartę na tym sejmie nie pozwolą i dokąd wprzód wszystkie województwa na relacyjnych sejmikach w tych podatkach i ich exakcyach nie będą informowane inibidem, dojrzą tego IMć pp. posłowie, aby IMć pp. komisarze na początku sejmu od mienić revocati iurata na tymże sejmie administracyej swojej dali rationem. Po limitacyej komisyej lwowskiej, że się niektórzy IMć pp. komisarze ad ordinem do płacenia assygnacyej zostawieni in parvo numero nad ordynacyą i limitacyą sądzili[1] i ferować dekreta raczyli, aby takowe wszystkie kassowane a dekreta całej komissyej in executionem dedukowane były, także Trybunał radomski nie należytą mocą komisyej lwowskiej firmowany i przeciwko prawu sądzony był kasowany, IMć pp. posłowie starać się będą.

21. Wiele IMciów pp. żołnierzów znajduje się, iż wziąwszy z skarbu na komissyej lwowskiej asygnacye dotąd żołdów swoich nie odszukali i przeto dekretom komisarskim w uspo-

[1] posadzał

kojeniu pokrzywdzonych dosyć nie uczynili, przeto aby takowe assygnacye przy rachunkach IMć p. podskarbi paratis poplacił, aby też iniuriati od żołnierzów swoję mogli otrzymać satysfakcyą, pilno tego przestrzegać będą IMć pp. posłowie nasi.

22. Wielkie uciążenie mają województwa ruskie, wołyńskie, bełzkie, lubelskie i inne w odnoszeniu kwarty do Rawy, przetoż aby kwota z województw Małychpolskich we Lwowie odbierana była i na to prawo napisane było. Także aby konstytucya anni 1569 folio 184: o odebraniu i oddawaniu starej kwarty z Rawy do rąk WIMć p. pisarza polnego koronnego, reassumowana była całej Rzptej, to commune bonum IMć pp. posłowie nasi zalecą. Kto zasię ob intestinos in Republica motus w Rawie kwarty na czas naznaczony roku teraźniejszego oddać nie mógł, aby za oddaniem na teraźniejszym sejmie na delacie od IMć p. instygatora koronnego nie był podawany, pilno przestrzegać będą.

23. Kamieniec jakiej potrzebuje opatrzności ludzi, prowiantów i oprawy murów nikt większego nie może dać testimonium jako JWIMć p. wojewoda krakowski, który maximam onego widząc ruinam podczas domowego zamięszania aby podgraniczny nieprzyjaciel de aliquo hostili nie pomyślił agressu ex zelo conservationis boni publici na obwarowanie bram i poprawy zrujnowanych murów z indzienierem swoim zł. 20.000 gotowych swych posłał i na fortyffkowanie spendował, przetoż praevia liquidatione pomienionego wydatku IMci p. wojewody krakowskiego z podziękowaniem reddita satisfactione IMci IMć pp. posłowie nasi hoc antemurale christianitatis i ufortyfikowanie dalsze Kamieńca całej Rzptej zalecą.

24. Niesłuszne skarb J. Kr. Mci w dawny i należyty pożytek ziemi halickiej nazwany prasołką (tak jako w lwowskiej ziemi furmanka currit) wdawać się począł i on na komorze śniatyńskiej z małym skarbu pożytkiem a wielką szkodą ziemi naszej sobie począł appropriare iniquo processu fisci IMci p. podstarościego halickiego grodzkiego ziemianina i administratora naszego w Trybunale przykrywszy, przeto aby ten pożytek, nam antiquitus należący, skarb nie ważył się intercipere i tej kondemnaty uti nulliter otrzymanej odstąpił, omnino starać się będą IMcie pp. posłowie nasi i do niczego, aż nam furmanka przywrócona i IMć p. podstarości z kondemnaty wypuszczony będzie, nie przystąpią.

25. Nie mniejsze ziemia halicka od stanu duchownego respektem dziesięcin i inszych okazyi cierpi uciążenie, przeto aby konstytucya o dziesięcinach anni 1635 sub titulo: Compositio inter status, i aby więcej ziemianie sub nullitate excommunicationis extra forum terrestre od osób duchownych nie byli pociągani nowem prawem, IMcie pp. posłowie obwarują.

26. Dyktatura IMci księży praesidentów duchownych w Trybunale koronnym bardzo się synom koronnym nadprzykrzyła, przetoż aby IMć ksiądz prezydent odprawiwszy raz per electionem w trybunale prezydencyą swoję drugi raz prezydentem być nie mógł. A IMć pp. deputaci duchowni aby more secularium we cztery lata nie we dwa roki na deputacyą obierani bywali, lege cavebunt IMcie pp. posłowie.

27. Konserwaty wołyńskie w trybunale koronnym lubelskim każdego roku bardzo siła czasu biorą, dlaczego województwa inne do sądzenia ledwie w lat kilkanaście ordinem przychodzą, starać się tedy będą IMcie pp. posłowie nasi o konstytucyą, aby dla samych konserwat wołyńskich trybunał we Lwowie a feria secunda post festum Sancti Francisci proxima ad festum Sancti Thomae apostoli przez tychże deputatów lubelskich był sądzony, albo jeżeliby tak non videretur Reipublicae lubelski trybunał ad festum S. Thomae in perpetuum był prolongowany.

28. Iż dla zagęszczonego regestru causarum mixti fori ludzie wielką w sprawiedliwości odnoszą odwłokę i po lat siedmi i więcej incydencyi spraw czekają, przełożą całej Rzptej IMć pp. posłowie nasi, aby sprawy mixti fori post causas militares niedziel sześć inclusa sua feria sexta continuo sądzone być mogły, albo i dla tych spraw trybunał [1].....

[1] widocznie brakuje koniec zdania.

29. Popisy po województwach i ziemiach bardzo potrzebne a nie nadaremnie od przodków naszych postanowione aby prawem obostrzone i poena, któryby na popis nie stanął, założona była lege providebunt.

30. IMć pp. lustratorowie, że nie podług prawa w lustrowaniu postąpili sobie i wójtostwa halickie i trembowelskie, które nie udzielnie ale na łanach miejskich wymiernych siedzą, polustrowali, aby te lustracye IMci jako przeciwko prawom i zwyczajom dawnym uczynione kasowane były, a wójtostwa te antiquitate jurium suorum et consuetudine od kwarty płacenia wolnymi byli, IMć pp. posłowie nasi prawem to obwarować starać się będą.

31. Dla częstych powodzi sądy ziemskie halickie w kadencyach swoich częstą miewają przeszkodę, przeto aby czwarte roki ziemskie post festum Sancti Jacobi Apostoli sądzywały się, o konstytucye IMć pp. posłowie postarają się. Także o chłopy w ziemstwie żadne delacye maioris deliberationis, infirmitatis ad munimenta exemptus i inne wymyślne nie szły, ale aby in primo termino aby zaraz stawało lucrum extraditionis subditi in sex septimanis coram officio castrensi sub taxa in citatione posita, quae decernitur, additur, remittitur, formabunt legem i bez tego nie przyjadą. A że często przydarza[1] się [że] albo IMć p. podsędek albo IMć p. pisarz ziemski na roki ziemskie nie zjeżdżają, tedy aby wolno było pro vice absentiae z IMci którego IMci p. sędziemu ziemskiemu na ten czas z IMciami pp. ziemiany halickimi na miejsce IMciów delegatum iuratum vel delegatos iuratos, aby sądy nie wakowały podać, i to tymże prawem IMć pp. posłowie przy napisaniu czwartych roków i uformowanie processu o chłopy obwarują.

32. Komissya kamieniecka iż przeciwko konstytucyi anni 1662 titulo: Ordynacya praesidium kamienieckiego i konserwacya tejże fortecy per indebitos od komissyej lwowskiej delegatos non in tempore jest odprawiona, aby była zniesiona a nowa naznaczona, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

33. Prawo de pretiis rerum aby reassumowane et in executionem redukowane było i teraźniejsza ad libitum kupców drogość pohamowana była, także czerwone złote i talery żeby dawnego praetium non excederent poenam debitam na kupców złożywszy instabunt IMć pp. posłowie.

34. Wielką szkodę ma Rzpta, iż dotąd o Metryce wielkiej i małej nie wie, przeto aby IMci p. Pinocy ad instantiam instigatoris regni sprawił się o to, pilnie IMciom pp. posłom zlecamy.

35. Stan rycerski wielką krzywdę cierpi, że bona Reipublicae panis filiorum minime bene merentibus multum privatis rozdawane bywają, przeto aby aequalitas in conferendis bonis Reipublicae przez województwa i ziemie zachowana była, prawem obwarują IMci pp. posłowie.

36. O Tykocin, że zaszły protestacye, aby jako z dóbr Rzptej non obstante constitutione kwarta płacona była, instabunt IMcie pp. posłowie nasi.

37. Dawno tego porządku pragnie Rzpta, aby ślachta osiadła obersterami, majorami, kapitanami i innymi większymi officerami zostawali, na teraźniejszym tedy sejmie invigilabunt IMci pp. posłowie, aby tandem aliquando przyjść to mogło do porządku.

38. Ziemskie urzędy wielką po województwach i ziemiach czynią konfuzyą, przetoż aby podług swych praw jedno terrigenis, i to jednemu, a nie dwom, tytuły, urzędy rozdawane były a każdy tytułem swym ab initio na własnym ulitował się sejmiku, providebunt.

39. Lubo dostatecznie anni 1659 o glejtach napisane prawo, jednak iż przeciw temu narrantur querelae starać się IMci pp. posłowie będą, aby per reassumptionem poena in iudicio tribunalitio vindicanda przeciw wydawcom przeciwnych prawu glejtów apposita była.

[1] przydaje H.

40. Ma sobie stan szlachecki za uciążenie, gdyby go starosta do swojej pozwał iurysdykcyej, przeto aby tak starosta jako i officium jego super citationem ukrzywdzonego, tak też i slachcic od starosty pozwany i urzędu jego in viciniori jurisdictione sprawował się, postarają się na to o prawo IMć pp. posłowie nasi.

41. Pisarze grodzcy aby przeciw starostom protestacye i quosvis actus przyjmowali do ksiąg i to firmandum lege.

42. O salariach w kancelaryach grodzkich i ziemskich w Małej Polsce iż dotąd nie masz doskonałego prawa, inibunt IMć pp. posłowie nasi cum tota Republica rationes, aby przez depaktacyą privatorum non fiat iniuria publica.

43. Że uniwersał na monopolium saletry p. Bekierowi z kancelaryej wielkiej koronnej jest wydany, co jest cum praeiudicio Reipublicae et privatorum, aby tedy ten uniwersał był rewokowany instabunt IMć pp. posłowie.

44. Prolongacya sejmów iż bardziej trudni aniżeli wspomaga Rzptą, na to JMci pp. posłowie nasi zniosszy się ze wszystkiemi województwy nie zezwolą.

45. Przy podziele wojska na województwa IMci pp. posłowie nasi pilnie przestrzegać będą, aby w kompucie wszystkiego wojska nie więcej jedno dwie chorągwie rajtarskie J. Kr. Mci najdowały się, a ktoby był chciwy tej maniery mieć chorągiew rajtarską inszym prawem i sposobem aby jej nie mógł mieć, jedno aby wprzód chorągiew uzarską podniósł i tak długo chorągiew usarską miał, jako i rajtarską.

46. Ujma prawu pospolitemu bardziej bespieczeństwu, że IMć pp. starostowie pograniczni na fortecach i miastach J. Kr. Mci nie rezydują, przeto cavebunt lege IMć pp. posłowie nasi, aby, którzy nie będą rezydowali albo na miejsce swoje substytutów ślachtę osiadłą nie trzymali, takowi ad delationem cuiusvis od dzierżaw i starostw odpadali.

47. Meczetów pogańskich w województwie ruskiem zaciążnym Tatarom aby nikt sub poena confiscationis bonorum w dobrach swoich stawić nie dopuszczał, IMć pp. posłowie tak jako i aryańską sektę prawem hanc impietatem arcebunt.

48. Bardzo się we Lwowie w wybieraniu myt czyli targowego zagęściły exakcye i depaktacye, że od jednej przedaży siedm razy myto płacić potrzeba, aby tedy tej szarpaniny nie było o nowe prawo IMci pp. posłowie nasi postarają się.

49. Aby prawo o mycie i gościńcu halickim reassumowane było aby nikt z gościńca halickiego i śniatyńskiego na inne gościńce odwracać nie ważył się, kupców ani towarów ani wołów nowem prawem obwarować committimus IMciom pp. posłom naszym cum interpositione poenae mille marcarum polonicalium na odwracających.

50. Także śluza na Bugu rzece portowej pod Kryłowem przeciw prawu i statutom z wielką przeszkodą obywatelów województwa wołyńskiego i bełzkiego aby zniesiona była starać się będą IMci pp. posłowie.

51. Akademia karakowska aby circa iura et immunitates suas zostawała IMcie pp. posłowie praw Jagiellońskich i innych konstytucyi Akademii służących przestrzegać będą.

52. W Brześciu Litewskim tak się wielkie od soli lądem jako i od szkut wodą zagęściły myta, że ludziom wożenia soli i spuszczania szkut przyjdzie poniechać. Przeto aby myto Brześcia Litewskiego prawem oznaczone i opisane było IMcie pp. posłowie nasi invigilabunt.

53. Artykuły wojskowe aby reassumowane i pretia rerum podług teraźniejszych czasów respektem poczynionych przez przechodzące chorągwie szkód cum taxa opisane były IMć pp. posłowie nasi instabunt.

54. Jeżeliby z sejmu teraźniejszego komisya na dokończenie traktatów albo traktowanie z Moskwą uchwalona była, przestrzegać tego JMcie pp. posłowie nasi będą, aby circumscripta potestas albo plenipotencya JMciom pp. komisarzom naszym ad tractandum sine avulsone cuiusvis provinciae dana była.

55. Ażeby religia grecka, która po tak wiele wieków desideriis suis mięsza Rzptą częstymi w konstytucyach recessami do uspokojenia deklarowana mogła być uspokojona, to instans perimens IMć pp. posłowie całej Rzptej naszej proponendo zalecą.

56. Korektury konstytucyi na sejmie przyszłym uchwalonych, aby nic nadto co będzie czytano w senacie i przez IMć p. marszałka poselskiego podpisano przy korekcie po sejmie in volumen legum nie wchodziło jeden z IMciów pp. posłów naszych przez IMciów de medio sui attendere nie poniecha.

57. Uprzykrzona bardzo województwom jako na sejmach tak i na trybunałach alternata, że ze dwóch tylko pierwszych województw IMcie pp. bracia bywają marszałkami, przeto aby in posterum ex ordine województw subsequenter w Małej Polsce po województwie krakowskiem województwa sendomirskiego et super consequens marszałkami IMcie pp. posłowie i deputaci zostawali, prawem to obwarować postarają się IMcie pp. posłowie nasi.

58. Konstytucye o spustoszeniu Podola i Rusi 1588, 1589, 1601 i inne wyższe aby reassumowane były i komisarze rozeznania pustyń, na które już pustynie od dzierżawców erogowane są sumpty i koszty naznaczeni byli, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

59. Desideria ziemie halickiej. Nie tylko prawo Boże ale i koronne ma to w sobie, aby stryj rodzony rodzonym opiekował się synowcem, czego iż przeciwnem prawem Jej Mć p. Szczawińska, przeszła wojewodzina ruska a teraźniejsza starościna łęczycka, po IMci p. Potockim synowcu JWIMć p. wojewody bracławskiego rodzonym domaga się, osobliwie majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej upraszać będą IMć pp. posłowie nasi, aby dokąd IMć p. Paweł Potocki wojewodzic bracławski z małym synem swym z więzienia nie wyjdą, dyspozycya dóbr tak ojczystych jako macierzystych IMć p. Potockiego młodego przy JWIMci p. wojewodzie bracławskim zostawała.

60. W oczach świata polskiego są z młodych lat IMci p. Alexandra Cetnera kasztelana halickiego merita; wniosą tedy IMć pp. posłowie instancyą naszę do majestatu J. Kr. Mci p. n. m. i stanów Rzptej, aby częstokroć daleko od dziedzicznej części mniejsza w tych Stokach iure haereditario była dana.

61. Nic słuszniejszego jako WIMci p. chorążemu koronemu halickiemu, kołomyjskiemu staroście eliberując wsi ośm od starostwa halickiego per obligationem J. Kr. Mci a tota Republica w sumie 42.000 zastawione, wsi trzy, t. j. Jamnicę i Uhrynowy dwa in haereditatem conferre, przeto iż stąd magnum emolumentum Rzptej accedet, gdy wsi pięć z zastawami i z żupami do starostwa przywrócą się, upraszać będą IMcie pp. posłowie nasi majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej, aby te wsi trzy w sobie prowentów i akcydencyi specyalnych nie mające, w dziedzictwo dane były. A jeżeliby to rzecz trudna być Rzptej zdała się, aby przynajmniej IMć p. chorąży od sumy swojej pro bono publico wyłożonej kwarty nie płacił, starać się będą.

62. Merita WIMć p. Jakuba Potockiego pisarza polnego koronnego zalecenia nie potrzebują, bo są jasne w oczach J. Kr. Mci p. n. m. i wszystkiej Rzptej, które indefesso cursu i miłej devovit ojczyźnie. Tenże na zdezolowane starostwo tłumackie erogował sumę własną, przyczynią się IMć pp. posłowie i starać się będą, aby post extinctum ius advitale ius emphiteuticum na to starostwo IMci dane było.

63. Nihil iustius jako reddere unicuique quod suum est, jako to WIMć p. Mikołaj z Granowa Sieniawski strażnik koronny na presidium Skłowa przy sumie własnej erogowanej likwidowane na to praesidium nie małe sumy wydał. Przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby te sumy likwidowane z skarbu Rzptej jako słusznie przywrócone były i oraz upraszać o eliberacyą ludzi przy traktatach wziętych, aby ad instanciam Reipublicae byli eliberowani.

64. Meruit to virtus et amor erga patriam et florens dexteritas WIMć p. Rafała Kazimierza Makowieckiego starosty trembowelskiego, aby IMci ex Republica i od majestatu pańskiego pozwolono na skład solny w majętności IMci dziedzicznej nazwanej Spytkowcach.

Przyczynią się tedy IMcie pp. posłowie, aby w pomienionej majętności skład[1] był aprobowany przez konstytucyą.

65. W niemniejszem ma być poważaniu u Rzptej exposita zawiszonej multitudine a septentrione et oriente solis i stracona na ten czas cum pignoribus substancya WIMci p. Pawła Potockiego wojewodzica bracławskiego, także i wielu IMciów pp. braci naszej na ten czas w tejże fortecy dziedzicznej IMci będących od szturmów nieprzyjacielskich iactura; tenże amans patriae civis zdrowiem i substancyą vestigiis insistendo przodków swoich ojczyznę zaszczycając a fluctibus innumerae multitudinis obojga narodów oppressus i do ciężkiego więzienia moskiewskiego wzięty una cum caris pignoribus; zlecamy to tedy IMciom pp. posłom naszym i fraterne o to prosimy, ponieważ zdrowie substancyą et cara pignora miłej devovit ojczyźnie, aby u najjaśniejszego majestatu J. Kr. Mci i wszystkiej Rzptej o eliberacyą prędką jako słuszną i syna IMci starali się, także i tych, których na ten czas w niewolę zabrano.

66. Ordynacye dóbr ś. p. JWIM p. Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana w. koronnego, iż teraz między własnymi de lumbis descedentibus et collateralibus sukcessorami nie małą czynią trudność i różności a tych ordynacyi cognitio, disiudicatio, decisio et diffinitiva constitutio ex nexu et circumscriptione earundem całej Rzptej należy, tedy o rozsądzenie tych ordynacyi IMć pp. posłowie nasi majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej na teraźniejszym sejmie upraszać będą i oraz tego pilno przestrzegać, aby z każdego sejmiku koronnego do sądzenia tej sprawy jeden poseł a księstwa Litewskiego iuxta prescriptum legum tak jako ad causas criminales deputowani byli et super iudicia przysięgali. Także dekretów trybunalskich ex occasione inter partes zaszłych facti aby in integro conservarentur przestrzegać będą.

67. Za IMcią p. chorążym halickim, którego to virtus meruit przyczynią się IMć pp. posłowie, aby wieś Ulanowce iure emphiteutico otrzymać mógł od majestatu J. Kr. Mci i Rzptej.

68. Nie tylko wiadome całej Rzptej i ziemi naszej krwawe IMci p. Wojciecha Kosa, cześnika mielnickiego, viri pro patria et libertate certantis zasługi compellunt ziemię naszą, abychmy przez IMciów pp. posłów naszych do majestatu J. Kr. Mci p. n. m. i całej Rzptej wnieśli instancyą, ale same prawo nas do tego ma, gdy w ziemi naszej dobra dziedziczne wsi Tarnawica Leśna i Tarnawica Polna, o czem in actis nostris terrestribus haliciensibus dyspozycye i donacye ziemskie testantur, nie wiedzieć quo fato in bona regalia transformowane są, abyśmy pilno majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej upraszali, aby te dobra, które są mere terrestria ad ius terrestre pozostały. Przetoż innixi IMć pp. posłowie nasi dispositionibus terrestribus haliciensibus upraszać będą majestatu J. Kr. Mci i Rzptej, aby praemissa bona terrestria Haliciensia in haereditatem IMć p. cześnikowi mielnickiemu data et restituta forent.

69. Bardzo ma wielką krzywdę IMć p. Wojciech Gołyński cześnik czerniechowski, który z młodości lat swoich ojczyźnie służąc i wdzięczności krwawych zasług swoich spodziewając się miasto wysługi przesłużył, gdy dzierzawę jego własną prawu jego podległą wieś Srebryją królewszczyznę w Podolu p. Zielenieckiemu oddano. Przetoż iż się to przeciw woli całej Rzptej stało, bo żadnych dóbr w Podolu Kozaków[2] Rzpta wydawać nie zezwalała, upraszać będą IMcie pp. posłowie nasi majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej, aby ta dzierzawa IMci p. cześnikowi de lege przywrócona była.

70. IMć ksiądz episkop lwowski o Perehińsko sądu potrzebuje, którą kontrowersyą już delevit constitutio; tedy jeżeli JWIMć p. wojewoda ruski, jako asserit IMć ksiądz episkop, na sąd zezwoli, IMcie pp. posłowie nasi tego non impedient, ale i owszem volentibus IMć dopomogą.

71. Aby świątobliwa fundacya Majestatu J. Kr. Mci p. n. m. OO. Franciszkanom Barskim nadana authoritate consensus generalis spiritualis approbowana była IMć pp. posłowie nasi do majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej pokorną wniosą instancyą.

[1] słobod H.
[2] Kozakom

72. Tęż pobożność IMć pp. posłowie nasi w approbowaniu fundacyej i opatrzeniu klasztorowi WW. w Bogu Pannom Karmelitankom lwowskim antique observantiae wyświadczą.

73. Za IMcią p. Bydłowskim Alexandrem i sukcessorami IMci wniosą gorącą instancyą swoją IMć pp. posłowie za pomienionym IMcią do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby sprawa o Zubów i Żukocin non obstante iure emphiteutico, jako iniuste obtento, irremisibiliter sądzona była, a ius emphiteuticum skassowane.

74. Meruit to virtus IMci p. Kazimierza Łabęckiego, chorążego roty ussarskiej WIMci p. chorążego koronnego, i stracony brat na usłudze Rzptej, aby merita IMci słusznie od majestatu J. Kr. Mci i Rzptej odnosiły praemia, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i stanów Rzptej aby wieś Markusze albo raczej pustynia in haereditatem IMci była dana.

75. Także i za IMcią p. Podczaskim, którego też non postrema virtus experientia iure militari o grunt pusty uroczysko nazwane Jablonowka pod Niedoborem[1] aby iure haereditario dany był, przyczynią się IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci p. n. i Rzptej.

76. Za IMcią p. Danielem Makowskim o czetwertyn dwie, Baranowszczyzny nazwane, we wsi Zagórza w starostwie kałuskim będzie approbacyą przywileju J. Kr. Mci; także i za IMcią p. Berezowskim, którego etiam iure militari non postrema virtus, aby po stryju jego rotmistrzu węgierskim iure naturalis successionis zasługi z skarbu wydane były ciż IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci przyczynią się.

77. Za IMcią p. Szczeniewskim, towarzyszem roty pancernej IMci p. Daniłowicza starosty czerwonogrodzkiego, który będąc za Dnieprem z wojskiem J. Kr. Mci do niewoli moskiewskiej dostał się był w więzienie, przez dwa roki cierpiał, do J. Kr. Mci p. n. m. i całej Rzptej IMcie pp. posłowie nasi przyczynią się, aby potrzebny żołnierz i zasłużony mógł usług swoich i strat od majestatu J. Kr. Mci otrzymać wdzięczność i nagrodę.

78. Experientia architecturae militaris dzielność i odwagi, nie tylko że nam zalecone przez JWIMci p. wojewodę krakowskiego hetmana w. koronnego ale i wiadome, przyczynią się tedy IMcie pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby te tak wysokie qualitates i potrzeby Rzptej IMci p. Franciszka Korozyniego klejnotem polskiego szlachectwa pro meritis ozdobione były.

79. Jeżeli kto większej nagrody godzien od najjaśniejszego majestatu J, Kr. Mci p. n. m. i stanów Rzptej jako ten, który cives patriae z odwagą i utratą substancyej swojej et charorum pignorum per maria et terras asportavit, jako to IMci p. Balassani Proseci WIMci p. generała podolskiego [zięć] IMci p. Kalinowskiego, IMci p. Szembeka...., przyczynią się tedy IMć pp. posłowie, aby za te odwagi i straty nobilitacyą od majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej mógł otrzymać.

80. Za OO. Dominikanami konwentu halickiego gorącą instancyą swoją wniosą, aby na grunt pewny młyn i dworzec, Chorostków nazwany, który im Wielmożny IMć p. chorąży koronny, starosta kaliski benigne contulit approbacya J. Kr. Mci jego gruntu była.

81. Uroczyszcze nazwane Boryczowska od starostwa trembowelskiego, aby per constitutionem OO. Karmelitom trembowelskim iure perpetuo aplikowana być mogła, ponieważ na to consentit IMć p. starosta trembowelski, przyczynią się IMć pp. posłowie.

82. Iż miasto Halicz, Trembowla sądowe i Śniatyn pograniczne bardzo są spustoszone, aby libertacyą na lat cztery od wszelkich podatków mieć mogły, J. Kr. Mci i całej Rzptej IMci pp. posłowie nasi upraszać będą także za Międzybożem, które jest całemu województwu bracławskiemu reclinatorio.

83. Ażeby IMciom pp. i braciej na sejmik blisko przyszły wyszyński generalny ruski zgromadzonym o obradzie naszego dobra pospolitego i prawa ściągającej constaret, IMć p. Ku-

[1] Zdaje się nazwa gór Miodobory.

naszowskiego obywatela i brata naszego do IMciów naszych m. pp. i braciej ad referendum praesentium uprosiliśmy.

84. Które to punkta w kole sejmiku naszego zgodnie umówiwszy zlecamy to IMciom pp. posłom naszym et per amorem patriae obstringimus, aby IMć z województwami dobro całej Rzptej trzymającymi znosząc się, nic nad contenta i artykuły instrukcyej swojej praw koronnych i W. Księstwa Litewskiego przestrzegając nie proponowali oprócz tego, co concernit bonum publicum totius Reipublicae, z artykułami sobie danymi zgadzali się fide honore et conscientia IMciów obligując, i aby na początek sejmu zjechać raczyli, upraszając. In quorum maiorem fidem IMci p. marszałkowi naszemu przy pieczęci swej praemissa podpisać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu sejmikowania zwykłym dnia 20 września roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiątego szóstego. Jan Stanisław Jastrzębski, wojski, pisarz grodzki, marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 161 p. 1168—1186.

133.

Halicz, 13 stycznia 1667.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo ziemie halickiej i z powiatami należącymi przychylając się do laudum na sejmiku przedsejmowym blisko przeszłym przez nas communi consensu uchwalonego a na dzień dzisiejszy in casu rozerwania sejmu konserwowanego zjechawszy się ad prasens, ponieważ IMć pp. posłowie nasi od nas na przeszły sejm wyprawieni do tego tenebantur i obligati laudo zostawali na dzień dzisiejszy nie stawili się, tedy my teraźniejszy sejmik cum toto effectu ad diem vigesimam quartam praesentis odkładamy et in eodem robore zachowujemy i to laudum IMci p. Janowi Kurdwanowskiemu podstarościemu grodzkiemu halickiemu direktorowi koła naszego, zgodnie obranemu, ad acta podać zleciliśmy.

2. WIMć zaś n. mm. pp. i braci fraterne upraszamy, abyście na ten czas naznaczony pro amore patriae, securitate publica et zelo pignorum suorum zjechać nie omieszkali i tam patrząjąc na tak wiele krwie chrześciańskiej ludzi różnego stanu świeżo zabranych, pogańską szablą zamordowanych, ciężkiemi zimnami pomrożonych a w ostatku szlacheckiego stanu ludzi ojce z synami, matki z córkami z korzeniem zabrane i w wieczną niewolę bisurmańską zmyśloną przyjaźnią ubespieczone zaprowadzonych, których tylko płacz i stękanie niebiosa przebijają i pomsty od Pana Najwyższego wołają, upatrując nasię tegoż wkrótce spodziewali i tego co dzień jako pobliscy będąc granic pogańskich wyglądali, co sobie po miłości WIMciów n. m. pp. i braci objecujemy i z kołem do wspólnej rady, jakobyśmy krajom naszym subvenire mogli a temu nieprzyjacielowi wstręt uczynili ochotnie wyglądamy. Datum w Haliczu die 13 Jannuarii 1667 WM m. m. pp. i braci życzliwy brat i sługa powolny Jan Kurdwanowski P. G. H. direktor koła sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 140 p. 7; Castr. Hal. 162 p. 24—26; Castr. Tremb. 140 p. 7.

134.

Na zamku trembowelskim, luty 1667.

Uniwersał ziemian trembowelskich[1].

1. My niżej podpisani obywatele powiatu trembowelskiego w zamku trembowelskim, pod czas zawarcia naszego względem inkurzyi i niebespieczeństw teraźniejszych od Ordy i Kozaków sobie na braterstwo poprzysiężonych et in regnum Poloniae wtargnionych w tuteczne kraje prawie codziennie i nagle następujących, ad praesens zostający przy zaleceniu powolności usług naszych braterskich, stosując się do uniwersału JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego dnia pierwszego miesiąca lutego roku niniejszego do powiatu tutecznego wydanego, o którem nas z uprzejmości swojej dobrotliwej przestrzega o wtórem ruszeniu się w te kraje wiarołomnego nieprzyjaciela Krzyża Świętego w wielkiej potędze tatarskiej i kozackiej, jako o tem pomieniony uniwersał do grodu trembowelskiego per oblatam podany i publikowany szerzej opiewa[2], wszystkim WM. nn. mm. pp. i braciej kolegom naszym i obywatelom tegoż powiatu trembowelskiego do wiadomości donosimy o rozerwaniu, co nam z wielkim żalem przychodzi, sejmiku niniejszego prima die Februarii anno currenti w Haliczu na miejscu zwyczajnem zaczętego, uniwersałem króla IMci p. n. m. post absoluta comitia generalia regni varsaviensia naznaczonego, wrodzonej ku zachowaniu ojczyzny własnej zdrowia i całości substancyej naszych inklinacyej i miłości braterskiej chcąc mederi w obmyślaniu integritatis ojczyzny tudzież majętności naszych i fortece trembowelskiej et quod maximum zdrowia swego zjeżdżali, i lubo się sejmik rozerwał u wszystkich IMć pp. ziemianów halickich tośmy sprawili, że na przyszłym da Pan Bóg sejmiku, obiecali nam w instrukcyą włożyć i u króla IMci jako też wszystkiej Rzptej curam et solicitudinem suam interponendam wymóc, żeby nam te podatki które teraz sobie na obronę naszę od nieprzyjaciela całemu chrześciaństwu sprzysiężonego uchwalimy, w publicznych podatkach, jakie na ten czas będą potrącone, i za wypłacone do skarbu przyjęte.

2. Zaczem WMć naszych mm. pp. i braciej, którzy się WMć mm. pp. w zamku trembowelskim z nami pospołu zapierać umyślili fraterne upraszamy, abyście na dzień [3] pro amore patriae securitate publica et zelo pignorum suorum zjechać do Trembowlej do koła trembowelskiego, już o zawarciu naszem per laudum totius nobilitatis districtus Trembovlensis postanowionego, nie omieszkali i tam nas tak wiele krwie chrześcijańskiej ludzi tak szlacheckiego stanu jako też variae conditionis świeżo od Ordy z Kozakami zabranych i w wieczną niewolą bisurmańską zaprowadzonych, których tylko płacz i stękanie niebiosa przenikają, o czem WMć nn. Mć pp. jest dobrze wiadomo patrzając i tego co dzień jako pobliżsi granic pogańskich wyglądając zawczasu omni malo zabiegając, ponieważ już ojczyzna prawie ku ostatniej zgubie nachylona zostaje, na obronę zamku trembowelskiego salva nostra et populi potrzebnego z majętności od poddanych naszych, a którzy IMcie poddanych nie mają, według możności przemożenia swego unanimi consensu podymne, lubo też jakie inne według upodobania podatki uchwalili, i o porządku dobrym względem obrony naszej zamkowej trembowelskiej i inszych potrzebach, ku obronie należących, biorąc przykład z drugich IMć w pogranicznych fortecach rezydujących, namowę według uniwersału zwyż mianowanego od IMć p. hetmana koronnego na przestrogę

[1] Wniesiony do oblaty 8 lutego 1667 przez Mateusza Czechowskiego.
[2] C. Tr. 140 p. 12—13.
[3] miejsce wolne.

przysłanego między sobą uczynili. Co sobie z miłości WMć nn. mm. pp. i braciej objecujemy, i z kołem braterskiem do spólnej rady, jakobyśmy krajom naszym subvenire mogli a temu nieprzyjacielowi wiarołomnemu wstręt dali, ochotnie wyglądamy. Datum w Trembowli dnia.. lutego 1667 roku.

Castr. Tremb. 140 p. 13—14.

135.

Halicz, 3 marca 1667.

Uniwersał marszałka ziemskiego o uchwałach sejmiku halickiego.

1. Wszystkim wobec JW. W. Przw. IMć pp. obywatelom ziemie halickiej i powiatowi kołomyjskiemu i trembowelskiemu do niejże należącym do wiadomości donoszę, iż IMć zjechawszy się die tertia Martii do Halicza na sejmik[1] podług uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. zgromadzeni, mając in respectu Rzptej i wielkie długi w instrukcyej króla IMci proponowane et quod maximum przez lat kilka nie płatne wojsko kwarciane i przestrogi na turecką wojnę i już pewną z różnych przestróg i wiadomości pewnych zanoszące się, uchwalili na wypłacenie wojsku i insze potrzeby Rzptej należące podymne szestnaście.

2. Które podymne abyście WM pp. od poddanych swoich quam citissime, podług IMci p. Konstantego Wyszyńskiego poborcy naszego przeszłego[2], wybierali i one do Halicza na sejmik relationis, po odprawionym sejmie przyszłym, oddawali albo też odsyłali sprawiedliwie sub onere conscientiae et revisione bonorum et sub poenis contra retentores lege publica sancitis tum executione militari officii castrensis capitanealis, quorum iurisdictioni bona subsunt, cum hac jednak declaratione, żeby żaden poddanych[3] zbiegłych nie śmiał i nieważył się przyjmować a prima Martii anni praesentis do swoich dóbr, sub poena bannitionis coram officio castrensi Haliciensi et Trembovliensi sine quibusvis dilationibus et exceptionibus obtinenda, okrom jeśliby poddany na grunt dziedziczny powrócił się, albo z innego powiatu przyszedł.

3. In casu zaś, strzeż Boże, rozerwanego sejmu IMcie unanimi consensu sejmik we dwie niedziel sobie składają w Haliczu i na niego zjechać sobie sub fide, honore et concientia obowiązują się i tam co concernet bonum publicum et securitatem domesticam krajów naszych omówić i postanowić objecują, na który wielce zapraszają. Który uniwersał dla większej wagi podpisuję do akt grodzkich halickich i trembowelskich podaję. Datum w Haliczu die tertia Martii anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki marszałek ziemie halickiej.

Castr. Tremb. Rel. 140 p. 36—37; Ind. Rel. Castr. Hal. 162 p. 166—167.

[1] Sejmik naznaczony na 1 lutego (sejm na 7 marca) został zerwany o czem protestacya w Castr. Hal. 162 p. 59 pod roczkiem feria quinta in crastino Purific. B. V. Mariae 1667 de invaliditate conventus praesentis Hal. facta lecz w kopii nie podana. Król z powodu zerwania sejmiku naznaczył powtórny na 3 marca C. H. 162 p. 131. Uchwalono na zapłatę wojsku 16 podymne.

[2] Ob. pokwitowanie ze strony marszałka sejmikowego dla tegoż poborcy Wyszyńskiego z czworga podymnego wybranego (C. H. p. 339—341) z daty sejmiku t. j. 3 marca.

[3] poddany T.

136.

Halicz, 3 marca 1667.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya IMciom pp. posłom W. Andrzejowi chorążemu koronnemu, halickiemu, kołomyjskiemu, leżajskiemu, mościckiemu, medyckiemu etc. staroście, Szczęsnemu podstolemu koronnemu krasnostawskiemu, sokalskiemu, ropczyckiemu etc. staroście, Potockim, IMciom p. Alexandrowi Kurdwanowskiemu podstolemu ziemi halickiej, Wojciechowi Gołyńskiemu cześnikowi czerniechowskiemu, Janowi Jastrzębskiemu wojskiemu i pisarzowi grodzkiemu halickiemu, Piotrowi Kuropatwie na sejm walny dnia 7 marca roku teraźniejszego w Warszawie przypadający z sejmiku halickiego die tertia Martii za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. zgodnie obranym dana.

2. Naprzód IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p n. m. powinszują szczęśliwego panowania życząc tego, żeby in dies augeat Rzptej trophaea a dalsze fidelitatis wiernego poddaństwa ofiarowali propensitates, a za przysłanie powtórnego na sejmik halicki uniwersału, niechcąc one sine consiliis a potem sine armis zostawać, ex quo Reipublicae dependet salus, uniżenie podziękują, pokornie upraszając o dalsze Reipublicae ojcowskie in hoc calamitoso et infelici statu uspokojenie, a nadewszystko od zachodzących niebespieczeństw, którzy tot expositi jesteśmy, najpierwsze confiniorum malis uspokojenie.

3. Z niemałym też bolem rozerwanego żałujemy sejmu, który wszystkie Rzptej stany in otiosos objął spectatores i wszystkich z wielkiem substancyej enervavit uszczerbkiem i do nienagrodzonej zgubionego czasu przyprowadził szkody, samemu zaś Panu J. Kr. Mci die noctuque majestat zasiadającemu niemniejsze przyniósł uprzykrzenie, providebunt IMć pp. posłowie nasi, aby ta licencya per temeritatem posłów in posterum rozrywania sejmów sine omni causa et iusta ratione in abusum nie przychodziła. Którzy z szczerej prywaty alieno respectu sine propria dissensione ad tantum przychodzą ausum co Rzpta extremam musi minari ruinam nieprzyjacielowi zaś zwykło dla niegotowości gloriosam tribuere victoriam, o czem cum tota Republica inibunt modum, jakoby temu in posterum mederi mogli, bo unius temporis discordia et negligentia multorum annorum evertit vigilantiam et curam. Upatrując zaś angustiam temporis do przygotowania się na wojnę, by nieprzyjaciela już od dawnych czasów przygotowanego na tę utrapioną ojczyznę dobrze napiętego cesarza tureckiego a potem na imprezę z Kozakami intestini belli, in quo nil est miserius quam cruenta victoria, czego już edocti calamitate moderna z zabranych świeżo tak wiele szlachty i ludzi różnego stanu do Ordy zaprowadzonych, którzy tylko od Pana Boga pomsty a od nas zaś komizeracyej cum eliberatione wyglądają a na przyszłą wiosnę czego większego wyglądając, czemu lepiejby praevenire aniżeli exspectare, upraszać tedy IMć pp. posłowie nasi będą J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby nad dwie niedzieli sejm więcej nie był traktowany, czego J. Kr. Mć snadnie dokaże, kiedy dobrotliwej świeżej pamięci Pana Ojca swego na ojczyznę in oblivionem nie puści miłości, ale jako pastor populi toto pectore swoje przywróci serce, a tam zaraz wszelkie ustąpią odia i diffidencye, co wszystkie odia cum tempore extingui mogą, mala zaś exempla manent perpetua. Na którym sejmie aby wszystkie sądy J. Kr. Mci i insze wszelakie exorbitancye traktowane nie były tylko szczególna zapłata wojsku i dasze obmyślenie i przyczynienie commeatus belli i securitas Reipublicae traktowana była, o co IMć pp. posłowie pilno starać się będą. Jeśliby też sejm przez niedziel sześć był traktowany, to solito more odprawować się powinien.

4. Traktat zaś żeby był in toto odprawowany i male contentis occurendo famationibus do dalszych diffidencyi in toto satisfaciat serio IMć pp. posłowie providebunt. A że król IMć odstąpiwszy swoich uraz dla dobra Rzptej nie tylko civile bellum ale niewątpliwego domowego pokoju iudicia przez amnistią i traktat exhibere nam raczył, IMć pp. posłowie podziękują a gorąco upraszać będą, żeby redundet łaska J. Kr. Mci na sukcessorów IMci p. Lubomirskiego i Kunegunda żeby przywrócona była, hoc adjecto, że ta amnistia kryminałów żadnych okrywać nie ma.

5. Nie chcąc też claudere aditum ad virtutem wojsku kwarciannemu J. Kr. Mci w borgowej zostającemu służbie, co oni zawsze acerbe tulerunt, tedy ne ulterior virtuti fiat iniuria, chcąc onych do dalszego poparcia przychęcić Rzptej służby, zapłatę tamże wojsku obmyśleć, o czem cum tota Republica znosić się mają modum contribuendi do braciej wezmą, jednak cum specifica summa na podymne i pobory żadne nie zabierając się (cum hac appendice, aby ta summa trzydzieście tysięcy i trzy, którą ziemia halicka po dwakroć już na zaszczyt Rzptej dała, pro soluto w skarbie przyjęta była, czego cale ustępować nie mają[1], aż ta suma przyjęta będzie. Przetoż IMć pp. posłowie nasi ze wszystkiemi województwy i ziemiami koronnymi zniósszy się i uprosiwszy J. Kr. Mci p. n. m. komisarzów z senatu, sami też e medio sui z poselskiej izby obrawszy deputatów wojsko wszystko to, które tylko komputem komissyej lwowskiej comprehenditur i podług tego komputu należy do płaty, a nie insze podług popisów i regestrów WIMć p. pisarza polnego koronnego na województwa i ziemie podzielone było, a rajtarskie, tatarskie, wołoskie chorągwie jako do komputu tak i do płacy należeć nie mają. Jednak swych ćwierci wojsko extra nexum zostające po ześciu z Ukrainy aż do traktatów nie powinni się upominać ani na płacą IMć pp. posłowie nasi tych ćwierci ulla ratione pozwolić mogą, wojsku jednak ukrainnemu, toto tempore in opere belli pod komendą WIMci p. chorążego koronnego zostającemu in toto za wszystkie ćwierci na zapłatę zezwolą, a jeśliby która chorągiew w kompucie nadchodziła się, tylko na jeden koń żołd Tatar brać powinien, co et in futurum observari powinno. Tego jednak IMć pp. posłowie nasi praecustodient, aby powadze i urzędom IMć pp. hetmanów IMć p. pisarza polnego koronnego ten podział zapłaty wojska w niczem nie prejudykował.

6. A ponieważ IMci pp. duchowni majori pro parte bonorum Reipublicae partycypują, tedy IMć pp. posłowie nasi upraszać mają, aby medietatem intrat pro hac vice dla prędszej zapłaty i ukontentowania wojska pozwolili. Także IMcie pp. starostowie, którzy wojnę nie traktują; kupcy zaś którzy in maximo praetio swoje sprzedają towary i żydzi nad konstytucye handle odprawują i aby in duplo Rzptej wypłacili donatywy, o co serio instabunt IMcie pp. posłowie.

7. Siła się znajduje takowych IMciów pp. wojskowych, którzy extra conscientiam pod różnymi poczty mając chorągwiami osadzone z osobna zaś chorągwie mają, a nadto zaś różnym wysługując się dworom jurgelty od panów swoich biorą, przez co że powinności wojskowej czynić nie mogą, aby wszyscy takowi którzy non in gloriam nominis sui albo Rzptej czynią ale bardziej lucro privato attendunt, drudzy zaś w domach ustawicznie mieszkając w okazyach nie bywają, na stanowiskach tylko chlebów pilnują, żeby do popisów generalnych przypuszczeni nie byli i owszem od żołdów odsądzeni byli, których IMć pp. rotmistrze sprawiedliwie poczty poprzysięgać mają.

8. Ustawiczne werbunki barziej niżeli wojska nieprzyjacieskie Rzptą zniszczyły i prawie pobocznymi chlebami i stacyami zrujnowali, od czego i teraz desistere non cessant, przoto aby już te cudzoziemskie zaciągi albo cale ustały albo transformacya tych werbunków opisana była cum tota Republica IMć pp. posłowie inibunt modos a postanowienia hybernorum cum tota Republica bardzo potrzebnego osobliwie in confiniis regni traktować nie przepomnią.

[1] H. mając

9. Dług gwardyej J. Kr. Mci i insze wszystkie długi w Rzptej zostające, aby były ad feliciora tempora odłożone in eo calamitatis Reipublicae statu, IMć pp. posłowie nasi króla JMci upraszać będą albo o kondonowanie onych.

10. In quam egestatem devenit dla złych pieniędzy zarazy pospolitej Królestwo Polskie, czemu externa regna mirantur, vicina indignantur, co że auxit non mediocriter IMć p. podskarbi koronny suo insistendo lucro, przeto aby z obu mennic dał justas et debitas rationes toti Reipublicae a te szelągi, które nad prawo i powinność wybił, paratis na teraźniejszym sejmie wojskom zapłacił, pilno tego IMć pp. posłowie nasi przestrzegać będą i dokąd in tam evidenti damno Reipublicae satisfacta nie będzie do niczego nie przystąpią; reductionem jednak tych monet ad iustum valorem i poprawy albo odmiany szelągów przez postanowienie dobrych mennic non impedient.

11. Przeciw prawu iż szkodliwa rzecz, aby causa criminis laesae majestatis insimul cum causa perduellionis sądzone bywały, bo każda z nich ex merito et effectu iuris mają swoje rationes i determinacye, tedy aby takowych nigdy kombinacyi causarum in posterum nie było, ani causa perduellionis aby dostateczny process a tota Republica iniuriosos processus nie wspominając, był napisany a co dla powagi tej Rzptej IMcie pp. posłowie nasi o napisanie nowego i warownego prawa starać się będą.

12. Kondemnacye trybunalskie podczas domowego zamięszania IMć pp. wojskowych obojga dywizyej, któreby in contumaciam stanęły, na takowych kondemnat kassacyą IMć pp. posłowie zezwolą, tak jednak, aby na przyszłych trybunałach ex speciali regestro obwinioni IMć sprawowali się; gdzie zasię ex personali partium albo plenipotentów ich comparitione aut conservatione termini decreta lata sunt, takowych dekretów IMć pp. posłowie nasi integritatem et conservationem omnimode przestrzegać będą, aby w niczem Trybunał koronny splendor jego nie ponosił makuły.

13. Dług książęcia IMci Brandenburskiego iż nam proponitur, który do tych czas że nie jest wypłacony inibunt IMć pp. posłowie modum cum tota Republica, aby fides Reipublicae eliberowana zostawała. A ponieważ książę IMć brandenburskie przez lat kilka według pakt powinnych nie stawił in subsidium Respublicae ludzi, aby to albo z winnej sumy pro soluto potrącono było albo suppleat vices przez te lata zatrzymanym żołnierzom insimul et semel.

14. Dług książąt IMciów Kurlandzkich i Croie, że nam dopiero do wiadomości przychodzi, tę propozycyą cum tota Republica do konferencyi in trutinam IMć pp. posłowie nasi wezmą.

15. Toties IMć pp. obywatele inflanccy i Trubeccy suplikują do J. Kr. Mci i całej Rzptej o nagrodę straconych substancyi a dotąd nie nagrodzonych, gorąco się IMć pp. posłowie przyczynią, żeby tandem aliquando utrat swoich debitam odnieśli satisfactionem a tym czasem mogli mieć pro sustentanda fortuna supplement ex bonis Reipublicae vaccantibus do J. Kr. Mci usilną wniosą instancyą.

16. Także cokolwiek przez teraźniejsze traktaty z Moskwą obywatelom koronnym odpadło substancyej za Dnieprem albo w którymkolwiek kraju inszym IMci pp. posłowie nasi starać się o to będą, aby tego rekompensa ex bonis Reipublicae była a interim prowizya obmyślona była.

17. Coniunctio armorum et animorum dla czegoby z królestwem szwedzkim Rzptej naszej potrzebna być miała dowiedzą się IMci pp. posłowie, o czem cum tota Republica conferent.

18. Artyleryej dochody iż prawem dobrze obwarowane i na nie kwarta prawem naznaczona po te czasy dochodziła a przez dwa roki wojny nie było, przeto aby IMć p. artyleryej praefectus perceptae quartae et comparatae munitionis cum revisione na teraźniejszym sejmie dał iustam rationem et calculationem, pilno tego dojrzą IMć pp. posłowie nasi.

19. Artykuły ziemie halickiej. Recens lex anni 1662 de reddenda ratione senatus consultorum relacyą przeszłego sejmu tejże senatus consultorum czynionej jest bardzo urażona, przeto aby intersticyej temporis od sejmu skończonego aż do teraźniejszego czasu wszystkie senatus consulta recapitularentur i tej pomienionej konstytucyej IMci pp. posłowie przestrzegać będą.

20. Wielką stąd ponosi Rzpta szkodę i siła przez to ubliża się dobremu porządkowi, że IMć pp. senatorowie lege assignati jako Reipublicae oculi nie chcą videre pericula nec agnoscere Reipublicae remedia, przy boku króla IMci nie rezydują, żeby ab hinc aukcya nastąpiła poenarum a po staremu resideant sub privatione dignitatis, o co żeby się w trybunałach koronnych ad instantiam cuiusvis sprawowali inter causas fisci IMci pp. posłowie lege cavebunt.

21. Wakancye iż siła czasu przez nieoddanie onych zaraz na początku sejmu przeszłego wzięli upraszać J. Kr. Mci pp. posłowie będą, by bene meritis a mianowicie pieczęci i buławy cum matura deliberatione z ukontentowaniem Rzptej oddawane były. Niemniejsze i stąd Rzpta fastidium ponosi, że tak wiele milionów wydawszy do skarbu Rzptej, co poddanych naszych vel maxime aggravare musiało ale i sami nasze sromotnie opłacając głowy, co jest inauditum in florentissima przedtem Republica nostra a po staremu immensum chaos tego dziurawego woru nasycić nie możemy z wielkiem uprzykrzeniem naszem, a po staremu ani płatnego wojska ani pożądanego pokoju dobić się i dokupić nie możemy, co nil gravius sustinere nie możemy, jako non videre fructus oneris sui ale owszem na prywatne expensa te podatki skarb sine scitu ordinum wydaje, nas zaś leniter consumit aby strictissimam rationem IMć p. podskarbi przed IMciami pp. posłami praevio IMciów iuramento do tej kalkulacyej non ad simplicem narrationem, ale podług kwitów pp. poborców uczynił, kwit żeby aż na drugim sejmie IMci p. podskarbiemu dany był IMć pp. posłowie nasi serio przy tem starać będą.

22. A że J. Kr. Mć p. n. m. wcześnie chce providere Reipublicae integritati chcąc augere Reipublicae vires ad resistendum każdemu nieprzyjacielowi z przyczynieniem rot usarskich, kozackich i piechot, co J. Kr. Mci mając to sobie pro bono omine dalszej łaski wdzięcznie przyjmujemy i na to pozwalamy, o czem inibunt modum cum tota Republica IMć pp. posłowie nasi, aby tam piae intentioni króla IMci in toto satisfiat providebunt. In casu zaś ulterioris necessitatis Reipublicae et periculi instantis o wczesne wydanie wici na pospolite ruszenie, co jest maxima Reipublice salus, upraszamy.

23. Także od czasu niemałego barzo, a najbardziej na te sejmy, które szczęśliwego nie otrzymały skutku, także za dworem przeciwko ziemianom koronnym zagęściły mandaty, że nietylko in civilibus materiis pro libera voce, ale też ad inscriptiones quasvis et contractus tam pro cognitione reformationum et advitalitatum contra statuta et constitutiones regni (bo jest circumscriptum, co ma sejm sądzić, a co za dworem ma być sądzono), confundendo generalem iudiciorum tribunalitiorum regni terrestrem, castrensem iurisdictionem, ziemianie koronni indebite conveniebantur et evocati, nonnulli vero judicati sunt, przeto aby takowe in genere wszystkie sprawy ad forum competens pro cognitione iurium odesłane i na sejmie i za dworem nie sądzone i mandaty kassowane były, gorąco IMci pp. posłowie nasi instabunt i aby prawa wszystkie de propria cuiusvis iurisdictione reassumowane były, przełożywszy tak wielkie urazy o prawo J. Kr. Mci upraszać będą. A że takowych mandatów powinien przestrzegać podług prawa IMć p. instygator koronny i nie podpisować ich, tedy aby do tego na potem nie przychodziło starać się będą IMć pp. posłowie nasi o nowe prawo na IMć p. Instygatora, aby w wydaniu i podpisaniu przeciwko prawom mandatów IMć p. instygator koronny in iudicio tribunalitio regni inter causas fisci pro poena duorum millium marcarum polonicalium et privatione officii respondeat.

24. Niemniej i to afficere musi Rzptę, iż z kancellaryej wielkiej koronnej już nie tylko na urzędy ziemskie po kilka przywilejów ale i na dzierzawy przeciw dostojeństwu J. Kr. Mci

contra iuramentum et pacta, lubo już ex consensu sacrae regiae maiestatis et legittima cessione possessorum lat trzy in reali possessione solvendo quartam będzie, post triennalem possessionem przywileje wydają, przeto ut privilegium super alterum non detur, jako się stało w sprawie IMć p. Fredra o Liszatycze, żeby to amplius nie bywało IMci pp. posłowie nasi cavebunt.

25. Bardzo sądy trybunalskie niedawny dekret sejmowy commovit, gdy przy osądzeniu spraw zapisowych suspensio executionis decretorum tribunalitiorum pronuntiata est. Przeto aby tales appendices dekretów sejmowych, decreta tribunalitia et eorum executiones immorari nie mogły, i ta appendix prawu pospolitemu szkodliwa aby waloru swego nie miała, IMć pp. posłowie nasi hanc laesionem, aby naprawiona prawem była, toti Reipublicae proponent.

26. Wielką w tem pp. ziemianie ruscy krzywdę cierpią, którzy mając żupy swoje solne przeciwko starym prawom IMci pp. administratorowie skarbu koronnego soli szlacheckiej Wisłą spuszczać nie dopuszczają, przeto aby konstytucya anni 1598 titulo: Ordinatio soli podgórskiej, na sól ruską szlachecką, iuxta tenorem tejże konstytucyi reassumowana była, o wolnem Wisłą spuszczaniu soli prawo napisano było IMć pp. posłowie starać się będą, takim dokładem, iż ktoby ważył się przeszkadzać deflukcyej soli ruskiej, aby takowych w Trybunale inter causas mere fisci pro succubitione poenae mille marcarum sprawował się.

27. Merita zaś IMci p. chorążego koronnego, które w usłudze Rzptej od pilawieckiej jeszcze expedycyej sine intermissione traktuje, jako są godne pochwały tak i nagrody, jako i niedawno z małą kupą wojska, z odwagą zdrowia i uszczerbkiem substancyej w Ukrainie gloriose traktował i koszt nie mniejszy na zatrzymanie wojska furmany, puszkarze, municyą de proprio wydał, co aby IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci zalecili i wydatki cum gratitudine przywrócone były, instabunt IMć pp. posłowie. Także chorągwie kwarciane pułku IMci p. chorążego koronnego i IMci p. generała podolskiego i pułku p. Strzałkowskiego, także dragońskich cztery, aby z wojskiem J. Kr. Mci będącym w odebraniu trzech ćwierci i chleba tak roczniego zimowego ukontentowani byli.

28. Po limitacyej komissyej lwowskiej, że się IMć pp. komisarze ad ordinem do płacenia assygnacyi zostawieni in parvo numero nad ordynacyą i limitacyą posądzać i ferować dekreta ważyli się, aby wszystkie kasowane były, a dekreta całej komissyej in executionem dedukowane były. Także Trybunał radomski nie należytą wolą komissyej lwowskiej formowany i przeciwko prawom sądzony był kasowany IMć pp. posłowie nasi starać się będą.

29. Wiele Mciów pp. żołnierzów znajduje się, iż wziąwszy z skarbu na komissyej lwowskiej assygnacye dotąd żołdów swoich nie odszukali przez to dekretom kommisarskim w uspokojeniu ukrzywdzonych dosyć nie uczynili. Przeto aby takowe asygnacye przy rachunkach IMć podskarbi popłacił, aby też iniuriati od żołnierzów swoje mogli otrzymać satysfakcyą pilno tego przestrzegać będą IMć pp. posłowie nasi.

30. Wielkie uciążenie mają województwa ruskie, wołyńskie, bełzkie, lubelskie i inne w oddawaniu kwarty do Rawy, przetoż aby kwarta z województw małopolskich i inszych we Lwowie odbierana była i w tem prawo napisane było. Także konstytucya anni 1569 folio 184: O odesłaniu i oddawaniu starej kwarty z Rawy do rąk WIMci p. pisarza polnego koronnego reassumowana była, całej Rzptej to commune bonum IMć pp. posłowie nasi zalecą. Kto zasię ob intestinos in Republica motus w Rawie kwarty na czas naznaczony roku teraźniejszego oddać nie mógł, aby za oddaniem na teraźniejszym sejmie na delacie od IMci p. instygatora koronnego nie był podawany pilno przestrzegać będą.

31. Kamieniec Podolski, jakiej potrzebuje opatrzności ludzi, prowiantów i poprawy murów, nikt nie mógł dać większego testimonium jako ś. p. IMć p. wojewoda krakowski, który maximam onego widząc ruinam, aby pograniczny nieprzyjaciel jako najbliższy de aliquo hostili nie pomyślił actu, ex zelo conservationis boni publici na obwarowanie bram i poprawę

zrujnowanych przez wodę et inclementiam coeli murów z indzinierem swoim zł. 20.000 gotowych swoich posłał i na fortyfikowanie spendował. Przeto praevia liquidatione pomienionego wydatku IMć p. wojewody krakowskiego cum gratitudine successorom teraźniejszym reddita satisfactione IMć pp. posłowie nasi hoc antemurale Christianitatis i ufortyfikowanie dalsze Kamieńca całej Rzptej zalecą.

32. Niesłusznie skarb J. Kr. Mci w dawny i należyty pożytek z halickiej nazwy prasołka, tak jako w lwowskiej ziemi furmanka currit, wdawać się począł, i on na komorze śniatyńskiej z małym skarbu pożytkiem a wielką szkodą ziemi naszej począł appropriare iniquo processu fisci IMci p. Jana Kurdwanowskiego, podstarościego grodu halickiego, administratora naszego w Trybunale przykrywszy, przeto aby ten pożytek nam antiquitus należący skarb nie ważył się intercipere z tej kondemnaty uti nulliter otrzymanej ustąpił, omnino się o to starać będą IMć pp. posłowie nasi i do niczego, aż nam prasolka przywrócona i IMć p. podstarości z kondemnaty wypuszczony będzie, nie przystąpią.

53. Nie mniejsze ziemia halicka od stanu duchownego respektem dziesięcin i inszych okazyi cierpi uciążenie, przeto aby konstytucya o dziesięcinach 1635 sub titulo: Compositio inter status, i aby więcej ziemianie sub nullitate excommunicationis extra forum terrestre osób duchownych nie byli pociągani nowem prawem IMci pp. posłowie obwarują.

34. Dyktatura IMci księży prezydentów duchownych w Trybunale koronnym bardzo się synom koronnym nadprzykrzyła, przeto aby kożdy z IMciów, odprawiwszy raz per electionem w Trybunale prezydencyą swoję, drugi raz presidentem być nie mógł a IMci p. deputaci duchowni aby more secularium we cztery lata nie we dwa roki na deputacyą obierani bywali, lege cavebunt IMć pp. posłowie nasi.

35. Konserwaty wołyńskie w Trybunale koronnym lubelskim każdego roku bardzo siła czasu biorą, dla czego województwa inne do sądzenia ledwie w lat kilkanaście per ordinem przychodzą. Starać się tedy IMć pp. posłowie nasi będą o konstytucyą, aby dla samych konserwat wołyńskich Trybunał we Lwowie a feria secunda post f. S. Francisci proxima, ad festum S. Thomae Apostoli przez tychże deputatów lubelskich był sądzony albo Trybunał lubelski ad f. S. Thomae prolongowany.

36. Iż dla zagęszczonego regestru causarum mixti fori ludzie wielką w sprawiedliwości odnoszą odwłokę i po lat siedmiu i więcej incidencyi spraw czekają, przełożą Rzptej panowie nasi, aby sprawy mixti fori post causas militares niedziel sześć inclusa feria sexta continue sądzone być mogły albo i dla tych spraw Trybunał był prolongowany.

37. Popisy po województwach i ziemiach bardzo są potrzebne dla przygotowania się prędszego na każdą expedycyą Rzptej i nie nadaremnie są od przodków naszych postanowione; aby prawa o tych popisach reasumowane były et poena maior interposita ktoby na nim nie stanął; który popis ziemie halickiej, żeby feria secunda post Jubilate był odprawowany, starać się będą IMć pp. posłowie.

38. IMci pp. lustratorowie, że nie podług prawa w lustrowaniu postąpili sobie i wójtostwa halickie i trembowelskie, które nie udzielnie albo na łanach niejakich wymiernych siedzą polustrowali, aby lustracye IMciów jako przeciw prawom i zwyczajom dawnym uczynione kassowane były, a wójtostwa te antiquitate iurium suorum et consuetudine od kwarty płacenia wolnymi byli IMć pp. posłowie nasi prawem to obwarować starać się będą.

39. Iż dla częstych powodzi sądy ziemskie halickie w kadencyach swoich częstą mięszają przeszkodę, przeto aby czwarte roki ziemskie post f. S. Jacobi Apostoli sądziwali się, o konstytucyą IMci pp. posłowie postarają się. Także żeby o chłopy w ziemstwie żadne delacye maioris, deliberationis, infirmitatis, ad munimenta exemptus i insze wymyślne nie szły, ale aby in primo termino peremptorio aby zaraz stawało lucrum extraditionis subditi in sex septimanis coram officio castrensi sub taxa in citatione posita, quae decernitur, additur et remittitur ex post

obtentum urzędy zaś powinne czynić exekucyą sub poenis legibus descriptis; a gdzie ex personali stanie banicya, to sine remissa ma być odprawiona exekucya formabunt legem i bez niego nie przyjadą.

40. Kamieniecka komisya iż przeciwko konstytucyej 1662 titulo: Ordinatio praesidium kamienieckiego i konserwacya tejże fortecy per indebitos od komisyej lwowskiej delegatos non in tempore jest odprawiona aby była zniesiona i nowa naznaczona starać się będą IMcie pp. posłowie nasi.

41. Prawo de pretiis rerum aby reassumowane et in executionem redukowane było i teraźniejsza ad libitum kupców drogość pohamowana była. Także czerwone złote i talery żeby dawnego waloru non excederent poenam debitam na kupców założywszy instabunt IMć pp. posłowie.

42. Wielką szkodę ma Rzpta i dotąd o Metryce wielkiej i małej nie wie. Przeto aby IMć p. Pinocy ad instantiam instigatoris regni sprawił się to IMciom pp. posłom pilnie zalecamy.

43. Stan rycerski wielką cierpi krzywdę, że bona Reipublicae minus merentibus magis privatis rozdawane bywają, przeto, aby aequaliter in conferendis bonis Raeipublicae przez województwa i ziemie zachowana była, prawem obwarują IMć pp. posłowie nasi.

44. O Tykocin ponieważ zaszły protestacye, aby jako z dóbr Rzptej non obstante constitutione kwarta płacona była o to się umawiać będą.

45. Dawno tego porządku pragnie Rzpta, aby osiadła szlachta obersterami, majorami, kapitanami i inszymi oficerami większymi zostawali, na teraźniejszym sejmie IMci pp. posłowie nasi invigilabunt, aby tandem aliquando do porządku dobrego przyjść to mogło.

46. Ziemskie urzędy po województwach i ziemiach czynią konfuzyą, przeto żeby według starych praw terrigenis tylko, i to jednemu a nie dwom, tytuł urzędów rozdawany był w swoich ziemiach i powiatach.

47. Lubo dostatecznie anni 1659 o glejtach napisane prawo, jednak iż przeciwko temu narrantur querellae, starać się o to IMci pp. posłowie będą, aby per reassumptionem poena in iuditio tribunalitio vindicanda przeciw wydanym przeciwnym prawu glejtom opposita była.

48. Ma sobie stan szlachecki za uciążenie, gdyby starosta do swojej pozwał jurysdykcyej, przeto aby tak starosta jako i officium jego super citationem ukrzywdzonego, tak też i szlachcic od starosty pozwany i urzędu jego in viciniori iurisdictione sprawował się, o co się IMci pp. posłowie postarają; także i pisarze grodzcy aby przeciwko starostom swoim protestacye et quosvis actus przyjmowali do ksiąg, firmandum lege.

49. A że o relacyach w kancellaryach grodzkich i ziemskich w Małej Polsce dotąd niemasz doskonałego prawa, adinvenient pp. posłowie nasi cum tota Republica rationes, aby przez deputacye privatorum non fiat iniuria publica.

50. Że uniwersał na monopolium saletry p. Bekierowi z kancellaryej wielkiej koronnej jest wydany, co jest cum praeiudicio privatorum et Reipublicae, aby ten uniwersał był rewokowany instabunt IMci pp. posłowie.

51. Przy podziale wojska IMci pp. posłowie nasi na województwa pilnie przestrzegać tego będą, aby w kompucie wszystkiego wojska nie więcej tylko dwie chorągwie rajtarskie J. Kr. Mci najdowały się.

52. Bardzo to jest rzecz niebespieczna, że IMć pp. starostowie pograniczu na fortecach i miastach od J. Kr. Mci sobie danych i powierzonych nie rezydują, cavebunt tedy lege IMci pp. posłowie nasi, aby którzy nie rezydują rezydowali, albo na miejsce swoje substytutów szlachtę osiadłą trzymali i taki ad delationem cuiusvis od starostw i dzierżaw odpadali.

54. Tatarskich meczetów w województwie ruskiem zaciężnym Tatarom aby nikt sub poena confiscationis bonorum w dobrach swoich nie dopuścił, stawić IMci pp. posłowie nasi jako i o aryańską sektę prawem hanc impietatem arcebunt.

54. Bardzo się we Lwowie w wybieraniu myt czyli targowego zagęściły depaktacye i niesprawiadliwe exakcye, że od jednej przedaży siedm razy myto płacić potrzeba, aby tedy tej szarpaninie zabieżeć o nowe prawo IMci pp. posłowie nasi postarają się.

55. Aby prawo o mycie i gościńcu halickim reassumowane było i aby nikt z gościńca halickiego, śniatyńskiego na inne gościńce odwracać nie ważył się kupców ani towarów ani wołów prawem obwarować committimus IMciom pp. posłom naszym, cum interpositione poenae mille marcarum odwracających.

56. Także śluza na Bohu rzece portowej pod Kryłowem przeciw prawom i statutom z wielką przeszkodą województwa wołyńskiego i bełzkiego aby zniesiona była starać się będą.

57. Akademia Krakowska aby circa iura et indemnitates suas zostawała IMci pp. posłowie nasi praw Jagiellońskich i innych konstytucyi Akademii służących aby niwczem nienaruszone zostawały prawem potwierdzić postarają się.

58. W Brześciu Litewskim tak się wielkie od soli lądem jako i od szkut wody zagęściły myta, iż ludziom spuszczenia szkut i wożenia soli przychodzi poniechać, przeto, aby myto w Brześciu Litewskim prawem oznaczone i opisane było, IMci pp. posłowie nasi curabunt.

59. Aby religia grecka, która po tak wiele wieków desideriis suis miesza Rzptą częstymi w konstytucyach recessami do uspokojenia mogła być deklarowana, to instans perimens IMci pp. posłowie nasi całej Rzptej naszej proponendo zalecą.

60. Correctura konstytucyej na sejmie przeszłym uchwalonych, aby nic nadto, co będzie czytano w senacie i przez IMci p. marszałka podpisano, przy korrekcie po sejmie in volumen legum nie wchodziło, do czego jeden z IMciów pp. posłów naszych de medio sui deputowany przestrzegać et attendere nie wymówi się.

61. Uprzykrzona bardzo województwom wszystkim jako na sejmach tak i na trybunałach alternata, że tylko ze dwóch pierwszych województw IMci pp. bracia bywają marszałkami, przeto aby in posterum ex ordine województw subsequenter marszałkami i deputaci bywali, prawem to obwarować IMć pp. posłowie nasi postarają się.

62. Konstytucye o spustoszeniu Podola i Rusi 1588, 1589 i insze wyższe, aby reasumowane były i komisarze do rozeznania pustyń, na które już pustynie od dzierzawców erogowane są sumpty i koszty naznaczeni byli, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

63. Desideria ziemi halickiej: Ordynacya dóbr JW ś. p. IMci p. Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana w. koronnego iż teraz między własnymi domu tego sukcessorami nie małą czyni trudność czego że samej tylko należy Rzptej disiudicatio et cognitio, tedy o rozsądzenie tej ordynacyi IMć pp. posłowie nasi majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej upraszać będą, ponieważ i inszych ordinacyi mało co cedit in subsidium Rzptej, hoc praecustodito, aby z każdego sejmiku koronnego do sądzenia tej sprawy jeden poseł a z W. Księtwa Litewskiego iuxta praescriptionem legum, tak jako ad causas criminales deputowani byli, et super iudicia przysięgali także ratione facti respektem tych dóbr inter partes dekretów trybunalskich już zaszłych aby in integro zostawali ad decisionem onych przestrzegać mają.

64. W wielkim dotychczas zostaje żalu dom IMciów pp. Potockich o utraconego brata IMci p. Pawła Potockiego wojewodzica bracławskiego, jako i ziemia halicka dotychczas ubolewa na zgubionego a potrzebnego obywatela ziemi swojej. który z wielu braciej szlachty w niewoli zostaje moskiewskiej. Zlecamy tedy IMciom pp. posłom naszym, aby pilno starali się u J. Kr. Mci o eliberacyą prędką i z synem IMci p. i o tych, którzy tam zostają w więzieniu, szlachtą.

65. I to też przeciwko wyraźnemu prawu in Republica dzieje się, że Jej Mść p. starościna łęczycka będąc ciotką, wdziera się przez gwałt w opieką syna IMć p. Pawła Potockiego, vivente patruo tutore naturali, IMci p. wojewody bracławskiego i w Trybunale o to turbując IMci do niemałego przywodzą kosztu. Tedy IMć takowe inconvenientes J. Kr. Mci deferent i upraszać będą, aby ad deliberationem z Moskwy IMć p. Pawła Potockiego abo syna IMci

dispositio bonorum maternorum przy WIMć wojewodzie bracławskim, jako stryju rodzonym zostawała.

66. Nic słuszniejszego jako WIMci p. chorążemu koronnemu eliberując wsi ośm od starostwa halickiego per obligationem J. Kr. Mci a tota Republica w sumie 42.000 zastawione, wsi trzy, t. j. Jamnice i Uhrynowy dwa in haereditatem conferre. Przeto stąd magnum emolumentum Reipublicae accedet, gdy wsi pięć z stawami i żupami do starostwa halickiego przywrócą się; upraszać będą IMć pp. posłowie majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej, aby te wsi trzy nic w sobie prowentów i akcydencyi specyalnych nie mające, w dziedzictwo dane były, a jeśliby to rzecz trudna Rzptej zdała się, aby przynajmniej IMć p. chorąży od sumy swojej pro bono publico wyłożonej kwarty nie płacił, starać się będą.

67. Merita IMci p. Jakuba Potockiego, pisarza polnego koronnego J. Kr. Mci i całej Rzptej, jako są wiadome wszystkim to patet, które continue z niemałym uszczerbkiem substancyej oddaje Rzptej. Tenże na spustoszone starostwo tłumackie własną erogował sumę, starać się o to będą IMć pp. posłowie, aby post extinctum ius advitalitium ius emphiteuticum na starostwo IMć było dane.

68. Godne są WIMci p. Kazimierza Makowieckiego starosty trembowelskiego ku Rzptej pochwały z nagrodą, pilno się o to starać będą IMć pp. posłowie nasi, aby skład solny w majętności jego dziedzicznej Spytkowicach był pozwolony i ze wsi Węgierskiej przeniesiony i per constitutionem approbowany.

69. W oczach Rzptej są z młodszych lat IMci p. Alexandra Cetnera kasztelana halickiego merita; wniosą IMci pp. posłowie nasi instancyą na się do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby część wsi Stoków dóbr Rzptej insimul z dziedzictwem części drugiej Stoków, mniejszej od dziedzicznej w tych Stokach iure haereditario była nadana.

70. Meruit to virtus i odważne z dawna dzieła IMci p. Kazimierza Łabęckiego, chorążego roty usarskiej WIMci p. chorążego koronnego, który i teraz resistendo w Międzybożu z samej tylko ochoty propria dexteritate zagonom tatarskim wielki wtręt uczynił i onych na wielu miejscach gromiąc nie mało więźniów różnego odgromił stanu; chcąc tedy ulteriori virtuti IMci addere calcar, aby merita IMci od J. Kr. Mć i Rzptej słuszne odebrały praemia, przyczynią się IMć pp. posłowie, aby Markusze, uroczysko tylko, in confiniis Ukrainy będące, in haereditatem IMci było dane, albo respektując na koszty, które w Międzybożu wydał sustentując dragonie i towarzystwo z pod różnych chorągwi pod Brailowem rozgromione iure emphiteutico i suma zł. 6.000 zapisana była post extinctum ius IMci p. Łabęckiego bez płacenia kwarty.

71. Nil iustius jako reddere unicuique quod suum est, a zwłaszcza kiedy kto non parcit zdrowia i substancyej na zaszczyt co Rzptej i obronę wyda, jako to IMć p. Mikołaj z Granowa Sieniawski, strażnik koronny, na praesidium Skłowa znaczną sumę wydał, przyczynią się tedy IMć pp. posłowie nasi, aby te sumy po likwidacyej z skarbu jako słuszne powrócone były.

72. Bardzo ma wielką krzywdę IMć p. Gołyński cześnik czernichowski, który z młodości lat swoich ojczyźnie służąc wdzięczności krwawych zasług spodziewając się rekompenzy, miasto onej przesłużył, gdy dzierzawę prawu jego podległą wieś Serebryn, Królewszczyznę w Podolu, Zielenieckiemu oddano, przeto iż się to przeciw całej Rzptej stało; upraszać IMć pp. posłowie nasi będą J. Kr. Mci i całej Rzptej, aby ta dzierzawa IMć p. cześnikowi de lege przywrócona była, albo insza danina aequalis nadana była.

73. Także za IMcią p. podczaszym, którego też non postrema virtus et experientia in re militari o grunt pusty uroczysko, nazwawy Jabłonówka pod Międzybożem, aby iure haereditario dany był, przyczynią się IMć pp. posłowie.

74. Za IMcią p. Bydłowskim i sukcessorami IMci wniosą gorącą instancyą IMć pp. posłowie nasi, aby ta sprawa o Żuków i Żukocin sądzona była non obstante iure emphiteutico jako i insze obtento i ius emphiteuticum skassowane było.

75. Aby świątobliwa fundacya od majestatu J. Kr. Mci OO. Franciszkanom Barskim nadana authoritate conventus generalis comitiali approbowana była, IMć pp. posłowie nasi pokorną wniosą instancyą.

76. Tęż pobożność IMci pp. posłowie nasi w approbowaniu fundacyej i opatrzeniu klasztoru Wielebnym w Bogu Pannom Karmelitankom lwowskim antiquae observantiae wyświadczą.

77. Za OO. Dominikanami konwentu halickiego gorącą instancyę wniosą, aby na grunt pewny młyn i dworzec, Chorostkow nazwany, który im WIMć p. chorąży koronny contulit, approbacya tego gruntu stanęła.

78. Uroczysko nazwane Boryczówka od starostwa trembowelskiego, aby per constitutionem OO. Karmelitom trembowelskim iure perpetuo do kościoła ichże applikowana być mogła, ponieważ na to consentit IMć p. starosta trembowelski, co będzie in gloriam Pana Najwyższego i dostojeństwa J. Kr. Mci serio o to starać się będą pp. posłowie nasi.

79. Jeśli kto większej godzien nagrody i ukontentowania od J. Kr. Mci i Rzptej stanów jako ten, który cives patriae immo solos propugnatores sine pretio damni propria dexteritate et virtute, zelo ductus pietatis et gloria Reipublicae z odwagą zdrowia i substancyej et oblivione carorum pignorum per mare et terras uchodząc, jako IMć p. Prosecy Balasani vir fidei Romanae et probatissimae catholicae religionis, tum et in sua natione nobilis genere et egregiae dexteritatis existens, który IMć p. generała podolskiego IMć p. Kalinowskiego i p. Szembecka mancipia, alteros pro Republica obsides z rąk tatarskich propriae non parcendo saluti wyprowadził et sine spe ulla wyścia IMciów eliberował; przyczynią się IMć pp. posłowie, żeby za te odwagi i straty nobilitacyą od J. Kr. Mci i stanów Rzptej in recompensam tego otrzymał i w dalszych okazyach nie chcąc ustawać omnem pollicetur dexteritatem et fidem Reipublicae.

80. Takowąż wniosą instancyą za IMciami pp. Waskanami, towarzystwem chorągwi IMci p. pisarza koronnego, którzy z uszczerbkiem substancyej i zdrowia usługę Rzptej traktują od wielu lat, aby do tegoż klejnotu szlacheckiego byli przypuszczeni, IMć pp. posłowie starać się o to będą.

81. Experientia architecturae militaris że jest w Rzptej in maxima observantia, czego że WIMć p. wojewoda krakowski hetman w. koronny był testis et assiduus promotor, przyczynią się IMć pp. posłowie do majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby IMci p. Franciszka Korazyniego indziniera, jako potrzebnego Rzptej, klejnotem szlachectwa pro meritis qualitates ozdobione były.

82. Ponieważ miasto J. Kr. Mci Halicz, Trembowla i Śniatyn miasta pograniczne bardzo są przez nieprzyjaciela koronnego i assygnacye żołnierskie, a mianowicie Śniatyn przez opryszków, zabicia ludzi i pobranie kupieckich rzeczy jest spustoszone, aby libertacyą na lata pewne od podatków Rzptej i stanów ich i assygnacyej żołnierskich mieć mogli J. Kr. Mci i całej Rzptej IMci pp. posłowie upraszać będą.

83. A iż IMć p. podkomorzy halicki, przy pogłównego oddaniu przeliczył nad to zł. dwa tysiąca do skarbu Rzptej, na co ma i skrypt od skarbu, tedy aby to skarb IMci paratis przywrócił albo na podatki ziemi halickiej pro soluto przyjął, serio o to IMć pp. posłowie instabunt.

84. Wszystkiej to patet Rzptej, jako za złą sprawą nieostrożnością i złym rządem p. Machowskiego teraźniejszej zimy pod Braiłowem zginęło i funditus wybito wojsko a drugie do Ordy w niewolę zabrano, a teraz niemało towarzystwa z więzienia dają o sobie znać i eliberacyej potrzebują, tedy IMć pp. posłowie nasi gorącą wniosą instancyą do J. Kr. Mci i Rzptej,

aby suma pewna na wykupienie onych z skarbu Rzptej naznaczona była, a mianowicie chorągwi usarskiej WIMci p. chorążego koronnego, która wszystek impet na sobie wytrzymując do wielkiej przyszła ruiny przez utracone konie, czeladź pocztową wszystką, który ledwo nuntius cladis z pogromu został, aby in toto a Republica nagrodzone było i chlebem lepszym dla poprawy rynsztunków upatrzono, usilnie starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

85. Także chorągiew IMci p. pisarza polnego, która dwakroć w potrzebie będąc z Ordą szesnaście towarzystwa i czterdzieście szeregowej czeladzi straciła, aby na nagrodę i eliberacyą tak znacznej chorągwi utraty pozwolona była summa od Rzptej, IMć pp. posłowie nasi providebunt.

86. Zlecamy też to IMciom pp. posłom naszym, aby osobliwą swoją prośbę wnieśli do J. Kr. Mci i Rzptej za IMcią p. Marcinem Boguszem, porucznikiem chorągwi WIMci p. generała podolskiego, aby o zabicie IMci p. Krzeczowskiego a IMć p. Bogusz nec complex facti etiam intentione pokazuje się, czego wszyscy wiadomi są, od którego już i stronie redimendo vexam in toto satisfactam poena publica zniesiona była per constitutionem teraźniejszego sejmu.

87. A ponieważ dla rozerwanego sejmiku przeszłego ziemi halickiej nie był poseł na sejmik do Wiszni od nas wyprawiony pro solito more, IMć pp. posłowie nasi iustam dać mają rationem tego naszem imieniem exkuzować, co in posterum recompensare obiecujemy.

88. Które to puncta w kole sejmiku naszego zgodnie namówiwszy zlecamy IMciom pp. posłom naszym et per amorem patriae obstringimus, aby IMciom z województwami dobro całej Rzptej trzymającymi znosząc się nic nad contenta i artykuły instrukcyi swojej praw koronnych i W. Księstwa Litewskiego przestrzegając nie promowowali oprócz tego, co concernit conservationem boni publici totius Reipublicae, i z artykułami sobie danymi zgadzało się, fide honore et conscientia IMciów obligując, i aby na początek sejmu zjeżdżali, upraszamy. In quorum fidem IMci p. marszałkowi naszemu podpisać i ad akta podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu die tertia Martii roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego siódmego. Jan Kurdwanowski podstarości grodzki halicki marszałek natenczas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 162 p. 174—196.

137.

Halicz, 2 czerwca 1667.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy ziemscy, obywatele i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i innych powiatów do niej należących na sejmik relationis pro die secunda Junii zjechawszy się, tę naszą zgodną uczyniliśmy obradę.

2. A naprzód na zapłatę wojska deklarowanej sumy uchwaliliśmy dwadzieścia podymnych iuxta taripham anni millesimi sexcentesimi sexagesimi primi, t. j. podług kwitów poślednich IMci p. Wyszyńskiego cum revisione szkód nowych, na których rewizya nie zaszła, non praeiudicando iuribus haeredum gruntowych, na których słobody zasiadły.

3. Więc że wiele chłopów podczas sejmu teraźniejszego zbiegło do innych ziemi naszej dzierżawy dziedzictw et post revisionem peractam w różnych dobrach ubyło poddanych, jeśliby kontrowersya jaka w sądzie skarbowym urość miała, takową kontrowersyą propensando umniejszenia poddanych każdego iudicium fiscale determinowane będzie powinno pro iustitia et aequitate.

4. Powiat trembowelski także podymnych dwadzieścia wydać powinien cum revisione per deputatos expedienda et salvis abiuratis.

5. Poborca do wybierania we wszystkich in genere ziemi halickiej powiatach IMć p. Wojciech Wolanowski podstarości trembowelski[1], któremu salarium od kwitu złoty, sine quibusvis depactationibus pozwalamy.

6. Czas wydawania podatków determinując a die decima octava Junii zacząwszy ad diem secundam Julii, także depozyt tych pieniędzy w zamku halickim in quantumby jaka hostilitas impediret.

7. Exactionis tedy my evictionem IMci p. poborcy naszemu spondemus, który powinien rachunek exactionis suae przed sądem naszym skarbowym uczynić, których pieniędzy sine scitu et dependentia IMci p. komisarza naszego niżej mianowanego, t. j. IMć p. Wojciecha Gołyńskiego cześnika czerniechowskiego tak teraz jako i na potem wydawać nie powinien, ponieważ tak się zdało całej Rzptej. Temuż IMci p. komisarzowi salarium tysiąc zł. deklarujemy wydać, aby tak circa exolutionem IMciom pp. żołnierzom expediendam rationibus lege publica discriptis był attentus.

8. Więc żeśmy na trybunał radomski, który we Lwowie się ma odprawować, prosili deputatem IMci p. Jana Stanisława Jastrzębskiego wojskiego halickiego, tedy temuż IMci na drogę tysiąc zł. z czopowego, które aby actu praesenti currere ma, per administrationem iuratoriam IMci p. Feliciana Ostrowskiego wójta halickiego ad integrum annum cum solario itidem tysiąca zł. z tegoż czopowego destinamus IMci.

9. Administracya czopowego ma się referre tak trunków innych jako i gorzałki ad constitutionem 1629 z prasołką przez konstytucyą teraźniejszą ziemi naszej restytuowaną; który ma wybierać pomieniony IMć p. poborca na miejscach zwykłych, w czem IMć pp. bracia nasi impedimentu żadnego czynić nie mają. Temuż IMć p. administratorowi spondemus evicitonem, strzeż Boże eventus aliquos infelices, którą przysięgę wykonać ma IMć p. administrator coram iudicio fiscali Haliciensi, które to judicium ma się zaczynać a die quarta Julii.

10. Do sądów zaś mianowanych skarbowych uprosiliśmy IMć pp. sędziów ziemskich także urzędów grodzkich halickich, trembowelskich, więc i pp. komorników ziemskich cum adminiculo IMci p. Feliciana Ostrowskiego wójta halickiego, IMci p. Jana Kmitę, IMci p. Piotra Myśliszewskiego, IMci p. Alexandra Bydłowskiego, IMci p. Walentego Kalinowskiego, IMci p. Konstantego Wyszyńskiego. Ci tedy IMć zjechawszy się na czas naznaczony do Halicza mają wszelakie retenta i exaktorów sądzić według teraźniejszego laudum.

11. Na lustracyą zaś powiatu trembowelskiego według konstytucyey teraźniejszej desygnowaliśmy IMciów pp. komorników ziemskich halickich obydwóch i IMci p. Piotra Niewierskiego użyliśmy do tej funkcyej, z której rewizyej mają dać informationem iudicio fiscali in termino futuro sufficientem; którą rewizyą powinni niemieszkanie zaczynać zaraz po sejmiku.

12. A iż delatum jest, iż chorągwie tatarskie i wołoskie zasług odsądzone będąc na sejmie, windykując niesłuszną nagrodę po wsiach i miasteczkach w ziemiach naszych ciężkie czynią exakcye i zdzierstwa, przeto consulendo na dalszy czas securitati domów naszych w wydaniu podatków deklarowanych ad suscipiendam tuitionem IMciów pp. obywatelów braci naszych uprosiliśmy za rotmistrzów, mianowicie IMć p. Piotra Feliciana Telefusa na ten czas dyrektora koła naszego, IMć p. Piotra Kuropatwę, IMć p. Walentego Kalinowskiego, aby ci IMć zniosszy się z sobą bracią naszą przez uniwersał konwokowali i tych grassantów w dobrach naszych uskramiali. W tejże też materyi IMć p. marszałek koła naszego ma napisać list do IMci p. marszałka w. koronnego hetmana, aby pro munere suo w temże prae-

[1] Ob. uniwersał tegoż z 4 czerwca w Castr. Tremb. 140 p. 511, Castr. Hal. 162 p. 656 by szlachta uchwalone podymne w czasie od 4 czerwca do 5 lipca wypłaciła.

judicium zabiegać chciał takowej swawoli. Te tedy kontenta wszystkie zleciliśmy IMci p. marszałkowi koła naszego konnotować i do akt podać cum sigillo et subscriptione manus propria IMci. Datum Haliciae secunda Junii[1] anno millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo. Piotr Felicyan Telephus marszałek na ten czas koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 162 p. 652—655; Castr. Tremb. Rel. 229 p. 203—205.

138.

W grodzie trembowelskim 27 lipca 1667.

Manifestacya ziemian trembowelskich.

Actum in castro Trembovliensi feria quarta post festum Sancti Jacobi Apostoli proxima anno Domini 1667.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembovliensia personaliter venientes gsi. Hieronimus Kawiecki venator terrae Haliciensis, director fortalitii Trembovliensis, Andreas Błazowski pocillator Podoliae, Stanislaus Łysoskorski, Joannes Jemielity, Petrus Pakoszewski, Mathias Gołaszewski, Petrus Chrząstowski suo totiusque nobilitatis districtus Trembovliensis nomine solenniter manifestati sunt in et contra gsos. Nicolaum Konaszewski et Bartholomeum Bartkowski camerarios terrestres Halicienses respectu contributionum fumalium viginti terrae Haliciensis eodem laudo designatarum electos et deputatos idque pro eo. Quia illi nulla habita ratione muneris et officii sui libere per eos suscepti nec metuendo poenas contra negligentes officiales legibus et constitutionibus regni sancitis, immo iisdem vilipensis submissinibusque suis procul abiectis immemores laudi Haliciensis, licetsi manifestantes et tota nobilitas districtus Trembovliensis iuxta laudum terrestre Haliciense parati erant bona sua desolata et cum subditis per hostes patriae Tartaros cum Cosacis rebellibus in regnum Poloniae insperate tribus vicibus anno currenti per insultus suos celeres precipitare, tolerata revisione illorum exponere palam et manifeste tradere ac summa desolatione et devastatione publicare et demonstrare, ipsi vero metas officii sui excedentes pro eadem revisione opportuno tempore non condescenderunt et ad hoc usque temporis spatium de eadem revisionis condescensione minnime curant, quinimmo submissionem suam floccipendendo laudo recensito conventus particularis terrestris Haliciensis per negligentiam suam contravenerunt, contributionemque modernam fumalium in numero viginti respectu cuius pro revisione deputati erant retardarunt, tum quod nondum est incursione tartarica interveniente exsoluta causa ac reatu extiterunt. Ratione quorum omnium praenominati manifestantes suo ac totius nobilitatis districtus praesentis Trembovliensis praecavendo indemnitati suae, ne quid inde detrimenti patiantur, iterum adque iterum manifestantur offerendo, se omnesque incolas districtus Trembovliensis innocentiam suam ac summam desolationem bonorum conflagatorum, ubi necessitas expostulaverit, demonstraturum atque enuncleaturum.

Castr. Tremb. 140 p. 657—658.

[1] Julii H. data błędna, gdyż sejmik oblatowany na roczku 4 czerwca a uniwersał Wolanowskiego Wojciecha, poborcy ziemi halickiej, wzywający do wypłacenia uchwalonych podatków, jest z daty 4 czerwca C. Hal. 162 p. 656.

139.

Halicz, 13 września 1667.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele ziemie halickiej z powiatami do niej należącymi zjechawszy się na dzień dzisiejszy, lege publica na odebranie deputata naznaczony do Halicza, in loco solito takowe namówiliśmy laudum. A naprzód upatrując to, iż sprawiedliwość święta najpierwszą jest dyspozytorką bene gerendi Rempublicam i ona w nieśmiertelne wszystkie królestwa przywodzi pamiątki, co i my upatrując za sędziego et superarbitrum facultatum et causarum IMci p. Jana Celnera, kasztelanica halickiego, magnae expectationis et probate sinceritatis virum, na Trybunał piotrkowski i lubelski zgodnymi obraliśmy głosami, to sobie obiecując circa personalem IMci declarationem, iż IMć hunc nobis regratificando actum przez cały przemieszka Trybunał, tak aby wszyscy w pretensyach swoich IMć pp. ziemianie nieodwłoczną u tego świątobliwego sądu za promocyą IMci jako deputata naszego w krzywdach swoich odnosili satysfakcyą.

2. Ponieważ zaś zostajemy in onere wypłacenia sześciorga podymnego na sejmie przeszłym na zapłatę wojsku J. Kr. Mci kwarciannemu, nie chcąc go dalej w borgowej mieć służbie uchwalonego, tedy ex nunc wydawać one we dwóch niedzielach podług kwitów przedniejszych do rąk IMci p. Wojciecha Wolanowskiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego, poborcę naszego[1] unanimi consensu pozwalamy i od kwitu po groszy ośmnaście in recompensam kosztów i pracy IMci postępujemy, z tą deklaracyą, żeby IMć p. poborca tak sam przez się jako i sukkolektorów swoich poddanych naszych więcej w niczem nie aggrawował. In quantumby zaś hostilitas jaka do wybierania tego podatku przeszkodziła, przezcoby in tempore nie mógł wybrać evictionem w skarbie omnem pollicemur IMci p. poborcy naszemu.

3. Które podatki aby jako najprędzej wydawane były, ponieważ do Lwowa pro decima quinta Octobris odwieść ich potrzeba fide et honore obligujemy sub poenis lege publica sancitis et militari in casu contraventionis executione.

4. A że towarzystwo z pod chorągwi pancernych WIMci p. chorążego koronnego i księcia IMci Michała Wiszniowieckiego Korybuta assygnacye na zasługi do naszej ziemie z skarbu koronnego produkowali, tedy my na traktament respektem odbieżania tych pieniędzy po zł. stu seorsive IMciom dać z czopowego ziemie halickiej i prasołki pozwalamy, i one za IMci p. Feliciana Ostrowskiego skarbnika sanockiego, administratora naszego czopowego, ordynujemy. Które to laudum zgodnie namówione ad acta publica imieniem IMciów z podpisem podaje. Datum w Haliczu decima tertia Septembris. Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo. Jan Kurdwanowski, podstarości grodzki halicki, marszałek sejmiku elekcyej deputackiej ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 163 p. 1137—1139.

[1] Uniwersał tegoż dnia 14 czerwca w Haliczu datowany. Castr. Tremb. 141 p. 279. Castr. Hal. 163 p. 1140.

140.

W Trembowli, 27 września 1667.

Laudum ziemian trembowelskich.

1. Stosując się do uchwały pierwszej podczas inkurzyi tatarskiej dnia 23 grudnia anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto tu w Trembowlej uczynionej in toto reassumendo et defectus ipsius supplendo my niżej podpisani rycerstwo i obywatele powiatu trembowelskiego podczas teraźniejszej Kozaków poddanych rebelizantów naszych z Ordą w ojczyznę Korony polskiej inkurzyej, zawarłszy się w zamku J. Kr. Mci trembowelskim, iż wszelkie konwokacye i konzulty bez direktora odprawować się nie mogą IMci p. Hieronima Kawieckiego, łowczego ziemie halickiej, tej fortece za komendanta a IMć p. Grzegorza Buszkowskiego, podstarościego prowentowego trembowelskiego, za koadjutora voce et consensu unanimi obrawszy, jurisdikcyej onych, quoad cummune bonum tej fortece przynależy i przynależeć będzie cale się poddajemy eo praecustodito, żeby communitis consiliis we wszystkiem z nami się znosili. Którzy IchMć wszystkich osób utriusque sexus equestris ordinis i z czeladzią osobno, mieszczan i sielańskich ludzi do starostwa trembowelskiego należących osobno, Żydów domowych gościnnych osobno, także różnych siół różnych panów tak obecnych jako też tu niebędących poddanych osobno regestr jako najprędzaj spisać, żeby wiedzieć się mogło, wiele tu ludzi do obrony być może i ktokolwiek się tu zamknie, żeby miał strzelbę, ołów, proch i żywność na dwie niedziele, przestrzegając tego, żeby luźnych niepotrzebnych ludzi w tej fortecy nie było Ich Mć z ramienia swego pewnych godnej wiary ludzi dozorców swoich do tego mają naznaczyć.

2. A którybykolwiek obcy bez wiadomości IMci p. komendanta proprio ausu wszedł do tej fortece, tak ten przychodzień, jakoteż ta osoba która go przechowa poenae arbitrariae pp. sędziów niżej podpisanych subiacebit ad instantiam cuiuscunque personae. Klucze przy IMci panu komendancie być mają zawsze, bez którego wiadomości bramy i forty nikt się nie będzie ważył otwierać sub poenis contra violatores securitatis publicae sancitis. Rotmistrzów, strażników, puszkarzów do dział i strzelców do hakownic w różne okna rozsadzonych obierać i wszelki porządek czynić dajemy facultatem IMci p. komendantowi, któremu jeśliby który z nas, co do spólnej obrony do schadzki i do powinności przynależytej nie był posłuszny ex delatione IMci p. komendata ad instantiam instigatoris iudicii przypozwany będąc winę czternaście grzyzapłacić powinien będzie.

3. Komory iż tu bardzo gęsto w zamku są pobudowane przestrzegać ich będą panowie, żeby po wybijaniu hasła ognie wszędy wygaszono a dla wszelkiej przygody panowie komor wśród w fasach i beczkach żeby mieli wodę nalaną, także skóry i płachty a gdzie słomą nakryte darniem zaraz nałożyć powinni pod winą grzywien czternastu. Dozor dział, hakownic i ogniów także studniej, żeby nie była zepsowana, IMć p. komendant pewnym ludziom zlecić powinien. Prochów, ołowiu, saletry, siarki obywatele tutejszy obcym ludziom nie powinni przedawać pod winami w depozytach opisanemi.

4. Jako na kożdym miejscu pokój i bespieczeństwo pospolite ma być zachowane tak pogotowiu w tej fortecy będącym także do miasta przyjeżdżającym w mieście będącym i odjeżdżającym wszelkim osobom cuiuscunque status et conditionis aby firmissime zachowane

[1] Z rozkazu hetmana wielkiego odesłano jednego kapitana z częścią rot do zamku budzanowskiego a 50 żołnierzy przy oficerze do zamku trembowelskiego. Castr. Tremb. 140 p. 827.

było toż bespieczeństwo omnimode sobie warujemy. Przeciwko któremu ktobykolwiek wykroczył o wszelkie wiolencye jako też o insze wszelkie pretensye sądy sobie nie inaczej jako kapturowe albo podczas pospolitego ruszenia stanowimy i sądom ob obsentiam IMci p. wojskiego trembowelskiego pomienionego IMci p. łowczego komendanta naszego urzędu grodzkiego IMć p. Wojciecha z Wyganowa Wolanowskiego podstarościego, IMci p. Stanisława Rabaszowskiego pisarza i IMci p. Jana Łazańskiego wicesgerenta grodzkich trembowelskich absentia unius duorumve non obstante cale się poddajemy, dekreta IchMciów w każdej sprawie podczas zawarcia naszego w tej fortecy ferowane przyjmować onym dosyć czynić submitujemy się. Tego też przestrzegać IchMć pp. sądowi grodzcy żeby trunki i wszelkie victualia słuszną ceną przedawane były, który porządek zgodnie i jednostajnie namówiony trzymać i we wszystkiem kondycye jego wypełnić powinniśmy, i dla lepszej wagi i pewności tę naszę dobrowolnie namówioną uchwałę rękami naszemi podpisujemy i aktami niniejszemi grodzkiemi trembowelskiemi roborujemy. Działo się w Trembowli die vigesima septima Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo. Hieronim Kawiecki, łowczy halicki, zamku trembowelskiego natenczas komendant. Stanisław Rabaszowski, pisarz grodzki terembowelski, Jan Łazański wicesgerent. Stanisław Łyskowski. Piotr Chrząstowski. Maciej Gołaszowski. Jan Jemielity. Gerzy Łojowski. Stefan Wolanowski rękami własnemi.

Castr. Tremb. 140 p. 832—835.

141.

Halicz, 20 listopada 1667.

Uniwersał poborcy do ziemian trembowelskich.

JWni Wni a mnie wielce miłościwi pp. i bracia! Przy zaleceniu powolności usług moich w łaskę WMć pp. i braciej do wiadomości donoszę WMć pp. iż zostawszy ex decreto tribunalis causarum fisci terrae Haliciensis poborcą do wybierania podatku łanowego albo raczej hiberny per constitutionem na sejmie uchwalonej i postanowionej z dóbr J. Kr. Mci, tedy przychodzi mi iterato WMć państwa obwieściwszy upraszać, abyście WMć i tę hibernę sine ulla mora intra spatium duarum septimanarum, sub rigore iuris de retentoribus sancitis, do rąk moich oddawali, hoc adiecto podług konstytucyej opisanej od kożdego po groszu jednemu salarium poborcy przytem [1] z osobna od kwitu złoty jeden, bo sin secus, czego ani WM mm. państwu ani sobie nie życząc, musiałoby przyść per fortem executionem militarem ten wybierania podatek.

2. W tem też WM pp. przestrzegam, abyście WMcie daremnie poddanych swoich nie trudzili, tylko aby połowę tynfami a połowę szelągami ten podatek oddawali, bo go trzeba prowadzić aż do Lwowa. Co podawszy do wiadomości WMć państwa zwykłą powolnością usług moich w łaskę WMć mm. pp. W Haliczu die 20 Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo. Wojciech z Wyganowa Wolanowski podstarości grodu trembowelskiego poborca ziemi halickiej.

Castr. Tremb. 140 p. 887—888.

[1] przysłał

142.

Halicz, 7 grudnia 1667.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie i obywatele ziemie halickiej, powiatu trembowelskiego, kołomyjskiego zjechawszy się na sejmik przedsejmowy nam od J. Kr. Mci p. n. m. miłościwie panującego na dzień siódmy miesiąca grudnia złożony[1] przeszłych lat edocti et incitati exemplis, takową dla siebie bespieczeństwa swego i ostrożności czynimy i stanowimy uchwałę.

2. Że lubo w łasce z miłosierdzia Boskiego i w dojrzałych sprawach i rządach stanów koronnych niepowątpliwą szczęśliwej sejmu następującego determinacyej i z jego doskonałych obrad i obrony Rzptej mamy nadzieję, ale że praesenti saeculo, causantibus fatorum malis i z najdoskonalszymi popędliwe się mięszają rady, przetoż in casum, strzeż Boże, rozerwania sejmu, na którego prolongacyą sine aggravatione Reipublicae IMć pp. posłowie nasi ani zezwalać mają, ani IMć pp. posłowie na sejm przyszły od nas obrani o rozerwanym sejmie wcześnie urzędy grodzki halicki i trembowelski uwiadomić tenebuntur. A jako prędko IMciom pp. urzędnikom grodzkim sejmu rozerwanego deferetur certitudo, ciż IMcie, lubo jeden z IMciów, który bliższy grodu i akt rezydować będzie, obywatelów wszystkich ziemie halickiej de scissura sejmu uwiadomią. Za którem uwiadomieniem dla obmyślenia bespieczeństwa domowego i półgranicznego (sic) staropolską braterską miłością obowiązujemy się na czas od tychże urzędów naznaczony vigore praesentis sessionis tu do Halicza do kościoła farskiego na miejsce radom naszym zwyczajne zjechać i to statuere, co z prawem Rzptej koronnem i obroną naszą zgadzać się powinno.

3. Na tymże terminie i popisy zwyczajne prawem opisane, pod winami w prawie opisanemi odprawimy, i jeżeli necessitas Reipublicae et consensus noster potrzebować będzie dalszą zapłatę chorągwiom do ziemi naszej należącym obmyślimy. Na tymże zjeździe naszym IMć p. administrator czopowego administrati temporis rationem nam uczyni, w niwczem postanowionego z IMcią nie naruszając ani odmieniając czasu.

4. A że zwykłe miejsca tego supliki duchowne bez ukontentowania nie odchodzą, tedy wygadzając instancyej Ojca Gwardyana Św. Krzyża na ..... do kościoła Franciszkańskiego w mieście z czopowego zł. sto ordynujemy, i aby za kwitem IMci p. marszałka naszego IMć p. administrator oddał, mieć chcemy. Które to laudum dla większej wagi IMci p. marszałkowi na ten czas naszemu podpisać do ksiąg grodzkich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim dnia 7 grudnia roku 1667. Jan Stanisław Jastrzębski wojski pisarz grodzki halicki.

Castr. Hal. Rel. 163 p. 1340—1342.

[1] Uniwersał króla Castr. Hal 163 p. 1273 walny sejm warszawski na 24 stycznia 1668.

143.

Halicz, 7 grudnia 1667.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WWIM pp. Jędrzejowi Potockiemu chorążemu koronnemu, halickiemu, kołomyjskiemu etc. staroście, Jakubowi Potockiemu pisarzowi polnemu koronnemu, chmielnickiemu, tłumackiemu etc. staroście, Gabryelowi Silnickiemu stolnikowi, Jaroszowi Kuropatnickiemu podstolemu podolskiemu, Dominikowi Potockiemu kasztelanicowi krakowskiemu, Marcyanowi na Husiatynie Kalinowskiemu na sejm walny warszawski obranym posłom z sejmiku przedsejmowego halickiego dnia 7 grudnia roku 1667 odprawionego dana.

2. Naprzód IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m. za codzienne około dobra pospolitego pieczołowanie podziękują i wierne poddaństwo ziemi halickich opowiedzą, których niewinne do Boga suspirium, jedno aby rex regum et dominus dominorum J. Kr. Mci p. n. m. przy szczęśliwem panowaniu w zwycięstwach nad nieprzyjacielami Korony Polskiej i dalszem uspokojeniu ojczyzny pomnażać raczył.

3. Podziękują i JWIMć p. Janowi Sobieskiemu, marszałkowi wielkiemu, hetmanowi polnemu koronnemu, nie tylko za domowe wojsk koronnych na komisyej lwowskiej sua cura sollicitudine et tantorum negotiorum paeritiam uspokojenie, ale i za waleczne dzieła trudy i prace wojenne, który destuantem hostis potentiam w oczach całej Europy magis scientia militari quam armis depressit et repressit a kraje ruskie od dalszego spustoszenia wyzwolił.

4. Hanc praestabunt officii gratitudinem JWIMci p. Janowi na Buczaczu Potockiemu, wojewodzie bracławskiemu, który część niemałą wojska koronnego swoim podejmując kosztem impety pogańskie wojskowymi i swoich ludzi nadwornych odwagą wspierał i odwracał.

5. Nie przepomnią zalecić usilnych dzieł rycerskich i odwag WIMci p. Jędrzeja Potockiego, chorążego koronnego, starosty halickiego, który insistendo vestigiis przodków swoich podczas gęstych inkurzyi w Pokucie pogańskich wielki orszak ludzi na usługę Rzptej kosztem swym chowając z ludźmi Rzptej od mocy pogańskiej całe opędzał Pokucie.

6. Tęż wyświadczą IMć p. Gabryelowi Silnickiemu, stolnikowi podolskiemu, pułkownikowi J. Kr. Mci, officii wdzięczność, który ufce pogańskie proelio et excubiis często profligando na ostatek sprawą i cnotami swemi rycerskiemi kraj pokucki obmierził pogaństwu, gdy ich pod Jezupolem i Rakowcem niemałą część na placu położywszy krwią ich własną i Dniestrem opoił.

7. His peractis uskarzą się na kancellaryą koronną J. Kr. Mci Mci p. n. m., że instrukcya zwyczajnie o czem ma być sejmowa, nie przy uniwersale J. Kr. Mci nie jest nam przysłana. Przetoż IMć pp. posłowie nasi na żaden punkt w instrukcyej J. Kr. Mci wyrażony a nam niewiadomy conclusive nie zezwolą, ale do nas braci swej takowe nobis inscia wezmą, excepta tali materia, którąby boni publici conservationem za sobą pociągnęła, w czem praecipue fide et conscientia obligantur.

8. A że wojsko kwarcianne imminentibus hostium conatibus resistere nie będzie mogło, o pospolite ruszenie J. Kr. Mci p. n. m. IMć pp. posłowie nasi upraszać będą, tak aby czas i miejsce pospolitemu ruszeniu lege novella naznaczone et sublata olim serenissimi regis Stephani constitutione tak obostrzone było, aby dokąd wojna się nie skończy albo skuteczny w granicach państw Królestwa Polskiego nie będzie postanowiony pokój, dotąd pospolite ruszenia z pola nieschodziły, na które aby IMć pp. pułkownicy, rotmistrze i żołnierze, kożdy w swojem województwie albo ziemi, nie zasłaniając się służbą Rzptej, poczty należyte stawili, lege circumscribi curabunt. Popisy zaś województw i ziem aby w poniedziałek po Przewodnej

niedzieli odprawowały się. A na sejmikach, da Bóg, relacyjnych aby porządek pospolitego ruruszenia namówiony był o co osobliwie fide et conscientia IMć pp. posłowie obligantur. Na aukcyą wojska pieniężnego IMć pp. posłowie nasi nie pozwolą, ale aby wojsku [1] na przeszłym sejmie a potem przez komissyą lwowską ordynowanemu [2], tam pro praeteritis retentis stipendiis, quam in futurum, płaca obmyślona była, z całą Rzptą constituent.

9. Iż wiele wójewództw a osobliwie sieradzkie assygnacyej po Trybunale lwowskim nie wypłaciło, de modo vetandae eiusmodi contumaciae IMć pp. posłowie nasi z całą Rzptą conferent.

10. Starać się będą IMć pp. posłowie nasi, aby iuxta legem novellam hyberna z łanu po zł. dwudziestu nie więcej nunc et in futurum płacone były a to ex bonis oneri isti subiectis.

11. Traktaty z Moskwą i Tatarami, jeżeli będzie można wespół trzymać, addent suffragia IMć pp. posłowie nasi, jeżeliby w tem następowało niepodobieństwo z całą Rzptą eligent meliora.

12. Że legacye zwyczajnie pokój albo wojnę przynoszą instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby IMć p. Wysocki, cześnik sochaczewski, legationis secretarius legacyej przez IMci p. Radziejowskiego u Porty Ottomańskiej odprawionej, contentorum jej i swej post fata IMci p. Radziejowskiego odprawy publicam et authenticam in facie totius Reipublicae uczynił relationem, ażeby więcej legacyej takowych extra scitum et instructionem totius Reipublicae nie bywało, lege providebunt.

13. Fortece półgraniczne, jako to Kamieniec, Lwów, Przemyśl, Halicz, Trembowla, Bar, aby wcześnie praesidiis i prowiantami opatrzone były, całej Rzptej IMcie pp. posłowie nasi proponent i prawem obwarują, aby nie cudzoziemcy, ale starostowie albo ich substituti praesidiorum gubernatorami byli, a we Lwowie, Kamieńcu i Barze aby starostowie osobami swemi zawżdy rezydowali pod utraceniem starostwa.

14. Edocti multorum exemplorum malo, które z przedłużenia sejmów a potem opuszczenia pory wojennej pochodziło, zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby na prolongacyą sejmu nie pozwalali, by tylko sama obrona na teraźniejszym sejmie miała być postanowiona i płaca wojsku obmyślona.

15. Jako wiele całej Rzptej na zaszczycie ściany księstwa ruskiego od Wołoch należy wiadomo jest, przeto aby pogranicze osobliwie jazdą i piechotami wcześnie opatrzone było, IMci pp. posłowie J. Kr. Mci i całej Rzptej upraszać będą.

16. Piechota łanowa ad exiguum devenit numerum, tedy aby podług dawnych zwyczajów i popisów przez starostów i dzierzawców dóbr króla IMci wyprawiona była, stricta lege cavebunt.

17. O długu króla IMci że instrukcyej nie mieliśmy i nie jesteśmy informati, tedy jako nam constat ex relatione przeszłych IMciów pp. posłów, że król IMć niemało na kwarciane wojsko, w służbie ordynacyjnej Rzptej podług komputu komisyej pierwszej lwowskiej zostające, sumę erogował, tedy restitutionem IMci pp. posłowie cum tota Republica namówią, a inne sumy jakowebykolwiek królowi IMci winne najdowały się, oraz o ich dyspozycyej wywiedziawszy się, do nas braci dla namowy wezmą.

18. Klejnoty Rzptej, ktoby królowi IMci p. n. m. vetante lege et privatorum additu w takowych sumach inonerował, dowiedzą się et apud inonerantes upomną się publice hanc publicam laesionem cum tota Republica i z IMcią p. marszałkiem przeszłym poselskim serio

[1] wojsko H.
[2] ordynowanem

expostulabunt, czemu contra sensum et scientiam całej Izby poselskiej klejnoty w konstytucyą pro inoneratis zapisał prosząc o sąd na IMci.

19. Deputatów do konstytucyej cała izba poselska aby obierała przestrzegać tego będą IMć pp. posłowie nasi et legem fieri cavebunt, aby deputaci takowi pro erroribus w konstytucyach commissis w Trybunale inter causas speciales suspensionum spraw senatorskich i poselskich ex adcitatione peremptorii sprawowali się.

20. Wielką stąd ponosi Rzpta szkodę i siła przez to ubliża się dobremu porządkowi, że IMć pp. senatorowie lege assignati przy J. Kr. Mci p. n. m. nie rezydują, przeto aby auctio poenarum na nich postanowiona była salva eiusdem poenae repetitione inter causas fisci w Trybunale per quemvis instigantem IMć pp. posłowie nasi nowem prawem obostrzą.

21. Wielką szkodę ma Rzpta, iż dotąd o metryce Wielkiej i Małej nie wie, przetoż aby p. Pinocy ad instantiam generosi instigatoris regni na teraźniejszym sejmie sprawił się, o to IMć pp. posłowie nasi instabunt i o prawie J. Kr. Mci upraszać będą aby metrykantami szlachta osiadła staropolska była.

22. Prawo de pretiis rerum aby reasumowane et in executionem teraźniejszego sejmu redukowane było z pohamowaniem drogości towarów i ustawieniem w dawnej kwocie czerwonych złotych i talerów, starać się o to będą IMć pp. posłowie nasi.

23. Amnistie zagęszczone do większych zwykły IMciów pp. wojskowych przywodzić licencyi, przetoż aby więcej tych amnystyi nie było, pilnie tego IMć pp. posłowie nasi przestrzegać będą.

24. Kwarta podług konstytucyej sejmu przeszłego aby do Lwowa in tempore debito zwożona była, i że teraz in tempore nie jest zwieziona, nomine publico u skarbu upomnią się tego IMć pp. posłowie nasi.

25. Znaczne ziemia halicka przez miecz i ogień pogański poniosła spustoszenie, przez co chorągwiom do siebie ordynowanym deklarowanymi podatkami wydołać nie może, przetoż aby i diminutio kwoty ludzi wojskowych do płacy zmniejszono i teraźniejsze nasze deklaracye ob conflagrata et devastata wydane podatki in futurum pro soluto nam potrącone były i tariffam iuxta abiurata et revisiones peractas zmniejszona była, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

26. Konserwaty wołyńskie w Trybunale koronnym lubelskim każdego roku bardzo siła czasu biorą, dla czego województwa inne do sądzenia ledwie w lat ośmnaście per ordinem przychodzą; starać się tedy IMć pp. posłowie nasi będą o konstytucyą, aby dla samych konserwat wołyńskich Trybunał we Lwowie feria secunda post f. S. Francisci proxima ad festum S. Thomae apostoli przez tychże deputatów lubelskich był sądzony, albo Trybunał lubelski ad festum S. Thomae był in perpetuum prolongowany.

27. Niemniejsze ziemia halicka od stanu duchownego respektem dziesięcin i innych okazyej cierpi uciążenie, przeto aby konstytucya o dziesięcinach 1635 sub titulo: Compositio inter status, i aby więcej ziemianie sub nullitate excommunicationis extra forum terrestre od osób duchownych nie byli pociągani, nowem prawem IMć pp. posłowie nasi obwarują.

28. Iż dla zagęszczonego regestru causarum mixti fori ludzie wielką w sprawiedliwości odnoszą odwłokę i po lat siedmiu i więcej kadencyej spraw czekają, przełożą Rzptej IMć pp. posłowie nasi, aby sprawy mixti fori post causas militares niedziel sześć inclusa feria sexta continue sądzone być mogły albo i dla tych spraw trybunał był prolongowany.

29. IMć pp. lustratorowie, że nie podług prawa w lustrowaniu postąpili sobie i wójtostwa halickie i trembowelskie, które na łanach miejskich wymienionych i wydzielnych siedzą polustrowali, aby lustracye IMciów, jako przeciw prawom i zwyczajom dawnym uczynione kassowane były, a wójtostwa te antiquitate iurium suorum et consuetudine od kwarty płacenia wolnymi byli, IMci pp. posłowie nasi prawem to obwarować starać się będą.

30. In quam egestatem dla złych pieniędzy devenit Respublica extrema regna mirantur vicina indignantur, przetoż aby poprawa monety i mennic srebrnych otwarcie było, a mennice litewskiej szelężnej zawarcie, hanc publicam necessitatem IMć pp. posłowie nasi toti Reipublicae deponent.

31. Wielką w tem pp. ziemianie ruscy krzywdę cierpią, którzy mając żupy swoje solne, że przeciwko starym prawom IMć pp. administratorowie skarbu koronnego soli szlacheckiej Wisłą spuszczać nie dopuszczają, przeto aby konstytucya anni 1598 titulo: Ordinatio bydgoskiej soli na sól ruską szlachecką iuxta tenorem tejże konstytucyej reassumowana była, o wolnem Wisłą spuszczaniu soli prawo napisane było, IMci pp. posłowie nasi starać się będą, takim dokładem, iż ktoby ważył się przeszkadzać defluicyej soli ruskiej, aby takowy w Trybunale inter causas mere fisci pro succubitione poenae mille marcarum polonicalium sprawował się.

32. Remissy wszystkie z Trybunału radomskiego a komissyej lwowskiej a osobliwie z pp. Tymphami aby były sądzone i dekret z IMcią p. Boratynim, starostą osieckim do exekucyej był przywiedziony, pilnie tego IMci pp. posłowie nasi przestrzegać będą.

33. Sprawy wszystkie żołnierskie tam criminales quam civiles na Trybunale radomskim komissyej lwowskiej, jedne do sejmu drugie do Trybunału suspendowane aby mediante novella lege jako najprędzej bez dalszej iniuriatorum zwłoki osądzone być mogły, IMć pp. posłowie nasi z całą Rzptą postanowią, hoc praecustodiendo, żeby w regestrze żołnierskim sprawy mere militares tam civiles quam criminales sądzone były, mediante ad id sejmu przeszłego constitutione.

34. Skrypt IMci p. Wojciechowi Gołyńskiemu, cześnikowi czerniechowskiemu, contra mentem Reipublicae ad archiwum dany i popisany in sublevationem sinistrae opinionis, aby był publice czytany, IMć p. cześnikowi oddany, albo simpliciter wieś Serebryja przywrócona, IMć pp. posłowie nasi za IMcią p. cześnikiem wniosą instancyą.

35. Konstytucya o spustoszeniu Podola i Rusi 1588, 1589 i inne, aby reasumowane były i komisarze do rozeznania pustyń na które już pustynie od dzierzawców erogowane sumpty i koszty naznaczeni byli, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

36. A że wielka część miast i wsi w ziemi halickiej przez nieprzyjaciela ogniem są są zniesione, przeto aby ad pristinum statum takowe wszystkie dobra przyjść mogły IMci pp. posłowie o libertacyą od wszelkich podatków iuxta abiurata do czterech lat postarają się, osobliwie Halicza i Trembowli miasta cum attinentiis, włości Podhajeckiej, Monasterzysk, Śniatyna spustoszenie mając na baczeniu.

37. Aby iuxta diploma konstytucyej sejmu przeszłego wakanse wszystkie w Koronie od przeszłego sejmu zaszłe i przeciw prawu rozdane in recompensam w Ukrainie avulsorum bonorum odpadły od dóbr swoich dziedzicom i dzierzawcom oddane były, prawem tego przestrzegać i domówić się IMciom pp. posłom naszym pilno zalecamy.

38. Suma półtora tysięcy, którą WIMć p. podkomorzy halicki przy pogłównem do skarbu koronnego przedał, aby skarb powrócił albo w przyszłe przyjął podatki, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

39. Ordynacyą dóbr ś. p. JWIMci p. Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana w. koronnego, iż teraz między własnymi domu tego sukcessorami nie mało czyni trudności, aby iuxta leges patrias respectu successionis rozsądzona była J. Kr. Mci stanom Rzptej, oraz i stracone w Ukrainie dobra IMć pp. posłowie nasi zalecić nie przepomnią.

40. Instancye ziemi halickiej. Nietylko zwyczaj restytucyi wydatków hetmańskich ale i sama słuszność instat, aby JWIMci p. marszałkowi wielkiemu i hetmanowi polnemu koronnemu[1] dla konserwacyej dobra pospolitego i odwrócenia mocy pogańskiej sumy erogowane

[1] Jan Sobieski

oraz i likwidowanymi kosztami z wielkiem podziękowaniem przywrócone były, przeto IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci i całej Rzptej, ut restituantur te sumy et expensa pilnie upraszać będą.

41. Meruit tantum virtus et tot gestorum bellicorum JWIMć p. Jana Potockiego wojewody bracławskiego trophaeum, aby od J. Kr. Mci i całej Rzptej mógł się cieszyć aliqua gratitudine; przetoż mając wzgląd na zasługi i znaczne majętności J. Kr. Mci dla zachowania dobra pospolitego od spustoszenia IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci i całej Rzptej upraszać będą, aby wioski spustoszone Hryniowce królewszczyzna w halickiem, Opryszkowce i Hadynkowce w trembowelskim powiatach leżące in haereditatem konferowane IMci p. wojewodzie były.

42. Nieustannie wrodzona na usłudze Rzptej WWIM pp. Potockich, chorążego i podstolego koronnych, ochota, gdy nietylko IMć p. chorąży koronny osobą swą i obaj IMć ludźmi nadwornymi swymi mocny wstręt pogaństwu dawali, ale na zaszczyt całej Rzptej majętności swoje Podhajeckie nieprzyjacielowi odstradali, przeto aby ad instar beresteckiej, tak szkody tej jako i nieśmiertelnej sławy JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego od Rzptej expensorum mediante liquidatione recompensam otrzymać mogli, nie zapomną IMć pp. posłowie nasi wnieść instancyą.

43. Codziennie na usłudze Rzptej WIMci p. Jakuba Potockiego, pisarza polnego koronnego, merita exigunt po nas braterskiej instancyej, aby nietylko salarium pisarskie dla przyczynionych prac IMci podwyższone było, ale dla zachęcenia do kontinuacyej usług Rzptej i starostwo spustoszałe tłumackie aere proprio IMci nabyte in haereditatem od Rzptej darowanem było, przetoż hanc nostram instantiam u stanów koronnych IMć pp. posłowie inferre et promovere nie przepomną.

44. Godne są i WIMci p. Makowieckiego starosty trembowelskiego ku Rzptej pochwały zasługi, pilno tedy IMć pp. posłowie starać się będą, żeby skład solny w majętności jego dziedzicznej Spytkowcach per legem był pozwolony.

45. Znaczną cierpi krzywdę chorągiew i kompania kozacka IMci p. Stefana Złoczowskiego chorążego halickiego, rotmistrza J. Kr. Mci, że mając i od J. Kr. Mci list przypowiedni i od ś. p. JWIMci p. wojewody krakowskiego przypowiedzianą służbę dla pierwszego listu IMci p. chorążego Czerniechowskiego na komissyej przeszłej lwowskiej zasług nie otrzymała ale pro disiudicatione tej wątpliwości na sejm odesłana jest, aby tedy tej chorągwi, która okazyej żadnej wojennej nie opuściła, zasługi z skarbu Rzptej zapłacone były J. Kr. Mci i stanów Rzptej IMć pp. posłowie upraszać będą.

46. IMci p. Tomasza Karczewskiego, podczaszego sanockiego, zasługi i dzieła rycerskie J. Kr. Mci i całej Rzptej IMć pp. posłowie nasi zalecą i oraz upraszać będą, aby sumę na poprawę wioski spustoszonej Sobotnik erogowaną per legem miał assekurowaną albo iure emphiteutico nagrodzoną.

47. Za IMcią p. Janem Jastrzębskim, wojskim halickim, pisarzem grodzkim Rzptej, i ziemi naszej in negotiis publicis dobrze zasłużonym do J. Kr. Mci i stanów koronnych IMć pp. posłowie nasi wniosą instancye, aby wioska dzierzawy jego Korina, teraz przez wojsko J. Kr. Mci dla obrony Rzptej w tej wiosce na Tatarów zasadzające się de toto zrujnowana, post fata jego successoribus eius do lat piętnastu iure emphiteutico służyła, IMć pp. posłowie nasi upraszać będą.

48. Też wniosą instancye i za IMcią p. Felicyanem Ostrowskim, skarbnikiem sanockim dobrze zasłużonym, aby wioska Przewoziec, przez wojsko J. Kr. Mci zepsowana, iure emphiteutico successorom IMci p. skarbnika sanockiego subiaceat.

49. Nie przepomnią IMci pp. posłowie nasi IMci p. Kazimierza Łabęckiego, chorążego roty usarskiej WIMci p. chorążego koronnego, żołnierza odważnego, który pod Międzybożem

wiele zagonów tatarskich płaszał i siła więźniów z niewoli pogańskiej odbił, przyczynią się do Majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej, aby wieś utpote Markusze, pustynia w Ukrainie leżąca, in haereditatem dana była.

50. Wiadomą mając niewinność IMci p. Marcina Bogusza, porucznika roty kozackiej WIMci p. generała podolskiego, dobrze J. Kr. Mci i Rzptej zasłużonego IMć pp. posłowie nasi gorącą wniosą instancyą, aby od siedzenia wieży occasione nierozwiedzionego pojedynku na sobie nakazanej, per legem był wyzwolony.

51. Za IMcią p. Podczaskim, którego non postrema in re militari virtus et experientia IMć pp. posłowie nasi wniosą instancyą, aby IMci uroczysko naznane Jabłonówka pod Międzybożem iure haereditario nadane było.

52. Za IMcią p. Alexandrem Bydłowskim i sukcessorami IMci wniosą gorącą instancyą IMć pp. posłowie nasi, aby ta sprawa o Żuków i Żukocin sądzona była non obstante iure emphiteutico, uti indebite obtento i ius emphiteuticum skassowane było.

53. Iż dotąd zasługi nieboszczyka IMci p. Mikołaja Berezowskiego, rotmistrza pieszego, w skarbie zostają, aby sukcessorom jego te zasługi obmyślone i zapłacone były IMć pp. posłowie nasi instancyą uczynią.

54. Aby wieś Mikłowce IMci p. Remigianowi Karczowskiemu, militi veterano, przywrócona była J. Kr. Mci IMć pp. posłowie nasi upraszać będą.

55. Jeśli kto większej godzien nagrody i ukontentowania od J. Kr. Mci i Rzptej stanów jako ten, który cives patriae immo solos propugnatores sine praetio damni propria dexteritate et virtute et zelo ductus pietatis et gloria Reipublicae z odwagą zdrowia i substancyej et osobliwie carorum pignorum per mare et terras uchodząc jako IMć p. Prosecy Balasani, vir fidei romanae et probatissimae catholicae religionis, tum et in sua natione nobilis genere et egregiae dexteritatis existens, który IMć p. generała podolskiego IMć p. Kalinowskiego, IMć p. Szembecka mancipium datos ex Republica obsides propriae non parcendo saluti z rąk tatarskich wyprowadził et sine spe ulla wyjścia IMciów eliberował. Przyczynią się IMć pp. posłowie, żeby za te odwagi i straty nobilitacyą od J. Kr. Mci i stanów Rzptej in recompensam tego otrzymał.

56. Za IMcią p. Graf majorem żołnierzem dobrze zasłużonym, aby mógł gaudere titulo nobilitatis IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci i stanów Rzptej upraszać będą.

57. Ażeby o pomienionych obradach i instancyach naszych IMciom pp. braci naszej województwa ruskiego na sejmik wiszyński zgromadzonym constaret, do spólnej z obradami IMciów konstytucyej IMć p. Jerzego Mrozowickiego, pisarza ziemskiego halickiego, brata naszego z braterskim pokłonem naszym w poselstwie uprosiliśmy.

58. Które to artykuły w kole sejmu naszego zgodnie namówiwszy zlecamy IMciom pp. posłom naszym et per amorem patriae obstringimus, aby IMć z województwami dobro całej Rzptej trzymającymi znosząc się, nic nad contenta i artykuły instrukcyej swojej praw koronnych i W. Księstwa Litewskiego przestrzegając nie promowali, oprócz tego co concerit conservationem boni publici totius Reipublicae i z artykułami sobie danemi zgadzało się fide honore et conscientia IMciów obligując, i aby na początek sejmu zjeżdżali, upraszamy. In quorum fidem IMci p. marszałkowi podpisać i ad acta podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim dnia siódmego grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego. Jan Stanisław Jastrzębski wojski i pisarz grodzki halicki marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 163 p. 1326—1340.

144.

Halicz, 2 stycznia 1668.

Uniwersał poborcy podymnego.

JWnym Wnym m. w. m. pp. i braciej. Ja będąc z sejmiku IMciów pp. braci designatus do wybierania i tego sześciorga podymnego, a że post factam revisionem na niedbalstwie niektórych stanęła maxima condemnata, tedy in sublevationem onej trzeba brać secundum decretum revisionum quatuordecem nemini parcendo quatuordecem marcas pol. duplices, a gdzie ktoby nie oddał ma podlegać egzekucyej żołnierskiej mocnej, tedy żebym nie był w tej mierze IMciów pp. braciej in culpa, IMć p. starosta trembowelski m. m. p. ma dać na każdego retentora posiłek. A żeby to do wiadomości doszło ręką moją podpisawszy w grodzie trembowelskim publikować potrzeba, a ja przy pieczęci mojej i teraz ręką się swoją podpisawszy stwierdzam. Dan w Haliczu secunda Jannuarii anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Wojciech z Wyganowa Wolanowski, podstarości grodzki trembowelski, poborca ziemie halickiej.

Castr. Tremb. 141 p. 5—6.

145.

Halicz, 16 marca 1668.

Uniwersał pisarza grodzkiego halickiego i podstarościego grodzkiego trembowelskiego zwołujący sejmik.

Jaśnie Wielmożni, Jaśnie Oświeceni, Wielmożni Mć pp. rady, dygnitarze, urzędnicy ziemianie, obywatele ziemie halickiej powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego, przy zaleceniu naszych uniżonych służb z powinności przez uchwałę WMciom Naszych Miłościwych Panów na urzędy grodzkie włożonej do wiadomości, która wielom z Ich Mciów Naszych Miłościwych Panów nie tajna, donosimy, że obrada sejmu przeszłego sześcioniedzielnego infeliciter cessit et exinde tot inhiantibus periculis domowej a prędkiej potrzebuje prowincya nasza opatrzności. Przeto insistendo laudo WMciów nn. m. pp. avide życzymy, aby nie tylko dla obmyślania bespieczeństwa pospolitego kraju swęgo ale zaraz vigore conservandae sessionis et laudi na dzień szestnasty miesiąca kwietnia do Halicza WW m. pp. stawić się raczyli i, co się będzie z dostojeństwem J. Kr. Mci pana n. m. prawem pospolitem i należytem domowej obrony obmyśleniem zgadzało się, przedsięwziąć raczyli. Działo się w Haliczu dnia szestnastego marca roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego sześćdziesiąt ósmego. Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki. Wojciech z Wyganowa Wolanowski, podstarości grodzki trembowelski.

Castr. Tremb. Rel. 141 p. 240.

146.

Halicz, 19 kwietnia 1668.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo, zjechawszy się na sejmik ziemi halickiej i z powiatami do niej należącemi pro die 16 Aprilis przez uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. naznaczony, takowe laudum de consensu wszystkich braci postanawiamy i uchwalamy.

2. A naprzód z wielkim żalem ubolewać musimy, infelicitatem temporum incusando, że takowe dzieją się in Republica inconvenientia per impia consilia et privatorum odia, którzy widząc przed tem multis victoriis triumphantem Rempublicam teraz zaś tot oppressionibus defessam, sejmy bez żadnej potrzeby rozrywają, skąd ani zdrowej rady ani porządku ani bespieczeństwa krajów naszych a nadewszystko pożądanego spodziewać się nie możemy pokoju. Upatrując tedy jakoby się temu mogło subvenire, którzy najpierwsi tot jesteśmy expositi periculis, już i tak będąc spustoszeni, a prawie ferro et igne popiołami in ruinam prostrati, ostatnie subsidium sił Rzptej zażyć musimy i pospolite ruszenie, przychylając się do uniwersału i wici J. Kr. Mci, podług praw dawnych konstytucyj anni 1621 między sobą uchwalamy.

3. Na które pospolite ruszenie IMć pp. obywatele stanu szlacheckiego sami w osobach swych nie przez substytutów stanąć, miasta zaś króla IMci do pospolitego ruszenia należące, wyprawę stawić powinni sub poenis legibus regni descriptis.

4. A dla lepszego porządku popis generalny pro die octava Maii pod Haliczem sobie naznaczamy i tam z pocztami in armis we wszelakim porządku do wojska należącymi stawić objecujemy i tam in absentia IMci p. kasztelana, IMci p. pułkownika, rotmistrzów, sędziów i to cokolwiek concernet ad bonum ordinem postanowić powinni będziemy et verbo nobili ziścić objecujemy, z tą jednak deklaracyą, kto jest obligatus służbą Rzptej, aby nie przy chorągwiach albo pocztach swoich, ale do ziemie halickiej poczty w dobrym porządku in locum osób swoich przysyłali i póty w polu stać, póki górne województwa zostawać będą.

5. Szlachta zaś rozrodzona, bracia, którzy na dworzyskach tylko mieszkają a poddanych nie mają, ci podług laudum podczas beresteckiego pospolitego ruszenia przez nas opisanego stawać mają, w czem na popisie teraźniejszym medium adinveniemus.

6. A ponieważ mamy do ziemi naszej przez dystrybutę sejmową naznaczonego sobie pewnych chorągwi żołnierza, który że dotychczas niepłatny zostaje, na to uchwalamy sześcioro podymnego, które podług ostatnich kwitów a prima Maii przez IMć p. Wojciecha Wolanowskiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego, poborcę naszego ad ultimam eiusdem wybierane być mają [1], a od kwitu groszy ośmnaście pozwalamy, z tą deklaracyą, aby się IMć nie ważył wybierać więcej nad to salarium. Z których tu w ziemi rachować się powinien, w którym razie omnem evictionem do skarbu koronnego praesenti laudo cavemus. A te pieniądze wybrane IMć p. poborca na żadne insze asygnacye wydawać, sub solutione de suo, nie powinien aż do deklaracyej ziemi halickiej, sub poenis legibus regni descriptis.

[1] Także i urzędnicy grodzcy: Jan Stanisław Jastrzębski pisarz grodzki halicki i Wojciech Wolanowski podstarości grodzki trembowelski uniwersałem z dnia 16 marca w Haliczu datowanym z powołaniem się na laudum z 7 grudnia 1667 zwołali szlachtę powiatów na 16 kwietnia do Halicza celem obmyślenia bespieczeństwa. C. Tremb. 141 p. 240.

[2] Uniwersał poborcy w Castr. Hal. 164 p. 508.

7. Do której zapłaty tymże chorągwiom IMci p. Wojciecha Gołyńskiego, cześnika czerniechowskiego, za komisarza i obaczenia porządku tychże chorągwi na dalszy czas approbujemy i upraszamy, a in vim gratitudinis kosztów IMci 1000 zł. z czopowego u IMci p. administratora naszego czopowego teraźniejszego i ostatniej ćwierci naznaczamy, to na IMci wkładając, żeby ukrzywdzonym pro damnis zasług wytrącał albo przy sobie zatrzymał usque ad satisfactionem partis lesae.

8. A że słobod różnych osiadło nie mało, których ani w regestrach wszystkich niemasz, ani też uchwalone płacą podatki i owszem kondemnaty na sobie dali otrzymać, do czego IMć p. poborcę naszego obligujemy, żeby przez urząd grodzki halicki albo vicesgerenta per fortem etiam militarem executionem tego dochodził.

9. Czopowe, że z wielu miast i miasteczek nie jest oddane do rąk IMci p. administratora naszego do tego czasu zlecamy to IMci, żeby per executionem tego ponieważ kondemnaty już są otrzymane prosekwował, od którego wybierania czopowego sine quavis defalcata aż od 15 Septembris IMci approbujemy, z którego na sejmiku electionis deputata tak perceptorum jako expensarum ma się wyrachować.

10. Z którego czopowego IMci p. Rakowskiemu z więzienia tatarskiego świeżo deliberowanemu na okup dziatek jego 1000 za asygnacyą IMci p. marszałka sejmiku teraźniejszego IMć p. administrator będzie powinien wydać. Także IMciom pp. deputatom roty IMć p. chorążego koronnego kozackiej zł. 200 wydać z tego czopowego pozwalamy.

11. Zostając zaś in periculo różnych wieści od Ordy i Kozaków, którego niebezpieczeństwa in dies wyglądamy nie mogąc propriis viribus wytrzymać impetem napiętym użyliśmy IMci p. Stefana Złoczewskiego, chorążego ziemi halickiej, i Piotra Telefusa, aby przy naszym ukłonie securitatem krajów naszych JWIMci p. marszałkowi i hetmanowi w. koronnemu także i polnemu książęciu IMć p. wojewodzie bełzkiemu zalecili i naszę ochotę opowiedzieli a upraszali, aby IMcie ex dexteritate sui chcieli o nas pomnieć i te kraje w osobliwym mieli respekcie a mianowicie upraszać o presidium na fortecę halicką i trembowelską, które żeby z lenunkami na fortecę przychodzili upraszać będą.

12. A że nie może nam constare o czasie sejmiku wiśnińskim, tedy my zostając spólnych wszelakich obrad bracią do rad IMciów pp. i braci przychylamy się i IMci p. Stanisława Gabryela Zaklikę Wolskiego do IMciów za afektem naszym braterskim wyprawujemy i wszelaką naszę przy ochocie zgodę wyświadczamy, o to upraszając, abyśmy z IMciami, także IMć z nami o obradę znosili się i to, coby integritati conduceret Reipublicae, zachowali i trzymali.

13. Przełożył też nam ukrzywdzenie swoje IMć p. Piotr Kuropatwa na wsi Tyśmieniczanach, czego i kwitami dowiódł, na którą podobno per errorem przypisano dziesięć chałup, deklarujemy teraz, żeby in posterum tylko płacono było od dwudziestu pięciu chałup a nie więcej podymne a in defectu tego z czopowego dodać zł. sto pozwalamy i kondemnata na IMci o to otrzymana, żeby w sądzie naszym skarbowym zniesiona była deklarujemy.

14. Żałośnie się nam uskarżył IMć p. Nikodem Łastowiecki na IMć p. Ruszczyca, rotmistrza J. Kr. Mci, który uprosiwszy sobie assygnacyą na pole Hawryłów Kamień nazwane, gdzie ani osiadłości żadnej, ani wsi przedtem nigdy nie bywało i teraz nie masz, w nagrodę tego ze wsi Obertyna u poddanych bydła pozabierał i różne poczynił krzywdy jako i w dzierzawach IMci p. chorążego halickiego, tedy IMć pp. posłowie nasi IMć p. marszałka koronnego upraszać będą, aby na ten Hawryłów Kamień, jako puste uroczysko, więcej assygnacye nie wychodziły, także żeby chorągwie u szlachty braciej w domach własnych noclegów nie odprawowały i żadnych stacyi nie wybierały, pilnie o to upraszać i starać się będą.

15. A lubo ten popis odprawiony będzie, jednak dokąd trzecie wici J. Kr. Mci nie wynijdą i pospolite ruszenie w polu nie stanie, teraźniejszy cursui sądów ziemskich i grodzkich

praeiudicare nie ma. Które to laudum unanimi consensu nas braci namówione do akt grodzkich halickich podać IMć p. marszałkowi naszemu zlecamy. Datum w Haliczu die 19 Aprilis. 1668. Jan Kurdwanowski, podstarości grodzki halicki, marszałek sejmiku ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 164 p. 490—495.

147.

Halicz, 9 maja 1668.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo zjechawszy się na popis do Halicza na dzień ósmy miesiąca maja per laudum nasze pierwsze naznaczony, takowe de consensu wszystkich braci punkta inter se namawiamy. A naprzód nie chcąc differre consilia, które tempus suppeditat popis generalny i dalszą obradę pro die vigesima Junii naznaczamy i uchwalamy. Na który termin wszyscy IMć pp. obywatele z halickiej, kołomyjskiej i powiatu trembowelskiego w osobach swoich z słusznymi pocztami, z dobrym porządkiem, rynsztunkiem, żywnością, wozami i wszelakim apparatem do wojny należącym podług powinności [1], kto jedno szlachcic i ostatniej w siłach tych upatrując ojczyzny obronę a wyuzdane i zajadłe postronnych nieprzyjaciół a nam pogranicznych nieprzyjaciół paszczęki, domowe zaś lubrica et impia jako złych synów ku własnej matce consilia, amorem in odium vertendo zajątrzonymi i zdradzieckimi sercami in exhaustam, nova aperiendo molimina do ostatniego przywodzą skłonu i już już et suas aemulantes et suas fabricando fortunas leviter consumendo perturbando concordiam upadać koniecznie one przymuszają, periclitantes tedy starożytną, jako starożytnym Polakom, braci naszym zalecamy cnotę, abyście WM. m. pp. pro idea et fundamento biorąc obronę kościołów, wiarę chrześciańską, caritatem pignorum a nadewszystko urodzenie szlacheckie, które antecessores nostri struxerunt nobis et pretio sangvinis przez tak wiele lat ustanowili, swoim przynajmniej zostawili sukcessorom, za najlepszą rzecz mając honeste mori quam turpiter vivere, z taką gotowością, żeby przez dni trzy na miejscu naznaczonem tylko stojąc tam się ruszyli, gdzie czas i okazya podaną będzie, pod winami ad instantiam cuiusvis w prawie koronnem o generalnym popisie i pospolitem ruszeniu opisanemi stawali i gromadzili się.

2. Slachta zaś bracia rozrodzona, którzy na mniejszych osiadają substancyach, że sufficere temu nie mogą, ani maiori comitatu et frequentia tych IMć pp. sądowi ziemscy haliccy pro sortibus ich kombinować mają, po której jednak kombinacyi słusznie stawać albo poczty wyprawiać powinni. Ta zaś szlachta, która osiadłości nie ma, ale ex conductis vivunt areis, zostając pieszą halicka przy zamku halickim, a trembowelska przy trembowelskim zostawać in personis suis mają sub iisdem poenis.

3. Na którą tedy expedycyą, daj Boże szczęśliwą, dla prowadzenia lepszego porządku w ziemi naszej obraliśmy WIMć p. Alexandra Cetnera, kasztelana halickiego, jako pułkownika prawem naznaczonego i zaraz rotmistrza; drugą [2] chorągiew IMć p. Mikołaj Truskolaski podkomorzy ziemie naszej, trzecią IMć p. Bogusław Potocki, czwartą IMć p. Piotr Telefus, piątą IMć p. Walenty Kalinowski, szóstą powiatu trembowelskiego IMć p. Mikołaj Baworowski [3] prowadzić będą jako probate dexteritatis et antiquae familiae nobiles et simul milites zechcą pro

[1] przepomożenia swego Pot.
[2] H. Dragoniej.
[3] Pol. Jaworski

fide et generositate sua certare cum gloria et virtute i o to starać się będą, aby nie tylko w ojczyźnie ale też apud posteros ex bene gestis IMciom celeberrimum zostawalo nomen. Pieszym zaś rotmistrzom IMć p. Mikołaj Tyszkowski, vir de Republica bene meritus, obrany zostaje.

4. A tam na tem generalnem okazowaniu podlug praw dalszy porządek et disciplinam militarem namówić i opisać sobie odkładamy i do efektu samego przywieść objecujemy, z tą jednak deklaracyą, jeśliby jakie a pewne niebezpieczeństwo czas popisu miało praevenire, tedy za uniwersałem WIMci p. kasztelana halickiego albo IMci p. podkomorzego halickiego na miejsce naznaczone pod Halicz, lubo gdzie expediet, stanąć in armis sub poenis legibus regni descriptis obowiązujemy się, generalnego nie czekając popisu[1].

5. IMci zaś p. poborcę naszego conscientia et honore obligujemy, aby uchwalone podymne jako najprędzej wybierał i na zamku halickim deponował i tych pieniędzy nie dawał na żadne assygnacye aż do dalszej deklaracyej ziemi naszej; na rewizyą kto się na nię libere zechce zabierać super desertationem et conflagrationem bonorum consentimus. Którą to namowę i laudum ad acta podać IMci p. dyrektorowi koła naszego propter firmiorem effectum et robur praesentium zleciliśmy. Działo się w Haliczu die nona Maii millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Jan Kurdwanowski, podstarości grodzki halicki, dyrektor koła braci ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 164 p. 620—623. Rkp. Bibl. Potockich w Raju Nr. 25 1. 3.

148.

Halicz, 27 lipca 1668.

Sejmik wyznacza zapłatę za funkcyą poselską i wydaje inne asygnaty.

1. My rada dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa ruskiego ziemie halickiej na sejmik halicki antecedanee sejm walny poprzedzający pro die vigesima septima Julii[2] in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo zgromadzeni, mając osobliwy wzgląd IMci p. Wojciecha Gołyńskiego cześnika czerniechowskiego, który indefesso studio w poselskich funkcyach ziemie tej oddaje, uchwaliliśmy dać onemu na teraźniejszą funkcyą poselską złotych tysiąc polskich z przeszłych retentów podymnego. Chcąc także podać calamitosis auxiliatricem manum IMci p. Hieronimowi Kuropatnickiemu pozwoliliśmy dać zł. także tysiąc względem przysług jego poselskich, które tej ziemie po wielekroć oświadczał.

2. A że IMć p. Piotr Kuropatwa znacznie ziemie tej dexteritate sua zasłużony fortecę swoję Pniewską[3] do lepszego przywodząc porządku swym kosztem muruje, w której szlachty braci naszej nie mało się zamyka podczas następujących niebespieczeństw z przyszłego czopowego dać IMci tysiąc także zł. p. pozwoliliśmy.

3. A że chorągwi dwóch WW IMci p. chorążego koronnego i IMci p. chorążego nadwornego IchMć pp. deputaci długo zapłaty w Haliczu oczekiwali ratione expensarum pozwo-

[1] 10 czerwca 1668 ze Swirza doniósł szlachcie halickiej kasztelan Cetner, że lubo pospolite ruszenie w innych powiatach nie przyszło do skutku, on wzywa jednak szlachtę halicką, by mimo to była w gotowości stawienia się na rozkaz króla. C. H. 164 p. 874.

[2] Sejm sześcioniedzielny naznaczony był na 27 sierpnia a sejmik w Haliczu na 17 lipca. Castr. Tremb. 141 p. 541. Uniwersał królewski z daty w Warszawie 18 czerwca 1668.

[3] w Pniowie nieopodal Nadwórnej.

liliśmy im dać zł. p. trzysta, co spisawszy i ręką swoją podpisawszy za pieczęcią swoją do akt podać WW JMci p. marszałkowi naszemu zleciliśmy. Działo się w kościele farskim die vigesima septima Julii millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Paweł Potocki marszałek na ten czas koła rycerskiego. L. S.

Castr. Hal. Rel. 165 p. 1276—1277.

149.

Halicz, 28 lipca 1668.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy województwa ruskiego ziemie halickiej, trębowelskiej, kołomyjskiej na sejmik halicki, antecedanee sejm walny warszawski poprzedzający, pro die 27 Julii zgromadzeni, przeszłych lat edocti et incitati exemplis, takową dla bespieczeństwa i ostrożności całej ziemi naszej postanowiliśmy uchwałę.

2. Iż widząc że circumquaque imminent sprzysiężonych tej Korony nieprzyjaciół coniuratae vires, tedy pospolitem ruszeniem przy opisanym powszechnem prawem pułkowniku naszym WJMć p. Aleksandrze Cetnerze kasztelanie halickim[1] stanąć mamy pro die prima Septembris pod Haliczem reassumując wszystkie konstytucye i ligamenta sub poenis de expeditione generali bellica constitutis in anno praesenti 166 octavo. Które pospolite ruszenie trwać i stać ma póty, póki tego necessitas Reipublicae będzie potrzebowała. Na którem pospolitem ruszeniu wszelaki porządek namówić powinniśmy, który do porządku naszego wojskowego należeć będzie, nie ubliżając dawnym zwyczajom o pospolitem ruszeniu zawziętym.

3. A że na wszystkie przypadającc niebespieczeństwa bez jakichkolwiek podatków być nie możemy, vigore zjazdu teraźniejszego uchwaliliśmy dziewięcioro podymnego według dawnych kwitów, z którego to podymnego sześcioro na zapłacenie chorągwiom sejmem przeszłym do nas ordynowanym według assygnacyej iść ma, siódme podymne na kościół farski halicki w którym sejmiki nasze odprawujemy ma cedere, t. j. na murowanie nowego i starego naprawę. A to podymne na kościół ordynowane za wiadomością IMci księdza kanonika lwowskiego plebana halickiego do rąk sławetnego p. Marcina Jurkiewicza mieszczanina tutecznego ma być oddane i za superintendencyą, dispozycyą i ordynacyą IMć p. Jastrzębskiego wojskiego halickiego na fabrykę kościoła ma być obrócone.

4. Ósme i dziewiąte darowaliśmy WIMci p. Pawłowi na Czortkowie Potockiemu, wojewodzicowi bracławskiemu, habita ratione zrujnowanej fortuny jego i detencyej przez lat trzynaście w carstwie moskiewskiem, a teraz solo amore patriae felicis reditus, poselskich jego przedtem ustawicznych kosztów i dyrektorskich prac na sejmikach naszych, a mianowicie teraźniejszej usługi poselskiej, której się podjął in afflicta fortuna sua.

5. Exakcya podymnych podatków zaczynać się ma a data praesentis ad primam Septembris czworga podymnego według starych kwitów a pięciorga podymnych a prima Septembris ad primam Novembris sub poenis in retentores sancitis.

[1] Dnia 10 czerwca donosił kasztelan szlachcie halickiej, że pospolite ruszenie w innych powiatach nie przyszło do skutku, mimo to wzywa szlachtę do pogotowia na rozkaz królewski. Castr. Hal. 164 p. 874.

6. Do których podatków podymnych odebrania uprosiliśmy IMci p. Wojciecha Wolanowskiego, podstarościego grodzkiego trębowelskiego [1], postępując IMci po złotemu od kwitu i praecavendo iż IMć żadnego rachunku nie powinien w skarbie z tego czynić tylko w ziemi naszej albo w sądzie trybunalskim causarum fisci terrae Haliciensis, któremu IMci in quantumby hostilitas nastąpiła, omnem evictionem spondemus. Schowanie też według laudum przeszłego w zamku halickim w sklepie mieć powinien a pieniędzy nigdzie nie powinien wozić, tylko tu w Haliczu za wiadomością trybunału skarbowego halickiego i za assygnacyami IMci p. komisarza ma rozdawać.

7. Widząc tego potrzebę, aby zamek halicki in sua circumferentia do końca rujnowany opisany i dokończony był, tedy cokolwiek WIMć p. Andrzej Potocki, chorąży koronny, starosta halicki, na dokończenie zamku halickiego ab actu praesenti, nie inkludując w to przeszłych wydatków konstytucyą assekurowanych eroguje, za takowe erogowane i podjęte sumpty aby WIMci p. chorążemu koronnemu satysfakcya stała się do wszystkich stanów koronnych intercedere obligujemy się vigore anterioris legis, praevia liquidatione ex comissione Rzptej i że koszt IMci erogowany od Rzptej nagrodzony będzie, assekurujemy.

8. A że z majętności WIMci p. Pawła na Czortkowie Potockiego, wojewodzica bracławskiego, czopowe, t. j. z Czortkowa i Monasterzysk a die 14 Junii 1667 usque ad 15 Septembris 1668 nie jest wzięte, tedy je przerzeczonemu WIMci darujemy i IMć p. Felicyan Ostrowski, skarbnik sanocki, a czopowego administrator, upominać się u IMci nie ma. Które wszystkie punkta i clausulas laudi praesentis WIMć p. Pawłowi na Czortkowie Potockiemu, wojewodzicowi bracławskiemu, marszałkowi koła naszego spisane ręką swoją podpisać i pieczęcią stwierdzić i do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu die 28 Julii anno 1668. Paweł Potocki marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 195 p. 1254—1257.

150.

Halicz, 29 lipca 1668.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WIMciom pp. Andrzejowi Potockiemu chorążemu koronnemu halickiemu, kołomyjskiemu etc. staroście, Mikołajowi z Granowa Sieniawskiemu strażnikowi koronnemu radomskiemu staroście, Stefanowi Złoczowskiemu chorążemu halickiemu, Mikołajowi na Żurowie Daniłowiczowi czerwonogrodzkiemu staroście, Pawłowi Potockiemu wojewodzie bracławskiemu, Wojciechowi Gołyńskiemu, cześnikowi czerniechowskiemu, na sejm walny warszawski obranym posłom z sejmiku przedsejmikowego halickiego dnia 28 Julii roku 1668 odprawionego dana.

2. Którekolwiek tylko ab externa vi o zgubę i ostatnią przychodzą Rzptej ruinę, jedyne te solatium odnoszą malorum, że ich fortuna eodem extulit funere, quo i tak wielu kusznących przed nami królestw sepelivit bardziej potęgę niż pamiątkę, które zaś ab interna pernicie consiliorum contempta corruptissima Republica plurimarum legum (które u nas jako i wszędzie ex delictis aliorum nascuntur) sinistra interpretatione nie pierwej ordiuntur, aż zaraz suam consu-

[1] Uniwersał tegoż co do poboru uchwalonego w C. Tr. 141 p. 572 datowany w Haliczu 1 sierpnia. Zaznacza on w nim, że podanych znaczna ob incursionem hostilem nastąpiła tenuitas, stąd pochodzi uchwała stosunku małego podatku.

mant cladem. Tym już non fortunae iniuria ale z samych rodząca się exorbitancyalnych występków jest interitus causa impulsiva hanc infelicitatem, iż nam sentire na sobie a nie z przeszłych albo sąsiedzkich przychodzi audire przykładów praemonent nas wprzód paterne J. Kr. Mci p. m. regnatrix prudentia, która nie tylko z pamięci najjaśniejszego ojca czterdziestoszostnem, najjaśniejszego ś. p. brata szestnaścieletnem a własnem swojem dwudziestoletnem erudita panowaniem, nietylko nam ad conservationem nostram optima et opportuna podawać raczy media, ale i wszystek świat chrześciański mogłaby praeservare et praecustodire a ruina. Najjaśniejszemu tedy majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. z poddańskiem podziękują uniżeniem IMć pp. posłowie nasi, że po tak okazałem niechronieniu w oczach świata wszystkiego zdrowia swego uszczerbieniu królewskich fortun swoich, gdy przez te szczęśliwego panowania swego lata regium pectus suum jako jedyne armamentorium christianitatis ubique circumtulit, cupiens ex regali etiam sangvine suo victimam Deo facere za całość powierzonych sobie od Pana Boga narodów i te cumulo beneficiorum suorum adicere raczył przeciwko ojczyźnie o całości jej obmyślawanie gdy rozerwanego sejmu jako lacerati corporis dispersa zbierając membra, znowu compagem sklye (sic) dobrze postanowionej i wag meritować Rzptej z pańskiego i ojcowskiego życzy sobie affektu, nie tylko ex publica constitit fama, ale i z umyślnie pisanego do nas od JO. książęcia IMć IMć księdza arcybiskupa gnieznieńskiego listu, iż J. Kr. Mć de abdicatione regni zamyśliwać raczy. Ante omnia tedy, nie przystępując do obierania nowego IMć p. marszałka poselskiego pod pierwszego jeszcze IMć p. marszałka zostając laską, przy niskim swoim JO książęciu IMci Ici księdzu prymasowi ukłonie oświadczą, że żałosna przy innych przestronnych królestwa tego prowincyach ziemia nasza być musi, usłyszawszy luctuosam sobie J. Kr. abdykacyej mentionem, gdy królujący nam panowie nie ważyli się sami z głów swoich składać koron, póki im dojrzałych głów falx mortalitatis non demetebat, z boskiego wyroku życząc sobie non prius deserere coronam quam vitam i powierzone sobie nie składali sceptra póki władająca niemi nie obumierała ręka. Nie tęskniło ś. p. najjaśniejszego Zygmunta Trzeciego ojca J. Kr. Mci czterdziestoszóstne panowanie meruerat ut posteri regnarent, kiedy nie obejrzawszy się na żadne potężnych kandydatów konkurencye dwóch najjaśniejszych po sobie następujących obraliśmy synów i ledwie electivum regnum nie obróciliśmy in succesivum. A że nie zwykł nasz wolny naród z obopólną i dożywotnią obowiązany przysięgą żyjących panów swoich deducere z majestatu, rozumiejąc to sobie za piaculum i srogiem obostrzywszy prawem, aby żaden z nas vivente principe i nie pomyślał o sukcessorze, nie mamy co innego J. Kr. Mci depczącem berła i korony, (któremu z obudwóch najjaśniejszych domów ojcowskiego i macierzyńskiego longa series porrexit), przez skłonioną do przysięgi dożywotnej J. Kr. Mci Olejem Świętem pomazaną głową, per communia sacra, per avitos et paternos manes, per fidem populorum nie mamy co innego opponere tylko uniżone nasze i ze łzami mięszane prośby nie tak odprawionej i należytej królującemu wdzięczności oddalona jest ziemia nasza aby nie miała pomnieć tot annorum J. Kr. Mci prawie z nami commilitiam za całości i swobody nasze, gdy go się napatrzyła mixtum cum gregario regem, gdy zapomniawszy wczesnych swoich gabinetów iniurias coeli za jedyne sobie poczytał paludamenta. A te wnosić będą IMć pp. posłowie nasi prośby, aby i sam JO ksiądz prymas z IMciami pp. senatorami swoimi perswazyami avocare raczył J. Kr. Mci ab abdicatione in quantum jednak nie mógłby flectere J. Kr. Mci zawziętości nasze i wszystkiej ojczyzny prośby, reassumując stare o konfederacyach i kapturach prawa sedulo et ante omnia instabunt IMć pp. posłowie nasi u JO IMci księdza prymasa jako interregem et apud ordines regni, aby sejm zaraz in instanti obrócił się w konwokacyą, na którejby czas naznaczony był prędkiej elekcyej, nadto reassumując wszystkie diplomata liberarum electionum i że ta abdykacya nie ma prejudykować przyszłej elekcyej i o tem otrzymać novum diploma u J. Kr. Mci. A jeżeliby feliciori (co daj Boże), omine J. Kr. Mć na tronie sobie od Pana Boga pozwolonym zostawać szczęśliwie raczył, tedy ante omnia nie przystępując do żadnej dobra pospolitego

obrady, aby J. Kr. Mć de novo prawa i wolności poprzysiągł i to co exorbitowało wprawił w ryzę potwierdzając nostras libertates, instanter domawiać się będą IMć pp. posłowie nasi. A że J. Kr. Mć inaudita w uszach poddańskich diffidentiarum czynić raczy mentionem, jeszcze nie zadziczała tak nieszczęśliwa w sercach naszych sepes, któraby tak sterile germen et discordiarum radices w nas korzenić miała i aby tak sinistram o nas opinionem do królewskiego i w rękach Boskich piastowanego nieprzypuszczal serca, IMć pp. posłowie upraszać będą.

3. Więc że nas J. Kr. Mć wcześnie o zawzięciu Othomanicae hostilitatis przestrzega, która wiarołomnego i chrześciańskiego świata rozbójnika in dies gliscit oddanem Porcie Ottomańskiej poddaństwem, który quo vilior est et atrocius saevit, wysłuchawszy IMć pp. posłowie uniwersalnej generalnej propozycyi omnes inibunt rationes, jakoby tantae impedenti calamitati opponi mogły proportionata remedia widząc jako ta enutrita sangvine christianorum bellica jeszcze indomitum non explevit sitim.

4. Pactorum Podhajeckich integritas najbardziej nasze concernens kraje jako rare et sine exemplo dexteritas JWIMci p. marszałka i hetmana w. koronnego zawarta, tak aby inviolabiliter in omnibus punctis et clausulis zachowana była i dla dalszej prerogacyej hana krymskiego przyjaźni teraźniejszem zatwierdzona sejmem pilno instabunt Imć pp. posłowie nasi.

5. Iż za przyczynieniem różnych sprzysiężonych na ojczyznę naszą nieprzyjaciół expedit Reipublicae augeri vires, patrząc na powszechną zgodę innych województw i że nas fortuna belli inopes fecit, instabunt IMcie pp. posłowie nasi, aby przyczynienie wojska namówione było tantae molli i takiej imprezie korespondujące et ex florentioribus provinciis Reipublicae obmyślone wcześnie vectigalia sine quibus nec stipendia militares copiae heberi possunt.

6. Bene merito exercitui, które corpora in dies ledwie non aereis assibus aestimat a częściej ostendit gratuitas cicatrices niżeli godne swojej odwagi donatywy, aby na każdą ćwierć dochodziła płaca i borgowej służby penitus aboleatur nomen jako najprędszym nieprzyjacielskim expositi insultibus starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

7. Hiberna, że felicioribus jeszcze temporibus Reipublicae magis optari poterant quam sperari, a nasze też kraje i J. Kr. Mć perspicacissima mens i sama impossibilitas od konsystencyej hyberny excludit, inibunt rationes zniosszy się z górnemi województwy IMć pp. posłowie nasi, aby namówione były hoc praecustodito aby aequalitas na te hiberny w płaceniu obmyślonego chleba zachowana była, ne ex hoc fonte multa sequantur inconvenientia i ludziom wojskowym znaczna ujma.

8. Nie tylko że beneficentia J. K. Mci nutrimur wszyscy, ale że in nominibus sumus tak dobrotliwemu et commoda nostra piastującemu panu, wielki na nas kładzie poddaństwa obowiązek powinność. Deducent tedy rationes jako wiele expensum est pro Republica i jak wiele liquidationibus innotescit IMć pp. posłowie nasi, żeby tego nie płacić co pro Republica non est expensum. Condolet ziemia nasza JWIMci p. podskarbiemu koronnemu, że dla walnych spraw Rzptej i propter iniquitatem temporum solucya IMci być nie może, instabunt jednak IMć pp. posłowie nasi, aby IMć uczynił exactam calculationem od tak wielu lat swojego urzędu et reddat rationem administracyi aerarii et quantum residuae pecuniae zastał po antecessorze swoim i retent na kwit IMć żadną miarą nie pozwalając póki IMć pp. posłowie na relacyjnym sejmiku contenta calculationis nam nie opowiedzą, gdyż i ciężko tym krajom ingemiscere przychodzi, kiedy słyszą, jako publica fert fama, że tam ad sacrarium publici aerarii venalis mundinatio obrepsit.

9. Perimit i wszystką ojczyznę jako a sollicitudine IWMci dependentem, że corrupta res nummaria jako nieznaczna subigo exedit sensim et clandestine fortunas Reipublicae tej monety naprawa aby effective non discursive obmyślona była, upraszać będą IMć pp. posłowie nasi.

10. Expensa na przyjmowanie cudzoziemskich posłów i expedicya swoich w różne strony, że sumptum aggravat I. Kr. Mci, tak iż dochody na artyleryą umniejszyły się, nihil optabilius et convenientius opowiedzą IMć pp. posłowie nasi, jako gdyby per computationem należy

tych artyleryej dochodów jaka aukcya est kwarty et quantum accessit Reipublicae ex huius perceptione praevia exactissima calculatione IMci p. Jenerała artyleryej mogło constare.

11. Wiecznego z carem IMcią Moskiewskim pokoju et coalescentium animorum, która firmat regna et nutantes retinet coronas ktoby nie życzył, musiałby być niechrześciańskiego serca, a gdy do namowy dla tego stwierdzenia wiecznego pokoju przyjdzie i naznaczenia pp. komisarzów albo wielkomocnych posłów przystąpią IMć pp. posłowie nasi, powinni naznaczyć takowych, którzyby totis viribus enitantur, żeby to, co od ojczyzny avulsum est restituatur a potem tak reputacyą J. Ks. Mci i wszystkiej Rzptej piastowali, żeby oświadczyli etsi rudiori jednak solerti et perspicaci genti nec linguam venalem nec mentem adstrictam mercede.

12. Werbunki i zaciągi jako przed tem nie inkwietowały Rzpltą, tak expedit aby i na potem nullum facessant negotium, że jednak assekuracya pp. komisarzów est secuta concernit to wszystkę ojczyznę, aby ista exoneretur incommodidate.

13. Sangvine quesitum decus nobilitatis, nicby słuszniej jako żeby miało być konferowane supplicibus, ale że petentium imiona nie oznajmione, jeżeliby ex re co było ojczyznej, a widzieliby zgodę innych województw, spectata personarum competentia na przyzwolenie dajemy w moc IMciom pp. posłom naszym.

14. Długi kurfirszta IMci i książęcia IMci Kurlandzkiego także trubecka suma, kiedy patientur Rzptej felicioribus reservando temporibus płacone być mają.

15. Fortecy Kamienieckiej nietylko jednych nas, ale wszystkiego świata chrześciańskiego propugnaculo jakoby debeatur munitio nikomu bardziej incumbit, jako nam sąsiadom, uczynią tedy pilną instancyą IMć pp. posłowie nasi, aby namówiona i samem wykonana była efektem praevia inquisitione, jeżeli redundant in commodum praesidii prowiantowe pieniądze, a że o nich u JWIMć p. podskarbiego koronnego powiedają, upomnią się IMć IMć pp. posłowie nasi przed J. Kr. Mcią et in facie ordinum.

16. Szkoła rycerska ex liberalitate et boni publici studio JWIMć p. kasztelana Wileńskiego hetmana W. Litewskiego aby postawiona była non contradicent IMć pp. posłowie nasi, hoc praecustodito, aby była sine diminutione bonorum Reipublicae et privatarum haereditatum, praesertim nie derogowała libertatibus altricis nostrae almae Academiae Cracoviensis cuius libertates eodem volumine continentur quo et regni.

17. Na tem się gruntuje każdej Rzptej securitas kiedy tym, którzy zdrowiami swemi i całemi zaszczycają spólne niebezpieczeństwo fortunami, należyta oddana bywa gratitudo, a naprzód J. W. IMci IMci p. Janowi Sobieskiemu, marszałkowi i hetmanowi w. koronnemu, przy J. K. Mci et in facie ordinum regni IMć pp. posłowie nasi podziękują, że jako innym wiekom osobliwe decora boska przybierała Opatrzność tak i teraźniejszego nieszczęsnego czasu, jako w znaku tak i w rzeczy contigit clypeus upadającej Rzptej prosić J. Kr. Mci pp. posłowie będą, aby J. Kr. Mć regie liberalis być raczył, którego zdrowia swego i fortun przeciwko ojczyźnie prodigum być widzimy.

18. J. O. księciu Imci p. Jerzemu Dmitrowi Korybutowi Wiśniowieckiemu wojewodzie bełzkiemu hetmanowi polnemu koronnemu tamże przed J. Kr. Mcią podziękują Imć pp. posłowie nasi pro ea vigilantia, którą in primordiis funkcyej swojej ojczyźnie oświadczać raczy, aby J. Kr. Mci niezostawała indonata virtus.

19. J. W. IMci p. Janowi na Potoku Potockiemu, wojewodzie bracławskiemu, którego od lat dwudziestu dwóch continua przeciwko Rzptej merita i po dwakroć ciężkie poniesione innotuerunt ojczyźnie kajdany, i że zdrowia swego i fortun znacznie uszczerbiwszy patriam, a mianowicie ziemią naszą non deseruit, niepodając przezto nikomu okazyej ad desperandum de Republica, podziękują przed J. Kr. Mcią et in facie ordinum regni Imć pp. posłowie nasi i aby osobliwa munificencya J. K. Mci wspierała jego attenuatas fortunas, wniosą pilną instancyą.

20. Nie tak obumarła w nas świeżo meritorum J. W. niegdy IMci p. Stanisława Potockiego wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego pamięć, abyśmy niemieli ją renovare in optima nec degenere posteritate, jakoż W. Imć p. Andrzeja Potockiego chorążego koronnego halickiego etc. starosty, który swoim kosztem ludzi blisko tysiąca na obronę tego pogranicza trzyma niemoże być jeno amplissime J. Kr. Mci et ordinibus regni od IMciów pp. posłów naszych commendata, prosząc J. Kr. Mć aby tanti erga patriam amoris et sumptuum od J. Kr. Mci osobliwy był respekt et consideratio.

21. WIMć p. Jakubowi na Tyśmienicy Potockiemu, pisarzowi polnemu koronnemu, tłumackiemu etc. staroście, że z wrodzonej swojej ochoty w podjezdzie Białej Cerkwi wyprawiony oświadcza quantum w nim praevalet generosus sangvis, przed J. Kr. Mcią i stanami Rzptej, podziękują IMć pp. posłowie nasi, aby takowe in deferenda patria ausus cumulatam odnosili recompensam do J. Kr. Mci instancyą swoją wnosić będą.

22. To oddawszy gratitudinis, co sama postulat aequitas, uskarzą się IMć pp. posłowie nasi iż uniwersał sejmikowy J. Kr. Mci non praefixo tempore sejmikom ante decimam septimam Julii, ale aż dwadzieścia pierwszego do grodu halickiego podany, zaczem co za inconveniens musiało sequi, że aż przez uniwersał WIMć p. Alexandra Cetnera, kasztelana halickiego, musieliśmy być convocati pro vigesima septima Julii z wielką niewczesnością et incommoditate nostra ten error że już drugi raz afficit ziemią naszę, gdy i przed tem uniwersał był jeden przysłany bez instrukcyej J. Kr. Mci, serio instabunt et expostulabunt IMć pp. posłowie nasi, bo wprzód to confundit et remoratur drogę Imciom pp. posłom takowe niewczesne sejmikowanie, a potem podług staro wziętego zwyczaju z generałem ziemi Ruskiej znieść się nie możemy, bo co sejmik ziemi naszej miał praevenire wszystkie sejmiki, tedy on praepostere sequitur.

23. Wszystkich tych inconvenientium, że snać pokojowe rady a nie senatus consulta są przyczyną, zaraz na początku sejmu acriter anstabunt pomnąc na swój obowiązek i iuramentum tacto pectore uczyniony IMcie pp. posłowie nasi, aby WIMci p. podkomory koronny seriam reddat rationem, rady tej pokojowej kto był primus motor tej abdykacyej J. Kr. Mci et cuius instinctu do takiego wzruszenia przyszło Rzptej.

24. Relegacya posłów cudzoziemskich, na której się i przeszły sejm rozerwał, aby nam palliatum non teget successorem, jako dziwne Reipublicae conducebat i teraz urgere będą IMć pp. posłowie nasi, gdyż posłowi cudzoziemskiemu expedita legatione residendi nullus relinquitur locus i żadnych prywatnych audyencyi mieć się antiquitus nie godziło.

25. Na wszystkie ojczyźnie najcięższe paroksyzmy, iż pospolite ruszenie jest praetensissimum remedium, aby wcześnie prowidowane było, ne ex procrastinatione et mora detrimentum aliquod oriatur serio instabunt IMć pp. posłowie naszy, do powszechnej zgody swojej stosując suffragia.

26. Ciężkie gravamen zaciąga na stan rycerski IMciów pp. duchownych spiritualis potestas, gdy nie ad forum fori nas pociągają, ale pro decimis simplicibus debitis vel piis legatis do konsystorzów i w domy szlacheckie przez aediles suos posyłane bywają citationes monitoriales i same exkomuniki sieją. Przeto aby konstytucya o dziesięcinach 1635 sub titulo: Compositio inter status, reassumowana była, i żeby więcej ziemianie sub nullitate excommucationis extra forum terrestre od osób duchownych nie byli pociągani, serio IMć pp. posłowie nasi obwarują.

27. Remissy wszystkie z Trybunału radomskiego a komissyej lwowskiej osobliwie z pp. Tymphami aby były sądzone, i dekret z IMcią p. Boratynim, starostą osieckim, do egzekucyej był przywiedziony, pilnie tego IMć pp. posłowie przestrzegać będą.

28. Niemałe stąd ubliżenie dawnych prerogatyw ziemi Ruskiej subsequi musi, iż niektórzy obywatele, mając żupy solne, exclusi zostawają i praepediti od IMciów pp. administratorów skarbowych, iż Wisłą spuszczać soli nie mogą. Przeto aby konstytucya anni 1598 titulo: Ordinatio bydgostkiej soli, na sól ruską szlachecką, iuxta tenorem tejże konstytucyej reassumowana

była, o wolnem soli spuszczeniu soli prawo napisane było, IMć pp. posłowie nasi starać się będą i z takowym dokładem, iż ktoby stę ważył defluencyej soli ruskiej przeszkadzać, aby takowych w Trybunale inter causas mere fisci pro succubitione mille marcarum sprawował się.

29. A że uskarzali się IMć pp. obywatele niektórzy iż p. Belcer salitri monopolium exercet w ziemi naszej z ciężkiem obciążeniem IMciów pp. obywatelów ziemi naszej, tedy aby mu to lege publica było prohibitum, instabunt IMć pp. posłowie nasi, sub poena colli et confiscationis bonorum ad cuiusvis instantiam w Trybunale.

30. Lauda którebykolwiek uchwaliła ziemia nasza aby sejmową konstytucyą aprobowane były, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

31. Deputaci do spisania konstytucyej na sejmach walnych, aby odtąd iurati bywali, serio instabunt IMć pp. posłowie nasi, ponieważ także pojawiają się konstytucye, w których ne mentem quidem paść mogło w izbie poselskiej.

32. Instancye: Ponieważ JWIMć p. marszałek i hetman w. koronny na posły cudzoziemskie, na rezydentów w Krymie z podhajeckiej wojny zostawionych, których sam IMć proprio sumptu dotąd w Krymie trzyma, na Dedysz-agę, którego przez sejm i dalej przy sobie trzymać musi, na szpiegi i inne onera hetmańskie nie biorąc zwyczajnego dochodu na buławę, heroica et irremunerabili liberalitate znacznie swoich uszczerbił fortun, aby to IMci skarb abunde refundat i na tobie expensy in futurum provideat, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

33. JWIMć p. Jan na Potoku Potocki, wojewoda bracławski, iż za strawione swoje na usłudze ojczyzny lata, wyniszczone fortuny, ciężkie więzienia, żadnego proportionatum dzielności swojej i odwadze nie odniósł wakansu, wniosą pilną instancyą IMć pp. posłowie nasi, aby cztery wioseczki puste i teraz dla inkursyej nieprzyjacielskiej inhabitabiles w kołomyjskim powiecie Hrynkowce i Królewszczyzna, a w trembowelskim Oryszkowce i Hadynkowce obrócone były w wieczność, ponieważ nie jest to novum emergens i takowa J. Kr. Mci i Rzptej non caret exemplo liberalitas.

34. Tenże IMć p. wojewoda bracławski, iż miasto nagrody i rekompensy od przeszłej JWIMć paniej Zuzanny z Jarmoliniec Korycińskiej, wojewodzinej rawskiej a teraźniejszej sczawińskiej starościnej łęczyckiej, dekretem infamiej jest onerowany a to, iż dóbr WIMć p. Pawła Potockiego, wojewodzica bracławskiego, rodzonego swego, dożywotnich, a IMci p. Stanisława Potockiego synowca swego dziedzicznych, in detentione moscovitica będących, ustąpić nie chciał, do szczęśliwego ich życia dotrzymując, a że ich teraz Bóg obydwóch wyswobodził, jako i przedtem Jej Mć ad male narrata dekret szkodzący famae IMć p. wojewodzica otrzymała, jeżeliby jakie artykuły honori aut fortunae in hac causa IMci p. wojewody szkodliwe z któregokolwiek województwa prodire miały, aby były irriti et inanes, pilne starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

35. Nieustającym kosztom i expensom na usłudze Rzptej WIMciów pp. Potockich chorążego i podstolego koronnych i to accessit, najcięższe detrimentum, że nieotarszy też z śmierci triumphalis senis JWIMci wojewody krakowskiego hetmana w. koronnego swojego i ojczyzny ojca musi oczy ich exedere fumans z popielisk amplae haereditatis favilla podhajeckiej, która że circa stativa castrensia była, musiała wszystkie te dobra redigere in cineres, przeto żeby ad instar beresteckiej tak szkody tej, jako i nieśmiertelnej sławy JW hetmana expensarum mediante liquidatione recompensam otrzymać mogli, interponent sedulam instantiam suam IMć pp. posłowie nasi.

36. Jako occasum nieznają nieśmiertelnej pamięci JW niegdy Mikołaja Potockiego, kasztelana krakowskiego, hetmana w. koronnego, dzielne w ojczyźnie trophea a także strat dwojakiego więzienia tego i ojczyźnie cladium mimo inszych, exortus est eius ex ossibus ultor WIMć p. Jakub Potocki, pisarz polny koronny, tłumacki etc. starosta. A że ustawicznemi przysługami swemi extennuavit fortunę swoją, aby starostwo spustoszone tłumackie obrócone mu było w wieczność, które proprio aere kupił i aukcya jemu pozwolona była pisarskiego jurgieltu, który dla szczupłego wojska bardzo zmniejszał, wniosą swoją IMć pp. instancyą.

37. Znaczną cierpi krzywdę chorągiew i kompania kozacka IMć p. Stefana Złoczowskiego, chorążego halickiego rotmistrza na ten czas J. Kr. Mci, iż mając od J. Kr. Mci list przypowiedny i od św. pamięci JWIMci p. wojewody krakowskiego przypowiedzianą służbę, dla pierwszego listu IMć p. chorążego czerniechowskiego na komissyej lwowskiej przeszłej zasług nieotrzymała, ale pro disjudicatione tej wątpliwości na sejm odesłana jest, aby tedy tej chorągwi, która żadnej okazyi wojennej nie opuściła zasługi z skarbu Rzptej zapłacane były, J. Kr. Mci i Rzptej upraszać będą IMć pp. posłowie nasi.

38. Skrypt IMci p. Wojciechowi Gołyńskiemu, cześnikowi czernichowskiemu, (który od dwudziestu już pięciu lat z konia przesiadając zdrowie swoje i fortunę na szańc niesie i dexteritate sua ziemi naszej w poselskich funkcyach laudabiliter służy), contra mentem Reipublicae ad archivum dany i wpisany in sublationem sinistrae opinionis aby był publice czytany IMć p. cześnikowi oddany albo simpliciter wieś Serebryja przywrócona, IMć pp. posłowie nasi za IMcią p. cześnikiem wniosą instancyą.

39. JW. niegdy Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego w. koronnego sukcessorowie, iż są ciężkimi aggrawowani długami, aby im dwakroć siedmdziesiąt tysięcy, które ś. p. JW. podskarbi in rem et commodum Reipublicae erogował, jako tego dokumentem są skarbowe rachunki, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

40. Ponieważ deductum est, iż satisfecit IMć p. Wojciech Wolanowski, poborca nasz halicki, skarbowi według taryfy 1661, aby mu kwit nieodwłocznie skarbowy wydany był, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

41. Skwadronu WJMć p. chorążego koronnego, iż nie oddana zasłużona płaca a niepłatnemi wojskami Rzpta o niechęć i nieżyczliwość u ludzi rycerskich przychodzi, aby bez żadnej odwłoki zapłata ich doszła, instabunt IMć pp. posłowie nasi. Merentur to zasługi ziemi naszej od IMci p. Jastrzębskiego, wojskiego i pisarza grodzkiego halickiego, oświadczone tak in functionibus poselstwa jako i w innych okazyach, aby wieś dzierżawy jego Kozina, przez wojsko J. Kr. Mci dla obrony Rzptej w tej wiosce zasadzające się i szczęśliwie Tatarów gromiące, de toto zrujnowana, aby post fata jego successoribus do lat piętnastu iure emphiteutico służyła, IMć pp. posłowie nasi swoją wniosą instancyą.

42. Pamiętne mając zasługi IMci p. Felicyana Ostrowskiego, skarbnika sanockiego, aby wieś jego Przewoziec funditus zniesiona iuri emphiteutico subjaceat i tem gaudeant sukcessorowie IMci, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

43. Napatrzywszy się oczy wielkich regimentarzów, jako IMć p. Kazimierz Łabęcki, chorąży roty usarskiej WIMć p. chorążego koronnego, mężnie zawsze krew swoją za ojczyznę ronił i brat rodzony rotmistrz J. Kr. Mci krwią swoją całość ojczyzny zapieczętował, aby wieś pusta Markusze w Ukrainie, o którą przez lat wiele sejmów brat jego staranie czynił, jemu in haereditatem obrócona była, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

44. Żałośną wniósł prośbę IMć p. Alexander Gruszecki, cześnik halicki, iż dla niepłatnej chorągwi swojej musiał dziedzictwo swoje przedać Chocimierz, że tedy dał chorągwi swej sześć tysięcy de suo, aby jemu to Respublica refundat, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

45. Ciż IMć pp. Gruszeccy mając leństwo w województwie czerniechowskiem zasłużonemu żołnierzowi nieboszczykowi IMć p. Bronisławowi Gruszeckiemu cześnikowi czerniechowskiemu ojcu swemu dane Chohly, Poloszkowice, aby mogli być tuti in hac possessione i daninie swojej, ponieważ i tej dystrybucyej, którą exulibus z sumy od cara IMci moskiewskiego danej omieszkali, wniosą instancyą IMć pp. posłowie nasi.

46. Non deseruit pola Marsowego emerita virtus IMć p. podczaszego, któremu aby pustynia Jabłonka pod Międzybożem obrócona była in ius haereditarium, instabunt serio IMć pp. posłowie nasi. Ogłoszona virtus IMć p. Pirosecego Balasioniego i katolika dobrego cultus romanae religionis, IMć p. Mikołaja Potockiego, generała podolskiego, ex thugurio scythicae servi-

tutis liberationis, który w swojej nacyej jest dobrym szlachcicem, aby comitem tot mentorum honorem otrzymał nobilitacyej, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

47. Iż wszystkie sprawy, które concernunt disquisitionem Reipublicae na walnych sejmach otrzymują swój osobliwy dekret, aby sprawa I. O. księżnej IMci p. Grizelliej na Zamościu Korybutowej Wiśniowieckiej, wojewodzinej ruskiej, z IMciami pp. Zamojskimi sądzona była ante omnia podług dawnego słowa od J. Kr. Mci, serio instabunt IMć pp. posłowie nasi.

48. Acerrime condolet ziemia nasza halicka, tym które się dzieją w pretensyach duchowych honorów ritus Graeci mięszaninom, zaczem J. Kr. Mć serio wejrzeć w to raczył, kto prior tempore aby był potior iure, tudzież, aby in repositione privilegiorum nie tylko potioritatis habeatur ratio, ale aby in futurum takim excessom i sanguinolentiae zabieżeć się się mogło, serio wniosą swoją do J. Kr. Mć IMć pp. posłowie prośbę (a ta collatio prior in personam IMci Ojca Józefa Szumlańskiego).

49. IMć OO. Franciszkanie haliccy iż egenissimi sunt et a bonis fortunae destituti, wniosą za nimi prośbę swoją do J. Kr. Mci IMć pp. posłowie nasi, aby im haereditatem wolno kupić za sześć tysięcy, servata constitutionis solennitate anni 1633.

50. Iż regimentowi książęcia IMci Michała Korybuta Wiszniowieckiego województwa ruskiego do tych czas nie jest oddana płaca, a to detrimentuje privatas barso fortunas książęcia IMci, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

51. Mając komiseracyą nad fortuną IMć p. Jarosza Koropatnickiego, podstolego podolskiego, którego non praemeditatum homicidium wprawiło w wieżę, aby in quantum componet cum partibus relaxationem legis publicae sessionis turris jako zasłużony i w rzemieśle rycerskiem i w poselskich fortunach nasz obywatel mógł otrzymać, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

52. A jako za jednym in turri będącym, za drugim, którego clementia divina ex servitute in libertatem juridicatum wyprowadziła, WIMcią p. Pawłem Potockim, wojewodzicem bracławskim, który solo amore patriae postpositis pollicitationibus Cara IMć Moskiewskiego swoją tu przyniósł głowę, aby życie swoje konsekrował ojczyźnie, wniosą instancyą swoją, aby primo vacanti post tot fortunae iniurias J. Kr. Mć albo proporcyonalną jaką sumą opatrzyć raczył.

53. Które to artykuły zgodnie w kole sejmiku naszego namówiwszy per amorem patriae zlecany IMciom pp. posłom naszym, aby pomniąc, że nam nietylko fide, honore conscientia siebie obstrixerunt, ale tacto pectore coram tremendis sacrosanctis altaribus iuramentum sunt executi, nic nad contenta instrukcyej nie domyślali się i zjechawszy się koniecznie przed sejmem, cokolwiek publicum tylko statum et conservationem onego promowowali. In quorum fidem WIMci p. marszałkowi podpisać przy pieczęci i ad acta podać zleciliśmy. Działo się w kościele farskim halickim dnia 29 Julii 1668. Paweł Potocki, marszałek na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 165 p. 1234—1254.

151.

W Świerzu 14 sierpnia 1668.

Uniwersał kasztelana halickiego.

1. Jaśnie Wielmożnym Wielmożnym a m. w. m. pp. i braciej przy zalecaniu usług moich braterskich czynimy wiadomo tak powiatowi halickiemu, trembowelskiemu jako i kołomyjskiemu, iż na sejmiku przeszłym IchMć pp. bracia uchwalili popis pro prima Septembris zaczemeśmy miejsca nie naznaczyli do skupienia się, tedy między Bołszowcem a Haliczem na tej stronie, gdzie karczma halicka, ex officio meo naznaczam. Tamże się skupiwszy, nie będzieli się miejsce

WM pp. i braciej podobało, wolno będzie gdzie miejsce opatrzywszy ruszyć się na sposobniejsze dla paszy, a ja, da P. Bóg, w sobotę, jeżeli mi P. Bóg zdrowia użyczy, summo mane do usług WMć mm. pp. i braciej przybyć nie omieszkam. A ten popis dependet ab officio terrestri Haliciensi. Tedy, aby wcześnie bez omieszkania IchMć pp. przybyć raczyli, upraszam. A na ten czas powolność usług moich w łaskę WMć pp. i braciej oddawszy ten uniwersał kazałem do ksiąg grodzkich halickich i trembowelskich dla lepszej pewności podać, a sam zostawam WMć pp. i braciej całe życzliwym bratem i powolnym sługą. W Swierzu 14 Augusti 1668. Alexander Cetner, kasztelan halicki mp.

2. Et in continenti ministerialis regni generalis nlis. Sebastianus Czechowski de Trembowla officio praesenti notus palam libereque recognovit se suprascriptas literas universales mfci. Alexandri Cetner, castellani Haliciensis designationem loci in conventu particulari Haliciensi de expeditione generali bellica laudatam ex mandato officii praesentis tam in castro quam in circulo civitatis Trembovliensis in praesentia diversiae conditionis hominum publicasse ad notitiam omnium deduxisse, de quo praesens relatio. Ex actis castr. capit. Tremb. extraditum.

3. A ponieważ wyprawiliśmy de medio braciej naszych IchMć pp. obywatelów powiatu trembowelskiego posłów dwóch do IMci p. kasztelana halickiego jako direktora naszego z listami i instrukcyą takową, że nie rychło wysłany jest ten uniwersał do grodu trembowelskiego tak prędko stawić się na popis, pro die prima Septembris, rzecz nie można i nie podobna, zaczem raczcie się panowie i bracia zatrzymać i nie trudzić pro eadem die prima Septembris, póki deklaracya nie będzie od IMci p. kasztelana i wszystkich IchMciów pp. obywatelów ziemi halickiej, którą to deklaracyą otrzymawszy IMć p. rotmistrz nasz osobnym uniwersałem swoim obeszle Wciów nn. w. m. pp. i braciej, obdestynując na który dzień i które miejsce zjechać się na popis potrzeba.

Castr. Tremb. Rel. 141 p. 616—618. Sam uniwersał w castr. Hal. 165 p. 1389—90.

152.

Trembowla, 31 sierpnia 1668.

Manifestacya szlachty trembowelskiej z powodu okazowania.

Actum in castro Trembovliensi feria sexta post festum Decollationis sancti Ioannis Baptistae proxima anno Domini 1668.

Ad officium et acta praesentia Trembovliensia personaliter venientes generosi Nicolaus Baworowski, rothmagister incolarum districtus Trembovliensis, Andreas Błazowski pocillator Podoliae, Ioannes Martinus de Ziemlice Bogusz dapifer Nouogrodensis, Hieronimus Kawiecki venator Haliciensis, Joannes Jemielity, Stanislaus Kosmider Bielicki, Procopius Ludzicki pincerna Chelmensis, Albertus Gzowski, Stanislaus Mysłowski, Andreas Błazowski, Ioannes Dziewlowski, Iacobus Poklękowski, Nicolaus Starnawski, Iacobus Łabenski, suo et aliorum totius districtus Trembovliensis incolarum nomine manifestationem fecerunt. Quia cum omnis rebellio iuris ex sola procedit temeritate et laudorum conventuum quorumvis atque literarum universalium in vim boni publici editarum levipensione, legalis vero et debita indemnitatis praecustoditio unicuique civium regni licita et iure non prohibita pro temeritate et levipensione iudicatorum et laudorum atque universalium censeri nequit, quapropter iidem manifestantes indemnitati et integritati rerum suarum consulendo et providendo praesentibus declaravit (sic), quia ipsi uti obsequentes patriae cives sine ullo respectu moderando publicae per incursiones hostiles calamitati, praecipue vero districtum praesentem Trembovliensem efficientis, parati sunt et parati erant iuxta literas univer-

sales illustris et magnifici Alexandri Cetner, castellani Haliciensis, die prima Septembris in locum delectui atque descriptioni incolarum pro expeditione generali bellica paratorum, per recentes literas mfci castellani Haliciensis inter Halicz et Bolszowiec assignatis in personis suis cum apparatu bellico comparere, turmamque equestrem solito more, prout decet equestri ordini, sistere, verum quoniam praeposteri de literis universalibus praenotati illustris. ac mfci. castellani haliciensis eo nomine editis, modo die hesterna, hoc est feria quinta in crastino festi Decollationis sancti Ioannis Baptistae tertia die ante descriptionem ad acta praesentia castrensia capitanealia Trembovliensia per oblatam porrectis notitiam acceperunt et adinvenerunt, ideo pro termino praefixo ob tantam impossibilitatem et eiusmodi praeposteram notitiam nullatenus comparere possunt si quidem literae universales mfci castellani Haliciensis remoratae tarde ad castrum praesens districtumque Trembovliensem tempore supra expresso sunt transmissae. Racione quorum omnium praecipue vero die tarda et praepostera literarum universalium ad castrum Trembovliense transmissione supra scripti manifestantes in confinio resident ferme exules, praecavendo indemnitati suae, ne quid inde detrimenti patiantur, iterum atque iterum contra officium castrense Haliciense manifestationem hanc fecerunt, offerendo se nihilominus alio tempore iuxta declarationem memorati illustris et mfci. castellani Haliciensis et omnium illustrium mfcorum. et gsorum. terrae Haliciensis equestris ordinis incolarum pro eiusmodi delectu atque descriptione conventu et laudo particulari terrestri Haliciensi satisfacturum in quantum opitulante numine tranquilliora hostibus vacua permiserint tempora.

Castr. Tremb. Rel. 141 p. 620—621.

153.

Halicz, 11 września 1668.

Protestacya z powodu zerwanego sejmiku deputackiego halickiego.

1. Actum in castro Haliciensi feria tertia post festum Nativ. B. Virg. Mariae proxima Anno Domini 1668.

2. Ad officium et acta praesentia castr. capit. Halic. personaliter veniens magnificus Nicolaus a Truskolassy Truskolaski Succamerarius terrae halic. hanc solennem coram praesenti officio fecit manifestationem, quod cum pro solita electionis die videlicet feria secunda post festum Nativitatis Beatae Mariae Virginis proxima pro electione Iudicis deputati ad iudicia regni tribunalitia generalia in frequentia nobilitatis ad civitatem Haliciensem convenisset ibidemque in medio sui gsum. Petrum Felicianum Thelephus ad munus marschalcatus cum nobilitate surrogassent, extunc idem gsus. Telephus autoritate marschalcatus abusus electionem iudicis deputati, in qua gsus. Stanislaus Głowiński iudex terrae Haliciensis et pluralitate votorum et per omnium consensum candidatorum, qui suffragiis suis eidem gso. iudici cesserunt electionem eandem iam paratam per renitentiam sui publicare concludere et candidationem extradere noluit, immo conventionem eandem sua solita interturbatione postpositis maximis intervenientibus petitis et rationibus generosorum incolarum terrae nostrae Haliciensis immo eisdem non provisis conclusum conventum dirimuit, de quo tam suo quam nobilitatis totius infrasubscriptionibus suis ad id confirmantibus nomine protestatus est. Mikołaj Truskolaski podkomorzy ziemi halickiej. Georgius de Mrozowice Mrozowicki notarius terr. Haliciensis S. R. M. secretarius; Ioannes Kurdwanowski vicecapitaneus et iudex castrensis capitanealis Haliciensis, Nicolaus a Kunaszow Kunaszowski Camerarius terr. Haliciensis secretarius S. R. M. et iudex deputatus terrae Haliciensis fisci mp; Mikołaj Bartkowski komornik ziemi halickiej, Jan Stanisław Jastrzębski wojsk

pisarz grodzki halicki; Petrus Mysliszewski iudex deputatus Haliciensis fisci; Albertus Wolanowski vicecapitaneus castrensis Trebovliensis, Felicianus Ostrowski de Ostrow thezaurarius terrae Sanocensis et iudex deputatus terr. Haliciensis; Constantinus Wyszyński iudex deputatus terrae Haliciensis. Iudiciorum tribunalitiorum causarum fisci. Szymon Truszowski, Jan Kmita ręką swą.

Castr. Hal. Rel. 165 p. 1544—1546.

154.

Halicz, 28 września 1668.

Protestacya z powodu zerwanego sejmiku deputackiego halickiego.

1. Actum in castro Leopoliensi feria sexta pridie f. S. Michaelis archangeli anno Domini 1668.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens generosus Basilius Ołyński, incola terrae Haliciensis suo et generosorum Petri Stanislai in Hrusz, Kuropatwa et Valentini Kalinowski, inhaerendo eorundem protestationi in crastino diei electionis actus eligendi deputati de non electo deputato ob discordantiam candidatorum et aliorum nobilium terrae Haliciensis factae, coram actis castrensibus capitanealibus Haliciensibus in et contra magnificum Nicolaum Truskolaski subcammerarium Haliciensem in principalem nobilitatis et custodem legum publicarum, tum et generosos Georgium Mrozowicki notarium terr. Haliciensem secretarium S. R. M., Ioannem Kurdwanowski vicapitaneum castrensem capitanealem Haliciensem, Nicolaum Kunaszowski camerarium actorum terrestrium secretarium S. R. M. Nicolaum Bratkowski camerarium actorum terrestrium, Simonem Tuszowski, Ioannem Stanislaum Jastrzębski tribunum et notarium castr. capit. Haliciensem, Petrum Miśliszewski, Albertum Wolanowski vicecapitaneum castr. cap. Trebovliensem, Felicianum Ostrowski thezaurarium Sanocensem, Constantinum Wyszyński, Ioannem Kmita et quidem contra magnificum succamerarium Haliciensem ratione per illum manifestationis inductionis, quasi generosus Petrus Telephus, protunc ad actum illum electus marschalcus existens, conventum particulare Haliciense electionis deputati disrumperet, electo deputato qui nullatenus stetit electus eadem manifestatione ad instar attestationis facta generosi Stanislai Głowiński iudicis terrae Haliciensis posessionem in terra Haliciensi non habentis in deputatum quasi electi approbationis, quod nunquam in verum natura fuit, contra vero prefatos generosos subscribendos manifestantes ratione per illos consensionis super eiusmodi manifestationem conventu particulari Haliciensi disruptionis in crastino diei.

3. Quo tali suo progressu libertas nobilium et vox libera opprimitur et deputatus esse nequit nisi bene possessionatus et incola terrae Haliciensis, generosus vero iudex terrae Haliciensis post exemptionem sui nulla habet bona in terra Haliciensi atque unanimi vocum concordia deputatus eligendus nemine contradicente et libera voce esse debet; ad haec quod non nisi unius diei sit actus, idcirco praecavendo huic inconvenientiae hoc in passu tam maximae iterato manifestatur.

Castr. Rel. Leop. 420 p. 1921—23.

155.

Halicz, 8 października 1668.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, obywatele ziemi halickiej na sejmik halicki pro die octava Octobris za uniwersałem JO. prymasa księdza arcybiskupa gnieźnieńskiego pod interregnum zgromadzeni, takowe sobie do porządku domowego laudum uchwaliliśmy [1].

2. A naprzód, co się tknie bezpieczeństwa domowego, aby się gwałty i wiolencye nie działy między ludźmi żadne, a w pokoju swym się każdy kontentując każdy zostawał, idąc exemplo majorum reassumowaliśmy kaptur tak dawniejszych interregna po Auguście jako i inszych po nim następujących konfederacyi verbo nobili et militari się obligując sobie, że to, co w nich opisane jest, exequi gotowiśmy, i ktoby jawnie gverras zaczynać chciał, onego persequi gotowiśmy. A że bez sądów takowe licencye nie mogą być pohamowane, postanowiliśmy sądy kapturowe, które się tu ordynować będą w Haliczu, do których użyliśmy i obraliśmy IMciów dwunastu ze trzech powiatów halickiego, trembowelskiego, kołomyjskiego, t. j. WIMć p. Mikołaja z Granowa na Brzeżanach Sieniawskiego, chorążego koronnego radomskiego etc. starostę, IMć p. Mikołaja na Martynowie Truskolaskiego podkomorzego, IMć p. Stefana na Złocimirzu Złoczowskiego chorążego, IMć p. Stanisława na Młyniszczach Głowińskiego sędziego ziemie halickiej, IMć p. Dominika na Bohorodczanach Potockiego kasztelana krakowskiego, IMć p. Jerzego na Sarnkach Mrozowickiego pisarza, urzędników ziemi halickiej, IMć p. Wojciecha Golińskiego na Petlikowcach cześnika czerniechowskiego, IMć p. Felicyana na Babinie Ostrowskiego skarbnika sanockiego, IMć p. Jana na Tołstobabach Kurdwanowskiego podstarościego grodzkiego halickiego, IMć p. Piotra na Pniowiu Kuropatwę, IMć p. Mikołaja na Baworowie Baworowskiego, IMć p. Walentego na Kamionkach Kalinowskiego, którzy IMość zszedłszy się na miejsce do sądów odprawowania obrane, przysięgę rotę trybunałom koronnym opisaną odprawiwszy przy JWIMci p. wojewodzie kijowskim staroście halickim [2] sądy zaczną i obwołać one i wszelką securitatem każą.

3. Co się zaś tknie securitatem ab extra, tej, iż inakszym nie mogliśmy i nie możemy subvenire sposobem, tylko oppositione pectorum suorum, zleciliśmy WIMci p. kasztelanowi halickiemu, aby IMć, gdyby jakie intervenire pericula miały a czasby propulsandorum był sposobny, według przepomożenia sił naszych pospolitem ruszeniem stanąć, za uniwersałem IMci pod Halicz na czas naznaczony kupić się do rotmistrzów swoich, i to, co ex re et occassione na onczas namówimy czynić animo, to zniósszy się z IMciami pp. bracią wyszyńskiego sejmiku obywatelami województw [3] górniejszych jedno z IMciami trzymać przyrzekamy i obowiązujemy się.

4. A żeby potrzebującym pod ten czas facilis był do akt aditus, tedy akta tak ziemskie jako i grodzkie aby były ex nunc dla wszelakiej suscepty otworzone, postanawiamy, a pozwy pod pieczęcią ziemską na sądy kapturowe wydawane, na których sądach o chłopy zbiegłe pod ten czas interregni, jeśliby jeden drugiemu nie chciał, wydać sądzić się mają, do tych sądów nie przyjmując o chłopy dawno zaczętych procesów, a wczas [4] jeśliby strona pozwana na inkwizycyą się zabierała, ma być pozwolona et poena iniustae evocationis arbitraria skazana.

5. O taryfie podymnego teraźniejszego aby wszystkim constare mogło, mają tak prześli pp. poborcy jako i teraźniejsi regestra ich do grodu podać. A że urodzony p. Wojciech Wola-

[1] Uniwersał kasztelana, zwołujący sejmik datowany z Knihinicz 4 paźdz. C. Hal. 165 p. 1654—55.
[2] Jędrzej Potocki.
[3] T. ziem tamtejszych górniejszych.
[4] H. o czas.

nowski, podstarości grodzki trembowelski, poborca podymnych dwudziestu sześciu, jako przedtem w trybunale skarbowym tak i w kole naszem oddał rachunek, z których podymnych nad expensa w kole naszem przyjęte, t. j. ze dwudziestu[1] podymnych zł. trzysta ośmnaście z podymnych zaś drugą razą sześciu wydanych według likwidowanego generalnego porachowania przez sąd skarbowy regestru restat u niego nad wydatek chorągwiom zł. tysiąc dwadzieścia i jeden tam in paratis quam in retentis, te tedy obiedwie reszty do dalszych rachunków o teraźniejsze dziewięć[2] podymnych, które na zapłatę tych ćwierci currit, w sądzie kapturowym rachunek czynić i sprawić się powinien będzie, odkładamy. Także i wszystkim retentorom lubo z nowych processów lubo z dawna na skarbowych sądach zaczętych a nieskończonych in termino conservato zostających, tam termin sine adcitatione prefigujemy i naznaczamy.

6. A że na teraźniejszym sejmiku na wybieranie czopowego i prasołki w ziemi naszej zgodzić eśmy się nie mogli, tedy lubo uniwersały wyszły pewne do miast na konnotowanie onego, nie powinno to oboje być wybierane, i owszem, ktoby się ważył prasołkę wybierać i goście przemijające sub praetextu prasołki aggrawować albo kwity jakie dawać, czego IMć pp. obywatele w dobrach swoich przestrzegać mają, takowy każdy w sądzie kapturowym odpowiadać powinien będzie. A kwitów na nie po przeszłym sejmiku electionis deputatów na różnych miejscach, przez IMć p. Bartkowskiego, komornika ziemi halickiej, wydanych, powinna być ratio na sądach kapturowych indukowana.

7. Więc że pomieniony p. poborca podał nam w rachunku kwit skarbowy za asygnacyą wydanych dwunastu set zł. chorągwi IMć p. Dynofa starosty Kosierzyńskiego, która płaca z tego dwudziestu podymnego przezeń wybranego nie należała, ale ją skarb do dwudziestu czworga podymnego u nas wrachował, tedy ma przypozwać IMć p. poborca przeszłego do sądów kapturowych poborcę i tam się około tego porachować, aby to ziemi nie ginęło, mediante decreto capturali.

8. A że IMć p. skarbnik sanocki, administrator przeszłego czopowego deduxit w kole naszem wybranych za rok półosma tysiąca zł. a za ćwierć półtrzecia; które na różne wydatki iuxta lauda anteriora erogował, z czego dostateczny dał rachunek expensarum, których ukazał 8.070 zł. a in paratis et retentis zostaje się przy nim zł. 2.230, tedy tę resztę tak dysponujemy: IMć p. Kuropatwie na reparacyą fortecy pniowskiej zł. 1.000, p. Skarzyńskiemu więźniowi zł. 300, IMć p. cześnikowi czerniechowskiemu jako komisarzowi za to pół roka, co teraz currit, zł. 930[3], które gdy IMć za kwitami IMć wypłaci, już sobie ziemia nie ma nic do IMci pretendować i owszem go z tej administracyej uwalnia i kwituje. Które to laudum nasze, ręką IMci p. marszałka podpisane, do akt ziemskich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia ósmego Octobris tysiąc sześć set sześćdziesiątego ósmego roku. Stanisław Głowiński, sędzia ziemski marszałek na ten czas koła rycerskiego.

Terr. Hal. Rel. 91 p. 111—114. Castr. Tremb. Rel. 141 p. 779—782. Castr. Tremb. Fragm. 229 p. 209—211.

156.

Halicz, 8 października 1668.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

Instrukcya WIMciom pp. Pawłowi Potockiemu, wojewodzicowi bracławskiemu, Janowi Cetnerowi staroście Szczurowieckiemu, Jendrzejowi Gołuchowskiemu miecznikowi sanockiemu, Gabryelowi Zaklice Wolskiemu majorowi wojska koronnego, Marcinowi Ubyszowi, Krzysztofowi Skarbkowi, posłom ziemie halickiej z sejmiku dana ósmego Octobra według uniwersału JO. książęcia IMci i prymasa regni po abdykacyej państwa króla IMci złożonego, dana.

[1] H. dwudziestu sześciu. [2] T. sześć. [3] H. zł. 130 dał.

2. Po tak ciężkich w Królestwie naszem paroksyzmach, kiedy przez lat dwadzieścia w niej się odprawiających wojnach do tak wielkiej przyszło ruiny, że sobie ledwo podobną najjaśniejszy Jan Kazimierz król tot belli aufractibus w zdrowiu i siłach swoich attritus koronę z głowy swojej inaudito exemplo zdjąwszy onemu abdykował, ojczyznę in medio hostium zostawił, w ten czas wziąwszy przed się Pana Zastępów i niezhołdowanej jego mocy protekcyą i Przenachwalebniejszej Boga-Rodzicielki Maryej osobliwej Królestwa tego patronki przyczynę, przychodzi nam samym o sobie radzić, mając to sobie za pierwszy szczęścia naszego ingres, gdy to regiment osierociałej bez pana ojczyzny naszej przychodzi do JO. książęcia IMci arcybiskupa gnieźnieńskiego prymasa naszego, upewnieni będąc, że za gorącymi modlitwami kapłanów Bożych i za zdrową a zgodliwą IMciów pp. senatorów radą, do czego i my omni cura et studio dopomóc chcemy, kiedykolwiek ojczyzna nasza fatis faventioribus do szczęśliwego przypłynie portu, podziękują, przeto IMć pp. posłowie nasi książęciu IMci prymasowi za to usilnego około dobra Rzptej pieczołowanie o całości jej oświadczone staranie przez listy uniwersalne deklarowane upraszać będą, aby książę IMć w dalszym zawodzie ku dobru pospolitemu nie ustawał.

3. A widząc nie ustające in promovendo bono publico JWIMć p. marszałka i hetmana koronnego zelum, nie tylko za to IMć pp. posłowie podziękują, ale też w dalszej od wszystkiej Rzptej ku IMci wdzięczności imieniem naszem upewnią.

4. Co zaś należy securitatem ojczyzny ab intra, te postanowieniem sądów kapturowych i obraniem na nie sędziów, ab extra zaś pospolitem ruszeniem, ponieważ vires nostrae do zaciągów żołnierza non sufficiunt, warowaliśmy, iżeśmy o to osobliwe laudum uczynili, opowiedzą i o jego approbacyą IMć pp. posłowie nasi postarają się.

5. Stipendia emerita chorągwiom do ziemi naszej ordynowanym, aby dochodziły opowiedzą w tem sedulitatem nostram, że dochodzić i na przyszłe ćwierci będą, o czem na przyszłym sejmiku predelekcyjnym namowę sobie i modum contribuendi zostawujemy, z tym dokładem, aby nam IMć pp. posłowie in intermedio tempore przynieśli, na którym i relatio nam gestorum na konwokacyej tej dadzą i dalszą securitatem providere zechcemy.

6. Konwokacya ta, iż periculum in mora, aby się więcej nad niedziel dwie nie odprawowała identidem IMć pp. posłowie nasi inculcalbunt ani do prywatnych konsultacyi po dwóch niedzielach przystąpią, złożenie elekcyej króla nowego jego naprędzej urgendo.

7. Pensia królowi IMci ad vitae ipsius tempora przez Rzptą przyobiecana aby dochodziła, IMć pp. posłowie nasi, zniósszy się z IMciami drugimi, providebunt, znak wdzięczności na przykład innym narodom oświadczając. Wielkiej snać jest, jako fert fama publica, w skarbie koronnym disordo i klejnotów koronnych ujma, dlatego aby przeszły IMć p. podskarbi koronny teraźniejszemu one przy komisarzach Rzptej oddał, upomnią się IMć pp. posłowie.

8. Długi króla IMci, które nam toties inculcantur wojną domową erogowane aby były likwidowane, które stipendia są wojsku Rzptej wypłacone i na trybunale lwowskim w zapłatę przyjęte; do prywatnych zaś largicyej płacenia niedadzą się IMć pp. posłowie nasi pociągnąć, to mając na pamięci, aby dług IMć pp. Daniłowiczów sukcessorów WIMć p. podskarbiego koronnego, przez św. p. króla Władysława zaciągniony był wypłacony, lubo z tej sumy lubo z prowizyi króla IMć pozwolony.

9. Terruit nas listem swoim I. przewielebny ksiądz prymas o wzięciu przez księcia IMć kurfirszta fortecy Drahimskiej, jakoby to się miało stać za konsenzem tenutarii, co że nam aliter constat, że i paktom Oliwskim niedosyć się przez książęcia stało, i Drahim magis vi quam iure attakowany, inibunt rationes pp. posłowie nasi z inszymi pp. posłami województw, ne quid detrimenti Respublica przez to patiatur, a praesidia z Elbląga i Malborka cudzoziemskie aby były sprowadzone i wojskiem koronnem presidiowane, przysięga tak od officyerów jako i miast fidelitatis odebrana, cavebunt.

10. Upominki Tatarskie że dotąd nie oddane, będą się przyczyny pytać IMć pp. posłowie, gdzie się ordynowane na to od Rzptej pieniądze przez IMć p. podskarbiego przeszłego podzieli, a mianowicie żydowskie pogłówne, które huic necessitati miało sufficere i providebunt, zniósszy się z IMć p. podskarbim teraźniejszym, aby tedy... jak najprędzej odprawiony był.

11. Podatki aby miały być pozwolone, ponieważ poddani nasi co ćwierć roku podatkować na wojsko muszą, niebaczym i potrzeby aby miały być pozwolone, atoli w czem praevia od pp. posłów z konwokacyej przyszłej informatione to co będzie boni publici zgody spólnej nie odbieżymy.

12. Uważając prace IMci księdza prymasa naszego podczas ten interregni w odprawowaniu Reipublicae negotiorum providebunt IMć pp. posłowie nasi socios laboris tak z senatu jako i z koła poselskiego komisarzów do boku IMć do odprawowania wszelkich audyencyej i funkcyej Rzptej.

13. Złą monetę, jako jakim pożarem jawno każdemu zrujnowana jest Rzpta nasza, przeto aby mennice zamknione były tak Boratyniego jako i Tymphowe, constabunt IMć pp. posłowie i o lepszej zniosą się, będzieli czas, cum ordinibus regni.

14. Dobra stołu króla IMci na opatrzenie potrzeb Rzptej i expensa extraordynaryjne aby były ex nunc przez IMć p. podskarbiego odebrane, także in futurum wakansy przypadające, z czego IMć dabit potem rationem Rzptej.

15. A że wielka waryacya stała się w konstytucyach za marszałkostwa IMć p. Kotowicza, pisarza w. litewskiego, które bez wiadomości in Volumen legum weszły, tedy to na elekcyej przyszłej coram formato iudicio powinien się sprawić aby był sądzony, urgebunt IMć pp. posłowie.

16. Pytać się też będą pp. posłowie pilno, jeśli pieczęci koronne są obiedwie potłuczone, jako zwyczaj Rzptej sub interregno.

17. Dla przyjmowania wszelakich zapisów jako i protestacyej i wszelakich inszych acta tak ziemskie jako i grodzkie otwieramy ex nunc po skończeniu sejmiku, czego racyą IMć pp. posłowie nasi jeśli insze województwa providebunt nie zapomną.

18. A że sądy ordynaryjne ziemskie i grodzkie wakują pod ten czas a o chłopach, jako to na pograniczu, warowaliśmy sobie celerem processum, tedy i o te w sądzie kapturowym pod ten czas interregni o zbiegłe forum zachowujemy, wyjąwszy tych processów, które się już zaczęły in iudiciis ordinariis owych nie przepuszczając, o czem opowiedzą IMć pp. posłowie nasi.

19. I tego nie przepomną IMć pp. posłowie nasi, aby Rzptej opowiedzieli, żeśmy wyprawili posła do Wołoch tak o zabory jako też o te wiolencye, które ab utraque zachodzą w pograniczu z hospodarem IMć expostulabunt i żeby komissya ta przeszłego sejmu, ponieważ nie doszła, reassumowna była, instabunt, bo ex parvis initiis mogą oriri wielkie do wojny okazye.

20. Insistendo legi antiquae o posyłaniu posła na sejmik wiśnieński uprosiliśmy IMć p. Krzysztofa Skarbka oraz obranego i na sejm convocationis posła, który fraterne expostulabit, aby ab hoc onere posyłania na tamtejszy sejmik byliśmy zwolnieni a ten da rationes, dlaczego do tego obligu stringi nie możemy.

21. Tenże zniesie się z IMć pp. bracią sejmiku wiszniеńskiego, aby resident województwa Ruskiego ad quaevis consilia Izbie księdza prymasa był deputowany. Oświadczy też tenże IMć p. poseł nasz, iż jako antiquae legis nos circumscripserunt termini, tak i teraz unum idemque z IM pp. i bracią sentire chcemy et ad quasvis periculorum repellendas occasiones spólnie z IMcią trzymać i czynić chcemy i deklarujemy za obwieszczeniem przez JWIMć p. wojewodę ruskiego, o czem IMciom pp. posłom naszym obranym znosić się zlecamy, którą to naszą instrukcyą IMciom pp. posłom przez nas namówionym IMci p. marszałkowi naszemu, ręką własną podpisawszy, do akt ziemskich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia ósmego października roku pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiątego ósmego. Stanisław Głowiński, sędzia ziemski i marszałek koła rycerskiego na ten czas.

Terr. Hal. In. et Rel. 91. p. 6—10.

157.

Halicz, 22 stycznia 1669.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego na sejmik relationis IMciów pp. posłów ziemie naszej z konwokacyej pro die vigesima secunda Januarii zgromadzeni, wziąwszy in trutinam generalną konfederacyą et exorbitancye, nie tylko te, które ad praesens mogły być, ale pilne mając konsyderacye i na przyszłe, któreby pod ten czas mogły evenire, spólnym konsenzem i umową braterską praesenti laudo naznaczamy sobie sejmik oraz i popis generalny pospolitego ruszenia pro die decima octava Martii ab actu dzisiejszej sessyej naszej i na ten czas obebrania posłów na przyszłą, da Bóg, elekcyą pana i umowę wszystkich desideriorum ziemie naszej.

2. A teraz stosując się do pozwolenia wszech stanów Rzptej na przeszłej konwokacyej cztery pobory wydać z ziemie naszej pozwalamy, cum ea praecautione, in quantum skoro byłby odebrany i prewidowany ludźmi, które pieniądze czworga poborów powinien będzie IMć p. poborca cum consensu braciej ludziom tym na presidium kijowskie idącym wydać. In quantum zaś ludzie na presidium Kijowa nie byli wyprawieni, tedy tych pieniędzy IMć p. poborca ziemi naszej za żadną asygnacyą wydać nie powinien, ale przy sobie do dalszej naszej dyspozycyej zatrzymać. A do wybrania tych poborów uprosiliśmy IMć p. Konstantego Wyszyńskiego pozwoliwszy IMci praesenti laudo od kwitu po groszy ośmnaście et stringendo IMci, aby żadnych depaktacyi subkolektorowie nie czynili.

3. A te pobory mają być wydawane podług kwitów i regestrów IMć p. Rusieckiego, skarbnika ziemie halickiej a die ultima Februarii ad diem decimam octavam Martii inclusive. A in quantumby dotąd regestra IMć p. Rusieckiego niebyły ad acta podane, praesenti laudo obowiązujemy IMci, aby je ad acticandum podał.

4. A że eo zelo pietatis et cultus divini promovendi na blisko przeszłych sejmikach mutuo consensu wszystkich braci jest ordynowane jedno podymne na wystawienie kościoła farskiego halickiego, na którem to miejscu wszystkie solennitates consulendo bono publico przez nas expediuntur, tedy i praesenti laudo zezwalamy, aby IMć p. Wojciech Wolanowski, podstarości grodzki trembowelski a egzaktor tego podymnego toż podymne jedno raz pozwolone na pomieniony kościół do rąk IMć p. Stanisława Jastrzębskiego wojskiego ziemskiego i pisarza grodzkiego halickiego oddał. A IMć p. Wojski tej sumy, t. j. trzech tysięcy siedmset czterdzieście i czterech zł. i groszy 15 nie na insze potrzeby tylko szczególnie na materye do wystawienia kościoła erogować i kalkulacyą erogowanej sumy w kole braterskim uczynić będzie powinien.

5. Chorągwie które są ordynowane na zapłatę do ziemi halickiej, że za ćwierć przeszłą dotąd nie odebrali w ziemi naszej należytych stipendia, osobliwie chorągiew IMć p. chorążego nadwornego koronnego i IMć p. Grzegorza Pilawskiego, któreto chorągwie od JWIMci p. marszałka i hetmana w. koronnego attestacye otrzymać powinne będą, jako zostają in obsequio Rzptej et contra eandem Rempublicam jako nihil moliuntur. A za pokazaniem takiej attestacyej IMć p. poborca za konsenzem IMć p. komisarza ziemie naszej halickiej należyte stipendia wyżej mianowanym chorągwiom wyliczyć powinien będzie.

6. Osobliwy respekt mając meritorum funkcyej IMć p. Wojciecha Gołyńskiego, cześnika czerniechowskiego a komisarza ziemie naszej halickiej za oświadczony candor usług IMci tejże ziemi gratitudinis ergo zł. tysiąc ex retentis podymnego u IMć p. poborcy naszego za asygnacyą IMć p. marszałka koła naszego naznaczamy.

7. Czopowe i prasołka lege et concessione publica ziemie naszej halickiej naznaczone a dotąd że jeszcze vacant, tedy do przyszłego, da Bóg, sejmiku, dla umówienia między sobą i postanowienia administracyej, zachowujemy.

8. Desideria do nas doniesione osobliwie najjaśniejszego Jana Kazimierza przeszłego polskiego a teraźniejszego króla IMć szwedzkiego, także od JO. księżnej IMci Wiśniowieckiej wojewodziny ruskiej, jako i IMć p. wojewodzica sendomierskiego także IMci p. kasztelana czerniechowskiego, także i OO. Franciszkanów halickich u Św. Stanisława mieszkających, do przyszłego da Bóg sejmiku in toto zachowujemy. Co wszystko unanimi consensu między sobą postanowiwszy i to laudum nasze ręką IMć p. marszałka naszego podpisane do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia dwudziestego wtórego stycznia roku pańskiego tysiącznego sześćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego. Piotr Stanisław Kuropatwa, marszałek na ten czas koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 166 p. 90—92; Castr. Tremb. Rel. 141 p. 948—951.

158.

Halicz, 22 marca 1669.

Protestacye z powodu zerwanego sejmiku.

1. Actum in castro Haliciensi feria sexta post dominicam Reminiscere quadragesimalem proxima anno Domini 1669.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensa personaliter veniens illustris et magnif. Nicolaus a Granow Sieniawski, vexillifer regni Radomiensis capitaneus iudiciorum capturalium terrae Haliciensis nec non conventus particularis praesenti hebdomada sese agitantis marschalcus, suo et conventus nomine contra generosum Felicianum Telephus, palatinatus Podoliae pro futura eleccione serenissimi regis Varsaviensi nuncium electum manifestatus et protestatus est in eo. Quia ille contra prescriptum Generalis Confoederationis Varsaviensis et totius nobilitatis terrae Haliciensis feria secunda proxima inchoatum, per aliquot dies usque ad diem hodiernam agitatum, cum magno praeiudicio libertatum et vindicandarum exorbitantiarum exilio disrumpere, contradiccione indebita legibus regni non consentaneai immo in toto contraria, disrumpere, proceres et incolas terrae Haliciensis consiliis supra omnia comitia quam necessariis statum publicum et conservationem conficientibus orbare, prout latior debuit dari copia, quae ob recessum suprascriptorum protestantium non est porrecta neque eciam in acta praesentia inducenda neque ex actis extradenda erat, sed tamen ob complecionem actorum haec protestatio in acta eadem est inducta. Nicolaus a Granow Sieniawski, vexillifer regni, marschalcus terrae Haliciensis uti marschalcus nobilitatis. Jacobus Potocki, notarius campestris regni. Mikołaj Truskolaski, podkomorzy ziemi halickiej. Ad instantiam amicorum recessi a manifestatione, Iacobus Potocki, notarius campestris regni. Ego quoque recedo ab anteriori manifestatione, Nicolaus a Granow Sieniawski. Et ego succamerarius terrae haliciensis recedo a superiori manifestatione.

3. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens illustris et magnf. Nicolaus a Granow Sieniawski, vexillifer regni terrae Haliciensis iudiciorum capturalium et conventus particularis Haliciensis marschalcus, ex comissione nobilitatis nomine manifestatus et protestatus est in eo. Quod, quandoquidem conventus particularis Haliciensis eligendorum nuntiorum et deputatorum pro futura electione expediendorum sit disruptus, ut ex praesenti conventione terrigenarum Haliciensium intuitu alicuius praesumptionis nemo audeat sub titulo nuntii aut deputati functionem nuntii repraesentare et contra praescriptum legum nuncios

eligere aut substituere, nullitatis et incapacitatis eiusmodi personas in tale se officium ingerentes hac manifestatione declarando, ut tantummodo exemplo aliorum palatinatuum eligantur. Nicolaus a Granow Sieniawski uti marschalcus. Iacobus Potocki, notarius campestris regni suprascriptam manifestationem subscribo. Stephanus Zloczowski, vexillifer et iudex capturalis Haliciensis servatis servandis. Silnicki Gabriel de Silnice ex praesenti tantum conventu. Hieronimus Kuropatnicki.

4. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens magnf. Nicolaus Truskolaski, succamerarius Haliciensis manifestatus est in eo, quia ille ex officio suo, vigore laudi conventus particularis Haliciensis, die vigesima secunda Jannuarri anno currenti per terrigenas instituti in locum consuetum okazywania sive popisow terrigenis Haliciensibus debitum die hodierna in actu contenta condescendebat ac debito tempore in illud congregationem nobilitatis expectavit, verum quoniam ad hunc actum nemo terrigenarum comparuit idcirco non praeiudicando laudo et isti officio nobilitatis dicto popisy, quod in suo (robore) reservatur, de diligentia sui est iterato manifestatus.

Castr. Hal. Rel. 166 p. 380–381.

159.

Halicz, 11 kwietnia 1669.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego pro die undecima Aprilis anni praesentis w Haliczu zgromadzeni za uniwersałem JWIMci p. Stanisława na Jabłonowie Jabłonowskiego wojewody i generała ziem ruskich [1], wspólnej i zwykłej braterskiej konfidencyej takowe sobie uchwaliliśmy postanowienie dla zapłacenia za dwie ćwierci wziętym do ziemi naszej chorągwiom i securitatem domesticam w niżej opisany obmyśliliśmy sposób.

2. Widząc, iż za zrujnowaniem od nieprzyjaciela koronnego ziemi i powiatów naszych exhausti płaceniami podymnych często wystarczyć nie mogą coloni, tedy czopowe wszelkich likworów z prasołką novella constitutione stwierdzone i do dyspozycyej ziemiańskiej należące, lubo było in administratione a die quindecima Septembris anni millesimi sexcentesimi sexagesimi octavi intermissum (co legi i administracyej jego z wybieraniem prasołki w ziemi halickiej i powiatach trembowelskim i kołomyjskim nic nocere nie ma), praesenti laudo instituimus i od dnia dzisiejszego administracyą jego per contractus z wybieraniem prasołki, na wszelkich gościńcach od żup i bań idących, tudzież po miastach królewskich ziemskich, miasteczkach bannych, postanawiamy.

[1] Uniwersał ten Jabłonowskiego C. Hal. 166 p. 496 z daty w Podkamieniu 4 Aprilis 1669 r. opiewa: Ponieważ novercante in tranquillum Rzptej naszej statum invidente fato sejmik WMciów m. m. pp. rozerwany obrad ziemi tej naszej sub hoc interregno potrzebnych obmyśleć nie pozwolił, tej niezgodzie i starganiu rad WMciów m. m. pp. animitus indoleo, a poczuwając się w powinnym affekcie do usług WMć pp. sejmik tamże w Haliczu na miejscu ordynarnym undecima Aprilis składam. Necessitant mnię pericula do tej rezolucyej, lubo całej Rzptej ale osobliwie ziemi halickiej, która zostając primum obiectum i wrotami największego naszej ojczyzny niebespieczeństwa, dopierożby pewnie periclitari musiała, gdyby z dobrej rady WM. m. m. pp. niebyła opatrzona domowa jej securitas. Raczcież tedy WMć m. m. pp. na ten naznaczony dzień zjechać się i około dobra WMć m. m. pp. pospolitego namówić się. Więc że do tejże securitatem już lege firmatam macie WMć pp. praesidium inne wziętego na zapłatę do ziemi swojej żołnierza, życzę abyście WMć pp. chcieli około satysfakcyej zasługom Ich Mciów także co concludere, biorąc miarę, że lubo tegoż województwa sinistrum fatum sejmiki rozrywali, przecię obmyślili zapłatę dobrze zasłużonym żołnierzom.

3. Na które czopowe i prasołkę iż JWIMć p. Jędrzej z Potoka na Stanisławowie Potocki, wojewoda i generał kijowski, halicki, kołomyjski, leżajski etc. etc. starosta, z zwykłej swojej ku ziemie halickiej miłości wygadzając, teraźniejszym potrzebom naszym na zapłatę chorągwiom, do ziemi halickiej należącym, na to czopowe prasołkę 8.000 zł. pro die ultima Junii wygodzić submitował się, i tę sumę za asygnacyami komisarskiemi chorągwiom wyliczyć, deklarował się, tedy takową sumę z czopowego i prasołki IMć p. Jan Stanisław Jastrzębski wojski i pisarz grodzki halicki, administrator czopowego i prasołki na ten rok teraźniejszy[1] usque ad diem 15 Aprilis anni 1670 ciągnącej się, według ostatnich kwitów IMć p. skarbnika sanockiego sumę 8.000 zł. IMć p. wojewodzie kijowskiemu jako rachunki i kontrakty zawarte pokażą oddać i wyliczyć powinien będzie.

4. Prasołka jedno raz do roku usque ad diem 15 Aprilis anni 1670 za kwitami IMć p. wojskiego zwyczajnie...... będzie, ani jej wybierania żaden sub onere processus fisci bronić nie będzie, o co forum officii castrensis Haliciensis także i trybunału koronnego także o impediment wybierania czopowego naznaczamy sine beneficio aresti. Warujemy IMć p. wojskiemu halickiemu casus fortuitos, jako to, strzeż Boże, nieprzyjaciela koronnego i morowego na ludzi powietrza, tedy in tali casu u JWIMci p. wojewody kijowskiego, coby się przez to defektów pokazało IMci p. Wojskiego evincere pro iustitia et aequitate i defectum in futurum z tegoż podatku supplere submitujemy.

5. A iż przy IMć p. Wojciesze z Wyganowa Wolanowskim, podstarościm grodzkim trembowelskim, poborcy ziemi naszej przeszłym zł. p. 2.300 na retentach zostaje, z których 300 za asygnacyą naszą na spalony konwent Św. Stanisława IMciom OO. Franciszkanom halickim ręką IMci p. marszałka podpisaną wydać zleciliśmy a 2.000 zł. zostawujących, którejkolwiek chorągwi za asygnacyą komisarską wydać będzie powinien, które gdy zapłaci, tedy już ziemia, ponieważ dostateczny rachunek uczynił IMć p. poborca przeszły ze wszystkich podymnych nic sobie do IMci pretendować nie ma...... pomienionego IMć p. poborcę...... wiecznymi kwituje czasy.

6. A że pomieniony IMć p.podstarości trembowelski, przeszły poborca in retentis nie małe pretenduje sumy, o co kondemnaty tam in iudicio tribunalitio fisci quam iudicio capturali otrzymał, tedy za rekwizycyą IMci tam castrensis Haliciensis quam Trembovliensis officii, sub poenis contra negligentes officiales sancitis i do odprawowania tych exekucyi IMcie pp. starostowie assistentiam praebere będą powinni.

7. A że za zgodą naszą praesenti laudo zleciliśmy IMć p. Konstantemu Wyszyńskiemu, poborcy teraźniejszemu ziemie naszej z tych czterech poborów pro praesidio do Kijowa uchwalonych dwanaście set zł. p. wydać za asygnacyą JWIMć p. marszałka i hetmana w. koronnego ludziom IMć p. wojewody kijowskiego na praesidium do Kijowa idącym, tedy residuum tych poborów czterech na sejmiku da Bóg relacyjnym post electionem ziemie pokaże, przed którą i rachunek czynić będzie powinien, i te jeszcze, gdzie na ten czas potrzeba będzie wyciągała wyliczy, o co my IMć p. poborcę naszego u skarbu evincere obligamur.

8. A że pogranicze imminentium, strzeż Boże, malorum necessitant nas discrimina, abyśmy podług... obmyśliwali krajów tych tedy exigente........ universali IMci księdza prymasa albo IMć p. wojewody ruskiego albo IMć Pana halickiego albo IMć p. podkomorzego halickiego pospolitem ruszeniem stawać mamy, gdzie i popis już dobrze sporządzony ponownie pod Haliczem.

9. A że IMć p. chorąży halicki na elekcyą jedzie uposażonym od nas deputatem, tedy na miejsce swe substituere powinien od noszenia chorągwi ziemskiej osiadłego szlachcica, zamkowi też tutecznemu IMć p. wojewoda kijowski jako starosta loci substituta cum praesidio zostawić obliguje się. A IMć p. Wojski officii wojstwa substitutum bene possessionatum obmyśleć powinien.

[1] Ob. Orędzie tegoż C. H. 166 p. 634.

10. A że podczas elekcyej securitas obwarowana ma być tych krajów, IMć p. wojewoda kijowski pozwala pod komendę IMci p. podkomorzego ludzi dwieście, a in absentia IMci, pod któregokolwiek urzędnika ziemskiego albo grodzkiego. Ci, jeżeliby co necessitas loci et temporis postulabit, postąpili sobie in aliquo ex directione, za to IMć p. wojewoda odpowiadać nie będzie.

11. A te wszystkie laudi contenta IMć p. marszałkowi naszemu ręką swą podpisać i do grodzkich akt podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim die undecima Aprilis anno salutis humanae millesimo sexcentesimo sexagesimo nono. Paweł Potocki na Potoku wojewoda bracławski, marszałek na ten czas sejmiku ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 166 p. 569–576.

160.

Halicz, 11 kwietnia 1669.

Instrukcya sejmiku halickiego posłom na sejm elekcyjny.

1. Exorbitancye, cokolwiek ex orbita praw regiminis wolności bene constitutae Reipublicae wykroczyło przez lat dwadzieścia panowania przeszłego króla IMci na sejmiku ziemie halickiej, kołomyjskiego i trembowelskiego powiatów die undecima Aprilis uniwersałem JWIMci p. wojewody i generała ziem ruskich, złożonym, oddanym i uproszonym od nas WIMciom pp. deputatom Jakubowi z Potoka na Tyśmienicy Potockiemu, pisarzowi polnemu koronnemu tłumackiemu krasnopolskiemu etc. staroście. Mikołajowi z Granowa Sieniawskiemu chorążemu w. koronnemu radomskiemu etc. staroście, Mikołajowi z Truskolask Truskolaskiemu podkomorzemu ziemie halickiej, Stefanowi na Chocimierzu Złoczowskiemu chorążemu ziemskiemu halickiemu, Dominikowi z Potoka na Borodczanach Potockiemu Chmielnickiemu etc. staroście, Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu, wojskiemu i pisarzowi grodzkiemu halickiemu, Irzemu z Mrozowic... pisarzowi ziemskiemu halickiemu, Pawłowi na Potoku i Czortkowie Potockiemu, wojewodzicowi bracławskiemu; Wojciechowi Gołyńskiemu cześnikowi czerniechowskiemu, Janowi Kurdwanowskiemu podstarościemu grodzkiemu halickiemu, Felicyanowi Ostrowskiemu, skarbnikowi sanockiemu, Bogusławowi z Potoka na Gwojscu Potockiemu podkomorzycowi halickiemu, Alexandrowi z Potoka Potockiemu, Piotrowi z Łańcuchowa Kuropatwie, Walentemu Kalinowskiemu, Gabryelowi Zaklice Wolskiemu majorowi J. Kr. Mci Marcinowi z Mogilnicy Ubyszowi, Janowi Dąbrowskiemu, Kazimierzowi Łabęckiemu, Piotrowi Myśliszowskiemu na walną elekcyą, die 2 Maii pod Warszawą in anno 1669 przypadającą, podane.

2. Wszystkich w rzeczach pospolitych origo promanat a mente et lingua, które lubo inermes sed armis nocentiores et velociores sunt; bo, co mens providet, lingua eloquitur, a demum administra armata exequitur manus. Wszystkie te w innych narodach adminicula u nas abierunt in venena, bo pokojowa rada excessivis commentata consiliis projecit non peperit prodigiosum abortum pierwszą a w polskim niesłychaną narodzie abdykacyą, której auctores et suasores quo studiosius od przeszłego króla IMci in diplomate abdicationis excusantur eo apertius deteguntur. Do takich nec imitanda exempla, aby o najjaśniejszych nie przychodziło następcach, potrzeba augere podkomorzych koronnych numerum, aby ich było ex qualibet gente po dwóch, t. j. sześć, aby na sejmie, da Bóg, coronationis iuramentum praestent Reipublicae; ordines regni praecustodiam neque celabo. A żeby non pateant externorum principum corruptelis et largitionibus nostrorum, byliby prowidowani ex primis vacantibus. A mają być electi jako podkomorzowie ziemscy, jeżeli patietur czas, zaraz post nominationem regiam, nie rozjechawszy się z Warszawy...... ma Rzpta z tem podkomorstwem senatoria dignitas incompatibilis esto.

3. Do takowych disordynansów, iż najbardziej ojczyznę przywiodła externorum magni nominis nie tylko u dworu rezydencya, ale znacznie regnicolas et proceres etiam regni inumbrans auctoritas, mianowicie ex incommodis aliorum quaesita potentia, aby na potem arceantur et ad nulla admittantur consilia externi in pactis conventis futuro regnanti serio et luculenter wyrażono było difinito numero non ultra sex, którzyby ad latus futuri regis ad obsequia non ad consilia zostawali.

4. Jako in orbis censuras incurrimus hac inaudito et sine exemplo abdicatione (bo zwyczajnie in deterius critica vergunt iudicia), albo nas spretos albo fastiditos interpretantur, aby expresse in iuramento serenissimis regnantibus futuris dołożono neque ob ullam causam regno abdicabo.

5. Iustitiam distributivam eo redegerat humana avaritia, że wszystkie godności urzędy sądowe i niesądowe, dochody najmniejsze, pensye praestabant tanquam venales merces et nemo emit, quidquid inemptum habere potest, eo indignitatis przywiedziona jest powaga pańska et majestas, że na jeden urząd pensią albo li intratę trzech czterech i więcej znajdowało się donatoryuszów, aby przywileje sine senatus consulto (expensis donatarii meritis do każdego urzędu praevisa habilitate), nie wychodzili, serio domawiać się będą IMć pp. deputaci nasi.

6. Senatus consulta, iż ad nutum regnatricis aulae formabantur i stawały, w czem IMciów pp. rezydentów często (absit invidia verbo) hallucinabatur fides, tak magnorum rerum momenta librabantur tak Rzptej abalienowane klejnoty aby od przyszłej, da Bóg,.... koronacyej po czterech... z każdego narodu przy boku pańskim, bez którychby nullum mogło agi consilium IMciów pp. rezydujących senatorów od sejmu do sejmu servata alternata województw. A że wielu premit angustior fortuna provideat sumptum Rzpta, choćby ex ordinariis Reipublicae proventibus. Ciż rezydentowie ex equestri ordine, t. j. z izby poselskiej naznaczeni, od sejmu do sejmu w assessorskich sądach zasiadać mają i przy relacyjnych sądach futuri regnantis znajdować się praesentes.

7. Jeżeliby futurus regnans albo sinistra malevolorum irritatus calumnia, albo też demeritis którejkolwiek osoby miał praecipiti et impetuoso in aliquem ferri affectu, cognitionem causae relinquet toti Reipublicae, która acerrime zawsze vindicavit laesas maiestates, hoc praecavendo, aby nie był in sua causa actor idem et iudex, bo te dwie implikancye non possunt in una conciliari persona. A że ex hoc fonte nie tylko honor ale i vita multorum innocentium periclitabatur, że simul causa criminis laesae maiestatis cum causa iudicabatur perduellionis, te aby na potem crimina separatim sądzone były i indistincte utraque actiones, jeżeliby (quod avertant superi) na kogo coincidere miały, principe absente agitowali się, instabunt IMć pp. deputaci. Należy do tego, aby proces in causa perduellionis prawem był wyrażonym opisany, także aby żadni deputaci ad causas perduellionis z izby poselskiej sine consensu iżby ważyli się chodzić na górę et in causis criminalibus hoc praecustodito, aby in causis criminalibus et aliis pluralitas votorum konkludowała et in civilibus causis.

8. Jako munificencia regum circumscribi non potest, tak a collatae ne evanescant honorum praerogative praecaveant to, aby futurus regnans ex authoritate kogo collata simul dignitate et functionibus publicis nie mógł mieć mocy sine diligentissima ordinum disquisitione barziej jednak praeponderante, aliquo publicae rei detrimento niżeli privatis regnantium affectibus.

9. Lubo omni exceptione maior fides IMciów pp. pieczętarzów, jednak fransfusiones, cessiones futurorum regnantium żadnych nie ważyliby się do metryk przyjmować inscia Republica sub amissione dignitatis, multo minus IMć pp. starostowie do akt swoich albo IMć pp. ziemscy sądowi, a to przysiędze pieczętarskiej aby specifire dołożono było, że cokolwiekby convelleret ojczyznę i Rzptej perimeret statum, tego pieczętować nie mają i teraz renovare iuramentum post coronationem felicem futuri regnantis powinni, a któryby metas officii sui excederet, takowy amissione officii penowany być ma et refusione.

10. Pospolite ruszenie jako praetentissimum Reipublicae jednak arcanum remedium, aby nie w rękach samego futuri regnantis zostawało, jednak przy IMciach pp. wojewodach, a jeśliby wojewodowie w złożeniu i obmyśleniu pospolitego ruszenia segniores byli, przy kasztelanach albo podkomorzych in causa przy zwykle ordine idących ziemskich urzędnikach.

11. Ciężka stąd consiliorum convulsio a praktykom wszystkim in convulsionem et perniciem destynowanym odkryty patet aditus, że posłowie z różnych województw wprzód cum ministris status na sejmach konferencye swoje miewali a potem pollicitationibus regnantis in praeceps agebatur; tym inkonweniencyom aby occurere mogliśmy in posterum, intimi regnantium albo cautriti in aula aby posłami nie bywali na sejmach, audyencyej sobie u Pana nieupraszywali i aby żadnym jurgeltem, jako i deputaci trybunałów koronnych, nikomu obowiązani nie byli. A iż quod ad salutem comparatum est, abusu vertitur in perniciem, niektórzy posłowie nietylko democratice ale i anarchice videntur praedominari, że ultra contenta instructionum więcej sobie permittunt niżeli bracia pozostali iniunxerunt, który in posterum auderet abuti sobie iniuncta potestate, aby munere na potem poselstwa arceatur, a jeżeliby protestacyą uczynił nieugruntowaną in fundamento legum tylko in elusionem i na rozerwanie sejmu, takowy poenis legum succumbere ma i na potem od takowej poselskiej funkcyej arceri, praevia jednak cognitione et disquisitione izby poselskiej.

12. Wielka zatem exoritur inkompetencya w urzędach koronnych, że pewnego miejsca i porządku swego do tych czas nie mają, te aby w porządku swoim kollokowane były, i jako który urząd ma praecedere a inny subsequi, sine diminutione jednak urzędów wojskowych i salva ich praerogativa, domawiać się będą IMć pp. deputaci.

13. Urzędy wszystkie ziemskie aby per electionem conferre mogli, także aby senatorowie possessionati byli i na wszystkich zjazdach w województwach i powiatach swoich praesentes serio providebunt w swoich województwach i ziemiach.

14. Znaczna inaequalitas in aequali Republica obrepsit› że świeccy deputaci aż exacto quadriennio de nowo obierani bywają, duchowni intra biennium resumi mogą. Instabunt tedy IMć pp. deputaci, aby IMć duchowni tak presidentowie jako deputaci similiter aż post quadriennium exactum na rezydencye i na deputacye reassumantur. In quantum duchownego deputata in composito iudicio et causis mixti fori nie było, tedy świecki deputat zasiadać ma to miejsce.

15. Lubo i anteriora tempora i świeża anni 1635 constitutio expresse praecavit compositio inter status, jednak widząc, iż in dies augetur litigantium numerus, aby o dziesięciny czynsze legata kościelne wyderkafy non resdondeat szlachta tylko w ziemstwie i do konsystorzów nie była pociągana ani censuris i exkommunikom kościelnym subjaceat.

16. Remoratur iustitiam et exhaurit multorum tenuas fortunas odległość sądzenia trybunałów, ten aby albo rok cały był w Lublinie sądzony, albo aby pół roku we Lwowie drugie pół roku w Lublinie, promovebunt; także aby we Lwowie kwarta z województw do księstwa ruskiego należących oddana była, instabunt.

17. Żadnych prywatnych legationes futurus princeps expediat inconsulta Republica, etiamsi ob privata aliqua regiae domus suae commoda multo minus litteras ad externos expediat inconsulto senatu et equestri ordine, którzy ad latus zawsze będą residentes, w tem inkludując pokojowej nie używanie pieczęci, chyba in privatis domus suae regiae dispositionibus. A którekolwiek legationes obiecerunt externi jako in posterum obire nie będą mogli, tak aby exactissimam reddant legationum suarum.....

18. Procesa do zapisów aby skrócone były w wszelakich sprawach, i remissy aby nie były do trybunałów in convictione evidenti ubi legalitas iuris zaszłaby, sine beneficio aresti ma być remissa. Starosta sądowy i urząd gdyby niesłusznie remissę uczynili, pro damnis partis laesae odpowiadać mają w Trybunale sine beneficio aresti.

19. Karmowe pieniądze in vim hybernorum dawno obmyślała Rzpta żołnierzowi, tylko że do tych czas ob infelicitatem temporum sortiri effectum takowa Rzptej nie mogła obrada, inibit rationem Rzpta, aby ad tres sortes ex bonis regalibus et spiritualibus quartam sortem bona terrestria contribuant, si accedet consensus omnium ordinum; in quantum jednak hiberna nie stanie i nie dojdzie, provideat Respublica równą dystrybutę chleba, non praeiudicando auctoritati IMci p. hetmana.

20. Laudabili exemplo zapłata wojsku dispartita jest na województwa, ta aby in posterum przy województwach zostawała i aby non redeat do skarbowej dyspozycyej serio instabunt IMć pp. deputaci.

21. Mandaty iż często na tych zadworne przynoszono, którzy libera voce labefactatae patrocinabantur libertati, aby in posterum sine senatus consulto niewychodzili i aby iniuriati tymi mandatami conveniant senatorów w Trybunale, czemu aby laudabilius prospiciatur expedit, aby pp. senatorowie tak rezydujący jako praesentes na publicznych zjazdach i sejmach ręką swą wota swoje podpisywali i do metryki podawali.

22. Incompetens jest i to, że gdy diminuta sunt Reipublicae bona, aucta sunt nova honorum officia łatyczowskich, żydaczowskich, trębowelskich urzędów, te żeby aboleantur nec denuo revocentur instabunt.

23. Lubo w dawniejszych konstytucyach satis provisum est de non alienandis bonis Reipublicae, jednak że takowe zagęścili się donacye, przeciwko którym protestacye zaszły, te donacye sint irritae et inanes, indigenae i nowo nobilitowani nullatenus ea gaudeant possessione.

24. Tak sobie staropolska consuluit swoboda, że reddendae et non reddendae obedientiae różnemi konstytucyami sobie praescripsit terminos, aby i powinność poddańska intra certos coerceretur limites i pańska nad wolnym narodem więcej sobie nad umiarkowaną władzą nie pozwalała maiestas. Te wszystkie reddendae et non reddendae oboedientiae prawa i konstytucye aby reasumowane i meliorowane były, instabunt.

25. Jako provisum est, ne princeps egeat, tak convenit dignus eo fastigio comitatus neque minuendo neque addendo dwanaście set gwardyej futuro regnanti pozwolą inkludując w tej liczbie rajtaryą, dragonią, piechotę i velites do listów.

26. Cła myta koronne i wszelakie Rzpltej dochody także starostwa i wszelakie dzierzawy albo tenuty Rzptej ani administratorio ani feudatorio iure dzierzeć mają plebei, a ktoby sub titulo szlachcica chciał contrahere, respondeat w Trybunale takowy szlachcic, którego imieniem kontrakt ten dowierał się sub confiscatione bonorum, a na plebeium pro impostura sanciatur poena colli.

27. Panowie podskarbiowie koronni także pisarze ich skarbowi exactissime aby czynili rachunki na każdym sejmie et iuramento comprobent, że nihil emolumenti coeperunt cum detrimento Reipublicae, a jeżeli co post abdicationem erogavit ad tollenda debita, o których Reipublicae non constat... podskarbi tego ma nieprzyjmować. W administracyej skarbowej i we wszystkich skarbowych expedycyach; pisarze i officiales, aby byli indigenae nobiles non plebei nec externi także i metrykanci u IMć pp. pieczętarzów sint nobiles non plebei.

28. Towarzystwo wojskowe, którzy stipendiis sunt auctorati Reipublicae et obsequiis militaribus obstricti, aby non obeant poselskiego munus na sejmach tylko sami pułkownicy albo rotmistrze, mianowicie na ten czas, gdy ich obozowa od tej funkcyej non excludet usługa.

29. Tak to sensibile damnum qua publicas qua privatas opes corrodit tej ojczyzny depravata res nummaria, iż nie co inszego tylko publicam minatur egestatem, aby tedy ad pristinum valorem revocari mogła i dobra w talerach i czerwonych złotych liga denuo renovari i moneta antiqua reassumi a miennica szelężna in perpetuum zamkniona była, domawiać się będą IMć pp. deputaci.

30. Już drugi rok dochodzi jako z Carem IMcią moskiewskim umówione są w Andruszowie pacta, tych conventa, iż nie wszystkie innotuerunt Reipublicae, a tym krajom multum

incumbit o nich zupełnie informari, aby in facie Reipublicae reddant rationem i uczynili relacyą przeszli pp. komisarze.

31. Cokolwiek z dobroczynnej ojczyzny buntowne kozactwo spłynęło szlacheckiej prerogatywie, pessima to odmierzyli talione tanto profluvio sangvinis nobilis; ta ingrata colluvies aby więcej illudat ojczyźnie expedit, aby provilegia onym collata były kassowane i tych, którzykolwiek pod kozackim imieniem tejże nabyli prerogatywy priva[ri debent] et bonis publicis collatis.

32. Ciężkie gravamen przy innych ziemiach województwa tego ponosi szlachta ziemie halickiej, iż constitutio anni 1598 o soli ruskiej, aby miała liberam defluctationem na Wiśle penitus evanuit, ta aby constitutio reassumatur et impediens w Trybunale respondeat sine beneficio aresti in regestro fiscali cum refusione damni et poena mille marcarum; toż się rozumieć ma o defluktacyej na Bugu, i żeby myto od soli zniesione było w Brześciu albo zakazane, także składu soli ruskiej szlacheckiej skarb ubique locorum bronić nie ma w Polszcze i Prusiech.

33. O ekonomiej malborskiej iż arenda anno 1668 wyszła, skarb aby tę ekonomią odebrał et rationem exactam tego uczynił, że nad kontrakt jeden rok trzymał non obstante expiratione, że sobie indebite protractionem contractus otrzymał.

34. Jako ciężko wszystkie monopolia każde aggravant państwo, tak niemniejsze przynoszą ojczyźnie naszej detrimentum, te aby penitus zniesione były lege publica caveatur, exercens zaś monopolium nobilis confiscatione bonorum, plebeius poena colli puniatur.

35. Dopiero teraz experimur, że orbati sumus, bo ledwie co z tronu swego ustąpił princeps a już drugi beneficiarius et olim feudatarius książę IMć brandenburski objął nam Drahim, czem nie tylko pacta Olivensia violavit, ale impune lacessivit Rempublicam, inibit rationes Respublica, aby to co wziął redintegrari być mogło... iż ludzi nie stawił, serio upomnią się jego rezydentowi.

36. W toż coincidit przestępstwo et violationem feudi concernit Lemburg i Bytom, które aby od książęcia IMć pruskiego odebrać a Rzptej reinkorporować, inibunt rationem.

37. Accedit cumulo calamitatum, że tak wyniesione są pretia rerum, niż nulla ratione do dawnej taksy przywiedzione być mogą externae et domesticae merces. Tanto ut praecaveatur malo ad pretia rerum destinabit Rzpta i do ustanowienia taksy pp. komisarzów more antiquo czego facillima et proxima spes est za melioracyą monety.

38. Lubo optanda magis quam speranda est Ukrainy tranquillitas, jednak jeżeliby wyuzdana swawola do jakichkolwiek przychodzić chciała uspokojenia swego media, nic sposobniejszego nie obmyśli Rzpta, jako na konsystencyą ich wydzielenie pewnej części Ukrainy i obmyślenie żołdu in certo difinito numero, jak wiele ich ma zostawać w kompucie, a hetman ex candidatis od Kozaków obranych sit privilegiatus simul et comissarii.

39. Iż najprzestrzeńszych krajów fortecy są retinacula et effrenam fraenant multitudinem, aby firmius jeżeli tantum indulgebunt fata retineatur Ukraina, convenit ufortyfikować Kijów, Białącerkiew, Czehryn, Korsuń, Winnicę et fidelibus opatrzeć praesidiariis z kwarty starostw ukrainnych.

40. Poczty rotmistrzowskie, które communiter nazywamy ślepe, aby zniesione były et obliterentur także...... obmyślone pp. rotmistrzom kuchenne.

41. Towarzystwo z pod chorągwi pod czas wojny i obozu aby nie wyjeżdżali, jeno na stanowiska raz w rok, wysłużywszy cztery ćwierci.

42. Któryby z towarzystwa żołnierskiego pod jedną chorągwią siedm lat wysłużył, takowego aby indonata nie zostawała militaris virtus, aby wójtostwo w nagrodę swoich obierał zasług, za attestacyą jednak IMć p. hetmana protunc będącego.

43. Lubo i antecedanee expostulavit Rzpta o nieoddanie skarbowych klejnotów, jednakie expostulacyą tę do szczęśliwej odłożyła elekcyej, aby zupełnie oddane były, serio upomną się IMć pp. deputaci.

44. Commutatio dignitatum albo, strzeż Boże, vendicio koronnych i wielkich urzędów aby nunquam trahatur in sequellam prócz starostw, wójtostw, jurgeltów, antiquo iure et more, ale każdy ad vitae tempora vel assecurationem maioris dignitatis w possessyej swojego zostawał urzędu commutans zaś et commutator, vendens et venditor subeat poenae decem millium marcarum ad instantiam cuiusvis nobilis.

45. Ztąd extingvitur w ludziach ad togam et sagum sposobnych industria, że przywileje z okienkami i expektatywą z kancellaryej dworskich często wychodzą; takowym surreptitiis privilegiis aby praecludatur via, instabunt JMć pp. deputaci.

46. Modus do trzymania fortec, iż często namawiany bywał et non deductus ad effectum, zaczem aby na fortecach nie tylko praesidium tylko z poddanych Rzptej ordinibus iuratum, a po praesidiach komendant szlachcic iuratus Polonicae nationis bywał.

47. Multum interest, aby potentiorum cohibeatur eo prolapsa audacia, że znaczne cudzoziemskich kupców, którzy ani ad regnum ani ad indigenatum spectant, sobie vendicant fortunas, powiadając, iż u dworu sobie na to otrzymywają pewne przywileja albo per modum iuris caduci listy, w czem iż niepochybna securitatis nostrae imminutio a zatem bez winnych kupców i jakichkolwiek targujących ludzi naszych krajów speratur vindicta, serio animadvertendum, aby takowych cognitio była listów, i ktoby ea fretus dworu indulgentia, to sobie uzurpował, sumario sądzon ma być processu jako violator securitatis, a in posterum tantae audaciae lege publica praecaveatur a jeżeliby competentius zdało się być parti actoreae na trybunale respondeat sine beneficio aresti.

48. Artylerya vi ingentes sumptus exhaurit Reipublicae, które więcej in commodum privatorum cedunt, inibit rationes Respublica, aby generał artyleryej nie był dożywotni tylko od sejmu do sejmu i żeby exequatur iuramentum et de manu in manum jeden drugiemu oddając urząd, czyniłby exactissime rachunki.

49. Lubo sto lat jeszcze nie masz, jako dożywotnie poczęły być w ojczyźnie naszej supremae et campestres armorum praefecturae, podobno z owej obserwacyej nihil tam interest Reipublicae, quam brevem esse potestatem quae magna sit i przecież docuit eventus, że temporariis regiminibus, dilatata est znacznie ojczyzna; consulat temu Respublica, aby suprema dictatura i ten equestris magistratus mogli tak suis circumscribi, jakoby aequalitas, która ani ab eminentiore hoc supra alios fastigio nihil extimescat, nihil w tem derogando authoritati modernorum possesorum.

50. Vergit in derogationem ecclesiasticarum immunitatum, że IMciów księży biskupów dwór nominuje erepta venerabilibus capitulis libera electione, raczej per eblandita dostępując tego sufragia, coby conciliatrix honoris virtus przynosić miała. Instabunt tedy serio, aby futuri regnantes episcopos non nominent, ale aby ich sobie kapituły wybierały.

51. Świątobliwi owi królowie i staropolscy inni antecessorowie nasi erygując opactwa, włożyli ten na Opatów obowiązek, aby dzieci szlacheckie ad institutionem brali i onym sumpty do nauk prowidowali, czemu tak laudabilis ustała consuetudo i dlaczego nie mają reassummere to, co im powinność, instabunt IMć pp. deputaci.

52. Dwa urzędy executionem sobie annexam mające, t. j. decretoriam sic potestatem vitae et necis, aby jednej in posterum non conferantur personae et pro incompatibilibus poczytane były, praecavebunt, nihil iuri modernorum praeiudicando possessorum.

53. Differe słusznie mają ci od siebie, których antiqua generis distinxit praerogativa, żeby tedy nowa szlachta na sejmie coronationis producant indigenatus et ad quartam progeniem honorum et bonorum Reipublicae declarentur incapaces, apprime convenit.

54. Pacta Olivensia iż nie są konsensem stwierdzone całej Rzptej jednak effectivam wzięły swoją executionem cum summo praeiudicio Prus, pomorskiej ziemie, Bytomia i Lemburka, aby vindicatio ich lege publica obwarowane było......

55. Luboby ta jedna exorbitancya wszystkie praecedere miała, jeżeli co obrepsit w konstytucye przeszłych sejmów coby ultra mentem Rzptej było i incertum est, na co powszechna nie zaszła zgoda, takowego sejmu direktor sądzon być ma i z nimi deputaci ad correcturam constitutionum, a na któregoby impostura objawiła się, subeat poenam colli; żeby tedy in posterum tanto obvietur malo expedit, aby marszałek poselski i deputaci z nim ad correcturam byli iurati i marszałek aby in triduo po dokończeniu sejmu podawał konstytucye do grodu. A że likwidacya sum przeszłego króla IMci należących, jest ultra mentem Reipublicae ingrossowana in Volumen legum, nihil convenientius, quam ut cassetur.

56. Pan podskarbi przeszły albo sukcessorowie jego aby za Tymfa respodeant, a Tymf i Boratyni za siebie ex termino conservato z przeszłej komisyej reddant rationem.

57. Iż iuramentum novo et inaudito gentis nostrae opprobrio contumeliosis externorum ventilatur ludibriis, jakoby stąd gentis Polonae illibata olim in vendicanda liberae electionis praerogativa miała titubare fides, inibit rationem Rzpta, jakoby honori universae gentis Polonae było consultum et minusculis calumniantium praecludatur via.

58. Poczta iż wszystkich jest cudzoziemskich receptaculum wiadomości, zaczem przez one ab externis wszystkie commeant commercia litterarum, aby magister poczty był szlachcic indigena regni, języków cudzoziemskich gnarus, któryby clandestine ordynowanych nie przysyłał i nie [przyjmował] listów, aby był iuratus i sumptus ex publico aerario na niego i na rozchody poczty był ordynowany.

59. Jakośmy regnantibus fidele zwykli dotrzymywać obsequium, tak post cessum i decessum non extingvitur u nas królujących paniątka; którekolwiek tylko ante abdicationem wyszły od przeszłego króla IMci na preeminencye, honory, urzędy albo jakiekolwiek dobra przywileje, aby sacrosancte w całości zachowane były, neque in dubium vocari possint.

60. Ciężko conqueritur żołnierz, iż za szczupłym żołdem jako prawie gratuitas refert cicatrices, tak zaś musi sobie na konsystencyach albo stanowiskach obmyśliwać, skądby mógł perpessa resarcire damna. Czemu nihil promptius remedicari może, jako aukcya żołdu żołnierskiego, tymbo et egestati jego subvenire exhaustae plebi consuli pronum est.

61. Mało na to potrzeba obostrzenia jako rigide infames in criminalibus ex personali... et arcet usu honorum et bonorum tam jednak observatio aby rigorosius bywała in effectu expostulabunt IMć pp. deputaci.

62. Decreta ante abdicationem przeszłego króla IMci świeżo ferowane ratione pewnych włości, przez konsens tegoż króla IMci per ius cessum służących, że potem favorabili decreto cum praeiudicio partis mając prawo są przesądzone, ut easdem serio invigilabunt IMć pp. deputaci et bona priori donatorio restituantur.

63. Ponieważ respektem ekonomiej Rzptej przez J. Kr. Mć przeszłego ustąpionej in vim provisionis primum vacans Królowi IMci naznaczone było, w tej prowizyej król IMć odebrał był[1].......... prowizyej na tę królowi IMci pp. deputaci nie pozwolą.

64. Pessime in illa republica agitur, in qua labor ad omnes, fructus ad paucos pervenit; to inaequalitas aby tolli mogła i nie tylko panom po dwoje albo troje starostwa ale i szlachcie aby rozdawane byli, także aby żołnierskie miesiące pristino reassumantur instituto.

65. Iż niemały ponoszą ci w fortunach swoich uszczerbek, którzy za asygnacyami z obudwóch komisyej swojej nie odnoszą satysfakcyej, aby im obmyślona była zapłata i ci, którzy ad feliciora tempora Reipublicae odłożeni pewni zostawali swej nagrody.

66. Znaczna stąd redundat i urzędu swego i powinności nieuwaga, że niektórzy pp. senatorowie nie rezydują praescripto lege publico tempore, aby tedy auctione poenae deterreri mogli ad cuiusvis instantiam.

[1] brakują dwa wiersze.

67. Niemałe momentum fortuny każdego vertitur in dislimitatione bonorum regalium a terrestribus, na takie tedy funkcye aby zjeżdżali komisarze iurati i przysięgę wykonywali przed starostą albo przed urzędem ziemi tej, w której mają graniczyć.

68. Dekreta kapturowe przeciwko prawu wyraźnemu i konfederacyej warszawskiej ferowane cassentur et iudices capturales damna refundant per decreta iudicii tribunalitii.

69. Eo inopia redegerat depauperatam naszą ojczyznę, że nec sacro pepercerat auro et argento, która sacrorum condonatio[ne] excedebat kilka milionów, gdzie ei in quos usus obrócone były haec et sic permissa spolia reddant rationem do tego destynowani pp. komisarze.

70. .... potrzebę szlachecką wierzonego, ktoby się ważył na komorach i przy komorach koronnych brać takie cło albo czopowe respondeat in Tribunali in regestro theloneorum.

71. Postulata privatorum ad exorbitantias należące et desideria ziemi halickiej. Jeżeli caduciosior Rzptej facies nietylko do wyniszczenia swoich fortun ale i do znacznego uszczerbienia zdrowia movere miała innego jako JWIMć p. Jana na Złoczowie i Żółkwi Sobieskiego, marszałka i hetmana w. koronnego, który nie oszczędzając tej, której mu wszechmocna Boska ręka udzieliła substancyi, na różne tak posłów tatarskich sustentamenta jako i podarunki i różne hetmańskie rozchody niemało erogavit, te aby podjęte Respublica refundat IMci sumptus, urgebunt IMć pp. deputaci mianowicie, ut moris est praeviis liquidationibus.

72. Ta powszechna, która w przeszłym roku sołtańskiej bytności i kozackiej okryła te kraje, calamitas, najbardziej affecit dziedzictwo JWIMci p. Andrzeja Potockiego wojewody i generała kijowskiego i WIMci p. Feliciana Potockiego, podstolego koronnego Podhajce, uczyniwszy sobie koczowisko przez tak wiele niedziel i sedem belli, tak że et circumiacentia na mil pięć i sześć loca redegit in favillam, a mając świeży beresteckiej refusionis et gratitudinis przykład, uniżoną wniosą prośbę, aby jeżeli non in toto, przynajmniej in parte wszystkim IMciom damna passis grata ojczyzna erga calamitosos tantas fortunae refundet iniurias...... upraszać będą IMć pp. deputaci.

73. Odważne przez tak wiele lat JWIMć p. Jana na Potoku Potockiego, wojewody bracławskiego, merita pleniorem od ojczyzny requirunt gratitudinem niżeli processową, ale iż i tym per summam iniuriam aggrawowany jest ex mala informatione na Trybunale lubelskim, wniosą zatem instancyą IMć p. deputaci, aby, ponieważ dziedzic tej majętności i dożywotny pan ex detentione moschovitica wyszedł, był ab infamia iniustissime obtenta eliberowany, a na iniquos delatores statuatur poena legibus descripta.

74. Iż WIMć p. Jakub z Potoka na Tyśmienicy Potocki, pisarz polny koronny, zdrowiem i kosztem we wszystkich praesentissimus expedycyach i obozach bardzo ma szczupły pisarski jurgelt, aby ten augeatur i przy wszystkich pisarskich zachowany był prerogatywach. Tudzież iż niedotrąconej na ustawicznej i dożywotnej po ś. p. JW Mikołaju Potockim, kasztelanie krakowskim, hetmanie w. koronnym, rodzicu swoim, ojczyzny starostwo kupił tłumackie, wyliczywszy za niego znaczną sumę, aby ta na Sołotwinie asekurowana była od Rzptej, wniosą instancyą swoją IMć pp. deputaci.

75. Zasłużył to całej Rzptej krew swoją przelewając IMć p. Stefan na Chocimierzu Złoczowski chorąży halicki, aby w postulatach jego ..... ratio tedy, aby wprzód zatrzymany żołd chorągwie jego był oddany, a potem aby relevetur a poena infamiae in capturali iudicio Leopoliensi obtenta, tudzież et poena statuatur in delatorem iniquum, a cokolwiek expendit na zamek w Ułanowcach a województwie podolskiem, aby mu to Respublica refundat, instabunt IMć pp. deputaci.

76. WIMć p. Mikołaj na Jezupolu Potocki, generał kamieniecki latyczowski starosta, iż jako in excubiis i na strażnicy wszystkiego chrześciaństwa z wszelkiem i zdrowia swego i fortuny uszczerbkiem zostaje, lubo zawsze jednak hoc periculoso interregni tempore na Kamieńcu, aby tej jego rezydencyej habeat summam rationem Rzpta, instabunt IMć pp. deputaci. A że W. małżonka IMć będąc wprzód za JW. Sakowiczem, wojewodą smoleńskim, który na miejscu JW. niegdy

Gosiewskiego, podskarbiego W. Księstwa Litewskiego zawiadywał skarbem i do tych czas kwitu z skarbu litewskiego nie otrzymywała, aby ten wydany był i cale ob onere hoc uwolniona zostawała, instabunt IMć pp. deputaci.

77. Już to liquet z przeszłej niedawno komisyej, że JW niegdy Stanisław Potocki, wojewoda krakowski i hetman w. koronny nie małą sumę ex proprio peculio na restauracyą fortecy wydatkował kamienieckiej, te aby JWnym sumptus refundantur sukcessorom, czemby ad perficiendum animari mogli, instabunt IMć pp. deputaci.

78. Ustawiczne kwerimonie Rempublicam afficere muszą, gdy ex lumbis nieśmiertelnej pamięci wielkiego Zamojskiego heroicus sanguis idący świątobliwie oczekiwa decyzyej, przy kim ea residua zostawać ma fortuna, ta aby non moretur decisia ich vota, a innych lacrimas, ínnych same uciszyła pretensye, instabunt IMć pp. deputaci.

79. Do takowych infelicitates w ojczyźnie przymieszały się znaczne dissidia in religione ritus Graeci w ziemi naszej ze[1] strony władyctwa lwowskiego z wielkiem uszczerbieniem świeszczenników i wyniszczeniem poddanych naszych, gdyż na dwóch contribuunt władyków, te aby decretoria tollantur decisione, instabunt IMć pp. deputaci.

80. Lasy szlacheckie w ziemi halickiej, jako teraz są in usu, tak aby przy szlachcie zostawały i dekret w Krakowie niegdy na sejmie od Otty, starosty halickiego otrzymany, aby im nie mógł praeiudicare.

81. Że latissime extenditur ziemia nasza halicka, aby nihil iusticiam moretur, przykładem inszych obszernych województw aby w Kołomyi mogła być kancellarya dla suscepty, obdukcyej i relacyej a regent przysiężny subsit urzędowi grodzkiemu starosty halickiego, toż i o sądzeniu roków ziemskich i pozycyi ksiąg rozumieć się ma.

82. Iż konferowane są pewne wioski w województwie bracławskiem spustoszone IMć p. .... IMć p. Wyszyńskiemu, aby przy nich zostawać mogli ad vitae tempora, wniosą swoją IMć pp. deputaci instancyą.

83. W dawnych instrukcyach zasłużonego z ojca i z brata rotmistrza i swoich odwag IMć p. Łabęckiego zalecono Rzptej, ale że to nie przyszło ad effectum, aby Markusze wieś także w województwie bracławskiem obróciła się mu w wieczność albo in emphiteusim, instabunt.

84. Musiałby tej ziemi być niewiadom, komuby non constarent IMć p. Alexandra Gruszeckiego, cześnika halickiego zasługi, który miasto nagrody 6.000 swoich erogavit na chorągiew, aby mu te przywrócone były, gdyż to jest residuum jego fortuny.

85. Godnaby spectatiori auctoramento et honorario IMć p. Wojciecha Gołyńskiego, cześnika czerniechowskiego qua bello qua pace spectata virtus, ale że o przywrócenie tylko skryptu pewnego ad archivum danego o Serebryją prosi, pomogą mu tej instacyej IMcie pp. deputaci.

86. Wiele intervenit w tem pomięszania, że sejmik halicki poprzedza tydniem inne koronne sejmiki, a czasem za niewydaniem prędzej instrukcyej z kancellaryej albo uniwersału, musi nie wszystka się zjeżdżać szlachta tego sejmiku, aby na potem coincidat z innymi sejmikami kadencya, instabunt IMć pp. deputaci.

87. Wójtostwa halickie, trembowelskie, stryjskie, kliweckie, kołomyjskie, aby od nowo włożonej kwarty uwolnione były, instabunt.

88. Województwo podolskie także i ziemia halicka dla spustoszenia tak od nieprzyjaciela koronnego jako od przechodzących wojsk, aby na lat pięć albo sześć uwolnione.... od podatków Rzptej, instancyą swoją wniosą IMć pp. deputaci, a ktoby miał expendere na naprawę fortecy albo erekcyą, aby mu to refundatur ex redditibus publicis, o tem stare reasumując prawa i konstytucye.

[1] te H.

89. Ultimo inter calamitosos loco, bo go ultimum chciała mieć fortuna in luctuosissimo statu, gdy ex detentione lat półtrzynastu w moskiewskiem więzieniu ad domesticos redit cineres, nie więcej tylko same zostawiwszy favillas et fumantia busta, a że wszystkie externas spes et pollicitationes postposuit amori patriae, to aby Respublica wzięła przed siebie, zalecą tedy ordinibus regni WIMć p. Pawła Potockiego wojewodzica bracławskiego, który jednak ex moscovitica detentione ledwie nie deteriorem servitute zastał w ojczyźnie fortunam, aby tedy Respublica, która jest jedyna depressorum a fortuna altrix, chciała succurere jego egestati, uczynią instancyą IMć pp. deputaci. A te są, które inflixit infelicitas temporum, Reipublicae nostra vulnera, które ab adiutrice wprzód prowidencyej Boskiej manu sperant medellam a potem, ex coalescencia serc et animorum spólnej obrady, mogą suas obducere cicatrices, które aby IMć pp. deputaci per sacra per amorem patriae per quidquid earum est serio et indesinenter promowowali na tamtej walnej elekcyi, której świat chrześciański równej nie ma upraszamy braci zwykłe te ligamenta i obowiązki staropolskiej na Imciów wkładając konfidencyej fidei, honoris et conscientiae, którym nihil ulterius addi potest, a te aby ręką swą podpisane do akt grodzkich i pieczęcią stwierdzone podał IMć p. marszałkowi sejmiku naszego zlecilišmy i onego uprosili. Działo się 11 Aprilis w Haliczu w kościele farskim anno humanae salutis 1669. Paweł Potocki wojewodzic bracławski, marszałek ziemie halickiej na ten czas.

Castr. Hal. 166 p. 543—569.

161.

Halicz, 11 i 12 września 1669.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rada, dygnitarze urzędnicy i szlachta obywatele ziemie halickiej i powiatów do niej należących trembowelskiego i kołomyjskiego, na sejmik przedsejmowy poselski coronationis pro die undecima Septembris za uniwersałem JO. IMci księdza arcybiskupa gnieźnieńskiego prymasa złożony[1] do Halicza się zjechawszy, na miejscu consultationum nostrarum takowe laudum postanowiliśmy.

2. Naprzód widząc tego być istotną potrzebę, aby ci, którzy piersiami swemi całość Rzptej wszystkiej i krajów naszych bespieczeństwo zaszczycają, żeby w zasługach swoich mieli satysfakcyą w borgową służbę IMciów nie wciągając, takową w zasłużonych ćwierciach chorągwiom tym, jako to JWIMci p. wojewody kijowskiego[2] pancernej, WIMć p. chorążego nadwornego kozackiej i IMci p. Pjławskiego także kozackiej za ćwierć pierwszą a die prima..... zaczynając zapłatę z czopowego ziemi naszej u pomienionego JWIMć p. wojewody kijowskiego, który się podjął za tę ćwierć 8.000 zł. pomienionym chorągwiom wypłacić naznaczyliśmy, jakoż już pewną sumę onym wyliczył, że i resztę chorągwi swojej 1.100 zł. a chorągwi IMć p. chorążego nadwornego 1.440 wyliczy, assekurujemy, i IMciom względem zapłaty za tę ćwierć do IMci p. wojewody odsyłamy. Ostatek u IMć p. Wojciecha Wolanowskiego sumę 1.840, to na co ma już kwit potrąciwszy z reszt poborowych, które u IMci według rachunku sejmikowego restant nie zasłaniając się retentami, których egzekucyą, aby IMć pp. starostowie, ponieważ sądy kapturowe ustały, prosimy gotowemi pieniądzmi najdalej niedziel dwóch oddał, sub poenis et processu fisci in officiis castrensibus vindicandis chorągwi IMć p. chorążego nadwornego ukazujemy, salvam repetitionem retentorum et executionem eorum modo suprascripto zostawując.

[1] Orędzie prymasa z 29 sierpnia 1669 r. C. H. 167 p. 1295 wspomina prymas, że poprzedni sejmik został zerwany przeto naznacza nowy termin.

[2] Jędrzej Potocki.

3. Na zapłatę zaś dwóch ćwierci, t. j. przeszłej i teraźniejszej, która currit przychylając się do konstytucyej, która płacą wojskową po województwach rozłożyła i do nas wyżej mianowane chorągwie, okrom IMci p. Pilawskiego, która jest zwiniona, a na miejscu tej chorągwi usarskiej WIMć p. Jakuba Potockiego, pisarza polnego koronnego ad propositionem stipendiorum chorągwi p. Pilawskiego należących płaca jest ukazana przez JWIMć p. marszałka i hetmana koronnego. Tedy na tych dwie ćwierci zapłatę podymne sześcioro w ziemi naszej i powiatach jej uchwalamy, które, aby obywatele tej ziemi a prima Octobris ad ultimam eiusdem według kwitów poślednich wydali do rąk IMci p. Felicyana Ostrowskiego skarbnika sanockiego, poborcy naszego postanawiamy, który nie więcej od tych sześci podymnych, okrom złotego nie powinien brać i wyciągać kwitowego laudo cavemus, urzędów grodzkich żądając, aby sądy fisci post determinationem czasu sądzili dla delaty retentorum.

4. Z tych tedy tak wybranych podymnych powinien będzie p. poborca za dwie ćwierci chorągwiom IMć p. wojewody kijowskiego i IMci p. chorążego nadwornego według popisowego regestru zapłacić, a sumę 2.460 zł. na chorągwie p. Pilawskiego, według komputu wojskowego od nas należącą, IMć p. pisarza polnego koronnego usarskiej chorągwi a nie więcej pro die decima Novembris tej czas zapłaty naznaczając, wypłacić powinien będzie.

5. Tym pieniądzom, jeżeliby jakie następowały trwogi, aby JWIMć p. starosta halicki i WIMć p. starosta trembowelski sklepy dla bespieczeństwa ukazali upraszamy, o dalszej zaś zapłacie na sejmiku relacyjnym, inita cum Republica ratione, także i o czopowem przyszłym namówimy się, na którym pomieniony IMć p. poborca odda sufficientem calculum. Tenże z tych podymnych IMć p. komisarzowi naszemu za przeszłą i teraźniejszą ćwierć odda 1.000 zł., które mu in calculo powinne być przyjęte.

6. A że po tych wojnach w niektórych powiatach dezolacya stała się, niektóre zaś majętności i słobody ad pristinam przyszły integritatem, żeby tedy ten podatek wszyscy ex aequo et justo płacili, a ubogi za bogatego nie był oprymowany, namówiliśmy in futuras exactiones preparament, żeby się mogła rewizya po powiatach odprawić.

7. Do tej prace za rewizorów do powiatu halickiego IMć p. Piotra Myśliszewskiego, IMć p. Szymona Turzowskiego, do kołomyjskiego IMć p. Mikołaja Bartkowskiego komornika ziemskiego IMć p. Tomasza Jabłońskiego, do powiatu trembowelskiego IMć p. Mikołaja Baworowskiego, IMć p. Wojciecha Wolanowskiego uprosiwszy, którzy captato tempore, każdy swój powiat rewiduje, respekt mając na chłopki ubogie w chałupach komorą prawie mieszkające, aby ich na index dymów po sześci a w trembowelskiem po słobodach i więcej rachować ci IMć powinni będą. Niżeli się w te pracą zaprzęgą iurament w grodzie uczynić, że w rewidowaniu tem nikogo nie ochronią, ani bogatemu ani ubogiemu faworu nie pokażą, ale sprawiedliwie funkcyą sobie zleconą, odprawią. Tę rewizyą odprawić zechcą IMcie przed sejmikiem relacyjnym, o co IMć żądamy na sejmiku relacyjnym tę rewizyą produkują, za którą pracę IMciom obiecujemy omnem gratitudinem i na sejmiku relacyjnym z retent poborowych expensa w nagrodę.

8. IMć p. Wojciech Wolanowski poborca przeszły, iż jeszcze ma reszty u siebie z tych 2.000 zł. sumę 160 zł. te żeby na ukontentowanie IMciów pp. deputatów dla zapłaty od konia się...... za kwitem IMć p. marszałka naszego wydał postanawiamy, który mu kwit pro persoluto przyjęty będzie. Które to laudum nasze zgodnie postanowione, aby IMć p. marszałek koła naszego ręką swą podpisawszy do akt grodzkich podał a grody opublikować kazały, zlecamy. Działo się na sejmiku halickim die undecima i duodecima Septembris roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiątego dziewiątego. Stanisław Głowiński, sędzia ziemski i marszałek koła rycerskiego sejmiku poselskiego.

Castr. Hal. Rel. 167 p. 1379—1385.

162.

Halicz, 12 września 1669.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm.

1. Instrukcya WW. urodzonym IMć pp. Jakubowi na Tyśmienicy Potockiemu, pisarzowi polnemu koronnemu, tłumackiemu, krasnopolskiemu staroście, Mikołajowi z Granowa Sieniawskiemu, chorążemu w. koronnemu radomskiemu etc. staroście, Mikołajowi na Martynowie Truskolaskiemu, podkomorzemu, Stefanowi na Chocimierzu, złoczowskiemu chorążemu, Stanisławowi na Młyniszczach Głowińskiemu sędziemu urzędnikom ziemskim halickim, Wojciechowi na Petlikowcach Gołyńskiemu, cześnikowi czerniechowskiemu posłom na szczęśliwej koronacyi króla IMci Michała świeżo nam obranego złożony sejm [1] przez IMciów pp. obywatelów na sejmiku przez JO. prymasa Korony Polskiej pro die undecima Septembris w Haliczu złożonym, zgodnie obranym, podana i spisana.

2. Niedostępne prowidencyej Boskiej dzieło, gdy Rzptę naszę ad prima principia, w których dotąd dalej tysiąca lat stała i rosprzestrzeniała się, wraca, podawszy nam na wysoki ornament królestwa tego a podziwienie chrześciańskich państw z pośrodku nas pana i króla wszystkich musi niewymownie cieszyć, za co wszechmocności Boskiej podziękowawszy, powinszują pp. posłowie królowi IMci świeżo koronowanemu szczęśliwego panowania, pokornie przy tem podziękują za oświadczony przez uniwersały afekt i ochotę, że wprzód, niżeli koronę na głowę swoją wziął, zdrowie swoje na zaszczyt ojczyzny przeciwko nieprzyjacielowi nieść się oświadczył, co jako kraje nasze mile przyjęły tak i do powolnego poddaństwa i posłuszeństwa wzbudziły w sobie ochotę. Oświadczą przy tem in suppeditandis sumptibus na tym pierwszym wstępie państwa króla IMci pro posse suo gotowość. Congratulabuntur potem JO. księdzu prymasowi szczęśliwego i spokojnego podczas interregni regimentu, a za pilne przez ten czas o całości ojczyzny i pokoju jej podziękują staranie.

3. Godni są JWIMć pp. hetmani koronni podziękowania osobliwego, że radami swymi w całości krajów naszych zaszczycali, a specialiter nomine nostro będą prosić, aby nam już prawie in hostico zostającym pod ten czas bardzo niebespieczny securitatem prowidowali.

4. A niżeli przyjdzie do exorbitancyi ucierania, przełożą pp. posłowie nasi, zniósszy się z pobliższemi dolnemi województwy, in quanto periculo te kraje zostawają, gdy sprzysiężona na zgubę ich kozacka perfidia Porcie Ottomańskiej poddaństwo oddała i possessyą aż po Jarosław zakroiła i informabunt, co się zaraz in primis initiis dzieje, a consequenter w tak bliskiem z Turkami sąsiedztwie, quid sperandum o całości tych krajów.

5. Posłowie cudzoziemscy aby zaraz po koronacyej odprawieni byli i za granice wyjeżdżali, upomną się pp. posłowie.

6. In senatus consultis żeby IMć pp. senatorowie podpisywali swoje wota i żeby oryginały czytane były, lege cavebunt, do których aby i z sejmu residentes ex gentibus naznaczeni byli eis i w assessorskich sądach, żeby swoje miejsce mieli, providebunt.

7. Po rozerwanych sejmach aby sejmiki relacyjne na cztery niedziele bywały, na których pp. posłowie dabunt rationes rozerwania onego i transactorum tractamentorum.

8. Wielka oritur w urzędach koronnych incompetentia, że porządku w miescach nie mają, aby tedy ad instar urzędów ziemskich porządek ich ordynaryjny był, providebunt salva authoritate urzędów wojskowych.

[1] Co do tego sejmu zerwanego obacz odłożenie roków ziemskich przez posła a sędziego z. hal Głowińskiego do 4 niedziel. C. Hal. 167 p. 1545, a także Ibidem p. 1553. Oręzdie pisarza ziemskiego Jerzego Mrozowickiego z 16 grudnia 1669 r.

9. Wielka jest tak przez konstytucye jako i trybunały koronne urzędom grodzkim zlecona, gdy im nie tylko bonorum terrestrium ale i honorów szlacheckich iudicium demandatur, przetoż aby te urzędy per electionem szły, instabunt. Elekcya ma być za wydaniem uniwersału przez starostę in quatuor septimanis. Kandydacya na podstarostwo trzy osoby, na pisarstwo dwie, z których jednego na ten urząd staroście wolno będzie podać. Ciż urzędnicy mając być osiedli a w rocie juramentu dokładać mają, że nie są sługami ani jurgeltnikami żadnego pana.

10. Trybunału poprawa odłożona jest do sejmu coronationis, ta żeby była exekwowana sądzeniem onego rocznem, tak w Piotrkowie jako i w Lublinie przez sowite obranie deputatów na oba Trybunały.

11. Kwarta żeby była we Lwowie z pobliższych województw odbierania, instabunt; ujmie się kosztu Rzptej w odwożeniu et privatorum w odsyłaniu; lustracye zaś aby per possessionatos electos iuratos palatinatuum odprawowane były, providebunt, a na to co dwie lecie od sejmu do sejmu.

12. Na korekturę praw aby prędszą mogliśmy mieć sprawiedliwość siła utrapionym należy, aby do effektu przyszła, urgebunt, a causae expulsionis processu jako o chłopy skrócone były.

13. Wielkie uciążenie Rzpta cierpi przez przechody żołnierskie, co nam vel maxime blisko obozów mieszkających tangit et opprimit, zarazem aby hiberna swój efekt wzięła, efficient sine praeiudicio dóbr ziemskich województwa ruskiego; poenae na tych, którzy poboczne chleby i stacye biorą, obostrzyć. Więc i areszta na zasługi, żeby nie tylko u IMciów pp. hetmanów brane, ale i u pp. komisarzów, którzy wojsku płacą, ważne były. Na te zaś województwa i ziemie, które wojsku nie płacą, poena aby była namówiona et executio przez bliższe województwa i pułki wojskowe obostrzona.

14. Dosyć prawem obwarowano jest, aby do klejnotu szlacheckiego, który jest ornamentum regni artibus nobilitatis, nikt nie przychodził, a widzimy że za kozacką promocyą przy paktach Adziackich siła jest ludzi niegodnych nobilitowanych, którzy i dotąd handlów i kupiectw jako się nauczyli, nie przestają, przez co abutuntur praerogativa nobillium. Siła in perduellionibus suspecti et infamia notati targują się na honory starej szlachty, przetoż exceptis tych, co wojnę służą, aby de vita ich Trybunały ostrą czyniły inkwizycyą ad cuiusvis nobilis instantiam inter causas fisci. Ciż aby starostw dzierżaw nie kupowali, lege cavebunt.

15. Jako urzędy koronne tak i starostwa sądowe aby nie były przedawane in posterum, cavebunt, o co forum na Trybunał.

16. Piechota łanowa jako i w inszych województwach tak i w ruskiem aby sporządzona była założywszy poenas na urzędy te, które ich nie lustrowali maiores.

17. Edocti praeteritis exemplis, iż nie co inszego Rzptej naszej ruinam minabatur jeno diffidencye, których personae privatae przy majestacie pańskim były, przeto inibunt rationes, aby poena na takowych extendowana była, gdyby się kto per inquisitionem pokazał winny.

18. Ciż którzy sejmy i sejmiki prywatnymi rozrywają kontraktami, protestacyami, aby tej wolności abusus pohamowany był, providebunt.

19. Deputaci duchowni aby także in quadrienniis jako i świeccy obierani w trybunale zasiadali, także i prezydenci IMć, a do spraw mixti fori według konstytucyej 1607 tylko sześć zasiadali a in causis compositi iudicii, gdy duchownego którego niemasz, praesentem świecki zasiadać ma jego miejsce per ordinem.

20. In abusum jako widzimy nasze prawa weszły, że urzędy duchowne jurysdykcyą sobie na szlachtę, w sprawach sądom swym nienależących, przywłaszczali, jako to o dziesięciny wyderkaffy, czynsze, legata a nawet w krzywdach prostych censuris eclesiasticis aggravant obywatelów koronnych, obwarują to prawem, aby się w ten gwałt prawa i szlachcie pod prawem siedzącej nie dział, gdyż tu aequali Respublica aequalitate iurium et libertatum cieszyć się powinni.

21. Incompetens i to, że gdy diminuta sunt Reipublicae bona, aucta sunt nova honorum officia, jako to trembowelskich, latyczowskich, żydaczowskich urzędów in immensum numerum, te aby aboleantur et pro nullis declarentur, wyjąwszy dawne in usu bywałe, instabunt.

22. Jako to w każdej Rzptej abominantur, gdy dobrzy nagrodę źli zaś karę nie mają, tak w naszej damnandi, gdy jawni nasi szkodnicy żadnej peny nie odnoszą i owszem premiantur, jako to Boratyni, corruptor szelężnej monety. Osieckiem uczczony Tymph w fałszywych złotowcach za porękę nieboszczyka IMci p. podskarbiego z królestwa wymknął, aby tedy Osiek poszedł in praemium bene meritorum pro vaccanti, o stawienie Tympha IMć pp. sukcessorowie przeszłego IMci p. podskarbiego sprawili się urgebunt.

23. IMć pp. wojskowi, którzy są stipendiis Reipublicae authorizati, aby publicznemi funkcyami nie omieszkiwali usługi Rzptej, lege cavebunt.

24. Moneta aby in pristinum valorem revocari mogła, providebunt, i liga jej dobra, któraby postronnym coresponderet namówiona.

25. Z carem IMcią Moskiewskim według pakt Andruszowskich aby zgoda kończona jak najprędzej była instabunt i z inszymi pany postronnymi.

26. Vacansa iuxta pacta conventa aby były oddane, do czego i panowie obywatele ziemi halickiej i województwa podolskiego, jako świeżo przez nieprzyjaciela spustoszeni, instabunt.

27. A że konstytucya o wakansach w miesiącach żołnierskich nie jest in usu, zechcą przywieść in executionem one, naznaczywszy forum w Trybunale w regestrze żołnierskim temu, ktoby się w tych miesiącach ważył jaki urząd uprosić.

28. Konstytucya 1508 o komissyach aby była reasumowana aby IMć pp. pieczętarze ad instantiam nobilium requisitis tenutariis one wydawali, które komissye etiam in absentia castellani przez urzędniki ziemskie przysięgłe i urząd podkomorski i sekretarza kończone być mają sine appellatione quavis, a odprawionych komissyej żadnymi wymyślnymi mandatami instygator koronny aby nie wzruszał sub poena evocationis na Trybunale vindicanda.

29. Monopolia wszelakie aby poenis na szlachcica infamiae na plebeium colli jako to saletr i potaszów obostrzone były; forum Trybunał praevia inquisitione.

30. Zagęścili się wielkie po drogach ludzi ubogich dracze, że niemal na każdym gruncie privati myta i mostowe sobie uzurpują; przetoż ktoby niemiał na to przywileju, pozwany ad instantiam cuiusvis etiam non iniuriati, poena mille marcarum in iudicio tribunalitio inter causas officii być ma.

31. O Drahim i w inszych punktach transakcyi Oliwskiej, że się przez książęcia IMć kurfirszta nie dosyć dzieje, upomnią się.

32. Na fortecy międzyboskiej także i zamku trembowelskiego opatrzeniu multum incumbit Rzptej, aby tedy jako Międzyboż ze włościami na opatrzenie w nim porządku do obrony od wszelkich podatków był wolny, tak i trembowelskie starostwo libertowane, albo też od Rzptej ten zamek pograniczny a bardzo potrzebny od Ukrainy na zaszczyt był prezidiowany.

33. Vergit in derogationem ecclesiasticarum libertatum collatura biskupstw u dworu sine electione capituli, przeto aby ich sobie kapituły obierały, providebunt według prawa.

34. W rachunkach artyleryi, iż ingentes sumptus etiam pacis tempore pp. generałowie kładą i długi sobie jakieś pretendują, inibunt rationes, jakoby sumptus non excedat censum i żeby prywaty stąd non discerpant a pp. generałowie nie bywali dożywotni, ale od sejmu do sejmu, a żeby rejestra dział i municyi były przez nich oddawane.

35. Docuit experentia naszę Rzptą, że temporaneae potestates armorum bardziej ją rozprzestrzenili niżeli dożywotnie; ineant cum Republica modum, jakoby te urzędy in suis zatrzymane były cancellis ut minor a majori nihil extimescat.

36. A że dotąd pessimo Reipublicae malo wielkie się po sejmowych konkluzyach najdują in Volumen legum konstytucyej inserowanych mancamenta, przeto lege irrevocabili cavebunt przy obieraniu marszałka, aby tak IMć p. marszałek i pp. deputaci do konstytucyej naznaczeni

przysięgli byli, iż nil in volumen legum pisać będą i konnotować, tylko coby na sejmie zgodnie było conclusum, a konstytucye aby intra triduum do grodu, a potem do druku podawane były et intra tres septimanas po grodach rozesłane, a żadna konstytucya wagi mieć nie będzie, jeśliby się co przeciw niej działo tylko post publicationem.

37. Infames i najazdami zabójstwami się parający, aby nie tylko per loci capitaneos, ubi bona et personae consistunt, ale i pobliższe imani byli i poenis condignis puniantur, promovebunt pp. posłowie nasi.

38. Pacta conventa, które król IMć na sejmie coronationis dosyć czynić przyrzekł, aby in effectum deducat, przypomnią pp. posłowie.

39. Z prowizyej króla IMci przeszłego, aby dług IMciów pp. Daniłowiczów wypłacony był, albo na Żywcu asekurowany starać się pp. posłowie będą.

40. Dekreta o daniny ante abdicationem króla IMci świeżo favorabili magis quam iusto decreto in convulsionem iuris antea dati aby były kasowane intercedent et ut donatorio priori restituantur expostulabunt.

41. Niewypłacone dotąd assygnacye z komissyej lwowskiej tak polskim jako i tatarskim chorągwiom aby byli satisfacti, instabunt pp. posłowie nasi i oschłe assygnacye uiszczone, także i zwinionym chorągwiom sacratum na służbę Bożą aurum et argentum z kościołów na kilka milionów wzięte, jako się obróciło, stringantur pp. komisarze duchowni ad reddendum tego rationem, ponieważ te Rzplta assekurowała, promovebunt pp. posłowie.

42. Od win szlacheckich ktoby się ważył qualicunque praetextu wziąć jakąkolwiek exakcyą aby winą pięćset grzywien był karany albo pan albo jego subkolektor, forum w Trybunale oto in regestro officii.

43. Powiatowi trembowelskiemu aby abiurata były po świeżem Sołtan Gałgi spustoszeniu praecustodita, niezapomnią pp. posłowie, także i miejsca i fortece spustoszone przez komisarze Rzptej zrewidowane w ziemi halickiej. Chleby wojsku z dóbr szlacheckich po węgierskiej i mohylowskiej wojnach w ziemi halickiej dane, także i czworo podymne na ukraińską wyprawę podczas wyścia wojska kwarcianego do Polski za uniwersałem J. Kr. Mci dane aby nam były przyjęte invigilabunt pp. posłowie nasi.

44. Knyszyńskie starostwo, aby post extenuationem sumy przez pp. Orsetych na nie danej, bene meritis oddane było, lege cavebunt.

45. Podkomorzych koronnych aby było trzech przysięgłych instabunt.

46. Monasterów aby więcej nie budowano i władykowie poddanych szlacheckich bez woli dziedziców aby nie święcili, prawo nam przyniosą.

47. Należy i to Rzptej, aby pokój inter concives zachowany był, przeto aby dekreta kapturowe in dubium wokowane nie były instantissime u Rzptej, promovebunt.

48. De circumscriptione domus regiae et prolis futurae inibunt cum Republica pp. posłowie rationem.

49. Na swawolą prywatnych pańskich chorągwi obostrzyć prawo i forum ubicunque in delinquentes naznaczyć a po konwikcyej ich starszego, co ich prowadzi, pana samego cuius nomine prowadzi na trybunale pro damnis, które sine iuramento płacić powinien będzie, etiam sine praesentia delatoris forum oznaczyć.

50. Podczas interregni, gdyby kto przez wszczęcie swady jaki sejmik wiolował, ma być przez sąd kapturowy etiam extra cadentiam instanti sądzony, które dekreta in executionem starostowie przywodzić mają.

51. Tykocin aby się nazad do Rzptej wrócił, ponieważ donatarius miał skąd inąd hojną nagrodę, instabunt.

52. Protestacye przy podpisach swych przez IMć księdza prymasa i IMć księdza podkanclerzego konnotowane, aby przez IMciów na sejmie interpretowane były, prosić będą.

53. Exekucye w województwie ruskiem tot constitutionibus regni zamknione, aby in dubium nie były wokowane urgebunt.

54. Alternata na obieranie deputata z powiatu trembowelskiego aby była obserwowana i w trybunale z chełmskim zachowana, przyniosą legem.

55. Przywileje którekolwiek po abdykacyej wyszły, aby były kasowane i pro nullis deklarowane i pieczęci koronne powracane.

56. Wójtostwa halickie, trembowelskie i stryjskie, ponieważ na łanach miejskich zasiadły, aby wolne były od kwarty płacenia, modum inibunt.

57. Sejmiki, gdy się rozrywają, aby mogły być restaurowane, inibunt rationes.

58. Którыby obywatel koronny extra regnum wyjechać się ważył podczas niebespieczeństwa tak stanu szlacheckiego jako i miejskiego, poena confiscationis bonorum karany być ma.

59. Pretensya starostwa halickiego do lasów na gruntach szlacheckich ziemie halickiej za dekretem jakimsi z Otą w Krakowie ferowanym, jako communi libertati repugnans, aby była zniesiona i ten dekret kasowany w Krakowie gorącą o to wniosą instancyą, consentiente ad id moderno possessore, bo z tego mało albo nic Reipublicae accedit, lucri tylko szlachcie gravamen wielkie.

60. Wszystkie grody województwa ruskiego są constitutione anni 1631 wieczne, gród tylko żydaczewski nescitur quo fato wyjęty, żeby tedy adaequetur inszym grodom i zapisy w nim po moskiewszczyźnie zeznane lubo nieprzewiedzione, aby vim perpetuitatis miały, starać się będą.

61. Suscepta także w Kołomyi obdukcyi, protestacyi, denegat intromissyi, prezentacyi aby była przez regenta ziemskiego osiadłego, promovebunt.

62. A co się tknie obrony domowej, tę ante omnia promovebunt pp. posłowie, jako to aby sejm dwuniedzielny był in casu Reipublicae warowany.

63. Pospolite ruszenie w moc J. Kr. Mci dane, Kamieniec ufortyfikowany i dobrze presidiowany, wojsko aby z liniej nie było sprowadzone ale prowiantem obmyślone, którego aukcyą necessario namówić potrzeba, to trzeba uczynić pierwej niżeli się Turcy w Ukrainie ugruntują.

64. Petita i instancye. Wniósł przez list swoje petitum JW. ksiądz nuncyusz o instancyą do Rzptej, aby mu była dana do Ojca Świętego o pallius kardynalski, której jego pobożnej intencyej zlecamy IMciom pp. posłom curam.

65. Sprawa JO. księżny IMci paniej Wiśniowieckiej, wojewodzinej ruskiej z inszymi konsukcessorami tak wiele sejmów i spraw potrzebnych Rzptej tańcująca względem ordynacyi, która iura naturalia et regni convellit aby była decydowana, instabunt pp. posłowie, salvis aliis, które in commodum Reipublicae vergunt.

66. Za widome włości podhajeckiej przez nieprzyjaciela koronnego i exercitus koronny tam przezeń osadzony spustoszenie, aby IMć p. wojewoda kijowski odniósł rekompenzę urgebunt.

67. Tegoż miasto i forteca stanisławowska, jako propugnaculum et receptaculum przy pograniczu na Złotym Szlaku od insultów nieprzyjacielskich potrzebne, aby było libertacyami nadane, wniosą do Rzptej instancyą.

68. Długi wojskowe także i expensa św. p. IMć p. wojewody krakowskiego, hetmana w. koronnego na restauracyą Kamieńca erogowane aby były oddane, także i teraźniejszego IMć p. hetmana koronnego na różne rozchody porachowane i wypłacone były, inibunt rationem.

69. WIMć p. Jakub Potocki, pisarz polny koronny, kosztem i zdrowiem swojem we wszystkich expedycyach koronnych niebespieczeństwo Rzptej zaszczycający, że bardzo ma szczupły pisarski prowent, aby zachowany był przy pisarskich starodawnych prerogatywach. Tenże dóbr swoich po rodzicu swoim JW. kasztelanie krakowskim, hetmanie w. na usługach Rzptej niedotraconych, starostwo tłumackie za pewną sumę kupił, aby mu to starostwo za jego pieniądze kupione iure haereditario nadane było, wniosą instancyą z nimi zarówno pp. posłowie nasi.

70. Dosyć widome IMć p. kasztelana halickiego zasługi, które od lat 50 zawsze w obozach swym odprawuje kosztem aby mu wsi Stoków połowa, dobrom jego dziedzicznym spólna, in haereditatem obrócono było, prosić będą.

71. Wielkie w krajach naszych zamięszanie minatur sprawa o władyctwo lwowskie, że ojciec Świstelnicki niesłuchając dekretu króla IMci i sądu kapturowego halickiego wdawa się w jurysdykcyą ojcu Szumlańskiemu przy possesyej władyctwa tego zostawionego, przeto aby temu król IMć i Rzpta, żeby stąd jaka flamma dissidyej nie wypadła, provideat, instabunt.

72. Conqueritur żałośnie W. ojciec władyka łucki na niesłuszne odebrane sobie dóbr cerkiewnych za przywilejami dawnymi tej episkopiej nadanych, że się w tem wolnościom i paktom religiej greckiej disjunctorów gwałt dzieje, przeto żeby ta sprawa przez Rzptą osądzona i uspokojona była instabunt pp. posłowie.

73. Monaster kijowski Peczerski przez OO. archimandrytę wniósł na sejmik nasz skargę, że jakieś dekreta i kaduki fundusze i komisye na zawojowanych na ten czas ich dobrach są pootrzymowane, przeto aby in integro były dobra oddane et iure ordinario te pretexta per caducarios repetowane, starać się będą.

74. Mniszek Brygidek i Bernardynek lwowskich, jako ubogich zakonniczek, aby były dobra od stacyej uwolnione, wniosą prośbę.

75. Fundacya de nova radice IMć p. sędziego halickiego z dóbr swoich dziedzicznych na kantoryą lwowską uczyniona i ad acta legittime według konstytucyej 1635 zeznana, aby była od Rzptej approbowana non obstante puncto, że przy exorbitancyach wniosą prośbę pp. posłowie.

76. Zasłużył to krwią i substancyą swoją JW. p. Złoczowski chorąży halicki, aby żołd chorągwi jego był oddany i osobliwa osoby IMci habeatur ratio, iż na nim extra forum competens infamia w sądzie kapturowym lwowskim ab iniquo delatore obtenta, aby z niegoż kasowana była in poena talionis na delatora skazana a cokolwiek też na Ułanowieckim zamku fortyfikacyą expendit, aby mu tam asekurowane było, promovebunt pp. posłowie.

77. W dawnych instrukcyach zasłużone z dziada ojca i brata rotmistrzów z swoich odwag IMci p. Łabęckiego wojsku i wojnach odprawionych merentur gratitudinem; przetoż aby Markusze, quondam wieś, teraz głucha pustynia w województwie bracławskiem leżąca, iure haereditario mu dana była, instabunt.

78. Konferowane są pewne wioski w województwie bracławskiem IMciom pp. Kłotniowskim i Wyszyńskiemu, towarzystwu chorągwi na on czas króla IMci, aby przy nich ad vitae tempora zostawali, promovebunt IMć pp. posłowie.

79. Godnaby spectatiori honorario IMci p. Gołyńskiego quo bello qua pace spectata virtus, ten o przywrócenie na Serebna skripta pewnego ad archivum danego prosi; pomogą mu tej instancyej pp. posłowie.

80. Poprzedzanie sejmiku halickiego tydniem przed inszymi wielkie czyni że zamięszanie, zniosą się pp. posłowie nasi z JMciami pp. posłami sejmiku wiśnieńskiego i fraterne expostulabunt, aby równe z niemi odprawowane były, a że i te za rozerwaniem sejmiku nie dosyć się stało prawu w posyłaniu do IMciów posła, bo nie było instrukcyi, communicabunt z sobą consilia i adoptować się consiliis IMciów pp. posłowie będą.

81. A że pod te czasy niebespieczne siła ich jest takowych, którzy non parcendo sumptibus privatis w dobrach swoich dziedzicznych fortyfikują miesca do obrony sposobne, przeto żeby im ex contributionibus publicis praevia commissione to nagrodzone było, proponent pp. posłowie.

82. Ultimo inter calamitosos loco, że go ultimum mieć chciała fortuna in luctuoso statu, gdy ex detentione pod trzynastu lat w moskiewskiem więzieniu ad domesticos rediit cineres tylko same favillas et fumantia n... zastawszy, IMć p. Paweł Potocki wojewodzic bracławski, który wszystkie externas spes et pollicitationes postposuit amori patriae, którego, aby IMć pp. posłowie zalecili królowi IMć i do wszystkiej Rzptej, uczynią instancyą.

83. Za urodzonym p. Janem Nowomiejskim o libertacyą dworku jego w Żydaczowie uczynią pp. posłowie instancyą.

84. Miasto[1] quondam regalis residentiae ad tantam przyszło inopiam że wsią być może, że tedy prawa i przywileje ich approbowane były, i onymi mogli się cieszyć, będą prosić pp. posłowie.

85. Miasteczko Trembowla sądowe, tak jest przez stanowiska żołnierskie zrujnowane, że domu żadnego do sądzenia sposobnego niema, o wolności od żołnierza i od podatktów prosić za nimi będą.

86. Miasteczko Śniatyn na granicy od Wołoch zostające, że jest funditur przez żołnierza zniesione ani się może bez opatrzenia Rzptej fortyfikować, aby im sztukowe na lat dwanaście dane było, wniosą instancyą.

87. A że laudum na teraźniejszym sejmiku dla zapłaty wojsku dalszej, która się za ćwierci dwie borgowe winna na podatki, uchwaliliśmy i inszej potrzebie namówiliśmy do zatrzymania obrony tych krajów porządek, przyniosą nam pp. posłowie tego laudum approbacyą. Przetoż wszystkie punkta aby pp. posłowie nasi serio et indifferenter promowali, wkładając na IMciów fidei honoris et conscientiae oblig prosimy, aby sejm dalszej nad niedziel sześć prolongacyej niedopuszczali, a teraz IMć p. marszałek koła naszego ręką swą podpisawszy do ksiąg grodzkich halickich one podał, zleciliśmy. Działo się na sejmiku halickim die duodecima Septembris roku pańskiego millesimo sexcentesimo sexagesimo nono. Stanisław Głowiński, sędzia ziemski halicki, marszałek sejmiku poselskiego.

Castr. Hal. Rel. 167 p. 1362—1379.

163.

Halicz, 20 maja 1670.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo ziemi halickiej powiatów kołomyjskiego, trembowelskiego zjechawszy się, za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. szczęśliwie nam panującego na sejmik do Halicza pro die vigesima Maii[2] na miejsce konsultacyom naszym należyte, necessitatibus publicis providendo i naszym domowym ziemiańskim rządom i potrzebom subueniendo, tęśmy zgodnie we wszystkiem postanowili i trzymać ją sobie bratersko przyrzekli uchwałę.

2. Naprzód iż chorągwie kwarciane, w usłudze Rzptej zostające, do ziemie naszej sejmem anno Domini 1657 i przez ostatnią komissyą lwowską a potem dyspozycyą JWIMci p. marszałka i hetmana w. koronnego po zapłatę ordynowane mają u nas zatrzymane stipendia, tedy przychylając się do relacyej i popisów IMć p. komisarza naszego na zapłatę zasług zatrzymanych sześcioro podymnego podług ostatnich kwitów uchwalamy, które podymne a die prima Julii ad diem ultimam eiusdem mensis sub onere processus fisci et forti executione wydać uchwalamy. Na wybieranie zaś tego podymnego IMci p. Szymona Tuszowskiego uprosiliśmy[3], kwitowego po złotemu jednemu z całego miasta i wsi całej postąpiwszy.

[1] mowa o Haliczu?

[2] Stanisław Głowiński sędzia z. hal. w obwieszczeniu odłożenia sądów z. do czterech tygodni z dnia 9 maja podaje, że odłożenia roków sądowych trembowelskich spowodowane jest kadencyą sejmiku halickiego, przypadającego na dzień 13 maja. C. Tremb. 142 p. 286 Poprzedni miał mieć miejsce 15 stycznia przed sejmem naznaczonym na 5 marca 1670 w myśl orędzia uniwersału królewskiego z 30 listopada C. Hal. 168 p. 35—39.

[3] Ob. uniwersał tegoż poborcy z 27 maja w Castr. Tremb. 142 p. 426.

3. Na którą exakcyą, że IMć nie tylko z miasta i wsi starych podług ostatnich kwitów i regestrów ale i nowych słobód wsi, miast i miasteczek, podług nowej rewizyej, gdzie jeszcze kwity nie zaszły, exactissime administrować będzie, corporale iuramentum coram officio castrensi Haliciensi wykonać będzie powinien.

4. A które to pieniądze wybrane będą za asygnacyami IMci p. komisarza naszego, IMć p. poborca IMciom pp. żołnierzom zasługi wypłacić będzie powinien i IMci p. Wojciechowi Gołyńskiemu, cześnikowi czerniechowskiemu, komisarzowi naszemu debitae gratitudinis tenże IMć p. poborca za dwie ćwierci zł. tysiąc jeden z tego podymnego zapłaci, resztę pieniędzy do dalszej naszej ordynacyej przy sobie zachowując.

5. Czopowego i prasołki administracya, lubo podług tak rocznej uchwały die decima quinta Aprilis anno currenti expirata, ten nihilominus provent ziemi naszej w dalszą administracyą IMci p. Janowi Stanisławowi Jastrzębskiemu, wojskiemu i pisarzowi grodzkiemu halickiemu puszczamy, tak aby ex praeterita et continuanda administratione na sejmiku przyszłym deputackim sufficientem rationem nam oddał, na którym za prace i koszty około administracyej podjęte IMci p. wojskiemu debitam gratitudinem prestabimus. Uchwalamy, aby prasołka po wszystkich gościńcach, przewozach, dobrach królewskich i dziedzicznych po groszy 12 od wozu jednego na rok zupełny w ziemi i powiatach wybierana była super impugnatores et impeditores processum fisci cum refusione damnorum constituendo.

6. Doznawszy wielkiej łaski Boskiej tot vexantibus calamitatibus przez lat dwadzieścia i jeden konserwacyą od spustoszenia znacznego ziemi naszej, że tylko in parte cineribus sparsa, aby P. Bóg nas i dalej łaską swoją świętą zaszczycać i od inkursyej pogańskiej bronić raczył, domowym obdarzył pokojem i pograniczny ustanowił pokój w ziemi halickiej i powiatach jej, czopowe i prasołkę do tak wielu lat na zmurowanie kościoła farskiego halickiego ordynujemy i uchwalamy, mając co rok optionem eligendi administratorem, dokąd zupełnie fabryka kościoła farskiego nie stanie. I z tem się przed P. Bogiem oświadczamy, że tę naszą pokorną uchwałę fide Christiana tenebimus.

7. A żeby tem prędzej intencya nasza skutek swój otrzymała, coequationem czopowego z miast i aby w wydawaniu podatku tego ad proportionem możności miast i miasteczek equalitas była, na przyszłym, da Bóg, deputackim sejmiku postanowimy, w niwczem przeto teraźniejszej non praeiudicando nec derogando administracyej. Więc że na początku tegoż kościoła nieboszczyk IMć p. Wolanowski, podstarości grodzki trembowelski z reszty podaną 3.700 zł. albo jako laudum pierwsze opiewa IMć p. wojskiemu halickiemu miał był oddać, tedy na pierwszym, da Bóg, sejmiku, tak IMć p. wojski jako i successores nieboszczyka IMć p. podstarościego trembowelskiego rationem nam oddać będą powinni.

8. Jednak wygadzając sprawiedliwości świętej i instancyom IMć pp. ziemian i obywatelów trembowelskich braciej naszych, adhaerendo novellae constitutioni et proclamationibus iudicialiter expeditis et actis publicis insertis bratersko po IMciach pp. sędziach ziemskich żądamy, aby intra octavas Corporis Christi roki ziemskie w Trembowlej sądzili, żadnych w tem impedycyej prawnych nie obawiając się. A że prawo koronne stringit, aby wszelakie actus iudiciales, które quotidiano egent aditu do grodu oddawane były, tedy bratersko in hoc officio IMci p. pisarza naszego ziemskiego halickiego commonefacimus, aby IMć acta capturalia Haliciensia, inducta et correcta, in spatio sex septimanarum do ksiąg grodzkich halickich officio castrensi podał i oddał et sigillo terrae nostrae Haliciensis na wydawanie extraktów po limitacyej kapturów prywatnie nie zażywał, ani ab hinc id extradit pod tą pieczęcią, regnante serenissimo rege, nowej kancellaryi nie wystawiał ani one praktykować dopuszczał sub rigore legum publicarum.

9. Aby urząd grodzki halicki i trembowelski respectu retentorum fumalium et non solutorum ducillorum ne impeditur exigendae dationis a salis vectura na delaty indilatam czynił executionem pro officio onus expediendum wkładamy.

10. A że się jedne rewizye dymów rite odprawione de toto nie dokończyły, drugie rewizye miasto poprawy trudność przyniosły, tedy co się tyczy powiatu halickiego, uprosiliśmy IMciów pp. Piotra Myśliszewskiego i Szymona Tuszowskiego, aby suprascriptum negotium w powiecie halickim kontynuować et in delatam per impertinentes revisores supplere raczyli. Na rewizyą zasię powiatu kołomyjskiego, (ponieważ trembowelski jest in se cale zrewidowany) IMciów pp. Szczęsnego Górskiego i Nikodema Łastowieckiego, tak aby super fidelem summarum et gazarum connotationem ante initam revisionem coram officio castrensi Haliciensi praestent iuramentum z uproszeniem naznaczamy, omnimodam securitatem IMcia iuxta leges statutaque regni cavendo.

11. A po expedyowaniu rewizyej ustawienie kwoty dymów w miastach i miasteczkach także wsiach ad relationem IMciów pp. rewizorów do przyszłego, da Bóg, sejmiku zachowujemy sobie, bratersko żądając, aby pierwsi i teraźniejsi IMć pp. rewizorowie na przyszłym, da Bóg, sejmiku z regestrami swymi comparere raczyli.

12. A ponieważ IMć p. Felicyan Ostrowski, skarbnik sanocki, sufficientem calculationem z poborstwa swego sześciorga podymnego na przeszłym sejmiku oddał, tedy accepta ad praesens praemissorum od IMciów pp. deputatów relatione, laudo praesenti IMci p. skarbnika kwitujemy, i kwit IMcia przez IMć p. marszałka wydać zlecamy, którą to uchwałę naszą zgodą i powagą naszą stwierdziwszy IMć p. marszałkowi koła naszego podpisać i do grodów halickiego i trembowelskiego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim die vigesima Maii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo. Jan Stanisław Jastrzębski, wojski, pisarz grodzki halicki, marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 168 p. 932—937; Castr. Tremb. Rel. 141 p. 304—307, tudzież Ibidem p. 419—422

164.

Halicz, 20 maja 1670.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instructio responsoria na uniwersał i list J. Kr. Mci p. n. m. szczęśliwie nam panującego IMciom pp. Alexandrowi Michałowi Kurdwanowskiemu halickiemu, Jaroszowi Kuropatnickiemu, podolskiemu, podstolim ziemskim, za zgodą rycerstwa z sejmiku halickiego dnia 20 maja na miejscu należytem w kościele farskim odprawionego, dana.

2. Naprzód IMć pp. posłowie nasi powinszowawszy J. Kr. Mci p. n. m. szczęśliwego panowania cum omni majestati J. Kr. Mci reverentia podziękują, że J. Kr. Mć. po dwu sejmach adversantibus fatis rozerwanych obronę ab extra ojczyzny i uspokojenie doraźne Rzpltej proponere prospicere et curare raczy.

3. Uważywszy ziemia nasza propozycyą i contenta uniwersału J. Kr. Mci, taki additament listowy zlecają IMciom pp. posłom: upraszać majestatu J. Kr. Mci, aby J. Kr. Mć. moribus et institutis antiquis a consiliis ordinum uspokojenie materiarum propositarum ante omnia przedsięwziąć raczył, i lubo nas praemunt calamitates et hostilia vicinorum non desistunt tela, aby J. Kr. Mć. do ostatecznego nie skwapiając się zaszczytu na obronę i uspokojenie ojczyzny sejm dwuniedzielny per consensum omnium ordinum sine solennitatibus złożywszy hoc parato medio, metum ab extra motus ab intra Reipublicae sanare raczył.

4. Deferent IMć pp. posłowie nasi, że ziemia halicka hostili vicinitati in confiniis exposita najbardziej potrzebie obrony i zawżdy in suscipiendis pospolitego ruszenia armis najpierwsza bywa praelio et acie, jednak patrząc qua sollicitudine et cura J. Kr. Mć, szczęśliwie

kozacką rebelią, hardość moskiewską per obdelegatos, domowe zaś rosterki sua benevolentia et dementia curare et praecludere deklarować raczy, uprasza, aby do tak blisko następującego sejmu podług prawa i statutów to extremum defensionis calcar zachowane było.

5. Upraszać będą IMć pp. posłowie nasi, aby koronacya J. Kr. Mci paniej n. m. dla konserwacyej prawa, powagi majestatu J. Kr. Mci i całej Rzptej w Krakowie odprawiona była, woląc w tem regni et regis zachować majestatem, aniżeli na jaki sumpt respektować.

6. Opowiedzą IMć pp. posłowie nasi, że i inne od J. Kr. Mci proponowane materye filiali pectore suscepimus, które, gdy da Pan Bóg, na przyszłe przedsejmowe sejmiki od J. Kr. Mci proponowane nam będą, ex re et bono Reipublicae ad discernendum innych przystąpimy.

7. Insuper upraszać będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci, aby pacta conventa confirmatione firmanda niwczem nienaruszone były i ex obligatione J. Kr. Mci Kamieniec był ufortyfikowany.

8. Apprime upraszać będą J. Kr. Mci pp. posłowie nasi per amorem patriae J. Kr. Mci, aby przed sejmem przyszłym wszelkim, coby miało mięszać Rempublicam i sejm trudnić ojcowsko zabiegać raczył okazyom i wcześnie IMciów pp. senatorów konwokowawszy, omne, quidquid bonum Reipublicae concernit, do uspokojenia desideriorum civium et legum conservationem podług prawa z prześwietnym senatem manutenere adversa vero facilitare raczył.

9. Nie przepomnią IMć pp. posłowie nasi cardinem ablegacyi swojej deferre, że serca ziemiańskie diffidencya, którą szczęśliwą elekcyą i szczęśliwą koronacyą po tak wielu nieszczęśliwościach już cale ustać i umorzoną być rozumieliśmy bardzo zalterowała, przetoż upraszać będą J. Kr. Mci pro fide hac et amore quibus ku majestatowi J. Kr. Mci floremus et vigemus, aby diffidencye w sercu J. Kr. Mci nie rościły się i miesca nie miały, bo o żadnych w województwie ruskiem i ziemi naszej przeciwnych zawziętościach nie wiemy, ale wierność i poddaństwo podług praw koronnych panu naszemu wiernie trzymamy i trzymać będziemy.

10. I lubo generaliter te wspomnieliśmy diffidencye ale et in particulari osoby magnorum nominum, które pro cardinibus et lege et re habentur ex malitia projektów na konfuzyą stanów Rzptej vexare poczęły, opowiedzą IMć pp. posłowie nasi majestatowi J. Kr. Mci et generosam querellam et iustificationem amplissimam fide dexteritate actibus heroicis in toga et sago stipatam JWIMci p. Jana Sobieskiego, marszałka i hetmana w. koronnego jako dwuarkuszowym listem niwczem majestatu powagi i wierności J. Kr. Mć i całej Rzptej nie naruszając ad iniquas traductiones czyli podobno adversas opiniores wierną ku J. Kr. Mci i Rzptej z wrodzonej cnoty przełożyli expurgacyą, która już większa jedno w sercach cnotą staropolską ugruntowana znaleść się nie może i zarazem upraszać będą majestatu J. Kr. Mci, takowe osoby, które z prowidencyej Boskiej ustaw ojczyzny ziemskie majestaty propugnant, muniunt et ornant, nie dając do ucha pańskiego assentatoribus przystępu podług praw koronnych in eminentia urzędów zostających pro forti dextera obrony tronu swojego et Reipublicae mieć raczył.

11. A żeby się tym diffidencyom i tradukcyom zabieżeć mogło, upraszać będą IMć pp. posłowie nasi, aby J. Kr. Mć p. n. m. z miłości wrodzonej ku matce i ojczyźnie swojej, jeżeliby miał na jakąkolwiek osobę opaczne udanie, pro clementia regia pacta Reipublica pacificandae media przedsiębrać raczył.

12. I tem bardzo użalona ziemia nasza zostaje, że między Imciami pp. hetmany koronnymi ex levi assectarum inductione niezgoda wszczynać się poczęła i nad prawo JW. IMć p. hetman w. koronny w powadze swojej snać impetitur. Przeto edocti nie z kronik ale już z wieku naszego tot malorum calamitatibus, jakową zgubę niezgody hetmańskie całej Rzptej przyniosły, gorąco zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby J. Kr. Mci p. n. upraszali, aby powagą majestatu swego pro amore et integritate conservandae et propugnandae patriae ad unionem animorum IMciów pp. hetmanów przyprowadzić i zwykłej powadze podług praw pro officio et munere utriusque IMciów pp. hetmana interpozycyą i deklaracyą swoją providere raczył.

13. Haec praemissa relationis fidei et dexteritati IMciom pp. posłom naszym bratersko zaleciwszy, conscientia et honore IMciów obligujemy, aby IMć oświadczywszy wiarę naszę ku majestatowi J. Kr. Mci i życzliwość ku zatrzymaniu dobra pospolitego omnia cum integritate majestatis ad conservationem Reipublicae commissione ziemie i konsonancyej prawa pospolitego exequatur. Na co się dla powagi obrad naszych IMci p. marszałkowi naszemu teraźniejszego sejmiku podpisać i IMciom pp. posłom tę instrukcyę wydać zleciliśmy. Datum w Haliczu w kościele farskim loco consultationum die praefixo vigesima Maii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo. Jan Stanisław Jastrzębski, wojski pisarz grodzki halicki, marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 168 p. 937—943; Castr. Rel. Tremb. 141 p. 422—426.

165.

Halicz, 15 września 1670.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo ziemi halickiej powiatów kołomyjskiego, trembowelskiego zjechawszy do Halicza podług prawa i antiquam praxim na sejmik electionis deputata pro feria secunda post f. Nativitatis Beatissinae Mariae Virginis decima quinta Septembris anni praesentis, providendo necessitatibus ziemi naszej fraterne i zgodnie we wszystkiem postanowiliśmy i zatrzymać sobie stąd chwałę przyrzekli.

2. Naprzód tedy, aby czopowe i prasołka na pomnożenie chwały Bożej i edyfikacyą domu jego kurs swój miała, tedy i teraz praesenti laudo oneż według antiquam praxim i cursum praesentem uchwalamy. Które czopowe i prasołkę, iż WIMć p. Mikołaj Truskolaski podkomorzy ziemie halickiej ex amore fraterno przeciwko tejże ziemi bez wszelkiej largicyej expens i defalki za 8.000 trzymać się obowiązuje praesenti laudo w moc i dystrybucyą pomnienionegoż WIMć p. podkomorzego dajemy, solo tylko cursu hostilitatis i morowego powietrza, quod Deus avertat, excepto, na które ziemia nasza respekt i wzgląd mieć objecuje.

3. Te zaś czopowe i prasołkę a decima quinta Septembris anni 1670 ad decimam quintam eiusdem in anno 1671 currere ma, na żadne largicye ani expensa zażywane ani spendowane, na samę tylko erekcyą i fabrykę kościoła farskiego obrócone być ma. IMci p. wojskiego zaś ziemie halickiej i pisarza grodzkiego przy administracyej samej struktury i erekcyej fundamentów tegoż kościoła praesenti laudo do przyszłego tylko sejmiku electionis deputata zachowujemy.

4. A że z przeszłej administracyej czopowego i prasołki powinnej IMć p. wojski retenta ma po różnych miastach i miasteczkach, tedy one powinien będzie pomieniony IMć p. wojski halicki in unum colligere, któremu za podjętą onegoż pracę i trudy w administracyej pomienionej exakcyej debitam gratitudinem na przyszłym, da Bóg, sejmiku umówić objecujemy i przyrzekamy, wybrania zaś czopowego i prasołki żaden ślub onere processus fisci bronić nie powinien będzie. A in casu contraventionis et non persolutionis, tak w przeszłych retentach i podatkach czopowego i prasołki jako też i pro praesenti uchwalonych, executionem IMć pp. sędziowie grodzcy zesłać powinni będą et cum poenis one wybierać mają.

5. A że po zmarłym ś. p. IMci p. Wojciechu Wolanowskim, podstarościm trembowelskim a egzaktorem przeszłych podatków ziemie naszej znajdują się niektóre retenta, tedy pomienieni IMć pp. sędziowie ziemie halickiej grodzcy na exakcye i rekwizycye tych retent exakcye sprowadzić i zesłać powinni.

6. A że niemasz nic słuszniejszego, jako sama iustitia dictat, aby unicuique quod suum est reddere, tak aby bonus operarius fruatur sua mercede, aby tedy IMć pp. wojskowi a mia-

nowicie chorągwie z generalnej distribucycej do ziemi naszej halickiej naznaczone, które pectora sua pro integritate ojczyznej i sanguinem fundunt, iniurias coeli aestus et frigus patiuntur, swoję w usługach odnieśli nagrodę, praesenti laudo uchwalamy sześcioro podymnego, do którego exactorem uprosiliśmy IMć p. Myśliszewskiego, któremu jako same podymne według starych kwitów IMć p. Tuszowskiego wybierać pozwalamy, tak też według tamtych kwitów i praxim kwitowe naznaczamy.

7. Które to podymne zaczynać się ma a prima Octobris a kończyć ultima eiusdem mensis in anno praesenti millesimo sexcentesimo septuagesimo. In casu vero contraventionis et non persolutionis tak jako wzwyż mianowanem czopowem i starych retentach executionem IMciom pp. sędziom grodowym iniungimus.

8. A że tot laudis ratum et fixum est stipendium za podjęte trudy i officium iniunctum IMć p. komisarzowi, tak i teraz tegoż podatku podymnego naznaczamy wzwyż pomienionem IMć p. komisarzowi za dwie ćwierci zł. p. 1.000.

9. Więc że chorągiew husarska WIMć p. pisarza polnego koronnego w przeszłych ćwierciach przebrała zł. p. tysiąc czterysta siedmdziesiąt, tedy praesenti laudo cavemus, aby one IMć p. poborca wytrącić i w teraźniejsze zasługi connumerare nie zapomniał.

10. Jako wszystkie ziemie województwa i powiaty tak na sejmie i sejmikach to sobie przyrzekli, aby pułkownicy rotmistrze tych chorągwi które są naznaczone i rozebrane do województw i ziemi byli possessionati w ich ziemiach i terrigenae, tak też nil aequius ziemia nasza patrzała, tylko aby terrigena w onejże zasługi odbierał. Jako tedy kożdemu wiadoma opinia possessio i condicio lubo wszędy ta, jednak praecipue WIMć p. chorążego koronnego, tak i teraz favemus to sobie, aby chorągiew IMci ab hinc t. j. a prima Augusti zaczynając ćwierć w ziemi naszej zasługi swoje odbierała, w czem aby eo facilius et convenientius kommutacya była chorągwi WIMci p. wojewody płockiego, uprosiliśmy uradzonych IMci p. Michała Alexandra Kurdwanowskiego podstolego ziemi naszej halickiej i IMć p. Wojciecha Gołyńskiego, cześnika czerniechowskiego i komisarza ziemie naszej aby latius w tem conferant z JWIMcią p. marszałkiem i hetmanem w. koronnym i o to upraszali, aby ta kommutacya jako najprędzej stanąć mogła.

11. Więc nie tylko zelus sam ale i same praeceptum Dei dictat diligere proximum; a że nie może być przed Bogiem nic zasłużeńszego, jako tego, który za ojczyznę i kościół Boży krew swoją rozlewał i teraz w więzach nieprzyjacielskich i rękach pogańskich zostaje wydźwignąć na eliberacyą, tedy p. IMć Wieszczyckiego naznaczamy z retent IMci p. Tuszowskiego złotych polskich 600.

12. Trzymając zaś dawnego i zwyczajnego przysłowia, że sacrificium missae non tardat opus, elemosina non depauperat, aby tedy przez to większe było przymnożenie chwały Bożej naznaczamy z tychże retent Ojcom Franciszkanom do kościoła tutecznego zł. p. 70, do skrzynki zaś albo raczej karbony confraternitatis zł. 30; także i OO. Ordinis Praedicatorum zł. p. 70 do skrzynki zaś bractwa Różańca Św. także zł. 30 z tychże retent pomienionego IMci p. Tuszowskiego. Tę tedy wzwyż pomienioną uchwałę naszą unanimi consensu et assensu i powagą naszą stwierdzamy i IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i do grodów halickiego i trembowelskiego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim die 15 Septembris [1] anno millesimo sexcentesimo septuagesimo. Jan Cetner starosta szczurowiecki marszałek na ten czas sejmiku tego.

Castr. Hal. Rel. 169 p. 1620—1624. Castr. Tremb. Rel. 142 p. 658—662.

[1] Tr. decima sexta Septembris.

166.

W obozie pod Haliczem, 27 października.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej powiatów, trembowelskiego, kołomyjskiego zjechawszy pod Halicz na popis generalny, za wydaniem wici trzecich J. Kr. Mci sobie naznaczonych lubo praepostere za niepodaniem wici do kancellaryej przez innotescencyą IMci p. Mikołaja Truskulaskiego, podkomorzego ziemi halickiej na dzień 27 mensis Octobris złożony, providendo honoribus et securitatibus ziemie naszej obywatelom fraterne i zgodnie niżej uchwałę naszą postanowiliśmy i onę strzymać fide, honore, conscientia przyrzekliśmy sobie.

2. Naprzód żałośna ziemia nasza zostając halicka, że wici J. Kr. Mci p. n. m. inszym województwom i ziemiom tempestive podane a do naszej ziemi kancellaryej halickiej nie były przysłane i podane aż feria quinta post f. S. Francisci Confessoris proxima i to intempestive, o których IMć p. podkomorzy halicki dowiedziawszy, stosując się do wyraźnej J. Kr. Mci p. n. m. w trzech wiciach opisanej woli, wydał swoję innotescencyą konwokując obywatelów ziemi halickiej pro die 27 Octobris do odprawienia popisu. Na który zjechawszy, pro levamime użalenia swego remedium przedsięwzięliśmy, posłów ex gremio sui do J. Kr. Mci p. n. m. wyprawić z naszą kondolencyą, do której funkcyej uprosiliśmy IMć p. Krzysztofa z Potoka Potockiego, starostę Jabłonowskiego i IMć p. Piotra z Łańcuchowa Kuropatwę, obowiązując IMciów honore fide et conscentia, aby commissa quam fidelissime exequantur.

3. Naprzód tedy przy wierności poddaństwa naszego J. Kr. Mci p. n. m. uskarzą IMcie na kancellaryą J. Kr. Mci p. n. m., że nas i w przeszłym w przedsejmowym sejmiku uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. przez okazyą ipso die inchoationis sejmiku dopiero doszedł, przezco wielu niewiadomość absente incolas reddidit non sine praeiudicio różnych obrad ziemie naszej. Novissime teraz trzecie wici J. Kr. Mci p. n. m. nie są nam przysłane, aż post tempus praefixum we dwie niedzieli per ignatam personam, przez co ziemia nasza postposita zda się być et in suspitionem snadnie cadere per malevolos u Rzptej i króla IMć p. n. m. może, która zawsze dotąd intaminatae fidei u całej Rzptej i królów IMciów panów swoich zostawała i w najmniejszej dyfferencyej cenzurować się nie dała, poślednia nigdy w każdych okazyach ku przysłudze całości ojczyzny i dostojeństwa królów IMciów panów swoich nie zostając. Upraszać tedy będę IMć pp. posłowie nasi króla IMć p. n. m., nas aby miał za wiernych i życzliwych poddanych aby nas do usług dostojeństwa swego króla IMć p. n. m. nieprzepomniał uniwersałami swymi innotescere przez umyślną wyprawę swojej kancellaryej pańskiej.

4. A że w trzecich wiciach dalszą deklaracyą swoją obiecał nam IMć Mć p. n. m. dokąd nas dalej w tem pospolitem ruszeniu mieć zechce, prosić będą IMć pp. posłowie nasi, aby raz odebrali i nam przynieśli. Więc i to suspitionem parit ziemi naszej, że per ignotam personam wici J. Kr. Mci są do grodu podane, jeżeliby się pokazała takowa osoba, któraby te wici miała zatrzymać providemus et cavemus nobis, że ad cuiusvis terrigenae instantiam takowy sprawić się będzie powinien sine omnibus iurium exceptionibus et diffugiis et arestis w Trybunale in regestro expeditionis bellicae.

5. Więc że konfederacya generalis stetit przy całości Rzptej i dostojeństwa J. Kr. Mci zdrowiem i substancyami stawać gdzie i ziemia nasza sine omni scissura unum cum tota Republica sentit, deklarować IMć pp. posłowie od nas będą.

6. A że omni suspicione ziemia nasza chce carere, per publicam famam IMć p. łowczego koronnego non sine suspitione zostającego in numerum fraterni collegii przyjąć niechcieliśmy

i nie przyjmujemy et in verificationem IMciom pp. posłom naszym regestr braci i pocztów z podpisami IMć p. podkomorzego ziemi naszej dajemy.

7. A że różne, lubo nie zawsze pewne wieści sparguntur ratione diffidentiarum wojska ku Rzptej i panów, zleciwszy IMć p. poborcy naszemu, aby pieniędzy tym chorągwiom, którym ziemia halicka płaci nie dawał, aż praevia assecuratione IMciów pp. rotmistrzów i IMciów pp. poruczników na dobrach swych quocumque iure possidentibus, iż cale ad mentem całej Rzptej i ziemi naszej halickiej referować się powinni, w żadne, ut fert fama, nie wchodząc związki.

8. A że może się takich z IMciów znaleść, którzy podług wici J. Kr. Mci p. n. m. i prawa opisanego tam sami in personis suis nie stanęli na popis, jako i pocztów winnych nie prezentowali, aby ad instantiam cuiusvis sądzeni i penowani byli podług konstytucyej 62 hoc laudo stanowimy et securitatem legis takowym przypominamy. Tę tedy wzwyż pomienioną uchwałę że unanimi consensu et assensu i powagą naszą utwierdzamy i IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i do grodu halickiego i trembowelskiego podać zleciliśmy. Działo się w obozie pod Haliczem dnia 27 Octobra anno Domini 1670. Mikołaj Truskolaski, podkomorzy i marszałek na ten czas koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 169 p. 1742—1745. Castr. Tremb. Rel. 142 p. 730—734.

W obozie pod Haliczem 27 października 1670. Regestr szlachty zebranej na pospolite ruszenie[1]. C. Hal. 169 p. 1745—57.

167.

Halicz, 29 grudnia 1670.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, zjechawszy się na sejmik postkomicyalny od J. Kr. Mci p. n. m. w Haliczu pro die decima[2] none Decembris anni praesentis przez uniwersał naznaczony, przychylając się ad mentem tegoż uniwersału J. Kr. Mci i sonantiam constitutionum sejmu teraźniejszego naprzód uchwaliliśmy podymnego sześcioro na się, tak do zapłacenia chorągwiom od nas rozebranym przypadających, jako też względem podatków dwunastom poborom z reszty tegoż podymnego korespondujących, do których wybierania użyliśmy za poborców IMciów IMć p. Szczęsnego Gurskiego[3] i IMć p. Samuela Gurskiego, którzy IMcie pomienione podymne na dwie racie, t. j. pierwszą ratę IMć p. Szczęsny Gurski a die decima nona Jannuarii in anno proxime venturo millesimo sexcentesimo septuagesimo primo ad diem usque decimam nonam Februarii, a IMć p. Samuel Gurski a die prima Maii usque ad ultimam tegoż miesiąca.

2. Drugą ratę wybierać mają według kalkulacyej....... od nas na przeszłych sejmikach do rewizyej dymów w ziemi halickiej i powiatach do niej należących najdujących się obranym, którym pp. poborcom od kwitu po złotemu jednemu brać pozwoliliśmy, którą to kalkulacyą pomienieni IMcie pp. rewizorowie przed sądem ziemskim i urzędem grodzkim halickim i trembowelskim, do których za deputatów uprosiliśmy WIMć p. Mikołaja na Martynowie

[1] W myśl wici królewskich wezwał ziemian halickich i kołomyjskiego i trembowelskiego powiatu na popis w Haliczu na termin 27 paźdz. Mikołaj Truskolaski, podkomorzy halicki. C. Hal. 169 p. 1700—1.
[2] błąd! Sejmik zwołał król na 29 grudnia (C. Hal. 169 p. 1984) uniwersałem z 28 listopada 1670 r.
[3] Uniwersał tegoż z 11 stycznia 1671 r. w C. Tr. 142 p. 957.

Truskolaskiego, podkomorzego ziemi halickiej, IMć p. Piotra Kuropatwę, IMć p. Felicyana Telefusa z ziemie halickiej a powiatu zaś trembowelskiego, IMć p. Jana Owadowskiego, z kołomyjskiego, IMć p. Gabryela Zaklikę Wolskiego, majora J. Kr. Mci, IMć p. Dąbrowskiego, IMć p. Marcina Ubysza, IMć p. Kazimierza Łabęckiego uczynić będą powinni. Którzy to IMcie pp. deputaci z pomienionym sądem ziemskim halickim i urzędem grodzkim halickim i trembowelskim zjechawszy się [1] do Halicza pro die duodecima proxime ventura mensis Jannuarii i tam wypełniwszy przysięgę pomienionych rewizorów kalkulacyej i wszystkich innych poborców, którzy się tylko skarbu Rzptej tykali i kwitów od nas i Rzptej nie mają, przed którymi pomienieni wszyscy administratores, poborcy i retentores stawić się et omne iudicatum pati, sub poenis de retentoribus sancitis, powinni będą na pierwszej sessyej wysłuchać, atque ex retentoribus executionem cum adminiculo officiorum castrensium Haliciensium et Trembovliensium czynić i sądy swe w cztery niedziele odprawiać mają. Przed którymi także i te teraźniejsi IMć pp. poborcy sprawić się cum retentoribus powinni będą a nie w Trybunale radomskim.

3. Którym wszystkim tak dawnym, jako i teraźniejszym poborcom kwity po słusznem wyrachowaniu się sąd nasz skarbowy, które to kwity wagi jakoby w Trybunale radomskim były wszystkim dane mieć chcemy, dać powinien będzie. W czem, ponieważ ziemia nasza nic do skarbu koronnego nie winna i inszym nad powinność ośmioro podymnego wydała, żeby trudności nie było i pomienieni IMć pp. poborcy trudnieni nie byli, IMć p. Stanisław Jastrzębski wojski i pisarz grodzki halicki, któregośmy za deputata do Radomia zgodnie obrali na tę funkcyą od nas użyli i uprosili w Trybunale radomskim przestrzegać będzie, któremu in vim honorarii na drogę zł. półtora tysiąca naznaczyliśmy, które aby IMć p. Szymon Tuszowski i IMć p. Piotr Myśliszewski poborcy nasi prześli ex nunc za kwitem ręcznym IMci oddali i wyliczyli, deklarujemy. Także i księgi nasze fiskalne halickie dla probacyej i konfrontacyej w kancellaryej ziemskiej wydać roskazaliśmy i roskazujemy, hoc praecustodito, aby na potem te księgi IMć p. pisarzowi ziemskiemu po skończeniu były oddane przez IMć p. pomienionego deputata Trybunału radomskiego, na który to Trybunał na dzień naznaczony stawić się ma i tam we wszystkiem securitatem ziemie naszej, która w niwczem skarbowi koronnemu nie jest winna przestrzegać powinien będzie i serio domówić się tego, aby ośmioro podymnego, któreśmy na koekwacyą i uchwałę Rzptej in fidem Rzptej raz na wyprawę Braczykowską drugi raz na ewakuacyą Kijowa wydali in solutum pro praesenti conlubutione comitiis assignata przyjęte było.

4. A iż na miejsce chorągwi pancernej WIMć p. chorążego przed tem nadwornego a teraz wojewody płockiego, której według ordynacyej komisyej lwowskiej, dotąd płaciliśmy od JW. IMć p. Jana Sobieskiego, marszałka i hetmana w. koronnego, abyśmy nie chorągwi WIMć p. wojewody płockiego stipendia merita a die prima Novembris przyznające w ziemi naszej płacili, ale chorągwi JW. IMć p. Mikołaja z Granowa Sieniawskiego, chorążego koronnego też stipendia in futurum płacili wyszła assygnacya, tedy, in quantum się więcej koni pod tą chorągwią niż IMci p. wojewody płockiego wynosi najdowało, praesenti laudo ostrzegamy, iż superabundanter żołdu nad dwieście czterdzieście koni do nas ordynowanych w komissyej lwowskiej płacić nie będziemy.

5. A że suo tempore wici trzecie od J. Kr. Mci na pospolite ruszenie do grodu naszego halickiego nie wcześnie przyszli, według których na dzień naznaczony IMć pp. obywatele nasi niwczem się bronić nie mogli, aż za powtórnym W. IMci p. podkomorzego naszego halickiego uniwersałem i to nie wcześniej jako prawo opiewa, któremu inhaerendo, lubośmy super absentibus poenas laudo nostro jako i konstytucyami jest opisano imposuimus, jednak respektując na omieszkanie w podaniu tych wici omnes absentes a poenis non derogando prawu o pospolitem ruszeniu napisanemu uwalniamy, i aby do żadnych sądów pociągani nie byli, praesenti laudo deklarujemy.

[1] zjechali się H.

6. Ponieważ też constat nobis, iż JW. p. p. Wojciech z Wyganowa Wolanowski, podstarości grodzki trembowelski z podymnych przez się wybieranych uczynił ante mortem suam calculum i sukcessorowie jego donoszą nam na niektórych retentorach delatę otrzymaną, tedy pomieniony sąd nasz skarbowy na tą słuszną delatę wskażą przyjąć pro persoluto i na kwit generalny sukcessorom nieboszczykarskim dać i ex retentoribus exequutionem, ut praemissum est, cum adminiculo officii castrensis Haliciensis et Trembovliensis czynić powinien będzie.

7. A że prawo pospolite opisało, aby post mortem cuiusvis iudicis et officialis terrestris według urzędów JWIMć pp. wojewodowie terrarum awizacye w sześć niedziel na kandydatów wydać powinni, aby się sprawiedliwości świętej dosyć działo, czego my po śmierci świeżej pamięci IMci p. podsędka naszego halickiego dotąd od JW. IMci p. wojewody ziem ruskich nie otrzymaliśmy, tedy IMci p. marszałkowi koła naszego, aby list do IMci napisał, zleciliśmy. Do którego za posłów IMć p. Felicyana Ostrowskiego, skarbnika sanockiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego i IMć p. Tomasza Chojnowskiego użyliśmy, którzy IMć wspomnionego IMć p. wojewodę naszego, aby nam (sejmik) pro die decima tertia Januarii w Haliczu złożyć raczył, eflagitabunt et expostulabunt.

8. Nad to uważając IMciów pp. żołnierzów fatygi i więzienia, mianowicie IMć p. Teleckiego i IMć p. Mikraczewicza towarzystwa chorągwi tak wielmożnego IMć p. generała podolskiego, jako i IMć p. Wilmunta, którzy z bisurmańskiej wyszli niewoli, do nas podane supliki, tedy godną rzecz pożałowania widząc IMciom po stu zł. IMciów pp. poborców, IMci p. Tuszowskiego i IMć p. Myśliszewskiego naznaczamy, które, aby za asygnacyami IMć p. marszałka koła naszego wydane były, zlecamy.

9. Na ostatek to pomienionemu IMć p. deputatowi Trybunału radomskiemu ziemie naszej zlecamy, aby IMć p. deputat przestrzegał tego, aby pomienieni poborcy nasi nikomu innemu w ziemi halickiej, dwunastu poborom korespondującą.......... ani ich nigdzie wozili, tylko tu za asygnacyami Trybunału radomskiego, które do ziemie naszej wyjdą na raty wypłacili, które to punkta przez nas zgodnie umówione IMć p. marszałkowi koła naszego podpisawszy do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu sejmikowania naszego zwyczajnem dnia dwudziestego dziewiątego grudnia roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego. Jerzy z Mrozowic Mrozowski, pisarz ziemie halickiej, sekretarz J. Kr. Mci, marszałek koła rycerskiego sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2540—2544; początek i koniec w Castr. Hal. Rel. 170 p. 5—6.

168.

Halicz, 27 lutego 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik pro die vigesima septima Februarii anni praesentis 1671 zjechawszy się, za uniwersałem J. Kr. Mci, [1] do którego uniwersału i sanatiam constitutionis przeszłego sejmu stosując się postanawiamy naprzód i podymne według dekretów sądu fiskalnego halickiego wydać powinni ci, którzy nullam sobie praetendunt aggravationem, którzy zaś kładą się być uciążonymi, tedy obligantur quam scrupulasissime porachować dymy w majętnościach swoich i comparere do sądów wzwyż mianowanych halickich fiskalnych i regestra powinni podpisać panowie sami. A któryby z IMciów non compareret,

C. Hal. 170 p. 436.

na ten czas powinien attestacye przysłać ręką swoją podpisane sub conscientia tacti pectoris. Urzędnicy zaś szlachta juramento comprobare mają podług podanych regestrów dymów in absentia panów swoich. A te podymne regestra i attestacye powinni IMć lub przez się lub przez podstarościch swoich oddać, a die secunda Martii zacząwszy, ad diem 16 Maii sub poenis de retentoribus. Ci zaś, którzyby albo przez się sami albo przez szlachtę, sług swoich non comparerent ante dominicam Palmarum i tych regestrów nie podali do sądów mianowanych, tedy powinni będą płacić podymne iuxta decreta anterioris iudicii fiscalis. Do porachowania zaś, która wioska więcej oddała, tenebuntur IMć pp. poborcy sine ulla exactione vel iniuria powracać.

2. A to podymne powinno się wypłacać circa comparitionem z regestrami IMciów samych lub podstarościch, jednak ponieważ currit beneficium comparendi do niedzieli kwietnej wszystkim iniuriatis, tedy do tego czasu od skarbowej impetycyej IMć p. poborcy naszego evincemus. A że widzimy, że accelerat czas wypłacenia długu dawnego, a tylośmy wydali ośm podymnego, aby też prędzej skarb ukontentowali i assygnacye wypłacili, tedy accelerando secunda Aprilis drugie ośm podymne wypłacać powinni, t. j., któreśmy primis diebus Maii wypłacać mieli.

3. IMć pp. szlachta rozrodzeni, od podatków wolna, którzy lub na szlacheckich lubo na chłopskich zostają gruntach, exceptis his, którzy chłopami będąc a szlachcianki biorąc, tytułują się szlachtą, a chłopi są dowodni, powinni wypłacać podatki Rzptej. A którzyby z nich pospolitego ruszenia nie odprawowali abutantur hoc beneficio, a poddani IMciów rozrodzonych powinni płacić onera Reipublicae.

4. A ponieważ domyślawa się kancellarya, że podawać każe lucra do grodu per oblatam jako nie są w konstytucyej dołożone, tak też nie powinni oblatować i pociągać actores et citatos in utroque foro tam Haliciensi quam Trembovliensi, ale informacyej powinien sąd fiskalny decydować co od czego dać i podać taryfę na sejmiku do podpisu marszałkowskiego.

5. Stosując się też do uniwersału J. Kr. Mci i konstytucyej przeszłego sejmu propter securitatem omnem, omnium de consensu zgromadzenia teraźniejszego na sejmiku obraliśmy IMć pp. rotmistrzów de medio sui z powiatu halickiego IMć p. Walentego Kalinowskiego, z kołomyjskiego IMć p. Bogusława Potockiego, z trembowelskiego IMć p. Franciszka Łużeckiego, którzy IMć wszyscy mieć będą pod każdą chorągwią koni po ośmdziesiąt.

6. Ten tedy sejmik zgodnie kończąc, konserwujemy sobie w tydzień, da Bóg, po przewodniej niedzieli pro decima tertia Aprilis dla zniesienia się braterskiego i porachowania podatków, które to punkta przez nas zgodnie umówione IMć p. marszałkowi koła naszego podpisawszy do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu sejmikowania zwyczajnem die vigesima septima Februarii roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego pierwszego. Stefan Złoczowski, chorąży halicki, marszałek koła rycerskiego sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 170 p. 542—545.

169.

Halicz, 15 kwietnia 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej powiatów trębowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, continuando sejmik die decima tertia Aprilis [1] to

[1] 27 marca 1671 z Podkamienia zwołał wojewoda ruski Stanisław Jan Jabłonowski powtórnie zerwany przedtem sejmik w Haliczu na 15 kwietnia celem wyboru podsędka na miejsce zmarłego Strzemeskiego. C. H. 170 p. 802.

sobie unanimi consensu postanowiwszy. Naprzód podymne oddać razem szestnaściora do rąk IMć p. Samuela Górskiego, poborcy ziemi naszej podług laudum sejmiku przeszłego t. j. ad diem primam Maii in anno praesenti aby oddane było chorągwiom, które w ziemi naszej biorą stipendia za jednę ćwierci zapłatę, zgodziliśmy się.

2. Na którą zapłatę mają wydać insi pp. dawni poborcy IMć p. Szymon Tulszewski i Józef, p. Piotr Myśliszewski zł. p. 6.000 z dawnych retentów. Ostatek IMć p. Szczęsny Gurski, poborca ziemie naszej z ośmiorga podymnego od nas wydanego. Który, cokolwiek wyda, o to z Trybunału radomskiego żadnej nie ma mieć turbacyej, assekurujemy, bo te inne wszystkie podatki tak ordynujemy, aby na żadne expensa i potrzeby ziemi naszej IMć pp. poborcy nie dawali, tylko IMciom pp. żołnierzom, którzy z Trybunału radomskiego będą mieli do ziemi naszej assygnacye. Co zaś będzie residuum pieniędzy do decyzyej całego naszego zachowujemy zgromadzenia.

3. Miasta wszystkie w ziemi naszej podymne wydawać powinny in duplo z domów różnych szynkowych, tak jako dają poddani nasi z szosów, a mają wydawać także według kart panów swoich albo podstarościch ich z podpisem IMciów samych, które albo sami IMć albo podstarościowie ich policzyć mają i tak oddać fideliter jako laudum opiewa sejmiku naszego przeszłego.

4. A że nas terrent pericula od nieprzyjaciela koronnego i dawne jest prawo abyśmy się co rok popisowali, tedy popis w ziemi naszej pro die 25 Maii in anno praesenti składamy [1], na tenże czas i sejmiku teraźniejszego continuatią postanawiamy, gdzie o wszystkich potrzebach ziemie naszej consulemus.

5. Dawne retenta IMć pp. obywatele ziemie naszej, aby wydali fraterne upraszamy, kto nie wyda inaczej będzie contrarius prośbie takowej, puniatur poenis de retentoribus spisanemi. Ten tedy sejmik zgodnie skończywszy i te punkta umówiwszy IMć p. marszałkowi koła naszego podpisawszy do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu sejmikowania naszego zwyczajnego die decima quinta Aprilis roku Pańskiego 1671. Wojciech Gołyński, cześnik czerniechowski, komisarz i marszałek koła rycerskiego sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 170 p. 881—882.

170.

Halicz, 26 maja 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego należących do niej zjechawszy się na kontynuacyą sejmiku pro die 26 Maii to z jednostajną zgodą między sobą postanowiliśmy. Naprzód, iż ordynacya komisyi lwowskiej ordynowała chorągiew JWIMć p. chorążego w. koronnego teraźniejszego, aby brali stipendia w województwie łęczyckiem, która chorągiew iż od tego województwa wielką miała krzywdę, iż onym nie rychło płacywano i wiele zasług zatrzymywano, a to dla tego, iż IMć p. rotmistrz ich nie miał tam possessyi, tedy widząc krzywdę chorągwie tej JWIMć p. marszałek i hetman w. koronny chorągiew JWIMć p. wojewody płockiego teraźniejszego, którąśmy my od

[1] Na dniu oznaczonym nie jawili się ziemianie powiatu trembowelskiego, przeto podkomorzy halicki, Mikołaj Truskolaski, uniwersałem datowanym w Haliczu 5 maja naznaczył tymże dzień 8 czerwca dla odprawienia popisu przed Mikołajem Baworowskim, rotmistrzem z koła ziemiańskiego wybranym i Jerzym Mrozowickim pisarzem z. hal. C. Tr. 142 p. 1738—40.

ordynacyi komissyi lwowskiej płacili przeniósł do województwa łęczyckiego ponieważ IMć p. rotmistrz IMciów jest w tamtem województwie possessionatus, na miejsce zaś tej chorągwie do nas IMć ordynował chorągiew IMci p. chorążego koronnego i list pisał, gorąco upraszając nas, abyśmy tę chorągiew na miejscu tamtej przyjęli. Ponieważ IMć p. chorąży koronny ma w ziemi naszej amplas possessiones i niemałe z podatków tych majętności mamy wsparcie, tedy my widząc rem iustam i słuszną IMci p. hetmana w. koronnego ordynacyą tę chorągiew do ziemie naszej przyjęliśmy i lubo chorągiew IMć p. wojewody płockiego u nas tylko na koni 80 brała zapłatę, my z dobrego naszego affektu ku IMci p. chorążemu koronnemu i chorągwi tej, która w oczach naszych dwa razy na nieprzyjaciela chodziła i wielkie prace odprawowała, tedy na zupełne sto koni zapłatę chorągwi tej pozwoliliśmy, ea jednak conditione, aby nam IMć na przyszły sejmik albo list przypowiedny albo ordynacyą komissyi lwowskiej przywieźli, aby nam pateat na wiele koni ta brała chorągiew w województwie łęczyckim.

2. A że nam to constat od IMci p. komisarza ziemi naszej, iż św. pamięci IMć p. pisarz polny koronny przebrał zasługi w skarbie naszym na usarską swoją chorągiew, tedy obowiązujemy IMciów pp. poborców naszych, aby gdy z woli naszej będą płacić chorągwiom, aby chorągwi tej potrącili zasług co jest przebrano.

3. Obowiązujemy w tem pp. poborców naszych, aby na żadne asygnacye pieniędzy nie dawali, ani na asygnacyą i dekreta Trybunału radomskiego, ani tym chorągwiom co tu służą i u nas biorą zapłatę aż do przyszłego sejmiku, którego znowu kontynuacyą złożyliśmy za jednostajną zgodą pro die 15 Junii w roku tym, a to dla tego, iż żadnej nie mieliśmy informacyi od IMć p. komisarza naszego, któregośmy wyprawili na Trybunał radomski, z którego do tych czas nie powrócił do nas i nam non retulit jaką mamy dać sumę na zapłatę dawnych zasług IMciom pp. żołnierzom.

4 Podatki aby jako najprędzej wybierali IMć pp. poborcy gorąco iniungimus IMciom, kto nie wydał i nie wyda pro tempore IMć pp. żołnierze z assygnacyami przyjadą, do takowych IMć pp. poborcy pp. żołnierzów niech posyłają, iuxta decretum, który teraz świeżo stanął na Trybunale radomskim.

5. A że za dwie ćwierci równo z IMciami pp. żołnierzami, którym płacimy zostajemy winni IMć p. komisarzowi naszemu zł. 1.000, tedy ten dług zlecamy wyprawić IMciom pp. poborcom teraźniejszych podatków, co się zostanie od Trybunału radomskiego z sumy na zapłatę naznaczonej, a jeśliby te pieniądze non sufficerent, tedy z innych podatków zapłacić objecujemy.

6. A że ustannie ziemie nasze niszczy nieprzyjaciel i codziennie poddani nasi fiunt pauperiores, tedy lubośmy pozwolili przed tem od ordynacyi wojska IMć p. komisarzowi na rok salarium 2.000 zł. teraz zaś propter inopiam pieniędzy złotych tylko 1.000 na rok cały IMć postępujemy, obowiązując onego, aby te chorągwie, którym płacimy w jako najlepszym zostawały porządku i żeby popisywał zawsze.

7. A że IMć p. Samuel Gorski, poborca nasz uskarzał się, iż Żydzi podymnego nie chcą oddawać, tedy zgoda nas wszystkich takowa, aby Żydzi wszyscy tak oddawali podymne, jako oddawali do rąk IMć p. Szczęsnego Gurskiego podług rejestrów onego, a którzy onemu do tych czas nie oddali, aby jako najprędzej oddali, serio admonemus. Ten tedy sejmik zgodnie skończywszy i te punkta umówiwszy IMć p. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich halickich podać zlecíliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu sejmikowania naszego zwyczajnem die vigesima sexta Maii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo primo. Wojciech Gołyński, marszałek koła rycerskiego na ten czas sejmiku i komisarz ziemie halickiej i cześnik czerniechowski.

Castr. Hal. Rel. 170 p. 1244—1247. Castr. Tremb. 142 p. 1814—1818.

171.

Halicz, 12 czerwca 1671.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya deklaracyej na uniwersał trzecich wici od najjaśniejszego Michała Pierwszego króla IMci p. n. m. pro decima secunda Junii złożonego z sejmiku ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego IMciom pp. posłom Jerzemu Mrozowickiemu, pisarzowi ziemskiemu halickiemu, Mikołajowi Baworowskiemu, Marcinowi Ubyszowi, Kazimierzowi Łabęckiemu wyprawionym do króla IMć p. n. m. ex solito loco obrady naszej praevia debita veneratione in omni submissione J. Kr. Mci p. n. m. IMć p. p. n. przy powitaniu majestatu pańskiego powinszują zdrowia dobrego cum voto długo szczęśliwego panowania i wszelkich tryumfów nad nieprzyjacioły Ojczyzny.

2. Opowiedzą IMć pp. posłowie stąd boni ominis wielką otuchę naszą, da Bóg, prędkiego pokoju za szczęśliwem panowaniem króla IMci p. n. m. kiedy baczymy ab initiis panowania nieustającą solicitudinem et curam paternam circa bonum publicum. Podziękować uniżenie mają IMć pp. posłowie nasi majestatowi pańskiemu, że na rekuperacyą przez tak wiele czasów odpadłej Ukrainy od ojczyzny naszej zawojowanej przez nieprzyjacioły niesie król IMć p. n. m., opuściwszy wczas swój pański, zdrowie swoje, osobę majestatu swego, życząc fidelissime, utinam conterat caput illorum i dalszych wiktoryi nieustających za tem powinni będą.

3. A że potrzeba obrony ojczyzny naszej zewsząd następujące od granic pogańskich, także rebelizantów niebespieczeństwa vigore legis noveleae extrema po Rzptej wycisnęły arma, iż potentissimis viribus intrantibus hostibus pospolite ruszenie król IMć p. n. m. opponere debuit, tedy opowiedzą IMć pp. posłowie nasi, że i my insistendo maiorum nostrorum odwagom i cnocie pro decima Julii obywatele halickiej ziemie powiatu kołomyjskiego pod Halicz, a trębowelskiego powiatu pod Trembowlą skupić się mamy i laudo nostro obowiązaliśmy się, skąd za dalszym od majestatu pańskiego ordynansem per delegatos nostros odebranym ochotnie sine mora staniemy na naznaczone miejsce viritim et indivisim.

4. Deferent zatem IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m., jako ta ziemia z powiatami naszymi exposita jest apertis periculis et hostilitati mając o granice w lasach a prawie swoich opryszków, chłopstwo do buntów skłonnych a maxime swawoli kozackiej i rebellii sobie życzących z Ukrainą jedno rozumiejących, tudzież granice wołoską, multańską, węgierską zawsze sobie nieprzyjazną i zdradliwą i na zdrowiu nasze i fortuny sforujące się, o to tedy pokornie upraszać będą IMć pp. posłowie nasi, aby gdy król IMć p. n. m. powiaty nasze z ziemie granic do boku swego pańskiego ruszy, od tamtecznej ściany granicom zamkom i domkom naszym securitatem omnem providere raczył. Więc i o to upraszać będą, aby IMciów pp. starostów pogranicznych podług prawa Opatrzności bespieczeństwa uniwersałem swoim król IMć p. n. m. upomnieć raczył.

5. Pro finali IMć pp. posłowie nasi upraszać będą pokornie króla IMć p. n. m., aby nas wszystkich synów koronnych stanu rycerskiego ex amore patriae wiernie życzliwych poddanych w jedności łaski swej pańskiej, jako tych, którzy zawsze hostilitati i inkursyom tatarskim jesteśmy expositi i magis po fortecach dla grasującego nieprzyjaciela po kilkakroć tej wiosny aniżeli w domach swoich siedzących w osobliwej łasce respekcie opatrzności mieć raczył.

6. To tedy IMciom pp. posłom naszym bratersko zaleciwszy obligujemy IMciom fidem, oświadczywszy ochotę naszą na zaszczyt majestatu pańskiego wierną życzliwość ku zatrzymaniu dobra pospolitego na ostatek wszystko, coby było z całością majestatu pańskiego

i z konserwacyą [1] praw ojczyzny naszej ut exequantur przy tej swojej funkcyej, co dla powagi obrady naszej zlecamy IMć p. dyrektorowi koła naszego, aby imieniem naszem ręką się swoją podpisał. Działo się w kościele farnym halickim na sejmiku zgromadzonym za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. decima secunda Junii anno millesimo sexcentesimo septuagesimo primo. Andrzej Michał Kuropatnicki, marszałek koła rycerskiego sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 1438—1441.

172.

Halicz, 12 czerwca 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze urzędnicy koronni ziemscy i grodzcy wszystko rycerstwo obywatele województwa ruskiego ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego zgromadzeni na sejmik za uniwersałem trzeciemi wiciami od najjaśniejszego Michała Pierwszego króla IMci p. n. m. wydanym pro 12 Maii in solito loco w Haliczu w kościele farnym zgodnymi głosami postanawiamy przy wszelkiem podziękowaniu in omni debita reverentia et submissione J. Kr. Mci p. n. m., że jako pater patriae kochający desudat o dobrem pożytecznem ojczyzny naszej. Jakoż dobrze sobie świat polski tuszyć może, kiedy widzi ab iniciis panowania króla IMci p. n. nieustające solicitudinem et curam in dies z fatygą wczasów i zdrowia swego pańskiego, do którego boku jako non degeneres ojczyzny synowie przykładem maiorum nostrorum a oraz jako życzliwi wierni poddani ochotnie na zaszczyt zdrowia i majestatu pańskiego, tudzież obronę ojczyzny naszej, stosując się do prawa pospolitego a zatem do woli i uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. przyrzekamy sobie in genere wszyscy, nemine excepto, ktokolwiek gaudet titulo aequitatis et libertatis z possessyi swoich viritim pospolitem ruszeniu pro die 10 Julii obywatele ziemie halickiej i kołomyjskiej pod Halicz [2] a trembowelskiego powiatu pod Trembowlą stawali.

2. Do której expedycyej miasteczka J. Kr. Mci wszystkie, które de lege powinni należeć będą, jako i tota nobilitas sub poenis sancitis de expeditione bellica konstytucyami warowanymi et specialiter anni 1621. A iż nobilitas uboższa zanosili do nas instancyą, że ob egestatem suam z każdej hałupki viritim poszedszy musieliby cale ultimam periodum ponosić fortun swoich, tedy w tem, da Bóg, zjechawszy się na naznaczone miejsce objecujemy onym fraternum amorem et respectum pokazać nihilominus non derogando quidquam legibus sancitis et constitutis. A że nam jest deductum jako się zagęściło plebeios, którzy possident bona tam regalia jako i terrestria przez arendy, tedy i ci tenentur ad istam expeditionem bellicam do wyprawy.

3. Więc i to innotuit nobis, że Żydzi wielkie sumy na dobra dziedziczne i królewszczyzny lokują per modum arendy lubo per tacitos contractus sub palio administracyi ad fideles manus sobie powierzonej. Wprawdzie ma to sobie nobilitas pro iniuria, iż to się dzieje contra legem, jednak i tym niepomału się skandalizować musi, że infidelibus datur potestas nad chrześciańśtwem sobie powierzonem z Boskiej ordynacyi, tak tedy chcemy, aby każdy Żyd takowy, exceptis his,

[1] konsencyą.

[2] 30 czerwca kasztelan halicki uniwersałem oznajmił, że stosownie do uchwały sejmikowej stawi się 10 lipca do obozu pod Halicz. C. Hal. 171 p. 1492. Podkomorzy halicki Mikołaj Truskolaski uniwersałem 25 maja 1671, jako marszałek pospolitego ruszenia na prośbę obywateli powiatu trembowelskiego, którzy z powodu najazdów na dniu 25 czerwca zjawić się na popis nie mogli naznacza 8 czerwca jako termin popisu przed swym zastępcą Mikołajem Baworowskim, rotmistrzem z koła ziemian obranym Jerzym Mrozowickim, pisarzem ziemi halickiej. C. T. 142 p. 1738.

którzy karczmy trzymają i browary teneantur, ad hanc expeditionem bellicam wyprawować konnego od zł. 2.000 swojej sumy jednego żołnierza dobrze do wojny wymonderowanego, a in casu contraventionis naszemu postanowieniu ad instantiam cuiusvis personae o to akcyą intentowanej, ma luere takowy Żyd paenam de expeditione bellica sancitam.

4. Miasta zaś J. Kr. Mci ponieważ hucusque w naszej ziemi jeszcze iuramentum fidelitatis poddaństw swoich non praestiterunt, tedy obligamus onych, ut quam primum in spatio duarum septimanarum one wykonywali in praesentia officii castrensis districtus sui.

5. A że z tej obrady naszej IMciów pp. posłów do J. Kr. Mci p. n. m. wysyłamy, upraszając pokornie majestatu pańskiego, aby ta suma nasza collateralibus, postronnym monarchom hołdującym, sub tempus wyjścia naszego z granic ziemie naszej quam tutissime zostawała, tedy za powrotem IMciów pp. posłów i otrzymaniem deklaracyi od J. Kr. Mci, dalszy sobie porządek na miejscu zjazdu naszego namówić między sobą i postanowić mamy. Do tego poselstwa uprosiliśmy de medio sui do J. Kr. Mci p. n. m. t. j. IMciów p. Jerzego Mrozowickiego, pisarza ziemskiego halickiego, Mikołaja Baworowskiego, Marcina Ubysza, Kazimierza Łabęckiego, którzy IMć, gdy p. Bóg szczęśliwie, daj Boże, zbliżyć raczy ku nim bytność i osobę pańską, jako nas uczą uniwersały, tedy mają zjechać do J. Kr. Mci p. n. m. i starać się o to, aby nasze domy, które prawie in hostico zostają i semper subiacent apertis periculis, quam tutissime za łaską pańską zostawać mogły, co IMciów pp. posłów dexteritati committitur, ut aperiant majestatowi pańskiemu, jako pas.... sami obywatele tego kraju, jakowe pod ten czas cierpi ta ziemia od opryszków incursiones et devastationes i jako ma wiele ludzi aptos do buntów ta ściana, nad którymi expedit necessario mieć ludzi gotowych ad coercendam insolentiam, uchowaj Boże, aby ex parva aliqua scintilla nie przyszło ad magnum incendium.

6. Więc że senat uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. w sobie, abyśmy się w piechoty fundowali i one w pogotowiu mieli, zaczem na takowe, które in dies prawie te ziemie praemunt calamitates jako to, przez gęste przechody wojskowe, tatarskie inkursye, trybuta ustawiczne na żołnierza, plagi Boskie przez nieurodzaje, powódź, wielkie na łupiestwa i rozboje opryszków, patrząc, ob solam egestatem tej ziemi tego ziścić niepodobna, ale sami swoje piersi i krew ochotnie do usługi pańskiej nieść obowiązujemy się na obronę ojczyzny.

7. Respectu zaś płacy którą nam iniungit J. Kr. Mć p. n. m., abyśmy nie zatrzymywali należytej mercenariis et operariis na usłudze Ojczyzny zostającym, na to zawsze contribuimus i omnes retentores obligujemy, aby jako najprędzej do IMć pp. poborców podatki winne oddawali, na których zgodnie stanowimy, jeżeliby był który contemptor legis nostrae, jako comparebit do pospolitego ruszenia, zarazem aby był modo militari sądzony et ut subiaceat executioni in instanti na poczcie swoim i koniech, a jeżeliby który ob metum uchwały naszej osobą swoją do inszego województwa poszedł, respectu possessyej swojej inszej, a był retentor w naszej ziemi, tedy na majętność onego ma być executio militaris in instanti super bonis mobilibus, jako to bydłach, koniech, onego samego i poddanych jego.

8. Urosło nam dubium stąd, że zaszła między chorągwią JWIMci p. chorążego koronnego pancerną, a JWIMci p. wojewody płockiego, difficultas z strony płacy a to, że contra legem damus, nam z ordynacyi komissyej impossessionatus w naszej ziemi JWIMć p. wojewoda płocki, rotmistrz, podług którego prawa i województwo łęczyckie nie chce płacić tanquam w tamtem województwie inpossessionato chorągwi JWIMć p. chorążego koronnego, zaczem my mając stąd metum, aby skarb w rachunkach z nami nie trudnił, ponieważ my płaciliśmy im dotąd contra ordinationem komissyej, ale stosując się magis ad legem jako possessionato JWIMć p. chorążego koronnego chorągwi, dla czego z płacą zatrzymać się musimy, tedy IMć mają się z sobą rozsądzić concurrentes do tej płacy ubi de iure będzie należało providendo nostrae securitati tak, abyśmy tute tę płacę wydawali absque omni difficultate w skarbie. A na ten czas, skoro dekret discernit między IMciami, za pokazaniem onego ma dać assygnacyą IMć p. dyrektor nasz

do IMciów pp. poborców, na którą zgodnie consentimus i w rachunkach przyjąć powinni będziemy oną. Tamże dekret zarazem i respectu listu przypowiedniego i koni nad list mających ma nas nauczyć i resolvere, na wiele koni mamy wydawać, ponieważ secundum ordinationem non excedendo numerum 240 powinniśmy, a JWIMć p. chorążego koronnego na 115 upominając się, listu nam pro informatione nie produkując przypowiedniego.

9. Więc że IMć p. Wojciech Gołyński, cześnik czerniechowski, funkcyą komisarską ma sobie od nas zleconą oraz praemium laboris naznaczony zł. 1.000 na rok, tedy zlecamy IMci p. dyrektorowi naszemu, aby wydał assygnacyą do IMci p. Szczęsnego Gurskiego na ten złotych 1.000, którą sumę pollicemur przyjąć IMć p. poborcy w rachunkach.

10. Znajduje się między nami a prawie większa część obywatelów jako stipendiarii, zaczem ci wszyscy IMć tenentur do nas swoje poczty stawiać na miejsce swoje, non deserendo sami usługi Rzptej osobami swymi, na potem nie zasłaniając się attestacyami, iż przy swoich chorągwiach temu naszemu postanowieniu dosyć czynili. Także i ci IMcie, którzy są obligati służbom różnym możniejszym IMciów, a possessionati są, tedy tenentur do nas osobami swymi stawać sine omni exceptione.

11. Dla lepszego porządku między nami uczynienia, ponieważ odłożyliśmy sobie czas do zjazdu naszego w pole, tamże IMć pp. rotmistrzów i inszych wojennych urzędników obrać i postanowić uprosiwszy i między siebie mamy.

12. A że IMć p. wojski, pisarz grodzki halicki, komisarz nasz do Radomia deputowany, sua cura et dexteritate, którą zawsze tej naszej ziemi zwykł prodesse i teraz multum profuit, co musiało być przy tak długiej rezydencyi z kosztem niemałym, nadto omieszkaniem prywatnych intrat i interesów domowych, lubo należałaby większa gratitudo od nas IMci, ale ob defectum skarbu naszego praemium et gratitudinem nostram przy podziękowaniu u tegoż IMci p. poborcy zł. 500 IMci naznaczamy, na co zlecamy IMć p. dyrektorowi wydać asygnacyą, którą w rachunkach pro persoluto przyjąć objecujemy.

13. Wnosił do nas gorącą instancyą IMć p. Wyszyński, poborca naszej ziemi czterech poborów, które były ordynowane na Kijów o kwit, który realiter wypłaciwszy hucusque musiał ponosić trudności cum dispendio zdrowia i fortun swoich. Zaczem widziawszy rem aequissimam, aby temu dać kwit, który realiter wypłacił się ziemie, consentimus zgodnie na to, ale że od skarbu nie mamy kwitu sobie produkowanego, tylko ad assertionem IMć p. wojskiego halickiego, który był od nas w Radomiu komisarzem, to skarb w rachunkach potrącił i przyjął, co na sejmie ma być z drugiemi województwy in coaequatione, w czem nam IMć obligando suam fidem spondet, że ma nas ewinkować u skarbu. Accepta tedy sponsione u IMć p. komisarza naszego zlecamy IMci p. dyrektorowi naszemu, aby IMci p. Wyszyńskiemu dał kwit zupełny ex consensu nostro. A że nad powinność do skarbu od tegoż IMci p. Wyszyńskiego zł. 500 wyszło, tedy IMć pp. posłowie nasi, da Bóg, na przyszłym sejmie urgebunt, aby to było przyjęto, do czego ma dać reales probationes IMć p. Wyszyński pro informatione IMciom pp. posłom naszym, że ta suma wniesiona jest realiter do skarbu koronnego i nad należytą taryfę od nas wypłacona.

14. Więc że największe pochodzą łaski Boskie za modłami ubogich zakonników, a iż się pokazało reszty zł. 42 u IMci p. Tuszowskiego, poborcy ziemi naszej, tedy z tych OO. Dominikanom halickim zł. 21 naznaczamy, na co ma dać asygnacyą nasz IMć p. dyrektor.

15. Deductum nobis jest przez IMciów pp. deputatów, do rachunków od nas uproszonych, iż IMć p. Tuszowski, tenże poborca ziemi naszej, wypłacił sumę wszystką realiter in rem ziemi, którą miał perceptam przez siebie z podatków, tedy zlecamy IMci p. dyrektorowi naszemu kwit dać IMci zupełny, aby IMć aeviterne zostawał paccatus. To tedy nasze postanowienie zgodne, aby przyszło ad notitiam każdemu i miało vim perpetuitatis, zlecamy IMci p. dyrektorowi

naszemu do akt grodowych podać i imieniem naszem ręką swoją podpisać. Datum na sejmiku, za uniwersałem J. Kr. Mci die 12 Junii naznaczonym, anno millessimo sexcentesimo septuagessimo primo. Andrzej Michał Kuropatnicki, marszałek koła rycerskiego sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 1402—1409.

173.

Lublin, 9 września 1671.

Uniwersał króla zwołujący sejmik halicki.

1. Michał z Bożej łaski król Polski, W. książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie Żmudzkie, Kijowskie, Wołyńskie, Inflanckie, Podolskie, Podlaskie, Smoleńskie, Siewierskie i Czernichowskie. Wszem w obec i każdemu z osobna komu to wiedzieć należy, a mianowicie Wnym urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i wszystkiemu rycerstwu ziemi halickiej uprzejmie i wiernie nam miłym łaskę naszą królewską. Wni urodzeni uprzejmie i wiernie nam mili! Odebrawszy tę Rzptą za wolą Bożą i wolnymi wolnego narodu głosami in curam et tutelam nostram, o nic bardziej starać się nie ustawamy, tylko aby tak wielu lat nieugaszony w Ukrainie pożar tandem mógł być zatłumiony, et ex vi pactorum conventorum, naszą utwierdzonych przysięgą, aby te tam kraje ad subiectionem przywiedzione były.

2. Tą intencyą przychylając się do prawa na przeszłym sejmie napisanego, zaraz na początku wiosny złożyliśmy sejmiki wszystkim województwom i ziemiom na przyczynienie sił Rzptej, które gdy sors jaka niechętna rozbiła, że nic na nich nie postanowiono, przyszło nam przystąpić ad secundum gradum obrony t. j. do pospolitego ruszenia, na które za zdaniem senatu naszego gromadnego uniwersały albo wici ostatnie wydać rozkazaliśmy, do czego byli nam powodem codzienne wiadomości, od Wnych hetmanów przychodzące, o trwogach, niebezpieczeństwach w tamtych krajach.

3. Niektóre województwa chętnie w polu stanęły i gotowe były dalej progredi, gdy jednak wiadomości przychodzą, że minora pericula i nie takie, którymby trzeba całej Rzptej opponere vires, i województwa górne inclinant do wyprawy służebnych ludzi, w czem żeby była uniformitas et coaequatio sejmowych konsultacyi nie trudniła, jako tego życzymy, tak ad eum effectum uprzejmości i wierności waszej WW. sejmik w Haliczu na miejscu zwyczajnym składamy pro die vigesima secunda Septembris, którym uprzejmościom i wiernościom WW. przyczynienie sił Rzpltej mianowicie bez żadnych odwłok albo limitacyi i do egzekucyi przywiedziecie a to ad proportionem ludzi, którym podług repartycyi województwa i ziemie żołd płacą.

4. Progredimur my osobą naszą pewni będąc, że posiłki jako z innych województw tak od uprzejmości i wierności WW. do boku naszego jako najprędzej stanąć nie omieszkają. A gdzieby już ludzie służebni in toto vel in parte gotowi byli, aby za nami nulla mora dla obrony Rzptej i dostojeństwa naszego przybywali gorąco żądamy. Ten zaś nasz uniwersał, aby go po grodach, parafiach i innych miejscach zwyczajnych publikowany był rozkazujemy i tak mieć chcemy. Który dla lepszej wiary ręką naszą podpisawszy pieczęcią koronną stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Lublinie dnia IX miesiąca września roku MDCLXXI panowania naszego trzeciego roku. Michał król.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 1905—1907.

174.

W Świerzu, 13 września 1671.

Kasztelan halicki wzywa szlachtę do przybycia na sejmik.

1. JWnym W. m. w. m. pp. i braci IMciom pp. obywatelom i wszystkiemu rycerstwu powiatów halickiego, trembowelskiego i kołomyjskiego m. m. pp. przy pokłonie moim braterskim. Poczuwając się w powinności mojej, którąście WM. m. pp. na mnie włożyli, podaję do wiadomości WM. m. m. pp. iż już IMć p. Mrozowicki, pisarz nasz ziemski halicki i IMć p. Łabęcki posłowie nasi powrócili od boku J. Kr. Mci p. n. m., zaczem czas naznaczam pro vigesima secunda praesentis do wysłuchania IMć m. m. pp. i braci, którzy obszerną WM. pp. dadzą relacyą od J. Kr. Mci sobie podaną. A po wysłuchaniu IMciów m. m. pp. życzę tego, abyście WMć pp. do afektacyej J. Kr. Mci p. n. m. i do potrzebnej barzo obrony na zaszczyt powiatów naszych łaskawymi się stawili.

2. A lubom chciał przybyć, jakoż wolałbym do usługi WMć m. m. pp. przybyć, ale że pieniackie mi postępki tego niedopuszczają, bo do Lublina pro 21 praesentis stawić się muszę, w starości tedy mojej pewien tego jestem po WM. m. pp. że nie mnie, ale gwałtownym potrzebom moim dać miejsce zechcecie, że pod ten czas zarówno z WM. pp. na tej konsulcie być nie mogę. Pana Boga jednak w starości mojej prosić będę, aby WM. m. m. p. p. dodawał takiej rady, żeby J. Kr. Mć p. n. m. i Rzplta tudzież i powiaty nasze byli z niej ukontentowane. A ja naznaczając i składając pro vigesima prima praesentis czas sam żegnając WM. m. m. pp. zwykłej miłości WMć m. m. pp. cale się oddaję. Datum w Swierzu die decima tertia Septembris anno 1671 L. S. Alexander Cetner castellanus Haliciensis.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 1889—1890.

175.

Halicz, 14 września 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo, obywatele ziemi halickiej i powiatów kołomyjskiego i trębowelskiego do niej należących na sejmik electionis deputata na Trybunał koronny według prawa pospolitego pro die decima quarta Septembris t. j. na pierwszy poniedziałek po święcie Narodzenia Panny Najświętszej na miejsce zwyczajne consultationis zgromadzeni, zgodnie we wszystkiem braterską sobie postanawiamy uchwałę. Naprzód unanimi voce et consensu nemine contradicente za sędziego i deputata do trybunału głównego koronnego blisko et immediate następującego wolnymi i zgodnymi suffragiis obieramy i postanawiamy IMć p. Jarosza Kuropatnickiego, podstolego podolskiego i aby onemu liberae et concordis electionis nomine publica attestacya była wydana IMć p. marszałkowi koła naszego zgodnie et uniformiter zlecamy i onego obowiązujemy.

2. Prowent ordynaryjny ziemi naszej, t. j. czopowe i prasołkę, WIMć p. Mikołajowi Truskolaskiemu, podkomorzemu ziemi naszej, modo et iure arendatorio in administrationem ab actu die hodiernae do roku zupełnego, t. j. ad similem diem w roku 1672 przypadającego za sumę 8.000 zł. zupełną sine omni diffalcatione puszczamy i podajemy. To jednak sobie cavemus,

iż WIMć p. administrator pensyej czopowego i prasołkę podwyższać nie będzie, tylko jako antiquus et ad praesens durans usus obtinuit, lubo przez się, lubo przez sukkolektorów swoich, wybierać będzie.

3. Strzeż Boże zaś casum hostilitatis, żeby dla wtargnienia nieprzyjaciela koronnego in viscera regni ten prowent ordinario modo currere niemiał albo ustał, secundum ipsam justitiam et aequitatem WIMć p. administratorowi defalkować asekurujemy i hoc laudo cavemus. Tę zaś sumę 8.000 zł. p. od WIMć p. administratora przychodzącą na erekcyą i dalsze domu Bożego wystawienie kościoła farskiego w Haliczu, miejsca consultationum nostrarum, ordynujemy i naznaczamy. Do czego tegoż WIMć p. administratora, ut praesit operi nostro, upraszamy i wszelaką laudo praesenti onemu zlecamy curam.

4. Chcąc zaś w należytej ziemi naszej przejrzeć się ekonomiej et in rationibus skarbu ziemie naszej dostateczną mieć informationem, której praesens actus dla krótkości czasu capere nie mógł, ad excipiendas rationes primarie od IMci p. Jana Stanisława Jastrząbskiego, wojskiego i pisarza grodzkiego halickiego, z administracyej czopowego i prasołki przez lata administrationis JMci, takiejż sumy u IMci p. Wolanowskiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego, za spólną i powszechną wszystkich nas zgodą wziętej i odebranej et similiter od wyżej mianowanego IMci p. podkomorzego ziemie naszej z administracyej tegoż czopowego i prasołki przeszłorocznych in anno 1670 poczynających się, a zaś in anno 1671 kończącej się i wydania tychże pieniędzy prowentów i percept superius specyfikowanych, na murowanie kościoła farskiego halickiego przez obudwóch IMciów pp. administratorów naszych, et similiter do wysłuchania rachunków IMci p. Samuela Gurskiego, poborcy ziemi naszej z sumy szestnaściorga podymnego na zapłatę wojsku starych zasług uchwalonych i do ordynacyej trybunału radomskiego i skarbu koronnego należących.

5. Przy tych tedy rachunkach powinno się likwidować realis et sufficiens satisfactio JWIMci Jędrzejowi Potockiemu, wojewodzie kijowskiemu, w zapłaceniu sumy 8.000 zł. p. temuż JW. p. należącej, którą dla wygody ziemie naszej wygodził był IMć p. wojewoda na zapłatę chorągwiom do ziemie naszej naznaczonym, aby sine difficultate IMć p. wojewoda był satisfactus, ponieważ na satysfakcyą temuż JW. p. wojewodzie administracya czopowego i prasołki na ten czas do rąk i administracyej IMć p. wojskiego ziemi naszej puszczona i naznaczona była laudo nostro i do tych tedy calculationis IMciów pp. braci naszych IMci p. Walentego Kalinowskiego, cześnika ziemi naszej, IMć p. Jana Kurdwanowskiego, podstarościego grodzkiego halickiego, IMć p. Stefana Kurdwanowskiego, podstolego kijowskiego, IMć p. Jana Kmitę, IMć p. Tomasza Chojnowskiego, IMć p. Szczęsnego Kurskiego upraszamy deklarujemy i deputujemy. Którzy IMć, unius vel plurium absentia non obstante, zjechać mają pro die vigesima prima praesentis do Halicza i sufficientes od pomienionych IMciów excipere z wyżej mianowanych podatków przychodów skarbu ziemie naszej i percept rationes, które quam sufficientissime odebrane na przyszłym, da Bóg, kongresie naszym IMć pp. deputaci different kołu naszemu braterskiemu.

6. Tymże IMciom pp. deputatom do rachunków uproszonym zalecamy, aby miasteczku Kolomyi, do czego się spólną zgodą uważywszy, iustitiam et aequitatem zgadzamy, złotych dwieście dwadzieścia defalkujemy, która defalkata in rationibus Wp. administratora czopowego prasołki przyjęta i kalkulowana być powinna.

7. Długi chorągwiom do ziemie naszej na płacę należącym, t. j. JW. IMć p. wojewody kijowskiego chorągwi pancernej, także JWIMć p. Mikołaja Sieniawskiego, chorążego w. koronnego, chorągwi pancernej koni sto pod sobą, według postanowienia Rzptej i służby onym przypowiedzianej, mającej, do nas vigore facultatis ordynowane Trybunału lwowskiego i przez reskrypt wojsku z sejmu blisko przeszłego denuntiationis dany JWIMć p. Janowi Sobieskiemu, marszałkowi i hetmanowi w. koronnemu, pozwolonej, przeniesienia tej chorągwie do ziemi naszej do

mianowanego województwa JWIMci p. wojewody płockiego. Additament zaś tejże chorągwi koni 20 z reszty zwinionej chorągwi IMć p. Pilawskiego naznaczonych i dekretem JWIMć p. marszałka i hetmana w. koronnego w kole naszem produkowanym i ad acta grodu tutecznego podanym laudi nostri anterioris przysądzone i między temi chorągwiami rostrychnione, której inhaerendo decyzyej et laudis nostris anterioribus, tę chorągiew pancerną JWIMć p. chorążego koronnego koni sto pod sobą mającą do ziemi naszej na płacę przyjmujemy i secundum judicatum JWIMci p. marszałka i hetmana w. koronnego a die prima Novembris in anno 1670 w ziemi naszej na płacę należącą przyznawamy.

8. Także chorągwi usarskiej ś. p. JWIMć p. Jakuba Potockiego, pisarza polnego koronnego, t. j. additament na żold usarski w ćwierć tysiąc zł. tejże zwinionej chorągwi IMć p. Pilawskiego takowym wypłacamy sposobem. Naprzód resztę podatków, która się z rachunków pokazała u IMci p. Piotra Myśliszewskiego 2.600 zł. p., a u IMci p. Szczęsnego Gurskiego 1793 zł. p., co złączywszy uczyni 4.393 zł. p., takowym ordynujemy sposobem. IMć p. Gurskiemu za rewizyą i liczenie dwa razy pieniędzy 100 zł. p. defalkujemy; chorągwi usarskiej ś. p. IMci p. pisarza koronnego zł. 1.000 p. deklarujemy; ostatek t. j. 3 293 zł. p. chorągwi pancernej JWIMć p. chorążego koronnego naznaczamy.

9. Na których sum wypłacenie specyfikowanym chorągwiom IMci p. Wojciech Gołyński, cześnik czerniechowski komisarz ziemie naszej, assygnacye wydać ma, co IMci praesenti laudo zlecamy. A za dosyć uczynieniem i wypłacaniem reszty sum chorągwiom kwity IMciom pp. poborcom naszym dać nomine publico IMć p. marszałkowi koła naszego pozwalamy, zlecamy i laudo praesenti deklarujemy.

10. Żeby zaś pomienionym chorągwiom sufficiens była satisfakcya w zasłużonych aż do ćwierci teraz currentis a prima Augusti teraz poczynającej się, zgodnie et unanimiter postanawiamy sobie sześcioro podymnego, które wybierane być ma secundum attestationes na exekucyą IMci p. Szczęsnemu Gurskiemu likwidowanych iudicialiter. Czas płacenia tego podymnego a die 15 Octobris in anno praesenti poczynać się będzie, a wybranie tego podatku ad ultimam tegoż miesiąca trwać będzie powinno. Który podatek sub poenis contra retentores sancitis wydać laudo praesenti deklarujemy. Do którego wybierania podymnego poborcą IMci p. Stefana Kurdwanowskiego, podstolego kijowskiego, obieramy i salarium onemu od kwitu po złotemu naznaczamy. Na którą sumę aby zupełna IMciom pp. żołnierzom stała się zapłata w ćwierciach wyżej mianowanych, IMć p. komisarz ziemi naszej teraz należącej wiele przychodzić której będzie na tak wielką sumę od pomienionego IMci p. poborcy wydawał assygnacye laudo praesenti committimus.

11. Za któremi assygnacyami IMć p. poborca ziemi naszej sine omnibus dilationibus one wypłacać będzie powinien, które to assygnacye in rationibus z ziemią pro parata pecunia onemu przyjąć deklarujemy.

12. Justus przy tem nas permovet dolor IMci p. Turowskiego przeciwko p. Janowi Łozińskiemu, sukkolekterowi onego i regentowi grodzkiemu trembowelskiemu, że pomieniony p. Łoziński pewnej sumy IMci p. Turowskiemu nie wypłacił poborcy naszemu, i o to dał się konwinkować, z którego tak z osoby jako i dóbr in quantum by się w ziemi naszej kędy najdował, aby officium castrense Haliciense pro qualitate facti et excessus indilatam czynili executionem, bratersko po IMciach żądamy, a p. instygatora ziemi naszej ut hanc jako publicam promoveat iniuriam praesenti obligujemy laudo. Którą to uchwałę naszą zgodą i powagą naszą utwierdziwszy IMci p. Marszałkowi koła naszego podpisać i do grodów halickiego i trembowelskiego podać zlecilismy. Działo się w Haliczu w kościele farskim na miejscu consultationum zwyczajnem dnia 14 września roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt pierwszego. Krzysztof Skarbek marszałek koła rycerskiego sejmiku teraźniejszego.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 1910—116. Castr. Tremb. 142 p. 1897—1903.

176.

Halicz, 22 września 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej zjechawszy się do Halicza na sejmik pro die 22 Septembris uniwersałem króla IMci p. n. m. złożony[1], przychylając się do instrukcyej J. Kr. Mci i relacyi IMciów pp. posłów przez nas do króla IMci p. n. wysłanych takowe namawiamy i postanawiamy obrady naszej laudum i namowę. Widząc się być najbardziej expositos ustawicznym najazdom i niebezpieczeństwom tatarskim i kozackim, czego tot vicibus tego odnieśliśmy lata, nietylko in possessionibus et caris pignoribus, ale też w samych osobach narodu szlacheckiego braci i sąsiad, także plebejae conditionis poddanych różnej płci bardzo siła zabranych i do Ord zaprowadzonych, którzy hucusque jęczą, a do P. Boga pomsty wołają na nas zastępców, którzy tenentur tueri et defendere, niebronimy, IMć zaś górne województwa i kraje otiose tylko zostają spectatores utrapienia naszych krajów, i od tak wielu lat tak wielkich nie widzą desolacyi, uchwalamy tedy in subsidium tak szczupłemu wojsku naszemu podług sił naszej ziemie koni 120 pod dwie rocie wojsku naszemu.

2. Którym za rotmistrzów IMci p. Walentego Kalinowskiego, cześnika ziemie halickiej, także IMci p. Bogusława z Potoka Potockiego e medio sui uprosiliśmy, auctam virtutem et dexteritatem IMciów antecesserów swoich zaleciwszy, aby IMć szlachtę dobrą nie Wołochów pod swoje zaciągali chorągwie z rysztunkami słusznymi na dobrych koniach z czeladzią dobrą w pancerzach z dobrą strzelbą, którym na każdą ćwierć po zł. sto na koń pozwalamy, a IMciom pp. rotmistrzom po zł. 1.500 osobno respektem płac i kosztów naznaczamy. Ściągnienie zaś chorągwi IMci p. Kalinowskiego w Śniatynie, a IMć p. Potockiego w Sołotwinie. Tego ściągnienia IMć pp. administratorowie nie mają bronić sub poenis de executione bellica sancitis.

3. Na których to konsystencyach IMć pp. żołnierze proprio stipendio sustentować się powinni, nic a nic ab incolis nie wyciągając, czego IMć pp. rotmistrze przestrzegać powinni sub solutione de suo, także w ciągnieniu zachować się mają, o co forum IMciom coram officio castrensi capitaneali Haliciensi ad instantiam cuiusvis iniuriati sub poena bannitionis perpetuae et refusionis damnorum naznaczamy.

4. Która to służba i ćwierć ma się począć a prima Octobris i druga także po niej consequenter. Popis tymże chorągwiom zachowujemy sobie do przyszłego, da li Bóg, sejmiku, który pro 12 Octobris w Haliczu sobie in toto zachowujemy i naznaczamy i tam komisarza dla popisania chorągwi, zrewidowania rensztunków czas naznaczamy.

5. Na który to zaciąg uchwalamy na pierwszą ćwierć siedmioro podymnego, które a die sexta Octobris ad ultimam eiusdem obiecujemy i cnotą szlachecką ku ojczyźnie miłością, do rąk IMci p. Szczęsnego Gurskiego, poborcy naszego, wydać obowiązujemy sub executione forti tak per officia castrensia jakoteż militaria executione. A IMci p. poborcy od kwitu po zł. 1 asygnujemy. Które podymne podług ostatnich kwitów wybierać IMć p. poborca powinien. Na drugą ćwierć in futurum obmyślimy similem stipendiorum solutionem na przyszłym sejmiku.

6. I to cavemus IMciom pp. rotmistrzom, jeśliby IMć swoje pieniądze na ten zaciąg wyłożyli, niż podatki wydane będą, chcąc jako najprędzej wystawić tych ludzi zaciągu swego pro gloria nominis sui, tedy to IMciom assekurujemy, że pomienione pieniądze od naszej ziemie halickiej in toto dojdą i oddane będą.

[1] Uniwersał ten nieznany, natomiast orędzie kasztelańskie zwołujące sejmiki z 13 września ob. wyżej pod datą.

7. Gratitudinem IMciom pp. posłom, którzy taliter u J. Kr. Mci byli suo sumptu labore et cura do przyszłego sejmiku chcąc IMciów do dalszych (sic) powabiać u naszej przysługi odkładamy.

8. A ponieważ IMć p. wojski halicki przed IMciami pp. deputaty słuszny uczynił rachunek z administracyej czopowej, tedy my pozwalamy po deklaracyej i relacyej IMciów pp. deputatów na przyszłym sejmiku na kwit z administracyi IMci p. wojskiemu. Które to laudum tam in toto quam in parte approbujemy i one ad acta IMć p. marszałkowi koła naszego podać zlecamy. Działo się w Haliczu die 22 Septembris anno Domini 1671. Jan Kurdwanowski S.S.K. direktor koła sejmiku ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2021—2024. Castr. Tremb. Rel. 142 p. 1951—1954.

177.

Trembowla, 5 października 1671.

Protestacya szlachty trembowelskiej przeciwko uchwałom sejmiku.

1. Actum in castro Trembovliensi feria secunda in crastino festi s. Francisci confessoris anno Domini 1671.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembovliensia venientes personaliter gsi. Andreas Błazowski pocillator Podoliae, Hieronimus Kuropatnicki subdapifer Podoliae, Joannes Martinus de Ziemlice Bogusz subdapifer Novogrodensis rotmagister S. R. M., Hieronimus Kawiecki venator terrae Haliciensis, Albertus Modrzewski venator Siradiensis, Stanislaus Bielicki, Adamus Ludzicki, Joannes Szaniawski, Thomas Mytko, Andreas Biernacki, Joannes Dzibłowski, Nicolaus Sternawski, Josephus Sułkowski, incolae terrae Haliciensis districtus Trembovliensis, suo et aliorum districtuum eiusdem trembovliensis incolarum et nobilium nomine, fecerunt protestationem de nullitate et illegitimitate conventus particularis terrae Haliciensis die vigesima secunda Septembris Haliciae, postquam primo innotuit eisdem protestantibus de laudo, in pauco numero personarum nobilium expediti, non publicatis et ad notitiam non deductis hic Trembovliae quibusvis literis universalibus nec ad acta castr. praesentia in tempore debito porrectis immo contra vim legis et constitutionis novellae obloquentis.. omnia in eodem conventu laudata et constituta.... constitutione praescriptum est, ut stipendia militaria expeditionis terrarum et districtuum super unum equum quadraginta florenos polonic, non plus constituantur et rotmagistris eorundem militum nec quidquam constitutum in contrarium vero in eodem conventu stipendia militibus per florenos centum, rotmagistris per florenos mille quingentos in aggravationem et desolationem substantiarum et subditorum protestantium per continuationem hostilitatis in hisce oris devastatorum laudata, tum quod in anteriori conventu eiusdem terrae Haliciensis tres rotmagistri constituti fuerint, praesenti vero illegitimo et nullitate subiecto conventu generosus Luzecki abrogatus est tum contributio septem fumalium contra mentem et consensum incolarum et nobilium districtuum praesentis Trembovliensis in aggravationem eiusdem districtus nobilium et subditorum eorundem laudata est, tanquam expeditio eorundem militum contra proportionem.... Itaque de nullitate eiusdem conventus et omnium punctorum in eodem laudatorum, quoniam et de laudo eiusdem conventus hucusque eisdem protestantibus non constat nec ad acta praesentia porrectum est, iterum atque iterum protestantur.

Castr. Tremb. Rel. 142 p. 1921—1922.

178.

Halicz, 29 października 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej, lubośmy się za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m.[1] na sejmik pro die vigesima nona Octobris. chcąc tak potrzebom Rzptej in voto J. Kr. Mci dogodzić, zjechali, jednak in orbitatem IMciów braciej naszych, którzy częścią dla drogi złej, częścią dla przepraw niesposobnych stawić się nie mogli, po obraniu marszałka koła naszego upatrzylichmy necessitatem pomknienia sejmiku tego do dalszego czasu.

2. Jakoż go ad diem sextam Novembris odkładamy, aby tak in majori frequentia communicatis consiliis utilitati Reipublicae et desideriis J. Kr. Mci p. n. m. dogodzić się mogło i ustanowić. Co pro rato mieć chcąc tę naszę uchwałę dla ogłoszenia prędszego do akt grodzkich halickich podać marszałkowi koła naszego zleciliśmy. Datum w Haliczu die vigesima nona Octobris anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo primo. Piotr Felicyan Telephus marszałek.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2215—2216.

179.

Halicz, 6 listopada 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej zgromadziwszy się na sejmik a die vigesima Octobris ad diem sextam Novembris odłożony, tenże sejmik ex rationibus gravibus animum permoventibus znowu in crastinum sejmiku electionis sędziego[2] abo podsędka przypadającego odkładamy, tak sobie teraźniejszem warując laudum, że jeśliby ten sejmik electionis prędzej miał pospieszyć aniżeli jego publikacyej niedziel dwie wynidzie, że ma być nullitatis i kandydacyą pro inani et illegitima deklarujemy.

2. Podatki zaś non obstante dillatione sejmiku teraźniejszego uchwalone, t. j. tak sześcioro jak i siedmioro podymnego currente eo tempore mają być oddawane do rąk IMciów pp. poborców do tych podatków destynowanych, sub rigore iuris de retentoribus sanciti, insze zaś wszystkie importancye do zwyż mianowanego sejmiku odkładając. A tę spólną zgodę naszą do akt grodzkich halickich przy pieczęci i podpisie marszałka podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu die sexta Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo primo. Piotr Felicyan Telephus marszałek.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2267—2268.

[1] C. Hal. 171 p. 2171.

[2] Orędziem z d. 1 listopada ze Lwowa datowanym, wojewoda ruski Jan Stanisław Jablonowski oznaczył sejmik elekcyi sędziego ziemskiego na 23 listopada. Ob. Nr. następny.

180.

Halicz, 23 listopada 1671.

Laudum elekcyjne na urząd sędziego ziemskiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie, obywatele ziemi halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatów, vacante po zejściu z tego świata sławnej pamięci IMci p. Stanisława Głowińskiego, sędziego naszego halickiego terrestri iudicio, za uniwersałem JWIMci p. Stanisława Jana Jabłonowskiego, wojewody ziem ruskich, podług praw i zwyczajów koronnych na elekcyą sędziego wydanych, do Halicza na dzień dzisiejszy zjachawszy się, osoby godne i zasłużone ojczyźnie królowi IMci panu naszemu miłościwemu i Rzptej wierne i życzliwe, urzędowi temu zupełnie sposobne, t. j. IMć pp. IMć p. Jana Stanisława Jastrzębskiego, wojskiego i pisarza grodzkiego halickiego, IMć p. Jerzego Mrozowickiego, pisarza ziemskiego sekretarza J. Kr. Mci, IMć p. Jana Kurdwanowskiego podstarościego grodzkiego halickiego, IMć p. Piotra z Łańcuchowa Kuropatwę, totius nobilitatis concordibus suffragiis electos, na urząd sędziego za kandydatów obraliśmy i tych IMciów zgodnie obranych, nemine contradicente, J. Kr. Mci p. n. m. dobrotliwie narodowi polskiemu i W. Księstwu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu panującemu, in optionem ozdobienia łaską uprzywilejowaną pańską prezentujemy, na co dla większej powagi wiary tę zgodną naszą elekcyą IMci p. marszałkowi pro tunc koła naszego podpisać i do ksiąg grodzkich halickich i trembowelskich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim podług wydanego uniwersału i naznaczonego czasu dnia dwudziestego trzeciego listopada roku Pańskiego 1671. Jan Stanisław Jastrzębski, wojski i podstarości grodzki halicki marszałek na ten czas elekcyej sędziego.

Castr. Hal. Rel. 171. p. 2361—2363.

181.

Halicz, 15 grudnia 1671.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego, na sejmik przedsejmowy od J. Kr. Mci pro die decima quinta praesentis w Haliczu na miejscu consultationum zwyczajnem zgromadzeni [2]. Postanowiwszy między nami tak do instrukcyej J. Kr. Mci jako i inne ad materias status należące, unanimi nobilitatis na sejmiku będącej consensu, artykuły i onych promocyą IMciom pp. posłom na sejm wyprawionym zaleciwszy, umówiliśmy przy tem lauda partykularne ziemie i powiatów naszych.

2. A naprzód, że stante protestatione niektórych IMciów pp. obywatelów ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego wątpliwość uczyniła była remorę w wydawaniu siedmiorga

[1] A jednak 28 listopada z Podkamienia rozpisał wojewoda Jan Stan. Jabłonowski po raz trzeci sejmik elekcyi sędziego ziemskiego halickiego i naznaczył termin na 17 grudnia.

[2] 30 października 1671 r. ze Lwowa datowanym uniwersałem, zwołał król sejmik na 15 grudnia, a sejm walny warszawski na 26 stycznia.

podymnego na nowy zaciąg uchwalonego, tedy teraz post recessum od protestacyej, immo accedente communi consensu wszystkich Mciów te siedmioro podymnego bez wszelkiej zwłoki i kontradykcyej powinne być wydane do IMć p. Górskiego poborcy albo sukkolektorów jego ante decimam Jannuarii w roku przyszłym.

3. A lubo to podymne siedmioro uchwalone było na nowy zaciąg, że jednak te zaciągi przewlokły aż do wiosny, a chorągwie u nas stipendia biorące, mają wysłużoną jednę ćwierć zupełną a drugiej dosługują, tedy exolvendo debita od nas stipendia chorągwi IMć p. wojewody kijowskiego pancernej na sto koni tylo drugie na chorągiew także pancerną IMci p. chorążego koronnego podług podpisu komisarza naszego na regestrach wyrażonego zapłatę z tych podatków siedmiorga podymnego u IMć p. poborcy naznaczamy i assygnacye na te pieniądze wydać IMci p. marszałkowi koła naszego zleciliśmy.

4. Za tegoż IMci p. marszałka asygnacyą naznaczone publico consensu złotych sto tenże IMć p. poborca oddać powinien posłom IMci p. hetmana zaporoskiego, kwity zaś p. poborcy w rachunkach pro parato przyjęte będą. Które to laudum zgodnie umówione, aby do wiadomości IMciów pp. obywatelów wszystkich przyszło, podpisać one IMci p. marszałkowi i podać do grodu halickiego i trembowelskiego zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim na miejscu zwyczajnem konsultacyom dnia 15 grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego pierwszego. Hieronim Kuropatnicki, marszałek koła rycerskiego IMciów pp. obywatelów na sejmik halicki przedsejmowy zgromadzonych.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2513—2514. Castr. Tremb. Rel. 141 p. 2129—2131.

182.

Halicz, 15 grudnia 1671.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya na sejm walny warszawski, pro die 16 Januarii (sic, zamiast 26) w roku przyszłym od J. Kr. Mci p. n. m. złożony, od ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego, do Halicza na sejmik przedsejmowy pro die 15 Decembris anni praesentis na miejsce zwyczajne consultationum IMciów pp. obywatelów dana, zgodnymi głosy obranym posłom IMciom urodzonym p. Stefanowi Złoczowskiemu, chorążemu halickiemu, Dominikowi z Potoka Potockiemu, kasztelanicowi krakowskiemu chmielnickiemu staroście, Alexandrowi Kurdwanowskiemu podstolemu halickiemu, Wojciechowi Gołyńskiemu cześnikowi czerniechowskiemu, Piotrowi Telefusowi, Andrzejowi Michałowi Kuropatnickiemu.

2. Znaczne dzieło ręki Bożej i mocy jego majestatu znały wszystkie wieki, jednak przyznać każdy powinien, że ojczyzna nasza Rzpta Polska jest prawie exemplar mocy i łaski Pana Zastępów, który ex desperatissimis (a u świata już cale na zginienie osądzony) casibus, lecz sola divina wydźwignąwszy virtute, stawia in portu tranquillitatis, permittit w pokoju nadziejej sądzić i obviare następującym ab oriente, a podobno et septentrione niebezpieczeństwom. Za co majestat Boski supplici veneratione adorantes, pia fundimus vota, aby w przyszłym czasie do obrad publicznych naznaczonym, stanom Rzptej suggerat fortia consilia miłością i konfidencyą spólną ugruntowane i one mocą prawicy swojej ku uspokojeniu zupełnemu ojczyzny corroboret. Podziękują zatem IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m., że nietylko osobę swoją królewską niósł ochotnie na uspokojenie państw, sobie od Boga powierzonych i na odiskanie prowincyi w rebeliej zostających, ale też kiedy fortes conatus vis interrupit, virtute regnandi futura provi-

dendo pericula onym wcześnie obiat usitata od najjaśniejszych antecessorów swoich et lege firmata praxi, unicum malorum remedium sejm stanom koronnym i wielkiego księstwa Litewskiego składając i wszystkie stany dostatecznie przez instrukcye swoje na sejmiki przedsejmowe przysłane de tempestate futura informuje.

3. Jeżeli które doznały czasy, że nie więcej mogą gromadne wojska, potężne wojny, apparamenta, nad dzielność, męstwo, zdrową radę i szczęście hetmanów, tedy osobliwie teraźniejsze w Ukrainie expedycye jawnym są dokumentem. Z takowymi bowiem wojskami Rzptej, które vix ad resistendum połowicy skupionych .... sił nieprzyjacielskich, na zgubę ojczyzny naszej sprzysiężonych, sufficere by mogły, poszedł JWIMć p. marszałek i hetman koronny contra haec pericula nieustraszonem sercem, non metuens za najpotężniejsze siły, kładąc po Bogu nadzieję w króla IMci mężne rycerstwa do direkcyej swojej powierzonego serce i śmiale dojrzały in rebus pro tempore agendis i skutecznie szczęśliwą radę pokoju pospolitego i nieśmiertelnej ojczyźnie stary nimium zelum meruitque simili... Za które odwagi i przysługi IMć pp. posłowie nasi należyte cum Republica oddadzą dzięki, a potem, aby emerita virtus winne od króla IMci odbierała gratitudines, usilnie do majestatu pańskiego poniosą instancye. A że par virtus męstwo, zdrowa rada i szczęście w tych wszystkich okazyach i pracach JW. księcia IMci hetmana polnego, tedy i księciu IMci podobną od króla IMci gratitudinem od Rzptej podziękowanie promovebunt IMć pp. posłowie nasi.

4. Wracają się do Ojczyzny za łaską Bożą te szczęśliwe czasy, kędy więc na zaszczyt dobra pospolitego żarliwie synowie nietylko własne zdrowie i krew z ochotą nieśli, ale też i substancyą profusissime na zaciągi do usługi wojennej Rzptej ludzi sposobnych erogowali. Vidit albowiem et nostra aetas fortissimos haeroes et patriae amantissimos JWIMć p. wojewody kijowskiego[1], który w tysiącu niemal koni, proprio aere zaciągnionych, i własną osobą świeżo przeszłej kampaniej przybył do wojska in tempore nadmordowane rycerstwa koronnego, aby mocno posiłkował po wielkiej części wojenne prace w okazyach i powinnościach zdrożonych swoimi zastępując ludźmi. JWIMć p. wojewoda sieradzki pocztem także ludźmi, swym kosztem zaciągnionych, adfuit Reipublicae periculis, WIMć p. chorąży koronny nietylko ludźmi i osobą swoją ale też i odważnemi dziełami przy nieustraszonem sercu dał jawne documenta, quanti aestimet tę ojczyznę, dla której ofiarował się toties pro victima. Gorąco instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby tantae IMć heroicae virtutes i wszystkich IMciów pp. pułkowników dobrze zasłużonych odbierali condigna praemia et honores i aby podziękowanie nomine publico o to IMci p. marszałka poselskiego in facie Reipublicae za takowe dzielności odnosili.

5. Edocti tot calamitatibus, że Ukraina nunquam libenter wracała się ad obsequium Rzptej i w nim niedługo trwała, za rzecz słuszną sądzimy in futurum (zwłaszcza imminente z inszych stron periculo), aby wojsku siły przyczynione były, którego i liczbę iuxta exigentiam periculorum i sposób zaciągów namówią cum tota Republica IMć pp. posłowie nasi, hoc praecauto, aby nowym zaciągom służba wojenna na całości nie expirowała, jako to po kilka razy summo Reipublicae malo stało się, ale aby dopiero ćwierć się zaczynała od popisu przed IMć pp. regimentarzami na miejscu od Rzptej naznaczonem, obwarowawszy i to przy tem, aby te nowe posiłki po expirowaniu ćwierci zapłaconych nieschodzili z kompaniej wojennej usque ad exigentiam belli. A ktoby się ważył podczas wojny wyjeżdżać z pod którejkolwiek chorągwi, aby ad cuiusvis instantiam poena infamiae et colli był karany.

6. Fortece ukrainne aby były dobrze praesidiis stipendiaris umocnione, domówią się IMć pp. posłowie nasi. Ciż praesidiari powinni żyć będą lenunkami swymi, ponieważ płaca z województw ich dochodzić będzie. Lecz że wszystkie osadzać fortece ukrainne byłby koszt Rzptej nieznośny, tedy namówią się IMć pp. posłowie cum tota Republica i dadzą w moc

[1] Andrzej Potocki

dexteritati IMciów pp. hetmanów pewne tylko fortece pro exigentia securitatis osadzenia, inne zaś fortece solo aequentur. Rekwizyta do fortecy należące, t. j. amunicye powinne być prowidowane od IMci p. generała artyleryej z kwarty, na artyleryą lege ordynowanej, co, aby mogło sufficientius expediri, urgebunt pp. posłowie nasi instantissime, aby, iuxta dispositionem legis et pacta conventa, starostwo ex vacantibus intratne do dyspozycyi króla IMci nam szczęśliwie panującego przypadłe, do artyleryej oddane było. Osobliwie Sołotwina videtur aptissimum subsidium ad defectus artileriae. Czego, aby się IMć pp. posłowie nasi omnino przy prawie domówili fide, honore et conscientia IMciów obowiązujemy. Więc też partem onerum do fortec ukrainnych powinna ferre Ukraina i dóbr rekuperowanych possessores, w czem sposób rzetelny ma być namówiony cum tota Republica. A że IMć pp. officerowie na komendach w miastach Ukrainy będących possessorom należące zatrzymali[1] ad decisionem Reipublicae, powinni będą uczynić calculum, jeśli się to e commodo Reipublicae erogowało, na potem zaś iuxta ordinationem Rzptej, na blisko przyszłym sejmie uczynionej, sprawić się będą powinni.

7. Aby wojsko tak konne jako i piesze zostawało in officio i w porządku wojennym expedit, aby ich emerita stipendia dochodziły in tempore i przez pp. komisarzów wcześnie zwożone były do Lwowa. Wielka bowiem niesprawiedliwość, kiedy sanguine merentes pokrwawe wyprawując zasługi, zwłaszcza do kwarty ordynowane chorągwie, trzecią ćwierć od dwóch na samych deputatów tracić muszą a to dla trudności i zwłoki w odszukaniu. Także i województwa niektóre ordynowanym do siebie chorągwiom dotąd należytych nie wydają zasług i invenient contra haec mala pp. posłowie nasi remedium cum Republica. Videtur esse adaequatum, aby contumaces w płaceniu priventur activitate w posłach swoich na sejmie, contra exactores zaś, jeśliby wydane zatrzymali podatki, aby iudicia exerceantur in propriis districtibus, nie pociągając ich ad forum aliud lege cavendum.

8. Liga proponowana nam od J Kr. Mci z postronnymi pany jest nam cordi, zwłaszcza imminente ab oriente periculo, któremu obviare per media acceptabilia na sejmie teraźniejszym wcześnie życzymy, non prohibendo colligationem cum externis, ale aby to było tractatum na sejmie i instrukcye na sejmie in facie Reipublicae, semotis arbitris, aby czytane były. Konstytucya przeszłego sejmu ratione ligi, ut abrogetur per legem novellam, domówić się tego powinni pp. posłowie nasi.

9. Z Księstwem W. Księstwa Litewskiego posiłki wzajemne ex vinculo unionis lege publica ut firmentur, instabunt pp. posłowie, prosząc o lepszą żarliwość ku Koronie, a godziłoby się spytać pro authore już od Dubna powrócone wojska W. Księstwa Litewskiego, przez co przerwany cursus ad consummationem victoriae, w Ukrainie serca i dato respirio sił przybyło. Przypomnią IMć pp. posłowie nasi, że Korona non deficit rebus W. Księstwa Litewskiego et periculis, ale prestitit libenter, quod et vinculo unionis winna była.

10. Nunquam dubitandum, że mercenarius dignus mercede, albowiem sublata emeritis mercede upadnie serce do usługi wojennej; będzie wołał każdy idem pretium quietis quam periculi, zaczem dług wojsku cudzoziemskiemu winny i asygnacye chorągwiom polskim oschłe niepłacone, płacić i na sposób płacenia zgodzą się IMć pp. posłowie cum Republica.

11. Hiberna stanom Rzptej upodobana, aby była konstytucyą nową stwierdzona, IMć pp. posłowie nasi non contradicent, lecz potrzeba namówić sposób, aby meliori methodo niźli teraźniejsza ordynowana była in futurum, domówią się tego omnino pp. posłowie, aby dystrybucye przyszłej hibernorum z województwa ruskiego powiatu każdego komisarz był prawem postanowiony. Więc i respectum debitum województw tych, gdzie żołnierz pro necessitate belli będzie hybernował, lege cavebunt.

[1] brakuje wyraz

12. Proponowane w instrukcyej J. Kr. Mci exorbitans (bo go tak nazwano), gdy sejmiki per lauda i protestacye inwalidują niektóre konstytucye in volumen legum włożone, to się nie zda być pro exorbitanti, ne disponente praerogativa liberae vocis którą pociosywać nefas; niechaj niestawa nic takowego, o czem na sejmiki i z sejmików na sejm w instrukcyach nie była propozycya, i na co powszechna w izbie poselskiej nie zajdzie zgoda, hoc posito za pewne kładziemy, że się tak impius patriae filius nie znajdzie, któryby placita Reipublicae perverso affectu miał invalidare, iniungimus serio IMciom pp. posłom, ne libertas in voce activa quidquam detrimenti patiatur, w czem ich fide, honore et consciencia obligamus.

13. Moneta zła, jest to sanguisuga jedna, która widomie krew wysysa ex incolis regni, aby mogła quacunque methodo w lepsze obrócona, hoc opus accederet in immensum gloriae J. Kr. Mci, pp. posłowie nasi na wszystkie sposoby wprowadzenia lepszej monety zgodzą się cum Republica, hoc praecustodito, żeby to było sine iniuria privatorum.

14. Pogłówne żydowskie dlaczegoby do połowicy tylko dawnego podatku było redukowane nie jest sejmikowi naszemu lucide deductum, zwłaszcza że iniuria temporum wszystkich incolas regni proportionaliter dotykać powinna. Reduci tedy ad praxim antiquam, et quidem correspondentem kwocie sumy upominkowej Tatarom ten podatek curabunt IMć pp. posłowie.

15. Dekret komissyej radomskiej ratione donativum kupieckiego ferowany, ponieważ videtur esse a re et commodo Reipublicae non pugnare contra iustitiam stwierdzić to sejmem, accedente publico consensu IMć pp. posłowie nasi non contradicent.

16. Trybunału militarium sądzenie we Lwowie zda się pugnare contra instituta maiorum, zaczem aby solito more sądził się w Lublinie pp. posłowie nasi attendent.

17. Sentimus po wielkiej części haec mala, które nam król IMć p. n. m. w swej proponit instrukcyej, t. j. żeby ludzie kupiectwem się bawiący i kupnymi w grodach juramentami zasłaniając się, uchraniają się od płacenia podatków Rzptej ordynaryjnych, huic malo aby obviari quam sufficientissime mogło, inibunt rationes pp. posłowie nasi cum tota Republica. A ponieważ i to się często trafia, że incolae regni szlacheckiego i miejskiego stanu towary cudzoziemskie osobliwie woły, pod swoim tytułem przez całą Polskę z ujmą wielką podatków Rzptej, pędzą na Szląsk albo do Gdańska, tedy urgebunt instantissime IMć pp. panowie posłowie nasi o takie prawo, cuius authoritate in posterum convicti criminis, nobiles poena infamiae et confiscatione bonorum, plebei poena colli ad cuiusvis instantiam karani byli, forum naznaczywszy universale.

18. Raczy J. Kr. Mć p. n. m. proponere potrzebę poselstw ad extraneos principes i zaraz rationes onerum do poselstw należących; zda się być contra instituta maiorum, którzy dla przysługi ojczyzny takowe funkcye proprio ere libentissime expediowali. Więc videtur ex vi iustitiae esse, aby kiedy jedni ojczyzny synowie in sago krew i substancyą na zaszczyt majestatu królewskiego i całość ojczyzny odważają, przynajmniej JMć in utroque equestri et spirituali ordine cives, bogate wysługujący intratę, legacye ojczyźnie potrzebne sine dispendio sangvinis et periculo vitae, proprio tylko sumptu dla dobra pospolitego niechby odprawiali, na żadne tedy inne do tych legacyi expensa nie pozwolą IMć pp. posłowie nasi.

19. Podziękują IMć pp. posłowie na J. Kr. Mci P. n. m., że uspokojenie z Kurfirsztem IMcią miał curae i etiam nunc intendit od tamtej ściany transactione przez komisyą tranquillitatem regni firmare; pozwolą pp. posłowie nasi na tę komissyą, zaleciwszy sedulo fidelitati et dexteritati IMciów pp. komisarzów interesa publica i praecisse na awulsyą Elbląga i żadnego miasta nie zezwalając, satius jeżeli pokaże się dług winny książęciu IMci zapłacić przez umówioną cum Republica kontrybucyą.

20. Do IMciów pp. posłów województw górnych wniosą instancyą IMć pp. posłowie nasi, ut desideriis króla IMci p. n. m. około wydania soli szlacheckiej satisfiat do jakiego pewnego czasu. Domówią się oraz, aby defluitacya soli ruskiej na Sanie i Wiśle dawnemi prawam

et recens pactis conventis przez szczęśliwie nam panującego Pana warowana konstytucyą sejmu przyszłego stwierdzona była.

21. Ponieważ J. Kr. Mć p. n. m. w instrukcyej swojej dokłada, że gwardya propter maiestatem principis ordynowana, obrócona będzie cum principe na usługę Rzptej obozową, condignum videtur, aby była w komput wojsk Rzptej do płacy po województwach należących włożona. Piechoty jednak łanowe, bez propozycyej w instrukcyach na sejmiki przedsejmowe consequenter sine scitu totius Reipublicae królowi IMci do czasu pozwolone, ut redeant ad naturam et ordinem suum, instantissime domówić się tego powinni pp. posłowie, i aby ta wyprawa piechoty była et praescripto legis antique nowem prawem, stwierdzą, do rewizyej tej piechoty i porządku uczynienia komisarzów naznaczą, i aby ta piechota stawala wcześnie na miejsce od IMć p. hetmana naznaczone w dobrym porządku, lege cavebunt.

22. Contra desertores i rotmistrzom, którzy, wziąwszy pieniądze od sołtysów, piechoty nie wystawią, prawo surowe napisać postarają się. Co wszystko po omówieniu obrony Rzptej, aby ante omnia omnino efficiant, fide, honore et conscientia obligantur pp. posłowie nasi.

23. Komisye ze Szląskiem, Węgrami i Wołochami nie tylko być potrzebne uznajemy, ale aby omnino wzięły swój efekt, sine impensa jednak publica, curabunt IMć pp. posłowie.

24. Dekret komissyej radomskiej, przeciwko dzierżawcom dóbr ekonomicznych ferowany o nieoddanie kwarty, ponieważ non videtur petere majestatem króla IMci Kazimierza, którego omni officio veneramur et grati animi homagio, lecz tylko tych, którzy lege disponente kontraktów żadnych na podatki Rzptej zawierać nie mogli, nie zda się być cassabilis; in quantumby jednak miał w tem honor verti meritissimi principis zostawujemy to iudicio totius Reipublicae.

25. Nobilitacye ludzi zasłużonych, od J. Kr. Mci proponowane, nie esse iustae considerationi, bo jeżeli, qui sanguine merentur, fulgebunt tanquam sol, słuszna rzecz, aby sanguine merentes fulgeant et praerogativa wolności szlacheckiej ozdobieni; lecz iuxta legem scriptam nie są mianowane na sejmiki subjecta do nobilitacyej concurrentia zda się magis być consentaneum legi nobilitacye odłożyć do przyszłego sejmu.

26. Niebezpieczeństwa od Moskwy proponowane tem bardziej nas wzruszyć powinny, im bardziej doznaliśmy infidam sąsiada tego amicitiam et odium intentum na zgubę naszę. Zaczem non contemnenda haec initia niechęci moskiewskiej i zalecamy serio pp. posłom securitatem od Moskwy, et placitis ordinum apponere calculum, deklarujemy przez IMciów pp. posłów naszych.

27. Jeśliby proponowana w instrukcyej J. Kr. Mci koekwacya mogła się na tym zmieścić sejmie, czego ferventissime życzymy, domówią się IMć pp. posłowie nasi iustum respectum ciężarów naszych przez zaciąg trzech chorągwi pod Bracław tempore belli civilis, kontrybucyą czterech poborów na presidium Kijowskie, wydanie chlebów ciężkich żołnierzowi z dóbr dziedzicznych za asygnacyami po węgierskiej i mohylowskiej expedycyej, nie wspominając tak wiele inkursyej tatarskich, quorum nas praeda furentum prima sumus.

28. A że ratio dictat magna pericula magnis propulsanda viribus, tedy, strzeż Boże takiej nawalności na Rzptą, żeby stipendiaris odporu dać nie mogła, in eum casum pozwolą IMć pp. posłowie na pospolite ruszenie cum reassumptione praw de expeditione bellica. Więc, że świeżo przeszłej konstytucyej o pospolitem ruszeniu dołożony punkt (ex facultatibus) różnie pro cuiusque affectu był tłumaczony, lucidam appendicis huius explicationem domówią się IMć pp. posłowie.

29. Tym porządkiem conservantur najbardziej et perennentur regna, kiedy optime meritos praemia et excessivos poenae sequuntur ex aequo. Słuszne tedy tak wysoką cnotę odwagi dzielność i męstwo na usłudze ojczyzny wojsk koronnych w przeszłej Ukrainy expedycyej

będących, remunerari condignis premiis, i na zachęcenie do dalszej usługi reassumować konstytucye anni millesimi sexcentesimi septimi i millesimi sexcentesimi trigesimi octavi, disponentes, żołnierz pięć lat służący powinien mieć nagrodę etc.; także konstytucyą anni millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi o miesiącach żołnierskich; i jeżeli w tych miesiącach przepadły do dyspozycyi J. Kr. Mci wakanse, rozdane komu innemu nie żołnierzom, upomnią się IMć pp. posłowie serio, aby takowe przywileje przeciwko wyraźnemu prawu rozdawane, były kasowane, dystrybuta zaś onych aby ex praescripto legis była ordynowana na samych tylko tych, którzy sangvine meruerunt. I w tem zda się justa wojskowych querella, że w przeszłej dystrybucie hybernorum żaden respectus starszyzny wojskowej, extra usitatissimam we wszystkich królestwach praxim, nie był zachowany, in futurum o należytą dyskrecyą pro cuiusque meritis postarają się IMć pp. posłowie.

30. Jawna królestwu Polskiemu przysługa IMci p. Michała Hanenka, hetmana wojsk J. Kr. Mci i Rzptej wojsk zaporoskich z nim będących, conservationem tych ludzi do dalszej usługi ojczyzny i uspokojenia Ukrainy quam maximo respectu i ukontentowaniem, osobliwie obiecanych sukien promovebunt IMć pp. posłowie, tego jednak pilnie przestrzegając, aby kozakowi żadne daniny in praeiudicium dziedziców et anteriori iure privilegiatorum nie były dawane, a jeśli są jakie rozdane, to konstytucya powinna deklarować pro irrito.

31. Urzędów koronnych precedencya że nie jest dotąd lege postanowiona, obawiając się aliqua inconvenientia, domówią się IMć pp. posłowie nasi na sejmie teraźniejszym, aby ta kontrowersya była prawem uspokojona, jako też i tego dojrzą lege decerni, iż na sejmikach praerogativam pierwszego wotowania nie powinni sobie vindicare tylko sami powiatów tamecznych officiales possessionati.

32. Zagęściło się bardzo wiele urzędów nowych, prawem nie naznaczonych, aby takowe wszystkie były kasowane i upraszający in futurum takowe urzędy penowani byli w trybunale poena sessionis turris et duorum millium marcarum ad cuiusvis instantiam; także aby i kancellarya koronna takowych przywilejów nie wydawała lege firmandum.

33. Wielka stąd incolas regni aggravat szkoda i krzywda, że pretia rerum sola libido przedających decernit dwojako, złą monetą nagradzając sobie i płacę biorąc in duplo et qualitatem in bonitate towarów ad medietatem zniżając. Hic abusus, ut tollatur, et pretia rerum przez komisarzów sub tempus comitiorum iusta methodo aby były postanowione, starać się będą IMć pp. posłowie.

34. Sądy zadworne cum summo praeiudicio privatorum w dni kilka po rozpuszczeniu pospolitego ruszenia sądzone movent populum, że instat[1] lege caveri, aby na potem nie sądzili się, aż we dwie niedziele.

35. Trybunał pociągniony do św. Tomasza indiget multa reflexione sejmu teraźniejszego, zda się albowiem być z ukrzywdzeniem litigantium za rozerwaniem patronów na dwa trybunały; więc że stantibus protestationibus przeciwko prolongacyej był przecie sądzony cum aggravatione wielu osób, którzy niespodziewanie in contumatiam są condemnati, aby tedy takowe kondemnaty, in contumatiam przynajmniej ferowane, były prawem kassowane, manente in integro iprincipali negotio, domówią się IMć pp. posłowie.

36. Lasy szlacheckie w ziemi halickiej jako są teraz in usu, tak przy szlachcie aby zostawały in posterum, i dekret w Krakowie od starosty Otty indebite otrzymany, aby był kassowany per legem, mają się postarać IMć pp. posłowie.

37. Regenci w kancellaryach ziemskich i grodzkich generaliter wszystkich, aby bywali urati i żadnych swoich iurysdykcyi nie odprawowali. Także in causa propria, aby żaden offi-

[1] instant.

cyalista sądowy przed swój sąd pozywać nie mógł tylko ad forum propius, postarać się o prawo powinni IMć pp. posłowie.

38. Lubo dosyć sufficienter dawne prawa zabroniły żydom arend in bonis terrestribus, że jednak in contrarium wielki dzieje się abusus, nova lege addendo poena colli przeciwko Żydom, przeciwko szlachcie zaś forum cum poenis statuendum.

39. Zagęściły się bardzo theloniorum iniustae exactiones, które ut infringantur, reassumować potrzeba statut Casimiri Jagiellonidis anni millesimi quadringentesimi quadragesimi septimi fol. 91.

40. Należy ad publicas consultationes, zwłaszcza ingruente na ojczyznę periculo, aby pograniczne zamki dobrze były ufortyfikowane, a że pierwsze prawie miejsce po Kamieńcu meretur forteca halicka, o komissarzów na uznanie defektów i wynalezienie sposobów dokończenia fortecy tej, postarają się IMć pp. posłowie.

41. Nie w mniejszym respekcie powinna być forteca na pograniczu zamku trembowelskiego i Trembowla miasto grodowe, gdzie sądy odprawują, nie tylko przez nieprzyjaciela koronnego, ale i przez żołnierza, tam często stojącego, nie mniej i przez położenie obozów przeszłego i teraźniejszego roku pod Mogielnicą ze wsiami tam należącemi, bardzo zrujnowane. Także i szlachta, na sądy tameczne zjeżdżający, nie mają gdzie stanąć, należy tedy na tem, aby IMć pp. posłowie pilnego przyłożyli starania, jakoby od wszelkich egzakcyej żołnierskich i podatków Rzptej wespół z przysiółkami wolni zostając do lat pewnych, mogli pro posse tej fortecy defectus supplere.

42. Sprawa ordinationis, na tak wielu sejmach ordinibus regni proponowana, aby tandem iudicio totius Reipublicae decydowana była, habito respectu meritorum in legittimis successoribus, IMć pp. posłowie instabunt.

43. A ponieważ zagęściły się znaczne litigia inter incolas regni, z przyczyny otrzymywania przywilejów po wyszłych przywilejach z kancellaryej koronnej na jedneż dobra, jako też emphiteuses stantibus anterioribus, tedy IMć pp. posłowie instabunt, aby lege publica tak przywileje pośledniejsze jako i emphiteuses skasowane były, o co się pilno starać mają. Więc aby na potem ostrożnie w tem kancellarye postępowały, tak koronne jako W. księstwa Litewskiego, interponent instancye swoje.

44. Scripta ad archivum dane, a dotąd zostające w ręku IMci p. Kotowicza, pisarza skarbowego W. księstwa Litewskiego, aby były oddane do Metryki koronnej, jako też i o Metrykę u p. Pinocego gorąco upomnią się IMć pp. posłowie.

45. Pugnat i to contra praerogativam libertatuum, kiedy szlachcie towarów na własnych gruntach rodzących się, jako to potaszów i saletry, wendycyą tamują arendarze monopoliorum przeciwko prawu wyraźnemu o wolności szlacheckiej, i takowi arendarze in futurum aby nietylko confiscatione bonorum lecz et poena infamiae w trybunale ad instantiam cuiusvis karani byli, prawem obostrzyć apud Rempublicam IMć pp. posłowie nasi [instabunt]. Także w W. księstwie Litewskiem, wymyślone inter privatos absque consensu publico, exactiones iniustae, osobliwie od soli ruskiej do Brzyścia idącej, aby lege tollantur, et contumacibus forum quodvis cum poenis criminalibus naznaczone było, o prawo na sejmie teraźniejszym domówią się IMć pp. posłowie nasi.

46. Konstytucye o spustoszeniu przez nieprzyjaciela dóbr królewskich w województwie ruskiem i podolskiem, ponieważ bywały efficaces do naprawy tychże dóbr, a consequenter do poczynienia intrat Rzptej z kwarty należących, aby były reassumowane, proponent ordinibus regni IMć pp. posłowie.

47. Dworki szlacheckie, które w miastach fortecznych i po zamczech dla samego tylko reclinatorium czasu inkursyej nieprzyjacielskiej mają, aby były uwolnione per legem od ciężarów miejskich, addito aby przez to i miasta swoją w podatkach mieli folgę, i w tych dworkach żadne nie odprawowały się szynki a handle, expostulabunt serio cum Republica IMć pp. posłowie nasi.

48. Nobilitacye et haereditates in bonis regalibus, wielom osobom plebeis stanu kozackiego, nullis meritis in sago vel toga zasłużonym, et quidem inscia Republica, bo bez wszelkiej wzmianki o tem na sejmikach przedsejmowych wydane, osobliwie na sejmie anni 1661 et 1662, aby były do drugiego sejmu całe nullius praerogativae, i na przyszłym da Bóg sejmie ci wszyscy nobilitationum vel haereditatum donatarii, z ludzi kupieckich poczynieni, powinni będą comparere cum probatione uprzedzających praemia haec zasług. A ktoby z przyszłego sejmu, po teraźniejszym następującego, nie miał approbacyej nobilitacyej swojej, aby non gaudeat privilegiis wolności szlacheckiej, omnino lege cavendum domówią się IMć pp. posłowie.

49. Lubo to synom koronnym ab antiquo haereditaria virtus, szczerowierna życzliwość erga maiestatem regnantium, daleko jednak większe bierze incrementa, kiedy maiestates, intuitu prawa et vinculo pactorum conventorum addita et regni munificentia, obchodzą się cum subiectis panowaniu swemu populis. Nie możemy tedy inaczej o dobroci szczęśliwie nam panującego pana ominari, tylko, że insistendo vestigiis najjaśniejszych antecessorów swoich, dobrotliwością et paterno amore in Rempublicam certando, nie tylko generaliter cum Republica poprzysiężone pacta conventa inviolata manu tenebit, ale też i singulorum in Republica civium zachęcając ku majestatowi swemu vota et affectus, zachowa quemque circa iura, privilegia et immunitates sibi debitas, daleko więcej JWIMć p. wojewoda krakowski[1] meritissimus in omni subsellio Reipublicae civis, tot domu swego clarissimis factis in orbem christianum fulgentissimus, że przy prawie swojem, na Kunegundę Reipublicae iudicio stwierdzonem, będzie zostawał integer et immunis, sic disponentibus et pactis conventis o dobroci pańskiej supponimus i, aby diversa suadentibus nie dawał ucha królewskiego, instancyą wniosą IMć pp. posłowie.

50. Najsłuszniejsza jest i najsprawiedliwsza, aby iniuriae privatorum, commodo publico poniesione, odbierały nagrodę e publico. Podziwienia tedy rzecz godna, że książęcia IMci p. hetmana polnego krzywda, przez zrujnowanie miasta i całej włości zbaraskiej, lubo przez sławne światu oblężenie zbaraskie stetit commodo Reipublicae (bo za nastąpieniem nagłem nieprzyjaciela potężnego innego do uprowiantowania nie było sposobu, tylko to, cokolwiek tak w pańskie jako i miejskie gumna pracowita gospodarska congesserat prowidencya, wszystko cessit in usum nagle oblężonego wojska, przez tak długie oblężenie funditus a prawie radicitus i miasto i włość zrujnowana), a przecie accedentibus etiam tantis książęcia IMci maiorum propriisque in Rempublicam meritis żadna, lubo z winnego obligu i po tak wielu obietnicach sejmowych, nie stała skuteczna satysfakcya, a nadto inaudito exemplo hetmana polnego ludzie dwieście dragoniej i sto piechoty, na usługę Rzpltej et authoritatem ducis zaciągnione, w kompucie wojsk Rzptej do płacy należących, miejsca nie mają, w tych tedy tak słusznych książęcia IMci p. hetmana interesach, należące ukontentowanie serio promowować będą IMć pp. posłowie nasi.

51. Dotknęła takimże sposobem calamitas i Podhajce miasta i włości całej podhajeckiej wielką ruiną w intratach haeredam, a to z okazyej locationis tam wojsk koronnych z IMcią p. marszałkiem hetmanem w. koronnym. A że przy zasługach, zwłaszcza tak wielkich IMci, już była na sejmie electionis namówiona aliqua gratitudo per emphiteusium na Stojanów i Miosniody, tenutas JWIMci p. wojewody sieradzkiego, o konfirmacyą per legem postarają się IMć pp. posłowie.

52. Jeżeliby jakowa exoriretur questio incompatibilitatis generalstwa kijowskiego z halickiem starostwem, obstabunt IMć pp. posłowie temu, aby żadna non promoveretur koło tego questio, ponieważ województwo kijowskie i generał sądów tamecznych nie było ani nie jest in possessione IMci p. wojewody; póki tedy IMć p. wojewoda ad realem generalstwa i sądów tamecznych nie przyjdzie possessionem, póty sądy starostwa halickiego inter incompatibilia kłaść się i censeri nie mogą.

[1] Aleksander Lubomirski

53. Quantum momenti in utramque fortunam przynoszą królestwom fortece na pograniczu dobrze upresidiowane, są dowodem Mohylów jeden, który całe Podniestrze a drugich z musu z rebelliej trzymał, e converso Międzyboż, którego praesidium o sześć mil niemal in circumcirca incolis regni gospodarującym jest żałośny, et in subitis contra potentiam hostilem sufficiens receptaculum. Lecz że tenże Międzyboż, dotąd privatis civium lubo przyznanej z intrat JWIMci p. wojewodzinej bracławskiej, na toż praesidium erogowanej porcyej contributionibus wycieńczony, więcej haec onera ob egestatem ferre nie może, wniosą IMć pp. posłowie nasi instancyą do Rzptej, aby to miasto, prawie antemurale województwa ruskiego, pierwsze ad frangendos impetus hostiles, iusto respectu przez libertacyą od podatków pospolitych przynajmniej lat piętnaście posiłkowane było.

54. WIMci p. kasztelana czerniechowskiego od młodych lat zelus et studium non interrupto dotąd cursu, do usług wojennych Rzptej wiadomy, światu polskiemu meretur, ex debito instancye całej Rzptej do króla IMci p. n. m., aby emerita tot stipendiis virtus digna mercede premiowana była, daleko więcej desiderium IMci, ufundowane na prawie o spustoszeniu dóbr królewskich w województwie ruskiem i podolskiem, locata opera et impensa na erekcyą i ugruntowanie fortecy w Buniowej dla reclinatorium wielkiej części powiatu trembowelskiego obywatelów podczas inkursyej nieprzyjacielskiej, aby przez naznaczenie komissyej z sejmu do rewidowania tej fortecy ukontentowane było, gorącą prośbę wniosą IMć pp. posłowie nasi.

55. Jeżeli komu de Republica bene meritis powinna należy gratitudo za odważne i wiekopomne dzieła, dla miłości ku niej podjęte, między któremi godnej niegdy pamięci IMć p. Jan Sapieha, pisarz polny koronny, konsekrowawszy lata swoje na usługę Ojczyzny, na tejże longam seriem przez wszystek czas ciężkich na nię impetów cum dispendio fortun własnych nieprzerwanie licząc póty, póko zdrowia własnego nie dał w zamianę śmierci, któremu deservita stipendia na komissyej lwowskiej skarb Rzptej, habita z nim calculatione, asygnacyami na klejnotach koronnych summae dwadzieścia i dwa tysiące sto sześćdziesiąt i trzy zł. p. dotąd insolubilem w skarbie zostającą. A że IMć p. Mikołaj Sapieha, starosta owrucki rotmistrz J. Kr. Mci jako sukcessor, nieodmienną gotowość do usług ojczyzny po rodzicu subiit swoim, a widząc Rempublicam wielkiemi nad siły onerowaną gravaminibus, z miłości swojej ku niej chcąc umniejszyć ciężaru, wnosi desiderium swoje ad status na sejm zgromadzonych, aby ta suma 22.163 zł. p. z klejnotów koronnych exonerowana, a na tenucie Dołha nazwanej, na ten czas w possessyej tegoż IMci p. starosty owruckiego ostawającej, tak samem IMci jako i pp. urodzonym onego młodszym iure emphiteutico consensu ordinum, salvis Reipublicae juribus, assekurowana była, co promovebunt IMć pp. posłowie.

56. Tenże zmarły IMć p. pisarz koronny, będąc ordynowanym authoritate senatus consulto w roku 1658 na traktaty moskiewskie w Ukrainę, odebrał u skarbu asygnacyą 11.000 zł. p., aby porządnie munderowany, z ludźmi, pod swoją komendą będącymi, sociaret posiłki z nieboszczykiem IMć p. obożnym koronnym, na ten czas w Ukrainie excubantem. Za którą asygnacyą większą część munderunkami niżeli gotowizną odebrawszy i sporządziwszy suppetias, adaequante w takim razie za tę sumę promptitudine, pospieszył magnis itineribus do IMci p. obożnego, z którym złączywszy się, to co należało dobremu wodzowi cooperabatur, a pod Chmielnikiem lokowawszy obóz już nie do traktatów z potężnym nieprzyjacielem imparibus viribus, lecz ad salvandam na ten czas przyszło wojska nuditatem, zaczem te wszystkie municye w tej sumie zaciągnione cesserunt z obozem praedae nieprzyjacielskiej. O którą, że skarb urget rationes u IMci p. starosty owruckiego, a już praecessit w to kalkulacya na komissyej lwowskiej, promovebunt IMć pp. posłowie na sejmie, aby recedat od uspokojonego ratione tej sumy na komissyej rachunku, i od czynienia jego cale supersedeat, nie inkwietując IMci p. starosty owruckiego i rodzonych jego.

57. A że sposób przez assekuracye na dobrach królewskich, ad extennuationem wypłacenia winnych od Rzptej długów, salvis Reipublicae z tychże dóbr oneribus, zda się być najlżejszy, instantibus zwłaszcza gravibus tributis contra imminentia pericula, tedy tak wojska cudzoziemskiego jako i polskiego ludziom rycerskim winne długi tali methodo płacić pozwolą IMcie pp. posłowie.

58. Optimo exemplo na teraźniejsze i potomne wieki JWIMć p. wojewoda kijowski, in commodum ojczyzny wszystkie chętnie arripiendo occasiones, z nieśmiertelną sławą swoją wprzód dla pomnożenia chwały Bożej, potem propter institutionem iuventutis Polonae, w mieście Stanisławowie, majętności swojej dziedzicznej, ecclesiam collegiatam i akademią sufficientissimam obmyśliwszy, tak kapłanom jako i possesorom provisionem fundował, i tę fundacyą iuxta praescriptum legis ad acta terrestria podał, et in vim większej wagi authoritate sejmu eandem fundationem approbari affektuje, IMć pp. posłowie tak gloriosum opus et nobile desiderium instantissime promovebunt.

59. IMć p. Gołyński, cześnik czerniechowski, multa annorum serie Rzptej żołnierz i rotmistrz, po wielu krwi i substancyej straceniu, przy nabyciu dobrej sławy dość non adaequatam portionem zasługom swoim nagrody nabył królewszczyzny w województwie podolskiem, nazwanej Serebna, i to prawie kupnym sposobem, otrzymawszy praevio principis consensu cessyą od sławnej pamięci IMć p. Zaćwilichowskiego, komisarza wojsk zaporoskich, rodzica małżonki swojej, na też dobra stante iurium approbatione suorum per scriptum ad Archivium wydany przywilej noviter aby był kassowany, do J. Kr. Mci instancyą wniosą pp. posłowie.

60. Majętność IMć p. Andrzeja Kuropatnickiego, nazwana Budyłow i Płotycze, pomiędzy Podhajcami i Zborowem na wielkim leżąca gościńcu, bogata będąc przedtem w poddaństwo contemnebat onera, publico locata commodo, lubo o trzy mile od lasów dziedzicznych do niej należących odległa będąc, a przecie inserviendo goszczącym commoditati, na groblej mostów trzy na łokci sto dwadzieścia zawżdy reparowała, nullo onere przejeżdżających tak furmanów jako i solarzów, teraz obozami a najbardziej hostilitate, tempore podhajeckiego oblężenia, funditus zniesiona, żadną miarą sine privata z szkatuły IMć p. Kuropatnickiego impensa, sufficere huic oneri nie może, wielką toby być musiało aggrawacyą przejeżdżających; expedit zatem, aby z sejmu przez naznaczenie komissyej, habita ratione zasług i strat w wojsku poniesionych et onerum koło naprawowania mostów IMć p. Kuropatnickiego, par gratitudo przez przywilej na wybieranie adaequata portione mostowego habeatur, które desiderium utpote aequitati consentaneum promocyej IMć pp. posłów na sejmie gorąco zalecamy.

61. Ponieważ forteca Rzptej Rakowiecka nad Dniestrem na skale natura loci munita w powiecie kołomyjskim na samem pograniczu wołoskiem na teraźniejszym sejmie o aprobacyą przy.....

62. .... i też najjaśniejszego króla Kazimierza antecessora J. Kr. Mci Ojcu Szumlańskiemu episkopalnych katedr w Ruskiem i Podolskiem województwie, lecz że o tej sprawie contra vota nostra diffinitive sententia stanęła, niechcąc przecie deesse bene merito civi patriae, mutamus ab aequitate consilium, zlecamy IMciom pp. posłom, ut proponant Stanom Rzptej tak rozwlokłą obszerność dyecyzyą graeco-ruthenica subjectam episcopo, któremu sufficere curae animarum vix possibile, wniosą per instantias izby poselskiej gorącą prośbę do J. Kr. Mci, aby authoritate legis, praesenti conventu decernendae, przez IMciów pp. komisarzów te katedry ad exemplum ritus romani rozdzieliwszy, utrumque subjectam episcopali ukontentował dignitate. Ojciec Szeptycki, archimandryt uniejowski, jako legitime obrany, uprzywilejowany i w posessyej przez lat cztery zostający, aby w pacyfice archimandryej uniejowskiej zostawał, sine cuiusvis praepeditione, promovebunt IMć pp. posłowie.

63. Postanowione od przodków naszych libertati et contra potentiores securitati antidota listy żelazne tych czasów per abusum niektórym osobom są quasi praesidium licentiae,

omnia pro libitu agendi, osobliwie urodzony Kropiwnicki, post tam atrocia facinora, nie tylko dekretami, ale publico wiadomych ludzi damnatus iudicio, i żadnego libertatis legitimae nie zażywając subsidium, jest powodem, że przez IMciów pp. posłów naszych petimus lege caveri, aby na potem listy żelazne nie były dawane, chyba za attestacyą IMciów pp. senatorów tychże województw et officii utriusque.

64. Lubo conservando servitium bellicum warowano statutem, aby nie wolno było kościołom i klasztorom kupować żadnych majątków ziemskich, jednak wiele wstępujących do klasztorów et capta opimi patrimonii bogate za sobą wciągają sumy, za które przykupują majętności, mogłyby ferre onera servitii, bellicii, tedy aby in posterum statut, de monialibus uczyniony, był obserwowany et in linea mascula, promovebunt IMć pp. posłowie.

65. Trafiało się często, że pewne osoby ex litigantibus, otrzymawszy kondemnaty na niektórych osobach a z nimi in vim obiectionis na sejmikach przedsejmowych, non comparendo dopiero na sejmach praeiudicio powiatów chcą rugować posła, tam dopiero producendo condemnatę, tedy lubo to prejudicium na sejmie takowe obiectiones nullitatis declarant, lecz aby było warowniej też approbari, curabunt pp. posłowie.

66. Immunitates et privilegia nobilitatis od najjaśniejszych królów nadane zaszczycają szlachtę ab omni exactione zwłaszcza od towarów na własną potrzebę nie na zarobek kupnych, dzieje się e contrario od IMciów pp. arendarzów cła winnego, którzy i od szlachty gravi exactione infringunt haec privilegia, co per legem tolli, będą się starać IMć pp. posłowie.

67. Zlecamy przy tem staraniu IMciów pp. posłów wszystkie desideria przed tem w przeszłych instrukcyach proponowane, a w reces przyszłych sejmów odłożone, ad promotionem.

68. Na ostatek fide honore et conscientia obligujemy IMciów pp. posłów, aby post expedita vota senatoria żadnej w izbie poselskiej niedopuścili traktować materyej przed obroną Rzptej, która że bez sumptu znacznego skuteczna być nie może, zlecamy dexteritati IMciów pp. posłów, aby rationes sumptuum folgujący jak najbardziej ubóstwu poddaństwa wyniszczonego, na żadne prolongacye sejmu nie pozwalając, z całą Rzptą namówili. Które to wszystkie punkta zgodnie przez nas umówione IMci p. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać i do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, na miejscu zwyczajnym konsultacyom, dnia piętnastego grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego[1] pierwszego. Hieronim Kuropatnicki, podstoli podolski, marszałek koła rycerskiego IMciów pp. obywatelów, na sejmik halicki zgromadzonych.

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2515—2516 początek; Castr. Hal. Rel. 154 p. 537—560 środek cały zeszyt mylnie oprawiony w tymże tomie. Castr. Hal. Rel. 171 p. 2517—2519 koniec.

183.

Halicz, 17 grudnia 1671.

Laudum elekcyi podsędka ziemskiego halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie, obywatele ziemie halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatów, vacante po zejściu z tego świata sławnej pamięci IMci p. Krzysztofa Strzemeskiego, podsędka ziemie halickiej officio podsędka, za uniwersałem[2] JWIMci p. Stani-

[1] W tekście mylnie podana data 1661 r.
[2] Sejmik ten po trzykroć był zwoływany ob. C. Hal. 171 p. 2249 i 2429.

sława Jana Jabłonowskiego, wojewody ziem ruskich, święcickiego, mościckiego starosty, podług praw i zwyczajów koronnych na elekcyą podsędka wydanym, na miejsce sejmikowania...... osoby godne... Rzptej wierne i życzliwe.. pp. Jerzego Mrozowickiego.. Jana Stanisława Jastrzębskiego.., Wojciecha Gołyńskiego cześnika...Krzysztofa Skarbka, totius nobilitatis concordibus suffragiis na urząd podsędkowski za kandydatów obraliśmy i tych IchMciów... nemine contradicente J. Kr. Mci p. n. m. dobrotliwie narodowi polskiemu i W. Ks. Lit., ruskiemu, pruskiemu panującemu, in optionem ozdobienia pańską uprzywilejowaną łaską, prezentujemy.

2. Na co dla lepszej powagi wiary tę zgodną naszą elekcyą JW. p. marszałkowi pro tunc koła naszego podpisać i do ksiąg grodzkich halickich i trembowelskich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia i czasu podług wydanego uniwersału naznaczonego, siedmnastego grudnia roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego pierwszego. Andrzej Michał Kuropatnicki [1].

Castr. Hal. Rel. 171 p. 2488—2489 defektowy.

184.

Halicz, 20 kwietnia 1672.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego, na sejmik przedsejmowy od J. Kr. Mci pro vigesima praesentis w Haliczu, na miejscu konsultacyom zwyczajnym zgromadzeni, postanowiwszy między nami, tak do instrukcyej J. Kr. Mci jako i inne ad materias status należące, unanimi nobilitatis na sejmiku będącej consensu, artykuły i onych promocyą IMć pp. posłów na sejm wyprawionych zaleciwszy, umówiliśmy przy tem lauda partykularne ziemi i powiatów naszych.

2. Primarie incubit securitatem Reipublicae providere, która milite ordinario zaszczycać się może; że tedy ziemia nasza halicka per distributivam z komissyej lwowskiej pewną płacę chorągwiom powinna, uchwalamy podymnego ośmioro na zapłatę tymże chorągwiom, które ad ultimam mensis Maii anni praesentis IMć pp. poborcy, sub poenis de retentoribus, oddane być mają. Do których wybierania uprosiła ziemia nasza za poborcę IMć p. Felicyana Ostrowskiego, skarbnika sanockiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego.

3. A iż od J. Kr. Mci pro imminentibus periculis proponitur aukcya wojska, nervum belli tempestive obmyślając in quantum Reipublicae videbitur, uchwalamy drugie ośmioro podymnego, które powinny być wypłacone ad decimam mensis Julii anni praesentis. Do którego podatku wybierania uprosiliśmy IMć p. Remiszewskiego [2], olim IMć p. poborcom pozwalając za podjęte prace po złotemu jednemu polskiemu od każdego kwitu, hoc adjecto, jeżeli który haeres bonorum sortes, przedtem na różnych kwitach zostające, jure haereditario ac quovis, w jednym kwicie mają być przyjęte i złączone, także od jednego tylko mianowanem honorarium IMć pp. poborcy nasi kontentować się powinni będą.

4. A że supplex petitum od zakonników kościoła Leżańskiego do koła rycerskiego podane, aby im ziemia nasza na mury, które pro praesidio kościoła tamecznego extruunt, in vim

[1] Obacz Ibid. p. 2540—44.

[2] Uniwersał Jana Remiszowskiego w C. Tremb. 136 p. 769.

elemosinae co obmyśliła, unanimi consensu pozwoliliśmy i postanowili, aby przy pierwszym kwicie podatkowania, które IMć p. skarbnik sanocki, poborca nasz, odbierać będzie, każdy dzierżawca dóbr swoich seorsive przy każdym kwicie de proprio nies.... poddanych po złotemu jednemu oddał i kwit na to odebrał osobliwy, a te pieniądze mianowany IMć p. poborca powinien będzie oddać do rąk JWIMci p. wojewody i generała ziem kijowskich, jako starosty tamecznego, za kwitem IMci, w czem uprosiliśmy IMć wojewodę pomienionego, aby te pieniądze odebrawszy, dispositori mianowanej fabryki oddać raczył.

5. Takoweż petitum do koła naszego rycerskiego wniesione od IMć Panien zakonnych Karmelitanek lwowskich ganczarskich na opasanie murów klasztoru swego, i tym in vim elemosinae pozwoliliśmy przy drugiej racie płacenia podymnego eadem methodo, jako zakonowi kościoła Leżańskiego, contribuere do rąk IMci p. Remiszewskiego. Które pieniądze IMć p. Remiszewski powinien będzie oddać do rąk IMci p. podkomorzego ziemie naszej halickiej za kwitem IMci, a IMć p. podkomorzy, któregośmy uprosili, odda Zakonowi temu a raczej dispositori tej fabryki, od którego odebrania kwit otrzyma i na przyszłych konsultach, po oddaniu nam ten kwit presentować obiecuje.

6. IMć pp. żołnierze, że mają sobie winne zasługi, którym ziemia nasza płacić powinna, tych tak i przeszłych retent i wybranych pieniędzy prześli IMć pp. poborcy, u których z porachowania reszty podatków zostają, także i teraźniejszych nowo uchwalonych, za assygnacyami IMci p. podkomorzego i marszałka na ten czas koła rycerskiego ziemi naszej, płacić powinni będą, co im na przyszłym da Bóg sejmiku pro soluto ziemia nasza przyjmie. Chorągiew zaś książęcia IMci Ostrowskiego usarska, że sobie ex parte praetendit zasługi zatrzymane respektem naznaczenia komisyej na sześć ćwierci IMci p. Grzegorza Pilawskiego, która zwiniona, tedy dajemy w moc IMci p. podkomorzemu ziemie halickiej, aby tej chorągwi za swą asygnacyą kazał dać cztery tysiące zł. p. do dalszego porachowania.

7. A iż po kilkakroć trafiło się rozerwanie sejmów, z których żadnej konnotacyej ani relacyej ziemia nie odbierała, przeto hoc loco postanawiamy, aby IMć pp. posłowie nasi, uchowaj Boże quo factu et casu, jeżeliby sejm nie był w zgodzie skończony, aby IMć we trzy niedzieli po czasie skończonym sejmie na zwyczajne miejsce consultationi do Halicza zjachali, dla uczynienia relacyej, o co IMciów upraszamy.

8. A że niejaki Mazaraki, noviter ingrossatus w konstytucyą, plus praesumens aniżeli iustum, contra aequalitatem powiatów i ziem naszych procesit, jako nam na sejmiku delatum, tedy ad vindicandum honorem ziem i powiatów naszych, nomine onychże, upraszamy obywatelów ziemi naszej za delatorów, jako to p. Jana Tyszkowskiego i p. Zubra, prosząc o to i plenariam IMciów dając facultatem, aby in foro fori kontemptu naszego dochodził, poenas urgeant, injunctas explere attendant. Które to laudum zgodnie umówione, aby do wiadomości IMć obywatelów wszystkich przyszło, podpisać one IMci p. marszałkowi i podać do grodu halickiego i trembowelskiego zleciliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim na miejscu zwyczajnem consultorum, dnia dwudziestego kwietnia roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego wtórego. Mikołaj Truskolaski, podkomorzy i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej IMć pp. obywatelów na sejmik zgromadzonych.

Castr. Tremb. Rel. 136 p. 695-698; Castr. Hal. Rel. 172 p. 702 (fragment).

185.

Halicz, 20 kwietnia 1672.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya na sejm walny warszawski pro die 18 Maii w roku teraźniejszym, od J. Kr. Mci p. n. m. złożony, od ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego, do Halicza na sejmik przedsejmowy pro die 20 Aprilis anni praesentis na miejsce zwyczajne konsultacyom IMć pp. obywatelów zgromadzonych, dana zgodnymi głosami obranym posłom, IMć urodzonym pp. Krzysztofowi Skarbkowi, podsędkowi ziemie halickiej, Aleksandrowi Kurdwanowskiemu, podstolemu ziemie halickiej, Józefowi Janowi Stanimirskiemu, łowczemu sanockiemu, Andrzejowi Kuropatnickiemu, Felicyanowi Telephusowi, Adamowi Golejewskiemu, podstolemu winnickiemu.

2. Każdy przyznać to musi, że ojczyzna nasza Rzpta Polska, przez tak wiele lat in desperatissimis casibus circumventa, undique hostium insultibus wystawiona, non numerosorum militum repressa, ani colligatorum posiłkami, lecz jedną mocą i władzą, ręką Boską fulta zostaje, gdy jej pozwala czasu consulendo, jakoby mogła obviare następującym vel praecipue ab oriente niebezpieczeństwom. Za co majestatowi Boskiemu dzięki czynione łaski miłosiernej żebrzemy, aby w czasie do obrad publicznych stanom rycerskim naznaczonym, suggerat proficua consilia et media, i one przy jednostajnej zgodzie ku uspokujeniu ojczyzny coronet.

3. Podziękują przy tem IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m., że jako pater patriae, nie folgując sobie i zdrowiu swemu przy podjętych świeżo sejmowych niewczasach po rozerwanem in foelici fato .... periculis remedium patriae salvandae sejm stanom koronnym i W. Ks. Litewskiego składając, przez instrukcye swoje, na sejmiki przedsejmowe przysłane, de ingruenti periculo informuje, które że sił ad reprimendos conatus mocnych potrzebuje, upraszać będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci jako supremum caput, quibus modis et mediis subesse ex persona sua Reipublicae na tę wojnę, którą proponit, zechce.

4. A że dla rozerwanego sejmu przeszłego instrukcya na przeszły sejm IMciom pp. posłom dana nullum sortita effectum, tę IMć pp. posłowie reassumant, zlecamy.

5. Na kancellaryą J. Kr. Mci, już po kilkakroć prawie ipso die consultationum, które nam swoim uniwersałem J. Kr. Mć naznacza, że uniwersały do grodu ziemie naszej przychodzą, przez co wiele obywatelów, którym ad notitiam non devenit, te obrady omieszkiwać muszą, uskarżać będą IMć pp. posłowie nasi.

6. Sejm podług prawa ma być sześćniedzielny, ponieważ i z instrukcyej J. Kr. Mci punkta podane w małym czasie zmieściciby się nie mogły, jednak przestrzegać tego będa IMć pp. posłowie nasi, nil plus ultra i dnia jednego nad sześć niedziel, aby nie pozwolili prolongować, fide honore et conscientia obligamus.

7. Aukcya wojska ta jest potrzebna, o którą cum tota Republica IMć pp. posłowie nasi, jakoby siłom nieprzyjacielskim i podatkowaniu wystarczyć się mogło, inibunt rationem, a modum contribuendi, ad proportionem ziemi naszej, na sejmik przyszły relationis do całej ziemi wezmą.

8. JWIMć p. marszałek, hetman w. koronny, nietylko zdrowiem swojem jako wódz odważny zwykł w podających się nawalnościach ojczyznę zaszczycać, lecz i fortuny substancyej swojej na jej zaszczyt non parca manu uszczerbiać i ważyć, co i teraz świeżo praestitit, gdy IMciów pp. żołnierzów Trzcianieckich de suo proprio aerario ćwierć jedną pieniądzmi zapłaciwszy supplementował, wniosą instancyą IMć pp. posłowie, aby suma IMci była wrócona

cum digna remuneratione, także insze exempla in rem ojczyzny erogowane. A że tymże żołnierzom za drugą ćwierć wybrać pozwolił IMć p. marszałek i hetman w. koronny w niektórych starostwach in fidem Reipublicae, aby to w podatkach przyszłej hiberny tym starostwom było przyjęto, procurabunt IMć pp. posłowie.

9. Dobra nieśmiertelnej pamięci JO. księżny IMci Wiszniowieckiej, wojewodziny ruskiej, pozostałe, aby podług prawa nie szły w sukcessyej J. Kr. Mci, ale aby cedant in commodum Reipublicae, proponent IMć pp. posłowie nasi.

10. Kamieńca miasta pogranicznego, które pro antemurali jako zawsze tak i na ten czas w imprezie tureckiej zostaje, iż J. Kr. Mć reparacyą potrzebną być przez swoją instrukcyą przyznaje, upraszać będą IMć pp. posłowie nasi, aby J. Kr. Mć p. n. m. reparationem proprio sumptu ex pactis conventis provideat; municya zaś, ex lege scripta, ze sumptu Reipublicae ma być obmyślona, inibunt rationem cum tota Republica, także i komendanta do tejże fortecy, bene possessionatum, aby podała Respublica i tegoż ex vacanti prowidować się mogło z skarbu Rzptej, procurabunt IMć pp. posłowie.

11. Artylerya iż sumptu wielkiego potrzebuje, co jest enucleatum w instrukcyej J. Kr. Mci, skądby na nię spendować przy szczupłości skarbu koronnego i ciężkich podatkowaniach jest sposób in parte; wyraźne prawo stetit, aby w nagrodę ustąpienia od stołu swego ekonomiej Nowodworskiej primum vacans cedat J. Kr. Mci a ... dwadzieścia tysięcy zł. p. skarb koronny oddawać powinien quotannis do stołu J. Kr. Mci. Nastąpiły wakanse, jako to Sołotwina, która ex vacanti niedawno przypadła, prosić będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci, aby prawu dosyć czyniąc, sobie raczył appropriare, a 20.000 intraty rocznej, które skarb J. Kr. Mci daje, obrócił na artyleryą. A IMć p. generał artyleryi, ex mente decreti komissyej Trybunału radomskiego na tymże sejmie reddat rationem tam proventuum quam expensarum.

12. Mennica srebrna aby otworzona była rzecz potrzebna, jeno żeby takowe były pieniądze, któreby in valore cum externis zgadzali się, w czem obligare fidem IMci p. podskarbiego u IMciów pp. komisarzów do menicy naznaczonych, z której menicy aby Respublica fruktyfikowała, IMciom pp. posłom naszym iniungimus.

13. Mandaty, które z kancelaryej contra legem, ratione controversiarum inter bona terrestria et regalia, cum praeiuditio status aequestris wyszły, nullitatis były i dekreta, jeżeliby jakie stanęły, waloru żadnego nie miały, a na potem z kancellaryi wydawane nie były, serio instabunt IMć pp. posłowie, quos fide, honore et conscientia obligamus.

14. Legationes ad exteros, aby sine scitu Reipublicae nie były odprawowane, które bez kosztu Rzptej być mogą z tych IMciów, którzy distributi J. Kr. Mci zostają beneficiarii, zwłaszcza z stanu duchownego, także ligi z pany postronnymi et coniunctiones armorum, aby nie były privata authoritate J. Kr. Mci.

15. Posła zaś do Turek, który maiores impens zaś potrzebuje, prowidować sumptum Reipublicae należy, o co zniosą się IMć pp. posłowie cum tota Republica.

16. Traktat z posłami kozackimi i ich desideria aby promowowane były na sejmikach relationum, cum spe, że na sejmie powtórnym onych iusta petita approbabuntur. A żeby onychże numerus circumscriptus był et securitas bonorum terrestrium aby nie była przepomniana, w pamięci mieć będą IMć pp. posłowie nasi.

17. A iż opprimitur status aequestris od pp. skarbowych wyciąganiem ceł od szlacheckich intrat, jako to w napojach i inszych pro sua necessitate, quo ad victum et amictum spectat, procurabunt serio IMć pp. posłowie, aby status aequestris od takowych ceł nie był aggrawowany i cale wolny zostawał.

18. Coaequationem w podatkach promovebunt IMć pp. posłowie nasi. Pod Zborów cum magna impensa ludzi pieniężnych ziemia halicka wyprawiła, potem pod Bracław; podług porachowania i dekretu radomskiego 16.000 na zapłatę wyprawy tamecznej dała, potem cztery

pobory do skarbu koronnego przez IMć p. Rusieckiego, skarbnika halickiego, wniesione z osobna, potem cztery pobory z ziemi naszej za assygnacyami żołnierzom, pod Kijów idącym, wydane, co żeby w pamięci mieli, IMciom pp. posłom zalecamy.

19. A że nietylko exposita periculis a prawie in hostico zostaje i często wojskami, konsystencyami, obozami praemitur, niemniej i teraz od wojska z Ukrainy powróconego, w tejże ziemi na konsystencyach zostającego, desolationem ponosić ziemia nasza halicka, aby w respekcie zostawała, prosić będą IMć pp. posłowie nasi.

20. A iż prowiantowanie fortec poddniestrskich jako to Mohylowa, Ściany, Raskowa, Bracławia[1] najsnadniej może być sukkurs prowiantu ziemi halickiej, która nad Dniestrem ma swoje położenie, in vim podatków na wyprawę wojenną, za te pieniądze sollicitabunt Rempublicam, aby wiktualia tym fortecom suppeditare, proponent IMć pp. posłowie nasi.

21. Exules z Ukrainy pingvioris fortunae że się do podzialu starostwa krosińskiego zmieścić nie mogli, mają sobie obiecaną nagrodę lege ex vacantibus, co że nie doszło, domówią się IMć pp. posłowie, ut satisfiat legi.

22. Proponit J. Kr. Mci zapłatę sumy księciu IMci Kurfirsztowi; upraszać będą Kurfirszta IMci, aby raczył poczekać, a subsidia ex pactorum aby dał, prosić.

23. Gdańsk miasto aby także cierpliwe w poczekaniu było, prosić.

24. Dług sukcessorom IMci p. Prima, in fidem publicam dany, zginąć nie może, jednak in hoc statu Reipublicae i skarb ledwie temu wydołać będzie mógł, prosić będą IMć pp. posłowie o poczekanie.

25. Suma trubeska, którą w instrukcyi przypomina J. Kr. Mć, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby przy teraźniejszej szczupłości skarbu ad feliciora tempora była odłożona, a IMcie, którym należy prowizya, ukontentowani byli.

26. Hiberna iż non coadequate stanęła, cum aggravatione dóbr J. Kr. Mci, przez co z wielu dzierżaw poddaństwo uchodzone (dalszej aggrawacyej) rozeszli się i rozchodzą et consequenter w pustynie obrócą się, aby poprawę wzięła, a to przez IMciów pp. komisarzów, którzy electi na sejmikach być mają. Ci, jako dobrze wiadomi w swojej ziemi, proportiones dóbr J. Kr. Mci ex iusto et aequo moderabunt podatek et constituent, pieniądze zaś hibernie należyte, aby dwoma niedzielami przed świętem Św. Marcina przez IMć pp. dzierżawców do Lwowa odwiezione, odsyłane były, sub privatione tenutae, proponent et procurabunt IMć pp. posłowie nasi.

27. Conqueruntur IMć pp. deputaci z pod różnych chorągwi, iż im niektóre województwa i ziemie zatrzymali i dotąd nie oddali, na które czekając pieniądze, expensa wielkie kompaniom rachują i IMć pp. poborcy przy odiskaniu zasług rękawicznem ich depaktują male contenti zostają; wniosą tedy instancyą IMć pp. posłowie nasi, aby im detenta merces oddana była i żeby nie byli huiusmodi aggrawowani.

28. Praesidium miasta Lwowa, które jest najbliższe nieprzyjacielskim impetom et securitati omni indiget, które aby IMć pp. hetmani ludźmi opatrzyli, proponent IMć pp. posłowie, reparationem zaś miasto provideat z swoich miesckich prowentów.

29. Także miastu Krakowu pro sua authoritate praesidium obmyśleć IMć pp. hetmani do zwyczajnego praesidium IMci p. starosty krakowskiego.

30. Donativum kupieckie, które jest ex lege pozwolone na zapłatę cudzoziemcom, aby wydawane było ex constitutione approbata, curabunt IMć pp. posłowie.

31. IMci p. referendarzowi koronnemu, póki z rachunku komissyej Trybunału radomskiego sumy do skarbu należytej nie wniesie, aby kwitu nie otrzymał, innihilabunt IMć pp. posłowie nasi.

[1] Brzecławia H.

32. Pan Boratyni z dekreta komissyej i trybunału radomskiego powinien był pewną sumę do skarbu inferre, jeżeli o to prosi, aby mu była odpuszczona, na to aby IMć pp. posłowie nasi żeby nie pozwalali i owszem urgebunt, aby to wniósł do skarbu w tak gwałtownych potrzebach ojczyzny, committimus.

33. Ponieważ zagęszczenie nowej szlachty sprawuje contemptum antiquae virtutis i starożytnych civium bene meritorum ex .... klejnotu tego novo accedentium levipendia, tedy IMć pp. posłowie nasi tego koniecznie upomnią się i to cavebunt, ne antiquae excellentiae vigor evanescat i nowa szłachta nie tylko plus aby praesumere miała, ale aby infra aequalitatem starej szlachty podług praw dawnych ad tertiam generationem zostawała, t. j. aby ad munia publica nie przypuszczeni byli, usque ad tertiam generationem i, jeżeliby który miał teraz być, pro irreali et invalidiore putetur, aby na sejmikach cum pluribus concordent i rad publicznych seu sejmików nie rwali, mianowicie ci, co z promocyej kozackiej seu per conniventiam Reipublicae seu beneficentia in volumina legum ingrossowani, między którymi, jeżeliby który miał starym jakim trącić ku Rzptej i każdego civis wiarołomstwa kwasem, aut de crimine perduellionis suspectus, mając swoje jakie z podejrzanymi kointelligencye, z takiemi każdemu forum Reipublicae, a mianowicie w trybunale in regestro recentium criminum, nie czekając sejmu, aby naznaczone było i, jeżeliby jakie et quocunque motu in quocunque subsellio et grado iuris byli, tam je remittere ad difiniendum, instabunt IMć pp. posłowie nasi, poenam colli et confiscationis bonorum supra convictos ineundo.

34. A że niejaki Mazaraki jeszcze od sejmu electionis in causa perduellionis dotąd suspectus i owszem in vexam braciej naszej do ..... iudicium, aby poenas adaequatas odniósł, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby izba poselska tego poparła, żeby IMć p. instygator koronny, tanquam privilegiatus et ordinatus in causis Reipublicae et perduellionis plenipotens, assumat instigationis negotium przeciwko temu Mazarakiemu, i ażeby sądzony był na sejmie, a in quantum to negotium nie f... się do trybunału, aby reputowane było cum toto causae effectu procurabunt[1]......

35. Księżna IMci de Croie także ad feliciora tempora co .... praetendit upraszać będą.

36. A cokolwiek ex orbita legum wypadło, całej należy Rzptej inire modum, jakoby in ordinem wprowadzono było, w czem IMć pp. posłowie curam adhibebunt.

37. Konczak i Baranów dobra J. Kr. Mci są w dzierżawie IMci p. Alexandra, podstolego halickiego, który zelo pietatis ductus, życzy sobie pro cultu divino erygować w tej dzierżawie swojej plebanią, applikować z krescencyej swojej na łanach dworskich skopczyznę, także portionem certam z karczemnego dochodu, pola przytem pewne i sianożęć chcąc temuż udzielić kościołowi, co bez konsenzu J. Kr. Mci et Reipublicae być nie może, upraszać będą IMć pp. posłowie, aby J. Kr. Mć et Respublica consensu bonae praebeant intentioni.

38. Zlecamy tedy IMciom pp. posłom naszym, aby te sancita nasze, które IMciom są podane sua dexteritate et diligentia promovere raczyli, et ad effectum optatum adducere usiłowali. Które to wszytkie punkta, zgodnie przez nas umówione, IMci p. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać i do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu zwyczajnem konsultacyom, dnia dwudziestego kwietnia roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego wtórego. Mikolaj Truskolaski, podkomorzy i marszałek ziemie halickiej, koła rycerskiego IMciów pp. obywatelów na sejmik zgromadzonego.

Castr. Hal. Rel. 172 p. 691—701.

[1] Zdaje się brakować jedna kartka.

186.

Zamek trembowelski, 7 sierpnia 1672.

Laudum szlachty, która się zamknęła na zamku trembowelskim przed nieprzyjacielem.

1. Actum in castro Trembovliensi feria secunda ante festum S. Laurentii Levitae et martyris proxima anno Domini 1672.

2. Coram officio et actis praesentibus castr. cap. Trembovliensibus personaliter comparentes gsi. Hieronimus de Kawieczyn, venator ter. Haliciensis director fortalicii Trembovliensis, Stanislaus Bielicki Kosmider, Joannes Jemielity, Jacobus Poklękowski, Franciscus Strzałkowski, Gregorius Buszkowski, vicecapitaneus proventualis Trembovliensis, Stanislaus Zaklika, Martinus Gorazdowski, Andreas Kielczowski, Joannes Paulus Pepłowski, Sigismundus Miedzechowski, Paulus Casimirus Wrzoskowski, Basilius Podhorodyński, Andreas Biernacki, Adamus Ludzicki, Stanislaus Łysoskorski, Stanislaus Łącki, Florianus Łychowski, Joannes Łazanski, vicenotarius actorum praesentium Trembovliensium, Albertus Brzeski, Joannes Kozłowski, Joannes Włodkowski, Stanislaus Przyborowski, Joannes Janczowski, Tomas Korzeniowski, Joannes Grochowski, Andreas Tarkowski, Stanislaus Michałowski, Christophorus Złobocki, Martinus Głowacki, Basilius Nowosieleski, sani mentibus et corporibus existentes, foro suo quovis competenti omisso, et iurisdiccione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua generaliter omnia, quo ad actum hunc attinet, benevole assumpta, palam, publice, libereque ac per expressum recognoverunt, quia illi suis aut aliorum incolarum suorum, pro quorum ratihabitione cavent et se praesentibus inscribunt nominibus, infrascriptum laudum per se recognoscentes suosque incolas districtus praesentis Trembovliensis, de actu et data illius hic in castro Trembovliensi die hodierna actus praesentis, praesertim vero sub tempus modernae incursionis ab hostibus patriae, Turcis et Scythis cum Kozacis rebellibus, in regnum Poloniae iam iam imminentibus, facta in fortalicio sacrae regiae maiestatis occlusione, confectum, manibus sui recognoscentium propriis subscriptum, racione certarum rerum et condicionum in eodem laudo specificatarum, praecavendo saluti et integritati rerum suarum conscriptum. Cuius laudi tenor sequitur eiusmodi estque talis:

3. My niżej podpisani rycerstwo i obywatele powiatu trembowelskiego, podczas teraźniejszej tureckiej i Kozaków z Ordą w ojczyznę Korony polskiej inkurzyej, zawarłszy się w zamku J. Kr. Mci trembowelskim, takowy sobie porządek stanowiemy. Iż wszelkie konwokacyej konzulty bez dyrektora odprawować się nie mogą, IMci p. Hieronima Kawieckiego, łowczego ziemie halickiej, tej fortecy za komendanta voce et consensu unanimi obrawszy, jurysdykcyej onego, quo ad commune bonum tej fortecy przynależeć będzie, cale się poddajemy, eo praecustodito, żeby communicatis consiliis we wszystkiem z nami się znosił.

4. Który to IMć p. komendant wszystkich osób utriusque sexus, aequestris ordinis, i z czeladzią, osobno mieszczan i sielańskich ludzi, do starostwa trembowelskiego należących, osobno Żydów domowych i osobno gościnnych, osobno także z różnych siół różnych panów, tak obecnych jako też nie będących poddanych, regestr spisać jako najprędzej rozkaże, żeby się wiedzieć mogło, wiele ludzi do obrony być może i ktokolwiek się tu zamknie, żeby miał strzelbę, ołów, prochy, żywność na dwadzieścia niedziel.

5. Przestrzegając tego, żeby luźnych, niepotrzebnych ludzi w tej fortecy nie było, IMć p. komendant z ramienia swego pewnych godnej wiary ludzi dozorców swoich do tego naznaczyć, a ktorybykolwiek obojej płci bez wiadomości IMci p. komendanta proprio ausu wszedł do tej

fortecy, tak ten przychodzeń jako też i ta osoba, która go przechowa, poene arbitrariae IchMć pp. sędziów, niżej napisanych, subiacebit ad instantiam cuiuscunque personae.

6. Więc i szlachta zaścinoska wszytka nemine excepto pod tąż jurisdikcyą IMci p. komendanta naszego podpadać i do wszelakiego posłuszeństwa zarównie z nami podczas tego zawarcia naszego należeć będą powinni.

7. Klucze przy IMci p. komendancie zawsze być mają, bez którego wiadomości bramy i forty nikt się nie będzie ważył otwierać, sub paenis, contra violatores securitatis publicae sancitis.

8. Rotmistrzów, strażników, puszkarzów do dział i strzelców do hakownic w różne okna rozsadzonych obierać, i wszelki porządek czynić, dajemy facultatem IMci p. komendantowi, któremu, jeśliby który z nas co do spólnej obrady do schadzki i do powinności przynależytej nie był posłuszny, ex delatione IMć p. komendanta ad instantiam instigatoris iudicii przypozwany będąc, winę czternaście grzywien zapłacić powinien będzie.

9. Na strażniki, puszkarze, prochy, ołowie, municye, na różne expensa i rozchody wszelakie, do fortecy potrzebne, co nie stanie z czopowego powiatu naszego trembowelskiego, tedy unanimi consensu obmyślić i, co będzie przynależało, wszyscy się do tego przyłożyć zarównie z IMcią p. komendantem, praecavendo integritati nostrae et fortalicii, powinni będziemy.

10. Komory iż tu bardzo gęsto w zamku są pobudowane, przestrzegać ich będą panowie komor, żeby po wybijaniu hasła ognie wszędy wygaszone były i hałasy żadne abo też poswarki jakie nie wszczynały się, a dla większej przygody ciż panowie komor, w srotfasach i beczkach żeby mieli wodę nalaną, także skory i płachty, a gdzie słomą nakryte darniem zaraz nałożyć powinni, pod winą grzywien czternastu.

11. Dozór dział, hakownic i ogniów także studniej [1], żeby nie była zepsowana, IMć p. komendant pewnym ludziom zlecić powinien. Prochów, ołowiu, saletry, siarki obywatele tutejsi obcym ludziom nie powinni przedawać, pod winami o depozytach opisanemi.

12. Jako na każdem miejscu pokój i bezpieczeństwo pospolite ma być zachowane, tak w pogotowiu w tej fortecy zostającym, także do miasta przyjeżdżającym, w mieście będącym i objeżdżającym wszelakim osobom cuiuscunque status et conditionis, aby firmissime zachowane było toż bezpieczeństwo, omnimode sobie warujemy, przeciwko któremu ktoby wykroczył, o wszelakie wiolencye, jako też o insze wszelakie pretensye sobie sądy jako podczas pospolitego ruszenia stanowiemy, i sądom ob absentiam IMć p. wojskiego trembowelskiego pomienionego, IMć p. łowczego komendanta naszego i IMć p. Jemielity, i za pisarza IMć p. Jana Łazańskiego, regenta grodzkiego trembowelskiego, jednostajnymi głosy do tych sądów obrawszy, cale się podajemy. Dekreta IMciów w każdej sprawie, podczas zawarcia naszego w tej fortecy ferowane, przyjmować i onym dosyć czynić, submitujemy się.

13. Tego też przestrzegać mają IMć pp. sądowi nasi zwyż mianowani, żeby trunki i wszelakie victualia sluszną ceną przedawane były. Który porządek zgodnie i jednostajnie namówiony trzymać i we wszystkiem kondycye jego wypełnić powinniśmy. A dla lepszej wagi i pewności tę naszą dobrowolnie namówioną uchwałę rękami naszemi podpisujemy i aktami niniejszymi grodzkimi trembowelskimi roborujemy.

14. Działo się w Trembowlej na zamku, dnia siódmego miesiąca sierpnia roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego siedmdziesiątego wtórego. Hieronim Kawiecki łowczy halicki, Adam Ludzicki z Ludzicka. Jan Jemielity, Franciszek Strzałkowski, Jakób Poklękowski, Stanisław Łysoskorski, Stanisław Łącki, Floryan Łychowski, Wojciech Brzeski, Jan Kozłowski, Jan Włodkowski, Marcin Gorazdowski, Wojciech Gorazdowski, Stanisław Przyborowski, Stanisław Zaklika, Jan Łazański regent grodzki trembowelski, swojem i IMci p. Jana Jaszczowskiego pisać

[1] snadniej

nie umiejącego, jako przyjaciel podpisuję się, Zygmunt Miedzechowski, Jan Pepłowski imieniem IMci p. Tomasza Korzeniowskiego, pisać nie umiejącego, podpisuję się jako przyjaciel proszony, Andrzej Tarkowski, Stanisław Michałowski, Krzysztof Złobocki, Stanisław Bielecki Kosmider, in omnibus eiusdem laudi conditionibus, punctis, nexibus, clausulis, articulis roborant, confirmant et ratificant illudque tam in toto quam in quavis eius minima parte tenere, complere, exequi inviolabiliterque observare se inscribunt ac submittunt, sub damnis terrestribus simplici verbo absque corporali iuramento taxandis, in casu quovis in punctu eidem laudo contraventionis ad solvendum luendo et succumbendo et sub poenis in eodem laudo specificatis, pro quibus quidem damnis terrestribus simpliciter taxatis et quolibet inscriptionis praesentis ligamento non completis complendis, foro competenti ut supra renuntiando, coram iudicio per se recognoscentes in laudo superius expresso, assignato et specificato, cui se cum bonis suis omnibus ad respondendum hac in parte subiciunt et incorporant, ad instantiam instigatoris et partis actoreae in primo citationis termino tanquam peremptorio stare, iudicio parere et respondere tenebuntur, primum terminum, uti et alios omnes exinde subsequentes dilationibus, evasionibus, praescriptionibus fataliis iuris, motionibus et earum prosecutionibus, Reipublicae negotiis, bello, interregno ac servicio militari et in genere universis mediis et defensis non evadendo, sed inscriptioni suae praesenti roboratoriae omnibusque eius contentis, solutis, damnis terrestribus, quocies opus fuerit, satisfacere se, successores, bonaque sua omnia inscribendo, obligando et onerando his suis personalibus recognitionibus ad praemissa sua omnia mediantibus et accedentibus.

Inducta Inscr. Castr. Tremb. 45 p. 328—331.

187.

Halicz, 5 maja 1673.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo obywatele ziemi halickiej i powiatów do niej należących, trembowelskiego i kołomyjskiego, na sejmik relationis [1] podług prawa i konstytucyej sejmu pacificationis szczęśliwie odprawionego pro die quinta Maii na miejsce zwyczajne consultationum do Halicza zgromadzeni, jednostajnie stosując się do prawa pospolitego świeżo postanowionego, takowe sobie laudum postanawiamy.

2. Naprzód synowską ku ojczyźnie, spólnej matce naszej, miłością i praw świątobliwych fideli obsequio, lubo dość ciężko przez przeszłe a najcięższej przez teraźniejszą Ottomańskiej inkurzyej potencyą zniszczeni i z gruntu zniesieni jesteśmy, tak dalece, że ut supervivere ubogim naszym miserum sił krajom, jednakże iuri communi parendo, wszystkie genera podatków do wypłacenia, t. j. pogłówne, akcyzę, szelężne, ad mentem et formam legis, stosując się według postanowionej o te podatki na sejmie teraźniejszym warszawskim i do nas na nas przez IMciów pp. posłów naszych przyniesionej instrukcyi, przyjmujemy i onus płacenia na nas assumimus.

[1] Posłami na sejm byli: Marcin z Mogielnicy Ubysz, Hieronim Kawecki łowczy halicki i Jan Strzemeski pro continuanda confoederatione unanimiter electi. Protestowali oni na sejmie przeciwko largicii na rzecz pisarza polnego wojsk i marszałka konfederacyi, tudzież przeciwko nobilitacyom tych osób, które sangvine non meruerunt. Castr. Hal. 173 p. 580—581.

3. Które podatki żeby jako najprędzej na poratowanie miłej ojczyzny, spólnej matki naszej i zaszczyt krajów naszych, już omnium privilegiorum contiguis sporządzone być mogły, do wybierania wyżej mianowanych podatków deputujemy, naprzód do wybierania pogłównego secundum tariphaın, a Republica ordinatam, IMć p. Marcina Ubysza[1]; do wybierania akcyzy IMć p. Jarosza Kaweckiego, łowczego ziemie naszej; do wybierania szelężnego IMć p. Franciszka Rzeszowskiego naznaczamy i laudo praesenti deklarujemy. Którzy IMć pp. poborcy, każdy z nich in suo munere et officio, tak in exigendo jako in salario, secundum praescriptum iuris sprawować się będą powinni.

4. Czas zaś wybierania i wydawania tych podatków eo modo currere powinien.

5. Stan duchowny, tak ritus romani jako i graeci, oraz cum adminiculo pp. i dzierżawców do prawa pospolitego stosując się, regestra pogłównego a die decima Maii conscribere powinni będą i one popisać, we wszystkiem się według prawa zachowując, ad iudicia fiscalia podać mają intra decursum niedziel dwóch. Tamże iuramento super fidelem conscriptionem comprobare tenebuntur. Post quam conscriptionem eo modo factam IMć p. poborca pieniądze secundum regestrum uniuscuiusque et tarípham, a Republica constitutam, wybierać będzie.

6. Także akcyza i szelężne, ponieważ na sejmik dopiero quinta Maii postanowiony, a die decima Maii przez IMciów pp. poborców i ich sukkolektorów według opisanego ea in parte prawa wybierać będzie się powinno i, żeby w tem żadnej IMć pp. poborcy od IMciów pp. dzieżawców quocunque iure et titulo tak z miast jako wsi w ziemi naszej possidentium nie mieli przeszkody, lege publica cavemus.

7. Czemu aby melius sit perspectum, tak ad excipienda juramenta jako combinationem dymów na wyprawę konną i pieszą, stosując się ad tarípham 1661 anni lege publica iniunctam i przysięgi super devastationes per potentiam Ottomanicam przez prawo na teraźniejszym sejmie pozwoloną, i takie podatki, aby sine quavis interturbatione wybierane były i porządek namówiony tem snadniej expedyowany et ad executionem przywiedziony, sądy skarbowe ziemi naszej postanawiamy i do sądzenia tych sądów IMciów pp. urzędników sądowych ziemskich naszych, także urzędy grodzkie halickie i trembowelskie i do urzędów namówionych IMciów pp. Jana Stanisława Jastrzębskiego wojskiego halickiego, Mikołaja Baworowskiego, Konstantego Czołhańskiego, Jana Strzemeskiego, Jana Dąbrowskiego, Tomasza Chojnowskiego obieramy i deputujemy. Którzy pro die nona Maii zajechawszy do Halicza sądy, unius, duorum, aut plurium absentia non obstante, zacząć mają i, secundum exigentiam temporis et rei, onym na czas dalszy cadentiam naznaczenie i odwołanie, zupełną moc dajemy i laudo praesenti deklarujemy.

8. Stosując się także do prawa pospolitego formam wyprawy tak pieszego jako i konnego żołnierza bierzemy i, chcąc tę wyprawę do skutku przywieść, za konnego rotmistrza IMć p. Stanisława Gruszeckiego, stolnika czerniechowskiego, uprosiliśmy, któremu na ćwierć pierwszą roku salarium zł. 600 deklarujemy. Na drugie zaś subsequenter kwoty aż do czasu dokończenia służby, teraz zaczynającej się wyprawy, po zł. 300 p. naznaczamy, które salarium od każdego z nas na wyprawę konną uczynionej przy stawieniu pocztu z każdego konia i przy każdym koniu zapłacone być powinno.

9. A że jest tak wiele IMciów pp. braci naszej, którzy konia wyprawić ex suis non sufficiunt facultatibus, tedy ktokolwiek żołdem pieniężnym takową zechcą explere wyprawę, z żołdu na koń jeden na ćwierć teraźniejszą po zł. 60 pozwalamy i z IMcią p. rotmistrzem umówiliśmy, który żołd circa combinationem dymów każdy z nas in salarium z konia na rotmistrza przychodzącą, do rąk IMć p. rotmistrza albo sukkolektora IMci za kwitami ręcznemi tegoż IMci p. rotmistrza oddać warujemy i laudo praesenti ostrzegamy, aby IMć p. rotmistrz realem et effectivam każdego żołnierza, na którego pieniądze weźmie, ad numerum regestrów

[1] Uniwersał jego z daty w Haliczu 31 maja w Castr. Tremb. 143 p. 143.

przez sąd skarbowy pomiarkowanych, do usługi Rzptej stawił i zatrzymał, żeby komplet ludzi był zawsze, praecavemus et in casu non satisfactionis za każdego, za którego nie stawił żołnierza, według praw, contra renitentes opisanych, odpowiadać i każdego z nas tueri et evincere i o to in iudicio fiscali nostro, vel quovis regni, respondere powinien będzie i laudo praesenti obliguje się. Wolno jednak każdemu ex incolis pro uniuscuiusque arbitrio, jako prawo mieć chciało, de suis facultatibus lubo wyprawić lubo pieniądze oddać będzie.

10. Tymże IMciom pp. żołnierzom konnego zaciągu na drugie subsequenter ćwierci ad formam Reipublicae i żołdu, który Rzpta płaci wojsku kwarcianemu, postanawiamy i onego w liczbę tej, póki Rzpta takowego żołnierza trzymać będzie, zachowamy, a pieniądze żołdowe anticipative każdą ćwierć każdy do rąk IMci p. rotmistrza za kwitem IMci una cum salario odsyłając, według likwidacyej raz uczynionej przy najpierwszej ćwierci regestrów, laudo praesenti obligujemy. Temuż IMci p. rotmistrzowi skupienie ludzi tych i wystawienie do usługi Rzptej pro die vigesima octava Maii w miasteczku Kąkolnikach naznaczamy, kędy tylko sam dach a pana (s) non plus ultra pomieniony żołnierz pretendować ma i żadnemi exakcyami, sub poenis legibus descriptis, poddanych tej majętności gravare nie powinien będzie. Także w ciągnieniach, według opisanego o takowę wyprawę prawa, sprawować się tenebitur, także ludzie trybem pieszym cudzoziemskim, z dóbr królewskich i duchownych do wyprawy należących, pro die eadem wystawieni być mają.

11. Do direkcyej tych ludzi IMć p. kapitana, od JWIMć p. Jędrzeja Potockiego wojewody kijowskiego podanego, zaciągamy, któremu na każdą ćwierć żołdu na pieszego żołnierza po zł. 36 na ćwierć naznaczamy i similiter circa combinationem i calculationem wyprawy oddać, za kwitem IMć p. kapitana, do rąk IMci warujemy.

12. Wzajemnie eadem methodo jako o konnego żołnierza i o pieszego realne i prawdziwe stawienie sobie laudo praesenti warujemy, ostrzegamy i o ciągnieniu tegoż żołnierza pieszego idem co o konnego praecavemus, dachu onemu i ściągnienie, sine omni et quavis iniuria, jako się o konnym wotowało, we wsi Siemikowcach pro die eadem jako i konnemu pozwalamy.

13. To jednak wszyscy sobie universaliter et particulariter warujemy, iż jako konnego żołnierza tak pieszego kto chce sam wystawić z liberyą, muszkietem i prowiantem, wolno będzie lubo pieniądze oddać, i ktokolwiek wyprawi, traktament tylko oddać ma.

14. IMć obywatele zaś powiatu trembowelskiego super desolationes dóbr swoich .... do wyprawy należących juramentum w grodzie trembowelskim konserwują, i cum peractis juramentis na też sądy comparere mają, secundum quae iuramenta dymy do wyprawy tak konnego jako pieszego żołnierza rachować sąd skarbowy będzie.

15. A że dla tak ciężkiego spustoszenia ziemi naszej, tudzież ob ignorantiam jako wiele sum, w ziemi naszej fruktyfikujących, wynaleść się może, które coram iudicio fiscali combinari powinne się i ad propotionem koni IMciów pp. rotmistrzów przybrać expediet, tedy continuationem obrady teraźniejszej sobie pro die quinta Junii konserwujemy. Na który zjachawszy dzień tu do Halicza na miejsce zwyczajne consultationum, wszystko cokolwiekby do tej wyprawy podymnego i sum fruktyfikujących należało, expediendum sobie konserwujemy. Na którym pomienionym czasie i zjeździe IMć pp. poborcy wszyscy, którzy jakiekolwiek retenta mają, tak iure mediante windykowane i odszukane, jako ad hunc actum hodiernum niewybrane, z gotowemi pieniądzmi comparere et adesse powinni, tak, że i te sumy, które w depozytach sub tempus imminentis hostilitatis Ottomanicae są oddane, na tenże nasz zjazd komportowane być powinny i laudo praesenti obligujemy wszystkich eiusmodi detentores sum, ziemi należących, ażeby tem skuteczniej IMć pp. poborcy praesenti sancito dosyć uczynić mogli, coram eodem iudicio fiscali, die nona praesentis incidenti, ze wszystkimi IMć pp. retentorami agere et prosequi mają.

16. Które iudicia, etiamsi sint ad praesens bona desolata, podatki ante desolationem et hostilitatem uchwalone et contumaciter zatrzymane, circa idem suum iudicium secundum regestra et taripham uniuscuiusque z IMć pp. poborców wypłacić nakażą, et officium IMć p. starosty indilatam executionem facere sub poenis contra negligentes officiales sancitis tenebitur, iuxta decreta iudicii fiscalis tak, aby suma na czas przyszłej kontinuacyej et.... terazniejszej komportowana była.

17. Które sumy, stosując się do prawa pospolitego, każdę w województwie i ziemie obligując, na zapłatę chorągwiom ad primam diem Maii et ordinationem praesentem Reipublicae do ziemi wziętym należącym ordynujemy i naznaczamy do tejże zapłaty chorągwiom należącej czopowe dawnym sposobem current i prasołkę, do tychczas sine administratione zostające, podnosimy i za administratora czopowego i prasołki IMć p. Szczęsnego Ostrowskiego, skarbnika sanockiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego designamus. Który IMć p. administrator czopowego wszystkie miasta i miasteczka obwieścić powinien, aby wybrane sumy a die 15 Septembris roku przeszłego 1672 z czopowego i prasołki komportowali et praestito iuramento super fidelem exactionem do rąk IMci p. administratora wypłacili, także prasołkę ab omnibus cuiuscunque status et conditionis ludzi wybierać pozwalamy i laudo praesenti uchwalamy a salarium IMci p. administatorowi na przyszłym sejmiku obmyślamy.

18. To też insuper fide publica cavemus, iż na przyszłym konstytucyej sejmiku pro die quinta Junii wziętej proporcyonalne et adaequata media obmyślimy na zapłatę długu zupełnego, winnego chorągwiom, abyśmy i wyraźnemu dosyć uczynić mogli prawu i należyte wypłaciwszy stipendia ab oneribus ziemię naszą uwolnili

19. Sąd zaś nasz ad praesens postanowiony skarbowy in iudicio suo secundum taripham 1661 i abiurata super devastationem per potentiam et desolationem Ottomanicam[1] .... zatrzymanych, aby, jeśli kiedy ob hostilitatem et devastationem solvere poddaństwo nie może, possessor każdy de proprio zapłatę sententiabit.

20. Stosując się przytem do prawa pospolitego na tym sejmie immediate postanowionego i do porządku płaty wojska i dyspozycyej hybernorum, jako lege publica jest provisum, i trybunał na zapłatę wojska i ordynacyą hybernorum jest postanowiony post festum S. Martini, jako konstytucya wyraźnie o tem loquitur.

21. Na komissyą lwowską, lubo jeśliby indziej ob ingruentem hostilitatem przeniesiona była, za deputata i komisarza naznaczamy i obieramy IMć p. Krzysztofa Skarbka, podsędka ziemie naszej, do mianowanej o to stosując się konstytucyej. A że fide publica przy relacyej nowej IMć pp. posłowie nasi, lubo anteriorem nam o tem nie przywieźli informationem, upewnili nas, że województwom, ruskiemu, wołyńskiemu, bełzkiemu i lubelskiemu czas jest naznaczony pro die decima quarta Maii teraz następujący ad consulendum we Lwowie, żeby wszelkiej indemnitati tych województw i zaszczytem państw całych J. Kr. Mci i Rzptej mogło być provisum, tedy ad hanc consultationem na miejsce i czas mianowany IMć pp. posłów z ziemie naszej de medio nostri uprosiliśmy IMciów pp. Stefana Złoczewskiego, Walentego Kalinowskiego cześnika ziemie halickiej, Mikołaja Daniłowicza starostę boreckiego, Piotra Telefusa[2]..... Dajemy IMciom plenariam facultatem, aby, quae sunt commoda et ad securitatem ziemi naszej, prospiciant et procurent, incommoda vetent et arceant.

22. Które to postanowione punkta, laudo praesenti opisane, pro rato et grato na się assumendo manutenere et exequi obligujemy się i żeby tem snadniej ad suam przyszły executionem et omnium notitiam, IMć p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisane do grodu

[1] 3 wiersze zupełnie zniszczone brakują.
[2] 5 wierszy zniszczonych.

podać zleciliśmy. Datum w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die quinta Maii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio. Krzysztof Skarbek, podsędek ziemski i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 1138—1146. W Castr. Tremb. 149 p. 119 tylko notatka o niewniesionej do indukty oblacie tegoż laudum.

188.

Halicz, 5 czerwca 1673.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemianie ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego, do niej należących, obywatele na sejmiku relationis die quinta Junii według konserwowanego prawa sobie na miejsce zwyczajne consultationum zgromadzeni zgodnie i jednostajnie takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Naprzód stosując się do prawa pospolitego novella constitutione ferowanego i laudum sejmiku relationis die quinta Maii uchwalonego, modos uchwalone subsidiorum, chcąc aby jako najprędzej prawu pospolitemu dosyć się stać mogło, accelerando dosyć uczynienie i aby tak podatki subsidii charitativi pogłównego, jako wyprawy konnej i pieszej exequutio, do swego jako najprędzej przywiedzione było skutku, czas już wypłacenia pogłównego et itidem wyprawy żołnierza ad diem decimam nonam Junii praecise naznaczamy, unicuique iniungimus i na siebie zabieramy.

3. A ktoby z obywatelów ziemi naszej przeczyć i prawu pospolitemu chciał renitere i, tak novellae constitutioni, jako laudis nostris swą się śmiał opierać kontumacyą i w czasie naznaczonym legis nie wypełniał sancita, taki każdy eo ipso poenas contra eiusmodi contumaces demerebitur i w tem nikomu suffragari nie chcemy i nie będziemy.

4. W tymże czasie wszyscy IMcie od sum, tak arendownych jako i zapisowem prawem na prowizyach zostających i fruktyfikujących, według prawa opisanego wyprawę expedire obligują się et, in casu non satisfactionis, poenas contra eiusmodi contumaces na się zabierają.

5. Warujemy to przy tem i laudo praesenti ostrzegamy, ponieważ ta wyprawa tak konnego jako i pieszego żołnierza in vim pospolitego ruszenia jest uchwalona, et ex facultatibus possidentium propriis, nie ex possessionibus nie z chłopów jest naznaczona, że żaden tak haereditario jako i obligatorio iure gaudens, które haereditati adaequatur i według prawa wyraźnego proportionaliter censetur, poddanych swoich eiusmodi exactione na wyprawę lub konnego lubo pieszego żołnierza aggravare nie powinien, ale kożdy de proprio peculio to servitium militare expedire et explere tenebitur i ci, którzy tylko samymi chałupami mieszkają szlachta i, poddanych nie mając, swymi pługami orzą, tę wyprawę explere sub poenis descriptis powinni, conformando se legi ze trzydziestu dymów konnego wyprawić mają, sub poenis legibus descriptis.

6. A że nam to evidenter patet, iż modestia IMci p. Stanisława Gruszeckiego, rotmistrza do wyprawy konnej od nas obranego, in damnum samego IMci p. rotmistrza vergit i naznaczona laudo anteriori nie może się obeść gratitudine, tedy do tamtej sumy na ćwierć teraźniejszą przydajemy zł. czterysta tak, aby w tej ewidencyi IMć p. rotmistrz salarium miał 1.000 zł. p. spełna. Która suma ex proportione et calculo koni, wiele z ziemi naszej koni expediri będzie mogło, ma być proportionate zapłacona i do rąk IMci p. rotmistrza za kwitem IMci ręcznym.

7. Insuper warunek sobie laudo anteriori obostrzony, o stawienie za każdego z nas, od kogo JMć p. rotmistrz pieniądze weźmie, konia et similiter pieszego reassumimus i, aby legi sufficienter satisfaciat, gorąco sobie warujemy.

8. Także na wyprawę pieszego żołnierza żołd, una cum salario JMci p. kapitanowi, do zł. 40 polskich na ćwierć teraźniejszą reducimus i zgodnie pozwalamy, do której wybierania na pieszego żołnierza assygnowanej kwoty z dymów królewskich i duchownych, jako prawo opisało, za poborcę naznaczamy JMć p. Zyrawskiego, który według likwidacyej sądu naszego skarbowego pieniądze z dymów odbierać będzie na pieszego żołnierza i one do rąk JMć p. kapitana, od JWJMci p. wojewody kijowskiego nam podanego, oddać powinien będzie in integro. Składać jednak pieniądze na wyprawę albo wyprawę żołnierza unicuique libero arbitrio konserwujemy i de sufficienti et reali stawienie tak konnego jako pieszego żołnierza sobie cavemus i przeszłe laudum sejmiku relationis, die quinta Maii expediti, in toto reassumujemy.

9. A żeby ta wyprawa, tak pieszego jako konnego żołnierza, w jako najlepszym porządku i skutku być mogła, do popisowania tychże ludzi JMć p. Krzysztofa Skarbka, podsędka ziemi i marszałka koła naszego, tak pieszym jako konnym trybem wyprawionych, uprosiliśmy, który po skończonej kombinacyej dymów miejsce pod Haliczem tymże chorągwiom i ludziom naznaczy i one, wedle prawa i sumienia swego popisawszy, regestra do grodu podać JMci p. rotmistrzowi ręką swoją podpisane ten JMć p. komisarz.

10. A żeby w tej wyprawie jeszcze per aliquam interiectionem trudności nie było ujmy, tedy JMć pp. sędziów skarbowych ziemi naszej obtestamur bratersko, aby sądy swoje skarbowe ad combinationes dymów i peractionem iuramentorum subsidii charitativi jako najprędzej expediowali i tę wyprawę in tempore expediendo, efficere et calculare starali się.

11. A że ten podatek pogłównego, tak rigorose prawem obwarowanego et conscientia uniuscuique obligowanego, wiele poddanych naszych przez pogańską inkursyą zniszczonych, dla wielkiego ubóstwa, zniesienia i zniszczenia ultimis laborantium z własnych swoich siedlisk pellit, i dla takowej egzakcyej nie mając sufficientiam contribuendi, gromadnie [1] tak z miast jako że wsiów uchodzą in partes contiguas, sub dominio nieprzyjaciela existentes, skąd ani sami vindicari nie mogą się, nietylko żeby medium jakowe exigendum wynaleść się mogło, ani żadnej nadzieje redditus onych i dobrowolnego powrócenia się augurari nie podobna, dla czego JMciom pp. possessoribus supplere defectus byćby musiało gravaminosissimum i summopere atrox, tedy laudo praesenti sobie postanawiamy, iż, jeżeli kędy po popisaniu per personas spirituales lub Romani lub Graeci ritus i po przysiężeniu regestrów, ante exactionem uszedł, vel circa exactionem ujdzie jakowy człowiek już zregestrowany, eiusmodi infelicitate i ubóstwem propulsatus, tedy każdy pan, przy oddawaniu kontrybucyi pogłównego, super reale iterum profugium chłopa eo modo opisane, ma sub fide, honore et conscientia dać attestationem, iż poddany ten a ten dla ubóstwa, które poniósł z spustoszenia nieprzyjacielskiego, nie mogąc wydać podatku pogłównego z majętności jego, poszedł precz i żadnego sposobu nie ma wymódz i wyciągnąć tego podatku z niego, żeby Rzptej do skarbu koronnego oddać go mógł. Gdy tedy takową JMci p. poborcy ktokolwiek ex dominis incolis ziemie naszej przyśle attestationem, luboby już ci ludzie w regestrzech byli popisani, JMć p. poborca secundum eiusmodi attestationes defalkować będzie każdemu exigenti powinien. A JMć p. poborcy vicissim laudo praesenti warujemy i omnes et singuli obligujemy się o takową defalkę i za tych zbiegów JMć p. poborcę in omni foro et iudicio zastąpimy et evincemus i pilno JMć p. komisarzowi na przyszły, da Pan Bóg, trybunał skarbowy we Lwowie naznaczony obranemu, ut indemnitati ziemi et securitati JMci p. poborcy provideat zalecimy.

[1] gromad to

12. A gdy dopiero na zjazd teraźniejszy drukowane konstytucye do kancellaryej grodu naszego przyniesione, które są przeciwne authenticae IMciów pp. posłów naszych declarationi, żałośną ziemie naszej odbiera iniuriam, gdy post tot differentiarum inter se luctus, kiedy całość Rzptej w tem samem curari miała, aby cokolwiek ex orbita legum wypadło efficari z obrady Rzptej z sejmu przeszłego, tak arcta nexus et vinculi copia muniti i na uleczenie bolów, ran Rzptej postanowionego, in ipsa swobod i wolności naszych convalescentia, et, dum vix respirare licuit po tak wielu malorum internorum pasyach, aliści jak znowu recrudescit enatrix i na ziemię naszę invehitur iaculum, iura convelluntur cardinalia praw i swobód od św. p. królów pp. nadanych i teraźniejszego szczęśliwie nam panującego J. Kr. Mci p. n. m. poprzysiężonych, wznawiamy ujmie (sic), gdy naprzód wdrożonym sposobem i przykładem przeciwna ziemie naszej i od IMciów pp. posłów naszych deklaracyą danej na podatkowanie pod ten zniszczonych i z gruntu zniesionych ferocitate nieprzyjaciela tureckiej potęgi wygładzonych, wypalonych, wybranych et omni hostilitate wypustoszonych krajów od wyraźnej, jawnej i ręką WIMci p. Stefana Czarnieckiego, pisarza polnego koronnego, marszałka koła rycerskiego Rzptej podpisana i autentykowana in lucem w druku wyszła konstytucya.

13. Niemniejsza i w tem prawa i swobody świątobliwie postanowione invasit iniuria, kiedy contra privilegia regni et cum praeiudicio ziemie naszej nowe postanowione są dignitates et officia, które że convellunt antiquas praeeminentias, jako szkodliwe Rzptej praeiudicia ferentes prawu pospolitemu, przeciwko nich omnes et singuli protestujemy się, także contra omnes et quasvis nobilitationes, personas, genus et dignitatem nobilitationis sobie praetendentes, które in volumen legum immerito weszli sine anteactis per illos krwią, dzielnością i odwagą meritis, albo żeby ad compensationem omnes innych zasług na zaszczyt ojczyzny, którzy więc obligowali się znaczną ludzi proprio sumptu wystawić liczbę i na ten klejnot godnie zarobić, co aby tem bardziej et efficatius być mogło i na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie, ad suam reduci stationem, praecavendo indemnitati iurium et libertatum, protestacyą w grodzie eo nomine factam zanieść IMci p. marszałkowi koła naszego zleciliśmy IMciom pp. posłom naszym, sub quorum cura takowe stanęły praw i świebodom praeiudicia i do tejże protestacyej uczynienie insimul z IMcią p. marszałkiem obligavimus bratersko, lubo przy tem non ignari prawa pospolitego w żadne non incurrimus alienas iurisdictiones i do żadnych podatków dyspozycyej, z skarbu należytych, nie mięszamy się, ale jako prawo mieć chce, propriae relinquimus dispositioni.

14. Jednak, iż niemały ex eadem typographica extraditione urodził się error, gdy secundum declarationem IMciów pp. posłów naszych autenticatam ręką IMć p. marszałka poselskiego, w który expressis verbis informowaliśmy byli, i nikt na sejmiku, quinta Maii peracto, nie impugnavit, że akcyza za assygnacyami skarbowemi ma być dysponowana, administrator zaś do niej w ziemiach obierany, czemu insistendo za administratora do pomienionej akcyzy IMci p. Jarosza Kawieckiego, łowczego ziemie halickiej obraliśmy, salvam dispositionem skarbowi proventuum zostawiwszy.

15. A że IMć p. Żebrawski, pisarz grodzki żydaczowski, na teraźniejszej kontynuacyej sejmiku z swoją odezwał się administracyą, tedy assistere et patrocinari IMć p. Kawieckiemu, aby o to żadnej nie ponosił impetycyej, laudo praesenti deklarujemy, i oraz, legi per authenticam declarationem nam przyniesionej nie mogąc deesse, partium nostrarum temere odstępować nie chcemy i do J. Kr. Mci p. n. m. et senatum jako i deputatos ab equestri ordine cum desideriis ziemie naszej, totam Rempublicam afficientibus, IMć p. posła naszego IMć p. Kawieckiego wysyłając i tę administrationem pro obtinenda sibi adiudicatione zleciliśmy. Którem IMć p. posłowi naszemu, aby IMć p. marszałek koła naszego instrukcyą od nas namówioną, ręką własną podpisawszy, wydał, zlecamy et unanimiter IMć p. marszałka obligując, providendo zaś, aby ex occasione eiusmodi dissentiarum, o administracyą akcyzy ortarum, z skarbu koronnego jakie non subsequatur damnum, pilnie ostrzegamy.

16. Iż akcyza po miastach, miasteczkach i wsiach, kędy targi bywają, ab omnibus utensilibus, według prawa i taryfy anni 1658 jako i novella constitutione declaratum, przez urzędy, osoby przysięgłe ad decisionem causae administrowano było, laudo praesenti ostrzegamy i warujemy, iż na żadną potrzebę ziemie tego podatku obracać, ani się do niego interne stosować nie będziemy, in toto skarbowi koronnemu, według opisanego prawa dispensandam relinquimus facultatem. Miastom zaś pewnym, u których pro viatico IMci p. łowczemu halickiemu zł. 300 za asygnacyą IMci p. marszałka naszego pożyczyć pozwoliliśmy, tę sumę na sejmiku przyszłym continuationem obmyślimy i tymczasem onych tueri obligujemy się.

17. Stosując się do prawa pospolitego, przez stany Rzpltej postanowionego, i laudum przeszłego naszego adimplendo, chorągwiom według ordynacyej Trybunału lwowskiego do nas na płacę ordynowanym, chcąc abyśmy prawu pospolitemu dosyć uczynić mogli, gdy totalem dla ciężkich podatków pomienionym chorągwiom nie możemy wystarczyć satisfactionem, wszystkie pieniądze, które tak in parata pecunia w depozycie IMć p. wojewody kijowskiego są kollokowane, jako przy IMciach pp. poborcach w gotowiźnie i na retentach zostające, retenta IMć p. Kurdwanowskiego, IMciów pp. Samuela i Szczęsnego Gorskich, IMci p. Remiszowskiego tak paratas jako i retentas summas na zapłatę pomienionym chorągwiom ordynujemy, IMci p. marszałkowi naszemu zlecamy, aby między chorągwie uczynił rachunek i one w zasługach porównał, ponieważ pół ćwierci chorągiew IMci p. chorążego koronnego nie dobrała, tej pół ćwierci dopłacić naznaczył, drugą zaś sumę na dwie ćwierci między chorągwie równo, tak z gotowizny jako retent wynoszącą, równą gotowizną i retentami podzielił tegoż IMci p. marszałka koła naszego obligujemy i do tej sumy IMć p. Felicyana Ostrowskiego, administratora czopowego ziemie naszej 1.700 zł. p. z czopowego naznaczamy i które mianowane sumy IMć p. poborca i administrator za asygnacyami IMci p. marszałka koła naszego wypłacać tenebuntur.

18. Jeśliby contumaciter mieli laudo praesenti resistere coram iudicio fiscali sprawić się będą powinni. Także, aby ci IMć pp. poborcy retenta sub solutione de suo windykowali, laudo praesenti iniungimus, a IMć pp. starostowie per sua competentia, admota militari executione, indilatam sub poenis contra officiales negligentes sancitis, facere tenebuntur. Sub quam executionem zatrzymanego podymnego tak chrześcianie jako i żydzi, w ziemi naszej mieszkający, excepto domów do arend należących, non obstantibus ullis libertationibus vel privilegiis, należeć i podpadać będą. Co się zaś chorągwiom z teraźniejszych na płacę ordynowanych suma długu winnego zostanie, także chorągwi książęcia IMci Ostrowskiego, które ad praesens nie wypłacamy, provenientem summam na przyszłym continuationis sejmiku, który pro die tertia Julii sobie konserwujemy, obmyśleć deklarujemy.

19. A to laudum nasze, aby tem bardziej wszystkim innotescat i do swojej przywiedzione było exekucyej, wszystkie te sancita nostra ręką własną podpisać IMci p. marszałkowi koła naszego zleciliśmy, aby do grodów było podane, postanawiamy. Działo się w Haliczu, in loco consultationum solito, die quinta Junii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio. Krzysztof Skarbek, podsędek ziemski, marszałek koła rycerskiego halickiego.

Castr. Hal. Rel. 173 p. 734—741. W Castr. Tremb. 143 p. 123 notatka o niewniesionej do indukty oblacie tegoż laudum.

189.

Halicz, 3 lipca 1673.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie i wszytko rycerstwo, obywatele ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego, do niej należących, tak na sejmik continuationis relationum IMciów pp. posłów, pro die tertia Julii sobie konserwowany, jako IMciom uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. sobie naznaczony, pro uno eodemque die incidenti na miejsce zwyczajne consultationum zjechawszy się, zgodnie i jednostajnie takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Dziękujemy majestatowi boskiemu, że świętą prowidencyą swoją, inter tot fluctuantis fortuny naszej luctus, dobrotliwe ojczyzny naszej gerit gubernaculum et, consulendo rebus afflictis, udziela pogody, jakie J. Kr. Mci p. n. m. wdzięczne ex animis et cordibus nostris erigimus trophaea, za te nieśmiertelnej sławy ojcowską około pieczołowania państw sobie od P. Boga powierzonych curam, że nas ad prospiciendum integritati ojczyzny zachęca et saluberrimis consiliis powagą swoją dodaje sposobu, do czego wierną naszą pańskiego majestatu i spraw świątobliwie postanowionych obserwancyą szczerze przykładamy się i, aby obrona Rzptej, świątobliwą przedsięwzięta intencyą, szczęśliwym i pożądanym ukoronowana była efektem, pilnie wszystkich sobie obywatelów ziemi naszej zachęcamy i laudo praesenti obligujemy.

3. Abyśmy podatek subsidii charitativi, quam exactissime być może, wydawali, czemu, ut melius prospiciatur, sąd skarbowy, przez nas w ziemi naszej postanowiony, pilnie obligujemy, aby zaraz po skończonym sejmiku teraźniejszego delaty sądzili i te delaty najdalej ad diem octavam praesentis inclusive et praecise inter decursum huius temporis odsądzić i osądzić starali się. Także IMć p. marszałka sądu tego obligujemy, aby zaraz uniwersałami swoimi wszystkich raczył admonere, aby uchodząc ostrości sądów prawu pospolitemu et debito in patriam dosyć uczynili amori, po wyściu zaś unius septimanae, która się poczynać ma a lata sententia IMciów pp. starostów vel eorum officio competenti .... executionem in delatam admotis etiam militaribus copiis, sub poenis contra negligentes officiales sancitis, czynić będą powinni.

4. Do której kontrybucyej subsidii charitativi wszystkich incolas ziemie naszej obligujemy, także Żydów wszystkich ubicunque w ziemi naszej tak w duchownych, królewskich i dziedzicznych dobrach mieszkających, do płacenia pogłównego extraordynaryjnego, jako lex novella anni 1672 obloquitur, obligujemy. Także zakonnicy wszyscy Graeci ritus, non obstantibus quibusvis privilegiis et libertatibus, ani titulo mendicantium składając się, do tejże płacy subsidii charitativi, którzy qualemcunque fundorum proportionem possident, należeć powinni.

5. Którzyby zaś ad malam informationem decreto libertationum ex praeiudicatis anni 1672 otrzymali, tacy wszyscy respectu collisionis praesentis ad instantiam p. instygatora skarbowego sprawić się powinni et, ut in principali satisfaciant, sądowi skarbowemu zalecamy. Które to iudicium wszelkie sprawy ex occasione subsidii charitativi contra praescriptum wyżej tempus osądzić i delaty pro executione facienda oddać p. instygator tenebitur.

6. A że do tych pieniędzy tak wiele assygnacyej z skarbu koronnego wydanych confluerunt, tedy nie chcąc confundere iurisdictionem skarbu i żadnej abiudicare assygnacyej, niemając facultatem abiudicandi, IMć p. marszałkowi koła naszego, na przyszły Trybunał lwowski obranemu komisarzowi, pilno zlecamy, aby IMć rachunkom subsidiorum praesentium assistat w sądzie skarbowym expediendorum, pro meliori informatione sui i tak sumę już wybraną et in paratis zostającą, jako i to, która jeszcze praevenire ex subsidio charitativo ziemi naszej

będzie mogła, na wszystkie asygnacye i kwity sum, w asygnacyach specyfikowanych, i ad proportionem uniuscuiusque assygnacyej i sumy każdemu, assygnacyą mającemu i na dzisiejszym akcie onę prezentującemu, sumę naznaczył, którą IMć p. poborca zapłacić według podziału uczynionego powinien będzie.

7. Respectu zaś residuitatis, które z podatków naszych subsidiorum wypłacać się nie będą, gdy każdemu z IMciów pp. kompetytorów, z assygnacyami do skarbu koronnego recurrentium, deklarujemy, stosując się oraz do prawa pierwszego, o wyprawie z dymów tak ziemskich, jako duchownych i królewskich dóbr napisanego, według uczynionej na pierwszym zjeździe die quinta Maii z IMcią p. Stanisławem Gruszeckim odprawionym kapitulacyej, na drugą ćwierć służbę wcześnie warujemy i laudum postanowione reassumujemy, żołd postanowiony in laudo wspomienionem opisany deklarujemy.

8. Czemu aby efficatius dosyć się stało, czas kontrybucyej wydania pieniędzy na drugą ćwierć na wyprawę pro die octava Augusti, który ad ultimam Augusti currere ma, naznaczamy i za egzaktora do wybierania tegoż podymnego IMci p. Franciszka Rzeszowskiego uprosiliśmy, któremu salarium po groszy piętnastu od kwitu naznaczamy. Solutionem z dymów ad proportionem żołdu i salarii na IMć p. rotmistrza in laudo specificatorum sobie ostrzegamy, dobra zaś duchowne i królewskie, oraz na dwie ćwierci, do rąk IMć p. Jana Zyrawskiego, priori laudo poborcę obranego, wydana solutionem na żołnierza pieszego powinni będą i od kwitu onemu takowąż pensyą po groszy piętnastu naznaczamy, a po skończeniu kombinacyej popisać ludzi tak konnych jako i pieszych, IMci p. marszałkowi koła naszego zlecamy.

9. Więc aby legi publicae dla uspokojenia wojska służby, z komisyi Trybunału lwowskiego ordynowanego sancitae et laudis nostris anterioribus, dosyć się stanęło, na drugie IMciów pp. deputatów chorągwi do nas należących naznaczamy, aby IMć pp. poborcy, respectu non satisfactionis do tego czasu chorągwiom, w sądzie skarbowym sprawili się et adiudicationem satisfactionis pilnie sądowi zlecamy. Także w tymże sądzie ciż IMć pp. poborcy, jeśli kogo iniuste delatione aggravaverunt, sprawić się mają i szkody ex occasione poniesione, iuxta sententiam iudicii unicuique iniuriato, nagrodzić tenebuntur et, in casu non satisfactionis, iudicata pati, a IMć pp. starostowie vel eorum officia competentia executionem sub poenis legibus descriptis czynić powinni będą. Także executio oddane wszelakie retenta tak podymnego jako i czopowego, które ad hoc tempus in delatis subsistunt IMć pp. starostowie sub eisdem poenis facere powinni.

10. Także kiedy w wydanych do siebie asygnacyach i sufficienter ziemi uczynionych rachunkach dosyć uczynią i dostatecznie perceptas ziemi wypłacić contributiones, IMć p. marszałkowi koła naszego teraźniejszego pilno zlecamy, aby kwity nomine publico IMciów pp. poborców i administratorów pro executione i administratione unicuique według egzekucyej IMć wydali, plenariam do wydania kwitów dajemy facultatem.

11. Komunikacye żywnością wszelaką et rebus armentariis nieprzyjaciół Krzyża świętego fidefrago et invasori pariter ojczyzny naszej Boskiem i pospolitem są zakazane [1] prawem. Więc że tak wiele ex incolis państw ojczyzny naszej, status et conditio[nis] diversae, in tanta corruunt crimina, kiedy illicitae mercandae, przeklętą zachęciwszy się chciwością, hostilibus praesidiariis do miast in manu zostało zostających, żywność wszelakie na to insuper rei bellicae requisita, prochy, żelaza et quaevis necessaria prowadzi, skąd facilior et potentior nieprzyjaciela dzieje się apparatus, czemu chcąc quam efficacissime mederi, wszystkich takowych Boskiego i pospolitego prawa transgressores, chcąc cohibere, IMciom pp. starostom naszym sądowym braterską zalecamy et omnimodam dajemy facultatem, aby takowe tecturas intercipiant et confiscationi offerant.

[1] nakazane

12. Także sądom ziemie naszej skarbowym serio iniungimus, aby za delatą p. instygatora sądu swego, vel uniuscuiusque ex incolis ziemie naszej, na takich illicitae mercaturae peractores serio animadvertant et poenas instituant, przed którym sądem sprawić się będą musieli nie tylko ci, którzy in eo crimine deprehenduntur ale i ci, którzy conscii cum eiusmodi vectura taciti przejadą, także i ci, którzy tanta crimina demeruerunt, ponieważ antiqua lege to versabatur et, uti transgressores legum publicarum, sprawić się będą powinni. A IMć pp. starostowie, vel eorum officia competentia, executionem sub poenis, legibus regni descriptis, facere tenebuntur.

13. A że tot laudis anterioribus nostris et decretis latis super retenta czopowego prasułki et alias non exolvendis, oraz z ziemią contributiones contrariantes, tedy laudo praesenti przestrzegamy, aby in toto w prowentach ziemi, i podatkach Rzptej satisfiat i, jeśliby dalej etiam praesenti laudo miał się contrariari et retenta nie wypłacił, tedy ad perficiendam executionem etiam militaribus copiis admotis IMć p. starostę et officium IMci competens obligujemy. Które postanowione laudum nasze chcąc mieć, aby skutecznie debito mogło coronari effectu, ręką własną IMci p. marszałka koła naszego podpisać et, ut ad omnium notitiam deveniat, do grodu podać zleciliśmy. Datum w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die tertia Julii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio. Krzysztof Skarbek, podsędek ziemie, marszałek koła rycerskiego halickiego[1].

Castr. Hal. Rel. 174 p. 965—970.

190.

Halicz, 11 września 1673.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, ziemie obywatele halickiej i powiatów do niej należących, trembowelskiego i kołomyjskiego, na sejmik electionis deputata na Trybunał koronny według prawa pro die undecima Septembris, t. j. na pierwszy poniedziałek po święcie Narodzenia Panny Najświętszej na miejsce zwyczajne consultationum zgromadzeni, zgodnie we wszystkiem braterską sobie postanawiamy uchwałę[2]. Naprzód unanimi voce et consensu nemine contradicente za sędziego i deputata do Trybunału koronnego głównego, blisko et immediate następującego, wolnymi i zgodnymi suffragiis obieramy i postanawiamy IMć p. Jana Kurdwanowskiego, sędziego ziemie halickiej, aby onemu libere et concordis electionis nomine publica attestatio była wydana, IMć p. marszałkowi koła naszego zgodnie et uniformiter zlecamy i onego obowiązujemy.

2. Prowent ordynaryjny ziemie naszej, t. j. czopowe i prasołkę IMć p. Felicyanowi Ostrowskiemmu, skarbnikowi sanockiemu ad fideles manus administrationem ab actu diei hodiernae do roku zupełnego, t. j. ad diem similem w roku 1674 przypadającego, puszczamy, cum ea declaratione, iż nie będzie brać ani fruktyfikować żadnego rękawicznego sobie ani uzurpować nad grosz trzynasty od kwitu, t. j. od mazy soli grosz trzynasty, a dwanaście do skarbu na sól raz dawszy, kwit już na cały rok powinien currere; salarium IMci do przyszłego sejmiku

[1] Z czynności tegoż marszałka znane jest pokwitowanie Samuela Gorskiego, poborcy szesnaściorga podymnego ziemi halickiej w r. 1671 z zapłaty chorągwiom do tej ziemi należącym, Castr. Halic. 176 p. 1305.

[2] W tymże dniu odbył się też w Haliczu sejmik województwa podolskiego (in hostico), Castr. Halic. 174 p. 1405.

odkładamy. A to czopowe w każdem mieście i miasteczku sine ullis difugiis wydawać powinni, nemine excepto.

3. Także i prasołkę wolno w miastach i wsiach generaliter wszystkich i na przewozach dniestrowych IMć p. administratorowi postanowić pozwalamy, którą tak stanu szlacheckiego jako i inszych kondycyej ludzi wydawaną być deklarujemy. A IMć p. administrator powinien aequalitatem tego podatku czopowego upatrywać, aby nikomu nie było krzywdy, jednak aby nikt od tego podatku nie uchraniał pod utraceniem wszystkiego. Te zaś pieniądze za asygnacyami IMć p. marszałka koła naszego z czopowego jako i prasołki wydawane być mają.

4. A że IMć p. skarbnik sanocki wyliczył sumę 460 zł. na chorągiew JWIMci p. wojewody kijowskiego pancerną swoich własnych pieniędzy, tedy, da Pan Bóg, z teraźniejszej prasołki i czopowego przyjąć IMci deklarujemy.

5. Więc że ziemia nasza zostaje winna zasługi chorągwiom z komissyej lwowskiej do nas naznaczonym, jako to JWIMci p. wojewody kijowskiego i WIMci p. chorążego koronnego, pancernym za ćwierci dwie novembrową i februarową, także i na rotę usarską książęcia IMci Ostrowskiego ś. p. na dopłacenie żołdu ad proportionem koni dwudziestu pięciu, z Trybunału lwowskiego do nas należących, ad rationem drugich zasług tejże rocie uchwalamy i praesenti laudo postanawiamy podymne siedmioro na zapłacenie tym chorągwiom. Do którego wybierania podymnego użyliśmy IMć p. Stefana Kurdwanowskiego, podstolego kijowskiego, za exaktora, któremu salarium od kwitu każdego po groszy piętnaście naznaczamy.

6. A ten podatek a die prima Octobris ad diem decimam quintam Novembris aby wydany był bez wszelkiej zwłoki, sub poenis de retentoribus descriptis. Te zaś pieniądze podymnego za asygnacyami IMci p. marszałka koła naszego wydawać IMć p. exaktorowi deklarujemy.

7. A że się siła z miast i wsiów porozchodziło po odprawionych abjuratach i oddanem podymnem, tedy kędy się panu rozeszli poddani, taki każdy dawszy attestacyą sub fide, honore et conscientia do IMć p. egzaktora, jako dla roześcia onych iuxta anteriores quietationes płacić nie mogą, a komu się nie rozeszli poddani, ten niech iuxta quietationes oddaje ten podatek, każdego z panów conscientiam oneramus. A IMć p. poborca przyjąć takowe attestacye powinien a z nich się rachować coram iudicio fiscali praecavemus.

8. Czopowe z prasołką ziemi naszej, in anno 1672 per modum arendae do dyspozycyej IMć p. podkomorzego ziemi naszej halickiej zostające, ponieważ ex calculo, który czynił coram iudicio fiscali, nad erogowane na kościoł pieniądze in extentis podał kilka tysięcy zł. p., tedy wziąwszy to in considerationem, że grassante hostilitate ten podatek wybierany być nie mógł, ponieważ na ten czas szynki i prasołka wakować musiała, tedy w pokazanych retentach sądowi fiskalnemu za półtory ćwierci zlecamy, a reliquum według podanego regestru retentorum na murowanie i przykrycie murów kościoła halickiego farskiego odiskać i odebrać, przydawszy instygatora skarbowego IMci p. skarbnikowi sanockiemu i na kościół erogowane retenta, zlecamy.

9. Retenta zaś anni Domini millesimi sexcentesimi septuagesimi primi, czopowe tak IMci p. podkomorzego jako i insze, ponieważ nie nastąpiła była hostilitas, żeby wszystkie pozostałe i niedobrane podług regestru IMć p. podkomorzego i delat IMć p. skarbnika sanockiego de integro wybrał i na pomieniony kościoł erogował.

10. Ponieważ IMć p. Stanisław Gruszecki, stolnik czerniechowski, rotmistrz ziemi naszej, inferebat in gremium nostri, że od sum fruktyfikujących na teraźniejszą ćwierć do egzaktora nie oddają; gdzie nie może suma na zapłatę żołnierzom chorągwi IMci samym sufficere, tedy praesenti laudo cavemus, aby z tak dymów jako i od sum wydawali anteriora decreta do exekutora, z której sumy IMć p. rotmistrzowi 600 zł. naznaczamy, a każdemu żołnierzowi po zł. 40 na ćwierć, za assygnacyami IMć p. marszałka koła naszego deklarujemy.

11. A że propter penuriam ziemi naszej żadnego ad praesens IMci p. deputatowi na Trybunał lwowski, na sejmiku relationis IMciów pp. posłów obranemu, ukontentowania nie obmyślamy, tedy to do przyszłego sejmiku odsyłamy przy tymże IMć p. Myśliszewskim.

12. Poborca przeszłych podymnych querulabatur in gremio nostro, że żołnierzom de toto zapłacił i iuxta assignationem wyliczył pieniądze, a ma in retentis nie mało, tedy dajemy facultatem exequenti super retentoribus salvo sumpto IMci. Którą to uchwałę naszą bratersko trzymać obligujemy się i one dla powagi naszej IMci p. marszałkowi podpisać i do ksiąg grodów ziemi naszej podać, zalecamy. W Haliczu, w kościele św. Trójcy, dnia jedynastego września roku Pańskiego tysiącznego sześćset siedmdziesiątego trzeciego. Alexander Michael Kurdwanowski, subdapifer terrae et vicecapitaneus castrensis capitanealis mareschalcus conventus particularis Haliciensis.

Castr. Hal. Rel. 174 p. 1418—1422.

191.

Kniehinicze, 10 listopada 1673.

Kasztelan halicki zwołuje sejmik ziemski.

1. JWnym W. a mnie w. m. pp. i braciej koła rycerskiego powiatu halickiego, kołomyjskiego, trembowelskiego a moim miłościwym pp., przy zalecaniu służb moich czynię wiadomo, iż stosując się do woli J. Kr. Mci p. n. m., tudzież do zdrowej rady JW IMci p. marszałka i hetmana w. kor., który perswaduje, abyśmy in hoc passu na zaszczyt powiatu i ziemie naszej halickiej ostrożnie in armis stanęli, przełożywszy przed się pericula imminentia, tudzież i żebyśmy cara pignora nasze fortius et melius przy gotowości naszej obviando ufortyfikowali, przeto że to być bez konsulty i zjachania się WM. m. m. pp. być nie może, składam czas do konsulty WM. m. m. pp., tudzież i miejsce w Haliczu pro die vigesima praesentis mensis Novembris, gdzie ostatecznie się namówiwszy w gotowości, wolno będzie WM. m. m. pp. do J. Kr. Mci wyprawić.

2. Więc i ja decumbens in lecto, użyczy li Pan Bóg zdrowia, gotowem się WM. m. m. pp. do wszelkiej usługi stawić. A na ten czas powolność usług moich oddawszy, zostawam WM. m. m. pp. całe życzliwym bratem i powolnym sługą. Alexander Cetner, kasztelan halicki. W Kniehyniczach die 10 Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio.

Castr. Hal. Rel. 174 p. 1696—1697.

192.

Halicz, 2 stycznia 1674.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo, obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik przedkonwokacyalny, inhaerendo litteris denuntiatoriis JO. IMci księcia biskupa kijowskiego i pomorskiego, nominata arcybiskupa

gnieźnieńskiego, za uniwersałem JWlMci p. wojewody i generała ziem ruskich [1] na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, zgodnie jednostajnie takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Ponieważ atra revolutio fatorum J. Kr. Mci Michała p. n. orbatos nas zostawiła i za ciężkim wszystkich civium żalem interregnum wrzuciła, tedy stosując się do wszystkiej konfederacyej et iuri interregnorum chcąc paccatam reddere Rempublicam i ziemie naszej ab omnibus iniuriis et licentiis habena wszelkie i ausus swawolej powściągając et iustitiae, quae est regnorum firmamentum, zachować ozdobę, sądy sobie kapturowe postanawiamy i deklarujemy.

3. Na które sądy zgodnie i jednostajnie per suffragia nostra IMciów pp. deputatów, t. j. JWlMci p. Andrzeja Potockiego wojewodę kijowskiego, halickiego, leżajskiego starostę etc., IMć p. Gabryela Silnickiego kasztelana czerniechowskiego; bucniowskiego starostę, WIMć p. Mikołaja Truskolaskiego podkomorzego, IMć p. Stefana Złoczowskiego, IMć p. Jana Kurdwanowskiego sędziego, IMć p. Krzysztofa Skarbka podsędka, IMć p. Alexandra Kurdwanowskiego podstolego, IMć p. Stanisława Jastrzębskiego wojskiego, IMć p. Jerzego Mrozowickiego, pisarza i urzędników ziemskich halickich, IMć p. [Felicyana] Ostrowskiego skarbnika sanockiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego, IMć p. Dominika Potockiego chmielnickiego starostę, IMć p. Mikołaja Daniłowicza boreckiego starostę, IMć p. Piotra Kuropatwę, IMć p. Dąbrowskiego, IMć p. Tuszowskiego łowczego bracławskiego, IMć Stanisława Gruszeckiego, stolnika czerniechowskiego, IMć p. Jana Owadowskiego za sędziów i deputatów sobie obieramy i postanawiamy.

4. Którzy na miejsce sądom zwykłym zwyczajne zjechawszy, przysięgę wykonać mają według prawa subsellii sui napisane, omnem securitatem ogłosić i obwieszczać mają. To jednak sobie warujemy i laudo praesenti ostrzegamy, aby IMć pp. deputaci subselium electum w żadne inne sprawy wchodzić nie ważyli się, tylko co dawnem prawem subsellio huic ad iudicandum jest naznaczono, profugorum jednak sub tempus mere i prawdziwie interregni sądzić pozwalamy.

5. A że zaś i cło nowe takie jest szkodliwe, daliśmy in senatus consilio teraz tak Reipublicae przez IMć pp. posłów naszych, przeto jako rzecz na długo et commodis Reipublicae et privatorum praeiudiciosa wnosimy i wywołujemy tak i szelężne, które nihil aliud tylko przysięgi... rozmnożyło in tanta calamitate krajów, ziemie naszej pożytku żadnego nie czyniąc, annihilujemy, tak jednak, aby IMć pp. egzaktorowie i onych sukkolektorowie provenientem do tego czasu sumę, sufficientem w sądzie kapturowym tak przez się, jako przez swoich sukkolektorów calculationem et iuramentum super fidelem exactionem summae do skarbu ziemi naszej inferant, i secundum iudicium subsellii, pro commodo ziemi naszej extradant. W którym sądzie wszystkie causae fisci suum mają mieć terminum i IMć pp. retentorowie wszelkich podatków ziemi naszej sprawić się będą powinni. Et contra renitentes et contumaces sąd też executionem formare będzie miał plenariam et integram potestatem.

6. Chorągwiom JWlMciów pp. wojewody kijowskiego, chorążego koronnego IMć p. poborca nasz siedmiorga podymnego, według assygnacyej IMć p. marszałka sejmiku deputackiego, wypłacić powinien będzie. A czego by tym chorągwiom dopłacić nie mógł, tedy temuż sądowi od nas postanowionemu dajemy facultatem, aby rachunki IMć p. poborcy excipiat i, jeżeli w niedopłaceniu defectus apparebit, inszą chorągwiom rzetelną obmyślił zapłatę. Chorągwi zaś

[1] Uniwersał wojewody z Podkamienia 23 grudnia 1673 Castr. Hal. 174 p. 1788 W aktach grodzkich trembowelskich jest tylko uniwersał denuncyacyjny prymasa. Castr. Tremb. 143 p. 337. Uniwersału wojewody nie wpisano. Ibid. 346, natomiast jest notatka o zawiązanej w Haliczu konfederacyi die nona (sic) Januarii 1674. Ibidem 346.

ś. p. naprzód IMć p. pisarza polnego koronnego, potem księcia IMci Ostrogskiego, też IMci p. wojewody poznańskiego additamentu, z ziemie naszej zaleconego, na stare zasługi sumę 20 zł. p. u IMci p. skarbnika sanockiego, administratora czopowego, naznaczamy i, aby IMć p. marszałek koła naszego teraźniejszy asygnacyą na tę sumę wydał, nomine publico to zlecamy IMci p. stolnikowi czerniechowskiemu, rotmistrzowi ziemie naszej, ponieważ co peracto calculo provenit niedopłacona suma i dekret sądu skarbowego jest na to ferowany, tedy tę sumę a retentoribus IMci do zapłacenia deklarujemy i termin istorum contra contumaces w teraźniejszym sądzie naznaczamy.

7. A że promy dla przeprawy wojsk własne IMć p. obywatelów naszych są pospuszczane, tedy liberum erit unicuique własne odebrać promy, a jeśliby kto temerario ausu rem propriam proprio domino bronić ważył się, takowy w tymże sądzie o to sprawić się będzie powinien.

8. Zachowując przy tem starodawne confoederationum prawa i zwyczaje, akta grodzkie w ziemi naszej zostające otworzyć, resignationes, inscriptiones przyjmować i wydawać pozwalamy. Także pro cadentia roków ziemskich similiter księgi ziemskie aby otworzone były, i secundum sua privilegia positio każdemu była manifesta, laudo praesenti deklarujemy.

9. Lubo suis incommodis satis pressa ziemia nasza, kiedy jednak naścia dawne i widoczne ziemi naszej przez nieprzyjacielskie prześcia, traktaty, zniesienie, niepodobne do poprawy obozy, potem tegoroczne prześcia wojsk obojga narodów niestosujące się zawsze in deterius większą ...... accedens nie miała miejsca i IMć p. komisarza naszego pluralitas votorum superavit manifestantem haec incommoda ziemi naszej, przeto et laudo praesenti IMć p. marszałka ..... naszego teraźniejszego obligujemy, aby praecavendo indemnitati dóbr królewskich w ziemi naszej zostających, manifestacyą nomine publico uczynił ea in parte, iż dobra w ziemi naszej zostające a i królewskie, secundum taripham komissyej i dystrybuty teraźniejszej lwowskiej imposita onera ferre nie mogąc, ani się trzeciemu subiciunt oneri, lubo wyraźna lex sonat, żeby szelężne, in regno postanowione na zapłatę ćwierci, a prima Novembris zaczynającej się, cedat.

10. Jednak wielkim meritis IMci p. Bogusława Potockiego annuendo assygnacyą na chorągiew IMci, z skarbu wydaną, przyjmujemy i sposób wypłacenia onej iudicio capturali na pierwszej kadencyi sądów zlecamy, to sobie ostrzegając, iż jako assygnacya w sobie obloquitur, ta suma quam et quantam do wypłacenia ex possibilitate tego proventu szelężnego iudicium decernet, in rationibus skarbu koronnego ma być przyjęta. Które to sancita nasze, zgodnie i jednostajnie postanowione, tueri et manutenere deklarujemy i IMci p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die secunda Jannuarii anno Domini 1674. Krzysztoph Skarbek podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 63—67.

193.

Halicz, 2 stycznia 1674.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm konwokacyjny.

1. Instrukcya urodzonym IMć pp. Walentemu Kalinowskiemu, cześnikowi halickiemu, Gabryelowi Zaklice, stolnikowi podolskiemu, obersterowi J. Kr. Mci, Wojciechowi Gołyńskiemu, cześnikowi czerniechowskiemu, Maciejowi Rybińskiemu, Samuelowi Kossakowskiemu, Toma-

szowi [Gajeckiemu] na sejm convocationis po ześciu z tego świata ś. p. J. Kr. Mci Michała Pana naszego, stosując się do wydanych przez JO. księcia IMci księdza biskupa kujawskiego i pomorskiego, nominata arcybiskupa gnieźnieńskiego denunciatorias, za uniwersałem JWIMci p. wojewody i generała ziem ruskich, przez nas obywatelów ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzonych, zgodnie i jednostajnie postanowiona i wydana.

2. Kożde wdzięcznego rozumu oko jawnie baczyć może, że wszystkie regnorum felicitates boska et sanctorum sprawuje clementia et nihil sub sole szczęśliwego versabili cursu niedopędzi terminu, kiedy przedwiecznej mądrości utorowanego nie pokaże gościńca ordinacya. Tym wszechmożnym Ojczyzna matka nasza wiekopomną sławą ukoronowana dziełem wszystkim etiam invidentibus nie ma .... swoje monstra ozdobę i jako zawsze de coeli regimine szczęśliwej sobie i w niepamięci niepodległości gromadziła victorias, tak i teraz na tak świątobliwej przeciwko wiary świętej chrześciańskiej nieprzyjaciołom Ottomanom podniesionej wojnie Ręipublicae huius natum z domowych diffidentiarum oswobodziwszy nawalności, otrzymane liberas boskiej... dobroczynności i cokolwiek suo orbato parente z każdego Bisurmanina otrzymała zwycięstwa niebieskiej przyznawać winno asystencyej; tejże w universi regiminis ad integritatem pokorną zalecamy suplikę i jako żałosna śmierć J. Kr. Mci p. n. m. rewolucyą słusznie ex animis et pectoribus kożdego civium wyciska żale, łatwo sądzić, gdy unde sperabatur auxilium, nadzieja inopinatum subtrahitur casum i sentiendo znaczne swoje uciśnienia nad funera et luctus śmierć J. Kr. Mci ponosi, a zatem vulnera et ictus w sobie samej czuje, tak cum tota Republica IMć pp. posłowie nasi pełne takowe zelum obtestabuntur serca et orbitate luctuosis tedy Rzptej prospicient sortibus.

3. Lubo zawsze wielkiego wodza JWIMci p. marszałka i hetmana w. koronnego non tantum Herculei nominis ale zawsze salutem ferentis Athlantis wielkie i żadnej niepamięci nigdy niepodległe in rem publicam merita i wszelkiego godne zawdzięczenia, jednak i ta immortalis gloria, które strenuus animus, dzielność, przezorność, et toti christianitati immitanda prudentia otrzymała victoriam wdzięcznej na sercach civium ojczyzny naszej rysować powinna trophea, i lubo immortalitatis praesenti et venturae posteritati remanebit wdzięcznych animuszów obligacyą, teraz jednak IMć pp. posłowie nasi serio instabunt, aby przez IMci p. marszałka izby poselskiej tante victoriae, który zdrowie i krew swoją nieraz litavit Ojczyźnie godne a Republica uczynili podziękowanie, et ut ulteriori ojczyźnie matkę swoję prosequatur amore, prosić będą.

4. Taż wdzięczność należeć ma JO. książęciu IMci p. wojewodzie bełzkiemu i hetmanowi polnemu koronnemu, jako socio victoris IMć pp. posłowie nasi socias triumphi procurabunt laureas.

5. JWIMci pp. hetmanom W. Księstwa Litewskiego wdzięczne nasze IMć pp. posłowie deferent prac i trudów IMciów pectora księciu IMci p. podkanclerzemu i hetmanowi polnemu W. Księstwa Litewskiego, niemniej za to podziękują, że ad consumationem prac wojennych osobą swoją i dzielnością non deferebat Rempublicam i glorioso exemplo zupełną odprawił kompanią.

6. JWIMć p. wojewoda kijowski jako ojczyźnie meretur, świat cały widzi, gdy nie tylko osobę swoją męstwem i dzielnością prawie gregarii militis zachowuje powinność, pro incolumitates ojczyzny zdrowie swoje niesie, ale z naruszeniem i uszczerbem fortun swoich znaczną na kożdą Rzptej usługę wyświadczyć, ludzi kwotę i na tę z nieprzyjacielem Krzyża św. impendit imprezę et veri pro fide et patria zelatoris światu całemu wielkie pomienionej pamięci godne specimina IMci pp. posłowie nasi wdzięcznych animuszów tej Rzptej procurabunt gratias i tak wielkich dzieł i odwag a respectu futuri, da Pan Bóg, regnantis procurabunt recompensam.

7. Wielkie w tej Rzptej zasługi multum attulerunt sobie gloriae JWIMć p. wojewody sieradzkiego[1], kiedy ad cumulos perennitatis męstwa swojego praemium probavit in praesentis wojny acie dzieła, które amor civium nagrodzić powinien et, ut futuri regnantis łaskawości recommendatur, IMć pp. posłowie nasi procurabunt.

8. Zasłużliwych in patriam przodków wielkiego et clarissime meritis domu, wielki i światu polskiemu pożytkujący następca WIMci p. chorąży koronny, uno sławy swojej non contentus orbe, wzięciem prima acie Podola i wylaniem za wiarę świętą i ojczyznę krwie swojej z ordynansu IMciów pp. wodzów swoich in solo hostico virtutis et prudentiae pokazuje gloriam, ojczyźnie pożytku sławę, bisurmańskim karkom insidet i zdrowie in antemurale poświęcił christianitatis, wdzięczności sobie apud Rempublicam quaerit facies, która aby ex aequo virtutis praetio IMci tribuatur IMciom, pp. posłom naszym pilnie zalecamy.

9. Wszyscy JWIMć pp. pułkownicy, urzędnicy i oficyalistowie wojsk koronnych i rycerzów, którzy in campo Martio pro patria desudarunt, ut sortiantur debitorum wdzięczności gratitudinem, IMć pp posłowie nasi procurabunt.

10. Sejm trzeci Wielkiemu Księstwu Litewskiemu dany debito Reipublicae favore, bo extraordinaria uchwała ratificationis powołać sobie tego nie mogła, secundum est, że conditio, dla której ten sejm[2] pozwolony, non adimpleta, in tempore nie wystawione posiłki, przez co wojna spóźnić się musiała cum tanto Reipublicae discrimine i za uwinieniem się wojska tegoż ulterior consumatio victoriae subtracta; przeto IMć pp. posłowie nasi starać się o to będą, żeby co ex orbita wypadło, w swoje reclametur ryzę et manifestabuntur, że hanc novam et Reipublicae praeiudiciosam pati nie będziem mogli formam.

11. Więc jako suprema lex salus patriae, która nie skądinąd in hac Reipublicae orbitate prospicit, tylko aby osierociały majestat Pana swego jako najprędzej był uzbrojony regimine, et passiones Ojczyzny naszej futuri regnantis uleczyć się mogły commodis, tanta belli molles, której jesteśmy impares opibus et copiis tegoż Pana wygasła elekcyą i u świata, sława nam zaś, omnium periculorum contiguis i prawie in faucibus nieprzyjacielowi zostającym, restituatur zdrowie et integritas, fide honore et conscientia IMciów pp. posłów naszych obtestamur, aby na początku konwokacyą in illo universali consiliorum theatro stanąwszy, rem publicam obstringant, żeby actus convocationis intra decursum niedziel dwóch nie plus ultra skończony był, na żadne prolongacye nie pozwalając i w żadne insze materias nie wdając się, tylko o czasie elekcyej i obronie Rzptej, onych iterum atque iterum miłością Boga, wiary świętej i Ojczyzny obowiązujemy.

12. A że nie dosyć na tem, aby nas tylko conatus curarum cieszył, IMciów pp. posłów naszych obligujemy, aby omni studio apud Rempublicam promoveant, żeby czas elekcyej, non servatis intersticiis, wcześnie przed wiosną złożony i odprawiony był, żeby z obranym Panem wcześnie Rzpta ab interitu windykować się mogła.

13. Siła na tem Rzptej należy, aby ab hac orbitate sua a futuro regnante jako najskuteczniejsze mogła mieć poratowanie, i takowego, któryby ex re et commodo Reipublicae był, obrała sobie pana, do czego, że najsposobniejsze media selectus concurrentium podać może, przeto IMć pp. posłowie nasi serio tego przestrzegać będą, aby żadne postronnych narodów konkurencyi nie byli exclusie et liceat unicuique wiary świętej i świebod naszych amatorów do osierociałego konkursować tronu, żeby, da Bóg, na przyszłej elekcyej, tego, któryby Rzptej najpotrzebniejszy i do ratunku w tak ciężkiem i żadnego sposobu niemającym Reipublicae razie, sposobniejszy być mógł, wolnemi głosami non derogando anterioribus confoederationibus obranego, na tronie osadzić mogliśmy.

[1] Feliks Potocki

[2] sejmik

14. Sensit sua iuris commoda Ojczyzna nasza, jako elekcye, przeciwko świątobliwym przodków naszych odprawione prawom, wiele przynosiły zamięszania, a stąd snadnie ad interitum descensus, na co teraz vel maxime reflektować się potrzeba, gdy z takowym nieprzyjacielem zaczęliśmy wojnę, który diffidentiis laborantia circumvenit et possedit regna, sąsiedzkie commode opanował prowincye, a na ostatek i nas tandem opressos sorte invasit, przeto IMć pp. posłowie nasi wszystkie pro libera voce et electione reassumendo konstytucye i konfederacye, przestrzegać i dojrzeć będą powinni, aby i następującej elekcyi było dostatecznie provisum, ut futuri regnantis electio, nemine contradicente, wolnemi głosami, zgodnie, spokojnie, uniformiter peragi debeatur, w czem fidem IMciów pp. posłów obstringimus.

15. Non vanus metus świątobliwych przodków naszych był, gdy cavebant a Piastis, bo stąd nietylko libertatis oppressiones ale et magestatis emanent iacturae familiae sangvinis, obrady Rzptej pessumdare mogła, et is est proximus ad absolutum gradus, a za tem ordinum collisiones consequuntur, przeto wcześnie Piastorum concurrentium zabiegając et sentiendo Reipublicae, quas passa poenas, IMcie pp. posłowie nasi serio instabunt, aby Reipublicae caveatur, żeby nikomu ex civibus ad regimen nikomu konkurować nie godziło się i takowy każdy, któryby audeat pro hoste patrie był deklarowany, w czem serio IMciów pp. posłów obligujemy.

16. Lubo [rege] vacante regimen transfertur do JWIMciów księży arcybiskupów gnieźnieńskich, uti primates regni, wszelkie jednak IMciów rządy z prawem się konformować powinny i to co lege publica descriptum, non nisi per legem detractari powinno; przeto lege publica naznaczone miejsce komissyi i uspokojenia wojska we Lwowie, której czas tylko non locum revolutio atrox fatorum vi IMci distulit et actus tamże już jest fundatus, przeto IMć pp. posłowie nasi eam legem omni studio et conatu tuebuntur i miejsca komissyej Warszawie pozwalać nie powinni tego, bo stąd nie tylko ogołocenie chorągwi i awokacya wojsk z granic państw Rzptej, a zatem periculum i zguba, subsequeretur, ale forma transformandarum legum szkodliwe przyniosłaby exemplum, czemu aby pp. posłowie nasi provideant, iterum serio IMciów obowiązujemy.

17. Gravaminosa aequalitatis być to muszą tela, gdy kancelarya księcia IMci nominata eum sobie pozwoliła terminum, którego iura maiestatis nie zażywały, admonens[1] senatorów, urzędników, przeto IMć pp. posłowie nasi deferent to księciu IMci nominatowi i aby kancellaryą swoję, ne his terminis utatur, admoneat, bratersko prosić będą. Więc, że spóźnione denunciatoriae consiliis struxerunt confusionem, uskarżą się IMć panowie posłowie nasi imieniem ziemi, iż nie wcześniej uniwersały i po czasie do ziemi naszej przyszły et, ne in futurum haec fiant scandala, praecavebunt.

18. Otwarcie mennic jest materyą integri Reipublicae status, do której, gdy superstite principe Rzpta accedere nie mogła, daleko więcej orbate indecorum być kładziemy nominato, aby tedy na otwarcie mennic żadnych IMć pp. posłowie nie pozwalali, pilnie zalecamy.

19. Akcyza, cło nowe, quas Reipublicae sprawiły iacturas privatis oppressiones tylko selectis fructibus widzieć może, że to tedy proximus gradus dispendii, gdy dawne pereunt commoda, nowe vetantur, communicationes suffocantur, evecti et invecti arcentur, a zatem Rzptej diminuuntur dochody, przeto IMć pp. posłowie nasi inibunt rationes, aby per totum regnum akcyza i cło zniesione było a praetia rerum, które taż evexit occasio ad iustum redukowane były ordinem. Szelężne hoc afflicto tempore żadnego nie uczyni pożytku, same tylko obrazą boską i juramenta straszne być muszą, przeto i ten nie praktykowany przed tem podatek tych zaś mizernych czasów nie podobny, aby był zniesiony, IMć pp. posłowie nasi procurabunt.

20. Jeżeli kiedy jako teraz, kiedy Respublica jest sui domina, interest wiedzieć sua commoda, przeto IMć pp. posłowie instabunt, aby IMć p. podskarbi koronny ex proventibus ordi-

[1] admonemus

nariis generaliter omnibus in facie Reipublicae sufficientem uczynił relationem i te rachunki IMć pp. posłowie na sejmiki relationis do województw i ziem swoich przynieść mają, z którychby Respublica o danie kwitu IMci p. podskarbiego informować się mogła; na teraźniejszej zaś konwokacyi na kwit IMć pp. posłowie IMci p. podskarbiemu nie pozwolą. IMć p. Krasiński zeszły, podskarbi koronny przeszły, ani IMć pp. sukcessorowie IMci non satisfecerunt Reipublicae według dekretu Trybunału radomskiego, przeto IMć pp. posłowie nasi praecavebunt, aby kwitu nie otrzymano na teraźniejszą konwokacyą, usque ad realem iuxta praenominatum decretum Reipublicae satisfactionem.

21. Dolendum przytem, że gasa tot regum et principum lacrimabili Rztej sorte in distributionem wojsku cudzoziemskiemu cessit, i już ostatnie nasze światu pokazaliśmy nuditatem, co snać extraordinarii actus zrobiła dyspenza i, lubo imparem reemptionis teraz widzimy Rempublicam, non deponimus jednak animum, że futuri regnantis felicitas mederi temu może, i gorąco IMciom pp. posłom naszym zalecamy, aby amore patriae et lege publica wszystkich IMciów, gazae eius participes, obstringatur, żeby te Reipublicae splendory do słusznego czasu zatrzymali i one przerabiać ani tracić nie chcieli, eadem lege realem IMciom respondendo reemptionem, jeśli kiedy, jako hoc afflicto Reipublicae statu, wielkich do obrony Rzptej adhibendum sposobów i cokolwiek extra Reipublicae być by mogło resuscitandum. Więc że łanowe piechoty in abusum weszły i siła gruntów do wyprawy należących, privilegiati osoby szlacheckie trzymają, przeto IMć pp. posłowie serio promovebunt, aby te łanowe piechoty ad antiquum numerum przywiedzione były. IMciów pp. pisarzów, którzy exinde na ś. p. królu IMci census exigebant, amore patriae obtestabunt, aby regestra fundorum do wyprawy piechoty należących podali, et omnia verificationis media promovebunt. Osoby zaś szlacheckie za przywilejami łany, do wyprawy należące trzymające, expeditionem facere tenebuntur sub privatione bonorum eorundem czemu, aby lege publica sit provisum upraszamy.

22. Sławna i przykładna zawsze postronnym narodom pietas Rztej naszej in dominos eum ku dobrotliwemu majestatowi króla IMci promovet amorem, IMć pp. posłowie nasi cum tota Republica inibunt rationes, żeby królowi IMci, która ad suas reformationes przyjść nie może prowizya obmyślona była, hoc jednak praecauto, aby, cokolwiek inscia Republica senatus consilium pozwoliło, abrogaretur et ne in futurum senatus in dispensationem inscia Republica nie wchodził, lege publica caveatur.

23. Sposób konserwacyi wojsk, w służbie Rzptej zostających, IMć pp. posłowie nasi cum tota Republica inibunt, deferent jednak ziemie naszej zniszczenia i częścią przez nieprzyjaciela krzyża świętego, jako też obóz i ustawiczne przechody wojsk obojga narodów nieustające, belli w ziemi naszej exponent incommoda, dlaczego do żadnych nie obowiązujemy się podatków et protestamur, że nie tylko podatkować ale supervivere już nas opuściły sposoby.

24. A że takowe zniesienia krajów i ziemie naszej niemniej przez obojga narodów wojska ponosimy, które in solo hostico ad aciem zwinąwszy się in patriam wszedłszy na granicach podnieśli chorągwie prześciem ex ...... sua rabie znieśli prowincyą Rzptej, zgubili podatki et viribus destitutos miserabili proiecerunt sorti, jako tedy ex aequo praemia bonis et poenae malis należą, tak IMć pp. posłowie nasi szukać będą sposobu, jakoby eiusmodi patratores pro demeritis suis ludzie obojga narodów iustos summere mogli poenas.

25. A że wszystka ziemia nasza sine exceptione jest zrujnowana, a prawie penitus zniesiona, i dobra królewskie i Rzptej już upadły, że i kwarta dominui musi et onera hybernorum ferre nie mogą, tedy IMć pp. posłowie nasi procurabunt, żeby do dóbr królewskich ziemi naszej nowa naznaczona była lustracya, secundum quam pro possibilitate Reipublicae należące mogłyby się wypłacić onera.

26. Jest w tem wielka Rzptej krzywda, że tak wiele chorągwi i regimentów okazyi wojennej omieszkało, przeto IMć pp. posłowie nasi instabunt, aby te regimenty Reipublicae doniesione były et secundum beneplacitum Reipublicae ex aequo et iusto sądzone.

27. A iż ludzi cudzoziemskim sposobem służących, conservatio nie tylko serca przeraża, ale et de coelo za sobą ciągnie vindictam, gdy więcej fames quam bellum onych enecavit dla samego IMciów pp. oficerów nieporządku, przeto Respublica postanowi omni meliori modo wojsk cudzoziemskich conservationem, aby każdy z IMciów pp. officerów na ludzi swoich prowianty do obozów prowadził i nie pieniężnymi ale victualibus lenunkami ludzi swoich trzymał, czemu, ut sit quam optime prospectum, IMciom pp. hetmanom eam zalecić expedit animadversionem, do czego IMć pp. posłowie suam addent operam.

28. Lubo lege publica est prospectum, aby chorągwiom zatrzymane stipendia województwa i ziemie sub privatione activitatis IMciów pp. posłów dopłaciły, że jednak województwo sieradzkie i znacznie regimentom zatrzymało zasługi, bratersko IMć pp. posłowie nasi z tem województwem expostulabunt, aby iusticiae et legi satisfaciant i jeśli tego potrzebną rzecz obaczą, iniuriatis ut assistant IMciów obowiązujemy.

29. Jest to legibus provisum et usu edoctum, że kiedykolwiek obozami dobra dziedziczne są zrujnowane, per respectum Reipublicae stawać zwykła rekompensatia, że tedy w ziemi naszej wsi Petlikowce i Biławińce IMciów pp. Aleksandra Kurdwanowskiego podstolego halickiego i Wojciecha Gołyńskiego cześnika czerniechowskiego przez wojska obojga narodów są zniesione, one Reipublicae pilno zalecone, (sic) et ut afflictae IMciów pp. braci naszych medatur sorti, IMciom pp. posłom naszym zalecamy.

30. W tenże respekt apud Rempublicam włości prawie wszystkie JWIMci p. wojewody bracławskiego zalecamy, który wielkie poniósł szkody i dóbr swoich zniszczenie i ażeby powinną mógł sortiri rekompenzę, gorącą naszą wnosimy instancyą i IMciom pp. posłom zalecamy.

31. Że ex sorte belli dobra województwa podolskiego cesserunt in consistentias wojsku oblocationam Kamieńca trzymającemu i dobra ziemskie stacyom niepodległe cesserunt militis onera, żeby tedy iniuriis et praeiudiciis dobrom ziemiańskim illatis o poczynione szkody media salutis incuterentur IMciom pp. posłom rekomendujemy.

32. Nihil sanctius, jako unicuique reddere quod suum est, przeto IMć pp. posłowie nasi za domem IMciów pp. Zamojskich gorąco instabunt, aby dobra ordinationis lege et testamento ś. p. J. Kr. Mci świeżo zmarłego, IMciom resignata byli.

33. Znacznie iura maiestatis obpresserunt IMć p. wojewodę sieradzkiego magnum in Republica civem, kiedy dobra J. Kr. Mci, Zajączki, iure debito et legitima onemu należące, solo respectu maiestatis de possessione IMci odpadli; przeto aby te dobra debito restituantur possessori, IMć pp. posłowie instabunt.

34. Nagroda za szkody podhajeckie IMci p. wojewodzie sieradzkiemu, że jeszcze nie doszła, aby lege satisfiat in rem IMci datae, IMciom pp. posłom zalecamy.

35. Jest to non postrema regnorum gloria, gdy leges executionibus ratificantur, stąd że IMci p. chorążemu koronnemu w nagrodzie ukontentowania a Republica non satisfactum, curam sancitae legis dexteritati IMciów pp. posłów oddajemy.

36. IMciom pp. Sołtykom ex debito contractu Respublica satisfacere tenetur, że tedy według postanowionego prawa IMć p. podskarbi tego długu nie wypłacił, serio IMć pp. posłowie nasi instabunt, aby z pewnych prowentów IMć p. podskarbi tę sumę wypłacił.

37. Cardinalia w tem sentiunt dolorem iura, które neminem captivare permittunt nisi iure victum. Gdy IMć p. generał podolski nondum convictus atque privatus activitate, lubo tedy sama obicientis confessio, że falsum locutus sufragari powinna onemu, jednak conscia

mens recti IMci tempore suo Reipublicae dare non formidabit rationes, jednak aby ad activitatem, qua incompetenter jest privatus, redire mógł, IMć pp. posłowie nasi procurabunt.

38. A że conniventia malis est dispensatio ad peccata, przeto IMć pp. posłowie z IMciem p. instygatorem koronnym przez IMć p. marszałka izby swojej expostulabunt, aby pro officio suo cum perduellionibus agat, tak tych, którzy są notati crimine o poddanie Kamieńca, jako którzy circa partes hostis morabantur, poganinowi poddaństwo dali, z wojskami jego chodzili, deditiones zamków suadebant, prowianty na Turków wybierali, wojska tureckie prowadzili i, post pacta przez IMciów pp. komisarzów uczynione, przy Turczynie zostali i tam mieszkali, adeitet ad intentandam onym actionem omni studio et zelo in patriam promoveat.

39. Słuszną i jawną domu IMciów pp. Daniłowiczów Rzptej rekomendujemy, prezencyą i aby dług od ś. p. króla IMci Kazimierza IMciom należący i już iuribus suis ewinkowany od IMciów pp. egzekutorów testamentu de bonis morte derelictis króla IMci był zapłacony, i to desiderium nasze IMć pp. posłowie promoveant, bratersko IMciom zalecamy.

40. Ordynacya Ostrowska post extinctum ultimum ordinationis haeredem iure sua ad Rempublicam deveniat i electio kawalera Reipublicae należy, że jednak orbata principe suo approbationem electi statuere nie może, ziemia nasza sobie electionem kawalera do sejmiku ante coronationem futuri regnantis conservare et eam electionem IMć pp. posłowie praecavebunt.

41. IMć p. Aswerus obersztleytnant ojczyźnie wyświadczył usługę, czego dowód, że i zdrowia swego odniósł szwanki, słusznie mu tedy Reipublicae respektowi IMć pp. posłowie nasi zalecą approbacyą laudi nostri, o co IMć pp. posłowie starać się mają. Które to nasze sancita zgodnie jednostajnie postanowiwszy dexteritati IMciów pp. posłów naszych zalecamy i IMć p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem die secunda Jannuarii. Krzysztof Skarbek, podsędek ziemi i marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 52—63.

194.

Halicz, 29 marca 1674.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemie halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatu rycerstwo, zjechawszy do Halicza na sejmik miejsce zwyczajne vigesima nona Martii confoederatione generali Varsaviensi naznaczone, które laudum unanimi consensu namawiamy i postanawiamy.

2. Naprzód upatrując securitatem ziemie naszej, którzy expositi zostajemy primi wszelakim niebezpieczeństwom, których całą zimę jesteśmy participes, i tak wiele wsi spustoszonych i zabranych przez codzień grasującego nieprzyjaciela przy granicy zaraz, że dalej persequitur, jesteśmy in spe et metu, dlatego konserwujemy sobie sejmik zaraz we dwie niedzieli po skończonej, da Bóg, elekcyej, lub też uchowaj Boże po rozerwaniu jej. Który ma być złożony przez IMci p. kasztelana halickiego, na którym sposoby obrony krajów naszych wynaleść będziemy się starać in omnem eventum[1] pospolite ruszenie more antiquo ustanowić w ziemi naszej i wszelaki porządek intra et extra obmyśleć zachowujemy sobie na tymże sejmiku.

[1] electum

3. A lubośmy nie pozwalali na żadne podatki i one w instrukcyi exkludowali propter egestatem et sterilitatem urodzajów, z czego maxime nastąpili anno hoc causae, a bardziej ob depauperationem naszych poddanych przez wojsko[1], które z Wołoch wyszło, dla czego się i poddani rozeszli w Ukrainę, którzy auxerunt potentiam hostium non contemnendo numero, przecie jednak, niechcąc destituere Rempublicam, prywatnie pozwalamy na to subsidium charitativum ab omni statu incolatus w ziemi naszej, i na Żydy i na kupce też onus wkładamy, excypując tytuły urzędów ziemskich i sumy bonorum regalium et pecuniarias summas obligatorias in censu existentes et arendatorias, które powinno się wybierać salvis abiuratis a prima die Maii z atestacyami panów samych, których fide et honore obligamus, aby się na prawdziwe podpisywali regestra, a po staremu przysięgać mają poddani super fidelem exactionem, popi i poddani super iustam[2] extraditionem w kancellaryi kapturowej przysięgać mają, od przysięgi po groszy sześci.

4. Drugie subsidium a prima Octobris ma się poczynać wybierać z tą deklaracyą; kto go jeno może wydać, od tych co z głodu puchną i umierają, trudno wydawać co będzie należało. Panom dziedzicom, zastawnikom, arendarzom na dyskrecyi i sumieniu do czego użyliśmy IMć p. Rzeszowskiego[3], mając jego fidem probatam et non suspectum praevio iuramento od kwitu po dwa grosze za prace i koszty od złotego każdego pozwalamy.

5. Od dawnego czasu wyglądamy taediose koekwacyi in Rempublicam w wydawaniu podatków i likwidacyi wypłaconych zasług, ucisku przez skarb i winnych jeszcze, co bardzo praemit Rempublicam także i expensa różne wojenne erogowane, które supra modum nachodzą się w skarbie, na co trybunały uchwalone są w Radomiu na dwie racie czasów. Na który trybunał pierwszy uprosiliśmy IMć p. Jarosza Kuropatnickiego, podstolego podolskiego, virum do tego aktu sposobnego, aby tam serio animadverset omnes defectus, proventus et expensas w skarbie i nam to znowu liquidet na zgromadzeniu naszem; na drugi zaś trybunał IMć p. Dąbrowskiego, w czem honore et fide obligujemy IMciów, aby sine respektu omnis personae intenti byli na tamtych sądach, salvo salario trecentorum fl. p. na drogę Trybunału radomskiego, które ziemie i powinną obmyśleć mają iuxta mentem konwokacyej przeszłej warszawskiej.

6. A ponieważ IMć p. Rzeszowski, egzaktor szelężnego, podatku dał zł. 1.000 IMci p. Krzysztofowi Skarbkowi podsędkowi ziemie halickiej, jako komisarzowi na komisyą lwowską, a potem lubelską, które pieniądze miał był dać na pewną chorągiew, tedy naznaczamy supplendo ten 1.000 zł. u IMci p Stefana Kurdwanowskiego, podstolego kijowskiego, poborcy ziemie halickiej, który oddawać powinien będzie do rąk IMci p. Rzeszowskiego z tego podymnego, które w ostatniej racie wybierał sub poenis legibus regni discriptis. Które to laudum zgodnie namówiwszy i postanowiwszy, one trzymać gotowiśmy i do akt grodzkich halickich lubo kapturowych IMć p. marszałkowi koła naszego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, dnia dwudziestego dziewiątego marca roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego czwartego. Jan Kurdwanowski, sędzia ziemi halickiej marszałek sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 143 p. 653—656. Terr. Hal. Rel. 92 p. 1056—1058. Castr. Tremb. 143 p. 653—656.

[1] Obacz deklaracyę sejmikową pod Nr. następującym.

[2] istam H.

[3] Uniwersał jego z daty w Haliczu 20 kwietnia w Castr. Tremb. 143 p. 618—619.

195.

Halicz, 29 marca 1674.

Deklaracya sejmiku halickiego w sprawie podatków.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy z województwa ruskiego ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego ziemianie i obywatele na sejmik halicki ante electionis pod czas teraźniejszy infelicissimi interregni zgromadzeni, protestujemy i manifestujemy się, że będąc od nieprzyjaciela koronnego prawie funditus zniesieni, przez obozy i powracające wojska z Wołoch obojga narodów zrujnowani przechodami wojsk obojga zaciągów, a na ostatek w dobrach dziedzicznych przeciwko prawom wyraźnym i swobodom szlacheckim oppressi, nie tylko konsystencyami, ale też tychże dóbr nullo discrimine, etiam własnych domów szlacheckich, nie tylko zniszczonych poddanych, chlebów zimowych, z tychże dóbr dziedzicznych braniem, różnych kryminałów popełnieniem, jako protestacye et comprobationes iuratoriae są i będą dowodem, nie tylko jako penitus przez te ciężary exhausti, tak, że i ubodzy ludzie i bydła dla zabrania chleba i paszy odchodzą i agricultura ustawać będzie musiała, podatków, z sejmu na ziemię i powiaty uchwalonych, przyjąć i wydać ob praemissa nie możemy i nie wydamy.

2. Ale jeżeliby wojska, jako nas wieści i pogróżki żołnierskie straszą, amnistiej tych excessów na przyszłym sejmie upomniały się, na one nie pozwalamy, przeciwko onej ex nunc coram actis contradykujemy, i aby pp. posłowie nasi i facie Reipublicae kontradykowali fide et honore IMciów obligujemy, a nawet że in futurum na żadne podatki nie pozwalamy, póki ius cardinale wolności szlacheckich dóbr teraz vim passurum in orbitam nie będzie wprawione i tak kryminały jako privatorum iniuriae nie będą de toto nagrodzone, deklarujemy. Datum et declaratum w kościele farskim halickim dnia 29 Martii anno Domini millessimo sexcentesimo septuagessimo quarto. Silnicki Gabryel z Silnice, Stefan Złoczewski, Dominik Potocki, Mikołaj Daniłowicz, Jan Kurdwanowski sędzia ziemie halickiej marszałek sejmikowy suo et plurrimorum nomine, Irzy z Mrozowic Mrozowicki pisarz ziemski halicki, sędzia kapturowy, sekretarz J. Kr. Mci, Jan Stanisław Jastrzębski wojski halicki, sędzia kapturowy suo et fratrum absentium, Hieronim Kuropatnicki, Marcin Kurdwanowski, Jan Ignacy Dąbrowski, Jan Owadowski, Walenty Kalinowski, cześnik ziemie halickiej, Kazimierz Mikołaj Łabenski, Szymon Żurawski, Jan Strzemeski, Piotr Stanisław Kuropatwa, Stanisław Gruszecki, Jakub Kakowski, Jan Franciszek Gruszecki, Mikołaj Przyłuski, Grzegorz Pilawski, Tomasz Gajecki, Andrzej Żebrowski, Aleksander Bydłowski, Jan Bawarski, Marcin Sowiński, Marcin Kurowski, M. z Roksicz Ruszkowski imieniem IMci p. generała podolskiego podpisuję się. Krzysztof Dunin Rajecki, Kazimierz Trembiński, Wojciech Skoławski, Stanisław Warecki, Paweł Gurski, Jan Romiszowski, Jan Szumlański, Andrzej Trzaska, Mikołaj Kucharski, Michał Szumlański, Jan Kucharski, Adam Porczyński, Konstanty Wyszyński, Felicyan Ostrowski, Bazyli Hołyński, Józej Czarniawski, Stefan Hołyński, Zbigniew Chomentowski, Wojciech Gruszecki Stanisław Kurdwanowski, Jan Zamojski, Andrzej Żurakowski, Wojciech Szablicki imieniem IMci p. Bonawentury Bełzeckiego, stolnik ziemie halickiej podpisuję się.

Ter. Hal. Rel. 92 p. 1002—1003.

196.

Halicz, 29 marca 1674.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm elekcyjny.

1. Instrukcya na elekcyą wolną warszawską, pro die vigesima Aprilis w roku teraźniejszym 1674 złożoną, od ziemie halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatów, do Halicza na sejmik pro die 29 Martii anni praesentis zgromadzonych obranym posłom zgodnymi głosami WlMć p. Stefanowi Złoczowskiemu chorążemu halickiemu, Janowi Kurdwanowskiemu sędziemu, Aleksandrowi Michałowi Kurdwanowskiemu, podstolemu halickiemu, Dominikowi Potockiemu, chmielnickiemu, Mikołajowi Daniłowiczowi na Zurowie boreckiemu starostom, Janowi Jastrzębskiemu wojskiemu, Walentemu Kalinowskiemu cześnikowi, Jerzemu Mrozowickiemu pisarzowi, Felicyanowi Ostrowskiemu skarbnikowi sanockiemu, podstarościemu trembowelskiemu grodzkiemu, urzędnikom ziemie halickiej, Piotrowi z Łańcuchowa Kuropatwie, Jaroszowi Kuropatnickiemu, podstolemu podolskiemu, Szymonowi Tuszowskiemu, łowczemu bracławskiemu, Janowi Gruszeckiemu, stolnikowi czerniechowskiemu, Jędrzejowi Zebrowskiemu, podstarościemu żydaczowskiemu sądowemu, Janowi Dąbrowskiemu, Stanisławowi Tyszkowskiemu, Janowi Strzemeskiemu, rotmistrzowi J. Kr. Mci, Franciszkowi Rzeszowskiemu, Konstantemu Wyszyńskiemu, Janowi Owadowskiemu, Janowi Gruszeckiemu, Janowi Remiszowskiemu, Józefowi Czarnowskiemu, Tomaszowi Gajeckiemu, i inszych IMciów ab ista activitate ziemie naszej, którzy tam będą na elekcyej, nie exkludując, podana.

2. Elekcya. Edocti zostajemy electione ś. p. króla IMci Michała, który lubo urodzeniem i prosapią wszystkim par erat postronnym monarchom, ex ducali idąc genere, szczęśliwie divina immo prodigiosa obrany był providentia, za którego panowania szczęśliwego i pożądanego barzośmy wyglądali pokoju, ale że go śmiertelności zawistna z majestatu zwaliła fortuny sors, dlaczego nasza ziema halicka bonum upatrując Reipublicae, aby futuri regnantis sam chciał piastować i błogosławić Bóg Wszechmogący, succedaneos ab hinc nie dajemy hanc potestatem pp. posłom naszym pozwalać na Piasta regnicolam, którego cale sobie nie życzymy, ani na niego nie pozwalamy, co i na potem aby nie było, protestamur. W czem fide honore et patriae amore pp. posłów i bracią naszę na elekcyą jadących obowiązujemy, upatrując to że sapiens princeps, maturi consilii, est stabilimentum populi, któryby non pro semel sed pro semper maiestate mitibus operibus et prudentia panował i prospera bowiem omnes sibi vindicamus adversa uni imputantur.

3. Pacta conventa i elekcya, która jest origo et mater wolności naszych, której maiores nostri sangvine et dexteritate jako oculi pupillam przestrzegali i do tych czas concordia et armis otrzymali, aby jako najostrożniej opisana et indignitatibus officiorum regni była zachowana, sedulo prospicere et omni cura starać się o to będą pp. posłowie nasi, a my konferencyą na konwokacyej namówioną tam in toto quam in parte z Rzpltą otrzymać gotowiśmy, co fide honore et conscientia cavemus, i sama elekcya żeby nie bawiła nad niedziel trzy, propter pericula imminentia, cavemus.

4. Securitas. A ponieważ maxima Reipublicae indiget et praesens securitate, a mianowicie nasze kraje passivi będąc tureckiej tatarskiej wojny ad intentum nachyleni zostajemy, et excidium post tot hostium mala, uti miseriarum finem, wyglądamy, IMcie zaś województwa górne condolentes nostri tylko spectatores otioses zostają[1], zlecamy to IMciom pp. posłom naszym

[1] zostaje

aby cum tota Republica sedulo traktowali, jakobyśmy cum tota Republica arma armis opponendo od następujących niebespieczeństw securi zostawać mogli.

5. Desiderium. Królowej IMci paniej n. m. są nam przez listy proponowane desideria, w czem przeszłej kofederacyej non derogando posłom naszym, aby z całą w tem zgodzili się Rzptą, jakoby z ukontentowaniem bez szkody Ojczyzny affectum sortiri mogly, zalecamy.

6. Crimen lesae maiestatis. Starszeństwo jest telum(?) sąd pro crimine maiestatis laesae in Republica, który antiquo more aby był odprawowany non pro libitu principis, retrusa de hoc in pactis conventis novella, lege cavebunt lege pp. posłowie nasi.

7. Senatus consulta, że vel maxime opprimunt Rempublicam, z których rad prywatnych różne proveniunt[1] koronne inconvenientia i na nas wkładają ciężary, aby te zawsze IMć pp. senatorowie[2] residentes podpisowali i z nich oddawali publicam rationem, co toti competit Reipublicae in magnis consulere negotiis, i żeby na potem privato per selectas personas in privatos arbitros nie bywały consilia et sessiones na sejmach, serio umówią się o to pp. posłowie.

8. Artylerya. Upatrując ingentes sumptus, które są od tak dawnego czasu na municyą i artylleryą koronną erogowane, na co i starostwo jest podane z intratą, pp. posłom naszym fide et honore obligando; do tego serio proponant Reipublicae, aby generał artyleryi strictam reddat rationem in facie Rzptej percept et expens w skarbie, coram iuratis deputatis i tam tę kalkulacyą iuramento comprobet corporali i na potem od sejmu do sejmu nowi administratores artyleryi żeby bywali, procurabunt.

9. Sukcessorów IMci p. Krasińskiego rachunki. I to nam w wielkim podziwieniu zostaje, że, nescitur quo favore et respectu, IMć ś. p. p. Krasińskiego podskarbiego koronnego sukcessores do tych czas rachunku z skarbu i prowentów Rzptej administracyej nie czynili, ani kwitu otrzymali vilicationis suae, aby in facie Rzptej coram iuratis deputatis uczynił sukcessor IMciom kalkulacyą i onę corporali comprobet iuramento, aby IMci kwit nie dany był et omni careat activitate na sejmie et publico loco, donec ex calculo restantem summam solvat ad minimum quadrantem.

10. Menica. Upatrując to, jak wielkie są Rzptej incommoda przez złą wprowadzoną in regnum monetę, która in mentem et consensum Rzptej jest wprowadzona i zagęszczona, totam Rempublicam depauperavit, caritatem et taxam super valorem towarów różnych wprowadziła, tak bardzo, iż kupcy propria licentia et ausu, co chcą, to biorą, ditantur, a dobrą monetę extra fines regni wywożą, zlecamy to pp. posłom naszym, aby z całą Rzptą ineant modum zgubienia tej monety i zamknione mennice były a dobre pieniądze robione, sine tamen iniuria et preiudicio privatorum, i komisarze do taksy kupieckich towarów i inszych rzeczy żeby naznaczeni byli i z tego stołecznych województwa ruskiego miastach, sejmu upomnią się tego pp. posłowie nasi.

11. Hiberna. Nie mniejsze w tem ponosi Rzpta praeiudicium w podziele dóbr Rzptej hiberny, kiedy in privatas tego odchodzi siła largitiones i na kuchenne różnych osób wydawane bywało i uwolnione od płacenia hiberny dobra, wojsku zaś ujma chleba przez to co dziedzicznym dostaje się dobrom, aby komisarze quotannis Rzpta ad hunc naznaczała actum, co praevio iuramento mają expedire przy powadze IMci p. hetmana koronnego.

12. Piechota łanowa, która jest praestantissimum et certum Reipublicae praesidium i bardzo do naprawowania przepraw i armat potrzebna, bez kosztu i płace Rzptej, że ad paucum teraz redacta numerum, którą pp. dzierżawcy dóbr królewskich przywłaszczają i grunty tych piechot przyłączają sobie do intrat, serio zlecamy pp. posłom naszym, aby ta piechota

[1] praemunt
[2] posłowie

ad antiquum przywiedziona była numerum. Rotmistrze mają być osiedli i pieniądze od tych łanników na stawienie piechot wybierać nie powinni sub poena capitis, tractabunt sedulo pp. posłowie nasi cum tota Republica, aby te piechoty prima vere[1] w polu stawali.

13. Pospolite ruszenie. Na pospolite ruszenie, które jest vetustissimum Reipublicae subsidium pozwalamy, jeśliby externa następowały pericula abo domowe violentae potentiae, które w ręce IMci księdzu prymasowi jako primati regni dajemy i IMć p. marszałkowi jako w. hetmanowi koronnemu, a mianowicie, strzeż Boże, zawichrzenia albo rozerwania elekcyej, aby wojewodowie, kasztelani, podkomorzowie et obstante negligentia IMciów, urzędnicy ziemscy, ex ordine następujący, concitare populum habeant demandatam auctoritatem tego w każdem województwie i ziemi.

14. Lustracye. Tak bardzo dóbr Rzptej od pp. dzierżawców praedominavit avaritia, którzy wolą prywatne swoje nutrire interesa, aniżeli tueri solum patriae ex principis gratia gratis data, przez co kwarta, łanowa piechota bardzo skurczona, aby lustratorowie w każdem województwie, którzy świadomie intrat, wszystkich prowentów szlachta osiadła w każdym powiecie swoim i ziemi praevio iuramento lustrowali i prawdziwie regestra podawali tych lustracyi, nie do skarbu, ale in facie Reipublicae, i co przez te lata utajoną z intrat pokazali zamków pogranicznych ruinę i koszty produkowali, te zas dobra, które zostają in hostico, wolne od płacenia kwarty zostawać mają, o co vel maxime providebunt pp. posłowie.

15. Expostulatio z IMcią p. hetmanem koronnym: zlecamy to pp. posłom naszym, aby JWIMć p. hetmanowi koronnemu braterski nasz oddali pokłon, pro cura et solicitudine podziękowali; upraszać wielce, ażeby IMć n. m. p. chciał te nasze szkody et convulsionem libertatum przez wojska z Wołoch powrócone in sinum przyjąć paternum, samego IMci bierzemy pro teste et ultore ruiny krajów naszych i żeby securitatem krajom naszym ruskim ante ver wcześnie obmyśleć raczył cum paratis stipendiis i prowiantem, i przygotowanemu na naszą ziemię nieprzyjacielowi, in ruinam nas nie oddawał, i na potem żeby tego nie było authoritati to IMci zlecamy et a Republica cautum lege zostawało, a komissya na poczynione szkody przez wojsko litewskie naznaczona była.

16. Amnistia; wojsko. Wiadome są całej Rzptej calamitates, które od różnego przez lat trzydzieście nieprzyjaciela ponosimy, a teraz funditus turecką, tatarską wojną zostajemy zniszczeni. Bardziej to nas praemit, kiedy inaudita wojska naszego wprowadzona jest privato ausu licencya, z Wołoch powróciwszy sine scitu JWIMci p. hetmana koronnego w dobrach dziedzicznych i królewskich nad wydane hiberny rozdane są hiberny i stanowiska, co raz[2] ad praesens reiterując i odmieniając sobie po inszych dobrach i wsiach konsystencye i chleby, co jest z wielkim ciężarem poddanych i szlachty obywatelów, szkodą et convulsione libertatum młyny i wsi najeżdżają, o co gravi in querela publica voce uskarżą się pp. posłowie nasi in facie Rzptej, aby takowi legem et aequalitatem opprimendo in iusto sint a Republica iudicio a ziemie halickiej obmyślona była nagroda, o co aby się authores tego sprawili, serio instabunt pp. posłowie nasi na żadną amnistyą nie pozwalając i do elekcyej ani żadnych exorbitancyi nie przystąpią, aż pro praesenti excessu sprawią się authores tego.

17. Podatki. A lubo są przy ustawicznych ciężarach naszych na konwokacyej uchwalone kontrybucye, którym my sufficere nie możemy przez ustawiczne przechodzenie wojsk nieprzyjacielskich i koronnych i W. Księstwa Litewskiego, które iteratis vicibus przechodząc i powracając bawią się na przewozach a najbardziej teraźniejsze wojsko nasze z Wołoch funditus depauperavit szlachtę i poddanych cale rozegnali, maximam caritatem annone induxerunt et causarunt, przez co Ukrainę ludźmi auxerunt, co dziennego nam nieprzyjaciela za sobą wpro-

[1] vero
[2] zaraz

wadzali, który in dies grassatur et depopulatur terram, a nie tylko nasze ziemie ale i na różnych miejscach chorągwie poznosili, dla czego na żadne podatki pozwolić nie możemy i pp. posłowi nasi nie pozwolą.

18. Piechota cudzoziemska. Bardzo jawnie na tem Rzpta zawodzi się i ponosi oszukanie, kiedy spuściwszy się na całe regimenty na papierze wielką w nich szczupłość i niedostatek uznawa w polu, kiedy to mimo dwanaście set ludzi ledwo po czterysta w reimentach zostaje a i tych połowica na warty pokojowe częścią karetami jeżdżą, do obozu zaś co gorszych, nagich, głodnych ostatek przywodzą i tym po groszy piętnaście i mniej w obozie i stanowiskach dają na tydzień. Przeto referent pp. posłowie nasi tantam nuditatem et defraudationem ukażą, ab hinc, aby pp. officerowie osiedli byli praevio iuramento jako w każdej ćwierci mieli spełna kompanią i ad privatos usus ich nie wypuszczali z reimentów, ubitych zaś żołnierzów żeby się zasługi do skarbu wracali i do każdego sta żołnierzów cudzoziemskim trybem kożdy kapitan osobny był i z prowiantem do obozu wchodził sub poena capitis, praecavebunt lege pp. posłowie nasi.

19. Ordynacya Zamojska. Żałośne przychodzą nieśmiertelnej pamięci wielkiego Zamojskiego ex lumbis heroici sagvinis idących sukcessorów supliki, świątobliwej oczekując ordynacyej, przez sejm decyzyej, która sprawa, że in deliberatione zostawała do sądów sejmowych w recesie a teraz non avizatis nec adcitatis successoribus na konwokacyej stanęła komissya, co, że przeciwko prawu stało się et in nullo termino, bo konwokacya non censetur za[1] sejm tylko securitatis publicae obmyślenie et electionis ordinatio, nie mogło tam być sądzono, dla tego, aby IMć pp. komisarze do sejmu coronationis ordynaryjnego supersedowali, od tego aktu a do sejmu futuri regnantis odłożona była, habito respectu legittimorum successorum et naturalium, którym podobniejsza cieszyć się z pracy krwią nabytych dóbr antecessorów swoich, aniżeli na cudze sine sudore obracać się mają pożytki.

20. Ordynacya Ostrowska. Ordynacya książęcia Ostrowskiego, wojewody krakowskiego ś. p., że ad praesens ad disiudicationem post fata et decessum księcia Ostrowskiego, potomka ex lumbis paternae descendentis familiae przychodzi, która, że nie wzięła effectum interveniente decessu principis, dlaczego podług tejże ordynacyej in subsidium Rzptej nieprzychodzą ordynacye, zlecamy to IMciom pp. posłom naszym curae, aby jako najprędzej in cognitionem przywiedzona była od Rzptej, chcąc litibus concurrentium imponere finem i forteca Dubieńska żeby od oblężenia ludu książęcia IMci wojewody bełzkiego, hetmana polnego koronnego zwolniona została, instabunt pp. posłowie, o to non derogando inribus ordinations, a teraz ad decisionem aby in dispositione książęcia IMci Radziwiłła, podkanclerzego koronnego, ad disiudicationem zostawała.

21. Desiderium książęcia IMci wojewody bełzkiego. Opowiedział w tejże materyej książe IMć wojewoda bełzki na sejmiku naszym, aby taż ordynacya książąt IMciów Ostrowskich jako najprędzej w całej Rzptej in disiudicatum przyszła, który mając unicam successtricem małżonkę swoją książąt IMciów Ostrowskich, nie może do tego czasu gaudere hoc titulo ordynacyej, także dispositio et cura, aby ad disiudicationem należała tych dóbr książęcia IMci, jako potiori iuri, quidquam non derogando ordinatorum iuribus.

22. Dług pp. Daniłowiczów. Słuszno i prawno IMciów pp. Daniłowiczów do Rzptej recomendamus pretensye, aby dług od ś. p. króla IMci Kazimierza IMciom należący tot iuribus ewinkowany przez IMciów pp. egzekutorów testamentu króla IMci był ex penis króla IMci derelictis, o co serio instabunt pp. posłowie nasi.

[1] na

[2] Dymitr ks. Wiśniowiecki

23. Władyctwo lwowskie ad tantam infelicitatem in hoc calamitoso statu przyszła ojczyzna nasza, iż każde beneficium et officium z kancellaryi koronnej uno non comprehenduntur privilegio, a nawet post obtenta z rąk pańskich privilegia i ferowane dekreta powtórne wychodzą listowne z kancellaryi zamięszania i otuchy, które znoszą authoritatem regnantis et in dubium vocant przywilej, jako to władyctwo lwowskie, które że już jest per serias controversias et decreta króla IMci ojcu Świstelnickiemu per tot concurrentias jako habili personae et ex ducali prosapia vigore consangvineitatis pochodzącemu z domu książąt Zasławskich przysądzone, które tylko gaudet titulo a wszytkie prowenta na ojca Szumlańskiego wybierają, skąd wielką poddani nasi ponoszą ruinę, zaś świeszczennikowie co raz contribuendo ojcu Szumlańskiemu proventa z uszczerbkiem i wyniszczeniem indolent, instabunt pp. posłowie nasi, co seorsive IMciów zalecamy curae, aby tandem meliorata per totam Rempublicam decisione sine convulsione króla IMci przeszłego majestatu i dekretu, co etiam post fata meretur nastąpiła.

24. Merita IMci p. wojewody kijowskiego. Merita JWIMci p. Jędrzeja z Potoka Potockiego, wojewody kijowskiego komu nie są wiadome, który od tak wielu lat z niemałym kosz-i fortun swoich uszczerbkiem przy niemałych kupach ludzi prywatnych swoich pro gloria Reipublicae honorifice staje, jako i teraz na wojnie tureckiej gloriose traktował, aby IMci merita in respectu mając, sine intermissione Respublica futuro regnanti zaleciła et ex vacantibus modernis nagroda obmyślona była, serio instabunt pp. posłowie nasi.

25. Merita IMć p. kasztelana czerniechowskiego. Merita IMć p. Gabryela Silnickiego, kasztelana czerniechowskiego godnej i słusznej potrzebują od Rztej nagrody i osobliwszego respektu, który non interrupto dotąd z uszczerbkiem zdrowia, substancyej propter gloriam gentis nostrae, kożdą prosequitur in persona sua wojnę. Zlecamy osobliwie pp. posłom naszym, aby ex vacantibus a futuro, da Pan Bóg, regnante miał nagrodę i strat swoich przez Rzptę recompenzę.

26. P. Łabęnskiego desiderium. Similem instantiam wniosą i za IMcią p. Kazimierzem Łabęckim, starostą kieszyńskim, który z młodych lat swoich do tego rotmistrzem będąc a wprzód towarzyszem, nieustając traktuje wojnę, aby ukotentowany został, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

27. Skrócenie procesu i exekucyej. Że się jeszcze znajduje przedłużenie spraw w sprawiedliwości świętej, która stabilitat regna a mianowicie w odprawowaniu exekucyi, providebunt pp. posłowie nasi, aby in quovis iudicio et officio regni sine appellatione sądzone były, exceptis iuris cognitionibus causis, egzekucye zaś sine remissa et dilationibus quibusvis odprawowane były sub poenis legibus descriptis et refusione damnorum per officia, aby to recessem in pactis conventis do sejmu coronationis obostrzono i obwarowano było.

28. Libertacya dóbr królewskich w Rusi i Podolu. Przychylając się do dawnych spraw o Rusi i Podolu, aby była rewizya dóbr króla IMci na spustoszenie i na zniszczenie przez nasze wojska i wojny, także żeby wydane były libertacye per legem od kwarty i żołnierskich hybern, instabunt pp. posłowie nasi o reassumpcyą tej konstytucyej i aby przez IMciów pp. komisarzów sumy reparationis bonorum naznaczone były ad extenuationem, instabunt vel recessu cavebunt.

29. Nowe urzędy. Incompetens i to jest, gdy są Reipublicae bona diminuta a nova aucta sunt honorum officia latyczowskich, trembowelskich, żydaczowskich urzędów, te aby były kassowane i ab hinc żeby z kancellaryi nie wydawane były instabunt pp. posłowie nasi. Także i insze skrypta, listy i insze expedycye pro et contra wydawane były, prout constat o władyctwo lwowskie i urzędy ziemskie w kożdem województwie i ziemi, aby do inszych powiatów nie dawane były tylko terrigenis i to personatis.

30. Nobilitacye, które extra notitiam sejmików wydawane są i na sejmach stawali i które w regestr przy noblilitacyej Kozaków popodszywali a osobliwie co się na extraordynaryjnym sejmie po lubelskiej konfederacyej za marszałkostwa IMci p. pisarza polnego koronnego inscia Republica zostawali, producent na sejmie deductiones i zalecenia meritorum, także indigenatus, a po staremu aby nie byli capaces honorów et Reipublicae bonorum[1] ad quartam progeniem, lege cavebunt to pp. posłowie nasi.

31. Myta grobelne. Myta przez wymysły żydowskie grobelne spasne tak się zagęściły, iż proventa, które należą bonis króla IMci, ujmują a do dziedzicznych dóbr przyłączają, żeby się tym zabiegną mogło i dobra królewskie od dziedzicznych były ograniczone przez komisarzów starać się o to mają pp. posłowie nasi.

32. I na to ziemia nasza ubolewać musi, iż na sejmie zadano posłom, że się sami prywatnie obrali na poselstwo sejmowe non per libera suffragia braciej, co się contra honorem nostrum stało, na co jest attestacya IMci p. marszałka poselskiego, instabunt pp. posłowie nasi, aby ten traduktor był publice sądzony. Także dekreta, które stanęły na posłach naszych in officio będących na sejmie za dworem, aby kassowane były, a IMć pp. pieczętarze aby na potem nie domyślali się, pp. posłowie nasi lege cavebunt.

33. Wakancye. Ponieważ teraz jest decessum króla IMci ad dispositionem przyszło niemało wakansów a po staremu więcej zostaje Rzptej długów na wypłacenie wojska melioracyej hyberny, czemu kwarta sufficere nie może ani podatki, które dość cum fletu et stridore dentium wybierane były, mianowicie w Rusi pustyniach wielkich, żeby te wakancye przytrzymane były per futurum regnantem i to pactis conventis obwarowane było i z temi, co się jeszcze ad largitiones accedere może do dyspozycyej króla IMci aż do wypłacenia długów Rzptej, a na potem aby cum onere król IMć oddawał połowę intraty na wojsko a drugą tenutario i to każdemu po jednej daninie a nie więcej, z których jedne osoby ditantur a druga zasłużona szlachta niszczeje, dobra ziemskie wykupują, pospolitego ruszenia ubywa etiam capatia subjecta usychają w domu, o co cum tota Republica inibunt media pp. posłowie nasi, aby pro iustis meritis zarówno każdemu rozdawane były praemia i długi tandem aliquando wypłacone, co in pactis conventis futuro regnanti exhibeatur.

34. Przypowiedne listy. I na tem niemniej się zawodzi Rzpta, kiedy przypowiedne listy jednym osobom na kilka chorągwi rozdane bywają, a przy tem regimenty, czemu ad conflictum z nieprzyjacielem jedna osoba wydołać nie może, tę albo ową chorągiew przywodząc do okazyi przez plenipotenta sami się umykają okazyej i w żadnej nie będzie, antique zaś militia po jednej tylko rocie miewała, którą sam rotmistrz przywodził i tak quocunque arma circumtulerunt victores redierunt, żeby chorągwie zupełne były i na poczty rotmistrzowskie kuchenne obmyślone było, co vel maxime augeret wojsko.

35. Nagroda spustoszonych majętności. Meretur IMć p. Jan Strzemeski, rotmistrz J. Kr. Mci, który na zaciąg chorągwie pancernej z uszczerbkiem substancyi niemałą wyłożył spezę z skarbu mało co wziąwszy żołdu, któremu przy przeprawach przez niedziel trzy, tak przez wojska koronne jako i W. Księstwa Litewskiego przez Dniestr sine respectu meritorum jego majętności funditus spustoszone, za którym wniosą instancyą pp. posłowie nasi do Rzptej, aby futuro regnanti zalecone były merita i ruiny jego, a nagroda ex vacantibus obmyślona; także i innym IMciom pp. obywatelom ziemie halickiej funditus zniesionym i spustoszonym.

36. Activitas IMć p. generałowi podolskiemu. Żałosną prośbę swoją wnosi IMci p. Mikołaj Potocki, generał podolski, którego ante latam sententiam nec convictus ratione obiecti criminis jako poddania Kamieńca cesarzowi tureckiemu, nakryto kondemnacyą[2], co bardziej

[1] honorum

[2] konfederacya H.

defectui fortecy przyczytać i imputare słusznaby, podług zaś prawa nemo capietur antequam fuerit victus et condemnatus. Do którego sądu wieleby inszych należało magis podobno conscios, a po staremu zostają in activitate; aby tedy IMć p. generał ad pristinum statum honoris et activitatem był przypuszczony omnium wniosą instancyę ad Rempublicam pp. posłowie nasi.

37. Na ostatek wszystkie te ligamenta instrukcyej naszej składając staropolskiej IMciów konfidencyej pp. posłów braci naszych (a to propter consilia et pericula na ten akt elekcyej stanąć nie mogą), fide honore et conscientia do tego IMciów obligando, aby tanta Reipublicae vulnera, które iniquitas temporum a barziej nasza incuria et boni publici zelus afflixit obducere et proponere mogli. Także ziemie naszej przez wojsko zadane cicatrices in convulsionem libertatum et levipendium obywatelów nas ziemie halickiej a do tego imminentia pericula już nas uti con..... et sortes in dies et horas opprimit et depopulatur, in carceres abegit stojąc deklarowali i do żadnej nie przystępowali exorbitancyej, aż najpierwej uważane będą szkody nasze, pericula quotidiana przez wojsko poczynione i zrujnowana aequalitas także i na dalsze elekcyej prolongacyą niepozwolą. Jednak aby Pan Bóg dał citissimum regnantem nasze in sinum Reipublicae deponendo ulcera et depopulationem, aby to tam in casu impossibilitatis ad praesens uleczone nie było, gdyż ziemia halicka za Ukrainę i Podole et, quod maximum, pro integritate totius Reipublicae in favillam et ultimam ruinam przyszła. Które to wszystkie punkta zgodnie przez nas umówione IMci p. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać i do akt podać grodzkich halickich lub kapturowych zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu zwyczajnem dnia dwudziestego dziewiątego marca roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego czwartego. Jan Kurdwanowski, sędzia ziemie halickiej, marszałek sejmiku halickiego.

Terr. Hal. Rel. 92 p. 1041—1056.

197.

Halicz, 20 kwietnia 1674.

Uniwersał poborcy ziemi halickiej.

JWnym Wnym m. w. mm. pp. i braci powolne służby zalecam, także moim łaskawym pp. burmistrzom, rajcom, lentwójtom. Lubo już dawno innotuit wszystkim WIMciom mm. państwu, że na przeszłej konwokacyi w Warszawie confoederatione generali uchwalone subsidium charitativum alias pogłówne dwoje i u nas na sejmiku partykularnym w Haliczu, lubo summa aegestas praemit ob devastationem hostilem a barziej ob depauperationem poddanych przez wojsko, non destituendo tamen Reipublicae przyjęte i pozwolone, jednak i za powinności mojej do tego wybierania na tymże sejmiku uproszony iterato do wiadomości donoszę, proszę, przestrzegam i napominam, aby ten podatek pogłównego quam citissime sine mora był wybierany i wydany sub poenis legibus regni descriptis ab omni statu incolatus ziemie tejże.

2. Do którego ciężaru także Żydzi i kupcy należeć mają według dawnego i przeszłego instruktarza. Stan szlachecki i Polacy przez przewielebnych IMciów plebanów, stan zaś grecki przez duchownych ritus eiusdem popisany być powinien cum attestationibus dominorum suorum, którzy fide et honore sunt obligati, że się na prawdziwe regestra podpisować będą. Przysięgać przecie poddani super fidelem exactionem popi i poddani super iustam extraditionem w kancelaryej kapturowej mają.

3. Pierwsze subsidium, t. j. pogłówne, zaczynać się ma a prima maja, kończyć się ma ad ultimam mensis eiusdem, drugie zaś a prima Octobris a kończyć się ma ad ultimam eiusdem anni praesentis. Proszę tedy, aby uchodząc nieodwłocznej egzekucyej, jako najprędzej do Halicza odwozili i do rąk moich albo mego sukkolektora oddawali, na co się przy pieczęci mojej ręką własną podpisuję. Dan w Haliczu 20 Aprilis anno 1674. Franciszek z Łozyni Rzeszowski, poborca ziemi halickiej.

Castr. Tremb. 143 p. 618—619.

198

Buczacz, 3 sierpnia 1674.

Laudum ziemian województwa ruskiego na zamku buczackim zgromadzonych.

1. Laudum zamku buczackiego za zgromadzeniem obywatelów ruskiego województwa dnia 3 sierpnia w roku tysiącznym sześćsetnym siedmdziesiątym czwartym tym postanowania niżej podpisanych osób.

2. My dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo i obywatele ruskiego województwa ojczyzny naszej calamitate do buczackiego fortalitium zgromadzeni, consulendo securitati zdrowia i fortun naszych, takowy ad invicem communicato consilio z chrześciańskie, greckie i żydowskie reli[gi]ami namówiliśmy porządek. Naprzód de unanimi consensu nostro za gubernatora zamkowego IMć p. Krzysztofa Struszewica, którego jako IMć p. wojewoda[1] chciał mieć i my mieć chcemy i upraszamy. Kollegowie: IMć p. Paweł Radwan Łądziński, wojski żytomirski[2], IMć p. Andrzej Krzowski, IMć p. Mikołał Jezewski. Starsi ci IchMcie: sędziami strażnicy zamkowej IMć p. Poradowski, IMć p. Balecki, polowy zaś strażnik IMć p. Jerzy Protasewicz, rotmistrz chorągwi wołoskiej; kwatermagistrowie w zamku: IMć p. Parol, p. Mrockowski, p. Pawłowski. Do których z narodu chrześciańskiego i żydowskiego przydać po jednemu być powinni. Parat[3], na tym zawsze jako wojsku i polu, jako i fortecy siła i najbardziej należy IMci p. Andrzejowi Jezowskiemu jaki rotmistrzowi naszemu polskiemu zlecamy z IMcią p. Branickim jako porucznikiem, którzy rejestr osobny mieć będą.

3. Do tego dzieła i z narodów dziesiątków kilka przyda się strażników do miasta: IMci p. Wesołowskiego, do którego P... burmistrza i Rachmiła żyda przydawszy.

4. Jeśliby też nawała, strzeż Boże nastąpiła, aby IMć p. strażnik nasz polowy musiał in viscera fortecy z tymi ludźmi ustępować, tedy do tej kwarty stanąć powinni będziem z tymi ludźmi, którymi IMć p. gubernator z kollegami ukaże. A że i salus każdej fortece po wielkiej części stanowi się in milite praesidaneo, dlatego dragonia, służaki IMci p. wojewody bracławskiego przy tej fortecy zostawione, na to praesidium, gdzie ich będzie potrzeba, tam obrócić.

5. Uważając i to, aby nastąpieniem, strzeż Boże, obsidionis medietate (?) służali byli...... tedy ex gremio IMci pana wojewody; dla nich prowianty IMć p. Zygmunta Rogosińskiemu prochów przysposobienie onych, więc zlecamy dozor ołowia, lątów, zdur, linów, beczek smolnych i kilka beczek dziegciu, łojów, kaganci, latarni i innych należności. Bespiecz-

[1] Stanisław Jabłonowski

[2] Ląduński, wojski zutomiński

[3] zapewne aparat, municye, strzelby itd.

nym, któreby.... ognia nie były podległe, aby były szanowane, do których pilnowania IMć p. Lutomirskiego obieramy.

6. Brańcy (?) ponieważ największej potrzebują securitatem, tedy ich pilnować tej się dziedzińcowej IMci panu Olszowskiemu przydawszy z narodów tak chrześcijańskich jako Żydów, a przydgrodkowej; IMć pan Bobiński, do fórty IMć p. Przedziecki, a oraz tego przestrzegać, aby nie była otwierana, a strażnik polowy da znać z pola, a zamykać zaraz przy wybijaniu hasła wszyscy a wszyscy nemine excepto. Z miasta do zamku powinni się schadzać a po kwatyrach swoich w porządku dobrym stawać, in quantumby którzy nie stawali, tedy to pod sąd IchMciów podpada.

7. Ognie, szynki[1], strzelanie, piatyki i wszelakie w kupie tego czasu stawania mają sub poena confiscationis; żebraków, ludzi podejrzanych i nieznanych aby precz z zamku wygnać, jeśliby się którzy zataili, tedy ipso facto poenam colli succumbant. Interest i na tem, aby fortecy obtemparies (sic) ac vis była jako najcisza, dla tegoż nie dawać okazyą ad infectionem. IMć pilno uczynią dispositionem, aby zarazem ten gmin ludzi ubogich, w żywność nieopatrzonych, do obrony niesposobnych, cuiuscunque sint status et conditionis przez intra spacium dwu dni był wyrugowany. Postanowiony zaś i wszelakich victualium IMć p. gubernator z kollegami swymi przy starszyznach miesckich asygnowani dwóch powinni na to. Aże a jeśliby kto chciał maiori pretio przydawać, tem samem poenam confiscationis succumbat ad instantiam instigatoris. Stanowienie i sporządzenie wozów i koni ślacheckich, kogo e medio sui uproszeni na ten czas dochodzić ma, zaś zamku i najęcia chłopów naznaczamy pana Jabłońskiego i inne do tego sposobne osoby, chcąc to mieć po nich, aby tym ludziom z percepty tak ślacheckiej i wojennej rady złożony onym za prace płacili, a potem in decursu miesiąca tego przed deputatami koła naszego IMci uczynili expensy likwidacyą. Służali zaś wszyscy we wodzy IMć p. gubernatora i IMciów pp. kolegów, onego subesse powinni będą i do ich woli stosować się mają.

8. Sądy wszystkie tak in criminali jako in civili causa trybem i prawem wojskowem per terminum tactum odprawować się mają. To też sobie ad invicem warujemy, iż in quantumby pospolite ruszenia stanąć mieli w polu, my zaś, incursionibus nieprzyjaciela ściśnieni, niebędziem mogli concurrere braciej, tedy naprzód ex gremio nostro z manifestacyą do grodu pobliższego poślemy jednego brata a dwóch do króla IMci p. naszego miłościwego za instancyą WIMci p. wojewody bracławskiego.

9. Że zaś niepowinien odjeżdać żaden, chyba postulata venia IMci p. gubernatora i u IMciów pp. kolegów, więc że in communi experimento ordo est anima rerum, i chcąc w niniejszych rzeczach należyty zachować porządek, tak postanawiamy, aby bydła żadnego potajemnie nie kupowano, ale wprzód przed kupnem przed p. instygatorem naszym praesentowano sub poena confiscationis, szkody zaś wszystkie, nalezione rzeczy, ktoby taki do sądu nie odnosił, taki każdy ma być karany jako o złodziejstwa. Ale te wszystkie punkta tam in toto quam in parte a communitate conventus nostri sancita cale approbujemy, wszyscy tedy sobie honore et conscientia objecujemy, quatenus by też i kto tej uchwały naszej miał kontrapunktować, tedy zarazem slachcic poenae bannitionis perpetuae, plebeius vero poenae capitis podpadać ma w sądzie naszym tutejszym decernendae. Dla lepszej tego laudum naszego powagi do akt grodzkich halickich to postanowienie nasze oddać powinniśmy, a teraz ma być wagi takiej, jakoby a locis ordinariis było uchwalone, na co się rękami naszemi przy zwykłych naszych prekacyach i przy obecności pp. Chrześcian i Żydów podpisujemy się. Działo się w zamku buczackim die tertia Augusti anno millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. Paweł Radwan Łodziński wojski żytomierski, Michał Olszewski, Jakób Wesołowski, Andrzej

[1] szymki

Krzewski, Jan Branicki Aleksander Przedzicki, Adam Porodowski, Jan Mrockowski, Józef Złoczewski. Krzysztof Struszewic, Simon Rogoziński, Adam Waziński, Stefan Balicki, Jerzy Protaszewicz, Mikołaj z Halenice Lutowski, Andrzej Jazewski.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 730—732.

199.

Halicz, 16 sierpnia 1674.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej, trembowelskiego i kołomyjskiego powiatu, zjechawszy się do Halicza na miejsce zwyczajne pro die decima sexta Augusti uniwersalem króla IMci naznaczeni, takowy uniwersał zleciliśmy IMci p. Janowi Kurdwanowskiemu sędziemu ziemi halickiej i dyrektorowi na ten czas koła naszego rycerskiego zleciliśmy do WM. m. m. pp. i braci wydać.

2. Podajemy tedy do wiadomości WM. m. m. pp. i braci, iż teraźniejszy sejmik propter intempestivam onego do akt grodzkich oblationem et publicationem eius odłożyliśmy ad vicesimam octavam Augusti, ponieważ..... WMciów m. m. pp. i braci ad notitiam quesivit. Na który czas, ponieważ to jest obrada magni momenti, dla następujących z różnych miejsc malities niebezpieczeństw, które ultimam Rzptej minantur ruinam, abyście się WMć pp. i bracia zjechać nie omieszkali, a życzylibyśmy cum apparatu omni bellico, cum armis, o co gorąco upraszamy, i życzymy wziąć wszystko in considerationem, ponieważ nas postronne zawiodły i omyliły auxilia, pieniędzy zaś na zaciąg wojska nie masz, a luboby i znaleźli się, tak prędko zaciągnąć żołnierza nie podobna. W tem tylko nadzieję ostatnią Rzptej sami składamy, któremi ab antiquo maiores nostri piersiami tylko swymi wszelakie i wielkie na różnych expedycyach rozpędzali nawalności różnych nieprzyjaciół. Hostis in gremio terrae coraz to dalej prosequitur, rapinas, incendia, a mianowicie nasza już ziemia cała zrujnowana, świątnice Pańskich kościołów gloria et virtus starożytnych Polaków dexteritas m. m. pp., że już giniemy interitus carorum pignorum niech doda calcaria IMć m. m. pp. cum gloria gentis virtus i nadzieja w Bogu, który nas tamże in ordinis nie podawał in rapinam i szczęścia króla IMci p. n. m., że victricem podniesie dexteram ex triumphante hoste. Bo to zawsze bywa, że desperatio inopinatam tribuit victoriam. Causam WM pp. i braci zalecamy in Deum pietati et patriae amori.

3. I w tem ostrzegamy WM m. m. pp. i braci, który się poczuwa i całej nie oddał Rzptej z naszej ziemie przychodzących, a pp. żołnierzów różnych chorągwi zatrzymanych zasług dawnych i teraźniejszych, abyście WM. pp. jako najprędzej do IMciów pp. poborców odsyłali moderna hostilitate et devastatione nie składając się, sub rigore executionis nietylko majętności, ale wołów i personis et pignoribus, co abyście WMć pp. lekce sobie tego nie poważali, upraszamy i życzymy. Sami się łasce i miłości WIMciów pp. i braci zlecamy. W Haliczu die decima sexta Augusti, millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. Jan Kurdwanowski sędzia ziemie halickiej, direktor koła sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 719—722

200.

Halicz, 28 sierpnia 1674.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej, trembowelskiego, kołomyjskiego powiatów, zjechawszy się do Halicza na miejsce zwyczajne pro vigesima octava praesentis, podług prolongacyej sejmiku przeszłego, uniwersałem króla IMci p. n. m. iterato ex certis rationibus et respectu siła rzeczy za sobą pociągającego, odkładamy tenże sejmik ad feriam secundam post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proximum, na który czas i miejsce zjechać obligujemy.

2. Inszych IMć pp. braci naszych serio upraszamy, aby się stawić nieomieszkali w porządku dobrym, z aparatem do wojny należącym i tam porządek namówimy, co exposcit ratio tantae calamitatis temporum dalej w obradzie naszej postanowimy.

3. Tych wszystkich IMciów, na których dekret (?) et executio iuris świeżo upominamy, aby retenta podatków do różnych czas zatrzymanych oddawali, sub ulteriori executione fortissima militari. I ten uniwersał de consensu nostro podać ad acta IMci p. marszałkowi naszemu pozwoliliśmy. W Haliczu vigesima octava Augusti millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. Jan Kurdwanowski, sędzia ziemski halicki, marszałek sejmiku ziemie halickiej, imieniem braciej.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 752—753.

201.

Halicz, 10 września 1674.

Attestacya marszałka sejmiku halickiego o obiorze deputata na trybunał lubelski.

1. Powagą JW. W. IMciów pp. senatorów, urzędników koronnych i ziemskich województwa ruskiego do Halicza obradom tejże ziemi należących, na miejsce uprzywilejowane do Halicza zgromadzonych, hac authoritate IMciów, quidquid interfuit consiliorum wydaję attestacyą.

2. Naprzód instauravimus vigore sessionis anterioris o pospolitem ruszeniu et eius forma militari obradę rycerską, a że per litteras revocationis restium J. Kr. Mci evanuit do drugiego terminu o elekcyej deputata i sędziego do trybunału koronnego accessimus. His habitis pro et contra rationibus, że o elekcyej deputata trybunału koronnego sub interregno nil est positum, zachowują generalne prawo konsensu nas wszystkich, legitimato et assumpto electionis actu solemnitates electionis deputata i sędziego trybunału koronnego zachowawszy IMć pp. IMci p. Krzysztofa Skarbka podsędka, IMć p. Aleksandra Michała z Kurdwanowa Kurdwanowskiego podstolego, IMć p. Jerzego z Mrozowic Mrozowickiego pisarza i sekretarza J. Kr. Mci, urzędników ziemskich halickich, IMć p. Piotra z Łańcuchowa Kuropatwę vocibus concordibus na tę funkcyą deputacką trybunalską IMcie pp. ziemianie halicki ex eisdem pro uno upraszali.

3. Ale kiedy IMć p. podsędek halicki suffragiis decem, IMć p. podstoli halicki suffragiis triginta fulcitur, IMć p. pisarz ziemski halicki suffragio uno ad hoc officium iudicatus tribunalitii deputati iudices promulgati, podług zwyczaju ziemie halickiej, gdzie tylko jeden deputat trybunalski być powinien, jeden drugiemu tego urzędu nie ustąpił, w ziemi halickiej nemine contradicente deputat trybunalski stawać powinien, haec controversio fraterne inter se suscepta supremo iudicii tribunalitii subsellio commitenda relinquitur. Hoc adiecto, że już p. Jan Gruszecki in loco suo, gdy do IMci przyszła intencya mianowania kandydata deputati, przeciwko IMci p. podstolemu halickiemu, że na IMci nie pozwala, aby był sędzią i deputatem trybunalskim, ex ratione sui est protestatus. Tegoż et in limitatione actus electionis deputata poparł i nie odstąpił, a IMć p. podstoli halicki post promulgatos candidatos de nullitate totius actus electionis deputati tribunalitii est protestatus. Tak tedy elekcya deputacka skończyła się, i powagą ziemie całej halickiej tę attestacyą wydaję i podpisuję się. Działo się w Haiczu, w kościele Franciszkańskim die decima mensis Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. Jan Stanisław Jastrzembski, wojski i marszałek electionis sejmiku deputata ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 175 p. 779—781.

202.

Halicz, 9 stycznia 1675.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo, obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik miejsce zwyczajne consultationum za uniwersałami J. Kr. Mci p. n. m. pro die nona Jannuarii naznaczony zgromadzeni, zgodnie i jednostajnie takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Nie może to utaić się i od wiadomości całej być Rzptej ukryto, jakowe bellorum incommoda ziemię naszą inundarunt, gdy wprzód od wojsk obojga narodów podczas Chocimskiej narodowi polskiemu chwalebnej expedycyej in latum longumque wszystkie ziemie naszej powiaty progressu et regressu bellico znaczną poniosły ruinę. A zatem sors belli et contigui od granicy nieprzyjacielskiej situs większą w ziemię tę naszą wprowadziły colluviem, gdy zeszłe z Wołoch wojska całej Rzptej zaszczycając integritatem, domy i dobra nasze aequali et pari libertate munitata, nie tylko sub stativam reclinatoriam ale sub gravaminosam et praeiudiciosam osądziły distributivam wszelkie lubo illicitas sobie beneplacitus pozwoliły exactiones. A zatem i ta przez wojska ustanowiona sedes belli potężnie nieprzyjaciół Krzyża świętego za sobą traxit inkurzye, tak dalece, że przez dwadzieścia i więcej razów pogańskim zrabowana najazdem, nietylko inter ferocia et atrocia arma silere consiliis ale ipsa et interire sperabatur. Albowiem nam obywatelom ziemie tej i zdrowiem pignoribus po obcych tułać się przyszło województwach, poddanym naszym in cedes et spolium, domom i osiadłościom in favilla sepeliri, a zatem wszelkie ziemie naszej miserrimo exemplo sentire i subire dispendium. Ta tedy tak jawna przyczyna na Trybunał przeszły radomski tak IMci p. komisarzowi naszemu jako IMciom pp. poborcom comparere vetuit, iż gdy consulebatur w Radomiu, necabatur w Pokuciu, i cała nasza suffocabatur ziemia.

3. Lubo jednak tanta strage victi, zniszczeni ob defectum agriculturae wymorzeni i różnemi wojny insultibus depressi się być baczymy, amorem jednak in patriam sponderamus

i choć w takowych zostając uciskach, strapionej ojczyźnie matce naszej deesse nie chcemy, et legem konfederacyej warszawskiej do powinnego przywodząc skutku, vigore praesentis congressus nostri naprzód za komisarza i deputata na Trybunał skarbowy radomski IMć p. Samuela Kossakowskiego uprosiliśmy, któremu to pilnie zlecamy, aby ante omnia na Trybunale radomskim stanąwszy, rationes wyżej opisane deducat, et a poena peculatus, którą musiał propter grassationem hostis w ziemi naszej podczas Trybunału in Junio et Julio się odprawującego, lubo na ten czas największa u nas wojsk nieprzyjacielskich była colluvies, i contribuendi nie było sposobu podpaść ewinkował, to publicum ad confirmationem rationum IMci p. komisarza obrady naszej teraźniejszej dając testimonium.

4. Ażeby powszechnej Rzptej naszej dosyć się stało, zgodzić się jako tylko nam czas pozwoli i prawo de subsidio charitativo tak na confederationis, jako electionis zjazdach postanowione, jako najprędzej do swego przywiedzione skutku ab omnibus et quibusvis personis cuiuscunque status dignitatis et praeminentiae, także personis plebeis, stosując się ad actum cofoederationis et constitutionis anni millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti (sic), oraz dwoje pogłówne pozwalamy i wydać nihil derogando deklarujemy na zjeździe elekcyej J. Kr. Mci przez IMciów pp. posłów naszych obowiązanej. Do czego za egzaktora obojga pogłównego IMci p. Franciszka Rzeszowskiego uprosiliśmy, który super fidelem suam exactionem w sądach ziemie naszej kapturowych przysięgę wykonać będzie in decursu unius septimanae powinien. Początek zaś wybierania tego pogłównego a die vigesima Jannuari zaczynać się ma, a kończyć się powinien vigesima Februarii, tak, aby z regestrami i pieniądzmi IMć p. poborca na Trybunał radomski stanąć mógł. Któremu IMć p. poborcy ex nostris peculiis od każdego złotego po groszy dwa pozwalamy, w też grosze i kwitowe inkludując excepto salario z skarbu provenienti.

5. Początek wydawania pogłównego według prawa opisanego w popisach i regestrowaniu tak przez kapłanów ritus Romani jako przez popów mieć chcemy, którego prawa animadvertentiam et administrationem sądom kapturowym ziemi naszej laudo praesenti zalecamy iudicandi et exequendi, lubo przez się lubo przez officium Haliciense totalem et plenariam pozwalając facultatem, wszystkie contra retentores et legis publicae transgressores reassumując prawa.

6. Pilnie też w tem IMciów pp. sędziów ziemie naszej obligujemy, aby usque ad determinationem wydawania podatku tego sądom skarbowym sine omni limitatione praesideant et invigilent i porządnie u IMci p. poborcy wyrachowawszy i dekretem swoim obwarowawszy na Trybunał radomski expediant. Insuper od przysięgi vigore legis publicae w kancellaryach po groszy sześciu naznaczamy.

7. A iż sumę znaczną indebite et extraordinarie za prywatnem laudum naszem od Żydów w ziemi naszej mieszkających exactum na Trybunale skarbowym lubelskim do skarbu z poborstwa IMci p. Marcina Ubysza, poborcy na ten czas ziemie naszej wnieśliśmy, et in decreto libertatis tegoż IMci p. egzaktora, iż ta suma in rationibus praesentis contributionis ma być nam przyjętą, mamy praecautum, tedy IMć p. komisarz attendat temu i skarbowi IMć p. poborcy naszego gravare nie pozwalał, laudo praesenti IMć p. komisarza obowiązujemy.

8. Przy tem in eiusmodi zostający desolationibus i za ciężkością wielką takowy wypłacający podatek, znamy się, że za dwa kwartały taryfę akcyzy i szelężnego według rachunku przeszłych dwóch kwartałów inhaerendo legi publicae do skarbu zapłacić powinniśmy, które propter hostilitatem i stanowisk żołnierza cessarunt. Że jednak felicioribus anteactis annis z ojczyzną naszą extabamus et aequalitate et amore uchwaloną na ewakuacyą Kijowa supra alias palatinatus et districtus do skarbu znaczną wnieśliśmy sumę, i przez dekret trybunalski skarbowy otrzymaliśmy warunek, tedy ad praesens w tak mizernej i nieszczęsnej pozostający ruinie sedulo IMci p. komisarzowi zlecamy curam, aby ta suma akcyzy i szelężnego ad praesens od

ziemi naszej proveniens, z tamtej nam była defalkowana sumy et supra restantem, ponieważ tamta większa extat, dekretem obwarowana evincat assecurationem.

9. Insuper wszystkich IMciów pp. poborców ziemi naszej, którzy ante actum praesentem rachunku nie uczynili i kwitów nie otrzymali, praesenti laudo obligujemy,' aby się na sądziech naszych kapturowych sprawili i wyrachowali, tą naszą uchwałą onym peremptorium naznaczając terminum. Ażeby ta uchwała nasza zgodnie i jednostajnie mianowana, tem prędzej ad notitiam wszystkich doszła, uniwersał nomine publico hac in parte IMć p. marszałkowi do miast i po wsiach rozsełać zleciliśmy, i ręką tegoż IMć p. marszałka podpisane, do grodu podać obligujemy. Datum w Haliczu w kościele farskim die nona Jannuarii, anno millesimo sexcentesimo septuagesimo quinto. Felicyan z Ostrowa Ostrowski, skarbnik ziemie sanockiej, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 176 p. 1247—1257.

203.

Halicz, 19 stycznia 1675.

Uniwersał marszałka sądów kapturowych.

1. Jędrzej z Potoka na Stanisławowie Potocki, wojewoda i generał ziem kijowskich, halicki, leżajski, wyżgrodzki starosta, marszałek sądów kapturowych ziemie halickiej. IMciom pp. administratorom, dzierżawcom, ekonomom i wszelkim namiesnikom miast, miasteczek i wsi w ziemi halickiej i powiatów do niej należących, do wiadomości donoszę, iż lubo jest wydany uniwersał od IMci p. marszałka przeszłego sejmiku naszego, jednak i powtórym autoritate iudicii obwieszczam uniwersałem, żeby regestra pogłównego przez plebanów albo popów podpisane i z podpisami podstarościch, przez dwóch mieszczan albo ze wsi chłopów, przy popach poprzysiężone w grodzie do rąk p. poborcy oddawali jako najprędzej, jakoby żadnego w expedycyej IMci p. poborcy na komisyą radomską nie było omieszkania.

2. Więc i pieniądze dwoje pogłównego aby według laudum naszego pro die 20 Februarii totaliter wydane były, gdyż lubo się sądy kapturowe limitują, jednak skarbowe kontinuować się dla tem prędszej w wydawaniu pogłównego egzekucyej będą. Na co dla lepszej wagi własną przy pieczęci podpisuję się ręką. Który uniwersał od miast do miasteczek odsyłany być ma. W Haliczu die 19 Jannuarii anno 1675. Jędrzej Potocki, wojewoda kijowski, starosta halicki, marszałek sądów kapturowych.

Castr. Tremb. 143 p. 893—4.

204.

Halicz, 23 grudnia 1675.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemi halickiej, powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik ante felicem coronationem najjaśniejszego króla IMci Jana Trzeciego p. n. m., do Halicza na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, zgodnie i jednostajnie takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Lubo wielka i ciężka malorum ziemie naszej invasit colluvies, kędy kolonie wszystkie zniesione, ziemia wszytka in rudera et favillas conversa, agrorum fructus przez nieprzyjaciela grasującego stratowane, spasione i zgubione, iż jednak contra legem nie zwykliśmy loqui i zawsze cum Republica wszelkich dopomagamy ciężarów, tak tedy inusitatas w ziemi naszej ad instar innych województw i ziem akcyzę i szelężne na rok cały lege publica postanowione, po wyściu dwóch kwartałów abrogowaliśmy, teraz non derogando podatków Rzptej i skarbowi tych podatków należącej dyspozycyi, na wypłacenie sum według taryfy pierwszych dwóch kwartałów w skarbie likwidowanych i przez IMci p. Jarosza Kaweckiego, łowczego halickiego akcyzy i Franciszka Rzeszowskiego, szelężnego administratorów wniesionych evincendi za drugie dwa kwartały pomienionych IMciów pp. administratorów, jako inne województwa i ziemie uczyniły, postanawiamy i uchwalamy podatek rogowego po groszy sześciu od wołu i krowy także i koni roboczych. W miastach zaś i miasteczkach, kędy bydła i koni nie chowają, od domu rynkowego i szynkowego po złotemu jednemu, od domów zaś mniejszych po groszy dwanaście.

3. Który podatek sub fide, honore et conscientia za attestacyami pp. podpisanemi wydawać się ma lubo administratorów, personarum stanu szlacheckiego, w miastach zaś za attestacyami urzędów urzędowymi.

4. Wybieranie zaś tego podatku poczynać się a decima Jannuarii anno 1676 a kończyć się ad ultimam Jannuarii powinno. Do którego wybierania podatku za egzaktorów IMć p. Szymona Tuszowskiego, łowczego bracławskiego uprosiliśmy i salarium onemu kwitowego po złotemu w miasteczkach, a po groszy dziesięciu ze wsiów pozwalamy wydawać. Zaś każdy z dóbr swoich tenże podatek powinien sub poenis contra retentores sancitis. Forum contra retentores lub na sądach skarbowych, które etiam post limitationem sądów kapturowych w sprawach samych skarbowych contra retentores tego podatku in sua praerogativa et authoritate zachowujemy i IMciom pp. deputatom sądów kapturowych sprawy cum retentoribus tego podatku sądzić pozwalamy lub w grodzie inter causas fisci naznaczamy. A grodzkie urzędy ex retentoribus sub poenis contra negligentes officiales sancitis exekucyą czynić powinni. Do tegoż podatku prasułkę podnosimy.

5. Który podatek wszędy na przewozach wybierany sine omni od IMciów pp. dzierżawców impeditione być ma, uchwalamy, i ktokolwiekby takowe wybieranie prasołki impedire chciał, w tychże sądach, jako się wyżej napisało, skarbowych, sprawić się będzie powinien. To jednak ostrzegamy, iż od beczkowej soli prasułka iść nie powinna, także szlachta na potrzeby swoje soli swoje prowadzący ab onere solutionis prasułki być wolni mają. Pod tą jednak excepcyą nie powinni się podszywać ludzie handlujący i chłopi pod protekcyą szlachecką prowadzący sól.

6. Do tejże zaś administracyi pomienionego tegoż IMci p. łowczego za administratora uprosiliśmy. A ta administracya ab actu praesenti currere ma do sejmiku electionis deputata feria secunda post f. Nativitatis Beatissime Virginis Mariae w roku 1676 przypadającego, z których podatków, IMć p. egzaktor i administrator onus ziemie naszej skarbowi należący zapłacić będzie powinien, t. j. sumę z taryfy tak akcyzy jako szelężnego za drugie pół roka taką, jako w pierwszem półroczu do skarbu jest wniesiona.

7. A że na tę sumę tak akcyzy jako szelężnego do skarbu należące, skarb wydał assygnacyą na reiment IMci p. wojewody kijowskiego, tedy te assygnacye do ziemi naszej przyjmujemy. A żebyśmy w skarbie IMć p. administratorów akcyzy i szelężnego uwolnili, bratersko IMci p. wojewody n. m. p. prosimy, aby te asygnacye do rąk IMciów pp. administratorów wydać chciał, a my że realis et sufficiens in recompensam tych assygnacyi IMci p. wojewodzie kijowskiemu dojdzie satisfakcya, laudo praesenti cavemus i IMci p. marszałkowi koła naszego do IMci p. łowczego bracławskiego assygnacye, aby te sumy z uchwalonego podatku zapłacił.

wydać zlecamy. Także iż jeszcze w ziemi naszej długu na zapłatę chorągwi JWIMci p. wojewody kijowskiego jednej, drugiej WIMci p. chorążego koronnego, pancernym, zasług niedopłaconych ob defectum egzakcyi IMci p. Kurdwanowskiego pewne sumy przychodzą, tedy i na takoweż sumy IMć p. marszałek koła naszego chorągwiom pomienionym assygnacye wydać ma a IMć p. łowczy bracławski te assygnacye z tych podatków, które ad praesens tak do exakcyi jako administracyi IMci należą, wypłacić będzie powinien.

8. A iż IMć pp. administratorowie czopowego i prasułki, t. j. IMć p. Stanisław Jastrzębski, wojski halicki in anno 1669 et 1670, IMć p. Szczęsny Ostrowski, skarbnik sanocki in anno 1673 et in anno 1674 skończonego podatku z prowentów administrowanych sufficientem w sądach kapturowych et instancya instygatora uczynili calculationem i sumy te, jakowe wybrali realiter in rem ziemie wypłacili i żadnego już ziemi nie winni długu, o kwit z administracyi swojej u nas proszą, tedy mając sufficientem informationem de calculationibus et rationibus IMciów na kwit IMciów nomine publico wydać pozwalamy. A te laudum nasze zgodnie przez nas namienione ręką IMci p. marszałka naszego podpisane do grodu podać zlecamy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu consultationis zwyczajnem, dnia dwudziestego trzeciego grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego piątego. Krzysztof Skarbek, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 177 p. 64—68.

205.

Halicz, 23 grudnia 1675.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WIMć pp. Mikołajowi z Truskolas na Martynowie Truskolaskiemu, podkomorzemu, Krzysztofowi Skarbkowi, podsędkowi, Aleksandrowi Kurdwanowskiemu, podstolemu ziemskiemu halickiemu, Dominikowi na Tyśmienicy Potockiemu, chmielnickiemu staroście, Wojciechowi Gołyńskiemu, cześnikowi czerniechowskiemu, Hieronimowi Kuropatnickiemu, podstolemu podolskiemu, posłom ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejm foelicis coronationis Najjaśniejszego Króla IMci polskiego Jana Trzeciego zgodnie obranym na miejscu zwyczajnem consultationum w Haliczu namówiona i przez tychże IMciów pp. posłów iuramento corporali przysiężona.

2. Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Św. yedynemu, iż dobro pospolite promować będę, praw i wolności przestrzegać będę particularitates żadne sequi nie będę, interesami swemi prywatnymi Rzptej trudnić nie będę, jeden przeciwko drugiemu stawać nie będę, zgodnie przy instrukcyi stawać będę, tak mi dopomóż P. Boże i Męka Jego Święta.

3. Nie wybornymi słów tylko elogiis albo posteritatis informatori stylo żarliwe ojcowskiej J. Kr. Mci p. n. m. dobrotliwości winniśmy pensare curas, ale i serc affektów wiernych poddanych erigere mamy trophea, kiedy z wielką Rzptej fortuną z własnego tejże ojczyzny syna dobrotliwego in campo electorali obrawszy ojca prawie już agonizanti renasci et reflorescere łaskawe pozwoliły nieba.

4. Przyznać bowiem każdy winien, że za odebrane z wolnych głosów szczęśliwego regiminis vota sowitą Ojczyzna matka nasza odbiera nagrodę, kiedy w rebellią od lat blisko trzydziestu wyuzdanej Ukrainie waleczna J. Kr. Mci swemu i Rzptej obsequium imposuit ręką.

5. Widzieć każdy może, że pro summa curarum salutem populi zakładając nie wprzód pańskim skroniom J. Kr. Mci p. n. m. regnantium imposuit diadema ac supreme felicitatis ojczyźnie eluctatus coronam, gdy wyuzdaną na krew i państwa chrześciańskie bisurmańską w corocznych jadowitą wściekłości zapędach ojcowskiem państw sobie od Pana Boga powierzonych pieczołowaniem o wieczną przyprowadził konfuzyą, kiedy przeszłego roku summus et supremus regnorum ...... proprio profligatus ardore z Ukrainy vana spe dominii zawiedziony sromotnie powrócić musiał, kiedy tegorocznej kampanii zdrową, lubo szczupłych i ustawiczną prac wojennych zwątlonych fatygą wojsk Rzptej dyspozycyą harde Ottomańskiej potencyi zmięszawszy intencyą liczną wojsk nieprzyjacielskich z granic państw swoich wypędził molem, a zatem redivivae patriae dalszego szczęścia curarum raczył ułatwić pogodę.

6. Winną tedy J. Kr. Mci p. n. m. z wdzięcznych afektów naszych IMć pp. posłowie doniosą victimam i za ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. podziękują pieczołowanie.

7. Podziękują przy tem IMciom pp. hetmanom np. m. pp. i braci wojsk obojga narodów, którzy przy dostojeństwie J. Kr. Mci na zaszczyt ojczyzny waleczne stawili pectora.

8. Słuszna należy wdzięczność IMciom pp. senatorom i urzędnikom koronnym, i W. Księstwa Litewskiego n. m. pp. i braci, którzy przy dostojeństwie J. Kr. Mci p. n. m. pro patria zelando nietylko zdrowemi radami, ale mężnymi et ad imitationem jasnymi miłość ojczyźnie oświadczyli odwagami, promovebunt tedy IMć pp. posłowie przez IMć p. marszałka izby swojej należyte IMci podziękowanie.

9. Wszystkim przy tem IMciom pp. pułkownikom, rotmistrzom i officerom i całemu rycerstwu wojsk obojga narodów i trybut za mężne i pracowite IMć pp. braci podziękują dzieła i należyte promovebunt ukontentowania.

10. Straszna et tot regnorum exemplis vitabilis wojny tureckiej moles, kiedy wielą innych bellorum quassata revolutionibus invadit Rempublicam accuratam nam iniunxit deliberationem, biorąc bowiem in libram pacis et belli commoda et incommoda, życzymy tak ab extra jako et intra componendae pacis media i aby J. Kr. Mć p. n. m. te raczył assumere curas, supplikować będą IMć pp. posłowie J. Kr. Mci.

11. A że interna magis quam externa zwykły szkodzić mala et privatorum inter se discrepantes animi regnorum często fiunt lapsus, przeto IMć pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci instabunt, aby Maiestatis suae interpositione IMć pp. hetmanów i W. Ks. Litewskiego pogodzić raczył et ne talia na potem accidant, cum ordinibus regni szkodliwe Rzptej sufferre raczył dywizye.

12. Zawsze vis fatorum trahit omne malum, przezorna zaś prowidencya casibus imperat i pewne przynosi antidotum; starać się tedy będą IMć pp. posłowie nasi i od tego nie odstąpią et ab ordinibus regni requirent, aby zaraz po obraniu IMci p. marszałka, izby swojej et post propositionem factam żadne inne non assumendo materias status Respublica stabiliendae pacis z cesarzem IMcią tureckim ineat rationes, żeby zaraz post dictam propositionem gońca wyprawić do Porty, któryby posła wielkiego przyście doniósł i wojenne zatrzymał intencye. Także do Hana IMci krymskiego, ażeby ofiarowaną Rzptej non deferat mediationem i ordy od exkurzyej zatrzymać chciał. O posła zaś wielkiego zaraz prosić będą IMć pp. posłowie J. Kr. Mci et apud ordines regni instabunt, aby był naznaczony i ante omnes materias onemu tractandi konkludowana i namówiona informacya, któryby nie czekając conclusionem sejmu cum plenaria facultate, byle sine coniunctionearmorum contra christianos, był wyprawiony i wysłany, o co, ut procurent, IMciów pp. posłów naszych voto iuramenti obstringimus.

13. A ponieważ tegoroczna przez IMciów pp. komisarzów od J. Kr. Mci do Hana i Imbraim Paszy posyłanych informuje Rempublicam próba, że ten nieprzyjaciel sine avulsione kraju pokoju stanowić nie chce, w takowym interesie Rzptej IMć pp. posłowie nasi cum ordinibus regni zgodzą się, to sobie praecavendo, iż jeżeliby dla dobra pospolitego privatorum dóbr od-

padłych wrócić się nie miało, tym na potem a Republica będzie obmyślona nagroda. Koszt na tę legacye jako najprędszy i najskuteczniejszy, aby przez IMć p. podskarbiego był obmyślony, IMć pp. posłowie instabunt i jeśliby dla jakiego zatrudnienia skarbu de proprio IMć p. podskarbi tę Rzptej potrzebę założył, wszelką pozwolą securitatem.

14. Potencya nieprzyjacielska magno państwa J. Kr. Mci invadens numero obruit, wszelkich tedy na oppressyą i repressyą potrzeba sposobów i prosić będą IMcie pp. posłowie nasi J. Kr. Mci, aby cum ordinibus regni w takowym razie ojcowską assumat opatrzność.

15. Coniunctionem armorum z panami chrześciańskimi wojnami implikowanymi między sobą nie widzimy practicabilem, z carem IMcią moskiewskim trudno lubo zaprzysiężoną do skutku przywieść unionem; deserere jednak tej nie godzi się, i żeby J. Kr. Mć cum ordinibus regni one promovere raczył, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

16. Nic pewniejszego, tylko że przyjaźń między cesarzem IMcią chrześciańskim a carem IMcią moskiewskim ad hanc unionem może wielkie addere momentum; prosić tedy IMć pp. posłowie będą J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby posła do cesarza IMci chrześciańskiego ut promoveat armorum między polskim a moskiewskim narodami wyprawić raczył.

17. Perska koligacya, jako jest trudna, res pro se loquitur, inibunt jednak IMć pp. posłowie nasi cum ordinibus regni rationes, jakoby wiary chrześciańskiej nieprzyjaciel et ab oriente miał zatrudnienie.

18. Siły zaś własne Rzptej, jakie być mogą, nostro edocemur passu; prosić tedy IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci i stanów Rzptej będą, aby zaraz na początku sejmu wici jedne za dwoje, trzecie zaś ultimis diebus Martii z kancellaryej wyszły, a wyście w pole pospolitego ruszenia primis diebus Maii naznaczone było, żeby Respublica wcześnie suo fulciatur subsidia, co gorąco IMciom pp. posłom naszym zalecamy.

19. Wyprawy Rzptej żadnego nie czynią pożytku, i teraz onej nie sądzimy possibilitatem, kiedy i wojsku płacić et fidis civium poctoribus ojczyźnie zaszczyt uczynić expedit. Stan jednak duchowny, który na pomnożenie i zatrzymanie chwały Boskiej, wielkiemi ubogacony fundacyami, świątobliwą przodków naszych nagradzając intencyą, aby teraźniejszej potrzebie Rzptej na obronę wiary i chwały Bożej concurrere chciał, prosić będą IMć pp. posłowie, żeby, ponieważ ex dignitate stanu swego osoby duchowne pospolitego ruszenia odprawować non tenentur, wyprawę z łanów piąciu, przynajmniej pieszego jednego żołnierza z moderunkiem i prowiantem na całą kompanią pozwolić chcieli, o co bratersko IMciów stanu duchownego naszych mm. pp. i braci prosimy i IMciom pp. posłom ut promoveant zlecamy, oficerów zaś IMć z podanych od J. Kr. Mci zaciągać mają.

20. Wojsk zaś zaciężnych Rzptej przyczyniać vetat egestas numerum uchwalonego na sejmie confoederationis generalis post fata ś. p. króla IMci Michała zatrzymać iubent pericula; prosić tedy będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci, aby ad complementum tego komputu wojsko redukowane było.

21. Zapłatę wojsku Respublica namówi et conquirendo podatków genus stary Rzptej postanowią.

22. Ziemia jednak nasza, że jest spustoszała przechodem wojsk obojga narodów, zniszczona przez nieprzyjaciela tak wielą najazdów zrujnowana tego roku, miasteczka, wsi, ludzie zabrane in rudera et favillas conversa, ostatek penuria głodu i ubóstwa w grody wpędziła i pędzi, żadną miarą podatkować nie może i żeby na żadne z ziemi naszej podatki IMć pp. posłowie nasi nie pozwalali, voto iuramenti IMciów obligujemy.

23. Iż siła IMć pp. poborców contumaciter do skarbu nie wnoszą podatków i żołnierz nie płatny w niwecz się obraca, promowować będą IMć pp. posłowie nasi, aby similis Reipublicae dosyć się działo.

24. Nic słuszniejszego jako erogowane J. Kr. Mci na zatrzymanie wojska i inne Rzptej potrzeby cum debita gratitudine restituere impensas, że jednak ojcowskiej J. Kr. Mci opatrzności Ojczyzny naszej wiadoma penuria, prosić będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m., aby ob hanc temporis calamitatem do innego czasu długów swoich poczekać raczył, likwidowanie jednak sumy IMć pp. posłowie pozwolą.

25. Łanowe piechoty wprawdzie nie są disciplinatae, error jednak to jest rotmistrzów, jeżeli wcześnie nie stawają albo nie wyprawują in animadversione peccatum; correctionem tedy non mutationem ziemia nasza potrzebna upatruje i aby ich nie znoszono, IMciom pp. posłom zalecamy. Żeby zaś meliori ordine służba ta trwała i do egzekucyej przywiedziona legem publicam, IMć pp. posłowie procurabunt, aby każdy cuiuscunque status et conditionis, nie zasłaniając się żadnymi privilegiis et praerogativis, ktokolwiek sołtystwa i grunty do tej wyprawy naznaczone trzyma, wyprawę służyć był powinien. A żeby to jako najskuteczniejszą otrzymało egzekucyą, ziemie na sejmikach relationis komisarzów obrać sobie mają, którzyby praevio iuramento tę wyprawę w województwach i ziemiach swoich zlustrowali i possessores sołtystw wyprawę nie odprawujących do sądów skarbowych województw i ziem przez instygatora tychże sądów podali, którzy tam się sprawićby powinni, a sądy convictos J. Kr. Mci p. n. m. donieśli i te sołtystwa innym, którzy służbę Rzptej odprawować będą, rozdane były.

26. Werbunki i przechody wojska w niwecz kraj obracają, czemu aby sit provisum, IMć pp. posłowie starać się będą, i żeby gdzie jedna chorągiew nocleg odprawi, dać attestacyą possessorowi była powinna i już tam druga noclegu odprawiać nie ważyła się, a nocleg od noclegu najmniej we trzy mile odprawowały; forum zaś contra deliquentes na trybunałach lub koronnym lub skarbowych, lubo w grodach lubo w sądach wojskowych pro arbitrio iniuriatorum aby było naznaczone.

27. Ordo est anima rerum i porządek zapłaty obsequi fert leges żołnierzowi; wszelkim tedy sposobem IMć pp. posłowie nasi z stanami Rzptej expostulować będą, aby wojsku cudzoziemskiemu anticipative płaca oddawana była, a IMć pp. officerowie lege publica obowiązani, żeby prowianty regimentom swoim do obozu stawiali i prowiantami nie lenunkami żołnierzów prowidowali, sub amissione regimentów et poenis contra desertores castrorum sancitis, o co forum w Trybunale skarbowym a IMć pp. hetmani i IMć p. pisarz polny koronny dojrzeć tego powinni byli i w sądach wojskowych convictos na delacie do trybunału skarbowego podawali. Domówią się przy tem tego IMć pp. posłowie nasi, aby hiberny, które wojsko cudzoziemskie partycypowało w likwidacyej z skarbem w zasługi onym potrącone były.

28. Artylerya koronna suffragante lege intraty mieć była powinna 30.000 zł., żeby tedy ex his vacantibus, które po śmierci ś p. J. Kr. Mci Michała do skarbu devenerunt prawu[1] satisfiat, procurabunt IMć pp. posłowie nasi. A jeżeli jedno albo dwoje starostwa takowej nie były i nie wystarczyły intraty, więcej wakansów ad complementum intraty na artyleryą postanowionych od J. Kr. Mci i stanów Rzptej przyłączone było, exceptis tamen iuridicis.

29. Intraty ex vacantibus po śmierci ś. p. króla IMci Michała do skarbu Rzptej należały, żeby tedy IMć p. podskarbi koronny na sejmie teraźniejszym z pomienionych intrat uczynił rachunek i te, quae ex calculo proweniet summa, na artyleryą koronną oddał, IMć pp. przy tem stawać będą.

30. Novi possesores wszyscy wakansów, aby iuxta praescriptum legis dwuletnią kwartę circa apprehensionem bonorum oddali, IMć pp. posłowie procurabunt.

31. Ponieważ w ziemi naszej dobra królewskie równo z innymi funditus zrujnowane, starać się będą IMć pp. posłowie nasi, aby possessores onych ad instar województwa podolskiego ad rationem tylko kwarty płaciło i za ten rok, propter hostilem o niewypłaconą kwartę nie byli penowani.

[1] prawie H.

32. Hiberna być szczupła musi z jednakiej sumy nie jednakiemu wojska komputowi, aby tedy IMć pp. duchowni, którzy ab onere consistentiarum są uwolnieni, drugą sumę taką, jaką teraz wydają, contribuant IMć bratersko prosimy i IMciom pp. posłom, ut promoveant zalecamy.

33. I to nie małą wojsku uczynić musi ujmę, kiedy tak znaczna na largicye rozchodzi się suma, czemby się nie mało posilkować mogło chorągwi, legem tedy IMć pp. posłowie procurabunt, aby hiberna na żadne largicye inter privatos tak wojnę służących, jako importune supplikujących obracana nie była i jeśli ktoby z niej ad praesens eo modo partycypował, ut restituant a J. Kr. Mć p. n. m. w rękach swoich bene merentium będzie miał ukontentowanie.

34. Pewnie stąd się to dzieje, iż IMć pp. hetmani i wojsko przez pp. dystrybutorów inscia Republica dzielić hyberna praesumpserunt, aby tedy takowe Rzptej i wojska non eveniant incommoda, lege novella IMciów pp. posłów obwarują i województwa i ziemie na sejmikach relationum komisarzów do dystrybuty hybernorum, którzyby od sejmu do sejmu tej dystrybucie attenderent obierać sobie powinniśmy i salaria komisarzom też województwa i ziemie postanowiły.

35. Skarbowe rachunki wiele Rempublicam afficiunt, bo częścią in favorem skarbu pp. deputatów do rachunków naznaczeni peccant, częścią w arendowaniu skarbowych prowentów rękawiczne praecedit kwotę arendy et privati publico luctantur aerario, expostulować tedy będą cum ordinibus IMć pp. posłowie nasi i dojrzą tego, aby pp. deputaci do rachunków skarbobych naznaczeni corporaliter przysięgali, iż in favorem skarbu nihil commodi Reipublicae intermittent. Także przy kontraktach arendowych, aby tak pp, deputaci, jako i ci, którzy contrahent contractus przysięgali i za te tylko sumy, które w kontraktach będą mianowane, non diminuendo przychodów Rzptej przez rękawiczne nec intermittento contractus, postanowili.

36. Ius cudendae monetae regnorum subsidium, zgodnie tedy cum ordinibus regni na otwarcie mennicy srebrnej, któraby monetę jednej cum externis ligi miała także determinacyą ceny czerwonych złotych IMć pp. posłowie nasi pozwolą et taksę pretiis rerum promovebunt.

37. Opatrzenie Lwowa i Krakowa J. Kr. Mci p. n. m. IMć pp. posłowie nasi ojcowskiemu oddadzą staraniu, aby jednak te fortece subsidio Reipublicae opatrzone były cum ordinibus regni expostulować będą i tej materyej non deserent, aż te fortece opatrzone będą. Zamość słusznego potrzebuje respektu, ale iż IMć p. Zamojski ordinationis possessor przez lat dwie ludzi Rzptej nie stawił, IMć pp. posłowie procurabunt, aby iudicio Reipublicae takowe, jakoweby na tych ludzi wyszły expensy, skomputowane były i lege publica był obowiązany, żeby tę sumę na opatrzenie Zamościa wydał.

38. Jako excubiae najpotężniejszym wojskom są antemurale, tako z jakim pożytkiem in obvio nieprzyjacielowi osadzone fortece, res ipsa et ratio dictat, pilno tedy IMć pp. posłowie starać się będą, aby pograniczne fortece, jako Halicz, Trembowla, Stanisławów, Buczacz i zamek podhajecki, Brzeżany, Złoczów, Sniatyn[1], Tyśmienica subsidio Reipublicae wcześnie, ponieważ Rempublicam zasłaniają, opatrzone było i gorąco do stanów Rzptej instabunt.

39. Sentit już nie raz suo damno edocta Rzpta, jako sejmowe prolongacye czas i fortunę Rzptej extrahunt et consumunt, gdy straciwszy do przygotowania obrony pogodę, quasi ex improviso irruenti przychodzi succumbere malo. Aby tedy na żadną IMć pp. posłowie nasi nie pozwalali prolongacyą bratersko IMciów obligujemy.

40. Ius patronatus J. Kr. Mci p. n. m. przez najjaśniejszych antecessorów J. Kr. Mci possessum iuribus et usu firmatum ex aequo Maiestati J. Kr. Mci należy; aby tedy ius patronatus J. Kr. Mci tanquam ius legittimum Maiestatis et Reipublicae bronili, IMciów pp. posłów

[1] Stratyn

naszych obligujemy i J. Kr. Mci p. n. m. prosić zaleciliśmy, aby iure suo uti raczył et si quid in contrarium sit actum vindicare kazał.

41. Miłości ku panom przodkowie nasi zostawili pamiątkę princeps ne egeat, widoczne są tego dowody, jako dobra stołu J. Kr. Mci obarczone i znacznemi inwadiowane oneribus, częścią też przez nieprzyjaciela spustoszone, niemniej, iż tak wiele dzierżaw ekonomicznych do stołu J. Kr. Mci od Rzptej postanowionych privati possident, pilno tedy IMć pp. posłowie procurabunt, aby ekonomie stołu J. Kr. Mci ad suam redeant naturam i stołowi J. Kr. Mci były powrócone.

42. Zbaraża i Wiśniowca strages wielką w afektach naszych najduje kompassyą i, żeby J. Kr. Mć tak wielkich civium merita i znacznych włości upadek, łaskawą dźwignął klemencyą, IMć pp. posłowie nasi prosić będą.

43. Zniesienie Podhajec i straty w ludziach i włościach niemałe IMci p. wojewody sieradzkiego[1] IMć pp. posłowie nasi u stanów Rzptej przedłożą i starać się będą, aby dzierżawa Montawy i Zajączki od ś. p. króla IMci Michała, IMci p. wojewodzie konferowana, ab omni impetitione wolną była obwarowana possessyą, a J. Kr. Mć p. n. m. do dalszej Rzptej usługi zawsze merentem łaską swoją posiłkował civem.

44. IMć p. Wysocki cześnik czerniechowski, na usłudze Rzptej zadłużył się constat nobis, w takowejże legacyej albo podobnej, IMć p. Myszkowski, chorąży czerniechowski, znacznie własnego dołożył kosztu i zadłużył się; aby tedy tak IMci p. cześnika ab oneribus in Rempublicam contractis evincat Respublica, jako IMci p. Myśliszewskiemu, subveniat, IMć pp. posłowie nasi cum ordinibus regni expostulować będą.

45. Znaczne są te Reipublicae vulnera, kiedy praw i swiebod szlacheckich krwią przodków naszych u najjaśniejszych antecessorów J. Kr. Mci emeritorum z ryzy wypada orbitae. Uskarżą się tedy J. Kr. Mci i stanom Rzptej IMć pp. posłowie nasi, iż najbardziej w tem premitur wolność et laeditur aequalitas, iż IMć pp. marszałkowie izby poselskiej z IMciami pp. deputatami do konstytucyi naznaczonymi ultra mentem et sancitum Reipublicae konstytucye do druku podają, inne przedrukowują inaczej, niżeli czytane, et in volumen legum inserunt, procurabunt tedy IMć pp. posłowie, aby ne talia fiant scandala lege publica sit provisum; te zaś konstytucye, które contra antiqua iura et privilegia i które nie czytane, albo inaczej czytane in volumen legum weszły, lege novella były zniesione i annihilowane.

46. Osobliwą jednak ziemia nasza w tem cierpi krzywdę, iż gdy licentioso po wyściu wojska z Wołoch była opressa ausu na sejmie szczęśliwej J. Kr. Mci p. n. m. elekcyej Rzptej swoją donosiła krzywdę, i ręką IMci p. marszałka koła na ten czas rycerskiego, podpisany przez IMć pp. posłów swoich, otrzymała reskrypt de imminentibus dóbr szlacheckich, przeciwko danemu reskryptowi i przeczytanej konstytucyej, inaksza praeiudiciose wydrukowana, aby tedy tamta drukowana zniesiona była i podług reskryptu nova lege immunitatibus dóbr szlacheckich sit praecautum dawne et 1673 reassumendo de immunitatibus dóbr szlacheckich, i żeby ktokolwiek lubo z IMciów pp. hetmanów, lubo regimentarzów ważył się do dóbr szlacheckich wydawać asygnacye, także, ktoby takowe odbierał, ipso facto sit infamis i o takowe sprawy w Trybunale koronnym inter causas militares forum było naznaczone, procurabunt IMć pp. posłowie, a jeżeliby refragarius iuri publico żołnierz lub za assygnacyą, lub bez assygnacyi dobra szlacheckie invadere ważył się, i w onych konsistencye pretendować, choćby samym kontentując się dachem, albo chleby wybierać praesumat, z takowego tanquam iuri publico rebelli wolno było staroście, w któregoby powiecie to crimen accideret, ex persona et bonis wolno czynić exekucyą, promowować będą IMć pp. posłowie.

[1] Potocki Feliks.

47. Niemniejsza i w tem ziemię naszą praemit krzywda, iż ultra declarationem IMciów pp. posłów naszych na sejmie szczęśliwej elekcyej J. Kr. Mci et subscriptionem IMć p. Kuropatnickiego, podstolego podolskiego, posła ziemie naszej, o płaceniu podatku subsidii charitativi ex rationibus datis et dandis, czego na teraźniejszym sejmie przez stany Rzptej mała być decyzya, skarb koronny ante decisionem Reipublicae do ziemie naszej indebite wydał assygnacye, i na p. poborcy poenam fiscalem otrzymał. Aby tedy ziemia nasza przy deklaracyej IMciów pp. posłów na sejm electionis naszych zachowana i z p. poborcy poena fiscalis zniesiona, IMć pp. posłowie procurabunt.

48. Skrypta ad archivum, które IMć p. Kotowicz, kasztelan wileński, będąc marszałkiem izby poselskiej, ad archivum Reipublicae nie oddał, aby na teraźniejszym sejmie iuxta inventarium skarbu koronnego restituat, domówią się IMć pp. posłowie nasi i IMci p. instygatorowi W. Księstwa Litewskiego, aby się tego dopomniał, different.

49. Ordynacyą Ostrowską, jaka jest iuris Reipublicae cum per acta w ziemi naszej electione pro ultima sententia ad ordines regni odsyłamy, do której za ordynata IMć p. Hieronima Augustyna Lubomirskiego, kawalera maltańskiego, obraliśmy i elekcyą IMciom pp. marszałkom koła naszego ręką swoją podpisaną, wydać zleciliśmy attestacyą.

50. Ordynacya Zamojska vigore confoederationis generalis Varsaviensis, przez IMć pp. komisarzów regni est decisum, że jednak różne zachodzą kwerymonie, że przeciwko tej komissyej jest excessum i IMć p. Marcin Zamojski, podstoli lwowski, ordinationis possessor, bona ordinationi subiecta possedit, aby iudicio Reipublicae decidatur, IMć pp. posłowie nasi promovebunt. Cavebunt przy tem IMć pp. posłowie nasi, aby ze wszystkich ordynacyi, iuxta praescriptum ordinationum subsidium Reipublicae stawiane było.

51. Augere nec minuere urzędy królów IMciów pacta conventa vetant; że tedy nowych zagęściło się urzędników, domówią się IMć pp. posłowie nasi, aby wszystkie reassumendo prawa nova lege takowe zniesione były urzędy i ci, którzy one upraszać śmieli, iuxta praescriptum iuris sprawić się byli powinni.

52. Także nowa szlachta in turbido Reipublicae sub specie wojska Zaporoskiego lucrati praerogativas stanu szlacheckiego i na sejmikach nie proponowani, aby per legem publicam, nil derogando osobom rycerskim, byli ad pristinum rewokowani statum, IMć pp. posłowie promovebunt.

53. Żydaczewskie urzędy, ponieważ visi bene meriti possident, lubośmy nie raz przeciwko tym urzędom protestowali się, jako praeiudiciose et subraptitiae postanowionych, póki innych J. Kr. Mć tak wielkim in Republica civibus non conferet honorum manere permittimus, takowym jednak sposobem, aby po wszystkich urzędnikach województwa i ziem ruskich lwowskiej, przemyskiej, sanockiej, halickiej, chełmskiej, miejsce swoje miały et hoc prospicient, IMć pp. posłowie nasi.

54. Infames et lege publica proscripti, aby żadnej nie mieli aput privatos i w wojsku protekcyi et ubique z nich fieri mogła executio IMć pp. posłowie promovebunt.

55. Także jurisdikcye zamkowe, aby suis gaudeant praerogativis, IMciom pp. posłom naszym zalecamy.

56. IMć pp. starostowie de lege sunt curia principum i przy boku J. Kr. Mci assistere mają, aby tedy, gdy J. Kr. Mć osobą swoją na wojnę idzie, do boku J. Kr. Mci stawali i novella lege byli obligowani, IMć pp. posłowie nasi procurabunt.

57. Urzędy koronne pactis conventis ś. p. króla IMci Michała są opisane, aby tedy J. Kr. Mć iura Reipublicae zachowując tych urzędów wakansów alia nie dawał praxi, IMć pp. posłowie przestrzegać będą, et ut lege novella sit temu provisum, procurabunt.

58. Defluctatio soli województwu ruskiemu przez prawo jest pozwolona, aby tedy IMć pp. pisarze skarbowi takowej nie przeszkadzali defuktacyej, upomnią się IMć pp. posłowie.

59. Duchowieństwa ritus Graeci, aby według prawa et consuetudinem za królów IMciów Zygmunta i Władysława practicatis gaudeant praerogativis, IMć pp. posłowie nasi promowować będą. Sprawę zaś o władyctwo lwowskie między IMciami OO. Szumlańskim i Swistelnickim, aby J. Kr. Mć rozsądzić raczył. IMć pp. posłowie promowować będą.

60. Dzierżawy w rękach J. Kr. Mci zostające, są panis bene merentium, prosić tedy będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci, aby benemerentibus one raczył largiri i na żadne nowe reformacye IMć nie pozwolą.

61. Nic słuszniejszego, jako każdemu omni securitate gaudere i IMć p. referendarz koronny ex munere podskarbstwa ś. p. IMci p. rodzica swego słuszne nam o kwit proposuit desiderium; że jednak de rationibus quibus Reipublicae satisfecit na sejmiku nas nie informował, zlecamy IMć pp. posłom naszym, aby na kwit IMci nie pozwalali, póki na sejmikach przedsejmowych województwom i ziemiom rationes satisfactionis non deducet.

62. Ponieważ dla nieprzyjacielskich w ziemi naszej in Septembre najazdów et .... privilegiatam obierania deputata na Trybunał koronny grassantem hostilitatem sejmiku mieć nie mogliśmy, starać się będą, aby nam na sejmiku relationis per legem publicam deputata na Trybunał obrać było concessum IMć pp. posłowie; także iuxta desideria całej Rzptej et consensum eiusdem approbationem decretorum capturalium in causis facti et recentium criminum quatuor articulorum castrensium transgressorum, profogorum exemptionum, które fusius laudo opisane są, IMć pp. posłowie nasi u stanów Rzptej sprawić się będą powinni.

63. Kasztelania halicka, aby terrigenae ziemi halickiej possessionato konferowana była, prosić będą IMć pp. posłowie J. Kr. Mci.

64. Desideria ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego. Jawne in Rempublicam JWIMć p. wojewody kijowskiego, merita słusznego u J. Kr. Mci potrzebują respectu; prosić tedy będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci, aby heroiczne IMci dzieła dobrotliwą coronet łaską. Miasto zaś Stanisławów w opaczną pokoju pogodę blisko granice państw J. Kr. Mci zasadzone, ustawicznemi na zaszczyt Pokucia uciążone pracami i kosztami liberum kupiectwo exercitium et ab oneribus skarbu Rzptej libertatem, procurabunt IMć pp. posłowie nasi.

65. Objaśnią waleczne dzieła i mężne odwagi merita in Rempublicam JWIMć p. Gabryela Silnickiego, kasztelana czerniechowskiego, słabem jednak do tychczas ukontentowane szczęściem; zalecą tedy J. Kr. Mci et ordinibus regni IMć pp. posłowie nasi tanti civis effusum sangvinem, i starać się będą Bucniowa i Błotnia z attynencyami, aby iure emphiteusis IMci konferowana była.

66. Godne merita IMci p. podkomorzego halickiego, braterską do J. Kr. Mci p. n. m. requirunt instancyą, aby przy spustoszałej fortunie swojej w dziedzicznej przy przeprawie dniestrowej, dając repres nieprzyjacielowi fortecy Martynowskiej, znaczne poniósszy szkody, pańską J. Kr, Mci był wsparty klemencyą.

67. Ponieważ podług konstytucyej anni 1661 titulo: Eliberacya żup o pewną sumę w państwach cesarza IMci chrześciańskiego winna satysfakcya WJMci staroście lwowskiemu non successit i owszem, tą eliberacyą inwolwowana jest, IMć pp. posłowie nasi expostulabunt, aby za instancyą J. Kr. Mci et ordinum regni do cesarza IMci chrześciańskiego per ordines imperii IMć p. starosta lwowski był satisfactus.

68. Dał dobry przykład IMć p. starosta trembowelski, jako pograniczne trzymać powinni IMć pp. starostowie fortece, dało i miasto z przytomnymi incolis, jakowa panom swoim powinna być fides, kiedy własnemi IMci p. starosty zamek trembowelski opatrzony impensis et praesidio Reipublicae wsparty impet potencyej bisurmańskiej wytrzymał, aby tedy erogowane IMci p. starosty likwidować et resarciri mogły się impensa, miasto zaś immunitate et libertate ab oneribus Reipublicae i z starostwem gaudere mogło, IMć pp. posłowie u stanów Rzptej starać się będą.

*

69. Nic skuteczniejszego być nie może, jak kiedy meritis iustitia assistit; zalecą tedy IMć pp. posłowie nasi wielkiego wodza ś. p. IMci p. kasztelana krakowskiego już tylko unicum ojcowskich dzielności imitatorem WIMć p. starostę chmielnickiego, ażeby secundum declarationem Rzptej de exulibus pingvioribus fortunae województw ukrainnych od J. Kr. Mci i stanów był ukontentowany, promowować będą.

70. Nie tajna jest całej Rzptej suma, w gwałtownej potrzebie ś. p. króla IMci Jana Kazimierza, z własnej od niegdy IMci p. Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego w. koronnego pożyczona substancyi, domu zaś tego merita nie ustającą in Rempublicam słyną miłością i słuszną po nas requirunt instancyą; instabunt tedy IMć pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby ten dług ex bonis immobilibus et mobilibus po ś. p. królu Janie Kazimierzu pozostałych sukcessorom ś. p. IMci p. podskarbiego koronnego był zapłacony.

71. Po wielekroć ś. p. WIMć p. Cetner, kasztelan halicki, o małą i spustoszałą cząstkę bonorum regalium wioskę Stoki od nas miewał ad ordines regni instancyą; że tedy iniquo fato elusus tak małej za wielkie swoje zasługi nic otrzymał donatywy i IMć p. staroście Szczurowieckiemu, wielkich cnót rodzica swego naśladowcy, taż contignitas remansit trudność, instabunt IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby wieloletne ś. p. IMci pana halickiego i znaczne i IMci p. starosty Szczurowieckiego zasługi, resignatione a Republica onemu tej wioski Stoków mogły coronari.

72. Suma trubecka tot constitutionibus do wypłacenia nakazana, jeszcze nie doszła IMciów pp. Sołtyków, aby tedy godnie merentibus kawalerom skarb koronny realną uczynił satysfakcyą, IMć pp. posłowie nasi domówią się.

73. Sprawę in causa perduellionis z Mazarakim, jeszcze in actu electionis ś. p. króla Michała zaczętą, aby IMć pp. instygatorowie obojga narodów wziąwszy na się onus actionis promoveant, instabunt IMć pp. posłowie, ażeby w dalszą nie szła zwłokę, przez IMci p. marszałka poselskiego i deputowanych ad delationem z koła przy pp. instygatorach expostulabunt. Także o proces nowy in causa perduellionis z nową szlachtą osobliwie ex promotione Kozaków konstytucyami deklarowanymi, żeby się do dawnej nie wracali złości, starać się będą IMć pp. posłowie nasi.

74. Za IMcią p. Teodorem Maszkiewiczem o klejnot szlachectwa, instabunt IMć pp. posłowie, aby a Republika sangvinis na usłudze Rzptej effusi dignetur premio, ponieważ iustitia firmantur regna, per iniustitias transferuntur.

75. Pewnej jesteśmy nadziei, że za panowania J. Kr. Mci szczęścia swego dojdzie Respublica et iniustitias J. Kr. Mć conterere zechce, upomną się tedy IMć pp. posłowie nasi, aby Zuków i Żukocin summami per constitutionem 1607 in fidem Reipublicae onerowane et stante captivitate IMć p. Telefusa gwałtownie odcięte restituantur albo sumy i szkody refundantur, ponieważ J. Kr. Mć i Rzpta eiusmodi creditores evincere tenentur.

76. Boskie i ludzkie prawa afflictis porrigere dexteram każą, te tedy IMć p. Makowiecki miecznik przemyski, opponendo się w zamku zawałowskim hosti, z małżonką i dziećmi w ciężką do Imbraim paszy dostał się niewolę, wszystka in praedam hosti poszła substancya, majętność z dymem et in favillas conversa; prosić będą IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby eliberacya onego IMci p. posłowi do Porty ordynowanemu, a Republica była zaleconą. O takąż interpozycyą do Hana IMci, za IMcią p. Krzysztofem Gurskim, który z małżonką i dziećmi w Podhorcach wzięty, do ciężkiej niewoli dostał się tatarskiej, będą prosić IMć pp. posłowie.

77. Jeżeli co może być żałośniejszego, jako kiedy wolność vim patitur i własny żołnierz pod tymże urodzony prawem, nieprzyjacielską exercet srogość albo specioso praetextu obrony gubi i znosi; takową IMć pp. Andrzej i Wojciech, cześnik czerniechowski Gołyńscy, bracia rodzeni ponieśli krzywdę, kiedy chorągiew IMci p. starościca lubelskiego przez dwie zimie pod

IMcią p. Pawłowskim porucznikiem, chorągiew IMci p. podkomorzego podolskiego pod IMcią Wasilkowskim, dziedziczne dobra IMciów Torskie z przyległościami, odjąwszy IMciom prawie ze wszystkiego zebrali bydła, zboża i cokolwiek mogło być u chłopów, pozabierali, o czem są obszerne protestacye, własnego dziedzica z zamku wycisnęli, naostatek zamek na granicy państw J. Kr. Mci bardzo potrzebny, spalili. Spólnie zaś IMć p. Steckiewicz, porucznik ś. p. IMci p. wojewody bracławskiego, sub specie podjazdu, pomienione dobra z okazyi sąsiedzkich dyferencyi invasit, bydła, owiec i cokolwiek być mogło, zabrał, i do swojej zapędził majętności. W takowej gwałtownej krzywdzie emeritis in Republica civibus assistere powinniśmy i IMciom pp. posłom naszym zalecamy, aby per legem publicam zasługi pomienionych chorągwi w skarbie Rzptej były aresztowane, et pro disiudicatione takowych ekscessów forum w Trybunale koronnym inter causas militares naznaczone.

78. Ze wszystkiej zrujnowani substancyej IMci p. Pawła Potockiego, wojewodzica bracławskiego, pozostali sukcessorowie, za którymi, aby IMć pp. posłowie gorącą wnieśli instancyą zlecamy.

79. IMć p. Aleksander Kurdwanowski, podstoli halicki, z znacznej spólnie z IMcią p. cześnikiem czerniechowskim spólnej złupiony i innych wielu substancyej, za którymi o łaskawy do J. Kr. Mci IMci posłowie nasi instabunt respekt.

80. Godne IMci p. Marcina Bogusza, podstolego nowogrodzkiego, pułkownika J. Kr. Mci, merita są całemu wiadome światu, aby tego ochota IMci do dalszej Rzptej przysługi z łaski J. Kr. Mci zachęcona była IMć pp. posłowie nasi expostulować będą.

81. IMć p. Firleja, starościca lubelskiego, przez obozy pod Łęczną, doniosą IMć pp. posłowie krzywdę stanów Rzptej, prosząc o słuszny na IMci respekt.

82. Tempieje tem animus militaris, kiedy debita żołnierza nie dochodzi zapłata; że tedy chorągwi IMci p. chorążego koronnego przeszłoroczna jeszcze nie wypłacona hyberna dla spustoszałych dóbr ex distributiva hybernorum pokazanych, promovebunt IMć pp. posłowie nasi, aby należyta tej chorągwi obmyślona była rekompensa.

83. Znaczna JWp. Strzemeskiego rotmistrza J. Kr. Mci, musi być w substancyej ujma, kiedy i wojska przechody przy przeprawie nad Dniestrem zasiadłe majętności, i nieprzyjaciel majętność Mikulińską zniósł i własnym kosztem na usługę Rzptej chorągiew zatrzymując incessanter służy; zalecą tedy IMć pp. posłowie nasi onego merita, aby J. Kr. Mć łaskawie na zasługi IMci wejrzeć chciał, prosić będą.

84. Niemały Rzptej uczynił pożytek IMć p. Gruszecki, który własnym kosztem blisko granicy państw J. Kr. Mci opatrzywszy zameczek Danczyce, wielu ludzi od bisurmańskich zaszczycił najazdów i osobą swoją przytomny będąc, koszt i zdrowie odważając, innym fortecom był przykładem, przestrogą i zasłoną; aby tedy merita IMci łaską J. Kr. Mci były wsparte, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

85. Słuszną do Stanów Rzptej ma supplikę sukcessor IMć p. Aleksandra Gruszeckiego cześnika halickiego, którego ś. p. rodzic IMć p. cześnik własnym kosztem cum dispendio dziedzicznej fortuny na usługę Rzptej chorągiew zaciągnął i usługę Rzptej traktował. Że tedy do szczęśliwszego czasu zasług jego odłożona zapłata, prosić będą IMć pp. posłowie nasi, aby J. Kr. Mć z Stanami Rzptej ten czas skrócić chcieli i przy teraźniejszym ziemie naszej upadku straconemu sukcessorowi raczył succurrere.

86. Hospodar IMć wołoski państwo i bogate opuścił dochody in rem Reipublicae transeundo i siła exhibuit fidelitatis, aby tedy pari z stanem szlacheckim gaudeat immunitate i indigenatus praerogativa, IMć pp. posłowie nasi ad ordines regni instabunt i takową onego przysługę ojcowskiej J. Kr. Mci zalecą łasce; na indigenat zaś i panom wołoskim przy nim będącym, zezwolą.

87. Wszystkich przy tem obywatelów ziemie naszej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego, multis bellorum incommodis oppresssis, zalecamy stanom Rzptej i starać się mają IMć pp. posłowie nasi, aby ad instar województwa podolskiego, sumę pewną albo wakansem byli posiłkowani.

88. Za województwem podolskiem IMć pp. bracią naszą, pokornie prosimy Majestatu J. Kr. Mci i stanów Rzptej, aby ad instar województw kijowskiego, bracławskiego i czerniechowskiego byli ukontentowani.

89. Boskie to jubet prawo każdemu subvenire bliźniemu, ile kiedy jest iuste pochop do tego dają rationes, więc że ordo na.... żydowskie pogłówne żadne w skarbie nie może mieć defalki, w naszych zaś ruskich ziemiach wielka narodu tego strages, bo całemi zginęli w Buczaczu, Tarnopolu, Podhajcach i po wszystkiem województwie indziej zginęli miastami, przez co tak wielkiej nie mogą wystarczyć sumy a na górnie im nie folgują zbory, instabunt IMć pp. posłowie nasi ad ordines regni, aby Żydów województwa ruskiego od górnych Rzptej odłączyli zborów i albo ex persona uniuscuiusque pogłówne albo proporcyonalną według małej ich liczby i zborów pozostałych, włożona kwota per Rempublicam włożona była.

90. Stosując się przytem do dawnych zwyczajów ziemie naszej na sejmik do Wiśni posła IMć p. Jana Kobierskiego uprosiliśmy, którą instrukcyą naszą przy zaleceniu braterskiej naszej powolności, stanąwszy w Wiszni na miejsce consultationum zwyczajne w koło IchMć pp. n. m. i braciej deferent nasze de Republica pokaże uchwały.

91. Tę zaś instrukcyą naszę ręką własną IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu dnia dwudziestego trzeciego grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego piątego w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem. Krzysztof Skarbek, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 177 p. 26–46.

206.

Halicz, 23 grudnia 1675.

Attestacya sejmiku halickiego w sprawie Ordynacyi ostrogskiej.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego, do niej należących, na sejmik przedsejmowy coronationis najjaśniejszego króla IMci Jana Trzeciego pana naszego miłościwego do Halicza na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni.

2. Ponieważ po ześciu z tego świata ś. p. JO. książęcia IMci Alexandra Ostrogskiego ultimum ordinationis Ostrogianae possessorem et de stirpe primi ordinantis successores omne ius et dominium pomienionej ordynacyi ad Rempublicam devenit et iuxta praescriptum ordinationis per electionem kawalera maltańskiego, stany Rzptej pro ordinato do mianowanej ordynacyi podać mają, stosując się ad legem ordinationis, ponieważ ad hunc praesentem actum częścią ab grassantem w ziemie naszej hostilitatem częścią dla zerwania sejmiku deputackiego, post fata ś. p. książęcia IMci Aleksandra Ostrogskiego elekcyi ordynata nie mieliśmy, zgodnie i jednostajnie ad praesens i na teraźniejszym zjeździe naszym pozwoliwszy one odprawiliśmy.

3. Iuxta praescriptum tedy ordinationis per pluralitatem omnium votorum, excepto tantum uno IMci p. Stanisława Gruszeckiego, stolnika czerniechowskiego, suffragio na JO. książęcia IMci Dmitra Korybuta Wiszniowieckiego, wojewodę bełzkiego, hetmana polnego koronnego dato,

zgodnie i jednostajnie obrany za ordynata stanów IMć p. Hieronim Augustyn Lubomirski, kawaler maltański, a po skończonej eo modo elekcyi tegoż IMci p. Lubomirskiego, kawalera maltańskiego, in ordinatum od nas obranego, pro ultima definitione od stanów Rzptej decydowana będzie, odsyłamy i IMci p. marszałkowi koła naszego ręką jego podpisaną, wydać zlecamy attestacyą. A tę elekcyą naszę do grodu aby była podana, tegoż IMć p. marszałka koła naszego obligujemy. Działo się w Haliczu w kościele farskim na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia 23 grudnia roku Pańskiego 1675. Krzysztof Skarbek, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 177. p. 68—70.

207.

Halicz, 12 maja 1676.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi halickiej, którzyśmy tylko dla obrady pospolitej et hac grassante hostili incursione tak w Pokuciu jako i za Dniestrem zjechać mogli do Halicza na sejmik relationis pro die duodecima Maii po sejmie felicissimae coronationis per declarationem złożony ante omnia, przesłuchawszy IMciów pp. posłów naszych relacyej podatki dla obrony pospolitej uchwalone, przyjmujemy i subsidium dwojga pogłównego, którzyśmy pobliżsi Halicza i od inkursyi nieprzyjacielskich wolni, iuxta praescriptum legis wydać deklarujemy, z tym dokładem, że ponieważ sejmik nie rychło po sejmie mieliśmy tedy IMć p. poborca ten podatek ad duodecimam Iunii sine poenis wybierać powinien.

2. Do którego wybierania podatku IMć p. Kazimierza Rzewuskiego, stolnika podolskiego, uprosiliśmy, i salarii od obojga pogłównego po złotemu jednemu i po groszy sześci od kwitu brać pozwoliliśmy. Którzy zaś IMć teraźniejsze inkursye nieprzyjacielskie ponoszący, iż nie mogli do spólnej obrady stawić się, tedy jak skoro Pokucie, Zadniestrze i trembowelski powiat od tego nieprzyjaciela uwolnione będą, nieomieszkanie obwieszczeni uniwersałem IMć p. poborcy pod ostrością prawa do rąk IMć p. poborcy także i dwoje pogłówne oddadzą. A trzecie pogłówne, gdy Pan Bóg użyczy pokoju, podług konstytucyi w jesieni wydać objecujemy.

3. Więc aby bracia nasza teraz przez nieprzyjaciela utrapiona i cała ziemia, także IMć p. poborca jakowej na komissyej lwowskiej, który na niej rationem reddere powinien, nie miała trudności, zlecamy to IMć p. komisarzowi, do której to funkcyej IMć p. Konstantego Czołhańskiego uprosiliśmy, aby IMć de hac legali impedimento zniósszy się z skarbem Rzptej, starał się o to, abyśmy w tem nieszczęściu naszem w skarbie non succumberemus.

4. Insuper mając trudności nasze długi publiczne i expensa benevole pro hac sola vice rogowe jedno po groszy sześć od bydlęcia iuxta praescriptum anterioris laudi uchwalamy i uchwaliliśmy, które od dnia dzisiejszego intra decursum quatuor septimanarum wydać powinni będziemy sub rigore processus fisci. I do tego wybierania podatku IMć p. Szymona Tuszowskiego, łowczego bracławskiego, użyliśmy, któremu kwitowego dla wygody naszej od IMci całej wsi po złotemu jednemu kwitowego dawać naznaczamy.

5. Znając zasię wierność i życzliwość Kozaków ukraińskich pod znakiem IMci p. podczaszego sieradzkiego, IMci p. podstolego nowogrodzkiego, IMci p. miecznika podolskiego, IMci p. Łukowskiego i p. Semena będących, i co siły ich każą życzliwie na usłudze zostających

i pracujących, aby z tego rogowego IMć p. egzekutor do rąk IMci p. podstolego nowogrodzkiego za kwitem IMci dwa tysiąca oddał i wyliczył. Za którym jednak warunkiem, aby IMć pp. rotmistrze spólnie z IMcią p. komisarzem naszym o te 2.000 zł. z zasług swoich nas u skarbu zastąpili, żeby nam te dwa tysiące ad rationem subsidii charitativi potrącone i przyjęte były, czego curam IMci p. komisarzowi naszemu pilnie zalecamy. A że IMć p. łowczy bracławski ex nunc 1.000 zł. ad rationem tych dwóch na pomienionnych pp. Kozaków wydać przyobiecał, tedy na przyszłym sejmiku deputackim w rachunku to od nas przyjęto będzie.

6. Pierwszego rogowego, że dla delaty IMć p. łowczy bracławski i przeszkód od nieprzyjaciela koronnego calculationem nie mógł uczynić, tedy do tegoż sejmiku deputackiego tych rachunków, jako i prasułki zupełność odkładamy, wkładając to na IMci, aby irremissibiliter delaty na retentorach otrzymane, cum adminiculo officii rekwirował, o które aby officium castrense Haliciense etiam extra cadentiam terminorum querelarum processu fisci sądzeni byli, JWIMci p. wojewody kijowskiego n. m. p. uprosiliśmy.

7. Dawno też postanowiono, że aggrawat ille laborem, quem proemia nulla sequantur IMciom, IMci p. Samuelowi Kossakowskiemu, przeszłemu i IMci p. Czołhańskiemu, komisarzom od dwóch tysięcy na pp. Kozaków ordynowanych, wszystkiej reszty tego rogowego, co będzie nad dwa tysiące zbywało, IMć p. łowczy bracławski wybrawszy, odda i wyliczy.

8. Co strony wyprawy piechotyńca jednego, a monderowanego ze dwudziestu ośmi dymów wyprawić powinnej iuxta taryphani anni 1671, uprosiliśmy JWIMci p. wojewody kijowskiego n. m. p., aby tę wyprawę w opiekę sporządzenia swego przyjąć raczył. Do tej kombinacyej IMci p. łowczego bracławskiego, salvis abiuratis et conflagratis coram officio castrensi Haliciensi praestandis, cum attestationibus dominorum suorum uprosiliśmy. A żeby piechoty jak najporządniejsza wyprawa była, kosztu na jednego żołdata JWIMci p. wojewodzie kijowskiemu 120 zł. z dwudziestu ośmi dymów za kwitem IMci p. łowczego bracławskiego wydać obligujemy.

9. A ta kombinacya dymów powinna się począć a die decima octava praesentis a kończyć się ultima eiusdem tak, aby do kompaniej vigore legis ludzie prędko wystawieni byli. Kto też zechce ze dwudziestu ośmi dymów piechotyńca wyprawić, tak jako prawo opisało, takiemu wolność i opcyą dajemy, z tym jednak dokładem, aby się takowy IMć JWIMci p. wojewody kijowskiego dołożył w jakiej barwie i jakową manierą tych ludzi IMć wystawiać będzie, żeby tymże strojem piechotyńca swego do rządu i dyspozycyej oficyerów JWIMci p. wojewody kijowskiego stawił.

10. Prasołka przez prawo ziemie halickiej służąca, a jeszcze na przeszłym sejmiku uchwalona, tej administrationem et cotinuationem iuxta anterius laudum IMci p. łowczemu bracławskiemu zlecamy. Na ostatek, iżeśmy w teraźniejszych konstytucyach nie mało, oraz starego prawa animadwertowali, przeto na przyszłym, da Bóg, sejmiku, przed sejmem exorbitantiarum, jako na ten czas będzie nam należało IMciom pp. posłom naszym tę dolegliwość starego prawa zlecamy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, die duo decima Maii anno millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto. Jan Stanisław Jastrzębski, wojski, marszałek na ten czas sejmiku relationis halickiego [1].

Castr. Hal. Rel. 177 p. 613—616.

[1] Na dniu 15 maja 1676 r. wniósł wspomniany marszałek sejmiku manifestacyą w grodzie halickim: ratione indemnitatis terrae, quia vigore legis contributionis subsidii charitativi ex nunc de integra terra, quam legem praecessit incursio hostilis atque ex maiori parte in hac provincia grassantur, nec terrigenae omnes pro praesenti conventu sistere valuerunt, ut itaque in commisione Leopoliensi et generosus exactor et Ill. ac. Mci terrigenae in contributione et quarta solita ab hoste impedimentum.... non succumbant... Castr. Hal. 177 p. 616—617. Oczywiście na dniu 12 czerwca sejmiku rozpisał tenże marszałek uniwersały, wzywając ziemian do składania uchwalonego pogłównego. Ob. Nr. następujący.

208.

Halicz, 12 czerwca 1676.

Uniwersał marszałka sejmowego w sprawie składania uchwalonych poborów.

1. JWnym Wnym urzędnikom ziemskim, ziemianom, obywatelom ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego m. w. m. pp. przy zalecaniu usług moich. Powagą sejmiku relationis nuntiorum do wiadomości donoszę, że lubo prawo pospolite jaśnie opowiada o uchwale trojga pogłównego, jednak, iż każdego rąk WM m. m. pp. konstytucya nie doszła, i wiadomość podatków, te pogłównego podatki IMcie na sejmik do Halicza zgromadzeni przyjęli i deklarowali, aby WMcie pp. takz urzędów, dworów jako i poddanych, podług instruktarza pierwszego skarbowego dwoje teraz pogłówne ad primam Julii pod surowością prawa pospolitego do rąk IMci p. Kazimierza Franciszka Bejdy Rzewuskiego, stolnika podolskiego, poborcy od nas uproszonego nieodwłocznie ten podatek wydawali [1]. Co doniósszy do wiadomości WM pp. zostaję WM pp. życzliwym bratem i sługą. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, in loco consultationum dnia dwunastego miesiąca Junia roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego szóstego. Jan Stanislaw Jastrzębski, wojski halicki, na ten czas marszałek sejmiku halickiego m. p.

Castr. Hal. Rel. 177 p. 822—823.

209.

Halicz, 3 grudnia 1676.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya ziemie halickiej na sejm generalny warszawski die 14 Jannuarii in anno 1677 proxime venturo przypadający IMciom pp. posłom, IMci p. Piotrowi Felicyanowi Telefusowi podczaszemu, IMci Michałowi Aleksandrowi Kurdwanowskiemu, podstolemu i podstarościemu grodzkiemu halickim, IMci p. Stanisławowi Janowi Jastrzębskiemu wojskiemu, IMci p. Felicyanowi Ostrowskiemu, skarbnikowi sanockiemu, podstarościemu grodzkiemu trembowelskiemu, IMci p, Janowi Strzemeskiemu, IMci p. Tomaszowi Chojnowskiemu, na sejmiku vigore literarum universalium S. R. M. die tertia Decembris odprawującym się per incolas terrae eiusdem Haliciensis dana.

2. A kto jest tak ciemnego oka, któryby jawnie nie widział nad Rzptą, miłą ojczyzną naszą osobliwy wszystkich królestw tak ziemskich jako i niebieskich mediatora prowidencyej, którą przez lat kilkadziesiąt ustawicznych wojen, niewczasami prawie vexatam, tam intus, quam extra concussam et conquassatam ad stuporem całego świata prawie ją swoją boską dotąd

[1] Poborca Rzewuski na dniu 8 czerwca złożył w grodzie protestacyę, że nikt z obywatelów ziemi halickiej i powiatów kołomyjskiego i trembowelskiego nie zjawił się celem wypłacenia subsidium charitativum przez sejm uchwalonego, podając powód tego w napadach wroga: ob continuam hostilitatem Turcarum et Tartarorum a tempore conventus particularis terrae eiusdem usque in diem hodiernam grassantem et non cessantem ..

zatrzymawa, i ostatecznie na zgubę ich zawziętych i usilujących malevolorum conatibus kończyć jej i całe gubić nie dopuszcza. Ale trzeba na to wiele dowodów, ktokolwiek się być synem tej ojczyzny czuje, sentit et sensit innumerabilem malorum seriem wziąwszy ab ipso anno 1648 ciężkiego onego razu, którego ledwo z chwalebnym monarchą Władysławem wojska i hetmana żałosnym pod Korsuniem upadkiem, w jednymże grobie złożona nie była. Taż i pod Zbarażem i pod Zborowem podobną niemal crisim, gdy tak żywcem zakopane prawie rycerstwo tu ledwo co już żywego przy monarsze zostałego osobliwa ręki Boskiej na odratowanie i odkupienie zachowała prowidencya. Przyszło i dalej nieszczęście, kiedy zaś pod Batohem sprawiło i hetmana i dzielne wojsko cladem, niespomnieć grodeckich, warszawskich, wojnickich szczęścia tej ojczyzny w wojskach uszczerbków. Ale co dawniejszych ściągać, w teraźniejsze wejrzeć czasy, que et quanta pericula następowały, wszystko to przecie szczególna Opatrzności Boskiej uprzątnęła prawica, osobliwszym faworem swoim dawszy de coelo ordinatum principem J. Kr. Mć p. n. m. teraźniejszego, który qua animi prudentia qua fortitudine już na dokończenie tej zwojowanej ojczyzny częścią pod Chocimem, częścią pod Czarnokozińcami, w ostatku i teraz pod Żurawnem, tanquam leo in via smokowi temu bisurmańskiemu, całkiem królestwa insze pożerającemu, i naszę też już ojczyznę sub specie traktatu dybiącemu, obstitit i rabiem jego et sitim, non tam sangvine civium quam sudore suo regio około konserwacyej wojska omnem providendo securitatem, żeby było in perniciem extremam nie przyszło, ugasił uszczupliwszy obszerność województwa podolskiego. Przyznawszy tedy niebieskim favorom osobliwą około ojczyzny naszej prowidencyą i za one nisko podziękowawszy, IMć pp. posłowie nasi iustas referre grates J. Kr. Mci p. n. m. powinni będą za odwagi, trudy i pieczołowania jego, a za tem i upraszać, aby oszczędniej już na potem raczył szafować tem zdrowia swego bespieczeństwem i nie bardziej praeferat całość naszę nad całość swoję. Ale jeśliby kiedy trzeba było aby i naszej krwie na zaszczyt ojczyzny i zdrowia swego nie szczędził, i owszem, wcześnie do boku pańskiego, jako życzliwych sobie cives wokować raczył, samem pospolitem ruszeniem zaszczycał się, którego szafunek JO księciu IMci prymasowi, WIMciom pp. hetmanom insupra IMciom pp. senatorom starszej braci naszej conferimus, to adiungendo, że kiedykolwiekby tego potrzeba następowała, aby uniwersały swoje wcześnie wydawali, żeby się do boku pańskiego ściągała nobilitas i bez pana, pan[1] zaś viceversa sine[2] nobilitate in campum nie wychodził.

3. A tak oddawszy debitas grates J. Kr. Mci p. n. m., ciż IMć pp. posłowie nasi oddadzą dzięki IMciom pp. hetmanom obojga narodów i inszym IMciom pp. senatorom, przy boku J. Kr. Mci będącym, tudzież i onemu rycerstwu ad praesentem rationem status Reipublicae równo z inszymi IMć pp. posłami accedent assumpto amore patriae et mediis do dalszego jej zaszczytu. I zaraz księcia IMci p. wojewody bełzkiego i hetmanów w. koronnego desiderium strony Lubomla i Solca do Rzptej promovebunt. Primario tedy pacis retinendae aut belli innovandi wezmą przed się in considerationem, której proporcyej resolutionem cum tota Republica inibunt nie odmawiając pokoju, jeśliby bespieczny i warowny być miał, sin minus jako wszyscy sentiunt, melius est bellum apertum quam insidiosa pax, tedy consultabunt życząc, jeśli można per colligationem z carem moskiewskim applicatione posiłków ex nexu iuramenti traktować. Na które subsydya rozmyślić wojska certum numerum, a mianowicie wyprawy z dóbr Rzptej łanowe piechoty, sołtysów tak z dóbr duchownych jako i świeckich. Et in supra nervum pospolitego ruszenia jako się wyżej namieniło, tak jednako, aby wcześnie nobilitas ostrzeżona była de imminenti periculo od IMciów pp. hetmanów, aby zaraz IMć pp. wojewodowie, kasztelani konwokowali nobilitatem i popisywali obywatelów militarem, biorąc przed się tractandi belli disciplinam et ordinem jako o tem dawne prawa satis abunde instruunt. Na negligentes zaś et

[1] pana H.
[2] hac H.

refragatorios senatores, jako incolas, którzyby do tego porządku applikować się i na posty stawić się nie chcieli, nisi legittma ex causa, t. j. vere infirmitatis, którą met tertius probare powinien, każdy genere et conditione sibi similibus poena sessionis turris przez rok in fundo cum solutione duorum millium marcarum ut decidatur, instabunt IMć pp. posłowie nasi.

4. Też poczty, iuxta legem antiquam, choćby i wojny nie było, seu okazowanie gotowości przeciwko każdemu nieprzyjacielowi assummere mają tak IMć pp. senatorowie jako tota nobilitas sub poenis iisdem supranominatis contra negligentes, t. j. sessionis turris cały rok i tysiąc grzywien tak na wiosnę post dominicam Conductus, jako i w jesieni prima Octobris. Więc wyprawa łanowa wojsk jako dawno się praktykowała, proponatur, aby urgente necessitate w pole wychodzili, post expeditionem do domu się wracali. Insupra jakiekolwiek wojska będą się zdały et subsidia pomogą, consultandi rationem IMć pp. posłowie. O to jednak najbardziej expostulabunt, aby wojna albo uspokojona cale albo przynajmniej już wyniesiona in hosticum była, bo sub hoc onere żołnierza tak zapłaty hiberny, przechodów, obozowania, by inszych nie było nieprzyjacielskich inkursyej succumbere musi.

5. Traktat pod Żurawnem uczyniony, jeżeli go cała Rzpta akceptować będzie i posła wielkiego expedycyej non renuit ziemia nasza, tak jednak, aby IMć pp. posłowie upraszali króla IMci o prędką inkwizycyą komisyej u Porty na odgraniczenie się z Podolem, a to ex eo motivo et nexu, ne confinia powiatów ziemi halickiej involvantur et adiungantur pretensyej Turków do Podola. Tamże zaraz uczynić delationem u Porty po traktatach zabrania przez Tatarów wiele ludzi tak stanu szlacheckiego jako i prostego gminu, a zatem restytucyej upomnieć się.

6. Przytem też i posła do cara IMci moskiewskiego, co najprędzej zalecą expedycyą i zatrzymanie p. Świderskiego aż do rzetelnego uspokojenia z Portą tanquam obsidem wiary i życzliwości naszej moskiewskiej proponent.

7. Zapłata wojska nietylko obligatione Rzptej, ale etiam lege divina iuxta illud: omnis mercenarius dignus mercede sua, należy curae Reipublicae. Imieniem tedy ziemi naszej quantum inter est affectu et possibilitate cooperabunt. A że podczas IMć pp. wojskowi niektórzy zwykli subterfugere obozowania i prac wojennych z chorągwiami swymi, także i regimentami, tedy kompanie ich od zasług odsądzeni być mają, a pp. officyalistowie obojga zaciągów tak polskiego jako i cudzoziemskiego poena capitis et confiscatione bonorum puniantur. Tejże poenae subiacere mają, którzy bez wiadomości IMciów pp. hetmanów z obozu wyjeżdżali ile pod czas wojny.

8. Przy tem, że zaraz IMć pp. posłowie nasi usilnie procurabunt, ponieważ ziemia halicka ob insignem desolationem krajów swoich, która penitus zdezelowana et in cineres redacta, żadnymi podatkami concurrere nie będzie mogła, res ipsa per se loquitur et rationem adfert impossibilitas. I owszem spustoszałym i popalonym tak dziedzicznym jako i królewskim wszystkim in genere dobrom w ziemi tejże halickiej zostającym, aby od wszelkich generaliter podatków Rzptej folgę i uwolnienie miały, omni conatu starać się powinni przynajmniej na lat dwadzieścia.

9. Miesce zaś zapłaty według konstytucyej postanowionej gdzie indziej non transferatur, ale aby ta komissya iuxta legem praescriptam we Lwowie odprawowana była, IMć pp. posłowie promovebunt.

10. Że zaś podatków publicznych nie wszyscy in commune conferunt, i owszem one przy sobie zatrzymując aut rebellionem iuris aut seorsivationem a Republica perferre się zdadzą, co jest nie tylko aequalitati dissonum, ale też periculosum Reipublicae, tedy aby według starych zwyczajów i praw kontrybucye wszystkie in communi a mianowicie na zapłaty żołnierzowi wnoszone były do rąk pp. poborców województw i ziem, instabunt i na potem, ktoby contumax miał być consurgere, przeciwko takowemu lubo też brachio regali dochodzić tych

kontrybucyi, tego dołożywszy, że przez województwa zasługi wojsku teraz jako i na potem jeśliby w służbie zostawać miały, rozebrawszy, wypłacone być mają.

11. A iż tejże seorsiwacyej zaciągnione wojsko z podatków Rzptej partycypuje, które pod jurysdykcyą stanu duchownego zostaje, a wiele szkód i krzywd obywatelom[1] czyni, przeto aby pod tytułem IMciów pp. duchownych zaciągnieni nie byli na potem, caveat Respublica, a to vel maxime, żeby in portiones ius armorum, które vel maxime należy equestri ordini idąc niesłabiało, o krzywdy zaś poczynione takowem zaciągnieniem ludzi, ineat Respublica modum dochodzenia.

12. Chwalebna J. Kr. Mci p. n. m. prudentia et egregiae geniusza pańskiego dotes, że nietylko tej ojczyźnie naszej splendent, ale prawie totum orbem christianum lumine suo delectant a stąd pochodzi, iż tenebras dissensionum monarchowie postronni inter se przez medyacyą J. Kr. Mci p. n. m. dissipandas exoptant, jako stąd multum solatii Rzpta odbiera, że takowy lumen na majestacie swoim desuper ordinatum continet, tak, żeby kommunikacyej jego z innymi affektującym splendoru invidere miała inhumanum reputat. Bronić tedy medyacyej tej IMć pp. posłowie nasi będą, i owszem permittent, byle tylko ad pacandas monarchów praetensiones et regna absque omni ad quamcunque partem immisione armorum, w czem fidem, honorem et conscientiam IMciów pp. posłów naszych obstringimus.

13. Aczkolwiek securitas et praerogativa bonorum equestris ordinis wielą praw obwarowana, jednak że przez konstytucye anno 1666 troszę zda się być nadwątlona przez pozwolenie dla wygody wojsk, dachów w jednej wsi dwom albo trzem chorągwiom na nocleg, której czynności, że wojsko abutitur z wielką ruiną dóbr szlacheckich i ostatniem prawie zniszczeniem, że ani kontrybucye, ani bellicum servitium sustentari nie może, przeto referując się do dawnych praw IMć pp. posłowie o to starać się będą, aby jako przedtem żadnego do dóbr dziedzicznych militare officium nie miało prawa, tak, ponieważ i to abutitur, już więcej w dobrach szlacheckich nie stawali. Jeśliby który ważył się stawać, noclegami, dopasami aggrawować, poenae invasionis domus aby podpadał tem samem a servitio militari cum refusione damnorum przez IMć pp. hetmanów circa accurationem delatoris był relegowany.

14. Więc że po traktatach pod Żurawnem uczynionych in gratiam króla IMci et foederis insi wiele poddanych zaniewolonych, a potem zwolnionych przez nieprzyjaciela IMcie pp. wojskowi pretensione iuris belli porozbierali i do majętności swoich poodsyłali cum praeiudicio heredum et legitlimorum possesorum, tedy aby IMć pp. wojskowi więcej ich nie zatrzymywali u siebie ale ad requisitionem oddawali possessorum, upomnią się IMć pp. posłowie nasi et contra renitentes generale forum requirentibus, aby przez konstytucyą, t. j. lubo na komisyi, lubo w ziemstwie, lubo w grodzie, lubo w wojsku obwarowano było.

15. Długi królów IMciów zmarłych, aby z dóbr że pozostałych tam mobilium quam immobilium non afficiendo ekonomicznych IMć pp. egzaktorowie testamentów, aby wypłacili, expostulabunt, a mianowicie dług IMć p. Mikołaja Daniłowicza, starosty boreckiego, który tak dawno zatrzymany, żeby zapłacony był, o co cum refragariis forum inter causas fisci w trybunale aby naznaczone było, sub poena peculatus, domawiać się powinni IMć pp. posłowie.

16. Ponieważ ekonomie króla IMci nadspustoszały znacznie, a stąd egentia principis subvenire musi, interest Reipublicae consulere, ne egeat princeps.

17. Respekt de iustitia należący IMciom pp. województwa podolskiego, ponieważ onych dobrami zasłoniła się Rzpta, promovebunt IMć pp. posłowie i stawać przy nich będą, aby mieli iustam recompensam.

18. Ciż IMć pp. posłowie nasi nie przepomnią rekomendować J. Kr. Mci i całej Rzptej znaczne straty przez awulzyą dóbr w województwie bracławskiem, podolskiem będących,

[1] obywatelami H.

z których na półtora kroć sto tysięcy intraty przepada, także zniszczenie w ziemi naszej halickiej JWIMci p. wojewody kijowskiego, senatora dobrze zasłużonego, aby Rzpta i król IMć in vim recompensae osobliwy miał respekt, usilnie procurabunt.

19. Do tegoż baczenia J. Kr. Mci i Rzptej JWIMć p. wojewodę sieradzkiego zalecą i postulatum IMci promovebunt.

20. Więc że jawnie constat Rzptej, tak a avulso dóbr w województwie bracławskiem, jako też i w podolskiem zostających WIMci p. starosty chmielnickiego, tudzież wielkie zniszczenie przez popalenie i zabranie w niewolę ludzi w majętnościach w ziemi naszej halickiej będących, przeto wniosą IMć pp. posłowie nasi usilną instancyą do J. Kr. Mci i Rzptej, aby względem odpadnionych dóbr bracławskich i podolskich otrzymał rekompenzę, dobra zaś in cineres redacta w ziemi naszej halickiej zostające, na lat przynajmniej dwadzieścia od wszelkich in genere Rzptej podatków, aby uwolnione były procurabunt.

21. Haliczowi zaś miastu, in cineres obróconemu i Trembowli spustoszałej folgę od wszystkich podatków Rzptej i ciężarów żołnierskich, aby pozwoliła Rzpta, upraszać będą; także zamkowi halickiemu, zrujnowanemu i spalonemu, restauracyą Rzptej przełożą. Przy tem Stanisławowa, który w szczególnych wałach został z niemałą ruiną wnętrzną poddaństwa, przypomnią o podobne uwolnienie, o libertacyą upraszać będą, ponieważ ludzie tak w Stanisławowie zostający, jako i poddani ze wsiów około niego będących, ad extremam egestatem redacti, drudzy w niewolę pobrani.

22. Artyleryej, jeżeli poparcie wojny by się zdało, instauratio Rzpta uważy et providebit de modo, ponieważ kwarta sufficere nie może.

23. Pogłówne żydowskie, ponieważ non sufficit potrzebom Rzptej takowa quantitas, si videtur auctio non impedient, IMć pp. posłowie nasi, którego wydatek, gdzie commodius et opportunius zdać się będzie, tamże odprawować się może, nie pociągając do tego Żydów w ziemi halickiej zostających, ale onych od wszelkich eliberując podatków, jako publica calamitate pressos.

24. Konstytucye przeszłego sejmu, ponieważ maiori auctae numero, aniżeli należało necessitati Reipublicae, które praeiudicando aequalitati stanu szlacheckiego prawu wiele niesłychanych nobilitatis klejnotem insigniowano, którzy ani w wojnie służyli, ani krwią swoją pieczętowali i zalecenia na sejmikach od IMciów pp. hetmanów nie mieli, tedy upomnią się IMć pp. posłowie i modum skasowania tych konstytucyą inibunt. Więc i nagany subrepticyej consulent, aby na potem taka narodowi wolnemu inimica et invisa potestas nie zmacniała się.

25. Ponieważ tak wielą konstytucyej posłów ziemskich integritas warowana et in quovis subsellio ostrzeżona, indemnitas stante functione, tedy zlecamy IMć pp. posłom naszym, aby którekolwiek stanęły in quocumque regni iudicio kondemnaty na posłach którejkolwiek ziemie et quocumque anno, aby wagi swojej nie miały et obiectiones in subselliis regni nie tamowały prosecutiones causarum powodowym, jako też poważnym explicationem.

26. Więc też że i glejty personis plebeis iurevictis pozachodziły per constitutionem na zwłoczenie satisfakcyej, jako to patet z konstytucyej przeszłej danego glejtu contra omne ius et fas belli, tedy aby glejty takie nullitatis były i konstytucya ich abrogowana była, curabunt IMć pp. posłowie.

27. Na monopolium żadne szkodliwe Rzptej i stanom nie pozwolą IMć pp. posłowie, akcyzy zaś ad communem sensum Rzptej odsyłamy, której jednak w ziemi naszej IMć pp. posłowie pozwolić nie mogą.

28. Terminus sejmowania W. Księstwa Litewskiego ad consensum Reipublicae, który czyli w Grodnie, czyli w Wilnie miałby się odprawować, odsyłamy.

29. Poseł do Ojca Świętego, a zwłaszcza tak kochającego i kontestującego miłość swoję utrapionej Ojczyźnie naszej, nihil aequius, aby był posłany, zwłaszcza z IMciów księżej duchownych, przez któregoby oraz de iure patronatus króla IMci p. n. m., które impedita videntur, tamże cum rota Romana conferat, aby wiolencyej nie cierpiał.

30. Kozaków zatrzymanie, jeśli potrzebni zdać się będą, non impugnabunt IMć pp. posłowie, jednak aby in centro suo zostawali, mianowicie koło Białej Cerkwi, i in officio zachowali się, nie wchodząc tu na włości, gdyż i tak ziemię naszą i insze niepomału uszczerbili parvo commodo Reipublicae et magno damno privatorum.

31. Niezapomną IMć pp. posłowie nasi i owszem pilnie procurabunt electionem deputata na Trybunał, aby była odprawiona na sejmiku relationis, ponieważ ziemia nasza ob incursionem hostilem roku teraźniejszego die privilegiata obrać nie mogła.

32. Tristis casus IMci p. Piotra Makowieckiego, miecznika przemyskiego, który że ze wszystkiem, t. j. małżonką, dziatkami i całą substancyą zginął i w rękach zostaje pogańskich, meretur commiserationem, a zatem de modo eliberationis, instabunt IMć pp. posłowie nasi do króla IMci i całej Rzpej, żeby przynajmniej IMć p. poseł wielki miał tę sobie w instrukcyej eliberacyą zleconą, gdyż się sam żadną miarą ratować nie może. Także IMciów pp. Chomentowskich Remigiana i Zbigniewa, małżonek z dziatkami w też ręce pogańskie zabranych i do tych czas zostających, do tychże suffragiów i eliberowania przyłożą IMć pp. posłowie.

33. IMć p. Wyżyckiego, chorążego kijowskiego i IMć p. Kłobukowskiego, chorążego usarskiej chorągwie królewicza IMci, desideria non impedient, IMć pp. posłowie i owszem promovebunt.

34. Wniosą przy tem instancyą IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i Rzptej za IMcią p. Strzemeskim, który że chorągiew pancerną na zaszczyt Ojczyzny non intermittendo okazyej de proprio peculio stawiał aby ex iusto merito odniósł recompensam, procurabunt. Suffragabunt IMć pp. posłowie nasi IMci p. Lądziego, obersztera J. Kr. Mci desiderio, tudzież i IMci p. Franciszka Wysockiego, cześnika sochaczewskiego, inhaerendo protestationi IMci, którą plenius et planius informabit Respublica.

35. Z tymi tedy punktami instrukcyi naszej uprosiliśmy IMci p. Remigiana Chomentowskiego do Wiśni na sejmik, który aby przy zaleceniu braterskich naszych chęci, contenta deliberationis sejmiku naszego podał, iniungimus. Którą to instrukcyą zgodnie ad consensum omnium incolarum ziemie naszej halickiej namówioną i postanowioną pomienionych IMciów pp. posłów naszych, aby zelo pietatis amore patriae ducti jako najpilniej promoveant, upraszamy i one IMci p. Piotrowi Stanisławowi Kuropatwie, marszałkowi na ten czas koła naszego rycerskiego, podpisać i do akt grodzkich halickich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, dnia trzeciego Decembra anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto. Piotr Stanisław Kuropatwa, na ten czas marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 177 p. 1060—1072.

210.

Halicz, 29 marca 1677.

Laudum sejmiku deputackiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko, rycerstwo, obywatele ziemie halickiej, i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik electionis deputata, na Trybunał koronny piotrkowski i lubelski, stosując się do konstytucyej sejmu coronationis

Najjaśniejszego Króla IMci Jana Trzeciego p. n. m. szczęśliwie nam panującego, w poniedziałek środopostny do Halicza, na miejsce consultationum zwyczajne, zgromadzeni, powagą prawa pospolitego zgodnie i jednostajnie nemine contradicente za deputata do wyżej mianowanego Trybunału piotrkowskiego i lubelskiego IMci p. Jana Krzysztofa Skarbka, podsędka ziemskiego i marszałka na ten czas koła naszego, obraliśmy, postanawiamy.

2. Która uchwała nasza, ut magis elucescat et fides intaminata IMci p. marszałka koła naszego innotescat, tę elekcyą naszą ręką pomienionego IMci p. marszałka podpisaną do grodu halickiego podać onemu zleciliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem, w poniedziałek środopostny roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego siódmego. Krzysztof Skarbek, podsędek ziemski, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 178 p. 1186—1187.

211.

Halicz, 20(?) czerwca 1677.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo, obywatele ziemi halickiej, i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik relationis nuntiorum po sejmie walnym warszawskim extraordynaryjnym sześćniedzielnym, dnia czternastego stycznia w roku teraźniejszym odprawującym się na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Lubo to całemu wiadomo światu, że ziemia nasza zgubą swoją dalszych ziem i województw zastąpiła nieszczęścia, gdy król IMć p. n. m. z ojcowskiej miłości salutem populi nad własne przekładając zdrowie, na zaszczyt i obronę państw sobie od Pana Boga zostawionych, osobę swoją, pod Żurawnem będąc, nienasyconego krwie chrześciańskiej Bisurmanina in viscera regni progressum waleczną i niezwyciężoną ręką wsparł, zatamował, a domy nasze, wsi, miasteczka, fortece w oczach J. Kr. Mci in cineres et rudera obrócone, ludzie pospolici częścią pod miecz, częścią w niewolę poszli pogańską, wiele i z nas braci naszych cum pignoribus suis w zameczkach poginęło, et non nisi locus pustyni i dzikiemu zwierzowi głodna została mansio, my zaś miserabili exemplo primo vere z domów i fortun naszych tatarskimi wypędzeni najazdami, po ciężkiem spustoszeniu reduces na popiołach naszych tantum sub Dio versamur i własnych osób naszych ciężkie nas praemunt sustentamenta.

3. Jednakże ab aequalitate się non excludendo obedire legum sancitis conamur i w tym ścisłym i utrapionym czasie przyniesione nam podatki subsidii charitativi na sobie jako ostatnią prawie kroplę krwie i substancyej naszej wyciskamy z miłości naszej in Rempublicam wydać pozwalamy et laudo praesenti testamur. Do którego wybierania podatku IMci p. Wawrzyńca Sanickiego, regenta grodzkiego halickiego, prośbę naszą obligowaliśmy, aby ten od nas podatek wybierał i wprzód iuramenta odebrawszy, które a die prima Augusti ad diem decimam quintam eiusdem trwać i w grodzie halickim odprawować się mają, one na komissyą sendomirską do skarbu dla rachunków podał, a potem sumy pogłównego, jakowa według przysięgi od poddanych i regestrów dworskich rękami panów samych, sub fide honore et conscientia podpisanych (ponieważ constitutio...... non est sancita przyjdzie...... instygacyami skarbowemi oddał i wypłacił, którego podatku wydawanie ob impossibilitatem dla ubóstwa

teraźniejszego krajów naszych wydania in Augusto czas in Octobre a prima die ad ultimam naznaczamy i laudo praesenti postanawiamy a salarium IMci p. exactorowi od kwitu po złotemu pozwalamy.

4. Widzimy, iż po siraconych fortunach naszych nihil nobis relictum tylko krwią od przodków naszych wysłużone leges et immunitates, które często infelicitas czasów mięsza et violat, a zatem publicznych obradach legum innituntur discrimina, jakowej z teraźniejszego sejmu uznawamy mala, kiedy niektórym konstytucyom praeiudiciosa et legum immunitatibus violenta przydane są punkta, niektóre zaś konstytucye, inaczej ultra mentem Reipublicae, jako mamy informacyą od IMciów pp. posłów naszych, inne na ostatek impugnowane, drugie i nie czytane in volumen legum weszły. Dla tego obviando hisce malis, żeby exindere tych similia Respublica non patiatur exempla, privatorum iniuria et damna ne subsequantur protestacyą IMci p. marszałkowi koła naszego w grodzie tutejszym uczynić zleciliśmy i sami tejże protestacyej czynienia dopomagamy i na przyszłym, da Bóg, sejmie poprawy tego u J. Kr. Mci p. n. m. przez IMć pp. posłów naszych supplikować będziemy, teraz zasię sensum doloris nostri przez IMć p. Jana Mrozowickiego, posła do J. Kr. Mci uproszonego i zabiegając prae.... executioni do IMciów pp. hetmanów przez IMć p. Jana Dąbrowskiego, łowczego bracławskiego, donosimy.

5. Warujemy przytem laudo praesenti a quavis od skarbu koronnego impetitione evictionem IMci p. Kazimierzowi Beydzie Rzewuskiemu, stolnikowi podolskiemu, do pogłównego, Szymonowi Tuszowskiemu, łowczemu bracławskiemu, do dwojga podymnego z sejmu coronationis postanowionych podatków uproszonym egzaktorom.

6. Ponieważ ob hostilitatem superius descriptam, gdy zaraz po sejmiku relationis tatarskie inkurzye w ziemi naszej grasować poczęły i z domów naszych wypędziwszy nas więcej aż do skończenia wojny manere nie pozwoliły, a zatem wybrania ani windykowania podatków nulla erat possibilitas, a potem za nastąpieniem wojsk tureckich cała ziemia splondrowana i w popiół obrócona, już więcej podatkować nie mogła, praecavendo, aby denominatio poborstwa IMciów non causaret od skarbu trudności, od impetycyej skarbowej IMciów zastąpić obligujemy się.

7. Stosując się przytem do konstytucyej, na przyszłą, da Bóg, komissyą, za komisarza i deputata obieramy i uprosiliśmy WIMć p. Dominika z Potoka Potockiego, starostę chmielnickiego, któremu bratersko ziemie naszej interesa, krzywdy i potrzeby zalecamy, prosząc naprzód i obligując IMć p. komisarza, aby pomienionych pp. poborców i ziemie nie dał kondemnować et authoritate sua inhaerendo protestacyej naszej przeciwko IMci p. marszałkowi poselskiemu uczynionej z skarbem o suspenzę ad decisionem Reipublicae, która nas ex iustitia potkać powinna, expostulował. Tegoż IMci p. komisarza prośbą naszą obligujemy, aby respektując do tejże protestacyej iniuriatorum przez wojska obywatelów ziemie naszej, krzywdy, szkody authoritate sui muneris efficiat iudicandas.

8. A do poparcia i dochodzenia krzywdy i szkód wszelakich od całej ziemie za plenipotenta i instygatora obraliśmy IMci p. Wojciecha Skaławskiego, wicesgerenta grodzkiego halickiego, dając onemu laudo praesenti plenariam et absolutam potestatem o szkody nasze czynienia, presekwowania dekretów, popierania i według dekretów winy i za szkody sumy przysądzone odbierania, a salarium onemu zł. 300 pozwalamy. Jednak jeśliby ktokolwiek ex incolis krzywd swoich dochodzić sam chciał i na komissyą jachał, wolno będzie każdemu samemu krzywdy i szkody swoje windykować[1].

[1] 20 października t. r. 1677 tenże komisarz na komisyą sandomierską wyznaczony, zaniósł tamże w Sandomierzu manifest, że na skutek uchwały sędziów komisarzy nie mógł szkód zbadać. Castr. Hal. 179 p. 823—4.

9. Przytem IMci p. komisarzowi naszemu dobrze nam wiadomą od skarbu koronnego IMci p. Jana Strzemeskiego, rotmistrza J. Kr. Mci, zalecamy krzywdę, której dla przysługi Rzptej mając oschłą asygnacyą za swoje własne pieniądze chorągiew do obozu stawił i majętność Dachnów na tęż sumę zastawiwszy od lat kilku ustawicznie rekwirując od skarbu sumy 5.650 zł. odszukać nie może i znaczną fortun swoich na usłudze Rzptej poniósł stratę, bratersko IMci p. komisarza obligując, aby authoritate muneris sui serio z skarbem koronnym expostulował, żeby suma pomieniona mianowanemu IMci p. Strzemeskiemu na tej komissyej parata pecunia, nie przez assygnacye, wykazana była.

10. Także, ponieważ między tymże IMcią p. Strzemeskim, a IMcią p. porucznikiem IMci zaszły..... dekreta wojskowe i wielom kompaniej za ..... IMć p. Strzemeski wypłacił u tegoż skarbu koronnego, IMć p. komisarz instabit, aby na chorągiew wszystkie według likwidacyej regestrów przychodzące zasługi od rąk IMci p. Strzemeskiego, jako rotmistrza i osiadłego w tej ojczyźnie civis a nie żadnym deputatom tej chorągwie wydawane były.

11. A że w ziemi naszej wznieciły się incognita homicidia, najazdy, rozboje, złodziejstwa i świeżo ludzie pozabijano, a stąd circa rudera na pustyni mieszkać nulla securitas, chcąc mieć provisum, aby takie facinora nie zagęszczały się et incogniti praedones nie mogli mieć utajenia, insistendo prawu pospolitemu, które IMć pp. starostom sądowym securitatem publicam zleciło, uprosiliśmy JWIMć p. Andrzeja Potockiego, wojewody kijowskiego i starosty naszego halickiego, aby pro munere urzędu swego na takowych ludzí animadvertat excessivos łapać a suo officio sądzić i karać przykazał, co, żeby tem snadniej do skutku przyjść mogło, tegoż IMci p. wojewody prosimy, aby zaraz po sejmiku do miasteczek i po parafiach uniwersały swoje rozesłał, żeby kożdy dziedzic lubo quocumque titulo dzierżawca miasteczek i wsi w ziemi naszej kożdy w majętności swojej porządek uczynił, i jeśliby we wsi jego jakowe osoby podejrzane przechodniowe i ultaje, sprawy o sobie dać nie umiejący, pokazały się, onych łapał i do grodu odesłał, a jeśliby kupy takie, którymby wydołać swemi siłami nie mógł, do IMci p. wojewody dawał znać, kożdy z nas insimul et invicem sobie laudo praesenti stanowimy i obligujemy się, iż kożdy między poddanymi swymi takich ludzi..... będzie i onych utajać nie ma.......... przez się lub przez poddanych swoich dodawać nie będzie. Jeśliby z którego posesyej sąsiadowi szkoda albo najazd jaki stał się, taki każdy propter inanimadversionem, kto circa possessionem manebit, za to odpowiadać powinien będzie. Ażeby tem snadniej huic malo mederi mogło się, instigatora sobie IMć p. Wawrzyńca Sanickiego postanawiamy, który o takich dowiedziawszy się swawolnikach, IMci p. staroście deferet, i jeśli będą personae vagabundae et impossessionatae captivationem onych ludźmi IMci p. starosty procurabit, jeśliby zaś osiadłe adcitabit et causam contra tales promovebit, któremu IMć p. instygatorowi salarium zł. sto deklarujemy.

12. Wygadzając przytem potrzebom ziemi naszej zgodą powszechną czopowe i prasułkę podnosimy i postanawiamy, który podatek eo modo currere powinien będzie. Naprzód czopowe w tych tylko miastach, kędy przez nieprzyjaciela koronnego non sunt conflagrata wybierane być ma, które zaś conflagrata et desertata od płacenia czopowego wolnymi deklarujemy IMć p. administrator czopowego żadnemi exakcyami onych uciążać nie będzie powinien. Prasułkę zaś takowym wybierać ma sposobem od ludzi solą handlujących, a w ziemi naszej mieszkających, po groszy sześciu, od ludzi zaś postronnych more veteri po groszy trzynastu brać będzie powinien. To przytem warujemy, iż od fur, które z własną solą z żup swoich wyprawiać będzie, ten podatek wyciągany być nie powinien.

13. Wybierania tego podatku na miejscach antiquo usu zwyczajnych od dnia dzisiejszego naznaczamy, który lubo od roku zupełnego postanawiamy, jednak legibus antiquis non praeiudicando reassumptionem onego na sejmiku electionis deputata post festum Nativitatis Beatissimae Virginis przypadającym, sobie ostrzegamy. Na którym sejmiku wolno będzie tegoż

IMć p. administratora approbować lubo odmienić i powszechną zgodą do drugiego sejmiku electionis deputata cursum tego podatku postanowić. Do którego wybierania ad praesens IMci p. Aleksandra Kurdwanowskiego, podstolego halickiego, za administratora sobie obieramy, któremu super fidelem administrationem przysięgę rachunku i salarium do tegoż mianowanego sejmiku odkładamy.

14. A z tego prowentu ziemie naszej takowe do wypłacenia za asygnacyami IMć. p. marszałka koła naszego teraźniejszego naznaczamy sumy. Naprzód ante omnia zł. 300 do dyspozycyej IMci p. Piotra Łachodowskiego na kościół tuteczny farski ordynujemy. Na odszukanie ksiąg ziemskich ex depositorio OO. Franciszkanów lwowskich tam przed trwogami zawiezionych, i dawno trembowelskich tamże złożonych, zł. 100 do rąk IMci p. regenta ziemskiego; grodzkich zasię od Dominikanów lwowskich zł. 50 do rąk IMci p. regenta grodzkiego naznaczamy; IMci p. Franciszkowi Rzeszowskiemu na otrzymanie kwitów w skarbie asygnaty i szelężnego drugiego półroczem zł. 50; IMci p. posłowi do króla zł. 100; IMci p. posłowi do pp. hetmanów zł. 100, IMci p. instygatorowi do komisyej zł. 300; IMci p. instygatorowi ad securitatem w ziemi naznaczonemu zł. 100 do wypłacenia deklarujemy. A tę uchwałę naszę powagą, z zgody powszechnej stwierdzoną jednostajnie postanawiamy i IMci p. Marszałkowi koła naszego ręką własną podpisać i do grodu tutecznego halickiego podać zlecamy. Działo się w Haliczu na miejscu consultationum zwyczajnem dnia dwudziestego... czerwca roku pańskiego 1677. Krzysztof Skarbek P. Z. H. i marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 178 p. 1364—1372.

212.

Halicz, 20 lipca 1677.

Laudum elekcyjne sędziego ziemskiego halickiego.

1. My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik electionis sędziego ziemskiego po ześciu św. p. Jana Kurdwanowskiego, sędziego ziemskiego halickiego, za uniwersałem JW. IMci p. Stanisława Jabłonowskiego, wojewody ziem ruskich, hetmana polnego koronnego, na dzień dwudziesty lipca do Halicza na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, i zgodnie i jednostajnie na sędstwo ziemskie ziemi naszej za kandydatów obieramy.

2. Stanęli tedy IMci p. Krzysztof Skarbek, podsędek ziemski halicki, suffragiis czterdziestą i trzema[1], IMci p. Aleksander Kurdwanowski, podstoli ziemski halicki, suffragiis trzydziestu siedmiu, IMci p. Wojciech Gołyński, cześnik czerniechowski, suffragiis czterdziestą dwiema, IMć p. Jerzy Mrozowicki, pisarz ziemski halicki, suffragiis trzydziestu i dwiema. Pomienionych tedy IMciów za kandydatów do sędstwa obieramy i tę elekcyą naszą zgodnie odprawioną Najjaśniejszemu Majestatowi J. Kr. Mości p. n. m. donosimy. Co żeby tem bardziej ad notitiam wszystkich przyść mogło IMci p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy do grodu podać tę elekcyą i attestacyą IMciom pp. kandydatom wydać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia dwudziestego lipca roku pańskiego tysiąc sześć set siedmdziesiąt siódmego. Wojciech Gołyński, cześnik czerniechowski, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 178 p. 1414—1415.

[1] 5 sierpnia 1677 w Gdańsku mianował król Skarbka sędzią. C. H. 178 p. 1599.

213.

Halicz, 21 lutego 1678.

Laudum sejmiku deputackiego.

1. My rady dygnitarze urzędnicy i wszystkie rycerstwo obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik electionis deputata na Trybunał koronny piotrkowski i lubelski, stosując się do konstytucyi sejmu coronationis Najjaśniejszego Króla IMci Jana Trzeciego p. n. m. szczęśliwie nam panującego, w poniedziałek środopostny do Halicza, na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, powagą prawa pospolitego zgodnie, jednostajnie, nemine contradicente, za deputata do wyżej mianowanego Trybunału piotrkowskiego i lubelskiego IMci p. Samuela Kosakowskiego obraliśmy i postanawiamy.

2. Którą uchwałę naszą, ut magis elucescat et fides intaminata IMci p. marszałka koła naszego innotescat, tę elekcyą naszą ręką IMci p. marszałka koła naszego podpisaną, do grodu halickiego podać onemuż zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim na miejscu consultationum zwyczajnem w poniedziałek środoposny roku pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego ósmego. Felicyan z Ostrowa Ostrowski, skarbnik ziemi sanockiej, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 179 p. 191—192.

214.

Halicz, 28 listopada 1678.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya na sejm dnia 15 grudnia w Grodnie naznaczony W. U. IMci pp. Łukaszowi Makowieckiemu, staroście trembowelskiemu, Stefanowi Złoczewskiemu, chorążemu, Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu ziemskiemu, Piotrowi Telefusowi, podczaszemu halickiemu, Adamowi Golijowskiemu, podstolemu mińskiemu i sędziemu grodzkiemu kijowskiemu, Mikołajowi Gołyńskiemu, posłom ziemi halickiej dnia 28 listopada dana [1].

2. Zna sobie ojczyzna nasza propitium numen, kiedy cum tot fatorum luctata furoribus szczęściu swemu potentissimum et invictissimum lucrata gubernium, i z wolnego narodu wolnymi głosami obranego na tronie posadziwszy pana, waleczną J. Kr. Mci, jakoby de ore leonis vel de ventre cetae z nieszczęśliwych tej ojczyzny wydarta paroksyzmów, immortales J.Kr. Mci p. n. m. praedicare winna triumphos. Aleć i to invicti principis nie mniejsze tropheum, gdy servati orbis civium dobroczynnością IMci p. n. m. rapiuntur animi et saluberrimas koło dobra pospolitego admirantur et stupent curas a oraz z własnych serc swoich gloriosas J. Kr. Mci immolant victimas; do takowej ziemia nasza concurrit wdzięczności i pokorne J. Kr. Mci p. swemu m. doniosszy dzięki z zdrowia i krwie swojej nieśmiertelne vovent parare monumenta.

3. Każdy to przyznać musi, iż waleczni wojsk J. Kr. Mci IMć wodzowie pp. hetmani hostibus terrorem sobie civium eluctati amorem, gdy z wojskami J. Kr. Mci in excubiis ustawicznie zostający securam państwom J. Kr. IMci dederunt malatiam i czułym a przezornym granic

[1] Sejmik ten C. Tr. 144 p. 41 przedsejmowy, na 30 października naznaczony, dopiero za trzecim złożeniem go doszedł. C. Hal. 180 p. 1133. Król 13 listopada z Białej wezwał ziemian do odbycia sejmiku 28 listopada.

zaszczytem spokojne sprawili lata, winne tedy IMci pp. posłowie nasi IMciom n. m. pp. ore IMci p. marszałka izby poselskiej procurabunt podziękowanie.

4. Nic bardziej in regno Christiano w sercach civium operari nie może, jako krzywdy Boskiej dolor; że tedy insolens gdański populus na nigdy nie słychanę świątnicy bożej targnął się wiolacyą, jakowego nephandi ausus i wspominać contremiscunt animi, żeby tedy ta scelerata gens magis non insolescat, starać się o to będą IMci pp. posłowie nasi, aby tak wielkiej krzywdy boskiej evincat vindicias; a żeby zaś ta złośliwa krizis tam więcej nie zagęszczała się, prosić będą IMci pp. posłowie J. Kr. Mci, aby autoritate Magestatis i całej Rzptej IMci pp. komisarzów do uspokojenia differentiarum inter magistratum et plebem naznaczyć raczył.

5. Obrona Rzptej ab extra, jako nam najbardziej należy, którzyśmy prima praeda furentum, tak zlecamy IMć pp. posłom naszym, aby ante omnes materias traktowana była; sposób zaś taki tractandi zachować, na jakowy powszechna stanie zgoda.

6. Approbacya pactorum z carem IMć moskiewskim omni meliori modo, jaki sobie Rzpta upatrzyć będzie mogła, IMć pp. posłowie nasi procurabunt.

7. Dispensacya milionów od cara IMci moskiewskiego Rzptej danych, iż ante relationem IMościów pp. posłów decerni nie może, tedy wprzód IMciom pp. posłom do Cara IMci naznaczonym przez IMci p. marszałka poselskiego quam dignissimas oddawszy gratias, in dispensatione milionów ad mentem et intentionem dantis i jaka najpotrzebniejsza będzie Rzptej necessitas IMć pp. posłowie nasi meliorem sequantur sensum.

8. Iż wiele należy na utwierdzeniu pokoju z cesarzem IMć. tureckim, aby pp. komisarze do rozgraniczenia państw monarchów i narodów obojga i sędziowie pograniczni ad dignoscendas intervenientes differentias naznaczeni i postanowieni byli, tedy w tym punkcie IMci pp. posłowie nasi do powszechnej stosować się będą zgody. To tylko praecavebunt, aby na taką funkcyą żaden taki nie był deputowany, który był przy Cesarzu IMci tureckim i wojskach jego assecla.

9. Nagroda za oddanie bejów tak JW. IMci p. wojewodzie sieradzkiemu jako IMci p. staroście Lityńskiemu, jako jest res pientissima ipsa res loquitur, aby tedy była obmyślona i obsides lwowscy eliberowani IMcie pp. posłowie nasi dopomogą.

10. Wielkie w tej ojczyźnie J. W. IMci p. marszałka nadwornego koronnego merita, które nietylko z przodków swoich, których nieśmiertelna sława i waleczne czyny hostibus fulgurando ojczyźnie własnej matce swojej heroicis fulgebant actibus, ale i własną z osoby swojej toga sagoque eminencyą nieporównaną do zaszczytu dostojeństwa J. Kr. Mci i obrony Rzptej ochotą liczną na odpór nieprzyjaciela wiary świętej assystencyą, własnego zdrowia swego na kule i wojenne opozycyę dosyć immortalitatis napełniły gazam. Że jednak nadto tak effusa in patriam pietas, iż gdy pokoju z Portą innego medium, tylko ut unus moriatur pro omnibus et stabilimentum pacis deliberatissimo senatus consilio przyszło J. Kr. Mci przez oddanie Międzyboża, włości obszernej i bardzo pożytecznej condere i z IMcią p. marszałkiem ut universorum redimat salutem componere dość improporcyonalnym kontentował się traktatem, aby tedy przy należytem podziękowaniu realną i zupełną IMci p. marszałek w tem miał satysfakcyę, IMci pp. posłowie nasi serio instabunt.

11. Edocti sumus wielą razów jako obrady publiczne tamują się circa revocationem konstytucyi, które inscia Republica et ultra consensum ordinum in volumen legum wchodzą, aby tedy takowe actus więcej nie trudniły IMci pp. posłowie nasi starać się będą, aby IMci p. marszałek izby poselskiej i z pp. deputatami byli przysięgli, że nic ultra scitum et consensum ordinum konnotować nie będą i konstytucye zaraz nazajutrz po skończonym sejmie do grodu podadzą.

12. A że przeszłego sejmu IMci p. marszałek już po skończonym sejmie wiele konstytucyej, na które zgody nie było, in Volumen legum podał, aby per formatum iudicium o to był sądzony, IMci pp. posłowie nasi promovebunt a konstytucye, przeciwko którym protestacye zaszły, aby były kassowane.

13. Cło generalne, iż praeiudiciose wybierane było, z wielu województw i ziem monstrant protestacye, które aby in futurum nie szło IMć pp. posłowie nasi suam opponent activitatem i urgebunt, aby pp. administratorowie celni jako to p. Kotowski, pp. Wodziccy, p. Kotoni, iż wiedzą, iż ten podatek ultra scitum et consensum Rzptej prawie violento modo był wybierany, a oni do tego się praebuerunt ministros, aby honore nobilitatis lege publica byli priwowani i dobra ich confiscationi subiaceant a urzędy pro vacanti rozdano.

14. A że ciż pp. administratorowie do wybierania cła tego violentis usi sunt mediis, gdy do szkut [1] IMci p. marszałka nadwornego koronnego z dział strzelali, ludzi pozabijali [2] i wiele szkody causaverunt, aby o to per formatum iudicium byli sądzeni, albo w Trybunale inter causas fisci sine beneficio aresti sprawili się, IMć pp. posłowie instabunt.

15. Więc że suma z cła generalnego wybierana powinna cedere in rem Rzptej, urgebunt IMci pp. posłowie nasi, aby pp. administratorowie i pisarze celni praevio iuramento super exactam summam, jako co komu dali rękawicznego na teraźniejszym sejmie uczynili rachunek i ta suma także i rękawiczne na zapłatę długu wojsku dawnego obrócone były.

16. Żeby dostateczna wojska Rzptej doszła zapłata i Rzpta słuszniej temu prowidować mogła, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby IMć p. podskarbi koronny non obstante quietatione ze wszystkich generaliter podatków i dochodów Rzptej za urzędu swego także z sumy od Ojca Świętego dostateczny uczynił rachunek, i jeżeli tak podatkami dysponował jako mens legis go obligowała.

17. Jakowyby zaś defekt do zapłaty wojsku pokazał się ad communem przypisujemy się consensum.

18. Stare zasługi i długi wojsku, aby skarb wypłacił IMci pp. posłowie promovebunt

19. Artylerya koronna, iż bardzo jest potrzebna a często deffert defekta swoje et sine effectu zostaje, providendum na teraźniejszym sejmie, aby jak najskuteczniej i doskonalej opatrzona była.

20. Komisya na zapłatę wojska żeby we Lwowie a nie gdzie indziej same wojska dają rationes i żeby nie podczas sejmu IMciom pp. posłom zalecamy.

21. Koekwacya między województwy żeby stanęła słuszna rzecz jest, że jeżeliby jednak ta materya długiego czasu potrzebowała aby w reces poszła.

22. Ex distributiva hibernorum należy informacya Rzptej, aby tedy IMci pp. komisarze dali rationem de distribuendo, dlaczego tak na hibernie jako na kwarcie po groszy cztery na złotym przyczynili oneris, co całej Rzptej iuris erat, i żeby o to iniuriatis w Trybunale koronnym tak z IMciami komisarzami jako z p. Kowalkowskim w Trybunale inter causas fisci sine beneficio aresti naznaczone było, IMi pp. nasi domówią się.

23. Largicye hybernorum, aby inter privatos więcej nieszły, salvis in integro hibernis IMć pp. hetmanów i IMć pp. komisarze inni byli naznaczeni IMci pp. posłowie nasi praecavebunt.

24. Żeby więcej Rzpta z wojskiem nie trudniła się i extraordynarnych na traktamenty i komissye sobie umniejszyła kosztów, wojsko aby po województwach na płacę rozebrane było salva libertatione ziemi naszej IMci pp. posłowie nasi procurabunt.

[1] szkot H.
[2] pozabierali.

25. Regimenty iż dalszej subsistencyej sposobu mieć nie mogą, a zatem Rzptej niepewna by była obrona, instabunt pp. posłowie nasi, aby na początku sejmu na zatrzymanie owych jaka suma obmyślona et in futurum płaca onym anticipative postanowiona była.

26. Walor monety do przyszłego sejmu zachować należy i miennica jeśli będzie otwartą, aby takiej ligi, którаby cum externis zgadzała się, biła monetę, lege cavendum.

27. IMciów stanu duchownego prosić będą IMci pp. posłowie nasi i do tego całej izby invitabunt, aby równo z dobrami J. Kr. Mci i Rzptej wydawali hibernę.

28. Jako wiele tych lat subrepticie et in abusum stanęło nobilitacyej, cała prawie na to narzeka Polska, żeby tedy praerogativa stanu szlacheckiego adaequato ważona była honore IMci pp. posłowie nasi procurabunt, aby wszystkie nobilitacye, które stanęły ab anno 1658 aż do teraźniejszego były egzaminowane, i które immerito in Volumen legum weszły ad pristinum rewokowane statum.

29. Więc iż niektóre praetio summarum są pokupione a takowa dignitas non nisi sangvine et sudore assequenda, aby ci emptores pewne kwoty ludzi, jako komu assignabitur per Rempublicam, na usługę Rzptej stawili kosztem, skarb zasię koronny ex perceptis za nobilitacye summis dał rationem.

30. Tertio kładą się loco z promocyej hospodara IMci Wołoskiego obywatele ziem wołoskich, iż tedy do tego regestru weszli mieszczanie, kupcy i rzeźnicy śniatyńscy, aby takowi ludzie ad suam redeant stationem i to, co sub hac praerogativa z handlów swoich skarbowi ubliżyli, ad restituendum teneantur.

31. Quarto na ostatek loco na regestrze kozackim weszło in numero ludzi nec meritis nec pretio Rzptej znajomych, jako tedy Kozacy oblique z Rzptą postępujący łaską Rzptej sunt dedignati, tak i ci pod tytułem kozackim ingrosowani, żadnemi nie mogą się zaszczycić zasługami, a jeszcze gdy ultra praesciptum legum urzędy ziemskie daniny upraszać et possidere praesumunt, wolny głos civium, publicam functionem agentium, trudnić praesumunt, aby tacy praerogativa stanu szlacheckiego do dawnego swego rewokowani byli urodzenia, IMci pp. posłowie instabunt.

32. Więc żeby meliori sensu et veneratone accedentes ad dignitatem equestrem obserwowali, reassumendo prawa de scartabellis IMć pp. posłowie promovebunt, aby takowi wszyscy żadnych starostw urzędów ziemskich, tenut upraszać ani kupować nie ważyli się i vocem usque ad tertiam generationem nie mieli activam, lege publica cavendum.

33. Jako enorme crimen popełnił Słoniowski, gdy z tak zacnego urodzenia miawszy sociam vitae, onę z świata zegnał, i że tak jest decreto Trybunału lubelskiego testatur, gdy omnes circumstantias kriminalnego postępku zachowując civiliter kazał go konwinkować, żeby tedy takowe nie szerzyły się scelera, instabunt IMć pp. posłowie nasi, aby pro tanto crimine dignitate nobilitari był prywowany.

34. Pisarze skarbowi, aby była starożytna szlachta et bene possessionati, prawo necessitat, którzy zaś recentes mają nobilitationes, aby byli relegowani i urzędy ziemskie po nich pro vacanti rozdane, IMć pp. posłowie nasi starać się będą.

35. Ordynacya Ostrowska aby była uspokojona takowym sposobem, żeby księżna IMć p. wojewodzina krakowska jako ultima haeredissa była ukontentowana i Rzpta iure suo potir, mogła IMć pp. posłowie authoritatem Magestatu J. Kr. Mci upraszać będą.

36. Diffidencye, które inter cives magnarum praeeminentiarum et dignitatum wszczęły się aby authoritate Magestatu J. Kr. Mci, IMciów pp. senatorów starszych braci naszych, nie wchodząc w żadne sądy, uspokojone były IMci p. posłowie starać się będą.

37. Iż nieco ludzi inscia Republica na służbę za granicę poszło, na których choć komissya sandomirska poenas legum dekretowała, żeby jednak rigor prawa pospolitego na takowych

fortius extendatur starać się będą pp. posłowie nasi, aby takowi, którzy są possesionati ad poenam infamiae et confiscationis bonorum, który impossessionati ad poenam infamiae et colli per legem publicam skazani byli.

38. Przeniesienie sejmu z Grodna ad placitum Rzptej należy.

39. Lwów jako już antemurale Christianitatis aby był opatrzony.

40. Więc że są jeszcze pograniczne fortece, które i Lwów zaszczycają, jako to Trembowla, Stanisławów, Brzeżany i te aby sumptu et praesidio Rzptej były opatrzone, IMć pp. posłowie starać się mają.

41. Już po wiele razów generał szwedzki napiera się prześcia przez państwo J. Kr. Mci do Prus i teraz armatos impositurus deklarował się praeces, czego iż do tych czas IMć pp. hetmani W. Księstwa Litewskiego onemu nie dopuścili, za to słuszne meruerunt podziękowanie i aby dalej takowego passu wojskom szwedzkim vetare chcieli, IMć pp. posłowie prosić będą.

42. Siła się przez to ubliża bene merentibus, gdy jeden kilka starostw trzymając iura communicativa wyjednywa, aby tedy tak na starostwa jako tenuty znaczne więcej nad jedno ius communicativum salvis modernis possesoribus nie wychodziło, lege publica cavendum. I ktokolwiek post constitutionem sejmu anno 1661 ultra praescriptum iuris więcej niż nad dwa[1] starostwa iura communicativa otrzymał, aby także post fata małżonków dispositioni J. Kr. Mci restituantur, lege publica IMć pp. posłowie obostrzą.

43. Także aby żadnej białejgłowie post fata męża swego dobra J. Kr. Mci possidenti dóbr takowych przedawać i na insze osoby wlewać nie wolno było, prawem pospolitem IMć pp. posłowie obwarują.

44. Wojska J. Kr. Mci, iż przyczyniać przy takiem Rzptej niedostatku rzecz jest niepodobna, tedy na zaszczyt dostojeństwa J. Kr. Mci i obronę Rzptej pospolite ruszenie ofiarować będą i tego przestrzegać, aby komput wojska sił Rzptej nad tę liczbę, jako teraz jest, umniejszony nie był.

45. Listy przypowiednie, aby bez zalecenia IMć pp. hetmanów z kancellaryej koronnej nie wychodziły et omnis legibus potestas cauta zachowana.

46. Dobra, które invitis possessoribus na postanowienie wojsk dla zaszczytu Rzptej, jako to Trembowla, Buczniowa, Borek i inne, aby salvo libero consensu possessorum iusta recompensa oraz i szkody nagrodzone były, IMć pp. posłowie domówią się.

47. Urząd pisarstwa koronnego aby in futurum a distributiva hibernorum nie był alienowany.

48. Dwa Trybunały, collisiones non iustitiam, oraz się sądzące, wystawiły światu, aby tedy ad formam veterem jeden Trybunał od św. Franciszka do św. Franciszka redukowany był i już więcej Trybunał piotrkowski zimie w Lublinie sądzić non intendat IMć pp. posłowie nasi obviabunt; takowe zaś collisiones, które zaszły między Trybunałami i dekreta a festo s. Francisci ad vigiliam s. Thomae Respublica decidat.

49. Iż dekreta trybunalskie weszły in sublationes legum i acta interregni per tot constitutiones sancita et approbata znosiły, lubo par inparem nie miał potestatem, aby tedy takowe dekreta, które contra acta interregni in causis legibus regni descriptis stanęły, abrogowane były a cum evocatoribus ratione evocationis et gravaminis w przyszłym Trybunale w regestrze paritatis votorum termin był naznaczony.

50. Iż per abusum pietatis siła ponosi krzywdy Rzpta, kiedy w miastach J. Kr. Mci domy, grunty ludzie steriles testamentami inscia Republica kościołom oddają, a zatem podatki et onera Reipublicae giną, aby tedy takowe alienationes zniesione były i starostom albo dzierżawcom etiam absque iuris strepitu przez konstytucyę recuperandi et iterum in rem Rzptej applicandi takowe dobra dana była potestas IMć pp. posłowie domówią się.

[1] dwie

51. Ponieważ respectus prawa pospolitego na dobrach ziemskich i sumach zapisowych vetat, ne vires Reipublicae minuantur, tedy, iż przez takowe testamenta, choćby w grodzie były roborowane, alienationes et novae fundationes instituantur, aby były generaliter takowe testamenta, które na dobrach wyżej opisanych ordynowane i abrogowane były, chyba takowe któreby per constitutionem, jako prawo chce mieć de fundationibus, approbowane były.

52. Więc że często subpositiva testamenta, albo circa exspirium animae często bywają formowane, i lubo to na ruchome rzeczy jednak i te indebite od przyrodzonych substrahuntur successoribus, tedy et pietati ludzi chrześciańskich et iuri publico wygadzając, które omnes dispositiones sana mente mieć chce a agonizantes od niej plerumque odchodzą, IMć pp. posłowie procurabunt, aby testamenta na rzeczy ruchome takie tylko swoją wagę miały, które actis terrestribus vel castrensibus byłyby roborowane, inne zaś contra eum modum spisane per legem publicam zniesione.

53. Iż siła kapłanów praesumunt violentas stanowi szlacheckiemu inferre iniurias et in causis facti w sądzie tylko duchownym conveniri mogą, i ex persona et dignitate ich trudna sprawiedliwość, starać się będą IMć pp. posłowie, aby jeśli który z takowych ma bona haereditaria albo summas in bonis haerentes pro causa facti ex bonis w grodzie lub w ziemstwie odpowiadał.

54. Laesa aequalitas stanu szlacheckiego in oppressione ziemi naszej przez konsystencyę wojsk w dobrach ziemskich po wyjściu z Wołoch na wielu sejmach i komisyach ta materya dla myłki typografa agitowana, gdy tedy przeszłego sejmu in deterius konstytucya sub titulo: Indemnitas actorum ex necessitate belli, ultra scitum Rzptej weszła, na które zaraz na sejmiku relationis protestacye zaszły, gdy na komisyej Sandomirskiej iniuriatis tylko assekuracyą kontentować się przyszło, urgebunt JMć pp. posłowie, aby ta konstytucya iuribus aequalitatis et iustitiae repugnans zniesiona i eliminowana była a iniuriatis na komissyej lubo w Trybunale inter causas militares forum naznaczone.

55. Sądy, którym cursu indesinenter podczas sejmu naznaczony, aby były in futurum lege publica abrogowane.

56. Posłów ziemskich tot legibus cauta praerogativa, których, iż abusive do sądów różnych osobliwie zadwornych pociągają, aby ta dignitas in toto zachowana była i processa in munere legationis existentibus intentowane, aby były zniesione.

57. Ponieważ hospodynowie[1], w dobrach J. Kr. Mci mieszkający, abutuntur libertate i panów swoich własnych evocare praesumunt, aby konstytucya onym dana, zniesiona była. IMć zaś ojcowie episkopi aby na popostwo nie święcili, tylko takich, których p. dziedziczny vel obligatorius possessor dobrowolnie per litteras suas na nauki dimittet i do poświęcenia presentować będzie.

58. Lex sumptuaria żeby była do exekucyej przywiedziona.

59. Salaria w kancellaryach aby nie były extendowane, rigor legis publicae augendus.

60. Praecia rerum aby były postanowione.

61. Lubo wrodzona in patriam pietas JW. Mci p. Andrzeja Potockiego, wojewody kijowskiego, nie tamując obrady Rzptej avulsionem bonorum i strat swoich in arenam consiliorum niewprowadza, jednakże res pro se loquitur, gdy tak wielkie straty i gromadne na usługę Rzptej asystencye, żadnej dotąd nie odebrały nagrody, JMć pp. posłowie nasi należytą IMci p. wojewodzie promovebunt rekompenzę.

62. Jako JW. IMć p. Stanisław na Jabłonowie Jabłonowski, wojewoda ruski, hetman polny koronny, ustawicznie dla zaszczytu ojczyzny excubias agit i walecznemi dziełami gloriosus

[1] sc. popi

extitit, cały widzi świat polski, że tedy od Rzptej nie odniósł ukontentowania, IMć pp. posłowie nasi tenebuntur zniosszy się z IMcią n. m. p. instare o to, aby heroiczne IMci actus były ukontentowane gratitudine.

63. Iż pp. pisarze skarbowi wiele audent, że cives tej ojczyzny mandatami trudnią, IMć pp. posłowie praecavebunt, aby p. Plaskowski do sądu z IMcią p. Zakliką, stolnikiem podolskim, non accedat, póki by wprzód skarb koronny sufficientem nie uczynił calculum i p. Plaskowski ex obiectis suis in facie całej Rzptej non obstante decreto Tribunalicio Lublinensi nie wywiódł się.

64. Ponieważ po wielekroć pp. poborcy i pp. skarbowi deputatów wojskowych depaktują, urgebunt IMć pp. posłowie, aby w Trybunale inter causas fisci sub beneficio aresti lub w grodach sine appellatione ad placitum iniuriatorum sprawili się et ad restitutionem stringantur.

65. Względem sejmu exorbitantiarum IMć pp. posłowie cum tota Republica sentient.

66. Urzędy trembowelskie, jako prawu przeciwne, aby były zniesione.

67. Iż invidentibus fatis sejmik electionis deputata na Trybunał w ziemi naszej rozerwany, o inszy sejmik oraz na sejmiku relationis żeby nam był dany IMć pp. posłowie postarają się.

68. Chorągwi kozackiej IMci p. Gabryela Silnickiego, kasztelana kamienieckiego, aby skarb koronny zapłacił, IMć pp. posłowie instabunt.

69. Lubo to po tak ciężkich ziemi naszej paroksyzmach, kędy tylko same remanserunt cineres, większego od Rzptej speramus ulitowania et dexteritati IMciów to committimus negotium, jednak osobliwie intimujemy, aby ab oneribus Reipublicae illaesam nam przynieśli libertationem.

70. Miasto Halicz całe zrujnowane, gdy niema poratowania się sposobu, deferent te jego erumnas IMć pp, posłowie stanom Rzptej i aby było ad instar Wiśni legibus udarowane, instabunt salvo iure et proventu IMci p. starosty.

71. Ten jest sanguine merentium rycerskich ludzi cel, aby iudicio IMciów pp. hetmanów osądzeni competenter mogli ad praerogativam wolnego accedere narodu. Że tedy IMć p. Berens oberstlejtnant J. Kr. Mci, p. Maciej Trunel, IMć p. Pszczelnicki, IMć p. Depostoł kapitan, ludzie rycerscy dobrze zasłużeni i ojczyźnie potrzebni są nam proponowani, zlecamy IMciom pp. posłom, aby emeriti kawalerowie aequalitatis potiantur honore.

72. Iż wiele jest takowych, którzy gościniec wołoski starodawny i prawem postanowiony psują i odwracają, także ludzie kupieccy inne sobie wymyślają goścince, aby tedy więcej takowych rzeczy in praeiudicium skarbu koronnego et privatorum niedziało się prawem obostrzyć sub confiscatione bonorum et etiam per privatos zabieraniem IMci pp. posłowie mają.

73. Ponieważ Żydzi wyższych województw na ubożenie Żydów województwa ruskiego in contribuendo żadnego nie mają respektu, tedy wniosą IMć posłowie nasi instancyą do Rzptej, aby względem ich spustoszenia w podatku ufolgowano i na inszych od tego spustoszenia odleglejszych przełożono.

74. Probata fides w ziemi naszej IMć p. Konstantego Wiszyńskiego, skarbnika buskiego, do tego nas pociąga, abyśmy IMć ob impetitiones skarbu względem czterech poborów na ewakuacyą Kijowa uchwalonych ewinkowali. Zlecamy tedy IMciom pp. posłom naszym, ponieważ ziemia nasza większą nad taryfę tej sumy wydała, na co i dekreta komisarskie są ferowane, aby IMci p. Wiszyńskiemu u skarbu koronnego kwit evincant.

75. Wniosą instancyą IMci pp. posłowie nasi za sukcessorami IMci p. Alexandra Gruszeckiego, cześnika halickiego, który dziedziczną wieś przedawszy, chorągiew na usługę Rzptej zaciągnął, aby suma 6.000 zł. na pomienioną chorągiew wydana, sukcessorom onego zapłacona była.

76. Wielkie w tej ojczyźnie zasługi św. p. IMci Alexandra Cetnera, kasztelana halickiego, iż po wielokroć z ziemi naszej i innych sejmików, mając za sobą artykuły o małą bardzo cząstkę we wsi Stokach, w województwie ruskiem leżącej, nie są ukontentowane, do czego znaczne IMci p. Jana Cetnera, starosty lwowskiego, znaczne na usługę Rzptej koszty i ludzi rycerskich z chorągwiami assistencyi męstwo i odwagi wielkiego przydają momentu, instabunt

IMć pp. posłowie nasi, aby ta mała i spustoszała cząstka in haereditatem IMci oddaną była.

77. Wiele na tem należy, aby bene merenti cives swemi cieszyli się usługami; że tedy komisya lwowska im vim zapłacenia zasług pewnych IMci p. Andrzejowi Gołuchowskiemu, chorążemu podolskiemu, przez dekret swój sumę na wsi Skotnikach w województwie sandomierskim leżącej asekurowała, instabunt IMci pp. posłowie, aby ten dekret per constitutionem był ratyfikowany.

78. Także instabunt IMć pp. posłowie za miastem Śniatynem i obywatelami jego, którym prawa nadane ultra et supra ich convelluntur et violantur, aby novella lege immunitates ich według praw onym nadanych były obwarowane.

79. Nietylko prawo pospolite, ale et praesentis temporis necessitas exigit, aby IMć pp. senatorowie do boku J. Kr. Mci naznaczeni rezydowali, czemu, iż się nie dosyć dzieje IMć pp. posłowie domówią się.

80. Nic słuszniejszego jako utrapionym compati et subvenire ludziom, gdy tedy IMć pani Anna Chocimirska po straconych znacznych i wielkich w Podolu submissyach, po straconym i zeszłym u Porty będącym przy IMci p. pośle małżonku, w ciężkiem zostając z dziatkami sieroctwie i utrapieniu miserabilem imploratur compassionem, wniosą IMci pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci i Rzptej instancyą, aby jakowe w tem utrapieniu swojem mogła mieć poratowanie.

81. Doszła nas kwerimonia IMć pani Anny Wolanowskiej, jakoby w dobrach swoich pod Trembowlem leżących, od wojska poniosła szkody, gdy tedy Rzpta IMciów innym insimul contiguitate zostającymi prospiciet, aby też IMci pani Wolanowska do tego należała, wniosą instancyą.

82. Zaleca przytem ziemia nasza spólną IMć pp. posłom zgodę i tę uchwałę dexteritate, fidei et honori IMciów oddawszy rękę własną IMci p. marszałkowi podpisać i do grodu instancyą podać zlecamy. Datum w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia dwudziestego ósmego listopada roku Pańskiego tysiąc sześćset siedemdziesiątego ósmego. Krzysztof Skarbek, sędzia ziemski, marszałek koła rycerskiego halickiego.

Castr. Hal. Rel. 180 p. 1156—1170.

215.

Halicz, 25 maja 1679.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego niej należących, na sejmik relationis nuntiorum po szczęśliwie skończonym sejmie w Grodnie odprawionym, do Halicza, na miejsce consultationum nasze zwyczajne, pro die 25 Maii zgromadzeni, po odebraniu od IMciów pp. posłów naszych relacyi consiliorum na tymże sejmie per Rempublicam sancitorum et constitutione promulgatorum ac declaratorum, zgodnie i jednostajnie z sobą ex eventu tychże obrad Rzptej postanawiamy laudum.

2. Naprzód condigne bratersko podziękowawszy IMciom pp. posłom naszym, którzy circa bonum opus w ziemi naszej et totius Reipublicae cum summo sudore non mediocri sumptu et detrimento salutis suae noctes diesque w pracach ustawicznych consumendo consilia saluberrima operati sunt. Lubo jednak wielka i ciężka malorum ziemie naszej invasit colluvies, kiedy kolonie wszystkie przez nieprzyjaciela zniesione, poddaństwo in captivitatem Ottomanicam ze wszystkiem zabrane, miasta i wsi in favillas obrócone, że jednak cum Republica wszelkich

zwykliśmy dopomagać ciężarów, stosując się ad mentem constitutionis modernae, i wzięcia sumy półosmu tysięcy zł. p. przez IMć posłów do ziemi naszej ad exolutionem onerum Reipublicae do skarbu należących, ponieważ nullo modo alia contributione ta suma dla zniszczenia dóbr et inopiam ubogich ludzi, jednych niedobranych, drugich częścią z niewoli ciężkiej Porty ottomańskiej wyszłych i eliberowanych wypłacić nie może, ultimum de cineribus adhibendo medium rogowe od bydła pożytkowego i roboczego, t. j. od wołu, konia roboczych i krowy pożytkowej po groszy dziesięci, także od owcy dojnej po groszu jednemu, od domów zaś szynkownych tak w rynku jako i w ulicach zostających, po złotemu jednemu praesenti laudo na dwie racie uchwalamy i postanawiamy, który podatek zarówno i Żydzi płacić powinni.

3. Pierwsza rata poczynać się ma a die prima Augusti ad ultimam eiusdem mensis, druga a decima quinta Septembris także ad ultimam tegoż miesiąca currere tylko należeć będzie. A po wyściu tego IMciów pp. officyalistów grodzkich halickich lubo też in absentia IMć p. pisarza samego IMci p. podstarościego bratersko upraszamy, aby causas fisci extra cadentiam quorumvis terminorum cum poenis contra retentores sancitis sądził, de retentoribus przez IMć p. wicesgerenta exekucye czynił. Do którego to podatku za egzaktora IMć p. Stefana Kurdwanowskiego, podstolego kijowskiego, uprosiliśmy, onemu kwitowego po złotemu pozwalając, hoc tamen praecauto et praecustodito, żeby ducta proportione brał IMć p. poborca kwitowe z ubogich ludzi, aby kwitowe non superet exakcyą rogowego.

4. Atestacye jednak super quantitatem bydła u każdego w dobrach zostające sami IMć pp. possessorowie i dzierżawcy fide honore et conscientia rękami swymi podpisane do IMci p. poborcy wydawać powinni będą et obligantur.

5. Stosując się przy tem do konstytucyej teraźniejszej, na przyszłą, da Bóg, komisyą do Lwowa IMć p. Krzysztofa Skarbka, sędziego ziemi halickiej, obieramy i uprosiliśmy. Któremu bratersko krzywdy i potrzeby ziemi naszej zalecamy, aby pro dexteritate sua in tot subselliis nam probata ab omni et quavis impetitione ziemie naszej, tot malis uciążoną od skarbu bronił i onej aggravare nie dopuścił. Któremu że ob egestatem ziemie zdezolowanej więcej na expensa interes samejże ziemie naszej pociągające, dać nie możemy zł., tylko 600 pozwalamy, obligati zostając za te IMci fatygi pracy i spezy nasze każdego czasu i miejsca rekompensować braterską powolnością.

6. Więc że IMć pp. posłowie nasi intervenientibus gravissimis materiis consiliorum salutem ojczyzny naszej pre se ferendo przy nieznośnych niewczasach z wielką spezą i nadwątleniem zdrowia swojego, na sejmie przeszłym w Grodnie szczęśliwie odprawionym supra spem et legem longum tempus consumpserunt, ziemia nasza, że condigne rekompensować nie może, exhausta et pressa tot calamitatibus dwa tysiąca jednak unanimi consensu IMciom pozwalamy i postanawiamy.

7. Zdało się przy tem de unanimi consensu z pewnych racyi pro integritate ziemi naszej et consiliorum sejmik nasz teraźniejszy relacyjny do innego czasu prorogować, jakoż za spólną zgodą ad verbum placet autoritate conventus praesentis ad diem 19 Junii prorogujemy i odkładamy. Które to sancita unamimi consensu postanowione i umówione IMci p. marszałkowi koła naszego, aby każdemu innotescant, ręką swą podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem, die vigesima quinta Maii millesimo sexcentesimo septuagesimo nono. Piotr Stanisław Kuropatwa, marszałek na ten czas koła rycerskiego ziemi halickiej i powiatów należących.

Castr. Hal. Rel. 181 p. 1773—1776.

216.

Halicz, 26 maja 1679.

Laudum sejmiku deputackiego.

1. My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do nich należących na sejmik electionis deputata na Trybunał koronny lubelski, stosując się do konstytucyi na sejmie blisko przeszłym w Grodnie odprawionym na dzień dzisiejszy tąż konstytucyą sejmu przeszłego prefigowany, ponieważ privilegiata die post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae roku przeszłego tysiąc sześć siedmdziesiąt ósmego elekcya deputata na Trybunał teraźniejszy lubelski ziemie naszej nie doszła, tandem per ordines regni propter vindicandam iustitiam, aby ziemia nasza, lubo tot calamitatibus pressa, przynajmniej świętą sprawiedliwością cieszyła się, pozwolona, do Halicza na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, powagą tejże konstytucyi i prawa postanowionego nemine contradicente za deputata do wyżej mianowanego Trybunału Lubelskiego IMć p. Kazimierza Łabęckiego, starostę kiszyńskiego unanimi consensu obraliśmy i postanawiamy praesentis conventus particularis authoritate.

2. Et ut magis ta elekcya nasza elucescat, tę elekcyą naszą ręką IMci p. marszałka podpisaną do grodu halickiego podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem, die vigesima sexta Maii anno millesimo sexcentesimo septuagesimo nono. Piotr Stanisław Kuropatwa, marszałek na ten czas koła rycerskiego ziemie halickiej i powiatów należących.

Castr. Hal. Rel. 181 p. 1777—1778.

217.

Halicz, 5 czerwca 1679.

Laudum elekcyjne podkomorzego halickiego.

1. My rady dygnitarze i wszystko rycerstwo obywatele ziemi naszej halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik electionis podkomorzego, pro nunc wakującego, za obwieszczeniem przez uniwersał JWIMć p. wojewody ruskiego hetmana polnego koronnego [1] wedle prawa do grodu in tempore podanego zgromadzeni na miejsce zwyczajne do Halicza, obraliśmy e medio sui nemine contradicente czterech secundum legem scriptam kandydatów, pierwszego IMci p. Dominika Potockiego, starostę chmielnickiego, IMci p. Skarbka, sędziego ziemskiego halickiego, IMć p. Stanisława z Potoka Potockiego, starostę kołomyjskiego, IMć p. Kuropatwę.

2. Aby tedy ta kandidacya inclarescat kożdemu libere podana, zleciliśmy onęż podpisawszy do grodu podać IMć p. marszałkowi koła naszego. Dan w Haliczu die quinta Junii millesimo sexcentesimo septuagesimo nono anno. Stanisław Potocki, starosta kołomyjski, marszałek sejmiku electionis ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 181 p. 1798 — 1799.

[1] Z dnia 18 maja we Lwowie datowanym C. H. 180 p. 1711 — 12.

218.

Halicz, 20 czerwca 1679.

Laudum elekcyjne podsędka ziemskiego halickiego.

1. My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy i wszystkie rycerstwo ziemi halickiej, i powiatów do niej należących zjechawszy się za uniwersałem JMci p. wojewody ziem ruskich [1] pro die vigesima Junii do Halicza na sejmik electionis podsędka, stosując się do prawa pospolitego i zwyczajów dawnych deklarujemy, iżeśmy spólną zgodą naszą i głosami zgodnymi obrali kandydatami e gremio czterech IMciów, a naprzód głosów czterdziestą ośmią IMć p. Alexander Kurdwanowski podstoli halicki [2], IMć p. Felicyan Ostrowski, skarbnik sanocki, głosów trzydziestą pięcią, IMć p. Tomasz Choinowski, cześnik buski, głosów trzydziestą dwoma, IMci p. Paweł Mrozowicki, pisarz grodzki żydaczowski, głosów dwudziestą siedmią stanęli. Aby tedy tęż zgodę naszą direktor sejmiku naszego do akt grodzkich halickich podał zleciliśmy z podpisem ręki swojej przy pieczęci swojej utwierdził uprosiliśmy. Datum w Haliczu die vigesima Junii anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo nono. Piotr Felicyan Telephus, marszałek sejmiku electionis na podsędkostwo halickie.

Castr. Hal. Rel. 1801 p. 1838—1839.

219.

Halicz, 15 lutego 1680.

Protestacya przeciwko posłowi ziemi halickiej na sejm koronacyjny wysłanemu.

1. Actum in castro Trembovliensi feria quinta in crastino festi S. Valentini presbyteri et martiris anno Domini 1680.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembovliensia personaliter veniens urodzony IMć p. Remigian Chomentowski Oksza suo et totius nobilitatis powiatu i ziemi halickich nomine świadczył się i protestacyę swoją przeciwko urodzonemu IMci p. Alexandrowi Michałowi Kurdwanowskiemu, na on czas podstolemu halickiemu, a teraz podsędkowi tejże ziemie halickiej protestował w ten sposób, a to o to, iż IMć p. Kurdwanowski, wziąwszy na się funkcyę ziemie halickiej od IMciów pp. braci na siebie włożoną na sejmiku halickim, na sejm coronationis teraźniejszego Najjaśniejszego Króla IMci Jana Trzeciego, i one tamże na sejmiku punkta w instrukcyej na sejm podane miał dotrzymywać poprzysiągł, której przysięgi swojej przepomniawszy, punktów w instrukcyi położonych na sejmie nie promowował i onych cale zaniechał.

3. Ale nie dosyć na tem, zapomniawszy tych punktów od braciej na się włożonych, przywilej sobie na urząd podsędkostwa ziemie halickiej prywatnie wyjednał, to też IMć p. Chomentowski upatruje, żeby nas krzywoprzysięscy nie sądzili, przeciwko temu protestuje się de nullitate tego jego podsędkostwa jako nulliter otrzymanego iterum atque iterum świadczy i protestuje się, salvam meliorationem tej protestacyej albo uczynienia inszej in quantumby tego potrzeba ukazywał sobie i IMMciom pp. obywatelom powiatu halickiego sobie zostawiwszy na ten czas prosił, aby teraźniejsza do ksiąg przyjęta i zapisana była, w czem i affektacyą swoją otrzymał.

Castr. Trem. Rel. 144 p. 385—386.

[1] Z dnia 6 maja we Lwowie datowanym. C. H. 181 p. 1811—1839.
[2] Tego mianował król 1 września z Jaworowa C. H. 181 p. 2264—66.

220.

Halicz, 31 lipca 1680.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik pro die 31 Julii uniwersałem J. Kr. Mci obwieszczony, na miejsce consultationum nasze zwyczajne, zgromadzeni, ponieważ dotąd jeszcze ad mentem Rzptej przez konstytucyą sejmu grodzińskiego ciężarom wypłacenia wojsku na nas dobrowolnie włożonego totaliter nie wypłaciliśmy, i sumy 4.370 zł. na część reimentu JWIMć p. wojewody kijowskiego z podziału komisyi lwowskiej albo Trybunału skarbowego koronnego naznaczony winni zostaliśmy, tak, że za osobliwe prace i usilne staranie diebus et noctibus incumbanti i zdrowie i substancyą bono communi ziemi naszej postponującemu pro puro w usłudze braterskiej zelo et pr.... in arduis rebus dexteritate tak na sejmie grodzieńskim jako też i komissyi lwowskiej IMci p. Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu halickiemu, który z kollegami swymi IMć pp. posły na sejmie grodzińskim, sam zaś na komissyi lwowskiej pożądane ziemi naszej po tak ciężkiej dezolacyi przyniósł commoda, in vim gratitudinis pro posse et non velle nie dawno zrujnowanej ziemi, skąd podatkowania inopia, 1.000 zł. deklarujemy. Także IMci p. Adamowi Golejowskiemu, sędziemu kijowskiemu, za spólne z IMciami kolegami na sejmie grodzińskim solicitudines i usilne conatus około instrukcyi sobie na ten czas powierzonej 300 zł. naznaczamy. Że zaś insi IMć podobnie od nas deklarowane gratitudines na relacyjnym sejmiku bono publico tej ziemi darowali, więc w nas przy uniżonem podziękowaniu za wyświadczoną diskrecyą manet gratitudo.

2. Wypłacenie zaś pomienionych sum, jako to 4.370 zł. na reiment JWIMć p. wojewody kijowskiego, także 1.000 zł. in vim gratitudinis IMć p. Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu halickiemu, jakoteż IMci p. Adamowi Golejewskiemu, sędziemu kijowskiemu 300 zł. dependet per laudum praesentis conventus z uchwaleniem dwojga rogowego iuxta pretium podatkowania przeszłego sejmiku relationis postanowionego, t. j. od wołu roboczego, krowy pożytkowej, konia roboczego tak w miastach, miasteczkach, jako i we wsiach, excipiendo prawdziwie pustki, po 10 groszy za jedno rogowe wybierać pozwalamy.

3. Do którego podatku IMć p. Felicyana Ostrowskiego, skarbnika sanockiego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego za exaktora uprosiliśmy. Onemu kwitowego po złotemu pozwalamy, hoc tamen praecauto, żeby ducta proportione IMć p. poborca brał kwitowe z ubogich.

4. Aby zaś kwitowe non excedat exakcyi i rogowego, attestacye zaś supra quantitatem bydła w domach zostającego sami pp. possessorowie i dzierżawcy, chyba w niebytności onych ekonomowie lub też urzędnicy sub fide[1] honore et conscientia IMci p. poborcy wydawać obligantur Czas zaś podatkowania a die 15 ad ultimam Augusti na jedną ratę naznaczamy.

5. Że po niedawnych nieprzyjacielskich inkursyach a cruore jeszcze nie wyschłej ziemi, a tak ciężkim mieczem i ogniem miast miasteczek i wsi i wszystkich dobytków zniszczeni od swoich, że ziemia nasza nie mniej ponosi krzywd, kiedy częstymi wojska obozami gravatur, uprosiliśmy IMć p. Alexandra Kurdwanowskiego, podsędka halickiego, przy danej onemu instrukcyi i kredensie aby inhaerendo konstytucyi grodzieńskiej i deklaracyi Trybunału skarbowego koronnego we Lwowie odprawującego z JWIMć p. wojewodą ziem ruskich o naznaczenie komissyi na uznanie krzywd expostulował.

[1] felie H.

6. Ponieważ ś. p. IMci p. Adamowi Czołhańskiemu, obranemu na ten czas poborcy czopowego rogowego i szelężnego improvisa fata dobrać podatków, i z onych uczynić rachunków nie dopuściły, tedy teraz za spólną zgodą IMć p. Annie Czołhańskiej, małżonce pozostałej et successoribus, aby in futurum prepedycyi nie było, z wyrachowania się darując onej zostającą przy niej ratę, generalny kwit IMci p. marszałkowi zlecamy.

7. A że ad residuitatem podatków wybierania p. IMć p. Wojciecha Skałkowskiego, pisarza grodzkiego kijowskiego użyliśmy, który że się wyrachował i wniósł podatku residuitatem do ziemi takowyż kwit IMć p. marszałkowi dać mu zlecamy, wolnym czyniąc tak onego jako i IMć panią Annę Czołhańską od wszystkich ciężarów [1].

8. Widząc dobrze, iż nietylko obrady nasze po tak ciężkiej ruinie ale i chwała Boska debita reverenta odprawować się w teraźniejszej lepiance nie może, tedy na zbudowanie nowego kościoła zł. 300 z przeszłego sejmiku dodając do 300 przeszłych, da Bóg, deklarować objecujemy. Te tedy wszystkie sancita unanimi consensu postanowione i umówione, aby kożdemu wiadome były, IMć p. marszałkowi koła naszego rękę swoją podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die 31 Julii millesimo sexcentesimo octuagesimo. Stanisław Potocki, starosta kołomyjski, marszałek na ten czas koła rycerskiego ziemi halickiej i powiatów do niej należących.

Castr. Hal. Rel. 183 p. 1364—1368. W Prot. C. Hal. 347 p. 299 pod 7 sierpnia 1680 tylko notatka videatur hoc loco oblata laudi conventus particularis Hal. per incolas terr. Hal. ratione exactionis cor. manu mici mareschalci subscripti.

221.

Halicz, 9 września 1680.

Laudum sejmiku deputackiego.

1. My rady, dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo obywatele ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do onej należących, zgromadziwszy się na dzień dzisiejszy tu do Halicza, na miejsce consultationum ziemie zwyczajne, według prawa pospolitego uprzywilejowany, stosując się do praw dawnych i świętych o deputatach z województw i ziem na Trybunał koronny opisanych, wszelkie nasze do tego skłoniliśmy intencye et studia, abyśmy subiectum e medio nostri na usługę całej Rzptej tudzież zaszczyt honorów i fortun ziemie naszej na tę funkcyą wysłali, któreby bojaźnią Bożą, sprawiedliwością świętą, peritia praw ojczystych a przy niej cnotą staropolską i sumieniem proluceret. Co wszystko upatrzywszy w osobie IMci p. Bazilego Władysława Łuszczewskiego, wiceinstygatora koronnego, pisarza grodu ziemie naszej m. m. pana i brata, niemniej mając prae oculis merita IMć p. concordibus vocibus, nemine contradicente, na tę funkcyę uprosiliśmy IMć p. i brata, trzymając to po IMci m. m. p. że IMć non parcendo sumptibus i zdrowiu żeby tę funkcyą jako najpilniej et sedulo do czasu prawem naznaczonego expedire biorąc oblig w podających się okazyach braterskiemi affectibus reciprokować IMci m. m. p.

2. Co aby wszystkim innotescat, tę naszą elekcyą ręką pomienionego IMci p. marszałka podpisaną do grodu halickiego podać onemu zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem, w poniedziałek nazajutrz Narodzenia Najświętszej Panny Mariej roku tysiącznego sześćsetnego ośmdziesiątego Kazimierz Michał Łabęcki, starosta kiszyński, marszałek na ten czas koła rycerskiego ziemie halickiej m. p.

Castr. Hal. Rel. 183 p. 1500—1501.

[1] Kwit marszałka w C. H. 185 p. 517 z 31 lipca w kościele farnym halickim.

222.

Halicz, 26 listopada 1680.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dignitarze urzędnicy i wszyscy obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik przedsejmowy za uniwersałem J. Kr. IMci do Halicza na miejsce consultationum zwyczajne pro die 26 Novembris zjechawszy się, takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Ponieważ dla krótkości czasu rachunków IMciów pp. egzaktorów różnych podatków naszych ad praesens słuchać nie możemy, one sobie do przyszłego, da Bóg, sejmiku relationis po szczęśliwie skończonym sejmie warszawskim in toto zachowujemy. Jednak poczuwając się, iż jeszcze resztę długu chorągwi ussarskiej ś. p. księcia IMci Ostrowskiego zostaje winna ziemia nasza, zlecamy to IMci p. marszałkowi ziemi naszej, aby praevia calculatione z IMcią p. Przezdzieckim, deputatem tej chorągwie, do rąk IMci p. deputata na restantem summam, quae et quanta jeszcze długu winnego się przychodzi, wydał assygnacyą do IMci p. Felicyana Ostrowskiego, skarbnika sanockiego, egzaktora dwojga rogowego ziemie naszej, za którą wydaną assygnacyą iuxta specificationem sumy asygnacyjnej one wypłacić tenebitur IMć p. skarbnik a kwit autentyczny de omnibus tej chorągwie et stipendiis od tegoż IMci p. deputata otrzymać. summa zaś ta, jakową za assygnacyą IMci p. marszałka wypłaci, in rationibus onemu przyjęta będzie.

3. Temuż IMci p. skarbnikowi zlecamy, aby do rąk p. Marcina Jurkiewicza dał zł. sto na rzemieślnika, aby kościół halicki jakąkolwiek mógł mieć oprawę farski zlecamy. Przytem IMć p. marszałkowi, aby księdzu komendarzowi tutecznemu zł. 30 pro labore, który impendit dla wygody naszej, wydał. A ta suma ma być od IMć p. skarbnika zapłacona i onemu przyjęta będzie.

4. IMć p. Wawrzyniec Sanicki, regent grodzki halicki, attendo rebus ziemie naszej, gdy przy IMciach pp. komisarzach proprio sumptu z aktami poborowymi czas niemały bawił się, słusznej potrzebuje nagrody, in ea tedy angustia zł. sto IMci naznaczamy i IMci p. marszałkowi koła naszego zlecamy, aby ex residuitate sumy od IMci p. skarbnika quae supererit nad wyżej mianowane wypłacić nakazał i asygnacyą IMci p. regentowi wydał.

5. Ponieważ IMć p. Wojciech Skaławski, pisarz grodzki halicki, wicesgerent halicki post fata IMci p. Konstantego Czołhańskiego ex mente ziemie naszej czopowego ratę czwartą dobrał i onemu gwałtowną potrzebę zapłacenie długu chorągwiom winnego za usilną IMci p. komisarza naszego rekwizycyą totaliter bez wszelakiej za prace swoje rekompensy wydał, tedy uważając IMci przysługę laudo praesenti warujemy, iż lubo z rachunków od IMci p. skarbnika sanockiego lubo z naszego podatku, który na sejmiku relationum sobie postanowimy należyte pomienionemu IMci obmyślimy i oddamy ukontentowanie. A to laudum nasze, aby tem większej było wagi ręką własną IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu consultationum zwyczajnem dnia dwudziestego szóstego Novembris roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego ośmdziesiątego. Krzysztof Skarbek, sędzia i marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 183 p. 1999—2000.

223.

Halicz, 26 listopada 1680.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

Instrukcya WW IMci pp. Dominikowi na Tyśmienicy i Bohorodczanach Potockiemu, podkomorzemu ziemi halickiej, Chmielnickiemu, Łukaszowi Makowieckiemu trembowelskiemu, Stanisławowi Potockiemu kołomyjskiemu, starostom, Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu ziemskiemu

halickiemu, Hieronimowi Kuropatnickiemu, podczaszemu sanockiemu, Mikołajowi na Zurowie Daniłowiczowi Boreckiemu, staroście, posłom ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego, kołomyjskiego do niej należących na sejm warszawski die decima quarto Jannuarii w roku Pańskim tysiącznym sześćsetnym ośmdziesiątym pierwszym naznaczony i przypadający w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die vigesima sexta Novembris zgodnie naznaczona i postanowiona.

2. Lubo zawistne nieba, które humanis zwykły illudere rebus, świątobliwe J. Kr. Mci mieszać nie przestają intencye, i upewnione nieomylną nadzieją środki fallaci znikają eventu, jednak sama Majestatu Boskiego sprawa, która regnorum błogosławi prosperitates, tem samem szczęściu naszemu praevidere raczy, gdy J. Kr. Mć p. n. m. per suas solicitudines adversis.... superando fatis, paternos ojczyźnie praehabere raczy amores, quando skutecznego onej poratowania wszelakie obracastudia. Podziękując tedy J. Kr. Mci n. m. p. za wyświadczone strapionej matce naszej curas i prosić będą, aby pro sua paterna pietate żadnych innych consiliorum nie raczył admittere materias, ażby securitati województwa ruskiego, osobliwie ziemi naszej dostatecznie było provisum, o co et ad totam Rempublicam instabunt, w tej nie odstąpią materyej.

3. Podziękują także IMć pp. posłowie IMciom pp. hetmanom n. m. p. pro excubiis, które sami w osobach swoich cum summo discrimine zdrowia przez całą kampanią na zaszczyt J. Kr. Mci i Rzptej wyświadczyli oraz i całemu rycerstwu, których ani żadne nie mięszają niekontencye przez zatrzymanie stipendiorum, ani angelus flagellans ciężkiemi nie zatrudnił od ochotnej Rzptej usługi chorobami, ore IMć p. marszałka podolskiego należyte procurabunt podziękowanie.

4. Jeszcze tot bellorum ictibus iactata Rzplta żadnego a telis fatorum nie uznaje odpoczynku, kiedy i to, co pacis aeviternae ma być anchora i nieprzyjazne nam sistere imprezy, t. j. zesłanie Mciów pp. komisarzów od J. Kr. Mci na rekwizycyą cesarza IMci tureckiego do rozgraniczenia, dawną ziemie naszej i Rzptej przyniosła krzywdę, albowiem validius non iustius znaczną część ziemie naszej dóbr w powiecie trembowelskim zostających eripuit, jednak res domi ojczyzny naszej uważając zlecamy IMciom pp. posłom naszym, żeby paternam J. Kr. Mci p. n. m. implorent curam, aby futuris, quae pars adversa przy rozchodzie z rozgraniczenia opowiedziała zabiegać raczył malis, ut improvisum magis non feriat telum. Dlaczego dajemy plenariam et omnimodam w tej materyi IMć pp. posłom naszym potestatem, aby ad intentionem J. Kr. Mci cum tota Republica ineant modos, jakoby i tę pokoju jakowa vis nie zmięszała apparencyą i tego pilnie przestrzegali, żeby in periculum et evidens detrimentum ziemia nasza nie przychodziła.

5. Między innemi karami, któremi Pan Bóg regna et gentes zwykł punire i te słusznie rozumieć trzeba; nulla sancitorum executio, gdy privatorum commoda, respekty do poborstw konkurencye sejmiku relationum rwać albo leges tamże dispensare zwykli i to serpens ubique malum piissimas Rzptej konfunduje intentiones, iż często mole sua labitur a czasem et succumbit, urgebunt tedy IMć pp. posłowie nasi, aby na sejmie teraźniejszym circa tak contributionem jako ordinem et modum contribuendi, które województwa przy deklaracyach dadzą, była constitutio, tego jednak przestrzegać mają, aby takowe podatki more veteri salvo iure Reipublicae et omnibus consentientibus i na samą tylko potrzebę conservandae securitatis Rzptej, żadnych do tego ordynaryjnych i extraordynaryjnych nie przypuszczając expens, postanowione były, i modus doskonały adinventus, żeby przez zwłokę sejmików wojsko w borgowej służbie nie zostawało.

6. A że praetensarum contributionum rationes per solam contumatiam tak wielkie ojczyźnie causarunt detrimentum, gdy sam nas illusit hostis, et in rem sui, co mu libuit, mandavit negareque vetavit, adverso to przypisać przychodzi sideri. Jednakże, żeby żołnierz niepłatny i przez lat kilka in excubiis zostający, barziej non succumbat a za tem Rzpta suo frustretur praesidio, urgebunt IMć pp. posłowie nasi, aby IMć pp. posłowie województw i ziem, które con....

według dzieła racyi na sejmie danych nie wypłaciły podatków, iuxta obloquentiam konstytucyi sejmu pacificationis ad instantiam IMciów pp. deputatów wojskowych, którzy do tych województw assygnacye prezentować będą, actualitate priventur. A jeśli to practicari będzie mogło, etiam ad electionem IMć p. marszałka poselskiego[1] żeby nie należeli.

7. Więc iż województwa i ziemie, czego na wszystkich przeszłych doświadczyliśmy komissyach, dla stanu duchownego wpadają w długi i tem na komissyach pp. poborcy bronią się, iż stan duchowny osobliwych sobie w swych dyecezyach obrawszy personas spirituales egzaktorów podatki na sejmie pozwolone, tak a personis spiritualibus, jako a familiis et ex bonis suis do tychże duchownych oddają egzaktorów, a zatem vigore praerogativae stanu kapłańskiego nullam condemnationem, daleko więcej executionem i takowego admittant exaktora, przez co uchwały Rzptej.... confusio i obrony chwały Boskiej i ojczyzny nulla certitudo; urgebunt tedy IMć pp. posłowie compositionem inter status, czego, jeśliby stan duchowny uchraniać się chciał, tego nie odstąpią.

8. A żeby lege publica cautum było, aby podatki z dóbr i czeladzi według taryfy województw, a od osób iuxta quantitatem et qualitatem osób et beneficiorum do poborców od województw obranych oddawane były. In casu zasię contraventionis executio ordinaria, IMć pp. starostów sub quorum iurisdictionibus dobra consistunt, sub poenis contra negligentes officiales sancitis, extendowana była, wszakże kożdy in causa civili ex bonis respondere ma, toć i tym żadna prerogatywy kapłańskiej subsequi nie może laesio. Dopomogą IMć pp. posłowie województwom i ziemiom, jeśliby które legittime dowiodło, że ob renitentiam stanu duchownego wypłacić nie mogli podatków, aby podług assekuracyej, danej na komissyej lwowskiej, nomine universi cleri od IMć księdza biskupa chełmskiego Rzpltej w wypłaceniu podatków na sejmie pozwolonych in toto satisfaciatur, contravenientibus sistere mają activitatem.

9. Ponieważ komissya z carem IMcią moskiewskim i traktat o wieczny pokój cum mediatoribus w prędkim następuje czasie, domówić się tego mają IMć pp. posłowie nasi i prosić J. Kr. Mci, aby na tę komissyą za komisarzów podać raczył obywatelów avulsorum quorum pingviorem fortunam Car IMć possedit.

10. Zabiegając temu, aby Rzpta pewną vicinorum miała przyjaźń, które et parvae często gubią scintillae, komisyą z cesarzem IMcią chrześcijańskim a księciem IMcią kurlandzkim, które niedoszły, vigore sejmu grodzieńskiego uchwały promovebunt, jednak aby komisarzów naszych nowa lege et praesenti consilio Rzpta naznaczyła.

11. Wiedzieć kożdy może, jako za wzięciem Kamieńca Podolskiego potęga orientis, lubo kędy ius armorum niezaszło, całe Podole posiadała, vitanda tedy eiusmodi exempla et seriam Mciom pp. posłom naszym iniungimus curam i onych fide et amore in patriam obtestamur, aby pograniczne fortece jako Trembowla, od której cały powiat ma swoją nomenklaturę, Słanisławów i Pniowce całego Pokucia robur, Brzeżany, Złoczów i Lwów województwa Ruskiego antemuralia sumptu Rzptej i apparatem wojennym we wszystkiem, quae sunt do fortecy necessaria, wcześnie opatrzone były i praesidiis Rzptej osadzone.

12. Nihil sanctius jako tych quorum vivimus vita servare vitam; o jak częste przeszłych lat zagęszczały się funera, quos fames excidit, żeby tedy więcej obrazy Boskiej za zgubę tych ludzi Rzpta na siebie nie zaciągnęła et.... robur mieć mogła, promovebunt IMć pp. posłowie majorowi i jeśli nie najwięcej innych przynajmniej na tych pomienionych miejscach i fortecach, żeby były dobrze ufundowane, skądby necessitatibus et conservationi regimentów consuli mogło.

13. A lubo ziemia nasza w tem jako najskuteczniej życzy obrady, jednak proponit to medium, aby Żydzi, którzy ze wszystkich chrześcian wielkie lucra biorą, drugą sumę pogłównego sto i pięć tysięcy bonae monetae extraordynaryjnego na tę potrzebę Rzptej wnosili.

[1] H. Podolskiego.

14. A że artylerya koronna dla szczupłości swego prowentu w należytym nie może być porządku, urgebunt IMć pp. posłowie requisita et necessitates artyleryi koronnej, która jest magna pars fortunae Rzptej, jako najskuteczniej opatrzone były, furmańskich jednak contubernia po miasteczkach nie pozwolą.

15. Nic pewniejszego tylko, że dla odjazdu IMci p. podskarbiego koronnego, który charactere legationis od króla IMci francuskiego był insignitus expensa extraoidynaryjne swoim nie szły trybem, teraz zasię za powrotem IMci meliora speranda i domówią się IMć pp. posłowie, aby upominki tatarskie obmyślone były i poseł hana IMci pomyślnie odprawiony.

16. A lubo nil dubitatur de fide IMci p. podskarbiego w. koronnego, jednak iż Rzpta inter suas angustias rachując się wszystkich erarii publici szukać musi sposobów, zlecamy serio IMciom pp. posłom naszym, aby circa rationis IMci p. podskarbiego calculationes upomnieli się detent zatrzymanych po województwach podatków ab anno 1658, i cokolwiek z tego wypłacono, gdzie się to podziało rationem excipient, czego, jeśliby IMć p. podskarbi słusznego nie dał wywodu, in facie Rzptej o to urgere będą.

17. Upomnieć się przy tem mają i powinni będą IMć pp. posłowie u IMci p. instygatora koronnego, aby remissy z komissyej lwowskiej widykował i koekwacyej w podatkach między województwy domówić się mają, starając się o to pilno, aby circa coaequationem wywiedli Rzptej amorem nostrum in publicum takowe wyprawy et quo sumptu ziemia nasza ultra Rempublicam stawiała, co żeby nam sequentibus annis pro exigentia temporum et sancitorum, ponieważ teraz jesteśmy zniszczeni, defalkowano było adhibebunt curam.

18. Przy tem domówią się i doniosą J. Kr. Mci i całej Rzptej naszą pressuram, że i teraz nie małą część powiatu trembowelskiego odebrał hostis, reliquum deserta tellus całego powiatu. Pokucie wszystko pariter quiescit ab agro, reszta ziemie halickiej post ferocem w Żurawieszczyznę Ottomanicam invasionem najmniej nie wytchnęła, impossibilitatem tedy contribuendi deducent, co jeżeli post casualem conflagrationem lex publica każdego uwalnia, daleko więcej Rzpta nam wyświadczyć tenetur, których dobra in cineres, populus in captivitatem poszły i zawsze sub ictu zostawać musimy.

19. Instabunt IMci pp. posłowie nasi do J. Kr. Mci i Rzptej, aby asygnacye oschłe od sejmu pacificationis, które jedne propter contumaciam województw nie wypłacone, drugie ad feliciora tempora odesłane, pomniąc na to, iż pretium sangvinis est hoc et deservita unicuique debetur merces.

20. Jako w dobrze postanowionej Rzptej sua unicuique illaesa manere powinna statio, tak nie daj tego Boże, aby ziemia nasza panem benemerentium sumę 100.000 zł. p. hiberny na ukontentowanie IMci pp. officerów zasłużonych z rąk IMć pp. hetmanów rewokować chciała, jednak, iż częste qua privatim qua publice o to bywają narzekania, iż ille meritus qui felix, expostulować mają IMć pp. posłowie z IMć pp. hetmany, aby ta suma aequaliter między IMciów pp. officerów habita ratione wyższych i niższych według służby i szarzy każdego dzielona była, co żeby decisione Rzptej, która jest prima huius gratiae causa, utwierdzono było, providebunt non derogabunt jednak powadze IMciów pp. hetmanów, aby iuxta decisionem Rzptej tą sumą dzielili.

21. Podniesiony walor monety co za szkodę causavit snadno widzieć, kiedy pretia rerum podniesione a bonitas onych corrupta, starać się tedy mają IMć pp. posłowie, aby valor monetae ad veterem usum był redukowany, co jeżeliby tak nagle nie mogło być, żadną miarą podnosić wyżej walorem nie pozwolą ani menicy szelężnej otwierać, która huius mali causa est, jednak srebrnej byle takowej ligi, aby cum externis zgadzała się, consentiente tota Republica impedire nie mają.

22. Pretia rerum aby były per legem publicam postanowione IMć pp. posłowie promowować mają.

*

23. Stanu szlacheckiego et libertatis dulce nomen vix cognitum być może, kiedy tak częste zagęściły się nobilitacye, których possessores nullis meritis Rzptej, domi samo chodzenie z szablą po miastach mając sobie za największą gloriam, libertatem suam do handlów aplikują, starać się tedy o to będą et urgebunt IMć pp. posłowie, aby wszystkie nobilitacye ab anno 1658 egzaminowane były, i którzy immeriti neque ex Republica do tego przyszli klejnotu ad pristinum revocentur statum. Jeśliby się zaś który z takowych do J. Kr. Mci i Rzptej supplikował, inaczej IMć pp. posłowie nasi nie pozwolą, ażby każdy z nich chorągiew kozacką, sto koni pod sobą mającą, na usługę Rzptej stawił i one propriis suis stipendiis et hibernis przez lat trzy trzymał.

24. Więc, że inter clangores domesticos zostając Rzpta chciała tem swawolą sedare kozacką, iż im przez pakta Hadziackie praerogativam nobilitatis konferowała, ea tamen conditione, aby fidem Reipublicae dotrzymali, inter quos niemało ludzi kupieckich zregestrowano et in Volumen legum weszli, że tedy i kozacy ad proditionem patriae udali się, i ci, quorum nomina varia ten regestr comprehendit, nihil de Republica merentur, nic słuszniejszego tylko a praerogativa stanu szlacheckiego arceantur, czego się domówić mają IMć pp. posłowie cum impositione na nich poenae infamiae et confiscationis bonorum, jeśliby który sobie dignitatem stanu szlacheckiego usurpare miał et per quodvis officium castrense na kwerellach ad cuiusvis instantiam decernendae. Żeby jednak tych, quos ferrum et amor in patriam natrit, gloriae inanis nie była cupido, zaleconych od J. Kr. Mci i od IMć pp. hetmanów rycerskich ludzi IMć pp. posłowie promovebunt, także na indygenat IMci p. Diuperier pozwolą. Jednakże inhaerendo legibus antiquis prosić będą J. Kr. Mci i z IMciami pp. hetmany expostulować, aby in futurum na przyszłe sejmy więcej nad osób sześć do nobilitacyej nie podawano.

25. Nie może się tem nikt gorszyć, że ziemia nasza fortiter pro heroibus agere musi, a komuż bowiem są tajne illustris familiae domu IMciów pp. Potockich merita, których każdego biorąc excelsas powinniśmy venerari virtutes, sed quorum gloria narodowi i imieniowi polskiemu splendidum decus, teraz onych invida fatorum oppressit dextera, illusit hostis et libuit mu ostatnią IMciów pp. kasztelaniców kamienieckich numerosae do usługi J. Kr. Mci wielkiego senatora proli wydrzeć substancyą, licuit IMciom pp. komissarzom pro salute et conservatione universi dare victimam dobra dziedziczne IMciów Czortków ze wszystkiemi majętnościami do niego należącemi, przy tem równejże prozapiej IMciów pp. Kalinowskich Liczkowce, i kiedy Rzptą dulcis saturat quies, tych zawisna praemit nieszczęśliwość. Exponent tedy IMć pp. posłowie pomienionych IMciów J. Kr. Mci i Rzptej iniuriam i skuteczną onym procurabunt nagrodę, która jeśliby Rzpta naganę miała, całej Rzptej powinni będą zatamować activitatem.

26. Eadem sorte dotkniony równejże prozapiej et magnorum meritorum civis IMć p. Walenty Kalinowski, cześnik halicki, którego dziedziczne dobra Białobożnice, miasteczko z dwiema wsiami w powiecie także trębowelskim zostające, IMć pp. komisarze Othomanicae promiserunt ditioni; jako tedy praw respectus conservationis całej Rzptej et huius causae negotium, tak pariter krzywdę IMci p. Kalinowskiego i ukontentowanie jako i IMciów pp. kasztelaniców IMć pp. posłowie promowować będą powinni. A że temuż IMć p. cześnikowi multiplicatur affictio, kiedy dworek IMci we Lwowie na przedmieściu leżący, propter regulam fortificationis znosi się i sam plac w fosę i wał się obraca, co lubo jest pro Republica actio, jednak iż praeiudiciosa szlachcicowi, rekompensy IMć pp. posłowie domówić się mają.

27. I to ciężka być musi, kiedy in aequali Republica IMć pp. obywatele i bracia nasi zostający aequali nie mogą potiri libertate, t. j. ci, których dobra na konsystencye obozów obrane et vicini obozów, bo im neque leges neque iustitia praesidio sunt. Konstytucyą anno 1677 Rzpta dała potestatem IMciom pp. hetmanom eligendi miejsca obozom sposobne i naznaczywszy ad tractandum cum haeredibus et possessoribus IMciów pp. komisarzów, oraz i sumę na to ordynowała et pro satisfactione na komisyą sandomierską odesłała. Comparentes tam vacuis poodjeżdżali

manibus i na sejm grodzieński supplikować im przyszło. Na sejmie zaś grodzińskim aliter visum Rzptej et refusio damnorum pomieniona IMciom per legem publicam assekurowana i na komissyej lwowskiej skarbowi satisfactio est iujuncta. Co gdy IMć pp. ukrzywdzeni popierali, przez dekret swój komissya lwowska nalazła [1], aby IMć pp. komisarze ad tractandum sejmem 1677 naznaczeni in fundis horum condescendant, i tam uniuscuiusque iniurias praesentent et decernant, quae et quanta pro iniuriis illatis komu summae a Republica solvi provenientis, gdy tedy i to wszystko sine executione remansit, zlecamy gorąco IMciom pp. posłom naszym, aby iniuriatos apud Rempublicam certam et realem efficiant satisfactionem i nie powinni będą tej materyej odstąpić, póki Rzpta na uspokojenie ukrzywdzonych pewnej i proporcyonalnej szkodom tak intuitu w dobrach dziedzicznych, jako tam, kędy wojska stoją, poczynionych, sumy nie obmyśli.

28. A iż przez ruszenie wojsk pod Mikulińce nowe i osobliwe szkody poniósł IMć p. Gabryel Silnicki, kasztelan kamieniecki, któremu funditus dobra jego bucniowskie zniesione, osobliwej też apud Rempublicam musi się upomnieć nagrody, instabunt tedy IMć pp. posłowie, aby pomienionemu IMci panu kamienieckiemu, pro bono publico te szkody ponoszącemu, zaraz na sejmie dostatecznie było satisfactum. IMć p. Strzemeski nieraz już przez IMciów pp. posłów ziemie naszej suas exponebat iniurias tak od skarbu koronnego przez niezapłacenie sumy własnej na chorągiew do usługi Rzptej erygowanej, jako też poczynione szkody pod Mikulińcami i Śniatynem w dobrach dziedzicznych IMci, czego i teraz za skupieniem [2] się wojsk eo magis doznał i poniósł, instabunt tedy IMć pp. posłowie ad Rempublicam, aby dalszej nie ponosząc zwłoki skutecznie był ukontentowany.

29. Iż z wielką Rzptej krzywdą Żydzi na sejmie grodzińskim otrzymali konstytucyą, w czem się przejrzawszy komisya lwowska skarbowi koronnemu injunxit, aby non obstante libertatione et vi et usu legum należytą od Żydów windykował sumę pogłównego żydowskiego, żeby tedy Rzpta dekret komissyej lwowskiej in rem Reipublicae ferowany lege publica approbowała et in futurum Żydzi takowej Rzptej szkody procurare non praesumant IMć. pp.posłowie starać się et vetare mają.

30. Słusznem prawem upomnieć by się mieli haeredes avulsorum danej od cara IMci moskiewskiego sumy dwóch milionów rekompenzy, ale iż praesenti skarbu Reipublicae angustiae folgować muszą, in futurum przestrzegać mają IMć pp. posłowie nasi, jeżeliby jakie sumy od Cara IMci ex vi traktatu o też dobra konferowane były, aby Mciom pp. haeredibus et possessoribus bonorum oddane były.

31. Sacrosancte przodkowie nasi upatrowali, jakowe periculum Rempublicam snadno invadere mogłoby, gdyby dobra J. Kr. Mci starostwa i dzierżawy pograniczne iuribus advitalitiis sexus muliebris podlegały, dla czego tak wielą konstytucyi temu jest provisum et per legem publicam vetitum. Jednak ad importunas instantias in praeiudicium sancitorum regni i na zatrzymanie munificencyej J. Kr. Mci cum periculo granic wiele takowych najduje się advitalitates, na tak znaczne i szkodliwe Rzptej vulnus sa...... musi ite in hoc bellorum aestu; Deponent tedy IMć pp. posłowie nasi in sinum J. Kr. Mci gorącą prośbę et instabunt, aby pro voto Maiestatis suae, z którego legum pendit authoritas, raczył miłościwie huic obviare malo i wszystkie pograniczne starostwa i dzierżawy, in possessione sexus muliebris zostające, pro vacantibus bene meritis miłościwie rozdać raczył. Ad eandem paternam, sollicitudinem et munificentiam J. Kr. Mci iusto iure należeć mają wszystkie starostwa i dzierżawy eiusmodi sexus, które nad opus prawa pospolitego possident, i prosić będą J. Kr. Mci pp. posłowie, aby która wdowa więcej nad jedno starostwo lubo dzierżawę tenet, to pro vacantibus, inter bene meritos distribuere raczył.

32. A lubo pietas kożdego moneta, by in regno catholico chwałę Boską pomnażał, jednak kiedy ultra praescriptum iuris publici kościoły i zakony utriusque sexus dobra ziemskie in vim census albo reemptionis obligowane et in summis certis zapisane większe ultra iura canonica zasmakowawszy sobie przychody contra debitum legum praescriptiones sobie formant et exemptionem

[1] należała H.
[2] okupieniem.

legittimis vetant haeredibus, starać się mają IMć pp. posłowie nasi, aby non obstante ulla praescriptione per legem novellam exemptio takowych dóbr haeredibus była obwarowana. Więc iż siła kościołów hostilitas absumpsit, i księża przy swoich nie mieszkają parafiach i żadnym nie administrują powinnościom, a zatem słusznie vacante officio vacare powinno beneficium, urgebunt tedy IMć pp. posłowie, aby kędy nulla administrantur sacramenta, tam et heredes a solutione censuum et decimarum wolni byli.

33. In causa ritus Graeci IMć pp. posłowie cum tota Republica zgadzać się mają, pilno jednak przestrzegając, aby ta composito sine praeiudicio jurisdictionum et officiorum, panom własnym haeredibus et possessoribus bonorum należytych od hospodynów była i żadną miarą ab dominiis haeredum et possessorum atque jurisdictionibus eorundem hospodynów uwalniać nie pozwolą.

34. Zborów luterskich eiectionem prawo pospolite zakazało, jednak, że ministrowie dobra vigore suarum fundationum possident, czego tak w Koronie, jako i W. Księstwie Litewskim multa są exempla, aby tedy post desertationem zborów dobra ad haeredes należeli, IMć pp. posłowie legem procurare tenebuntur, które tak w Koronie, jako i w W. Księstwie Litewskiem służyć ma haeredibus.

35. Iż częstokroć skarb koronny repeticione totalis quartae aggrawuje possessores województwa ruskiego, którym intuitu desolationis bonorum ad rationem kwarty płacić pozwoliło, urgebunt IMci pp. posłowie, aby per legem novellam tenże Rzptej respekt super desolationes był reassumowany.

36. Skargi o złomanie aequalitatis, poczynione tak wielkie szkody od wojska po wyjściu z Wołoch w dobrach dziedzicznych ziemi naszej, przez tak wiele razów zatrudniały Rempublicam, co causavit konstytucya anni 1671 in Volumen legum ultra scitum et consensum pp. posłów naszych wprowadzona et sub spetioso honore tak straszna stanu szlacheckiego wpisana laesio, żeby tedy Rzpta ineat modos ukontentowania naszego IMć pp. posłowie studiosissime procurabunt, co ut efficiant omnino IMciom zlecamy.

37. Mając ex vi legis sejmu grodzieńskiego od J. Kr. Mci ratione poprawy Trybunału koronnego sobie przysłaną propozycyą osobnem pismem ręką IMci p. marszałka podpisanem one IMciom pp. posłom naszym ad conferendum cum Republica zalecamy. Jednak inter suprema porządku tego fulcra być sądzimy, aby, gdy które województwo ex incidentia iuxta ordinationem tribunalitiam ad inchoandum przyjdzie, jeden z urzędników ziemskiego sądu do pisania dekretów swego województwa był lege publica obligowany i akta swego województwa przywozić był powinien, aby cum actis terrestribus chowane były. A że województwa ruskie nad inne województwa obszerniejsze, dojrzeć tego mają IMć pp. posłowie, aby więcej czasu na sądzenie tego województwa przyczyniono i wpisy do regestrów spraw, tak jako ziemie po sobie idą et consequenter do sądzenia czas subsecutive ziemi po ziemi prawem był ordynowany.

38. Inter conditiones regnorum supremum robur est iustitia, która propter ambitum concurrentium częstokroć w sądach ziemskich wakuje; biorąc tedy propozycyę z prawa pospolitego, ut licitum est, in positione actorum terrestrium pisarzowi z komornikiem causas exemptionum et profugorum sądzić za słuszną rzecz sądzimy, aby kędy jest sędzia ziemski, cuius difinitiva sententia jest z żadnym[1] kolegą swoim, absentia unius officii vacantis non obstante, takowe sprawy sądzić mógł, co że też i w ziemi naszej fatis revolventibus irrepsit malum, seriam hac in parte IMciom pp. posłom naszym rekomendujemy curam, aby per legem publicam do przyszłego sejmu na te same causas exemptionum et profugorum takowe nam iuxta cadentiam terminorum terminum efficiant sądy, o co instructissime do J. Kr. Mci i Rzptej ziemia nasza suplikuje.

39. Książe IMć wojewoda wołyński[2] za bytnością swoją na stolicy moskiewskiej quantum bono publico praestitit w odebraniu z rąk moskiewskich tak wielkich prowincyej w zatrzymaniu

[1] może z jednym.

[2] Michał ks. Czartoryski.

przyjaźni Cara IMć moskiewskiego, dobrze nam wiadomo; zlecamy tedy WIMć pp. posłom naszym, aby do J. Kr. Mci i Rzptej wnieśli instancyą, żeby prac i kosztów swoich debitam odniósł gratitudinem i, jeśli co de proprio erogował, praevia liquidatione ex primis vacantibus, aby to było sine onere publico, ex aequo et iusto swoje odniósł ukontentowanie.

40. Dom IMciów pp. Daniłowiczów pewny i już likwidowany mając dług u Rzptej jeszcze do tych czas sua nie może potiri fortuna; instabunt, tedy IMć pp. posłowie nasi, aby Rzpta ineat modos, żeby ten dług jeśli nie totaliter, oraz przynajmniej na rat dwie był zapłacony.

41. Stosując się tedy do konstytucyej anni 1664 o gościńcu wołoskim opisanej, zalecamy IMciom pp. posłom naszym, aby o reassumpcyą tejże starali się konstytucyej i tak przeciwko ludziom kupieckim, jako przeciwko odwracającym gościńca vigorem paenarum prospiciant, o co forum na kwerelach ad instantiam cuiusvis iniuriati.

42. Merita IMci p. Remigiana Sołtyka, stolnika nowogrodzkiego, porucznika chorągwi pancernej IMci p. starosty boreckiego, dobrze J. Kr. Mci i Rzptej wiadome, że jednak po straceniu przez ustawiczne odwagi, prace więzienne substancye i zdrowia żadnego nie ma salarium, instabunt IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i Rzptej, aby wioska Dołpotów w ziemi naszej leżąca, za własne jego pieniądze kupiona, teraz funditus zniesiona, onemu in haereditatem konferowana była, albo suma jaka per constitutionem na niej zapisana.

43. IMć p. Marcin Ubysz, obywatel ziemie naszej, jako de Republica optime meretur same IMci testantur actus, kiedy i na usługę Rzptej z znaczną substancyej stratą, swoją chorągiew trzymał i teraz zameczek w Rakowcu na granicy od Wołoch, pod którym nieraz nieprzyjaciel swoje odbierał poenas, znacznym kosztem muruje i funduje; instabunt tedy IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i Rzptej, aby na uznanie jego impens, które z własnej łoży substancyej, onemu komissyą i komisarzów naznaczono było.

44. Nieszczęsny IMci p. Alexandra Rosnowskiego, towarzysza chorągwie pancernej JW. IMci p. wojewody ruskiego hetmana koronnego polnego compassione eget, gdy tedy już stronę pojednał, kwit de pleno quo ad interesse strony otrzymał poena publica na nim manet; aby tedy do usługi Rzptej, której invigilare nauczył się, nie był oderwany, instabunt IMć pp. posłowie do J. Kr. Mci i Rzptej, aby per legem a poena publica był uwolniony.

45. IMć p. Assnerus Wrzopolski, podczaszy czerniechowski, dawny w ojczyźnie naszej żołnierz meritissimo iure u J. Kr. Mci i Rzptej prosi respektu, żeby tedy praeclare gesta sua J. Kr. Mci munifica był wsparty dextra wniosą naszę IMć pp. posłowie instancyą.

46. Miasto Halicz, przez nieprzyjaciela funditus zniesione, ustawiczne od przechodzących posłów ponosi delegliwości, żeby tedy w dalszą tym remanentom nie przyszło desperacyą i to miejsce absolute od ludzi nie było opuszczone, instabunt IMć pp. posłowie, aby ad instar innych miasteczek na lat kilkanaście i to miasto z łaski J. Kr. Mci i Rzptej ab oneribus Reipublicae libertatem otrzymać mogło.

47. Na ostatek, jako liberis suffragiis nostris obranemu Panu J. Kr. Mci wszystkie affekta serca i z..... nasze w nagrodę ojcowskich J. Kr. Mci miłości debemus, tak życzy ziemia nasza, aby pro omni necessitate zaszczytu dobra pospolitego pospolite ruszenie do przyszłego sejmu w ręce J. Kr. Mci oddane było. A po umówionych zgodnie i jednostajnie tych instrukcyi ziemie naszej artykułach braterską fide publica et amore ku tej ojczyźnie i ziemie naszej obstringendo IMć pp. posłów naszych upraszamy, aby te desideria i necessitates ziemi naszej J. Kr. Mci i Rzptej deferant, exponant i onych realem et sufficientem procurent eventum. Co pro maiori obrad naszych authoritate IMci p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu na miejscu consultationum zwyczajnem die 26 Novembris roku Pańskiego tysiąc sześć set ośmdziesiątego. Krzysztof Skarbek, sędzia ziemski, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 183 p. 1978—1998

224.

Halicz, 29 lipca 1681.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy ziemianie i obywatele ziemie halickiej, także powiatów do niej należących trembowelskiego i kołomyjskiego na sejmik po zerwanym sejmie za uniwersalem J. Kr. Mci p. n. m. pro decima quinta Julii naznaczony, a zaś za powszechną wszystkich nas zgodą ad vigesimam nonam eiusdem odłożony, zgromadzeni na miejsce naznaczone consultationum zgodnie i bratersko contenta laudi niżej wyrażone postanawiamy.

2. Naprzód jako za to, że jeszcze dotąd non supressit nieprzyjacielska potencya nietylko residuitatem ziemie naszej, ale też i zwyczajne to consultationum miejsce zatrzymała et tuetur ręka boska, prostrati Majestatowi boskiemu winne zawsze pendimus gratiarum acciones, tak oraz nieszczęśliwości ojczyzny naszej condolemus, że sejm przeszły tanto conatu et studio Maiestatis z wielką trudów i fatyg Najjaśniejszego Króla IMci p. n. m. koacerwacyą przez niedziel kilkanaście przedłużony nie mógł occulta vi fatorum przyjść do pożądanej konkluzyej, a zatem wszystkie potrzebne koło dobra pospolitego obrady evanescere musiały.

3. Że jednak Król IMć p. n. m. z wrodzonej swojej ku ojczyźnie miłości non dereliquit curam pracowitego pieczołowania swego, i zachodzące na Rzptę impetus saluberrimis na radach posejmowych consiliis innato ku nam amore raczył avertere, oraz ziemie nasze jako primis expositam periculis swoim do pospolitej obrady convocavit uniwersałem, jako za to do winnej J. Kr. Mci p. n. m. znamy się wdzięczności, tak z pokornem Najjaśniejszemu J. Kr. Mci Majestatowi podziękowaniem decrevimus e medio nostri do J. Kr. Mci wyprawić delegatos. Jakoż ex nunc communi voce uprosiliśmy IMć p. Adama z Bełzca Bełzeckiego, dyrektora na ten czas koła naszego i IMci p. Mikołaja Gołyńskiego, miecznika halickiego, aby to munus ziemie naszej na siebie przyjąwszy, według danej sobie od nas instrukcyej, za ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. sollicitudines pokornie uczynili dziękczynienie, deklarując imieniem ziemie naszej wszystkie adaequata studia, któreśmy według dawnych praw i zwyczajów z inszemi województwy na zaszczyt ojczyzny i dostojeństwa Najjaśniejszego J. Kr. Mci Majestatu zawsze gotowi prae se ferre, jakośmy to fusius w instrukcyi naszej IMciom danej wyrazili.

4. Widząc czas inconsultam Rzptę, a niechcąc zostawić in onere ziemie naszej na wypłacenie ludziom regimentu JWMci p. wojewody krakowskiego concordi voce postanowiliśmy podatek rogowego, t. j. od każdego bydlęcia pożytkującego po groszy dziesięci. Który podatek żeby był fideliter wybrany w każdej majętności lub dzierżawca, jakimkolwiek sposobem wieś albo miasto trzymający, lub urzędnik byle był fidedignus i urodzeniem szlachcic, a nie plebeius, powinien będzie dać IMci p. poborcy attestacye wiele się w dzierżawie jego bydła znajdowało, które attestacye powiniem będzie IMć p. poborca na przyszłym, da Bóg, sejmiku electionis deputata produkować i nas wszystkich informare de quantitate wybranej z tego podatku sumy.

5. Tę zaś usługę braterską ziemi naszej, t. j. exakcyi podatku rogowego zlecamy za uproszeniem IMci p. Kurdwanowskiemu, podsędkowi ziemie halickiej, któremu kwitowego ze wsi po groszy piętnastu, z miasteczek po złotemu wszyscy zgodnie pozwalamy. Czas zaś wydania tego podatku tymże ludziom regimentu JWMci p. wojewody krakowskiego dalsza z ziemie naszej curat zapłata.

6. Podatek czopowego i prasułki w ziemi naszej na rok cały, który się a prima Augusti anni 1681 poczyna i trwać będzie ad primam eiusdem anni subsequentis 1682 uchwalamy, hoc adjecto, aby czopowe szło według kwitów ś. p. nieboszczyka IMci p. Czołhańskiego, prasułka zaś ab incolis ziemie naszej po groszy sześciu od wozu, ab advenis z Ukrainy i skądkolwiek

po groszy 12 taxari powinna, salvando ab hoc onere wozy mere szlacheckie. Który to podatek czopowego i prasułki ad fideles manus et administrationem IMć pp. Ostrowskiemu, skarbnikowi sanockiemu zlecamy i dajemy. Który IMć p. skarbnik sanocki na przyszłym, da Bóg, sejmiku electionis deputata na Trybunał powinien będzie sub fide, honore et conscientia informować ziemie, jako wiele z postanowionych intercyz spodziewać się może prowentu. Żeby zaś IMć p. egzaktor tego podatku żadnego rękawicznego, ani kwitowego sobie nie uzurpował in recompensam podjętej na usłudze naszej pracy po zł. 10 od sta pozwalamy.

7. Że zaś niektóre miasteczka, jako to Bohorodczany WIMci p. podkomorzego halickiego i Bursztyn JWIMci marszałka nadwornego koronnego per recentem deflagrationem zdezolowane są, te od podatku czopowego hoc laudo excypujemy i wolne mieć chcemy.

8. Chcąc zaś debitam aris wyświadczyć gratitudinem, że nam Boska, lubo przy dezolacyej zwyczajne zjazdów na sejmiku miejsce zachowała prowidencya, na restauracyą kościoła farskiego halickiego zł. 200 od IMci p. egzaktora czopowego i prasułki praesenti laudo naznaczamy, na przyszłym zaś sejmiku electionis deputata IMć ksiądz komendarz halicki ze zł. sto, a IMci p. Lachowski ze zł. trzech set na restauracyą tegoż kościoła naznaczonych i od wyżej mianowanych IMciów odebranych, powinni będą reddere rationem, i cokolwiek zbywać będzie reszty, to wszystko powinno cedere dalszej tegoż kościoła restauracyi.

9. IMć p. Ostrowski, skarbnik sanocki, że z przeszłej exakcyi podatku czopowego sufficientem z percept i expens uczynił calculationem, aby kwit IMci był dany, IMć p. marszałka koła naszego upraszamy. Cokolwiek zaś na delatach IMć p. skarbnik sanocki podał, ponieważ zamiast ich swoje erogavit sumę i to expensami comprobavit, to wszystko ma temuż Mci p. skarbnikowi cedere i jemu in toto należeć.

10. IMci p. Skaławskiemu, wicesgerentowi halickiemu, in vim podjętych na usłudze ziemi naszej prac zł. 150 z podatku rogowego za kwitem IMci p. marszałka koła naszego dać pozwalamy. To zaś laudum zgodnie bratersko od wszystkich nas uchwalone i postanowione, aby in suo robore et vigore zostawało IMci p. marszałka koła naszego prosimy, aby ręką swą podpisane do ksiąg grodu naszego halickiego podał. Działo się w Haliczu, vigesima nona Julii. Adam Stanisław z Bełzca Bełzecki, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 184 p. 655—659.

225.

Halicz, 8 stycznia 1683.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele stanu rycerskiego ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik przedsejmowy warszawski za uniwersałem J. Kr. IMci pro die octava Jannuarii w roku teraźniejszym zgromadzeni, takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Stosując się do uchwały Rzptej sejmu grodzieńskiego i podziału wojska na Trybunale lwowskim in anno 1679 uczynionego, chcąc mieć ukontentowanych in emeritis stipendiis ludzi regimentu pieszego JWIMć p. Andrzeja Potockiego, kasztelana krakowskiego, którzy z podziału wojska na województwa do ziemie naszej należą, eliberando fidem publicam IMci pp. komisarzów postanawiamy rogowe w ziemi naszej i powiatach do niej należących w dobrach duchownych, królewskich i ziemskich, po groszy piętnastu od bydeł, koni roboczych i pożytek czyniących. Które rogowe tak w miastach jako i miasteczkach i wsiach wydawane być ma.

3. Nadto w miasteczkach od dymów szynkowych po zł. półtora cuiuscumque religionis w ulicach, a w rynkowych po zł. dwa. Do której exakcyej uprosiliśmy IMć p. Wojciecha...... halickiego, który IMć p. egzaktor uniwersały swoje wcześnie po parafiach rozesłać ma i o tych kontrybucyach kożdego...... ludzi obwieścić.

4. Czas zaś wybierania tego rogowego a die prima Februarii ad ultimam Februarii w roku teraźniejszym trwać powinien. A tę exakcyą IMć p. poborca według taryfy i kwitów IMci p. Alexandra Kurdwanowskiego, podsędka halickiego, tam, kędy kwity będą, a kędy kwitów nie ma, podług nowych attestacyi IMć pp. possessorów, albo ich administratorów genere szlachty odbierać ma. Z miast zaś i miasteczek, kędy kwity nie będą, podług attestacyej urzędów brać powinien.

5. A że IMci pp. obywatele powiatu trembowelskiego querulantur[1], iż contra usus antiquos pociągano ich, żeby do Halicza podatki odsyłali, tedy IMć p. egzaktor teraźniejszy tam w Trembowlu swego osobliwego subkolektora mieć ma, któryby ten podatek też według wyżej opisanego sposobu wybierał; kwitowego ze wsiów po groszy piętnastu z miasteczek po złotemu a z większych po zł. dwa, IMć p. egzaktorowi pozwalamy i o to ostrzegamy, aby sobie groszowego IMć p. egzaktor nie pretendował.

6. Które sumy na zapłatę żołnierzom a nie za żadne inne expensa ordynujemy i dajemy w tem facultatem IMci p. marszałkowi koła naszego bratersko IMć upraszając, aby z IMcią p. deputatem regimentu pomienionego rachunek uczyniwszy, także percepty rogowego uczyniwszy kalkulacyą assygnacye na tak wiele ćwierci, jako te sumy wystarczą, wydał, które IMć p. ekzekutor indilate wypłacić będzie powinien, pozwalamy.

7. Przy tem z tego podatku in vim gratitudinis IMci p. Zeseltowi, kapitanleytnantowi J. Kr. Mci tegoż regimentu zł. 300, którą sumę za asygnacyą IMci p. marszałka tenże IMci p. egzaktor wypłacić ma, pomienionego zaś assygnacye IMci p. egzaktorowi, które wyjdą od IMci p. marszałka modo quo supra in rationibus od ziemie będą przyjęte.

8. A jako dies de die bieży tak i długu ziemi zasług żołnierzom z czasem przybywa.... tedy ziemi naszej.... in onere iam ex nunc postanawiamy czopowe i prasułkę, do którego podatku za administratora uprosiliśmy IMć p. Alexandra Przyłuskiego, chorążego, latyczowskiego który IMć p. administrator miasta i miasteczka w ziemi naszej leżące przez uniwersały swoje obwieścić i ten podatek według kwitów i kontraktów IMć p. Konstantego Czołhańskiego administrować ma.

9. To jednak sobie ostrzegamy, iż prasułki od szlachty ubogiej, którzy vectura salis żyją, brać nie powinien; pod tę zaś prerogatywę inszej kondycyej ludzi podszywać się nie mają; od poddanych zaś naszych tutecznej ziemi po groszy sześciu, a od gościnnych more vetero ten podatek wybierany być ma.

10. A lubo ten podatek animo et intentione na płacę żołnierzom uchwalamy, jednak indolendo vicibus et infortunio IMci p. Jakuba Swaryczowskiego, brata et concivis nostri na oswobodzenie małżonki IMci z niewoli tatarskiej pozwalamy IMć zł. 400, na które IMć p. marszałek asygnacyą wydać, a IMć p. administrator one wypłacić powinien będzie.

11. A że przeszłe podatki na niektórych miejscach tak czopowe jako rogowe oschły, częścią per contrimatiam contribuentium częścią per conniventiam IMć pp. exaktorów, a stąd asygnacye żołnierzom nie były dopłacone, tedy tak IMć p. podsędka halickiego, jako IMć p. skarbnika sanockiego bratersko obtestamur aby delaty....

Castr. Hal. Rel. 186 p. 1—4 brak końca.

[1] querulantes

226.

Halicz, 8 stycznia 1683.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WW. Urodzonym IMci pp. Dominikowi na Tyśmienicy i Bohorodczanach Potockiemu, podkomorzemu halickiemu, Stanisławowi na Stanisławowie Potockiemu, halickiemu, kołomyjskiemu staroście, Łukaszowi Makowieckiemu, trembowelskiemu staroście Nikodemowi Zaboklickiemu, chorążemu bracławskiemu, pułkownikowi J. Kr. Mci, Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu ziemskiemu halickiemu i podwojewodzemu krakowskiemu pułkownikowi J. Kr. Mci, Władysławowi Bazylemu Łuszczewskiemu viceinstygatororowi koronnemu, podstarościemu grodzkiemu halickiemu na sejm walny warszawski, pro die 27 Jannuarii w roku teraźniejszym 1683 złożony w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die octava Jannuar[i] w roku 1683 na sejmiku przez uniwersał J. Kr. Mci złożonym dana.

2. Szczęśliwe i pomyślne fortunnych monarchiej państw i królestw uważając i miarkując wieki, supremam ojczyzny naszej contemplatur ziemia nasza felicitatem. Bo jeżeli kiedyś ona całego świata domina Roma szczęścia swego od tarczy z obłoków Nummae Pompilii spuszczonej brała angurium et incrementa, daleko więcej Ojczyzna nasza większą potitur fortuną, gdy splendido et triumphali króla IMci p. n. m. zaszczyca się clipeo, przy którym bystro - lotne i jasne sidera dodają mu fulgoru tak dalece, iż consequitur quodcumque petit, jeżeli onej tarczy Herkulesowej od Minerwy już.... sławimy elogium: Hunc tibi dat clypeum sapientia quod regat orbem.

3. A jakoż rzec się może o tej tarczy, na której wolnego narodu wolnych reprezentują się decora et in compendium civium tej ojczyzny zebrane serca regio insigniuntur diademate, azaż nie ta u całego świata fulget i rosprzestrzenia się gloria; tuetur et regnat jako waleczna J. Kr. Mci p. n. m. ręka tak wszystkim conatibus J. Kr. Mci, które dla dobra pospolitego impendere raczył votis fata adsunt subscribentque secundis; w czem, gdy ziemia nasza paternos et regios J. Kr. Mci p. n. m. depraedicat actus, profundissima veneratione IMć pp. posłowie nasi votorum dobroczynności J. Kr. Mci respondentium procurabunt victimas, i przez IMć p. marszałka izby poselskiej uniżone promovebunt podziękowanie.

4. Podziękowanie meritissime należy JWIMci p. Stanisławowi na Jabłonowie Jabłonowskiemu, wojewodzie i generałowi ziem podolskich, hetmanowi koronnemu. A któż bowiem znaleść się może, któryby in decus veritatis tak wielkim ku ojczyźnie zasługom grato et sincero non contribuat voto? Któż nie przyzna, iż czego florentissima Rzptej tempora dokazać nie mogły, to huius cura et opera ma ojczyzna nasza. Niech... in apricum weźmie publice ab extra et intra securitatis malaciam, poznać musi, iż armis hostem repressit legum et libertatum veneratione internam zachował pacem, wojska J. Kr. Mci w wiernem poddaństwie Majestatowi J. Kr. Mci filiali obsequio Rzptej tributarios dedit, aby tedy wszelkie splendores i walecznego animuszu decorum JWIMci p. wojewody ruskiego veneratur ziemia nasza et.... se manere przyznaje regimini, tak uniżone IMć pp. posłowie nasi IMci exolvent podziękowanie.

5. Należy to debitae gratitudini, aby nie słowy i usty tylko, sed animis et opera respondeat virtutibus wszelkich ludzi, przeto IMciów pp. posłów serio obligujemy, aby omni studio et conatu attendant indemnitati IMciów pp. hetmanów, bo jako defensoris magna et dignitas, tak onym par należy recompensa.

6. Zachować się to powinno in bene ordinata Republica, aby każdemu pro dignitate et meritis było par responsum. Gdy tedy JW IMć p. Andrzej Potocki, kasztelan krakowski, primus ordine et supremus meritis w tej ojczyźnie senator, gloriosis abundans virtutibus, każdego civem tej Rzptej in suos ducit trahitque amores, nie ubliża sobie ziemia nasza i gorąco IMciom p. posłom zaleca, aby heroicos actus IMci należytem podziękowaniem przez IMć p. marszałka izby poselskiej

z usilną do J. Kr. IMci p. n. m. interpozycyą, ut sereno tak wielkie zasługi respiciat vultu coronari studeant.

7. Należy taż gratitudo zasługom wielkim w tej ojczyźnie JWIMć p. Szczęsnego na Podhajcach Potockiego, wojewody krakowskiego, który quanto maius dla dobra tej ojczyzny zdrowia i kosztów nie żałuje, tem większą a Republica wdzięczność a od J. Kr. Mci p. n. m. respekt mieć powinien, co IMć pp. posłowie promovebunt.

8. JWIMci p. Mikołaj z Granowa Sieniawski, marszałek nadworny koronny, rzec się godzi speciosus miłością ku dobru pospolitemu, quantis meritis clarus, quantis impensis na obronę ojczyzny gloriosus, jako wielą odwagami zdrowia na usługę Rzptej depraedicandus, jak znacznej z wielkiej dóbr swoich porcyej pro victima patriae immolans nie tylko polskie, ale i całego świata admirari et venerari musi oko, aby tedy iustam recompensam J. Kr. Mci p. n. m. et ordines Rzptej onemu dignari raczył IMć pp. posłowie instabunt.

9. Jakowemi zewsząd ojczyzna nasza circumdata periculis trudno wypowiedzieć i pium zwierzać non expedit. W tak tedy ciężkich ab undique nawalnościach supremo regnorum et exercituum Domino oddawszy się w dobrotliwą obronę upraszać będą IMć pp. posłowie J. Kr. Mci p. n. m. aby tak ciężkie ojczyzny naszej naufragia regia sua prudentia discutiat et ex turbido in expugnabili clipeo protegat, w czem na jakie się sposoby Rzpta zgodzi IMć pp. posłowie consentient.

10. A żeby ziemia nasza tem większą curarum in publicum pokazała ochotę, pectora i siły nasze przy dostojeństwie J. Kr. Mci i za całość Ojczyzny consentientibus na takowę obronę ordinibus IMć pp. posłowie deklarować będą.

11. Podatki pro posse ziemi naszej pozwolą, servata jednak spustoszałych krajów naszych w których plures iniuriae temporum, plures calamitates wynaleść się mogą aniżeli modi contribuendi, boć i to in publicum ....datur, kiedy wojska incessanter series et actus bellorum numerari et exprimi z ziemie naszej snadniej mogą, nulla za to data recompensa niżeli possibilitas induci po tak znacznej ruinie poprawy tego kraju, w czem prudentiam et dexteritatem IMciów pp. posłów naszych obligujemy, aby servatis et habitis rationibus impossibilitatis nostrae i do podziału wojska na województwa biorąc proporcye takie przyjęli podatki, którym ziemia wystarczyć by mogła i zawód Rzptej nie był extra spem, boć to in luce jest jakowym impetum et insultibus calamitatum ziemia nasza podległa, w czem iterum atque iterum IMć pp. posłów, ne desint sibi et nobis, voto braterskiej miłości obowiązujemy.

12. A ponieważ jawna jest, iż nas circumdederunt pericula, tedy IMć pp. posłowie pilno przestrzegać mają i tego się domówić powinni będą, aby jeżeli z inszej strony emanabit, strzeż Boże, periculum, kraj nasz nie był odkryty i fortece pograniczne, tak w dobrach królewskich jako i w ziemskich w ziemie naszej będące, praesidio i apparatem wojennym były opatrzone.

13. Zapłata wojsk, w czem jest anima szczęścia Rzptej, aby była jako najskuteczniej obmyślona i prawem contra contumaces obwarowana IMć pp. posłowie instabunt.

14. By najskuteczniejsze sposoby i środki kiedy po czasie nullius sunt eventus ratunku Rzptej, aby tedy longo consilio czas curarum in publicum i effectus sancitorum non elabatur, IMć pp. posłowie na początku sejmu ostrzegą Rempublicam, iż na prolongacyą nad czas prawem opisany nie pozwolą, i tę swoją deklaracyą IMci p. marszałkowi izby poselskiej in facie Rzptej przypominać będą.

15. Komissyą cum mediatoribus z państwy moskiewskiemi, która jest solidamentum pacis IMcie pp. posłowie promowować będą, tego przestrzegając, iż jeżeliby a parte hac summy albo dobra in rem Reipublicae przyszły, aby haeredibus propriis et exulibus tych krajów należały.

16. Soli zamorskiej inwekta, aby była per legem publicam zabroniona et animadwerzya i konfiskacya takowej soli skarbowi koronnemu injuncta, IMć pp. posłowie promovebunt.

17. Ponieważ defluita soli ruskiej tak wielą praw jest obwarowana, także divenditio libera w Brześciu sine omni et quovis impedimento prawem pospolitem należy, a często temu

skarbowi pisarze J. Kr. Mci contraveniunt, upomnią się tego IMć posłowie, aby praw Rzptej hac in parte była indemnitas et contra contraventores winy prawem postanowione.

18. Proventa Rzptej, jak to cła koronne, składne winne, które ordinarie do skarbu należą i swoje mają wydatki, aby jako najlepszym szły porządkiem należy to Rzptej, w tem jednak IMć pp. posłowie servabunt legem, iż komu pro meritis et virtutibus przez konstytucyą dana libertas od skarbu koronnego, aby nie byli aggrawowani.

19. Artylerya koronna jako jest robur militiae i słusznego potrzebuje dochodu snadno osądzić, że się zaś temu dosyć nie dzieje, confusio prawa jest in causa; posiér tedy będą IMć pp. posłowie J. Kr. Mci, aby ex primis vacantibus proporcyonalną na potrzebę artyleryi obmyśleć raczył impenzę.

20. Ponieważ zaś kwarta na artyleryą ordynowana bardziej consumitur in exigendo, promovebunt IMć pp. posłowie poenas irrimissibiles przeciwko tym, którzyby kwarty pro tempore do Rawy nie zwieźli, aby tam oraz absque omnibus impensis J. Kr. Mści p. generał artyleryi sumy sobie naznaczone odbierał.

21. Pogłówne żydowskie, cum quanto detrimento Rzptej na sejmie grodzieńskim jest zmniejszone, postrzegła się w tem Rzpta na Trybunale lwowskim w roku 1679 odprawującym się i deklaracyą izby komisarskiej, napisawszy assygnacye na takowe sumy, jakie od Żydów należą, skarb koronny wydać był powinien. Że tedy Żydzi contra praescriptum prawa o pogłównem ich pro beneficio Rzptej napisanego contumaciter zdzierają się, aby novella constitutione tak do płacenia sumy sta i pięciu tysięcy zł. bona moneta na upominki tatarskie jako i do wypłacenia asygnacyi z skarbu wyniesionych byli necessitati.

22. Hospodarowi IMci wołoskiemu amorem et fidem ku ojczyźnie naszej omni należy nagradzać gratitudine, aby tedy J. Kr. Mć p. n. m. onego w swoim raczył mieć respekcie, i ex primis vacantibus raczył IMci pensare zasługi IMć pp. posłowie instabunt.

23. Pensya nowodworska ex vi legum J. Kr. Mci należy, i ut Rzplta decernat, modos jakoby ordynaryjny na to był postanowiony sposób, żeby zawsze J. Kr. Mć sine omni requisitione dochodzić mogła, IMć pp. posłowie procurabunt.

24. Wydatki in publicum erogowane tak ś. p. IMci p. kasztelana krakowskiego, jako JWIMć p. wojewody ruskiego, aby skarb koronny indilate wypłacił, IMć pp. posłowie serio instabunt.

25. Exules pingvioris fortunae ponieważ ad reclinatoria, które Rzpta dała nie należeli, spe tylko łaski J. Kr. Mci cieszą się i do tych czas nie są ukontentowani, aby według prawa ex vacantibus munificentiam J. Kr. IMci uznali, IMć pp. posłowie instabunt.

26. Ponieważ dla zaszczytu całej Rzptej ultra ius belli et pacta z Cesarzem IMcią tureckim dobra w ziemi naszej leżące, jako to Czortków z wsiami, ultima portio wielkiej i starożytnej familiej numerosae et sumae indolis prolis IMciów Potockich kasztelaniców kamienieckich, także Białobożnica, Siemikowce et adjacentia IMci p. Walentego Kalinowskiego, cześnika halickiego magni et optime meriti de Republica civis, przez IMciów pp. komisarzów ad extingvendam rabiem żarłoka królestw i nieprzyjaciela wiary chrześciańskiej oddane, i przez te tam tak wielkiej i ciężkiej in imparatam Rempublicam wojny aversio et conservatio universi stetit, tedy IMci pp. posłowie upomnią się apud Rempublicam tych dóbr rekompenzy i tej materyej nie odstąpią, póki realis pomienionym IMciom nie będzie obmyślona nagroda.

27. Nie może to silentio involvi, co dignitatem et securitatem Rzptej et integritatem civium jej respicit. Gdy tedy książe IMć kurfirszt brandenburski, inscia Republica et tutoribus naturalibus contra instituta ojczyzny naszej, nie mając indygenatu elocavit synowi swemu księżnę IMć Radziwiłównę, koniuszankę Księstwa Litewskiego in consortium, et spretis legibus dobra domu Radziwiłłowskiego tak w Koronie jako i w Księstwie Litewskiem posiada, fortece, które są fraena et magnitudo państw validissimis firmat praesidiis, skąd manifestum impendere videtur

Rzptej periculum, IMć pp. posłowie instabunt serio, aby kurfirszt IMć praesidia swoje sprowadził, a Król IMć ludźmi Rzptej fortecę tę osadził. Żeby jednak księżna IMć Radziwiłówna externo principi indotata nie była, dotem w sumach, jakowę Rzpta postanowi, dom książąt IMciów Radziwiłłów ad quos bona devolventur, ad solutionem prawem żeby był obowiązany.

28. Ubi delicta manent inpunita, tam znacznego spodziewać się niebłogosławieństwa. Gdy tedy IMć p. Grudziński, podstoli koronny z obrazą Boską, cum indignitate Rzptej i stanu swego, kontemptu praw i kary Boskiej, życie de scelere in scelus procedens, jako i teraz świeżo in authoritate et praerogativa Trybunału koronnego lubelskiego totam Rempublicam laesit, IMć pp. posłowie serio instabunt, aby takowy komtemptor, bojaźni Bożej i prawa pospolitego pro infami per legem był deklarowany i dobra jego pro vacantibus bene meritis, non obstante decreto tribunalitio rozdane.

29. To jest chwalebna pietas i miłość ku Panu Bogu, gdy świątnice Pańskie dotantur et ditantur tak też żałosna, gdy in praeiudicium familiae contra ordinationem fundatoris inscribentis przewielebne kapituły bonis disponunt, successores de sangvine fundatorów genitos transcedunt et cum familiis fundatorów nie znoszą się, alienas nulla connexione iunctas personas na takowe instituunt fundacye, tedy IMć pp. posłowie serio instabunt, aby fundacye wszelkie iuxta contenta sua były zachowane i ad requisitionem familiae temu, który de familia paterno vel materno gradu procedit, sine omni contradictione przez wielebne kapituły były oddane. Kędy zaś ex familia deesset adaequatum subjectum, aby dobra penes familiam in possessione zostawały a census z nich officia agenti był płacony, czego serio się domówią IMć pp. posłowie i tego nie odstąpią.

30. Iż wiele jest takich fundacyi, które condicionaliter stawają i dobra ziemskie pro satisfactione puszczone, dla których intentioni fundantis nie dosyć się dzieje, aby tylko praetextuosa possessio bonorum przy konwentach zostawała, tedy IMć pp. posłowie serio instabunt, aby takowe dobra non obstante renitentia et rationibus konwentów ad legitimos haeredes redeant.

31. In causa ritus Graeci IMć p. posłowie cum tota Republica concordabunt, z tym jednak dokładem, aby popi saecularibus iurisdictionibus swoich panów in causis generaliter omnibus subiaceant; osoby duchowne ritus Graeci w senacie i trybunałach koronnych miejsca sobie non praesumant.

32. Jako publica calamitas kożdego dotykać musi, tak gdzie są zrujnowane dobra trudno wystarczyć oneribus i tak za czasem pewnie tota bona wyderkafom obnoxia in possessionem kredytorów tradi musi, żeby tedy Rzpta constituat jakoby juxta proportionem possibilitatis et desolationis bonorum wyderkafy były płacone IMć pp. posłowie domówią się.

33. Legem sumptuariam jako Rzptej bardzo potrzebno, IMć pp. posłom zalecamy i reassumpcyą praw i konstytucyej tak dawniejszych jako anni 1655 gorąco zalecamy.

34. Valor monety, aby przez konstytucyą był deklarowany, IMć pp. posłowie domówią się.

35. Iż stąd nietylko wielkie impenzy i ciężkie Rzptej oriri muszą, kiedy w wojsku cudzoziemskim trybem służącym weszły tytuły i prerogatywy generałów contra ordinationem Rzptej, summo cum praejudico et iniuria władzy hetmańskiej tak wielą praw i konstytucyej ugruntowanej a stąd pericula multa jakoby societas rządów i wojsku, którą IMć pp. generałowie sobie praetendunt Rzptej nie przyniosła zamięszania, IMć pp. posłowie serio o to instabunt, aby tytuły generałów, excepto solo artyleryi były zniesione. IMć pp. oberszterowie i pułkownicy his titulis sint, et i omnibus aequaliter wszyscy subjaceant władzy i powadze IMciów pp. hetmanów. Gdy cum exoticis personis często inconvenientia inducuntur, tedy IMć pp. posłowie prosić będą J. Kr. Mci i IMć pp. hetmanów et legem novellam efficient, aby pułkownikostwa regimenty i insze szarże w wojsku cudzoziemskim nie były konferowane tylko szlachcie polskiej, lubo tu urodzonej, lubo przez indigenaty ad corpus Reipublicae przyjętych.

36. Iż się częstokroć trafia, iż osoby duchowne protestacye kryminalne, et verbis famam laedentibus napełnione, przeciwko stanowi szlacheckiemu czynią, za co nulla poena jest,

tedy domówią się IMci pp. posłowie, aby talibus criminationibus lege publica było praecautum.

37. Nowa szlachta, którzy przez promocye kozackie in Volumen legum nullis meritis bo per stragem et calamitatem Rzptej weszły, aby były lege publica pro plebeis deklarowani IMć pp. posłowie procurabunt.

38. Iż stąd wielka confusio Rzptej, kiedy siła mnoży się szlachty przez konstytucye, aby tedy in futurum szlachectwo nie zagęszczało się, IMć pp. posłowie legem promovebunt, żeby nobilitacyi nie byli capaces, tylko których IMci pp. hetmani zalecą i na sejmikach przedsejmowych będą proponowani.

39. Iż bywa stąd wiele między bracią na zjazdach publicznych konfuzyej, kiedy unius tituli kilka zjedzie się urzędników, tedy IMć pp. posłowie upraszać J. Kr. Mci, aby na jeden urząd dwom osobom przywilejów nie raczył conferre.

40. Upomną się przytem IMć pp. posłowie nasi u IMć pp. pieczętarzów, aby przeciwko prawu glejty na kondemnaty ex persona otrzymane nie wychodziły.

41. Jako Trybunały koronne są suprema subsellia, tak non minus musi być do.... gdy privata mediante inter partes po rozerwanych sejmikach concordia cum maiori ausu personae inducent characteres sędziów trybunalskich et cum attestationibus marszałków zasiadają i sądzą, a stąd iustitiae oritur periculum, tedy, aby takowym postępkom Rzpta zabieżeć chciała sub fide honore et conscientia IMć pp. posłowie starać się będą.

42. I na tem siła Rzptej należy, aby parvis ex causis wojenne nie wszczynały się incendia i przez komissyi wszelkie differencye cum vicinis uspakajały się; tedy IMci pp. posłowie komisyi od Śląska, Węgier i Wołoch promovebunt.

43. Ta jest natura prawa pospolitego, iż nemini obesse powinno i każdego jurisdikcyą in tuto servare. Gdy tedy miasto stołeczne J. Kr. Mci Kraków in praeuidicium prerogatywy IMciów pp. wojewodów tamecznych przywilej ad malam informationem sobie otrzymawszy onego approbationem na sejmie grodzieńskim indebite otrzymali, żeby przywilej ten i approbacyą onego per legem publicam były annihilowane, IMć pp. posłowie procurabunt.

44. Dom IMciów pp. Daniłowiczów mając dług w Rzptej przez tak wiele sejmów sua nie mogą potiri fortuna, aby tedy Rzplta certos constituat modos choć na rat dwie.

45. Ponieważ indebite wydany mandat IMciom pp. sukcessorom ś. p. IMci p. Jana Daniłowicza, podskarbiego w. koronnego, o niepłacenie kwarty z starostwa przemyskiego post tot peractas possessiones starostwa przemyskiego w innych rękach po kwitach a Republica IMci p. podskarbiemu danych, post tot calculationes skarbu peractas, post tot revolutiones et calamitates sprawa ta bardziej ad vexam familiej, aniżeli ad iustitiam respicit, tedy IMć pp. posłowie deferent to J. Kr. Mci et serio instabunt, aby dom IMciów pp. Daniłowiczów ab impeticione skarbu od księżnej podkanclerzyny litewskiej, tudzież a causa et actione per legem pnblicam był uwolniony.

46. Stosując się do konstytucyej anni 1654 o gościńcu wołoskim opisanej, zlecamy IMciom pp. posłom naszym, aby o reassumpcyą tejże starali się konstytucyej i tak przeciwko ludziom kupieckim, jako przeciwko odwracającym gościniec vigorem poenarum prospiciant o co forum na kwerelach ad instantiam cuiusvis injuriati.

47. Oschłe assygnacye chorągwiom, jako to IMci p. chorążemu halickiemu i innym, aby skarb koronny wypłacił, IMciom pp. posłom rekomendujemy.

48. Ponieważ do tych czas nie była in executione konstytucya sejmu 1677 o konsystencyach wojska na granicach uchwalona i wiele obywatelów nietylko żeby mieli mieć za szkody swoje ukontentowanie pro tunc, ale jeszcze in dies ponoszą spustoszenie lasów, bez których wojsko obejść się nie może, także i insze szkody patiuntur, jako to IMć p. Marcin Bogusz, podstoli nowogrodzki, haeres Janowa, IMć pp. Baworowscy, haeredes Baworowa i innych. IMć

p. Stremeski, possessor Mikuliniec, który nie tylko w lasach i gruntach mikulińskich, jako i w swoich dziedzicznych pod Śniatynem znaczne ponosi iacturas, ale i w zbożach stratowanych przez wojska pod Mikulińce zgromadzone podczas rozgraniczenia srogą odniósł szkodę, IMci pani Ruszkowska, possesstrix Petrykowa, IMć pp. Jastrzębscy, którzy wszyscy wspomnieni żadnej od Rzptej do tych czas nie mieli nagrody a ustawicznie dobra ich pustoszą się, IMć pp. posłowie starać się powinni, aby na rekompenzę pomienionym IMciom Rzpta sumę proporcyonalną ordynowała, czego odstąpić nie będą powinni.

49. Ponieważ wiele Żydów z miasteczek uchodzi do wojska i tam szynki odprawują, ani panom swoim respondent, ani possessoribus dóbr kędy wojska są obediunt, owszem przeszkadzają w intratach, tedy IMć pp. posłowie procurabunt, aby takowi Żydzi per legem publicam extradibiles byli.

50. Iż w dobrach J. Kr. Mci o zbiegłych poddanych natura bonorum regalium sistuntur executio, a przez to privatis fit iniuria in causis extraditionis profugorum, tedy IMć pp. posłowie legem procurabunt, aby każdemu iniuriato hac in parte dosyć się stać mogło.

51. Chwalebna pietas książęcia IMć p. wojewody sandomirskiego, gdy w Pokuciu inter loca deserta OO. Dominikanów Czerlenica pewną dotare intendit fundacyą; co aby legibus było firmowane IMć pp. posłowie promovebunt.

52. Merita IMci p. Remigiana Sołtyka, stolnika nowogrodzkiego, porucznika chorągwi pancernej IMci p. cześnika koronnego dobrze J. Kr. Mci i Rzptej widome, żadnego zdrowia substancyi i odwag swoich nie mają solatium, instabunt tedy IMć pp. posłowie, aby wioska Dołpotów w ziemi naszej leżąca, za własne pieniądze kupiona, onemu in haereditatem oddana była, albo suma na niej uznana.

53. IMć p. Asswerus Wrzostpolski, podczaszy czerniechowski, dawny dobrze zasłużony kawaler wszelkiego godzień respektu i nagrody. Wniosą tedy IMć pp. posłowie instancyą, aby et munificentia J. Kr. Mci był wsparty i to co in publicum erogował, onemu było nagrodzono.

54. Iż miody wołoskie, które tu idą, przeszkadzają obywatelom w intratach, aby tedy prawem było ich prowadzenie zakazane, IMć pp. posłowie procurabunt.

55. Rationes hyberny z dóbr w województwie ruskiem leżących IMć pp. posłom zlecamy i aby przestrzegali tego, żeby dobra te nie były aggrawowane bratersko obowiązujemy,

56. Miasto Halicz funditus przez nieprzyjaciela zniesione i od przechodzących posłów różne ponosząc dolegliwości, żadną miarą ratować się nie może, aby tedy ab oneribus Reipublicae libertowane było IMć pp. posłowie starać się będą.

57. Iż dla konkurencyi pisarstwa ziemskiego i sejmików electionis rwania.... ars malevolentium struit, ziemia nasza sądów ziemskich et consequenter sprawiedliwości mieć nie może, tedy IMć pp. posłowie starać się mają, aby przez konstytucyą dana była facultas IMci p. sędziemu z IMcią p. podsędkiem i z pp. komornikami sądzić causas exemptionum et profugorum wszakże i pisarzowi samemu takowe sprawy sądzić godzi się.

58. Iż to jest supplicanti podać dexteram et poenitenti indulgare, przeto IMć pp. posłowie wniosą instancyą za IMcią p. Kotowskim, aby mu poena publica o zabicie p. Korazyniego była darowana i per constitutionem relaxowana.

59. Ponieważ w Trybunale koronnym IMć p. Pilawski contra praescriptum legis sądzony i przez exekucyą non observata iuris potioritate aggrawowany, gdy mu dobra et totam suppelectilem jego proprium laborem iuris deterioris oddano actori in causa iuris, co jest cum praeiudicio całej Rzptej et periculo praw koronnych, domówią się tego IMć pp. posłowie, aby dekreta takowe, które przeciwko prawu stanęły były kassowane, a negotium in integrum restitutum et gradus potiositatis zachowane.

60. Jako tedy zgodnie jednostajnie tę naszą namówiliśmy i postanowili instrukcyą, tak pariter IMć pp. posłom zalecany amorem inter se et concordiam, żeby się zgadzali in sensu

i nic contra instructionem privato aliquo respectu niepromowali, w czem fidem honorem et conscientiam IMciów obowiązując, tę instrukcyą naszą zgodnie namówioną IMci p. marszałkowi koła naszego ręką swoją podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu obrad zwyczajnem, die octava Jannuarii roku Pańskiego 1683. Krzysztof Skarbek, sędzia ziemski halicki i marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 19—34.

227.

Halicz, 31 maja 1683.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik relationis [1] po sejmie warszawskim pro die ultima Maii według deklaracyej IMciów pp. posłów naszych zgromadzeni, takowe zgodnie i jednostajnie postanawiamy laudum.

2. Dzieło to samej przedwiecznej mądrości, gdy serca animosque civium sforną zjednoczywszy hegemonią, desideratam obradom Rzptej inposuit coronam; pokornie tedy Majestatowi Boskiemu supplikujemy, aby propitios ojczyźnie naszej raczył pobłogosławić successus. Dziękujemy przy tem J. Kr. Mci p. n. m., iż paterna sua s.... et consumata prudentia szczęściu Rzptej dixit d... rządy jej do pożądanego przyprowadzić powagą Majestatis. ...Co exolvendo liberalius et dignius Maiestatowi Pańskiemu IMciów pp. posłów naszych JWIMci p. Stefana Złoczowskiego, chorążego halickiego i IMci p. Piotra Kuropatwę do J. Kr. Mci p. n. m. uprosiliśmy, którzy osobliwą instrukcyą ręką iMci p. marszałka koła naszego podpisaną objaśnione ziemi naszej wniosą desideria.

3. Haeret haerebitque w affekciech naszych IMci pp. posłów na ten przeszły sejm będących opera.... praemiis odpłacać non valemus.... affektów wdzięcznością veneramur et pensamus meritis IMciów suppetendam winszując gloriam. Przyjmujemy dawną od IMciów in rationibus contributionum declarationem i lubo casus ustawiczne et rationes ubóstwa naszej ziemi vetare by mogły et futura terrent, jednakże amore in publicum magis convincimur i wszelkie do tego przydawany vota, ut ojczyźnie naszej prosperrima assistant fata. Declaramus, iż według dawnej deklaracyej, przez IMć pp. posłów ziemie naszej, ludziom do ziemie naszej i reparticyej teraźniejszej należącym pro posse nostro et exigentia zasług i.... płacić będziemy. Co, aby jako najprędszym i najskuteczniejszym być mogło porządkiem, uprosiliśmy iMć p. Krzysztofa Skarbka, sędziego ziemskiego halickiego, aby indemnitati ziemi naszej w tem prospiciat, tak, żeby nad taryfę i deklaracyą IMciów pp. posłów z repartycyej teraźniejszej, żadnego do nas nie przyjmował więcej oneris, tylko takową sumę, jakaby na sto dwadzieścia koni trybem kozackim, alias pancernym służących wystarczała, juxta obloquentiam deklaracyej IMć pp. posłów ziemie naszej in Volumine legum będącej.

4. Dajemy przy tem IMci p. sędziemu facultatem, iż jeżeliby z repartycyej teraźniejszej inszym trybem służących ludzi dano, tedy niechcąc ziemi w długi zawodzić i stipendiis privare merentes, wolno będzie IMć p. sędziemu tych ludzi do ziemie na płacę eo modo jednak et conditione, aby na ćwierć kożdą na nich wychodziło na sumę 120 koni przy... i nie do liczby

[1] Zawiadomienie ziemian o mającym się odbyć sejmiku ze strony Stanisława Potockiego, halickiego i kołomyjskiego starosty z Halicza 17 maja datowane w C. H. 186 p. 400.

i kwoty ludzi, ale od quantitatem.... W tym punkcie IMć p. sędzia regulować się będzie.... IMć p. sędziemu imponimus characterem.... Województwa i ziemie miały sobie constituere komisarzy na popis wojska, aby IMci p. sędzia idem exequatur w ziemi naszej integritati.

5. Prosimy przy tem IMć p. sędziego, aby ludźmi do ziemi naznaczonymi rachunki odprawował i według regestru służby onych assygnacye do IMciów pp. poborców wydawał, pilnie przestrzegając, aby ziemia nasza nie miała detrimenti. Assygnacye zaś IMci p. sędziego wychodzące, ręką jego podpisane, IMć pp. poborcy indilate wypłacać mają i ziemia to pro rato et grato akceptować będzie. Który porządek fide.... IMć p. sędziego do dalszej Rzptej committimus ordynacyej.

6. Co zaś żeby skuteczniej być mogło, na zjeździe naszym teraźniejszym, na płacę wojsku, a p... w roku teraźniejszym służącemu ludziom do ziemi naszej należącym, postanawiamy dwoje rogowe, każde z osobna po groszy dwunastu. Które rogowe z bydeł taryfy i regestrów IMci p. Wojciecha Skaławskiego, wicesgerenta grodzkiego halickiego, także od.... rynkowych, wieznych i innych według..... IMci p. Skaławskiego, sola distinctione, że tracto...... a to po groszy dwunastu manente, a oraz i.... IMci pp. poborcom pozwalamy i do pierwszej raty p. Prokopa Kurdwanowskiego uprosiliśmy egzakcyą a die 15 Julii obligując IMć p. poborcę, aby jako najpilniejszą miał curam, żeby egzakcyą swoją in tempore.... i jako najlepiej ziemi usłużyć się starał, stosując się do laudum przedsejmowego IMć p....... napisanego. Do drugiej zaś raty tariffa modo et.... per omnia similibus contribuendi także po groszy dwunastu od koni, bydeł, a od domów, jako w laudum sejmowem i od kwitów, jako jest opisano in superiori laudo uprosiliśmy IMci p. Adama Czołhańskiego. Exactia a die 15 Augusti zaczęta, a die.... skończona być powinna.

7. Tegoż IMci p. poborcę.... aby jako najpilniejszą miał curam, żeby exakcyę in tempore praefixo skończył i jako najlepiej ziemi.... starał się, konformując się do laudum przedsejmowego IMci p. Skaławskiemu napisanego. Którzy IMci pp. poborcy, jako wyżej się opisało, assygnacye od IMci p...... na pp. żołnierzów wydane wypłacać tenetur.

8. A iż w ziemi naszej zagęściły się pericula occulta, kędy swawolne kupy z różnych poddanych krajów swą wolą et latrocinia exercent et ex his ditantur po wsiach różnie szkodzą et in de.... scintilla maius pariat incendium, na obronę przeto ziemie naszej postanawiamy sobie ludzi trzydzieście, trybem wołoskim, alias leviori służących. Których..... mając się do prawa pospolitego IMć p. staroście[1], cuius muneris et iuris est coercere delinquentes zostawiamy gubernio, dając potestatem takowej reg..... koni, ludzi IMci na usługę ziemi zaciągnąć..... żołdem zwyczajnym a die 1 Junii po zł. trzydziestu na..... Alexandra Przyłuskiego, chorążego latyczowskiego, administratora czopowego i prasułki ziemi naszej.... Który to IMci p. administrator pieniądze na..... ludziom za kwitami IMć p. starosty wydawać będzie in rationibus IMci te kwity pro..... grato przyjąć deklaruje. Warujemy też..... gdy będą na gromienie jakiej kupy.... albo za afektacyą którego ex.... propter avertenda pericula post.... popasów ani noclegów nie pretendowali, ani poddanych naszych nie krzywdzili, ale de proprio stipendio żyli.

9. Insuper bratersko IMć p. starostę halickiego upraszamy, żeby jeżeliby kto z nas ex incolis ziemi naszej potrzebował na rozgromienie tych zbójców, tych ludzi, albo o zbójcach dał znać, IMci p. starosta sine omni mora et dilatione tych ludzi ordynować chciał. Wzajemnie też obowiązujemy się, iż jeżeliby takowa potęga była zbójców, żeby ci ludzie sufficere nie mogli, tedy pobliższe wsi ad affectuationem tego, który tymi ludźmi kommendować będzie, gdzie pan mieszka za doniesieniem IMci p. samemu, gdzie niemasz pana, za doniesieniem p. podstarościemu, albo rządzącemu tą majętność pomocy dawać mają ad coercendas licentias.

[1] Stanisław Potocki, starosta kołom. i hal. wezwał z Halicza 2 czerwca miasta i miasteczka hal. ziemi do płacenia czopowego na zaciąg wojska celem obrony od kup swawolnych. C. H. 186 p. 465—6.

10. Jeżeliby między tymi zbójcami czyjkolwiek poddany complex facti et latrocinii złapany być miał, tedy z takim, ut juris est, mediante inquisitione et iudicio licitum będzie czynić IMci p. staroście.

11. Ponieważ JWIMć p. Szczęsny na Podhajcach Potocki, Krzysztof Grzymułtowski poznański, Mikołaj hrabia na Szkłowie i Myszy Sieniawski, wołyński hetman polny koronny, Marcin na Zamościu Zamojski, lubelski, wojewodowie insistendo contradictioni swoimi rationibus, które przy czytaniu konstytucyej o pogłównem żydowskiem in Volumine legum sejmu przeszłego warszawskiego były..., wywodząc impossibilitatem tak wielkiej sumy bona moneta przez Żydów koronnych dali, przez protestacyą w grodzie warszawskim uczynioną też rationes p.... powtórzyli i oraz lesae libertatis expresserunt dolorem, w tej mierze pupillam hanc, która omnes in se comprehendit charitates et in persona każdego tej ojczyzny civis observari debet liberam vetandi vocem zachowując ordinem i fundamenta rationum tychże IMciów protestando....... impossibilitas wydawania pogłównego przez Żydów koronnych takowej sumy..... gdy jedni Żydzi per avulsionem w dzie..... avulsi i tam deleti, drudzy przez powietrze i przez insze magnas clades perierunt, inni dla wielkiego ubóstwa.... emigrare musieli państwa, w tem justitiae et libertati.... vetandi consulendo iusto judicio widzimy i sądzimy, iż Żydzi koronni nad sumę pogłównego na sejmie grodzieńskim za zgodą stanów Rzptej et majori trutinatione postanowione wydar..... Dla czego zanim inter alia desideria ziemi naszej J. Kr. Mci p. n. m. przez posłów naszych teraz uproszonych exponemus pokorną supplikę, aby skarb koronny nad taryfę grodzieńską vetante constitutione tantorum meritorum et... civium tej Rzptej owych asygnacyami gravare non praesumat, a z tem oraz justitia et libertas zachowana była.

12. W ziemi zaś naszej omnes iurisdictiones za powszechną i jednostajną zgodą bratersko laudo presenti obligujemy, aby assygnacye.... któreby taryfę sejmu grodzieńskiego.... jako libertati vetandi praejudiciosas przyjmować nie dopuszczali, procesy eo modo formowane jako.... gravaminosos non admittant, exekucyi.... ani czynić pozwalali immo one sistere... ex aequo et justo będą... Rzpta dabit... instantiam rationes na przyszłym, da Bóg, sejmie... A iż ciż Żydzi koronni osobliwe mają... onych gdy swoje ordynaryjne pogłówne do skarbu wypłacą, od płacenia innych podatków w ziemiach wolnych mieć chce, tedy stosując się do tegoż prawa Żydów w ziemi naszej.... od płacenia pogłównego, poborów i podymnego należących wolnych deklarujemy i żeby IMć pp. poborcowie nasi onych do wyżej opisanych.... nie pociągali, laudo praesenti vetamus... To laudum nasze zgodnie postanowione pro majori... et valore ręką swoją IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać et ut omnibus innotescat do grodu podać... Działo się Haliczu, na miejscu consultationum, die ultima Maii 1683.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 528—527 i 523—525.

228.

Babuchów, 24 lipca 1683.

Kwit marszałka sejmiku z poboru i administracyi rogowego.

1. Z władzy i powinności na mnie od JWWIch Mci pp. obywatelów ziemi halickiej na mnie włożonej wiadomo czynię, iż IMć p. Wojciech Skaławski, skarbnik sanocki, wicesgerent i egzaktor rogowego w ziemi halickiej z egzakcyi swojej doskonały uczynił rachunek i in toto ziemie przez wypłacenie asygnacyej na żołnierzów JWIMć p. kasztelana krakowskiego[1] dosyć

[1] Stanisław Koniecpolski.

uczynił i żadnych przy nim niema reszt, excepto długów, które dał ad fidele depositum tak JWIMci p. krakowskiemu do dalszego z regimentem porachowania się, jako IMci p. regentowi grodzkiemu halickiemu, które długi sama ziemia windykować ma, albo za asygnacyami mojemi wypłacone być powinne komu intererit.

2. Że tedy nie winien już nic ziemie vigore facultatis supra scriptorum onego nomine publico kwituję i uwalniam, na co się dla lepszej wagi i pewności ręką własną podpisuję. Działo się w Babuchowie die vigesima quarta Julii anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio. Krzysztof Skarbek, sędzia ziemski halicki.

Castr. Hal. Rel. 194 p. 633—634.

229.

Halicz, 11 września 1684.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik electionis deputata na Trybunał koronny według prawa pro die 11 Septembris, t. j. na pierwszy poniedziałek po święcie Narodzenia Najświętszej Panny, na miejsce zwyczajne consultationum zgromadzeni, zgodnie we wszystkiem bratersko sobie postanawiamy uchwałę. Naprzód osobliwej to prowidencyi Boskiej przypisać potrzeba, że sprawiedliwość święta przez postanowiony Trybunał i sądzenie onego tu u nas w Polsce viget, na który my ex gremio nostri jednostajnymi głosami sine quavis contradictione za sędziego deputata do Trybunału głównego koronnego, blisko w Piotrkowie następującego, a potem w Lublinie kończącego się, obraliśmy i postanowili IMć p. Kazimierza Michała Łabęckiego, kiszyńskiego etc. starostę, któremu, aby liberae electionis publica była wydana attestacya IMci p. marszałkowi koła naszego zlecamy i onego w tem obowiązujemy.

2. A że to nam na teraźniejszej naszej konstytucyej od różnych IMciów delatum est i sami tego dobrze świadomi jesteśmy, że tak regiment IMci p. Cetnera, starosty szczurowieckiego, jako i inni ludzie stipendia w ziemi naszej biorący, w zasługach swoich nie są satisfacti. Providendo tedy integritati tejże ziemi, niechcąc, aby długami onerowana była, a życząc tego, aby emeritus miles za krwawe prace swoje i życzliwe ku Rzptej zasługi wziął należyte ukontentowanie, postanowiliśmy na teraźniejszym sejmiku czopowe i prasołkę, którego administrationem IMci p. Wawrzyńcowi Sanickiemu, regentowi grodzkiemu halickiemu zleciliśmy.

3. Która admistracya ab actu diei hodiernae poczynać się będzie, a o takowym że czasie w roku, da Bóg, przyszłym 1685 kończyć się powinna, cum ea declaratione, aby teraźniejszy IMć p. administrator czopowego i prasołki starał się o to, aby przez uczynione z miastami i miasteczkami o ten prowent nowe kontrakty auctionem tego podatku na przyszłym, da Bóg, sejmiku electionis deputata ziemie, a nie diminutionem pokazał, w tem obstringimus fidem et conscientiam IMci p. administratora. A to czopowe w każdem mieście i miasteczku sine ullis diffugiis wydawać powinni nemine excepto, od którego, aby się żaden nie ochraniał pod utraceniem wszystkiego, pilno tego IMć p. administrator albo jego contrahentes przestrzegać będą. Także i prasołkę wolno w miastach i miasteczkach, wsiach generaliter wszystkich i na przewozach Niestrowych IMci p. administratorowi postanowić pozwalamy, którą tak stanu szlacheckiego jako i inszej kondycyej ludzie wydawać powinni.

4. A ponieważ mamy in relatis, że IMć p. Wasilewski, ekonom dóbr JWIMci p. wojewody ruskiego impedit solutionem prasołki, zleciliśmy IMci p. marszałkowi koła naszego, aby

imieniem ziemi naszej napisał do IMci p. wojewody, aby IMć p. Wasilkowski non impediat solutionem.

5. Więc że ten prowent z czopowego na wypłacenie zatrzymanych zasług tym ludziom do ziemi naszej należytym nie wystarczy, tedy do tego postanawiamy dwoje rogowego, każde z osobna po groszy 15 od bydlęcia pożytkowego i koni, który podatek nemine excepto i Żydzi w miastach i miasteczkach także wsiach, jakimkolwiek kształtem mieszkający, na dwie racie do skarbu ziemie naszej płacić i rzetelnie od każdego bydlęcia pożytek przynoszącego należytą kwotę, jako się wyżej namieniło, wnosić powinni będą.

6. Do którego wybierania podatku na pierwszą ratę uprosiliśmy IMć p. Jana Kucharskiego, na drugą zaś ratę IMć p. Nikodema Łastawieckiego, który to podatek teraz postanowiony, pierwszej raty pomieniony IMć p. Kucharski a die prima Octobris anni praesentis ad ultimam Decembris za attestacyami IMciów pp. dzierżawców majętności swoich sub fide honore et conscientia spisanemi wybierać powinien będzie, JWW. zaś i WW. IMć także attestacye z podpisami rąk swoich IMć pp. poborcom teraz przez nas uproszonym z majętności swoich dawać mają. Wtórej zaś raty podatek poczynać się będzie a prima Februarii anni sequentis 1685, a kończyć się będzie ultima Martii, ten także IMć p. Łastawiecki za atestacyami IMć pp. dzierżawców majętności swoich, jako się wyżej napisało, wybierać będzie. Od kwitów po groszy piętnastu a nie więcej IMciom pp. egzaktorom naznaczamy, obligując w tem IMciów aby in tempore praefixo tę swoją skończyli egzakcyą i jako najlepiej ziemi usłużyli.

7. Te zaś pieniądze tym ludziom, których ziemia nasza acceptavit i onym stipendia tenetur ciż IMć pp. egzaktorowie za asygnacyą IMć p. marszałka koła naszego wydawać i wypłacać indilate powinni będą.

8. A że IMci pp. egzaktorowie przeszli, tak czopowego jako i rogowego, pokazali to na teraźniejszym sejmiku naszym, że jest siła na retentach pieniędzy, których intercedentibus tatis IMci p. pisarza grodzkiego halickiego windykować nie mogą, vacantibus iudiciis castrensibus, tedy liberam facultatem concedimus IMci p. podstarościemu grodzkiemu halickiemu, aby in absentia generosi notarii etiam extra cadentiam sądził retentorów podatków i executio indilata aby była, w tem obstringimus IMci, aby tem prędzej zasłużony żołnierz mógł deservitam odebrać mercedem.

9. A mając respekt na IMć p. Jana Stremeskiego, którego wsi kilka, osobliwie Widynow i Orele przez inkursyą tatarską teraz świeżo na wiosnę są funditus zniesione i spalone, jako IMć retulit, z których wsi podatek do skarbu ziemie naszej trudno ma być ob tantam desolationem wniesiony, tedy my pomienione wsi a solutione cuiusvis contributionis dotąd uwalniamy, póki do świeżej nie przyjdą perfekcyej.

10. Kalkulacya przez IMci p. Alexandra Przyłuskiego, chorążego latyczowskiego, administratora czopowego przeszłego, ponieważ na teraźniejszym zjeździe naszym nie jest dostatecznie z administracyej czopowego i prasołki uczyniona, tedy poczuwać się w tem będzie IMć p. chorąży, aby ją na sejmiku przyszłym ziemi naszej uczynił, interea starać się o to powinien, aby petenta jako najprędzej windykował. A teraz, że IMć przed IMciami pp. Michałem Czothańskim i Grzegorzem Piławskim deputatami do słuchania kalkulacyej od nas uproszonymi, deklarował, że ma przy sobie z tego podatku czopowego 300 zł. p , tedy zlecamy, aby te pieniądze IMć p. chorąży za asygnacyą IMci p. marszałka koła naszego, regimentowi IMci p. Cetnera starosty szczurowieckiego oddał, co pro persoluto IMci w rachunkach przyjęto będzie od ziemi.

11. Także i IMć p. Prokop Kurdwanowski, łowczy kijowski, exaktor rogowego pierwszej raty, anno proxime preterito 1683 uchwalonego non deduxit nam wiele wydał z tej swojej egzakcyej i siła przy nim zostaje pieniędzy, tylko o zł. 58 opowiedział, tedy i te pieniądze za asygnacyą tegoż IMci p. marszałka naszego pomieniony IMci p. łowczy, aby regimentowi wspomnianego IMć p. starosty szczurowieckiego oddał, teraźniejszą naszą postanowiliśmy uchwałą, co circa calculationem, którą na przyszłym sejmiku uczynić będzie powinien, przyjęto od ziemi będzie.

12. IMć p. Daniłowicz, krajczy koronny, wniósł pewną w kole naszem kwerymonię, że IMć p. kanclerz koronny tak z mandatami za dworem, jako i pozwami na Trybunał impetit J. Kr. Mci kondemnatami i exekucyami o chłopów własnych dziedzicznych IMć p. krajczego z starostwa dolińskiego za komissyą J Kr. Mci p. n. m. przez IMci pp. komisarzów ewinkowanych aggrawowanie, chcąc tedy w tem subvenire IMci, zlecamy to IMci p. marszałkowi koła naszego, aby list do Trybunału imieniem ziemie napisał intercedendo za IMci, aby nie był aggrawowany, zwłaszcza, gdy tych chłopów nie privata authoritate ale za komisyą J. Kr. Mci z starostwa dolińskiego jeszcze ante possessionem IMci p. kanclerza cliberował.

13. Nie małą w tem ziemia nasza ponosi krzywdę, że ob defectum pisarza ziemskiego iudicia terrestria vacant, a zatem iniuriati nie mogą się doczekać świętej sprawiedliwości, zlecamy tedy IMć p. marszałkowi koła naszego, aby list do IMci p. wojewody ziem ruskich napisał, upraszając IMci, aby uniwersał na sejmik electionis wydał, aby tem prędzej iniuriati, gdy plenum będzie judicium mogli bezpiecznie suas vindicare praetensiones. Którą to uchwałę naszą, zgodnie teraz postanowioną, aby suum miała valorem zleciliśmy, aby ją IMci p. marszałek swą podpisawszy ręką do grodu podać raczył. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum, die undecima Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto. Paweł z Mrozowic Mrozowicki, pisarz grodzki żydaczewski, marszałek sejmiku ziemie halickiej electionis deputata.

Castr. Hal. Rel. 186. p. 942—948.

230.

Halicz, 29 grudnia 1684.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. do Halicza na sejmik przedsejmowy electionis WW. IMć pp. posłów pro die vigesima nona Decembris w roku 1684 na miejsce sejmikom zwyczajnem zgromadzeni, po obranych na sejm przyszły generalny warszawski posłach i danej onym na propozycyą Króla IMci instrukcyej w interesach prywatnych ziemie takowe laudum de consensu nas wszystkich namówiliśmy i postanowili.

2. Na sejmiku przeszłym electionis deputata postanowiona jest prasułka wszelakiej kondycyej ludzi, gdzie IMć pp. bracia quaerulantur, że znają się być agrawowani, przeto powagą sejmiku naszego uwalniamy każdego braciej naszej od pomienionej prasołki ea conditione, aby poddanych tak swoich, jako i cudzych nie inkorporowali do wozów, jeżeliby się pokazało, taki denegator legis sądzony być ma peremptorie ex regestro fisci et duplici poena quatuordecem marcarum pol. karany ad cuiusvis instantiam będzie.

3. Czopowe, ponieważ per contumatiam uporem idzie posesorom miasteczek, tedy zlecamy IMci p. egzaktorowi, aby mu wolno postanowić sukkolektorów, którzy super fideles exactiones iuramentum praestabunt, IMć zaś pp. poborcowie regestra poprzysiężone exactionis swej podać mają do grodu, a któryby w tem był renitens ad cuiusvis instantiam vigor iuris na nich extendi powinien.

4. Mając różne desideria ziemia nasza, tedy de gremio nostri uprosiliśmy IMciów pp. Alexandra Kurdwanowskiego, podsędka ziemie halickiej, starostę baranowskiego, Alexandra Przyłuskiego, chorążego latyczowskiego, rotmistrza J. Kr. Mci za posłów, tak do J. Kr. Mci p. n. m. jako też i do IMci pp. hetmanów n. w. m. pp., których obligamus, aby przy wyraźnych kredensach,

co sama res dictat promovere raczyli przy winnem od nas J. Kr. Mci p. n. m., IMć pp. hetmanom podziękowaniu.

5. Stosując się do wyraźnego prawa, skończywszy szczęśliwie przedsejmowe obrady, użyliśmy z instrukcyą ziemi naszej na generał wyszyński za posła IMć p. Mrozowickiego, i aby pro dignitate ziemie naszej stanął, upraszamy.

6. Zalecamy IMci p. marszałkowi, aby in desideriis IMci p. chorążego halickiego IMci p. Jakuba Kakowskiego, IMć p. Jana Gruszeckiego, łowczego czerniechowskiego i IMć pp. Kurdwanowskich, sędziów halickich, z IMcią p. Walentym Kalinowskim, cześnikiem ziemi halickiej, w kredens wpisał i nomine ziemi naszej artykuły formował, które IMciom pp. posłom tak do J. Kr. Mci, jako i IMć pp. hetmanów postanowionym pilnie zalecamy. Za IMć p. Gruszeckim iniungimus IMci p. marszałkowi koła naszego, aby do prześwietnego Trybunału instancyalny list nomine nas braci napisał agrawacyę przez chorągwie krajów naszych, opowiedzą IMć pp. posłowie IMciom pp. hetmanom, oraz upraszać będą, aby ab hinc nie pustoszała ziemia nasza.

7. Reasumujemy laudum przeszłego sejmiku ratione desolationis Dżurowa, Widynowa i Rudnik, Horylca i Mikuliniec IMci p. Jana Strzemeskiego, które dobra ab oneribus Reipublicae dotąd uwalniamy, póki swojej nie wezmą poprawy. Więc i IMć p. Stefan Kurdwanowski, podstoli kijowski, IMć p. Jan Gruszecki, łowczy czerniechowski, IMci pani Wróblewska deduxerunt świeże zabranie poddanych przez Lipków kamienieckich i funditus zrujnowanie dóbr swoich, t. j. Sunki, Kośmierzyna, Żabna i Snowidowa, przeto de consensu sejmiku naszego ponieważ sama dictat aequitas ab omnibus oneribus Rzptej ad praesens uwalniamy.

8. Nic słuszniejszego ziemia nie widzi, jako co komu winna exsolvere, więc authoritate sejmiku naszego successoribus nieboszczyka IMci p. Felicyana Ostrowskiego naznaczamy do wypłacenia z czopowego teraźniejszego zł. 140, na które asygnacyą zlecamy IMci p. marszałkowi koła naszego wydać do IMci p. Sanockiego, exaktora czopowego, które, aby bez wszelkich delacyi oddał, co mu ziemia in rationibus przyjąć deklaruje.

9. List za IMcią p. Krakowskim do IMci p. hetmana koronnego zalecamy IMć p. marszałkowi naszemu, aby i causa violentiarum przez chorągiew IMci p. podkomorzyca halickiego napisał.

10. Illacyą IMci p. Jana Gruszeckiego w kole naszem do przyszłego sejmiku w reces puszczamy.

11. Rachunki IMciów pp. poborców, którzy jeszcze nie czynili i kwitów z egzakcyi swoich nie mają na przyszłym, da Bóg, pierwszym sejmiku faciant calculum sub poena peculatus, o co jeżeliby byli renitentes ad cuiusvis incolae instantiam inter causas fisci peremptorie odpowiadać mają. Którą to uchwałę naszą zgodnie postanowiwszy i aby suum miała valorem zleciliśmy, aby one IMci p. marszałek koła naszego rycerskiego ręką swą podpisał i do grodu halickiego, ut moris est, podać raczył. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die vigesima nona Decembris na sejmiku przedsejmowym anno millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto. Jan z Trzemeszna Strzemeski, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 1094—1096.

231.

Halicz, 29 grudnia 1684.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WW. urodzonym IMć pp. Łukaszowi z Borzyni Makowieckiemu, staroście, trembowelskiemu, Nikodemowi Żaboblickiemu, chorążemu bracławskiemu, Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu ziemskiemu halickiemu, pułkownikowi J. Kr. IMci, Stefanowi na Potoku Potockiemu,

wojewodzicowi bracławskiemu, rotmistrzowi J. Kr. Mci, Alexandrowi na Czortkowie Potockiemu, kasztelanicowi kamienieckiemu, Janowi z Trzemeszna Trzemeskiemu, posłom ziemi halickiej na sejm walny warszawski, pro die 16 Februarii w 1685 złożony, w Haliczu na miejscu consultationum zwyczajnem, die 29 Decembris w roku 1684 na sejmiku przez uniwersał J. Kr. Mci dana.

2. Gdzie eminent facta, tam mniej potrzebne acta. A jakie wielkie rzeczy magis veneratione silentii, quam inani verborum splendent apparatu. I nic słuszniejszego ziemia nasza nie widzi, tylko za ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. pieczołowanie winne czyni dzięki, że dla całości ojczyzny naszej, zdrowia swego pańskiego i fortun nie żałując, waleczną ręką fortunnie Rzptej dixit diem, kiedy pro gloria nominis sui et gentis na przeszłorocznej kampanii wiedeńskiej i strygońskiej, zdaniem swojem pańskiem całe eliberavit od zguby Chrześcijaństwo i teraźniejsze attrivit pogańskie vires, gdy liczne ottomańskie hufce i gromadne tatarskie tłumy o wieczną przywiódł konfuzyą, w czem ziemia nasza paternas regias J. Kr. Mci p. n. m. circa bonum publicum, widząc solicitudines IMć pp. posłowie nasi cum debita veneratione votorum do nóg jako wiernych poddanych J. Kr. Mci p. n. m. profundissimas fundant preces i promovebunt przez IMć p. marszałka izby poselskiej o dalszą J. Kr. Mci konserwacyą, aby jako pater patriae hac dextera, którą zwykł protegi i teraz miłościwie i sinu suo fovere raczył, jakobyśmy sub clypeo J. Kr. Mci p. n. m. secure stawać mogli, ile ziemia nasza, która omni hostico jest exposita, nic słuszniejszego, jako za heroiczne odwagi należy wielka IMć pp. hetmanom naszym w. m. pp. wdzięczność, którą IMć pp. posłom naszym zalecamy, aby całej Rzptej exponere raczyli.

3. Oraz promovebunt, aby za tak wielkie odwag zdrowia i fortun straty, które pro gloria gentis nostrae pro conservatione chrześciańskiego tak przeszłorocznej, jako tegorocznej kampaniej debita należy gratitudo, która nie słowy, sed animis respondeat virtutibus IMciów, o co IMć pp. posłów ziemia nasza serio obstringit, aby singulariter omni studio et conatu promoveant stratę tak wielką domu JWIMci Pana Krakowskiego n. w. m. p., który in victimam całego chrześciaństwa i ojczyzny miłej WIMć p. Stanisława sławnej pamięci Potockiego, starostę halickiego, syna swego in facie wojsk różnych narodów pod Wiedniem innata heroica obtulit virtute. Za co jako defensoris magna est dignitas tak przy kondolencyej onemu a tota Republica par należy respectus.

4. Meretur wojsko dobrze na zasłużone we dwóch kampaniach zrujnowane recompensam od Rzptej, co IMć pp. posłom zalecamy, aby zasługi zatrzymane onym, jako najprędzej wypłacone były.

5. A że ex necessitate belli przyszło sejm w Warszawie, pominąwszy kadencyę grodzieńską złożyć, przeto non derogando prawu pospolitemu i prerogatywie sejmu grodzińskiego serio IMć pp. posłowie przy tem stanąć mają, aby in futurum de plano restytucya była sejmu grodzińskiego.

6. Ponieważ częste zachodzą propozycye J. Kr. Mci o czopowe generalne i monopolium solne, w tem ziemia nasza iniungit IMciom pp. posłom, aby się z stanami Rzptej in toto zgadzali.

7. Mając wiele od postronnych panów objecane subsidia pieniężne, tedy cokolwiek onych do państw naszych wnidzie, te aby ad dispositionem totius Reipublicae należeli, IMć pp. posłowie upominać się będą.

8. Hyberna, że nowa adaequata zmiarkowana, jako to i w ziemi naszej, a to ob ignorantia IMciów pp. komisarzów, starać się będą IMć pp. posłowie, aby hiberna na sejmie postanowiona była i wydawanie onej umówione, więcej nie uciemiężając Rzptej IMciami pp. komisarzami, ale od sejmu do sejmu, żeby szła i do Lwowa na św. Michał wedle prawa opisanego zwożona była.

9. Wielka diminucya prowentów Rzptej t. j. kwart, zaczem IMć pp. posłowie promovebunt, aby lustratorowie iurati byli deputowani; którzy oraz reassumpcyą łanowej piechoty de integro restituant et ad effectum deducant.

10. Donieść mają Rzptej IMć pp. posłowie injuriam JWIMci p. krakowskiego hetmana polnego koronnego, który wziąwszy buławę hiberny sobie należącej nie odebrał; ponieważ sławnej pamięci JWIMć p. wojewoda wołyński [1] one wziąwszy fatis cessit, a ta in futurum należała, zaczem aby Rzpta adinveniat medium satisfakcyej IMci.

11. Gdy żołnierz dobrze zasłużony w ustawicznych wojskowych pracach jest stracony i w krajach zrujnowanych, gdzie summa caristia rerum żołdom non sufficere nie może, urgebunt IMć pp. posłowie, aby wojsko koronne służby polskiej żołd miało podwyższony, czem ochotniejsze do każdej przysługi być musi.

12. Widząc imminens periculum na ojczyznę naszą i znaczne diminucye w podatkach Rzptej, tedy in tam praegnanti necessitate Reipublicae miasta primae classis w całej Koronie contribuere mają, żadnemi nie zasłaniając się libertacyami, co IMć pp. posłowie promovebunt.

13. Chcąc ziemia nasza jako to in confinio regni, aby chwała Boska augeatur non dinninuatur, aby Bóg wszystkie czyny Rzptej pobłogosławił, stosując się do dawnej fundacyi konwentu śniatyńskiego OO. Dominikanów in confinio od Wołoch erygowanego i teraźniejszego konsenzu JWIMci p. kasztelana krakowskiego, hetmana polnego koronnego [2], który ex pio oraculo do pomienionego konwentu z starostwa śniatyńskiego, dzierżawy protunc swojej, uroczyszcze, nazwane Potoczek, przyłączył, zaczem upraszamy IMć pp. posłów, aby tę promowowali approbacyą.

14. Więc IMć OO. Dominikanie czerlenickiego konwentu, także in confinio regni od Wołoch zostającego, vigore approbationis J. Kr. Mci divae memoriae Jana Kazimierza Trzeciego in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio et vigore konsensu JO. książęcia IMci Czartoryskiego, wojewody sandomirskiego, względem decimae manipularis na trzech folwarkach, t. j. Olchowca, Czartowca i Tyszkowcach.... przeto upraszamy IMć pp. posłów, procurent o tę aprobacyą.

15. Koronna artylerya, jako jest robur miliciae, potrzebuje słusznej repartycyej o to IMć pp. posłowie upraszać będą, aby w lepszym była porządku, oraz aby IMć p. generał artyleryej de perceptis przez lat siedem, gdy stało wojsko na miejscu, jako też i ze dwóch kompaniej tak przeszłorocznej, jako i tegorocznej coram deputatis iuratis słuszną wydał Rzptej kalkulacyą.

16. Donativum. Kupcy lubo wydają do skarbu sto tysięcy, jednak iż wiele pretia rerum od nich znacznie podniesione, co musi być z znaczną civium ruiną, tedy IMć pp. posłowie procurabunt, aby do skarbu Rzptej altero tanto monetą dobrą in defensionem Reipublice wnosili.

17. Pogłówne żydowskie cum quanto detrimento Rzptej wydają do skarbu Rzptej sto tysięcy, w czem się Rzpta postrzegła, ale i sobie tute handle prowadzą, J. Kr. Mci, i Rzptej aby in subsidium Reipublicae drugie sto tysięcy dobrą monetą inferant do skarbu obligamus IMć pp. posłów naszych, aby tego punktu nie odstąpili.

18. Że dla zjechania do Francyej IMci p. podskarbiego żadna rewizya skarbu koronego i rachunki dotąd nie byli, tedy IMć pp. posłowie urgebunt per deputatos iuratos revisionem et calculum, a zatem satisfactionem, w czem cum tota Republica zgadzać się powinni będą.

19. Mennica koronna, ponieważ więcej szkody aniżeli aukcyi Rzptej czyni, starać się mają IMć pp. posłowie aby zniesiona była, a pretium monety, aby wyżej nie szło.

20. Chorągwie, które zaciągnione in obsequium Rzptej, a w repartycyej nie są, tedy iniungimus IMciom pp. posłom, aby promowowali ad totam Rempublicam zapłatę tym chorągwiom, ponieważ z całem wojskiem dobrze zasłużyli.

21. Iż chorągwi i regimentów siła spóźniło się z przyjściem do obozu według naznaczonego czasu, instabunt IMć pp. posłowie, aby na takowych seriam uczynili animadversionem IMć pp. hetmani. Gdy wielka ruina między regimentami, które IMć pp. senatorowie trzymają,

[1] Mikołaj Sieniawski.
[2] Jędrzej Potocki.

excepta króla JMci i IMciów pp. hetmanów, które ex antiquo miewali, więc, że par parem sądzić nie może, vigore dignitatis senatoriae, żądamy bratersko IMciów pp. posłów, aby upraszali Rzptej, żeby takie regimenty rozdane były, na którychby hetmańska jurysdykcya extendi mogła. A że i krygsrecht wiele in praejudicium sprawiedliwości świętej cum detrimento civium siłę sobie pozwala, więc aby był zniesiony, a te sądy pod władzę JWIMć pp. hetmanów należeć mają.

22. I w tem siła Rzpta ponosi od regimentów szkód, kiedy IMć pp. oficerowie, nie mając complet porcyi pod chorągwiami praeiudiciose zasługi od Rzptej biorą; zaczem non derogando powadze IMci p. pisarza polnego koronnego, gdzie się podpisze na regestrach, przysięgi czynić nie powinien; gdzie zaś podpisu IMci p. pisarza nie będzie, albo subdelegata jego, tam sami IMci pp. oberofficerowie iuramentum praestare mają, jako w każdej ćwierci wiele porcyi pod swemi chorągwiami miewać będą i jako obcych ludzi i swoją czeladzią podsycać swoich chorągwi na popisach nie będą, pilnie o ten artykuł IMć pp. posłowie starać się będą.

23. Merentur dobrze dawno zasłużeni żołnierze, którzy dla prerogatywy stanu szlacheckiego Rzptej służą i krew swoją leją, tedy których IMć pp. hetmani, jako dobrze zasłużonych według prawa samych tylko żołnierzy rekomendować będą stanom Rzptej, tych ex iusto et aequo, aby stanęła nobilitacya.

24. In causa ritus Graeci IMć pp. posłowie promoveant uspokojenie cum tota Republica sine praejudicio status equestris et bonorum terrestrium.

25. Dosyć znaczną desolacyą przez nieprzyjaciela ziemia nasza cierpi, ale niemniej i od przechodzących chorągwi, które nie za prostym i wyraźnym ordynansem do obozu i z obozu idą ale od wioski do wioski chodzą, resztę krwi ubogich poddanych wyciskają. Przeto upraszać IMć pp. posłowie nasi całej Rzptej będą, aby Respublica chciała nam subvenire, w czem jakoby gdzie jedna chorągiew noclegiem stanie, tam aby się druga nie ważyła stawać, serio inibunt modos IMć pp. posłowie i tego ullatenus odstąpić nie będą powinni, ponieważ przez te circumicye konie sobie do wojny nużą.

26. Składy winne i inne proventa Rzptej od których większe idzie inter privatos rękawiczne, aniżeli same do skarbu wchodzą sumy, zaczem prospiciat Respublica, aby ad ordinem meliorem tak znaczne proventa Rzptej przyszły i onych animadversya skuteczna być mogła ineat Respublica modos.

27. A ponieważ Rzpta zaciągnęła in servitium Kozaków i Kałmuków, którym należy słuszna rekompensa, tedy IMć pp. posłowie inibunt modos z stanami, aby konserwacya jak najskuteczniejsza onych być mogła.

28. Wiele razy ziemia nasza artykuły o Trybunale koronnym na sejm promowowała i de consensu ordinum prawo obostrzyła, aby sobie nad nie nic nie uzurpował, jednak że tak wiele kwerymonii civium przychodzi, zaczem IMć pp. posłowie obligantur, aby cirkumskrypcya o Trybunale stanęła, jako to J. Kr. Mć p. n. m. w instrukcyach swoich in ante proponere raczył i to prawo, które stanie, aby w przyszłym Trybunale wzięło swój efekt.

29. Jako Trybunały suprema sunt subsellia, tak non minus doloris być musi, kiedy w sprawie p. Mikołaja na Żurowie Daniłowicza, krajczego koronnego zapis testamentem skasowany; tedy, że się pars widzi laesa, zaczem IMć pp. posłowie starać się będą, aby dekret był abrogowany. Suma IMciom pp. Daniłowiczom od Rzptej należąca IMć pp. posłowie procurabunt, aby tandem aliquando exoluta była.

30. Tak wiele razy donoszona była kwerimonia całej Rzptej, zawojowanie Czortkowa ze wsiami, który ultra jus belli dla zaszczytu Rzpltej ultima portio wielkiej i starożytnej familiej numerosae et summae indolis prolis IMciów pp. Potockich, kasztelaniców kamienieckich, tureckiej potencyej cesserat, Białobożnica IMci p. Walentego Kalinowskiego, cześnika ziemie halickiej, magni in Republica civis, przez IMciów pp. komisarzów ad extinguendam rabiem

nieprzyjaciela oddane, tedy IMć pp. posłowie upomnią się apud Rempublicam, tych dóbr rekompenzy.

31. Niemniejszą ruinę doznali IMć pp. wojewodzicowie bracławscy wielkiej expektatywy in Republica ludzie, kiedy nie tylko przez ekskursye nieprzyjacielskie, ale też przez liczne wojska J. Kr. Mci przechodzące przez dobra przez IMciów ostatnia stała się ruina, ile gdy na pograniczu stali się Rzpltej zaszczytem. Merentur tedy IMć apud Rempublicam, aby za tak wielkie straty przynajmniej do lat sześciu mogli się szczycić libertationibus, jako to Buczacz i Potok cum attinentiis serio IMć pp. posłowie instabunt.

32. Dostało się tejże nieszczęśliwości od przechodzącego wojska i obozowania przez niedziel dwie pod Wiśniowczykiem, miasteczkiem nazwanem WIMci p. starosty trembowelskiego, dziedzicznem, które tak zrujnowane, że nulla spes reparandi i upraszać będą IMć pp. posłowie, aby mógł gaudere libertationibus do lat pewnych.

33. Nie może się silentio involvi co.... conservatione totius Reipublicae et integritatis respicit, gdy IMć p. Jan ze Trzemeszna Strzemeski, magnus et optime meritus de Republica civis tak wiele razy w dolegliwościach swoich ad Rempublicam pulsabat, że salus et conservatio universi przez ruinę dóbr jego stetit, stawszy się w pograniczu prima praeda furentium, więc zlecamy IMciom pp. posłom naszym. aby serio zalecili stanom Rzptej i opowiedzieli primario straty w Podolu IMci i koszty fatygi i trudy, zarówno z wojskiem na usłudze całej Rzpltej, secundum przechody całego wojska pod Chocim w różnych dobrach konsystencye i statiwy exigendo, gdzie i przy przeprawie kilka zniesionych wiosek, a potem siedmioletnie obozowanie w dobrach IMci Mikulińskich i Rudnickich, w stawach i lasach, gdy cała Rzplta alta fruebatur pace, IMć sine hoste patiebatur hostilia. Niedosyć na tem, ale podczas rozgraniczenia z Portą Ottomańską, całe wojsko zemknąwszy się pod zamek na jego zbożach uczyniło sobie konserwacyą, a IMci ostatnią zgubę, tak dalece, że nulla spes tak znacznej substancyej reparacya, gdy nietylko przeszłoroczna konsystencya zimowa wojska Wielkiego Księstwa Litewskiego chorągwi w dobrach IMci, ale i wojsk teraźniejszej kampanii, przechody Kozaków Zaporowskich i Dońskich do dóbr IMci w prowadzeniu przez IMciów pp. komisarzów, t. j. Mąkolskiego i Poradowskiego i tam przez niedziel trzy subsistebant cum ultima ruina pomienionych dóbr IMci. Meretur tedy IMć p. Strzemeski respectum et recompensum od całej Rzptej, aby jako już insi nietylko za dziedzictwa, ale i za dobra królewskie otrzymali od Rzptej ukontentowanie i on hoc beneficio Reipublicae szczycić się mógł, aby nagroda stała się, oraz libertacya tychże dóbr, ad instar Podhajec, per legem publicam postanowiona była, aby przy tym respekcie Rzpltej mógł jeszcze służyć ojczyźnie miłej, za którą vivere et mori gotów, IMć pp. posłowie tej materyi nie odstąpią, póki realis pomienionemu obmyślona nie będzie nagroda.

34. Więc gdy znaczna desolacya dóbr ziemskich w pograniczu zostających, jako się to wyżej expressit, iż nulla spes contribuendi z onych być może, przeto IMć pp. posłowie procurabunt apud Rempublicam, żeby w ludziach z repartycyej do ziemi naszej należących Rzplta levamen w podatkowaniu uczyniła, ponieważ dla całej ojczyzny pro victima będąc meretur respectum.

35. Nie mniej i IMć p. Marcin z Ziemblic Bogusz, podstoli nowogrodzki, rotmistrz J. Kr. Mci, meretur respectum, który zawsze dexteritate sua pro patria czyni i żadnej nie omieszka okazyej dies noctesque w pracach wojennych desudando, tedy wniosą IMć pp. posłowie ad totam Rempublicam instancyą, aby za swoje odwagi i szkody, które sobie od wojska przechodzącego w Janowie praetendit, a Republica był ukontentowany.

36. Instabunt IMć pp. posłowie za IMcią p. Michałem Kotowskim, towarzyszem IMci p. Żaboklickiego, chorążego bracławskiego do stanów Rzpltej o relaksacyą poenae publicae oraz i kassacyą poene infamiae in causa necis p. Koraciniego otrzymanej.

37. Pretensya IMci p. Stefana Złoczowskiego, chorążego halickiego, do skarbu koronnego ratione zatrzymania zasług chorągwi IMci i innych, w czas ma być przez IMciów pp. posłów Rzptej doniesiona, aby skuteczna dobrze zasłużonej chorągwi stała się satysfakcya. Słuszna rzecz compati miserabili IMci p. Janowi Gruszeckiemu, łowczemu czerniechowskiemu concivi nostro, gdy suplikuje do stanów Rzptej, aby habeat Respublica respectum jego żony i córki wziętych w niewolę do Kamieńca i ze wszystką substancyą promovebunt IMć pp. posłowie indilatam liberationem Reipublicae.

38. Stosując się przy tem do dawnych zwyczajów ziemi naszej na sejmik do Wiszni posła IMci p. Jana z Mrozowic Mrozowickiego, podstarościego grodzkiego buskiego uprosiliśmy, który instrukcyą naszą przy zaleceniu braterskiej naszej powolności stanąwszy w Wiszni, na miejsce consultationum zwyczajne, w koło JWW. IMć pp. braci deferret i nasze de Republica pokaże uchwały. Tę zaś instrukcyą naszę ręką własną IMci p. marszałkowi podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiątego czwartego w kościele farskim. Jan z Trzemeszna Strzemeski, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 1083—1093.

232.

Halicz, 12 stycznia 1685.

Laudum elekcyjne pisarza ziemskiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, wszyscy obywatele ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego za innotestencyą wydaną JWIMci p. wojewody i generała ziem ruskich hetmana w. kor. na sejmik electionis pisarza ziemskiego halickiego zjechawszy się pro die duodecima mensis Jannuarii do Halicza, stosując się do prawa i dawnych zwyczajów, obraliśmy in loco solito liberis suffragiis kandidatów, t. j. IMć p. Piotra Kuropatwę, IMć p. Pawła z Mrozowic Mrozowickiego, komornika granicznego ziemie lwowskiej, pisarza grodzkiego żydaczowskiego, IMć p. Jana z tychże Mrozowic Mrozowickiego, podstarościego i sędziego grodzkiego, buskiego marszałka koła naszego, IMć p. Jerzego Zawadzkiego, ludzi jako w województwie i ziemi naszej zasłużonych, tak do urzędu tego zdolnych.

2. Że jednak za instancyą nas wszystkich trzech IMciów ex fraterno affectu spontaneis animis tak suffragia braterskich jako i konkurencyej o pisarstwo ziemskie halickie publice na tymże sejmiku in facie nas wszystkich czwartemu kandydatowi pomienionemu IMci p. Pawłowi Mrozowickiemu, komornikowi granicznemu ziemie lwowskiej, pisarzowi grodzkiemu żydaczowskiemu ustąpili, przeto tę naszą IMci eo nomine dajemy publiczną attestacyą, którą IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia dwunastego Jannuarii roku pańskiego tysiąc sześć set ośmdziesiąt piątego. Jan z Mrozowic Mrozowicki, podstarości i sędzia grodzki buski, marszałek sejmiku electionis pisarza ziemi halickiej m. p.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 1113—1114.

233.

Halicz, 10 lipca 1685.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszyscy obywatele stanu rycerskiego ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik relationis po sejmie warszawskim pro die decima Julii według deklaracyej IMciów pp. posłów ziemie naszej zgromadzeni, takowe zgodne i jednostajne sobie postanowiliśmy laudum.

2. Primario tedy nieogarnionej mądrości przedwiecznej to dzieło przypisawszy i zaraz ze serca et animos civium ad uniformem concordiae coronidem deducere raczyła podziękowawszy, dziękujemy przytem J. Kr. Mci p. n. m., iż persona sua sollicitudine et consumata prudentia sejmu Rzpltej edixit diem i obrady jej do pożądanego przyprowadzić powagą majestatu swego raczył portu.

3. Eandem gratitudinem pro solicitudine totius Reipublicae i ziemie naszej nulla oblivione sepelienda JWIMć pp. hetmanowi koronnemu polnemu praestando, tudzież i IMciom pp. posłom ziemi naszej condigne braterskim naszym affektem pro meritis erga cives ziemie naszej prestitis zawdzięczając, przyjmujemy daną od IMć pp. posłów naszych in rationibus contributionum deklaracyą, i lubo propter edicta pericula et aerumnas codziennych ziemia nasza co dalej od nieprzyjaciela fluctuat periculis, jednak że amore in publicum eo magis convincimur i wszelkie do tego przydawany vota, aby ojczyźnie naszej feliciora assistant fata, deklarujemy podymnego podatek trzydzieście pięcioro na wypłacenie żołdu ludziom do ziemie naszej z sejmu teraźniejszego warszawskiego ordynowanym.

4. Który podatek na dwie racie, t. j. na pierwszą ratę ośmnaście podymnego po pół złotego z dymu rachując, na drugą zaś ratę siedmnaście podymnego in eadem quantitate po pół złotego z dymu każdy ma być wypłacony. Pierwsza rata zaczynać się ma a die vigesima Augusti anni praesentis a trwać ma ad vigesimam Septembris. Druga rata poczynać się ma a die vigesima Novembris, a kończyć się ma die vigesima Decembris. Ten zaś podatek ea methodo wypłacać się powinien będzie i na dym jeden nakładając w ziemie halickiej pięć chłopów pociągłych wołowych, a pieszych dziesięci. Powiat zaś trembowelski, ratione hostilitatis et devastationis na dym jeden pociągłych wołowych chłopów sześci, a pieszych dwanaście contribuere powinni. Miasta zaś i miasteczka ordine tenże podatek wypłacać powinni będą: z szynkowych domów dwóch dym jeden, z tylnych zaś domów pięciu dym jeden poczytany być ma; przedmiejskie zaś domy dziesięć w dym jeden inkludować się mają.

5. Do którego podatku wybierania IMć p. Jana Franciszka Gruszeckiego, łowczego czerniechowskiego do obudwu rat wybierania uprosiliśmy oraz przydawszy pro subsidio za sukkolektorów IMć p. Stefana Nehrebeckiego, regenta ziemskiego halickiego, to cavendo, aby IMć p. poborca consentientibus nobis przez przydanego sobie sukkolektora sine mora assygnacye na zasługi żołnierzom od IMć p. komisarza ziemie naszej wydane wypłacił. In vim zaś gratitudinis IMci p. poborcy i subkolektorowi jego kwitowe z miast pozwalamy po zł. dwa, ze wsiów po złotemu abiecta omni extorsione i żołnierza depactatione. Z której exakcyej tenże IMci p. poborca cokolwiek wybierze i wypłaci żołdu żołnierzom, według assygnacyej IMci p. komisarza ziemie naszej calculum na komisyej radomskiej facere et quietationem in rem ziemi od skarbu otrzymać tenebitur. Ten zaś podatek za attestacyami naszymi z podpisem rąk naszych sub fide, honore et conscientia wydany być powinien sine selectione personarum possessionatarum.

6. A że Respublica tota prawo dawne reassumowała o Trybunale radomskim, oraz, aby ziemie na sejmikach relacyjnych deputatów na tenże Trybunał sobie obrały sancivit, przeto i my stosując się do prawa pospolitego et consulendo bono ziemie naszej, de medio nostri bene meritum civem IMci p. Adama na Delatynie Bełzeckiego za deputata na Trybunał radomski uprosiliśmy, dając onemu zupełną moc cum aliis civibus patriae boni publici integritatem konserwować i ziemi naszej pro innata dexteritate sua prodesse.

7. Quantam spectat exakcyej czopowego nieboszczyka IMci p. Wawrzyńca Sanickiego, regenta grodzkiego halickiego, któremu, że śmierć zupełnego wybierania podatku praeclusit viam, IMć p. Wojciecha Skaławskiego, wicesgerenta grodzkiego halickiego, na miejsce zmarłego IMci do sejmiku przyszłego electionis deputata uprosiliśmy eo obstringendo IMci, aby sufficientem calculum z tej egzakcyej czopowego i prasołki pro informatione ziemi naszej na przyszłym sejmiku uczynił.

8. A ponieważ IMć p. Alexander Kurdwanowski, podsędek ziemi halickiej, tudzież IMć p. Prokop Kurdwanowski, łowczy kijowski i IMć p. Adam Czołhański, egzaktorowie czopowego i innych wszelkich podatków za assygnacyami od IMci p. komisarza ziemi naszej z podatku żołd żołnierzom należący wypłacili i calculum sufficientem uczynili, tedy w tem obstringimus IMci p. marszałka dyrektora koła naszego, aby pomienionych IMciów kwity cum subscriptione manus suae nomine ziemi całej wydać raczył, tych zaś IMciów pp. poborców jako IMć p. Jana Kucharskiego, IMć p. Nikodema Łastowieckiego, ponieważ jeszcze egzakcyi swojej nie skończyli i calculum jeszcze nie uczynili obstringimus tem, aby delatę swoją prosekwowali, a super contumacibus iuri publico etiam admotis copiis militaribus egzekwowali, na przyszłym, da Pan Bóg, sejmiku deputackim calculum uczynili. Które laudum nasze zgodnie postanowione pro majori authoritate et valore ręką swoją IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać, et ut omnibus innotescat do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem, die decima Julii anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto
M. Kurdwanowski, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 1475—1478.

234.

Halicz, 10 września 1685.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, zjechawszy na sejmik electionis deputata, na Trybunał koronny według prawa pro die decima Septembris, t. j. na pierwszy poniedziałek po święcie Narodzenia Najświętszej Panny Maryi, na miejsce zwyczajne consultationum zgromadzeni, zgodnie we wszystkiem braterską sobie postanawiamy obradę. Osobliwej tedy prowidencyej przypisać trzeba, że sancta justitia przez postanowiony Trybunał koronny, oraz i sądzenie onego tu u nas w ojczyźnie viget, na który my ex gremio nostri jednostajnymi głosami nemine contradicente za sędziego ziemi naszej i deputata do Trybunału głównego koronnego blisko w Piotrkowie następującego, a za tem w Lublinie kończącego się, obraliśmy i postanowili IMć p. Pawła Mrozowickiego, pisarza ziemskiego halickiego [1], któremu aby liberae electionis

[1] Por. C. Hal. 186 p. 1648, 1442 — 3 atestacya.

publica wydana była atestacya IMci p. marszałkowi koła naszego zlecamy i onego w tem obligamus.

2. Więc, że ziemia nasza lubo to calamitatibus pressa niechcąc być in onere, a czyniąc dosyć legi publicae providendoque integritati suae, aby lubo nie in toto przynajmniej in parte emeritus miles za krwawe swoje był ukontentowany, a zatem i insze publiczne expensa jako to na komissyą radomską erogowane dla dobra ziemie naszej były, postanowiliśmy na sejmiku teraźniejszym czopowe i prasułkę, jako swój prywatny ziemie podatek i onego administrationem IMci p. Wojciechowi Skaławskiemu, skarbnikowi sanockiemu zleciliśmy. Którego lubo znamy intaminatam fidem et dexteritatem, jednak nie mogąc mieć słusznej informacyi w tej egzakcyej czopowego, praecavendo sobie in futurum postanowiliśmy rotham iuramenti in hunc sensum.

3. Ja Wojciech przysięgam Panu Bogu, iż mając na siebie włożoną od ziemie administracyą czopowego i prasułki, sprawiedliwie bez wszelkich respektów w dobrach ziemskich duchownych, jako też i królewskich ten urząd upatrując commodum ziemie; nie biorąc żadnego rękawicznego, ani podarunków tak przez siebie, jako i przez kogo innego, i cokolwiek z tego podatku wybiorę, wszystko ziemi revelabo i pieniądze iuxta mentem laudi oddam, tak mi Panie Boże dopomóż.

4. A ta administracya ab acta diei hodiernae poczynać się powinna, a kończyć się będzie o tymże czasie w roku, da Bóg, przyszłym 1686.

5. To zaś czopowe w każdem mieście i miasteczku sine ullis diffugiis nemine excepto fideliter wydawać mają, tak od miodów, piw, gorzałek i wszelkich innych likworów, od którego sub poena peculatus et confiscatione bonorum żaden ochraniać się nie ma, dając to w moc IMci p. administratorowi, aby pro innata prudentia kontrakty zawierał i stanowił, prawa niesłuchających executionem militarem czynił; prasułkę wolno IMci p. administratorowi tak w miastach, wsiach i gościńcach dniestrowych stanowić, którą tak stanu szlacheckiego, jako i innej kondycyej ludzie wydać powinni ktokolwiek wekturą soli alias furmankę bawić się będzie, cum ea declaratione, aby Ukraińcy tocies quocies pójdą na banie kwity brali, które po groszy 12 płacić powinni. Szlachta furmanką bawiąca się i poddani nasi, aby wziąwszy jeden kwit już cały rok onym chodzili, więcej nie dają nad groszy sześć. A że fury z solą wychodzą ziemie naszej do Brzyścia i insze miejsca, excepto tedy własnych dworskich fur, ktokolwiek się najmie pod sól prasołkę płacić ma i nikt tego bronić nie powinien, sub poena peculatus et executione militari.

6. Wybrawszy tedy ten podatek IMć p. administrator, zleciliśmy IMci p. marszałkowi, aby wydał assygnacye IMci p. Bełzeckiemu na zł. 2.000; którą sumę aby IMć p. administrator z wybranego czopowego wypłacił. Także JWIMć p. kasztelana krakowskiego przychodzi się reszty zasług na porcyi półośmnasty z ćwierci siedmi pozostałej, jako się z rachunku pokazało, przez IMć p. miecznika nurskiego zlecamy wydać asygnacye IMci p. marszałkowi do pomienionego IMci p. admistratora na tę resztę t. j. zł. 1.360. Suffragando zaś bratu naszemu IMci p. Gruszeckiemu jego felicitati za powszechną zgodą, jeżeli się zmieści, po wypłaconych inszych assygnacyach zł. 300 do tegoż IMci p. administratora, samemu zaś IMci p. administratorowi za prace podjęte 1.000 zł. pozwalamy, który lubo nie wystarczyłby asygnacyom wypłacić, sobie wziąć ma.

7. Niechcąc ziemia nasza deserere ojczyzny i chcą pro posse wypłacać ludziom do nas naznaczonym, stosowała się ad mentem legis i podatku uchwaliła, że jednak nie mogą przyjść dla niesądzenia sądów grodzkich delaty ad executionem uprosiliśmy e medio nostri IMć p. marszałka koła naszego do JWIMci p. kasztelana krakowskiego, jako starosty tego miejsca, aby zlecił sądy sądzić grodzkie, które, że nie mogą być bez IMci p. pisarza, upraszać będzie, żeby był constitutus, oraz super retentoribus executio militaris, żeby naznaczona była od IMci n. m. p.

8. Lubo ziemia nasza deklarowała się przez IMciów pp. posłów na sejmie blisko przeszłym contribuere cum tota Republica wziąwszy na się portionem ludzi i już podatki in

executione być miały, jednak że przez inkursye tatarskie świeże, które patent całej ojczyźnie, ruiny nastąpiły, a zatem i wojska lokacya nie mniej resztę pozostałych poddanych zdezolowała, że ledwie co contribuere możemy, praecavendo tedy indemnitati ziemi naszej zlecamy IMci p. marszałkowi koła naszego z inszymi IMć pp. obywatelami uczynić manifestacyą w grodzie, stosując się do wyraźnej deklaracyej przez IMciów pp. posłów naszych na sejmie danej i konstytucyej anni praesentis 1685 approbowanej, że ob tantam ruinam et desolationem, iuxta declarationem konstytucyej, aequaliter cum tota Republica płacić podatków nie możemy his obstantibus malis; którą manifestacyą IMć p. komisarz nasz na Trybunale radomskim ukazawszy procurabit, aby ziemia nasza od skarbu nie była in onere i od całej Rzptej obwiniona.

9. A ponieważ wielka diminucya Rzptej stała się w piechocie łanowej, a to przez odebranie łanów possessorom bonorum regalium in proprium usum, tedy aby ta ordynacya Rzptej nie wypadła, niechcąc nie ubliżać aequitati, stosując się do wyraźnego prawa o sołtysach napisanego, rewizyą sąd ziemski halicki expediować pro munere sui powinien i na przyszłym sejmiku, albo też sejmie, dać swojej rewizyej Rzptej informacyą.

10. Nic słuszniejszego, jako gdy doskonałej in facie koła naszego z administracyej swojej czopowej anni 1684 zaczynającej się, a kończącej się anno praesenti 1685 decima Septembris IMć p. Wojciech Skaławski uczynił rachunek i nic do skarbu ziemie naszej nie został winien, ale wypłacił na assygnacye jako to deduxit, zlecamy IMci p. marszałkowi koła naszego, aby kwit dał nomine publico, jako z prywatnego ziemi naszej podatku IMci p. Skaławskiemu z pomienionej exakcyi.

11. Więc że się zagęściły w ziemi naszej plebeii, którzy tykają się exakcyi skarbowych i opprimunt nobilitatem i poddanych naszych, cavemus in futurum, aby IMć pp. poborcy takich osób do żadnych subkolektoryi nie używali.

12. Że się różna moneta zagęściła w szelągach, których jest pars złych alias klepaczów, tedy zlecamy IMci p. poborcy, aby brał do skarbu szelągi dobre minnicy królewskiej, tak Korony polskiej jako i Księstwa Litewskiego, którymi tak w miastach, jako i wsiach brakować nie mają, excepto onere samych klepaczów, sub poena fisci ad cuiusvis instantiam vindicando.

13. Wygadzając pp. obywatelom tak powiatu trembowelskiego jako i kołomyjskiego względem alternaty na Trybunał koronny lubelski jako też i posłów ziemskich na sejm, tedy przyrzekamy fraterne sobie, że na przyszłym sejmiku procurabimus sami między sobą, konserwując tę alternatę zalecić IMciom pp. posłom naszym, aby ta alternata była lege publica approbowana. Którą to naszą uchwałę zgodnie teraz postanowioną, aby suum miała robur, zleciliśmy, żeby ją IMci p. marszałek swoją podpisawszy ręką, do grodu podać raczył. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die decima Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto anno. Michał Irzy Kurdwanowski P. H. marszałek sejmiku electionis deputata ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 186 p. 1624—1629.

235.

Halicz, 10 września 1685.

Manifestacya marszałka sejmiku halickiego.

1. Actum in castro Haliciensi feria secunda post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia venientes generosi Michael Georgius Kurdwanowski, marschalcus et director conventus particularis Haliciensis electionis deputati, tum Petrus Felicianus Telephus pocillator Halicensis, Stephanus Kurdwanowski, subdapifer Kijoviensis, Gregorius Pilawski, Kiszynensis capitaneus, Jacobus Kurdwanowski, Paulus Mocarski, camerarius terrae Haliciensis suo nomine et aliorum omnium incolarum et terrigenarum terrae Haliciensis et districtuum Trembovliensis et Colomiensis eo spectantium solennem manifestationem fecerunt in eo.

3. Quia illi contributionem fumalium iuxta constitutionem regni et declarationem generosorum nuntiorum suorum in comitiis regni concessam parati erant ex bonis suis exolvere, verum quoniam bona sui manifestantium et aliorum incolarum tam in terra Haliciensi quam in districtibus Trembovliensi et Colomiensi degentium per incursionem creberrimam Tartarorum et Lipkarum, hostium regni, tam vernali tempore quam aestuali, sub tempus comitiorum et post finita comitia regni, ante aduentum in has oras exercitus penitus desoluta igne in cinerem redacta, nonnulli vero ex generosis terrigenis et subditi multi in captivitatem et praedam hostium regni recepti cesserunt, ad extremum ob locationem castrorum per milites regni et Cosacos Zaporouianos non minor desolatio subsecuta, ob quam desolationem in multis iam pagis et oppidis fames grassatur nec ob tantam desolationem quidquam ad praesens cotribuere possunt. Proinde praecavendo indemnitati suae et totius terrae, ne aliquid detrimenti in judicio tribunalitio fiscali Radomiensi ferat et patiatur iterum atque iterum manifestatur.

Castr. Hal. 186 p. 1621—1622.

236.

Halicz, 10 września 1685.

Kwit Marszałka sejmiku z administracyi czopowego.

1. Z władzy na mnię od całego kongresu na sejmiku teraźniejszego electionis deputata włożonej czynię wiadomo, iż IMć p. Wojciech Skaławski, skarbnik sanocki, wicesgerent grodzki halicki, in facie sejmiku całego uczynił sufficientem calculum z administracyi czopowego pro anno millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto zaczynający się, a kończący się teraz die decima Semptembris anno currenti millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto i nic przy nim reszty nie zostaje, ale wypłacił na asygnacye, jako to deduxit. Tedy stosując się do woli całego sejmiku, daję ten kwit pomienionemu IMci p. administratorowi, jako z prywatnego ziemie naszej podatku, na co się ręką własną moją podpisuję. W Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die decima Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto. Michał Jerzy Kurdwanowski, podstoli halicki, marszałek electionis deputata sejmiku halickiego.

Castr. Hal. 194 p. 634.

237.

Halicz, 4 lipca 1686.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa ruskiego, ziemie halickiej, za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. na sejmik podatkowy pro die quarta praesentis, na miejsce

[1] Uniwersał z Jaworowa 15 maja 1686 r. w Castr. Hal. 187 p. 536—8 z terminem na 14 lipca.

zwyczajne do Halicza zjechawszy się, i na temże miejscu IMć p. Michała Alexandra z Kurdwanowa Kurdwanowskiego, podsędka ziemi halickiej, za marszałka i dyrektora koła naszego braterskiego zgodnie nemine contradicente obrawszy, widząc na tak publiczny akt parvum numerum zgromadzonych braci szlachty i obywatelów ziemi naszej na obradę i postanowienie podatków publicznych propter frequentiorem numerum tychże IMciów pp. ziemian braci naszych, sejmik nasz teraźniejszy pod tąż laską sub authoritate et directione ad praesens obranego IMć p. marszałka naszego do tygodnia, t. j. pro die undecima praesentis prorogujemy i limitujemy i deferujemy i tę prorogacyą naszę ręką własną podpisać pomienionego IMć p. marszałka koła naszego uprosiliśmy, woźnemu in circulo civitatis Haliciensis publikować rozkazaliśmy i do akt grodzkich halickich, aby każdemu notum pateat, per oblatam podać tę prorogacyą naszę z podpisem i pieczęcią zwyczajną zleciliśmy. Datum w Haliczu die quarta Julii anno millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto. Alexander Michał Kurdwanowski, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 187 p. 358—359.

238.

Halicz, 11 lipca 1686.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej zjechawszy się na sejmik według uniwersału J. Kr. Mci i limitacyej sejmiku na dzień jedynasty miesiąca czerwca (sic),[1] a to na uchwałę podatków do ziemie naszej z repartycyej sejmu przeszłego wydanego, a że teraz dla przechodzących wojsk tak koronnych, jako i Wielkiego Księstwa Litewskiego, parvus numerus IMciów pp. obywatelów ziemi naszej na sejmik zgromadzonych, przeto in tam parvo numero nie mogąc obrady dla ukontentowania w krwawych zasługach in absentia IMciów pp. braci stanowić, tenże sejmik sub authoritate tegoż uniwersału J. Kr. Mci do ziemi naszej wydanego, tudzież sub directione IMć p. Alexandra Kurdwanowskiego, podsędka ziemi halickiej, za dyrektora koła naszego na przeszłym sejmiku uproszonego ad diem vigesimam tertiam praesentis prorogować zleciliśmy, na którym, da Pan Bóg, sejmiku przyszłym, za zgodą braterską, podatki dla ukontentowania emeriti militis obmyślimy. Którą naszę limitacyą sejmiku IMci p. dyrektorowi ad acta castrensia, aby innotescat omnibus, podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim in solito loco consultationum, die undecima Julii millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto. Alexander Michał Kurdwanowski, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 187 p. 590—591.

239.

Halicz, dnia 23 lipca 1686.

Limitacya sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi halickiej, zjechawszy się na sejmik pro die vigesima tertia Julii według uniwersału J. Kr. Mci i limitacyej sejmiku naszego

[1] H. lipca obacz Nr. poprzedni.

powtórnego, widząc się być in pauco numero IMciów pp. obywatelów sine quorum praesentia o podatkowaniu cum iniuria drugich IMciów pp. braci consulere nie podobna, więc teraźniejszy sejmik pod powagą tegoż uniwersału J. Kr. Mci i pod dyrekcyą tegoż IMci p. Alexandra Michała Kurdwanowskiego, koła naszego rycerskiego, dyrektora do wtorku in crastino die sejmiku deputackiego, w Septembrze przypadającego, propter frequentiorem numerum prorogujemy i odkładamy i tego naszego sejmiku przy podpisie ręki IMci p. dyrektora limitacyą do akt grodzkich podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, dnia dwudziestego trzeciego Julii roku tysiąc sześć set ośmdziesiąt szóstego. Alexander Michał Kurdwanowski, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 187 p. 618.

240.

Halicz, 10 września 1686.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik, pro die decima Septembris in crastino sejmiku deputackiego vigore anterioris limitationis za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. złożony, a od nas dla szczupłej frekwencyej IMciów pp. obywatelów ziemie naszej odłożony, zgromadzeni, takowe zgodne i jednostajne sobie postanawiamy laudum.

2. Lubo ziemie nasze casus ustawiczne dolegają, skąd niepodobna ubogich ludzi do podatków pociągać, atoli jednak, iż posłowie nasi, amore in publicum ducti, na sejmie anni 1683 deklarowali ludziom do ziemie naszej ordynowanym pro posse płacić, a że jeszcze ziemia nasza według repartycyej wojska do województw po satisfactione w zasługach ordynowanego IMć p. Samuelowi Chrzanowskiemu, podstolemu mielnickiemu obersztleyntantowi J. Kr. Mci, została winna z likwidacyi IMcią p. komisarzem naszym dawnych zasług złotych p. 7.784 od sejmu anni millesimi sexcentesimi octuagesimi tertii aż do sejmu anni millesimi octuagesimi quinti nie wypłaconych, któremu IMć p. obersztleytnantowi, aby się w dawnych zasługach satysfakcya stała za jednostajną zgodą uchwalamy podatek szelężne i czopowe z prasułką abo furmanką. Które czopowe IMć p. administrator nasz tak w miastach jako i w miasteczkach... exactissime wybierać powinien będzie i one augere non diminuere starać się ma.

3. Furmanka zaś według dawniejszego laudum naszego eo modo płacona być ma, t. j. od ludzi ukraińskich goszczących od wozu toties quoties gościć będzie po groszy dwunastu; od ludzi ziemie naszej od wozu po groszy sześciu raz zapłaciwszy przy jednym kwicie wolnym zostawać ma; od szlacheckich zaś wozów nic się brać nie powinno, pod które lud pospolity podszywać się niema pod pretextem wozów szlacheckich. IMć pp. dziedzice dóbr swoich poddanym powinni dawać z podpisem rąk swoich attestacye, szlachcic zaś, któryby się najmował z obcych majętności pod sól, takowy do prasołki należeć ma, wyjąwszy tych szlachtę, którzyby swoje wozy własne z solą nie najmując się ni u kogo prowadzili, ci od płacenia prasułki wolni być powinni.

4. Szelężne zaś IMć p. administrator nasz tak w miastach, jako i miasteczkach obwieściwszy uniwersałem swoim od szynków inhaerendo constitutioni anni 1588 według instruktarza ręką IMci p. marszałka koła naszego podpisanego wybierać ma, czego wszystkiego urząd miejski i arendarz doglądać powinni. A któreby miasto tej obsadzie naszej refrigans było, takowych jako nieposłusznych IMci p. administratorowi naszemu ad iudicium fiscale pozwać pozwalamy,

z których executio indilata militaris będzie. Ciż mieszczanie co ćwierć roku IMci p. administratorowi, że tego prawdziwie dozierali praevio iuramento reddere rationem, IMć p. administrator na przyszłym sejmiku przedsejmowym super fidelem exactionem swojej.... et rationem ziemi z exakcyi swojej tak czopowego, jako i szelężnego reddet.

5. Do którego podatku wybierania uprosiliśmy IMci p. Wojciecha Skaławskiego, skarbnika sanockiego za administratora, któremu in vim honorarii z tejże exakcyi zł. 1.000 naznaczamy, także za przeszły rok pensyej winnej zł. 400 i z osobna zł. 170, które nad perceptę swoją własną erogował, z tejże egzakcyi wybrać ma sobie. Z tych tedy podatków czopowego, prasułki i szelężnego IMć p. administrator sumę wyż mianowaną zł. 7.874 IMci p. Chrzanowskiemu, oberszterleytnantowi J. Kr. Mci na dwie racie, pierwsza ex nunc na początku, a druga kiedy można od tej raty in decursu ćwierci roku wypłacić ma.

6. A że IMć pp. poborcy od sejmiku anni 1683 usque ad annum praesentem de exactione sua rachunków zieml nie uczynili, w tem uprosiliśmy WIMć p. wiceinstygatora koronnego IMci p. Piotra Kuropatwę i IMć p. Jana Jemielitę, podstarościego grodzkiego trembowelskiego, aby IMć na sądach kwerelowych przyszłych, lubo extra cadentiam, grodzkich sądów formata iudicia fiskalne, absentia unius non obstante sądzili i IMciów pp. poborców rachunków exceptis his, którzy od ziemi kwity mają, sądzili.

7. Trybunał radomski, ponieważ według konstytucyej przeszłego sejmu dnia 15 Novembra zacząć się ma, na który uprosiliśmy za komisarza od ziemie naszej IMć p. Jana Strzemeskiego do Radomia, któremu ex nunc salarium ziemia na drogę obmyśleć nie mogła, z exakcyej jednak czopowego i szelężnego deklarowaliśmy IMci p. komisarzowi zł. dwa tysiące, które IMć p. administrator czopowego immediate et indilate przed Bożem Narodzeniem wypłacić ma, a teraz IMć p. komisarz ductusam ore ziemi swojej, proprio aere na Trybunał radomski jechać deklarował.

8. Temuż IMci p. komisarzowi naszemu, ponieważ dobra IMci in confinio regni zostające, omni ruinae exposita są zrujnowane, jako anteriori laudo od podatków liberowaliśmy, też i teraz fidem onemu, aż dobra IMci ad suum esse przyjdą strzymać deklarujemy.

9. Że też ziemie nasze non postrema mala od inkursyi nieprzyjacielskich i częstych lokacyi obozów i konsystencyi wojsk koronnych i litewskich premunt, zlecamy IMci p. dyrektorowi koła naszego nomine totius terrae, a to inhaerendo przeszłorocznej manifestacyej, zanieść manifestacyą, iż ob summam desolationem nietylko przez inkurzye nieprzyjacielskie, ale też przez wojska koronne i litewskie w niwec obróceni, podatkować nie możemy.

10. A lubo Rzpta cała na sejmie przeszłym condolendo vicibus tych krajów ordynowała na sejmie przeszłym 60.000 zł. co rok in recompensam iniuriatorum w dobrach przez lokacye i konsystencye wojsk koronnych w ziemi naszej popełnionych, z której sumy injuriati, że nie są nietylko in toto, ale et in minima parte ukontentowani, uprosiliśmy tedy de medio nostri WIMć p. Bazylego Władysława Łaszowskiego, wiceinstygatora koronnego na komisyą lwowską hibernową z osobną instrukcyą od IMci p. dyrektora koła naszego IMci daną upomnieć się sumy pomienionej pro damnis iniuriatis naznaczonej, a to adiuncta communicatione cum iniuriatis.

11. Tenże WIMć p. wiceinstygator deferet contemptum.... od JWIMć pp. hetmanów wojsk, przez IMć p. komendanta lwowskiego IMci p. Strzemeskiemu, komisarzowi naszemu na trybunał radomski od ziemie naszej uproszonemu uczynione, iż ludzi na praesidium lwowskiem Rzptej pod komendą IMci zostających nasłał na grunt IMci p. Strzemeskiego, komisarza naszego którzy ludzie rzemieślników zkontemptowawszy, zabiciem grożąc, powyganiali i materye na budynek porozrzucali. Tamże i na Barabasza skarga będzie, iż dobra IMci p. komisarza naszego Mikulińce, w powiecie Trembowelskim leżące, w niwec przez częste najazdy i rabunki obrócił

12. A iż siła IMciów pp. obywatelów ziemie naszej publice in loco konsultacyi naszej uskarżali się, mianowicie IMć p. Franciszek Gruszecki, łowczy czerniechowski, IMć p. Alexander Chomentowski nomine WIMci p. wojewodzica bracławskiego i IMć p. Rapacki i inni, iż wielkie

ponoszą krzywdy w dobrach swoich od najazdów żołnierskich z pod Jazłowca, i w tem zlecamy IMci p. dyrektorowi koła naszego list od koła naszego do JWIMci p, kasztelana chełmskiego, regimentarza wojsk J. Kr. Mci napisać, upraszając, aby w tem serio inkwizycyą uczynić raczył, o excessa karał i damna ukrzywdzonym przy podanych regestrach refundere nakazał.

13. A że IMć pp. poborcy ziemi naszej ad summam ruinam dóbr swoich przez nieprzyjaciela będąc pressi egestate de exactionibus suis ziemi sufficientem calculum uczynili i na regesta super fidelem exactionem przysięgli, już drugi raz... egestatem suam i dla szczupłości egzakcyej ziemie naszej ob suprascriptas rationes do Radomia comparere..., zleciliśmy IMci p. dyrektorowi koła naszego... do JWIMć pp. sędziów trybunalskich radomskich od koła naszego, aby ab hoc onere powtórnej przysięgi liberi zostali, co i samemu IMci p. komisarzowi naszemu, aby pro dexteritate ziemi naszej his calamitatibus oppressis stawać zlecamy.

14. Miasta Rohatyn i Uście, że suplikowały do koła naszego, iż in cinerem et favillam przez ogień obrócone są, przez co podatkować nie mogą, to ad frequentiorem numerum braci do przyszłego sejmiku przedsejmowego zachowujemy, w czem i IMć p administrator czopowego i szelężnego z niemi respektując, na ich ruinę discretius się obejść ma, aż do przyszłego sejmiku.

15. Także strony miary, ponieważ w ziemi halickiej zostaje miasto Rohatyn, tejże miary halickiej affektowało, pozwalamy mieć z miasta Halicza osmaczkę wymierzoną i napiętnowaną. Które to laudum nasze, zgodnie od nas postanowione, pro majori authoritate et valore ręką swą IMci p. marszałka koła naszego podpisać, et, ut omnibus innotescat, do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die decima Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto anno. Alexander Michał Kurdwanowski, podsędek i marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej[1]).

Castr. Hal. Rel. 187 p. 786—792.

241.

Halicz, 30 września 1686.

Manifestacya marszałka sejmiku.

1. Actum in castro Haliciensi feria secunda in crastino f. s. Michaelis Archangeli anno Domini millesimo octuagesimo sexto.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens generosus Alexander Michael Kurdwanowski, snbiudex terr. Haliciensis, marschalcus conventus, particularis terrae eiusdem suo nomine et omnium illustrium et magnificorum ac generosorum incolarum terrae Haliciensis et districtuum Trembovliensis et Colomiensis eo spectantium, inhaerendo manifestationi coram iisdem actis feria secunda post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto proxime praeterito per magnificos et generosos terrigenasfactae nunc denuo solennem manifestationem fecit in eo. Quia dum

[1] Marszałek ogłosił następujący instruktarz w myśl konstytucyi 1588 r. V. L. II. 1251 i n. dla miast i wsi co do wybierania uchwalonych na sejmie poborów czopowego i szelężnego C. H. 187 p 193: Od beczki miodu przaśnego szlacheckiego czopowego zł. 3, szelężnego zł. 9; secundo od beczki piwa w garncy 50 czopowego groszy 15, szelężnego po gr. 16 i szelągów 2; tertio od spustu gorzałki w kwart 16 czopowego gr. 16, szelężnego gr. 21; quarto od beczki wina w garncy 50 czopowego zł. 8, od garnca wina szelężnego groszy ośm; quinto od beczki mazi groszy 12; od ropy i od dziegciu... garnca z czopowem gr. 4; sexto... nono od browarników i słodowników od każdego na ćwierć po groszy piętnaście.

terram suam in districtus eo spectantes non postrema mala partim ab incursionibus Tartarorum Crimensium et Budziakoviensium per receptionem i captivitatem incolarum et popularium hominum nec non per conflagrationem igne bonorum partim ab incursionibus Lipkarum Kamenecensium vix plane non quotidianis premunt non minus et per consistentiam exercituum regni ac locaciones castrorum ad ultimam cladem eadem terra devenit, quae vix umbram terrae quondam existentis representat, ob quas tantas calamitates suas nullas amplius contribuciones sufferre potest, proinde praecavendo indemnitati suae et totius terrae iterum iterumque manifestatur.

Castr. Hal. Rel. 187 p. 794.

242.

Halicz, 7 sierpnia 1687.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa ruskiego ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego zjechawszy się za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m.[1] a to względem ulacnienia się w długach zasłużonemu dobrze rycerstwu z repartycyej generalnej do ziemi naszej winnych i zatrzymanych, na miejsce consultationum nasze zwyczajne do Halicza, obrawszy wprzód more solito dla dobrego w radach naszych rządu e medio nostri dyrektora koła naszego IMć p. Bazylego Władysława Łaszewskiego, wiceinstygatora koronnego, podstarościego grodzkiego halickiego, niżej wyrażone zgodnie postanowiliśmy obrady.

2. A naprzód, lubo ziemia nasza z powiatami swoimi na sejmie ostatnim anni 1685 w deklaracyej swojej serio sobie ostrzegła przez IMciów pp. posłów swoich, że in tantum podatki deklarowane wydawać będzie in quantum secura ab incursione hostili, lokacyej obozów i przechodów wojsk zostanie, w tych zaś czasiech nietylko te wszystkie incommoda passa est, ale ultimam prawie perniciem w niektórych a prawie po większej części miejscach et solitudinem doznała, widząc jednak ustawiczne circa excubias in confiniis od nieprzyjaciela cum dispendio zdrowia, fortun i życia IMciów pp. Zahorowskiego i Turkuła chorągwi wołoskich, których ziemia nasza w departycyej akceptowała trudy i prace ciężko sobie czyniąc, że ullatenus wystarczyć nie może in toto w wypłaceniu zasług całych pomienionym chorągwiom w zatrzymanych ćwierciach, od sejmu anni octuagesimi quinti a prima Februarii anni eiusdem do czasu według praw i konstytucyi dawnych sejmowi ordynaryjnemu należytego, t. j. ad ultimam Jannuarii anni 1687, in parte przynajmniej chcą jakąkolwiek konsolacyą obmyśleć podatek rogowego postanawia, t. j. od każdego wołu i krowy pożytkowej z miast i miasteczek po groszy 15, ze wsi zaś generaliter wszystkich po groszy dwudziestu, a to koekwując ex justo et aequo miasta i miasteczka ze wsiami, ex quo miasta i miasteczka szelężne przez ten rok wypłacają, wsi zaś ab omni onere wolne były, którego to podatku wybierania terminus zaczynać się ma a die 15 praesentis currere zaś ma ad diem 15 Septembris.

3. Do którego wybierania podatku uprosiliśmy IMci p. Stefana Nehrebeckiego, komornika i regenta ziemskiego halickiego, juramentu wykonanie IMci do kalkulacyej przyszłego sejmiku odłożywszy. Wybierać zaś ma pomieniony podatek według kwitów IMci p. Adama Czołhańskiego.

4. A żeby tem skuteczniejsza pomienionym chorągwiom być mogła konsolacya do przerzeczonego podatku rogowego uchwaliliśmy podatek w ziemi i powiatach naszych od owcy jednej pożytkowej dwa grosze. Którą kontrybucyą IMć p. Nehrebecki modo quo supra za attestacyami IMciów pp. dziedziców, zastawnikow i dzierżawców dóbr in genere wszystkich exigere na przyszłym sejmiku sufficientem calculationem uczynić ma,

[1] Uniwersał króla 13 lutego we Lwowie, oblatowany w C. Hal. 188 p. 737.

5. Te zaś uchwalone podatki ni nać inszego obrócić się nie mają, tylko presse na zapłatę pomienionym dwom chorągwiom wołoskim, którym IMć p. egzaktor za assygnacyą, lubo IMci p. sędziego i komisarza ziemi naszej, lubo też IMci p. dyrektora sejmiku naszego teraźniejszego intra hoc tempus exactionis, wypłacić powinien. Salarium po pół złotego od kwitu, nie opuszczając żadnego groszowego IMci cedere ma.

6. A że miasta niektóre, jako to Buczacz, Potok i Barysz WIMci p. Stefana Potockiego wojewodzica bracławskiego, in confinio od nieprzyjaciela zniszczone podatkować nie mogą tedy mając wzgląd na calamitatem miast tych od wszelkich podatków tantisper uwalnia.

7. Szelężne na przeszłym sejmiku naszym uchwalone IMć p. skarbnik sanocki administrator onego pospołu z czopowem według laudum przeszłego sejmiku ze wszystkich generaliter miast i miasteczek exigere ma.

8. Że zaś miasta Uście i Rohatyn ob calamitates ognia i insze do sejmiku odłożone były pro nunc przyszłego, per laudum miasta te od czopowego ad praesens uwalniamy, aby szelężne do rąk IMci p. administratora oddali, deklarujemy praevio juramento.

9. Contumaces w tym podatku IMć p. administrator na przyszłych sądach grodzkich na edlacie podać ma et executionem, którą urząd grodzki halicki albo trembowelski etiam per delegatos uczynią urgebit. Toż się ma rozumieć i o dawniejszych delatach, które IMć pp. egzaktorowie prześli i iudicio formato do siebie odebrali do rogowego, według dawnego zwyczaju od szynkownych domów z miast po zł. dwa, tenże, IMć p. egwaktor wybierze modo quo supra,

10. Wniesioną przy tem przez IMciów Alexandra Michała, podsędka ziemskiego halickiego, Stefana, łowczego kijowskiego, Felicyana, sędzica halickiego, Kurdwanowskich, także IMciów pp. Skulskiego, Siekierzyńskiego, Włodka i Poniatowskiego, a to względem przez zniszczenie nieprzyjaciela dóbr IMciów kwerelle (ex qua ratione podatkować nie mogą), aequo panimo przy braterskiej kompassyej przyjąwszy na instancyą IMciów e gremio nostri uprosiliśm IMć pp. Jakuba Kurdwanowskiego i Wojciecha Skaławskiego, skarbnika sanockiego i wicesgerenta grodzkiego halickiego, aby IMć avisati będąc od IMciów pomienionych captato tempore do dóbr IMciów zdezolowanych zjechawszy i dezolacyą juxta consistentiam uważywszy na przyszłym, da Pan Bóg, sejmiku deputackim, lubo innym którymkolwiek relacyą nam in praemissis uczynili.

11. Inter calamitates ziemi naszej nie mniejszą poniósł IMć p. Michał Kurdwanowsko podstoli halicki w majętności swojej Konczakach, przez fury prowiantowe, których kilka set stanąwszy przez czas nie mały na gruntach IMci, nie tylko w łąkach, ale i zbożach wielką ruinę uczyniły; zleciliśmy IMci p. dyrektorowi koła naszego, aby za IMcią list od sejmiku naszego do JWIMci p. wojewody ruskiego, hetmana w. koronnego napisał, żeby jakąkolwiek konsolacyą z sumy per Rempublicam na ukrzywdzonych od wojsk naznaczonej mógł mieć w tak znacznej szkodzie swojej satysfakcyą.

12. Takowyż list do pomienionego JWIMci p. hetmana w. koronnego za IMcią p. Grzegorzem Pilawskim, starostą kiszyńskim, IMć p. dyrektor nasz napisze instancyą, aby za znaczne szkody, tak przez tygodnią J. Kr. Mci p. n. m., pod wsią IMci Kłubowcem nazwaną, tak roczną konsystencyą jako i przez wojsko litewskie poczynione i wieżę prawie funditus zniszczoną jakąkolwiek konsolacyą i satysfakcyą odniósł, które to wszystkie obrady nasze i punkta uprosiliśmy IMć p. dyrektora naszego, aby in unum skomputowawszy, do grodu halickiego podał, gród zaś laudum to nasze zgodnie postanowione według zwyczaju na miejscach zwyczajnych publikować ma. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, na miejscu konsultacyej naszej dnia siódmego Augusta roku tysiąc sześć set ośmdziesiąt siódmego. Bazyli Władysław Łaszowski, wiceinstygator koronny, sędzia i podstarości grodzki halicki, dyrektor na ten czas sejmiku halickiego.

Castr. Hal. Rel. 188 p. 778—781.

243.

Halicz, 15 września 1587.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My, rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik zwyczajny, prawem opisany deputacki, zgromadzeni na miejsce consultacyom naszym zwyczajne do Halicza, obrawszy wprzód more solito dla dobrego w radach naszych rządu e medio nostri dyrektora koła naszego JMć p. Maurycego Kurdwanowskiego, miecznika tejże ziemi naszej, wyrażone zgodne postanowiliśmy obrady.

2. A naprzód, i jest za co Majestatowi Boskiemu i jego prowidencyi podziękować, że sancta justitia przez postanowiony Trybunał koronny oraz i sądzenie onego tu u nas w ojczyźnie viget, na który my ex gremio nostri jednostajnymi głosami nemine contradicente za sędziego ziemi naszej i deputata do Trybunału głównego koronnego, blisko w Piotrkowie następującego, a za tem w Lublinie kończącego się, obraliśmy i uprosili WIMci p. Łukasza Franciszka z Borzynia Makowieckiego, trembowelskiego starostę, rotmistrza J. Kr. Mci, któremu, aby liberae electionis publica wydana była attestacya IMci p. marszałkowi koła naszego zlecamy.

3. Więc odebraliśmy relacyą od IMci p. Jana Strzemeskiego, komisarza ziemi naszej, że jeszcze ziemia nasza w borgu zasłużonemu żołnierzowi do nas z repartycyej należącemu zostaje. Tedy podziękowawszy IMci n. m. p. za podjęte fatygi, chcąc subvenire JMciom pomienionym pp. żołnierzom postanawiamy czopowe i prasułkę, które, że dotąd diverso ordine szło deklarujemy, aby każdy arendarz i szynkarz praevio iuramento co ćwierć roku przed IMcią p. administratorem regestru czopowego tak od piwa, miodu, gorzałek, wina i wszystkich in genere likworów, co inhaerendo legi publicae komprobował i wypłacał, tudzież prasułczanych wiele wydadzą kwitów, której na przewozach, lubo w miastach i miasteczkach prasułki od ludzi solą goszczących tak tutejszych, jako ukraińskich, według przeszłych laud, wybierał, pozwalamy i żaden tej obradzie naszej refragarius nie powinien być sub poena peculatus, o co wolno IMci p. administratorowi pozwać ad iudicium terrestre vel officium castrense Haliciense.

4. Do której to exakcyi uprosiliśmy IMć p. Jana Jemielitego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego [1], ażeby IMć fidelissime wybierał i one augere omni meliori modo mógł i pieniądze wybrane do dyspozycyej ziemi komportował IMć obligujemy. Któremu salarium za prace, da Bóg, na przyszłym sejmiku przy skończeniu funkcyi IMci obmyśleć deklarujemy.

5. Tenże IMć p. administrator w tę przysiąc ma rotę: Ja, Jan, przysięgam Panu Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu, iż mając na siebie włożoną administracyą czopowego i prasułki sprawiedliwie, bez wszelkich respektów tak w dobrach ziemskich duchownych, jakoteż królewskich upatrując commodum ziemie, nie biorąc żadnego rękawicznego, ani podarunków tak przez się, jako i przez kogo innego wybierałem, ani też żadnym sposobem prasułki [2] arendarzom i szynkarzom odpuszczałem, ale u każdego podług prawa wyciągałem i żadnemu tak prasułki [3], jako czopowego nie opuściłem, i cokolwiek z tego podatku odebrałem, to wszystko ziemi oddaję, tak mi Panie Boże dopomóż.

6. A ta administracya ab actu diei hodiernae poczynać się powinna, a kończyć się będzie o tym czasie w roku, da Bóg, przyszłym 1688, które to czopowe sine ullis diffugiis do rąk IMć p. administratora oddać będzie powinna.

[1] Uniwersał jego z dnia 16 września w Castr. Tremb. 145 p. 1360.
[2] przysięgi H.
[3] przysięgi H.

7. A że IMć p. Wojciech Skaławski, skarbnik ziemie sanockiej, sufficientem uczynił na teraźniejszym sejmiku calculum tak z czopowego jako i szelężnego i pieniądze iuxta mentem laudi oddał, na co i praestitit iuramentum, tedy praesenti laudo wolnym go czynimy i in vim gratitudinis onemu delaty wszystkie jego exakcyej, jako też i zł. 200 w Rohatynie za szelężne winne do skarbu onemu konferujemy, co sobie odebrać ma, z której to sumy powinien będzie IMć p. skarbnik OO. Franciszkanom halickim zł. 50 wyliczyć.

8. Oddane kwity przez IMć p. komisarza po uczynionej relacyej in rem ziemi służące od IMciów pp. żołnierzów do nas do płacy należących upraszamy IMć p. marszałka, aby które nie są oblatowane ad acta podał; pozostałą resztę, t. j. zł. 1.000 winne IMć p. Strzemeskiemu za funkcyą radomską naznaczamy IMci p. administratora czopowego teraźniejszego i za kwitem ręcznym IMci p. komisarza wydać pozwalamy.

9. A że ziemię naszą różne premunt calamitates uprosiliśmy IMć p. Alexandra Michała Kurdwanowskiego, podsędka ziemie naszej, IMć p. Dominika Giedzińskiego do IMciów pp. hetmanów n. w. m. pp. którym naszą obserwancyą et desideria ziemie naszej different; credens IMć p. marszałkowi wydać zlecamy a rem nostram providentiae IMciów et dexteritati committimus. Które to wszystkie obrady nasze zgodnie namówiwszy i postanowiwszy, upraszamy IMć p. marszałka koła naszego, aby in unum skomputowawszy, wszystkie obrady i punkta do grodu halickiego podał. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem. Die decima quinta Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo anno. Marcin Kurdwanowski, miecznik i marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 188 p. 905—908; Castr. Tremb. 145 p. 1361—1363.

244.

Halicz, 18 września 1687.

Kwit marszałka sejmiku z administracyi szelężnego.

1. Oznajmuję nomine publico, iż IMć p. Wojciech Skaławski uczyniwszy sufficientem calculum z administracyi szelężnego pro anno zaczynający się decimo Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto, a kończący się die decima quinta Septembris anno praesenti i pieniądze iuxta mentem ziemie wydał, tedy onego de consensu sejmiku teraźniejszego z pomienionej exakcyej i z sukcessorami de plano kwituję i na to się ręką moją własną podpisuję. Działo się w Haliczu die decima octava Septembris millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo, Michael Kurdwanowski, marszałek koła rycerskiego, miecznik ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 194 p. 635.

245.

Halicz, 2 stycznia 1688.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa ziemie halickiej i powiatów do niej należących zjechawszy się na sejmik przedsejmowy na dzień wtóry Januuarii [1] roku niniejszego niżej mianowane postanowiliśmy laudum zgodą powszechną.

[1] Król naznaczył sejmik z Żółkwi 15 listopada na 13 stycznia przed sejmem grodzieńskim. C. H. 188 p. 1187—1190.

2. Ponieważ nihil aequius est jako, to czyjego jest, oddać, mianowicie zasłużonemu żołnierzowi, który sangvineo meretur sudore, tedy unanimi consensu na wypłacenie zasług ludziom do ziemie naszej ordynowanym uchwaliliśmy rogowe jedno aequaliter tak po miasteczkach, jako i po wsiach do wypłacenia determinowane. To jest, żeby tak z miast, jak i z wsiów po groszy dwudziestu od bydlęcia pożytkowego wypłacone były; więc od koni i owiec jako w przeszłej egzakcyej wydawano. Czas wybierania tego podatku a prima Februarii w roku niniejszym.

3. Egzaktora zaś do podatku tego IMć Wojciecha Skalawskiego, skarbnika sanockiego i wicesgerenta grodzkiego halickiego postanowiliśmy.

4. Do tego podatku także postanowiliśmy po miastach i miasteczkach przy czopowem szelężne, którego wybieranie także a prima Februarii currere powinno.

5. Egzaktorem zaś tego podatku IMć p. Jan Jemelita, podstarości grodzki trembowelski.

6. Z tych tedy podatków wyż mianowanych nie tylko zapłata chorągwiom jest obmyślona, ale i niektóre wydatki za konsenzem całego koła mają być wypłacone. A mianowicie okup IMć p. Baranowskiego, pułkownika J. Kr. Mci summa dwa tysiąca, IMci p. Dankowskiemu zł. 300; na poprawę kościoła zł. 80 farskiego halickiego, gdzie się consessus odprawują ziemi naszej. Więc i księdzu komendarzowi kościoła tego zł. 20. Na które to expenza assygnacyę wydać compositoribus zleciliśmy z podpisem ręki IMć p. marszałka koła naszego.

7. Tę tedy uchwałę naszą chcąc mieć pro rato et grato zleciliśmy, aby IMć p. marszałek koła naszego z podpisem ręki swojej ad acta podał.

8. A że na tymże sejmiku IMć p. Stefan Nehrebecki, komornik ziemski, exakcyej swojej coram deputatis e medio rachunek uczynił i w kole publice in facie wszystkich super fidelitatem exactionis przysięgę wykonał, tedy de satisfactione reali onego nomine wszystkich braci kwitujemy. Działo się na sejmiku w Haliczu die secunda Jannuarii anno domini millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo. Piotr Felicyan Telephus, podczaszy ziemski halicki, marszałek koła rycerskiego na sejmiku halickim.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 24 i koniec na p. 6; Castr. Tremb. Rel. 145 p. 1431—1432.

246.

Halicz, 2 stycznia 1688.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya ziemie halickiej na sejmiku powtórnym secunda Jannuarii anno praesenti na sejm walny grodziński pro die vigesima Jannuarii naznaczony złożonym podana.

2. My dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo wojewodztwa ruskiego, ziemie halickiej i powiatów do niej należących, za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. zjechawszy się die secunda Jannuarii wziąwszy w trutynę punkta w instrukcyej z kancellaryej podane, potrzeby Rzptej zważywszy, amore publico et studio procurandae Reipublicae ducti ad tractandum z J. Kr. Mcią p. n. m. et cum tota Republica pewne puncta niżej mianowane umówiliśmy i IMciom pp. posłom de medio nostri zgodnie obranym, mianowicie IMć pp. Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu halickiemu ziemskiemu, IMci p. Alexandrowi Potockiemu, kasztelanicowi kamienieckiemu, IMć pp. Andrzejowi Żebrowskiemu, pisarzowi ziemskiemu lwowskiemu, IMć p. Piotrowi Felicyanowi Telefusowi, podczaszemu halickiemu, IMć p. Adamowi z Bełzca Bełzeckiemu, IMci p. Stanisławowi Jastrzębskiemu do promowania ex munere funkcyej swej poselskiej zleciwszy podaliśmy ad tractandum.

3. Już to lat kilkanaście szczęśliwego panowania J. Kr. Mci p. n. m. jako ta ojczyzna ex ore prawie draconis regnorum i pogańskich insultów odwagi J. Kr. Mci uwolniona tak zdrowia jak i splendorów pańskich do pożądanego aspirat pokoju, i po krótkiem respirium resolutione inexplicabili et fortitudine tegoż monarchy przez lat kilka in securiorem evehitur dulcis oris stationem, różnych tentując sposobów, tak per colligationem cum exteris jako przez coroczne swoje zawody prace i trudy in campo Martio coelo testante ipso odprawione kampanie z wielką ujmą zdrowia swego. Gdy jednak jako animuszom pańskie salvandae patriae nondum a raczej nunquam satis i całej Rzptej jeszcze dederant dalszych starania accessitates non superest jeno Kr. Mci p. n. m. za przeszłe podjęte sollicitudines i fatygi quam submissime podziękować, ażeby i dalej in quantum a Republica desiderabitur, tą swoją łaską i staraniem deesse nie chciał cum apprecatione długo czerstwego zdrowia wieków niezmierzonych sławy nieśmiertelnej i faworów z nieba pomyślnych. Przy której apprekacyej IMć pp. posłowie nasi exponent ziem naszych ruinę, solitudinem, tak przez nieprzyjacielskie jako i koronne od lat pięciu ponosił i ponosi wojska i aby J. Kr. Mć p. n. m. cum tota Republica ulitowaniem ojcowskiem zjęty z tego ucisku nietylko ziemie te mianowicie od przechodów żołnierskich, od obozowania, ale i od konsystencyej w dobrach dziedzicznych wojska miłościwie uwolnić raczył, więc i nagrodę ukrzywdzonym i zniszczonym obywatelom z całą Rzptą naznaczyć raczył, do czego aby komissya ordynowana była solicite IMci pp. posłowie nasi sub fide, honore et conscientia applikować się powinny. Maxime vero Marsa polskiego translationem patrzy ex visceribus ziemie naszej nietylko ojczyzna, ale i całe chrześciańskie królestwa widzą, sentit i sam nieprzyjaciel odwagi i fortitudinem IMciów pp. hetmanów, za czem nie tylko podziękują IMci pp. posłowie nomine nostro, ale też wniosą instancyą do króla IMci et ad ordines regni, aby nadwątlona substancya his temporibus, że prawie exanivit semet ipsum, mianowicie JWIMci p. wojewody ruskiego a hetmana w. koronnego wsparta była. Więc do podobnego respektu i JWIMć p. kasztelana krakowskiego, hetmana polnego koronnego u J. Kr. Mci i Rzptej instancyą swoją promovebunt.

4. Zapłata wojsku słusznie circa emeritos duces ma mieć konsideracyą, zaczem, że nihil aequius ut stipendium sangvinis exolvatur, nie tylko tego IMci pp. posłowie nie zapomną, ale mocno urgebunt, żeby te województwa co zatrzymały płacę exolvant, w czem się swoim zadłużyły chorągwiom i miejsce do zwożenia zasług, dla zagajenia mniejszego deputatów od wojska, aby naznaczone było expostulabunt

5. Sporządzenie artyleryi jakie ma być jako najzdolniejsze do imprez wojennych J. Kr. Mci i IMciów pp. hetmanów judicio [1], jako summis arbitris oeconomiae bellicae polecą IMci pp. posłowie. Quantum zaś attinet kosztów i impenz, na to cum Republica modo inibunt jeśliby tychże co przedtem deeset sustentandi affatis.

6. Kolligacya moskiewska, ponieważ quibus rationibus et mediis stanęła relacyej w tem nie ma dowodnej, tedy IMć pp. posłowie wyrozumiawszy contenta jej i one zważywszy cum ordinibus regni będą mieli komunikacyą et quod optimum fama videbitur facient, tak jednak, ne quid detrimenti Respublica patiatur.

7. In ea etiam consideratione i kolligacya z cesarzem IMcią ma być lokowana, finis tego, modo sit bene patriae. Przy tem jednak pacta ire nie zawadzi.

8. Przypomnieć i subsidia Ojca Świętego, mianowicie sumy objecanej, tak na prowianty, jako na subsidia hybernowania sumę dziewięć kroć sto tysięcy, żeby tedy oddane były, które są zatrzymane którymkolwiek przez IMć księdza nuncyusza, aby były oddane ad ordinationem et necessitatem wojska Rzptej.

9. Więc że od sprzedania prowiantów większa część piechot tak koło wozów, jak koło wołów gai się, a stąd denudantur acies w polu i w assaltach seu oppugnacyach fortec, których

[1] iudico.

koniecznie rekuperacya incumbit, wielkie rozerwanie jej bywa, tedy IMć pp. posłowie tego domówią się, aby skarb Ojca Św. subvenire raczył suis necessitatibus sine impedimento imprez wojennych IMć pp. hetmanów.

10. A iż tak być miało, że wojska koronne in hosticum wyprowadzone być miały, jakoż i stało się to było, gdy pod Wiedeń felicibus auspiciis J. Kr. Mci p. n. m. resolutione wyszły były, jednak że tam nie mogąc subsistere nazad in viscera regni z wielką Rzptej ruiną, a najbardziej województwa ruskiego i ziemie naszej halickiej rejterowały się, gdzie i teraz konsystencye swoje nietylko w dobrach Rzptej, ale i dziedzicznych mają, stacye biorą z wielkiem a ostatecznem haeredum zniszczeniem, tedy nietylko o to IMci pp. posłowie upraszać będą, aby wojska in hosticum wyprowadzone były i te dobra od takowego uciążenia wolne były, ale też żeby konstytucyą napisano cum rigore debito, że ktokolwiek by się ważył na potem w dobrach stawać dziedzicznych, albo chorągwie stawiać invitis possessoribus, taki ma się sprawować w Trybunale inter militares cum poenis 10.000 grzywien i siedzenia w wieży przez półrocze sub poena infamiae.

11. Więc że i teraźniejszymi statywami są oppressi cives ziemie naszej, mianowicie WIMć p. Stefan Potocki, łowczy koronny IMć p. starosta trembowelski, IMć p. Alexander Potocki, kasztelanic kamieniecki, IMć p. Kurdwanowski, podsędek ziemie halickiej, IMć p. Adam Bełzecki, IMć p. Strzemeski i innych wiele IMciów, których ten non capit cathalogus, stosując się do wyższego o tem artykułu IMć pp. posłowie przyczynią się, aby IMciom słuszne było ukontentowanie i nagroda, tudzież i tym, co koło Tłumacza mają swoje dobra, które za lokacyą dwóch obozów in ruinam poszły i te aequalem merentur respectum.

12. Trybunałów koronnego lubelskiego jako i radomskiego powagę IMć pp. posłowie trzymać powinni et laesionem ich Rzptej commendabunt, do czego i sami applikować się mają.

13. Aequlitatem in respondendo ex bonis haereditariis ukrzywdzonym sposób Rzpta provideat z IMciami pp. duchownymi, mianowicie in executionibus non impediendis authoritate charakteri, więc ex occasione facti ex iisdem ut respondeant aequaliter cum aliis civibus saecularibus non excipiendo se ullis status spiritualis privilegiis. Także regestr compositi iudicii et mixti fori aby zniesiony był, aby też tak modyfikowany, żeby nie było judicium status equestris, i na sprawy duchowne same aby niedziel cztery prawem naznaczone były, które by się eo tantum spatio et non maiori sądzili i IMć duchowni z kapituł, aby w czwartym roku functiones suas tak jako i świeccy odprawiali deputackie.

14. Dobra J. Kr. Mci ponieważ są in onere hibernorum, tedy i IMć pp. duchownych upraszać, aby chcieli się przyczynić z dóbr swoich, na której hyberny komissyą ex gentibus komisarze żeby byli deputowani, jeśliby się to nie zdało, to i z województw, aby jeno ex proprio mieszkali nie z pieniędzy hibernowych i czas, żeby niebył nad niedziel dwie komissyi dalej prolongowany i moneta żołnierzom.... aby z skarbu wydawana była jako wchodzić będzie i pieniądze hybernowe sami possessores bonorum nie pp. komissarze sami zwozili (od czego sobie furmankę płacą), a to w czasie prawem obmyślonem, tudzież aby lustracya na dobra J. Kr. Mci była po województwach przez przyległych komisarzów i podług niej, aby podatki hibernowe wypłacane były. Więc i IMć pp. komisarze co wzięli sumę na ukrzywdzonych obozami, komu ją wydali i gdzie obrócili, aby się sprawili tego upomnią się IMć pp. posłowie.

15. Jeśli w czem, tedy w tem, należy porządek dobry zachować, aby moneta jednaką miała cenę, mianowicie srebrna, de mediis tedy ustanowienia tej ceny inquirent i z Rzptą umówią się pp. posłowie.

16. A iż dawne są prawa de incompatibilibus, jednakie.... bonis nullum nec praevaricantibus poena determinata, a stąd pochodzi, iż ostrzy się libido z wielkiem tak sprawiedliwości, ubliżeniem in iudiciariis, jako też in activitate praesidentium, tedy Rzpta ut distinguat rzetelnie

et determinet incompatibilia, prosić będą IMć pp. posłowie et super delinquentes poenas decernantur mianowicie incompatibilia officiorum i grzywny i siedzenia wieży ad tempus competens delicti.

17. Należy dołożyć i pp. jurystów circumskrypcyą stosującą się do prawa dawnego, naprzód, żeby się nie zwali patronami (bo nie jest ullus patronus causae ile iustitiae, jeno ten, który jest justus dominus et judex), ale żeby się zwali, albo raczej officia, aby ich zwały prokuratorami; potem, aby in subselliis nobilium szlachta; insuper iuxta statum regni, aby byli jurati, jako spraw niesprawiedliwych traktować ani się podejmować będą, a jeśliby był który taki, aby był karany abjudicatione functionis suae, solutione marcarum juxta arbitorium sędziego i siedzeniem wieży przez niedziel dwanaście sub poena infamiae.

18. Więc że i depaktacyą w kancellaryach wielce aggravant nobilitatem, tedy prosić, aby deputacyą izba poselska pro constitutione salariorum, jako od czego płacić mają, privatim determinacyą uczyniła, jeśliby ultra wyciągać kto ważył się w kancellaryej, aby officium terrestre sądziło z grodu depaktanta ziemskiego, zaś depaktanta grodowego officium [castrense] ad instantiam cuiusvis et poena turrica per sex septimanas cum refusione duplici decernenda.

19. Więc i statut neque notarii neque vicenotarii procurent, ponieważ contemnitur jego observatio, tedy poenis contra delinquentes firmetur, mianowicie solutione duplicis vadii capitanealis privatione officii et sessionis turricae per sex septimanas sub poena perpetuae bannitionis.

20. Sumy od nowej szlachty pobrane, aby skarb likwidował, więc i poczty co powinni byli stawić, jeśli stawili, abo nie, prosić o informacyą et contra delinquentes animadvertatur.

21. Dekreta w protokołach, żeby nie były z liniami czytane i podawane do ksiąg nietylko ostrzedz mają IMć pp. posłowie, ale seriam animadversionem uczynić i prawo, żeby należyte o tem napisane było. Więc i correctura iurium tudzież i na korrektę judicium corruptorum, aby prawo napisano było cum poenis, t. j, jeśliby retractata była sententia którego judicis, aby circa refusionem damnorum parti iniuriatae duplicem cessionem turris naznaczono ad minimum niedziel sześć in gravioribus, in minutioribus najmniej niedziel dwie.

22. Sejmiki electionis deputata na Trybunał, że się pozrywali i stąd periculum Trybunału, a zatem i ubliżenie sprawiedliwości ex defectu sędziów, tedy IMć pp. posłowie prosić będą konstytucyą, aby naznaczone były po sejmiku relationis insze.

23. Consulendo immunitati ziemie naszej, więc i indemnitati pp. egzaktorów onejże należy w tem subvenire in calamitatibus publicis oppressis, t. j. że ci pp. poborcy, którzy przysięgli, abo na sejmiku, abo na sądach de vera et sufficienti functione et satisfactione, lubo na Trybunał radomski dla wykonania przysięgi nie jeździli, aby wolni byli już ab hoc onere jeżdżenia dla przysięgi do Radomia albo do Lublina per remissionem ad explendum iuramentum i na to konstytucya aby stanęła, starać się będą IMć pp. posłowie, bo affictis non est addenda affictio nec damnificatio damnificatis.

24. Zdała się rzecz słuszna braci naszej a województwa czerniechowskiego exulibus w ziemi naszej halickiej commorantibus subvenire, zaczem expostulabunt IMć pp. posłowie, aby z sumy tej co od carów IMciów moskiewskich dane na sejm do Grodna aby zwiezione były, i żeby z nich mieli swoją za substacyą swoją rekompenzę. In quantum by zaś suma vitio retentorum niebyła zwieziona, aby modus vindicationis ad celerrimam restitutionem był naznaczony stante sejmu tempore na tych, na których by być miała zatrzymana.

25. Wojska zaporoskiego presumpcya wielka, że assygnacyę sobie na dobra dziedziczne wydawać pozwala enormiter grassari non metuit, IMć pp. posłowie oto upomnią się, cum quexpediet, quam efficacissime nie zapomnią, aby to emergens poskromione być mogło.

26. Dając campum bene merenti in Republica et bene meritorum nie ubliżając praemiis i owszem, ut accendatur quisque ad acta virtutum, tych IMciów których przezornie JWIMci p. wojewody ruskiego hetmana w. koronnego nienaganione godnych uczyniło klejnotu szlacheckiego

otrzymania iudicium a mianowicie IMci p. Bekierskiego, towarzysza usarskiej roty IMci p. starosty lwowskiego, IMć p. Kalińskiego, towarzysza chorągwi pancernej. IMci p. podskarbiego nadwornego, IMć p. Jana Jurkiewicza, towarzysza chorągwie pancernej IMci p. strażnika wojskowego, do indygenatu zaś IMci p. Konstantego Komesa, Saryskiego[1], który kilka razy do Persyi w legacyach jeździł, zalecą IMć pp. ordinibus regni i żeby byli in albis emeritorum civium konnotowani upraszać będą.

27. Niemniejsze i stąd decora et pulcra prospecta, kiedy nietylko fortis de fortibus senitur, ale kiedy in instantibus antecessorum re.... ale też i premiorum haereditati succedunt, więc i IMć p. starosta lwowski meretur zaś respectum, aby po sławnej pamięci IMć p. wojewodzie wołyńskim, hetmanie polnym koronnym, rodzicu swoim, otrzymał gratitudinem a to, żeby od wypłacenia sumy dekretem radomskim nakazanej przez cnego rodzica swego na potrzebę i usługę Rzptej erogowanej był uwolniony; wniosą tedy instancyą IMć pp. posłowie nasi.

28. Accedit i IMci p. starosty trembowelskiego desiderium, które IMć pp. posłowie nieprzepomnią przy instancyej za całej ziemi zniszczonymi przez wojnę obywatelami promovere.

29. Niegodzi się pominąć IMć p. Wronowskiego, starosty lityńskiego i regimentarza wojsk J. Kr. IMci, który od lat kilkudziesiąt nie zsiadając z konia dotąd indefesso labore życzliwe swoje Rzpltej praestitit officia, zaczem jako stąd zasłużył sobie na respekt u Rzpltej, tak też słuszna, żeby też IMć pp. posłowie nasi wnieśli instancyą swoją, żeby sumę erogowaną, t. j. 30.000 zł. na reparacyę dóbr Lisiatycz J. Kr. Mci i Rzptej domowi jego sukcessorów warowane per constitutionem były.

30. Chorągiew IMci p. Stanisława Potockiego, kasztelanica kamienieckiego, od lat kilku zostająca w służbie Rzptej, że dotąd zasług swoich nie ma determinacyi, w którymby powiecie miała odbierać zapłatę, i ta aby miała respekt u Rzptej IMci pp. posłowie suffragabunt.

31. IMci p. Dzierżka, calamitas meretur kompassyą, więc do podźwignienia i poratowania IMci pomogą IMć pp. posłowie.

32. Jeżeli z nieba sukkurs Najwyższego Monarchy i najmiłosierniejszego non negatur utrapionym więźniom podług psalmisty, prospexit de coelo, ut audiret gemitus compeditorum, toć barziej należy ziemskim o tem wiedzieć mieszkańcom, a mianowicie tym, pro quorum integritate litant calamitosi cives i ciężkie ponoszą więzienia, jako to IMć p. Baranowski, pułkownik J. Kr. Mci i IMć p. Dankowski. In eliberationem tedy tych IMciów pracować będą IMci pp. posłowie tak u J. Kr. Mci, jako i u Rzptej, tudzież u IMciów pp. hetmanów et quodquod modi et media naleść się mogą eliberationis adhibebunt.

33. Na ostatku całość tej ojczyzny et securitas krajów naszych przy uwolnieniu od ciężkiego Marsa oppressyi commendatur, którzy aby sartam tectamque Rempublicam ab omni periculorum commodo cum ordinibus regni za powodem summi arbitrii J. Kr. Mci p. n. m. więc i prześwietnego senatu reddere mogli injungimus et obligamus fide honore et conscientia.

34. Te tedy wszystkie punkta zgodnie umówione na sejmiku naszym, jakośmy do konnotowania marszałkowi naszemu polecili, tak, aby je ręką swoją podpisawszy, do grodu ad acta podał, zleciliśmy. Działo się w Haliczu, die secunda Jannuarii, na miejscu zwyczajnem w kościele, roku tysiącznego sześć setnego ośmdziesiątego ósmego. Piotr Felicyan Thelephus, podczaszy ziemski halicki, marszałek koła rycerskiego na sejmiku halickiej ziemi przedsejmowym.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 3—6 i 25—29.

[1] syryjskiego.

247.

Halicz, 13 września 1688.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego zjechawszy się na miejsce zwyczajne konstytucyom naszym tu do Halicza na sejmik electionis deputacki do sądów generalnych trybunalskich na dzień dzisiejszy prawem pospolitem opisany, naprzód od rządu dobrego zaczynając za dyrektora koła naszego unanimi consensu uprosiliśmy IMć p. Władysława Bazylego Łuszczowskiego, wiceinstygatora koronnego, podstarościego sędziego grodzkiego halickiego, a potem podług prawa do obrania IMci p. deputata e gremio nostri przystąpiliśmy i zapatrując się na wielkie w ojczyźnie i ziemi naszej IMci p. Strzemeskiego merita tegoż IMci za deputata ziemi naszej nemine contradicente obraliśmy.

2. Po obraniu zaś IMci p. deputata naszego do obrady spólnej i porządku przystępując IMciów pp. poborców od przeszłego sejmiku do kalkulacyej convocavimus. A ponieważ IMć p. Wojciech Skaławski, skarbnik sanocki, wicesgerent grodzki halicki, egzaktor rogowego sufficientem de perceptis et expensis in rem ziemie naszej contributionibus uczynił calculum, w której to i suma zł. 200, którą tenże IMci p. skarbnik ex percepta exactione sua wydał na resiedl[1] obersztleytnanta na regiment IMci p. starosty szczurowieckiego weszły, tedy pomienionego IMci una cum successoribus jego ab omni impetitione względem pomienionej kontrybucyi wolnym czynimy.

3. Co się zaś tknie kontrybucyi szelężnego, czopowego i z prasołką roku przeszłego uchwalonej, w tej egzakcyi IMć p. Jemielita, podstarości grodzki trembowelski, administrator podatków pomienionych na przyszłym, da Bóg, sejmiku rationem reddere ma ea subiuncta cautella, że z reszty, która przy IMci in retentis zostaje, ma primario wypłacić resztę z przeszłej asygnacyi winną chorągwi IMci p. Zahorowskiego niedopłaconą t. j. zł. 159. Więc z tejże reszty, przy IMć p. Jemielicie zostającej, powinien IMci p. Jemielita wypłacić zł. tysiąc, IMci p. Żebrowskiemu, kapitanowi J. Kr. Mci ad rationem resiedlu, który ma od nieboszczyka IMci p. Chrzanowskiego do ziemie naszej wydany i dekretu kryzrechtowego. Tę tedy sumę wyżej wyrażoną ziemia nasza in rationibus przyjąć IMci p. Jemielicie deklaruje.

4. A lubo ziemia nasza tot calamitatibus, hostili incursione, locatione obozów wojsk na hiberny pressa bene merenti żołnierzowi z repartycyej sejmu anni 1685 do czasu sejmowi per legem zamierzonego wystarczyć in toto w zasługach nie może, mając jednak wzgląd na chorągwie wołoskie JWIMć p. kasztelana krakowskiego, które zawsze in excubiis na zaszczyt Rzptej ziemie naszej od Wołoch zostają, mając przy tem wzgląd na niektóre extraordynaryjne ziemi naszej expensa, uchwaliliśmy podatek czopowego, prasułki i szelężnego z miast i miasteczek (które jeszcze jakokolwiek handlami i szynkami podczas ten tot calamitatibus ziemie naszej jakożkolwiek trzymają się, a wsi per premissa contribuere niemogą więcej przy miastach i fortecach trzymając się) do roku zupełnego, który to podatek ab hinc przez cały rok currere ma iuxta laudum sejmiku przeszłego i on wydawać exacte mają wszystkie in genere miasta i miasteczka, którekolwiek tylko miasteczkami nazywają się, a handle i szynki w nich currunt, żadnemi nie zasłaniając się prywatnemi libertacyami. Miasta zaś, które według prawa mają libertacye, te tylko szelężne płacić powinny, ponieważ ten podatek ultimus conssument płacić ma.

5. Do którego to administracyi IMć e medio nostri postanowiliśmy IMci p. Jemielitę[2], administratora przeszłego, podstarościego grodzkiego trembowelskiego i IMć p. Wojciecha,

[1] t. j. reszta.
[2] Uniwersał tegoż w Castr. Tremb. 145 p. 1528—9.

Skaławskiego, skarbnika sanockiego, wicesgerenta grodzkiego halickiego, którym to IMciom jako plus offerentibus per arendam puściliśmy, obowiązując IMciów fidem, aby quam fidelissime ten podatek wybierali i postanowioną sumę zł. 9.000 za asygnacyami IMci p. komisarza naszego na cztery raty wypłacali i na przyszłym sejmiku sub fide, honore conscientiaque ziemi naszej relacyą uczynili, cokolwiek plus nad 9.000 exigerit, to wszystko IMciom cedere ma Waruje przy tem ziemia nasza IMciom fortuitum casum inkurzyi, strzeż Boże, nieprzyjacielskiej, przezcoby miasta albo miasteczka contribuere nie mogły, tedy ex justo et aequo IMciom defalkować będzie.

6. Z tych jednak podatków ćwierć jedną pomienionym chorągwiom wołoskim z pierwszej raty IMć wypłacą, za assygnacyą jednak IMci p. komisarza naszego. Który IMć ex innata sua providentia konsiderować będzie, żeby te tylko ćwierci w solucyą weszły między sejmem a sejmem ex vi declarationis ziemie naszej, płacone być mają.

7. A że z regimentem pieszym IMć p. starosty Szczurowieckiego in absentia IMć p. komisarza kalkulacya być nie może i między IMciami oficerami kapitulacye dekreta krysrechtowe zaszły, tedy pretensyą regimentu tego i z nimi kalkulacyą do blisko przyszłego sejmiku odkładamy, do którego to sejmiku do dalszej ziemie naszej uchwały raty pomienione przy IMciach pp. administratorach być mają.

8. A że szczupłość w ziemi naszej ludzi prostszych niemałą iacturam bracia i poddani nasi ponoszą, że ludzi prostszych na roboty i usługi domowe zaciągać nie mogą, żydowska zaś in tantum excrevit astutio i swawola, że przeciwko prawom opisanym ad agriculturam i inszych gospodarstw, wokacyi swojej nie należących wdawszy się, czeladź chrześciańską utriusque sexus na usługach i robotach swoich przytrzymują, płacę ich in immensum wynoszą, przez co ludzi tych do próżnowania et alia inconvenientia prowadzą, ponieważ per iniurias et calamitates temporum prawa pospolite ad executionem z nimi przyjść nie mogą, postanawiamy, aby po wszystkich miastach i miasteczkach i wsiach, gdziekolwiek się tylko żydzi znajdują, którzy czeladź chrześciańską chowają, aby od każdego chrześciańskiego czeladnika tak męskiego jako i białogłowskiego stanu po zł. pięciu na ćwierć roku do rąk tychże IMciów pp. administratorów czopowego i szelężnego sine intermisione oddawali, co urzędy miejskie sub iuramento et solutione de suo fideliter spisywać, regestra z pieniądzmi IMciom pp. administratorom oddawać powinni. Cokolwiek zaś IMć pp. administratorowie wybiorą, to sub fide et conscientia in fiscum ziemi naszej wniosą i calculum na przyszłym sejmiku deputackim uczynią. Przy której po odebraniu konsolacyą za pracę od IMciów ducta proportione obmyśli. Co wszystko, aby tem skuteczniej do exekucyi przyszło, pomienioną uchwałę naszą IMć p. dyrektor nasz, aby do grodu podać i onę urzędom grodzkim publikować zlecił tegoż IMć p. dyrektora, uprosiliśmy. Działo się w Haliczu, w kościele farnym, na miejscu consultacyom naszym zwyczajnem, die decima tertia Septembris mensis millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo anno. Bazyli Władysław Łuszczowski, viceinstygator koronny, sędzia i podstarości grodzki halicki, dyrektor koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 749—752 i koniec na p. 737.

248.

Halicz, 3 grudnia 1688.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego niej należących, na sejmik przedsejmowy pro die tercia Decembris za uniwersałem J. Król. Mości[1] do Halicza, na miejsce consultationum

[1] C. Hal. 189 p. 904 z dnia 16 listopada w Żókwi datowany. Po raz pierwszy uniwersałem z Żółkwi 1 października datowanym naznaczył król sejmik w Haliczu na 29 października C. Hal. 189 p. 777—80.

zwyczajne zjechawszy się do, wiadomości wszystkim przez nas postanowione donosimy laudum.

2. Jako w kożdych sprawach, tak in contribuendo kiedy zaszczyt chwały Boskiej, Majestatu i całości ojczyzny vertitur i sangvinis ponderatur momentum zachować należy institutum, tak chcąc we wszystkiem anteacta sejmiku przeszłego deputackiego ziemie naszej mieć illaesa consilia coaequationem cum cotribuentibus postanawiamy i szelężne same tylko po wsiach, kędy szynki i arendy są, od piwa i gorzałek zwyczajne pozwalamy, które do administracyej tych IMciów pp. administratorów na sejmiku deputackim obranym juxta divisionem powiatów podajemy. Czas z wybierania et cursus tego podatkowania a die vigesima praesentis mensis naznaczamy, aby IMć pp. administratorowie nam fraterne służyli onych obligujemy et super fidelem exactionem wykonanie przysięgi na sejmiku, da Bóg, relationis naznaczamy; tamże i rachunki z nimi wszystkie rezerwujemy.

3. A że z informacyej doskonałej JWIMć p. komisarza naszego ustnej i do grodu podanej constat nam, że nie winniśmy tylko zł. 1.155 regimentowi IMci p. starosty szczurowieckiego pieszemu a chorągwiom wołoskim nic a nic, tedy ten dług regimentowi do wypłacenia za assygnacyą IMci p. komisarza IMć p. Skaławskiemu administratorowi, zlecamy.

4. Mając przy tem słuszną kompassyą nad nieszczęściem IMć p. Goreckiego, który z żoną i z dziatkami w niewolę dostał się pogańską et confrater noster est na oswobodzenie siebie, żony i dziatek, onemu zł. tysiąc z tego podatku deklarujemy i żeby IMć p. komisarz assygnacyą onemu do IMci p. podstarościego trembowelskiego wydał, zlecamy. Takowąż assygnacyą na zł. trzysta IMci p. Jasińskiemu z więzienia pogańskiego recentisseme oswobodzonemu do IMci p. Skaławskiego wydać zlecamy.

5. Mając na ostatek respectum, iż najbliższe przez repartycyą in futurum w ziemi naszej na płacę chorągwie JWIMci p. kasztelana krakowskiego, hetmana polnego koronnego, wołoskie być muszą, subveniendo onym na pograniczu dla zaszczytu kraju naszego stojącym, za prośbą IMciów pp. rotmistrzów i poważną IMci pana krakowskiego instancyą, pozwalamy im z tej exakcyej czopowego, prasułki i szelężnego do zapłacenia ćwierci jednej, praevia jednak cautione ze... iż tę ćwierć po repartycyej, gdy się do nas dostaną, komputować in rationibus z nami będą, albo żeby się do inszego województwa dostali sine omni disquisitione ad primam requisitionem oddadzą.

6. Także donosi nam u tychże IMciów pp. administratorów za assygnacyą IMć p. komisarza OO. Franciszkanom tutecznym zł. 50 i OO. Karmelitom do Bołszowca zł. drugie 50 naznaczamy, co IMć pp. rotmistrze sami in rem ziemi assekurować mają. Które to postanowione laudum, aby doskonalszą swoją miało wagę, ręką własną IMci p. marszałkowi koła naszego podpisać i do ksiąg grodzkich tutecznych podać zleciliśmy. Działo w się Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia trzeciego grudnia roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiątego ósmego. Krzysztof Skarbek, sędzia ziemie halickiej i marszałek koła rycerskiego, pułkownik J. Kr. Mci.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 927—929.

249.

Halicz, 3 grudnia 1688.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WWIMci pp. Stefanowi na Potoku i Buczaczu Potockiemu, łowczemu koronnemu, Adamowi z Granowa Sieniawskiemu, hrabi na Szkłowie i Myszy, lwowskiemu generalnemu i rohatyńskiemu staroście, Krzysztofowi Skarbkowi, sędziemu ziemskiemu, halickiemu

pułkownikowi J. Kr. Mci, Bazylemu Władysławowi Łuszczowskiemu, viceinstygatorowi koronnemu podstarościemu i sędziemu grodzkiemu halickiemu, Aleksandrowi Przylnskiemu, chorążemu latyczowskiemu, Stanisławowi Jastrzębskiemu, na sejm walny warszawski dnia 17 grudnia i w roku teraźniejszym przypadający, posłom ziemie halickiej i powiatów do niej należących na sejmiku przedsejmowym w Haliczu, na miejscu zwyczajnem consultationum, dnia 3 grudnia za uniwersałem J. Kr. IMci złożonym, uproszonym i obranym, dana.

2. Niemogą by największe zazdrosnych okoliczności i w sobie same nienasycone liwory w tem swoim pozwolić libidinis, żeby nie miały przyznać, iż cokolwiek chrześciańskie państwa z nieśmiertelnych tryumfów licznych korzyści odebrania i zawojowania państw i prowincyi et in universum wszelakich szczęśliwości mieć i liczyć mogą, wszystko to suprema rerum gerendarum J. Kr. Mci p. n. m. prudentia stetit, albo w tem waleczna i niezwyciężona J. Kr. Mci ręka abo odważne et in praeliis nieprzełamane operacye, abo przezorne w rozerwaniu i awersyi sił nieprzyjacielskich dispozycye własnego zdrowia, fortun pańskich et carissimi pignoris Najjaśniejszego Królewicza IMci Syna Swego za całość chrześciaństwa, za hrodowanie, wstręty, clades i zniesienie wojsk i imprez nieprzyjacielskich przyniosszy domino exercituum ziemia nasza pokorne immolat pzięki, supplikując i życząc, aby przy statecznem szczęśliwem i długowiecznem pana swego zdrowiu et in firmamento Najjaśniejszego domu Jego swoje nieustanne ojczyzna odbierała subsidia i jako najdluższemu J. Kr. Mci p. n. m. obediat panowaniu. Podziękują tedy IMć pp. posłowie J. Kr. Mci za wszystkie ojcowskie curas, a oraz dalszej implorabunt protekcyej, ut se patrem gerat et consulat, co actis kładzie sobie ziemia nasza za najpierwszy consultationis cel dolorem laesi Najjaśniejszego Królewicza IMci honoris lubo J. Kr. Mci p. n. m. z zwykłej dobra pospolitego miłości praefert temu utilitates universi anni ad hanc remediationem przez instrukcyą swoją invocavit populum, obaczyć jednak należy każdemu, iż ktokolwiek supremum petit caput, petit et universum i w osobie Królewicza IMci violata fides etiam violatur regnum. Bo jako ex priori connubio księżny IMci Radziwiłłówny żadnej Rzpta nie miała gratitudinem prezencya juxta tejże z księciem IMcią Neuburskim manifesta minantur pericula, exotica do dóbr in visceribus Rzptej będących sperari jubent praesidia, i stąd abo avulsionem tak obszernych włości, abo wyniesieniem za granicę wielkich intrat contra Rempublicam wyniknąć by mogło quid adversi, instabunt tedy IMć pp. posłowie et per seriam w tem animadversionem wszelkie do tego applikować będą studia, aby laeso honori Najjaśniejszego Królewicza IMci adaequata obmyślone były remedia i dóbr księżny IMci takowa subsequi mogła ordynacya, którąby exoticae vires admitti et augeri nequeant.

3. A że jeszcze Bóg dies bellorum niewypełnił, gdy pogańska potencya lubo post tot amissa capita reviviscit, instabunt IMć pp. posłowie, aby Rzpta przedewszystkiem inszemi materyami securitatem publicam poparcie wojny przed się wzięła i w tem quam accuratissime consulat et decernat.

4. Sądzi ziemia nasza supremum bellandi robur wdzięczność recte factorum IMć pp. posłom swoim omnimode zaleca podziękowanie IMć pp. hetmanom n. m. pp. quorum in debellatis pectoribus tuemur et vivimus, supplikować oraz będą do J. Kr. Mci p. n. m. aby onych odwagi, męstwa impensas kompensować raczył i znacznemi beneficiis exprimis vacantibus dobrotliwie do dalszych Majestatu Swojego i Rzptej zaszczytów zachęcić chciał, co jako przy wakansach tak wszedszy na górę IMć pp. posłowie deferent J. Kr. Mci i tę naszę geminabunt suplikę.

5. Nic słuszniejszego jako post tot enervatas rycerstwa w borgu służącego gloriose et fideliter pro Republica czyniącego substantias wojsko należytą odebrało zapłatę, urgebunt tedy IMć pp. posłowie, aby et pro anteactis stipendiis swoję miało satysfakcyą et in futurum pewną i realną postanowioną płacę, tak, żeby ob renitentiam województw i ziem do Trybunałów radomskich contrariam dispositionem imprez z nieprzyjacielem per defectum płacy nie było

zatrudnienia. A gdy in fide Rzptej wojsko większą miało mieć hiberną et ex munificentia Ojca Świętego co rok półpiętakroć sto tysięcy ad complementum satysfakcyej wojsku wnosić miano, co przez lat trzy wojsku nie wypłacono, instabunt IMć pp. posłowie, aby w tem wojsku omnimoda była satysfakcya.

6. Artyllerya koronna, jako jest wielkie militiae et bellandi robur, tak, żeby jako najlepiej i wcześnie wyprawiona była, instabunt IMć pp. posłowie. Jednak i temu attendent, aby koszt w roku teraźniejszym na przeszłą kampanią na artylleryą erogowany na przyszłą był wyprowadzony et in rationibus rachunków artylleryi koronnej tak tylko jako pod Kamieniec była wyprawiona, przyjęty.

7. Piechota łanowa quo abusu tak wielkie Rzptej praesidium poszło dolendum i żeby tak arcto Rzptej tempore, jako w najlepszy porządek i do exekucyej wprawiona była IMć pp. posłowie instabunt.

8. Suma od Carów IMciów moskiewskich przez IMć pp. komisarzów do tego naznaczonych, aby proportionaliter et adaequate tym IMciom, którym bona avulsa podzielona i effective zapłacona była, IMć pp. posłowie urgebunt oraz upomnią się u IMć pp. komisarzów, traktat z IMciami postanawiających, qua utilitate Rzptej tak wielka jest oderwana prowincya, gdy ab extra wszelkiej prospicimus opatrzności. Należy et ab inde mieć quam praesentissima consilia, ut arctis foris praesidiat ordo domi, co w tem vel maxime zawisło, żeby IMć ministri status według dyspozycyej praw koronnych, de imcompatibilibus opisanych, byli urzędom swoim compares, onym attendent i zawsze ad latus majestatów pańskich resideant. Czemu się przez to dosyć nie dzieje, gdy maiores dignitates nad prawo pospolite przy urzędach koronnych, osobliwie pieczętarskich, quibus perpetua custodia legum jest dana possessores officiorum mają, dlaczego insistendo institutis przodków naszych, aby pieczętarstwa koronne, tak post ascensum na wyższe honory jako post decessum ad praesens wakujące, juxta praescriptum de compatibilitatibus osobom takowym, jako prawo mieć chce, oddane były instabunt IMć pp. posłowie i żadną miarą na transformacyą prawa tego de incompatibilitatibus etiam pro hac sola vice nie pozwolą, w czem fidem, honorem et conscentiam IMciów obligujemy.

9. Więc że pariter in ordine bellandi bywa konfuzya, że par in parem nie ma potestatem gdy IMć pp. generali wojsk cudzoziemskich i artylleryi, quorum assidua na wojnie requiritur praesentia senatoriis potiuntur dignitatibus, czemu żeby na potem jako najlepiej było prospectum instabunt IMć pp. posłowie, aby z urzędu takowego wojskowego cum senatoria dignitate prawem pospolitem obwarowana była incompatibilitas

10. Jakową stan szlachecki odnosi iniuriam, gdy per indirectum w podwyższeniu żołdu wojsku cudzoziemskiemu płaci hibernę snadno patet, dlatego większą cierpi laesionem immunitatum suarum, gdy w dobrach dziedzicznych żołnierz odprawuje konsystencyą; obligujemy tedy IMciów pp. posłów, aby omnimodam per legem publicam od wszelkich quocunque titulo, arte, praetextu w dobrach dziedzicznych konsystencyej i onych aggrawacyej per legem publicam evincant et efficiant securitatem tak, aby IMć pp. hetmani etiam przez delegacyą senatus consilii lokowania wojsk in posterum po dobrach dziedzicznych żadnej nie mieli potestatem, czego żadną miarą etiam cum discrimine sejmu odstąpić nie powinni.

11. Domówią się przy tem IMć pp. posłowie nasi expositis rationibus, jakie koszta Rzplta pro continuando bello impendit et eroguje, co za subsidia pieniężne w przeszłych latach ex munificentia Ojca Świętego et in quem fructum vel alimentationem Rzptej było, et urgebunt, aby in futurum takowe subsidia Ojca Świętego nie przez IMć księży komisarzów na płacę wojsku i ulżenie w podatkach Rzptej przez dyspozycyą Rzptej ordynowane były.

12. Więc że w Uściu[1] będący magazyn IMciów pp. possessorów tak samego Uścia jako poblisko mieszkających tantum afflixit, że vix hostilitas więcej onych tetigisset, gdy szlachcic

[1] W uściu H.

w dobrach swoich zboża, ogrodu, domu swego i poddanych łąki wolnej nie ma i częścią przez przejeżdżających i odjeżdżających z prowiantami i po prowianty opprimitur przez stada wołów i ludzi przy tem będących i wszystko tratować się musi a nullam exinde odbierają recompensam, serio instabunt IMć pp. posłowie, aby tak IMci p. podsędkowi halickiemu hac in parte w niwec obróconemu i innym tamże ukrzywdzonym za poczynione przez te lata szkody, słuszna od Rzptej była nagroda. Gdy ta sors jest IMci p. łowczego koronnego, iż wszystkie dobra jego in finibus regni consistunt, przez przechody wojsk i obozów ustawiczne szkody ponosić muszą, ani się tego uchronić podobna, instabunt IMć pp. posłowie aby Rzpta habita ratione szkód IMci onemu należytą obmyśliła rekompensę.

13. Niewygasłe w pamięci wszystkich civium tej ojczyzny męstwo ś. p. JWIMci p. Sieniawskiego, wojewody wołyńskiego, hetmana polnego koronnego, który pro patria daje swoje querendo na zaszczyt ojczyzny zdrowie i życie immolavit i onej prospiciendo, aby najdoskonalej i najlepiej regiment swój pieszy w nagłym czasie pod Wiedeń wystawił, przyszło mu przebrać w ziemi przemyskiej sumę czterdziestu tysięcy. Instabunt tedy IMć pp. posłowie, aby insolucyą optime merentium de Republica meritorum tantorum ś. p. IMć p. wojewody wołyńskiego sit memoria i na dowód estymacyi tak wielkich zasług tę sumę indulgeat.

14. Zaleconych i proponowanych iuxta mentem prawa pospolitego przez JWIMć p. wojewodę ziem ruskich hetmana w. koronnego do nobilitacyej żołnierzów, jako IMciów Jakuba Goreckiego, usarskiej IMci p. wojewody poznańskiego, Bekierskiego, usarskiej IMci p. starosty lwowskiego, Jana Chalińskiego pancernej IMci p. podskarbiego w. koronnego, Macieja Goreckiego, IMci p. podkomorzego lwowskiego, Jana i Michała Jurkiewiczów pancernej IMci p. strażnika wojskowego, Kierniewicza pancernej IMci p. Łuszniowskiego chorągwi towarzystwo IMć pp. posłowie nasi do nobilitacyi promowować mają i serio to IMciom zalecamy.

15. Żydów koronnych, jakowe jest ubóstwo, wiadomo każdemu; żeby tedy pogłówne zwyczajne od nich currenti moneta iuxta cursum ordinarium do skarbu Rzptej płacili, w czem clementiam Rzptej uznali IMć pp. posłowie instabunt i za nimi domówią się.

16. Więc gdy sejm przeszły dolendo exempla[1] grodzieński nie doszedł, a consilia nasze na tamtym placu swego nie wzięli skutku, też i na teraźniejszym zjeździe naszym reassumujemy, IMciom pp. posłom naszym zlecamy, aby pro fide et dexteritate sua artykułów tamtych domówili się, a IMć p. regenta grodzkiego halickiego, aby do dzisiejszej przeszłoroczną inserował, instrukcyą obligujemy. Co żeby omnibus et singulis jawniej wiadomo było tę instrukcyą naszę ręką IMci p. marszałka koła naszego podpisaną, do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, na miejscu consultationum zwyczajnem, die tertia grudnia roku Pańskiego tysiąc sześć set ośmdziesiątego ósmego. Krzysztof Skarbek, sędzia ziemski, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej, pułkownik J. Kr. Mci.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 918—926

250.

Halicz, 28 listopada 1689.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik przedsejmowy, pro die vigesima octava Novembris do Halicza, na miejsce zwyczajne consultationum zebrawszy się, zgodnie takowe sobie postanawiamy laudum.

[1] exemplum H.

2. Stosując się do prawa pospolitego i dawnych zwyczajów naszych uprosiliśmy na sejmik wiszeński przedsejmowy za posła z sejmiku naszego IMć p. Kurdwanowskiego, który braterską naszę oświadczywszy IMciom pp. obywatelom stanu rycerskiego ziem i powiatów na sejmik wiszyński zgromadzonym affektu naszego kontestacyą de rebus bene gestis na sejmiku naszym IMciów braci naszych na ten czas przytomnych informabit i instrukcyą naszę przeczyta onych ad unanimem z nami vocando concordiam, co wszystko dexteritati et activitati IMci committimus. A za podjętą pracę in vim gratitudinis na sejmiku, da Bóg, relacyjnym posejmowym, dać deklarujemy sumę zł.p. tysiąc IMci z podatków na tym sejmiku uchwalonych. Tamże zaraz justam wyświadczymy compassionem IMci p. Baworowskiemu, bratu naszemu w niewoli pogańskiej... teraz będącemu i sumę na oswobodzenie onego z niewoli pro possibilitate nostra naznaczymy.

3. Względem zaś przeszłych podatków ziemie naszej przez IMć p. Jemielitę, podstarościego grodzkiego trembowelskiego i IMć p. Wojciecha Skaławskiego, skarbnika sanockiego, czopowego, prasułki i szelężnego administratorów, do wysłuchania onych rachunków przy IMci p. komisarzu ziemie naszej uprosiliśmy IMć p. Andrzeja Zeblowskiego lwowskiego, Pawła Mrozowickiego, halickiego ziemskich pisarzów, Alexandra Przyłuskiego, chorążego latyczowskiego, Mikołaja Kurdwanowskiego, którzy wysłuchawszy rachunków, IMci p. komisarzowi sumę remanentową podać na regestrze mają. Z której sumy IMć p. komisarz ad rationem zasług in futurum regimentu pieszego WIMci p. starosty szczurowieckiego podług dekretu JWIMci p. wojewody ziem ruskich, hetmana w. koronnego, ad rationem regimentowych zasług IMci p. kapitanowi Zebrowskiemu tegoż regimentu sumę, jaka wystarczyć może in vim satisfactionis, onemu podług dekretu zasług regimentowych przez assygnacyę swoją wypłacić ma, hac nihilominus praecautione, iż IMć p. komisarz od niego skrypt odebrać ma, iż jeśliby regiment IMci p. starosty szczurowieckiego, do inszego województwa, nie do naszej ziemie, na repartycyą z przyszłego sejmu dostał się, tedy tę sumę IMć p. Zebrowski oddać ziemi powinien będzie, a swoich zasług, tam [1], kędy regiment będzie brał, dochodzić ma.

4. Z tychże remanentów na wykupno z więzienia IMć p. komisarz asygnacye IMci panie Lubomirskiej na zł. 300, IMci p. Chomentowskiemu także na zł. 300 wydać ma; także IMci p. Łazańskiemu, sekretarzowi J. Kr. Mci, posłowi na teraźniejszy sejmik nasz in vim gratitudinis i za podjęte prace wypłacić zł. 600 z tychże remanentów IMć p. komisarz ordynować będzie. Które wypłacone asygnacye IMciom pp. administratorom za gotowe pieniądze przy dokończeniu rachunków z IMciami przyjąć deklarujemy, a to laudum nasze, zgodnie postanowione, ręką własną IMci p. marszałkowi podpisać i do grodu podać zlecamy. Działo się w Haliczu, die vigesima octava Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo nono. Jan Jabłonowski, chorąży koronny, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 2159—2161.

251.

Halicz, 28 listopada 1689.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya WWIMć pp. Janowi na Jabłonowie Jabłonowskiemu, chorążemu w. koronnemu, Łukaszowi Makowieckiemu trembowelskiemu, Franciszkowi Denhofowi wiślickiemu i urzędowskiemu, starostom, Alexandrowi z Potoka Potockiemu, kasztelanicowi kamienieckiemu,

[1] tak H.

Adamowi Bełzeckiemu, Władysławowi Skarbkowi, posłom na sejm walny na dzień szesnasty stycznia w roku Pańskim 1690 dana.

2. Jako po wszystkie czasy ojcowskiej dobroci J. Kr. Mci p. n. m. plenitudine ojczyzna nasza vovit szczęśliwości swoje, tak i teraz za nieograniczoną przezorność futuri boni sperat sortes i stąd nieomylnego ratunku, że J. Kr. Mć nietylko substancyą swoją własną zakłada, ale i zdrowia swego dla wokacyej nie tak estymuje cenę, dając chwalebny od siebie przykład salus populi lex suprema esto. Profundissima tedy veneratione uniżone J. Kr. Mci IMć pp. posłowie uczynią podziękowanie i wzajemną ochotą na zaszczyt Majestatowi pańskiemu vitam et sangvinem nostram testabuntur. A jako wdzięczności argumenta nie samemi słowy fructifera być powinny, tak gdy jawnie patet, iż bez obrady będącą Rzptą z własnego skarbu J. Kr. Mci wyliczoną wojsku sumą cooperuit nuditatem, tak oraz instabunt, aby Rzpta na przyszłym sejmie wypłaconej ćwierci wojsku obmyśliła rekompenzę.

3. Inter cognatos amores największej ten jest, który pectore, manibus dextris, odwagą zdrowia, stratą substancyej i wyniszczeniem samego siebie zastępuje ojczyznę i jej ubique effert decora, jako JWIMcie pp. hetmani koronni najznaczniejsze tego dają dowody. Nieprzyjaciel terrore, kolligaci nasi nam onych zazdroszcząc dedicatione, ojczyzna nasza amplexa et suis testatur lucris, które commoda swoje tem bardziej ponderare może, gdyż należytą to odpłacać będzie wdzięcznością. Podziękują tedy IMć pp. posłowie nasi IMciom pp. hetmanom naszym m. pp. za tak wielką dobra pospolitego estymacyą et offerent tabulam serc naszych plenissima gratitudine z chwalebnych czynów IMciów napełnione.

4. Dadzą dowód tego i zaraz przy weściu na górę cum denuntiatione obranego marszałka i upomnieniu się wakansów et serio instabunt, aby ex primis vacantibus, które na tym sejmie do dyspozycyi J. Kr. Mci przyść mogą, IMć pp. hetmani swoje mogli mieć ukontentowanie. Ciż ze własnej substancyej tak wiele za Rzptą zastępują expens, tedy cokolwiekby z likwidacyej IMciów pp. hetmanów onym należeć pokazało się, domówią się tego IMć pp. posłowie, aby skarb koronny to IMciom wypłacił.

5. Przyznać się to musi, iż prawie nadprzyrodzonym sposobem J. Kr. Mć p. n. m. przez księżnę Neyburską w osobie Królewicza IMci zadane urazy et dolores invicto animo tłumi i kożdego o toż obtestatur. Jednakże, iż to są momenta całości wszystkiej Rzptej, takowe sancire vulnera, IMci pp. posłowie z inszemi mają się porozumieć województwy et laese Maiestati J. Kr. Mci i Rzptej adinvenire powinni remedia.

6. Któż nie widzi, co jest za cel najpierwszy consiliorum obrona Rzptej, której invida malignitas fatorum przeszłe sejmy suo conatu oppresit rozrywając; zabiegając tedy temu seriam IMciom pp. posłom zlecamy animadversionem, aby żadnej materyej przed postanowieniem obrony Rzptej traktować nie dali et cum hac praecautione na górę wszedszy obligowali IMć p. marszałka poselskiego ne in rebus aliter procedat.

7. Zapłata wojsku u wszystkich powinna być res votiva, gdy nie tylko z nieprzyjaciela, ale ex penuria victoriam wojska J. Kr. Mci ojczyźnie testantur; domówią się tedy IMć pp. posłowie, aby tak za przeszłe zasłużone stipendia jako et in futurum między sejmem a sejmem skuteczna była wojsku postanowiona zapłata.

8. Więc że zatrzymana wojsku płaca bez likwidacyej i należytych rachunków obeść się nie może, tedy jeżeli placebit Rzptej na to, postanowić Trybunał skarbowy IMć pp. posłowie domówią się, żeby takowy Trybunał we Lwowie, a nie gdzie indziej, bywał odprawowany, in praesentia i pod dyrekcyą IMć pp. hetmanów, którym każdego żołnierza zasługi sunt manifesta.

9. A ponieważ necessitante lege przeszłego sejmu 1685 anni konsystencye w dobrach szlacheckich są juri publico aequalitatis et immunitatis dóbr szlacheckich praeiudiciosae, tedy IMć pp. posłowie nasi tak w izbie poselskiej, jako i na górze konstytucyą o konsystencyach obozu i chorągwi 1685 w dobrach ziemskich postanowioną jako temporaneam pro nulla deklarować

będą i na żadne potem konsystencye w dobrach ziemskich nie pozwolą, ale i owszem starać się powinni o konstytucyą reassumując wszystkie prawa de immunitatibus dóbr ziemskich, aby na potem IMć pp. hetmani żadnej nie mieli facultatem stawiać chorągwie na konsystencyach w dobrach dziedzicznych, ani senatus consilia in laesionem et convulsionem immunitatum dóbr ziemskich in perpetuum nie wchodziły i tego etiam cum discrimine sejmu nie odstąpią.

10. Więc iż wojska hiberna nie dochodzi ex munificentia Ojca Świętego przyrzeczona et exinde do Rzptej wielka od wojska pretensya, tedy IMć pp. posłowie domówią się tego, aby jako stan duchowny i tego stanu prześwietny senat Rzptej takową dobroczynność Ojca Świętego deklarował, tak w tem Rzptę evincere i wojsko ukontentować raczył.

11. A że dotąd subsidia od Ojca Świętego Rzptej deklarowane nullo fructu Rzptej albo diminutione podatków evanuerunt, tedy in futurum jeśliby Ojciec Święty ex munificentia sui takowe Rzptej deklarował sumy, domówią się IMć pp. posłowie, aby takowe sumy integre do skarbu koronnego wnoszone były, żeby Rzpta w rachunkach swoich i w ciężarach mogła mieć alleviamentum i uznała, quid prodest gratia patris.

12. Więc in tam arduo rerum tempore, gdy wszystkie na tak świętobliwą wojnę przychodzi zabierać media, powinni się o to starać IMć pp. posłowie nasi, aby lustracya przez tak wiele czasów nullo merito opuszczona dóbr J. Kr. Mci postanowiona była et iuxta praesentes census IMciów pp. dzierżawców czwarta część prowentów do skarbu wniesiona była, et contra contraventores, ponieważ nihil valent antiquae leges de privatione bonorum ktoby kwarty nie oddawał opisane, skuteczniejsze było postanowione prawo.

13. Jako jest w tem vis iustitiae reddere unicuique quod suum est, tak kiedy od carów IMciów moskiewskich summa przez traktat pozwolona pro avulsione Zadnieprza i innych domówią się IMć pp. posłowie, aby ta suma exulibus tym, których dobra odpadły, oddana była i komisarzów Rzpta na sejmie takowych, którzyby do tej sumy żadnych interesów nie mieli, postanowiła, żeby na tej komisyej kożdemu iuxta proportionem bonorum też dosyć się stało. A ponieważ wiele jeszcze ich querulatur, że z przeszłych podziałów takowymi sumami są ukrzywdzeni, tedy tamże ratione iniuriarum istius modi każdemu forum było naznaczone na tejże komissyej iniuriato.

14. Piechota łanowa subsidium Rzptej tak potrzebne privatorum artibus zginęła, więc, żeby ad veterem przyszła normam, i każdy, ktokolwiek łan wybraniecki possidet, lubo cuiuscunque status et preeminentiae będący, aby był przez prawo obligowany do wyprawy tej, IMć pp. posłowie serio się do tego domówią.

15. A że wiele takich miejsc, które ab inundationem na ten czas hostilitatis od płacenia hiberny i kwarty osobliwie w województwie kijowskiem uwalniają się, tedy aby skarb koronny tego dojrzał et in futurum, co skąd będzie należało, repetat, IMć pp. posłowie procurabunt.

16. Valor monetae in immensum excrevit i ad arbitrium privatorum extenditur jest niewypowiedziana, więc żeby temu było prospectum i żeby ad certum quantum moneta redukowana była IMć pp. posłowie domówią się.

17. A ponieważ z tej przyczyny, iż na schyłku sejmów o postanowieniu i płacy wojska materye zakończyły się, siła chorągwi oschło i po województwach powyrzucano, tedy instabunt IMć pp. posłowie, aby tym chorągwiom zapłata obmyślona była i takowych materyi na schyłek sejmu et fastidium nie nazganiano.

18. Same dawne prawa i czas do dyspozycyej przeszłej kompaniej długo sejmować vetant, tedy IMć pp. posłowie zawsze manifestować się będą coram Republica, iż na prolongacyą pozwolić nie mają facultatem.

19. Nic nie jest słuszniejszego jako compati afflictis et dare iusta petentibus; gdy tedy ś. p. p. Zamojski, podskarbi w. koronny, po dwa sejmy słusznie uczyniwszy rachunki, immaturo cessit fato, a dla zerwania sejmów kwitów nie otrzymał et merores pupillis aucti, IMć pp. posłowie nasi serio kwit onym, aby był od Rzptej per legem publicam dany, promowować będą powinni.

20. A że numquam practicato tak w ojczyźnie naszej, jako po inszych sąsiedzkich narodach i państwach exemplo OO. Jezuici prowincyi W. Księstwa Litewskiego contra dignitatem Maiestatis J. Kr. Mci et legum patriarum w sprawie de haereditate hrabstwa Myszkiego w Trybunałach wprzód toties examinowanej i na sejmie sacrosancte et ultimarie osądzonej a inficioso exemplo miasto rozsądzenia się z Kawaleryą Maltańską de competentia sumy komuby należała in camera Ojca Świętego dekret otrzymawszy zurdzili[1] komissyej in convulsionem dekretu sejmowego J. Kr. Mci do Myszy et in praejudicium haeredis i wszystkie prawa i jurysdykcye nasze muszą na to contremiscere et nihil esset securum, gdyby się w tem baczyć nie miała Rzpta, IMć pp. posłowie suplikować będą do J. Kr. Mci p. n. m., aby authoritatem suam do Ojca Świętego interponere raczył, żeby się sąd jego in causas terrestres Rzptej naszej nie wdawał, ponieważ tylko same sprawy religionis iurisdictioni Ojca Świętego należą, a ta komisya żeby per legem publicam pro nulla była deklarowana et nullam mieć mogła executionem.

21. Niewygasłe w pamięci merita ś. p. JWIMci p. Sieniawskiego, wojewody wołyńskiego, hetmana polnego koronnego, merita, który pro patria et mori dulce habuit i na wojnie życie swoje ojczyźnie tribuit znacznych fortun, znaczną część ludzi miewając numerum wojska augebat, gdy w nagłym pod Wiedeń czasie przyszło mu osobą swoją z częścią wojska percurrere vias Domini, wziął na wystawienie regimentu swego w ziemi przemyskiej z podatków sumę 40.000 zł. p., żeby tedy in solatium i powabienie bene merentium, sit memor et grata ojczyzna nasza tak wielkich ś. p. IMci p. wojewody wołyńskiego zasług, i na dowód estymacyej tę sumę indulgere Rzpta raczyła, instabunt IMci pp. posłowie.

22. Ponieważ IMć ksiądz episkop lwowski o dobra Perehyńsk nazwane aere proprio z JWIMcią p. wojewodą ruskim, hetmanem w. koronnym, convenit i do swojej one odebrał possessyi, tak jakoby te dobra antiquitus katedrze lwowskiej ritus Graeci należeć miały i o to instat, tedy IMć pp. posłowie nasi jeżeliby to Rzptej novella zdało się applicatione constitutione ad mensam tej episkopiej lwowskiej et sufficienter było to deductum Rzptej, do zgody w tem Rzptej stosować się będą.

23. A że tenże IMć ksiądz episkop lwowski, pewny grunt Czołhańszczyzna nazwany we Lwowie pod św. Jurem przykupił i one ad piam fundationem do tejże cerkwi św. Jura ordynował, tedy, aby to per legem publicam inkorporowano było IMć pp. posłowie, instabunt.

24. Sprawy ritus Graeci (salvis per omnia iurisdictionibus pp. dziedzicznych i possessorów dóbr duchownych J. Kr. Mci i ziemskich do hospodynów ex antiquo habitis tego per omnia ostrzegając et in derogationem possessorów jurysdykcyej pańskiej nic nie pozwalając), do stanów Rzptej odsyłamy.

25. A iż dotąd OO. Dominikanie konwentu rohatyńskiego, sola pietate Jacka świętego tam wprowadzeni et pauperum, kawałkami przez legacye pobożne tamtum modo sustentantur a chwałę Boską na tem miejscu exemplariter promowują i pełnią, tedy IMć pp. posłowie do tego omnem curam contribuent, aby te grunta onym per pias legationes do rąk oddane per legem publicam obrócone być mogły.

26. Według prawa pospolitego promowowanych od JWIMć p. wojewody ruskiego, hetmana w. koronnego i zaleconych kawalerów do indygenatu i do nobilitacyi IMć pp. posłowie nasi promowować będą, których takowy regestr: IMć p. Jakub Gorecki, towarzysz chorągwie usarskiej IMci p. wojewody poznańskiego, IMć p. Bekierski, chorągwie usarskiej WIMci p. starosty lwowskiego, IMć p. Aliski, towarzysz chorągwi pancernej IMć p. podskarbiego nadwornego koronnego, IMć p. Zasiecki, towarzysz chorągwie pomienionej, IMć p. Gorecki, towarzysz chorągwie pancernej IMć p. podkomorzego lwowskiego, IMć p. Jurkiewicz z bratem swoim rodzonym, towarzysz chorągwie pancernej IMć p. strażnika wojskowego, IMć p. Kierniewicz,

[1] Może: zagrodzili?

towarzysz chorągwie pancernej IMci p. Łaznińskiego, IMć p. Zacharyasz Buynowski, towarzysz p. Dubrawskiego rotmistrza, IMć p. Alexander Dawidenko, rotmistrz J. Kr. Mci, IMć p. Chmielowski towarzysz chorągwie pancernej IMci p. Wilgi rotmistrza, IMć p. Akcenty Kiedyński, porucznik chorągwie wołoskiej IMci p. kasztelana bełzkiego IMć p. Winkler Do indygenatu IMć p. Brant pułkownik, IMć p. Fryderyk Harsztab, oberszterleytnant, IMć p. Michał Walaps de Collerap kapitan, IMć p. Nowerk kapitan, IMć p. Jakub Frank kapitan, IMć p. Bludar porucznik. Do nobilitacyej IMć p. Irzy Melusz porucznik; do nobilitacyej z regimentu dragońskiego IMć p. Wilthelm Dobszyć porucznik do indygenatu.

27. Jako jest rzecz potrzebna zamek trembowelski pograniczny konserwować, res pro se loquitur, że tedy WIMć p. starosta trembowelski żadnej z starostwa nie mając intraty tylko samą ziemię, niema sposobu succurere tej fortecy, tedy IMć pp. posłowie domówią się tego, aby sumptu Reipublicae opatrzona i kontinuowana była, a obywatele miasta Trembowli od podatku Rzptej per legem publicam uwolnieni byli do lat pewnych.

28. Gdy tem znaczniej chwała Boska jaśnieje i większe może mieć subsistendi possibilitates a manifeste patet, iż katedralna ambona lwowska niema sufficientem provisionem, tedy IMć pp. posłowie serio o to instabunt, aby probostwo grodeckie do tej ambony per legem publicam przyłączone było.

29. Ponieważ chorągwie JWIMci p. kasztelana krakowskiego wołoskie i regiment IMci p. starosty szczurowieckiego nieco in futurum zabrały u nas płacy, tedy też chorągwie i ludzi regimentowych juxta proportionem et possibilitatem od nas płacy do przyjęcia do ziemi naszej IMć pp. posłowie deklarować będą.

30. Żydów koronnych jakowa undique opprimit calamitas, kiedy częścią zadłużone onych zbory nieznośne płacić muszą ciężary, częścią różne sancita onych ad ferenda onera pociągają ubóstwo same et calamitas publica onych przyciska, mając tedy wzgląd na to, IMć pp. posłowie domówić się mają, aby pogłówne swoje zwyczajne do skarbu szelężną monetą wnosili i od [1] ciężarów innych per legem publicam byli zaszczyceni.

31. A że w ziemi naszej nie jedna strata, bo nietylko od nieprzyjaciela praemuntur, ale ustawicznie obozowe ponosząc iniurias przechodów wojska tak koronnych jako litewskich nieustające vices na ostatek od magazynu w Uściu będącego ademptorum prawie fundorum wszyscy in circum cierpią, gdy tam tak IMci księdza komisarza ludzie, woły, konie, ustawicznie foventur, jako przejeżdzających po prowiant tako [2] i odjeżdzających żołnierzów cuncta tollit et opprimit confluxus, tedy IMć pp. posłowie nasi serio się tego domówią, aby Rzpta na uznanie krzywd tak wielkich IMć pp. obywatelów ziemie naszej komissyą naznaczyła, żeby na tej komissyej każdy ukrzywdzony krzywdę swoją etiam mediante iuramento, jeśli tego będzie Rzpta potrzebowała, likwidował, a skarb koronny każdemu ex iniuriatis satysfakcyą iuxta liquidationem uczynił. Wniosą przy tem IMć pp. posłowie instancyą za IMcią p. łowczym koronnym, który mając na pograniczu dobra swoje funditus jest zrujnowany, et instabunt, aby Rzpta tanta progenie et meritis clarescenti civi znaczną jaką sumą succurere chciała in recompensam ustawicznych obozów i przechodów wojsk w dobrach IMci.

32. IMć p. Marcin Bogusz, podstoli nowogrodzki non minores Janowa, dóbr swoich na pograniczu zostających, sentit calamitates, żeby tedy mógł mieć miejsca tego od podatków Rzptej uwolnienie, IMć pp. posłowie instabunt.

33. Więc że tenże IMć p. podstoli ma iustam do Rzptej pretensionem, gdy przez dekret sumę 8.000 zł.p. na starostwie nowotarskiem oschłej, u Rzptej na sejmie upomnieć się mu kazano, co jawnie żeby tedy w tem mu było satisfactum, IMć pp. posłowie dopomagać mu będą.

[1] do H.
[2] jako w H.

34. IMć p. Gruszecki, łowczy czerniechowski, słuszną deposuit nam querellam, że na przeszłych komisyach i podziałach sum moskiewskich w przedaniu starostwa krosińskiego jest ukrzywdzony, aby mu tedy było praecautum, że z teraźniejszej distrybuty sumy moskiewskiej nagrodzono mu to będzie, IMć pp. posłowie obwarować to mają.

35. Na ostatek deferent IMć pp. posłowie nasi stanom Rzptej ustawiczne nasze oppressyę, zniesienie przez nieprzyjaciela powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego funditus, halickiego po większej części i starać się mają, aby Rzpta od podatków do lat pewnych uwolnić ziemię naszę chciała, a jeżeli to być nie może, jakoż pro posse nostro non denegamus amori in publicum, tedy w dawaniu deklaracyi na podatki IMć pp. posłowie ostrożnie progredi będą powinni, żebyśmy nie byli ad impossibilitatem obligowani.

36. Co wszystko prudentiae activi toti et dexteritati IMciów pp. posłów naszych zaleciwszy tę instrukcyą naszę zgodnie postanowioną, IMci p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisać i do grodu podać zleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die vigesima octava Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo nono. Jan Jabłonowski, chorąży koronny, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 189 p. 2161—2172.

252.

Halicz, 27 czerwca 1690.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, zjechawszy się do Halicza na dzień dwudziesty siódmy czerwca w roku teraźniejszym 1690, na sejmik relationis IMciów pp. posłów naszych naprzód oddajemy dzięki supremo numini, iż Rzpta nasza sub felicissimis auspiciis serenissimi principis feliciter nobis sequantis bez obrady nie została, za co jednostajnie pro hac sollicitudine et cura J. Kr. Mci p. n. m. ziemia nasza dziękuje, oraz JWIMć pp. hetmanom niemniej i IMciom pp. posłom naszym, którzy non parcendo fortunae suae dispendio na teraźniejszym sejmie, nadzwyczaj długo ciągnącym się, circa bonum publicum ziemie naszej pieczołowania przykładali.

2. Edocti tedy zostawszy z relacyej IMć pp. posłów naszych, tudzież z instrukcyej JWIMć pp. hetmanów i z repartycyej na województwa i ziemie na sejmie teraźniejszym postanowionej i do ziemi naszej na sejmik przysłanej [1], quantum zostanie, ziemia nasza... płacy żołnierzom do ziemi naszej ordynowanym, nic tedy słuszniejszego, jako żołnierza w krwawych zasługach jego ukontentowanie, lecz teraz szczupła frekwencya na teraźniejszym sejmiku, dla codziennie grasującego nieprzyjaciela Krzyża Świętego w ziemie naszej i niezmierną część jassyru w niewolę pogańską wyprowadzającego, nie pozwoliła nam czasu obszernego dla obrady zabierać na uchwalenie podatków, przeto teraźniejszy sejmik nasz relacyej do sejmika electionis deputata na Trybunał koronny lubelski in Septembri przypadającego odkładamy. Który to sejmik deputacki in quantumby, uchowaj Boże, ob aliquem casum nie stanął, tedy teraźniejszy sejmik relacyjny ratione uchwalenia podatków sub directione teraźniejszego IMci p. marszałka koła naszego in crastino sejmiku deputackiego sine omni contradictione kontynuować się ma.

3. Nihilominus że calamitas wielka w zabraniu ludzi i dobytków ich w ziemi naszej przez kilkakroć razów od nieprzyjaciela nastąpiła i codziennie in periculo grassantis hostis zostaje, że podatkować nie podobna, tak propter grassantem hostilitatem jako dla ludzi, nie w domach

[1] Oblata tej repartycyi C. Hal. 190 p. 656—657.

lecz po fortecach i lasach zostających, dla tego, aby cokolwiek konsolacyej w zasługach swych żołnierz do ziemi naszej ordynowany odniósł, uchwalamy czopowe po miastach i miasteczkach, szelężne i prasołkę, które podatki do sejmiku przyszłego deputackiego blisko przyszłego trwać mają. Czas zaś wybierania tego podatku a prima Julii zaczynać się ma i trwać do dnia jedenastego września w roku teraźniejszym, a to lubo nie in toto przynajmniej in parte na ukontentowanie żołnierzów nim ziemia nasza insze media na dalszej uchwale wynajdzie.

4. Do którego podatku wybierania za administratora e medio nostri uprosiliśmy IMć p. Mikołaja Kucharskiego, stolnika podolskiego, który quam felicissime powinien będzie ten podatek podług instruktarza przeszłych IMciów pp. administratorów wybierać. Insuper fidelitatem exactionis suae na przyszłym, da Bóg, sejmiku iurament wykonać także ziemia nasza i honorarium in vim laboris IMci p. administratorowi praestolabitur. Te zaś pieniądze, cokolwiek IMci p. administrator wybierze za assygnacyami IMciom pp. żołnierzom cedere mają.

5. Instruktarz jednak IMć pp. administratorowie prześli IMci p. administratorowi teraźniejszemu sine omni mora oddać powinni. In contravenientes vero praesenti laudo IMci p. administratorowi jure agere tak w skarbowym sądzie jako ziemskim i grodzkim halickim forum naznaczamy et super convictis instantaneam executionem czynić pozwalam.

6. A że IMć pp. administratorowie prześli z szelężnego, czopowego i prasułki pro informatione ziemi naszej na teraźniejszym sejmiku quantum wypłacili, a co przy IMciach zostanie non comparuerunt na przyszłym, da Bóg, sejmiku deputackim, lub, uchowaj Boże, jeśliby nie doszedł na kontinuacyej teraźniejszego relacyjnego in crastino deputackiego quam sufficientissimum calculum praevio corporali iuramento według przeszłych laud uczynić mają i cokolwiek reszty przy IMciach zostaje za asygnacyami IMci p. komisarza naszego wypłacić obligati będą.

7. Instancyą za IMcią p. Jerzym Kruszelnickim, towarzyszem JWIMć p. krakowskiego, pancernej chorągwie, w niewoli pogańskiej ukaleczonym, do koła naszego wniesioną, do przyszłego sejmiku następującego odkładamy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim dnia 27 czerwca, in loco solito consultationum nostrarum, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego. Mikołaj Kurdwanowski, łowczy halicki, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 190 p. 658–660.

253.

Halicz, 12 września 1690.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego, zjechawszy się na sejmik electionis deputata pro die undecima Septembris, na miejsce zwyczajne consultationum, referując się ad cadentiam sejmików podług deklaracyej na sejmie walnym warszawskim przez IMć pp. posłów pro die vigesima septima danej, ponieważ na ów czas dla nagłej i niespodzianej nieprzyjaciela w ziemie naszę cum summa krajów ruina inwazyej et terrorem in parva frequencia de bono publico et privato ziemi consuli niemogło, zaczem zgodnymi głosy (dawszy IMci p. Kucharskiemu podatek ad fidelem exactionem czopowego, prasułki i szelężnego), stanęła była per laudum limitatio in crastino po sejmiku electionis deputata na Trybunał koronny.

2. Na który czas zjachawszy się in frequentiori numero i pod dyrekcyą tegoż IMć p. marszałka zasiadszy, zapatrując się naprzód na wielką krajów i całej ziemi per incursionem hostium

desolacyą, zgodziliśmy się, aby IMć p. dyrektor koła braterskiego solennem uczynił manifestationem devastationis ziemi tak przez nieprzyjacielskie ustawiczne inkursye coroczne, przechody wojska jako też z woli Boskiej, przez szarańczę, która... nulliter pro defectu ziemi te ludziom do nas z repartycyej naznaczonym wypłacić sufficienter naznaczamy. Atoli jednak ziemia nasza, ducta amore in patriam, przychylając się do deklaracyej przez IMć pp. posłów postanowionej, chcąc panem pro sangvine bene merentium refundere, uchwaliliśmy podatki czopowe, prasułkę, szelężne regere, na które assygnacye solito more wychodzić powinny. Których to podatków exakcya zaczynać się ma t. j. czopowego, szelężnego, prasułki, od sejmiku do sejmiku antiqua praxi in hunc modum, aby miasta, miasteczka czopowe i szelężne nemine excepto żadnemi nie zasłaniając się libertacyami, wsi zaś same tylko szelężne płacili.

3. Ciż IMć pp. egzaktorowie dojrzeć powinni, którym miastom i miasteczkom, wsiom libertacye tak ex vi constitutionis jako i conflagrationis wyszły, także gdzie arendarzów nie masz, ale sami panowie szynki do nich dają, aequaliter pomienione podatki wydawać powinni. Do którego to wybierania podatków za administratora e medio nostri IMciów p. Mikołaja Kucharskiego, IMć p. Wojciecha Skaławskiego, skarbnika sanockiego obraliśmy i postanowili obtrectando, aby obadwa IMć insimul et semel przez rok cały fideliter wybierali et super fidelem exactionem bez wszelkiego groszowego titulo rękawicznego, samem tylko salario od ziemi po zł. tysiąca kontentując się na sądach fiskalnych przysięgali.

4. Do rogowego zaś do pierwszej raty IMć p. Jana Stanisława Jagodzińskiego, do drugiej IMć p. Kazimierza Zarembskiego obraliśmy. Pierwszą tedy ratę powinien p. Jagodziński a prima Octobris ad ultimam eiusdem od woła roboczego, od krowy pożytkującej, od konia roboczego po groszy dwadzieścia, także od owcy jako baranów po groszy dwu wybierać; similiter drugą ratę IMć p. Zarembski według kwitów IMć p. Jagodzińskiego a prima Februarii ad ultimam eiusdem in anno proxime venturo 1691 odbierać powinien. Którym IMciom salarium od kwitów po złotemu naznacza się, żadnego groszowego sobie nie uzurpując. Ten zaś podatek rogowego tak z miast jako i ze wsiów wydany być ma, do którego Żydzi w miastach i miasteczkach wsiach po arendach chłopi zaszli z Wołoch i skądkolwiek aequaliter płacić tenebuntur. IMć zaś pp. dziedzice possessores et tenutarii królewszczyzn atestacye, wiele znajdzie w swoich dobrach wołów, krów, koni, owiec, baranów, fide honore et conscientia sami przez się podpisawszy praevia reali wsiów, miasteczek, dobytków revisione do IMciów pp. poborców odsyłać powinni, aby dwie ćwierci na nowe płacić uchwalone w tych czterech niedzielach wypłacone były, żeby IMć p. komisarz comparato aere na komissyą.... succumbet poenas stawił się.

5. Chcąc zaś ziemia nasza, aby podatki suo ordine szły, a zatem prędsze wypłacenie onych, stosując się do prawa postanowionego do sądu ziemskiego i grodzkiego e medio nostri sędziów sześciu IMć p. Bełzeckiego, IMć p. Nowosieleckiego, IMć p. Tyszkowskiego, IMć p. Pilawskiego, IMć p. Jastrzębskiego, IMć p. Tchórznickiego, obraliśmy. Którzy IMć zjechawszy się do Halicza feria secunda post festum S. Martini wykonawszy przysięgę, marszałka obrawszy, sądy zacząć fiskalne i one w sześciu niedzielach skończyć et decretum firmare non minus czterech non obstante aliorum absentia mają, salva in casu necessitatis limitatione et reassumptione, kiedy ich będzie potrzeba aż do sejmiku deputackiego przyszłego. Na które sądy IMć pp. egzaktorowie od lat dziesięciu aż do teraźniejszego czasu zjachać się mają i tam salvis quietationibus uczyniwszy kalkulacyą satisfacere. Na tychże sądach retentores sprawować się powinni, którzykolwiek tak z miast jako i wsiów podatków nie oddali, aby sine adcitatione cum poenis według prawa opisanemi oddawali, admota etiam executione militari contra renitentes, w czem wszystkiem IMciom pp. sędziom fiskalnym potestatem dajemy.

6. A ponieważ sejmikowi naszemu jest deductum, że IMć p. Ziobrowski regimentu IMci p. Cetnera, starosty szczurowieckiego, jeśliby sumę 5.000 zł. temuż regimentowi w ziemi sanockiej należącą nie odszukał, ma mieć rekurs do zasług regimentu tego w ziemi naszej restujących, tedy laudo praesenti cavemus, aby zasługi też regimentu pomienionego za żadnemi assygnacyami

wydawane nie były, okrom długu IMć p. podsędkowi ziemie halickiej przez tenże regiment winnego, który dług, aby był wypłacony z zasług tego regimentu według karty pomienionemu IMci danej przez IMć p. Jagodzińskiego poborcę rogowego, póki IMć p. Ziobrowski w swoim długu nie będzie uspokojony.

7. A że IMć p. Przyłuski, chorąży latyczowski, będąc administratorem czopowego i prasołki anni 1683 postanowionych dotąd kalkulacyej tak z percepty jako i expensy nie uczynił, aż na teraźniejszym sejmiku deduxit expensas onego ve... cum inscriptionibus z pomienionego podatku i kondemnat in iudicio fiscali otrzymanych praesenti laudo kwitujemy i... wiecznie czynimy, także IMci p. Jemielita z exakcyej IMciów czopowego tak in vim salarii, jakoteż compassione nad stratami IMci sum ma zł. 1.500 condonatum, które jednak donativum służyć IMci niema nisi praevio naprzód calculo z tej exakcyej, cum iuramento super fidelem exactionem a tej satisfactione w reszcie 400 zł. przez IMci, IMci p. Ziobrowskiemu, kapitanowi IMci p. starosty szczurowieckiego, to na tych in iudiciis fiscalibus na sessyej pierwszej praestanda.

8. Trybunał radomski ponieważ tego p...... na blisko przeszłym sejmie jeden we Lwowie feria secunda post f. s. Trium Regum, drugi zaś w Radomiu, według kadencyej postanowionej, na który Trybunał za komisarzów IMciów do Lwowa WIMć p. Bazylego Łuszczowskiego, wiceinstygatora koronnego, któremu sprawę w interesie wojskowym IMci p. Mikołaja Kurdwanowskiego z IMć p. Ściborem, chełmskim obożnym koronnym, na tejże komissyej przypadającą, serio zalecamy; do Radomia zasię IMć p. Mikołaja Kurdwanowskiego uprosiliśmy et in vim gratitudinis każdemu z IMciów na pomienioną funkcyą po 2.000 zł. naznaczamy, na którą IMci p. dyrektorowi assygnacye wydać zlecamy.

9. A że niektóre konstytucye, osobliwie koekwacya hiberny, także przeciwko prawu magnis numeris IMciów pp. komisarzów do hiberny naznaczonej relaxatio triplicis pensionis IMci p. Ściborowi, chełmskiemu obożnemu koronnemu, przeciwko prawu, na którą zgody nie było napisano, także sub titulo: Pogłówne żydowskie, gratitudo IMci p. marszałkowi i inszym, którzy przeciwko prawu et mentem Reipublicae in Volumen legum na przeszłym sejmie weszły, za zgodą powszechną postanowiliśmy, aby IMć p. Adam Bełzecki, poseł na sejm przeszły od ziemie naszej z inszymi IMciami obrany, solennem uczynił nomine całej ziemi de nullitate illarum protestationem, że na sejmiku przedsejmowym na funkcyej IMci p. Mikołajowi Kurdwanowskiemu do Wiszni na sejmik przedsejmowy naznaczyliśmy zł. 1.000, że dotąd niewypłacony był IMci za assygnacyą tegoż IMci i kwitem IMć p. Kucharski z exakcyej swojej między sejmikami wybieranej, wypłacić powinien, co in dationibus IMci pro persoluto przyjęto będzie.

10. Mając wzgląd na supliki, które do koła naszego podane są, gdzie subveniendo desideriis naznaczamy IMć p. Mikołaja Kucharskiego, administratora czopowego i szelężnego na przeszłym sejmiku relationis aż do sejmiku teraźniejszego postanowionego, aby z swojej exakcyej za assygnacyami tegoż IMci p. marszałka wybierał, t. j. pp. deputatom dwom IMć p. Turkuła. IMć p. Zahorowskiego na osobę po zł. 60, IMć p. Kruszelnickiemu zł. 100, IMć paniej Lutomirskiej zł. 100, do fary zł. 50, IMć p. Gruszeckiej zł. 100, OO. Franciszkanom zł. 100, które oddać się powinny do rąk IMci p. Skaławskiego, skarbnika sanockiego, na subsidium kościoła. Po wypłaconych tych largicyach IMć p. Kucharski de perceptis et retentis atque expensis na sądach fiskalnych rationem dabit. Tamże konsolacya za pracę naznaczona IMci naznaczona być ma.

11. Do tychże largicyi należy IMć p. Józef Kurdwanowski, któremu na wykupno IMć p. małżonki jego z niewoli ex fraterno amore zł. 600 naznaczyliśmy, które z exakcyej swojej IMć p. Stanisław Jagodziński temuż IMci za asygnacyą IMci p. dyrektora koła braterskiego wypłacać powinien. Które się punkta zgodnie namówiwszy one dla większej wagi zleciliśmy IMci p. dyrektorowi koła naszego podpisać i ad acta publica podać. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia 12 Septembris anno millesimo sexcentesimo nonagesimo. Mikołaj Kurdwanowski, dyrektor koła braterskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 190 p. 937—945.

254.

Halicz, 11 września 1691.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemie halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących na sejmik podatkowy pro die undecima Septembris do Halicza, na miejsce zwyczajne consultationum, zjechawszy się takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Stosując się do prawa pospolitego i dla lepszego porządku uprosiliśmy de medio nostri za dyrektora sejmiku teraźniejszego IMć p. Balcera Czeczela z Kroszyniec Nowosieleckiego, któremu nasze braterskie vota i omnimodam potestatem oddajemy. Wyrozumiawszy z relacyej IMci p. komisarza naszego na przeszłą komissyą lwowską obranego, curam et dexteritatem JWIMć p. wojewody ziem ruskich hetmana w. koronnego całej Rzptej i ziemi naszej przez wszytek czas wyświadczone, za te tedy dobre jego afekty ziemie naszej i całej Rzptej uczynione zlecamy IMci p. marszałkowi koła naszego, aby nomine ziemi naszej list do IMci napisał, dziękując za wszelaką życzliwość ziemi naszej wyświadczoną i o dalszy respekt prosił.

3. Po napisanym liście do IMci zgodnie się namówiwszy, IMciów pp. poborców ziemi naszej do tego stringimus, aby królowi IMci p. n. m. winne sześć set kilkadziesiąt talerów do Żółkwie do skarbu J. Kr. Mci oddali, a kwit z odebranej sumy ziemi przywieźli.

4. Postanowioną sumę J. Kr. Mci p. komisarzowi na komisyą przyszłą radomską od nas obranemu za prace według tak rocznego laudum approbujemy i aby IMci quantocius satysfakcya w zapłaceniu sumy pomienionej była, IMci p. Kucharskiemu i IMci p. Skaławskiemu, administratorom czopowego i szelężnego, aby tę kwotę oddali, serio iniungimus.

5. Zapatrując się zaś na wielką kraju i całej ziemi naszej per communem hostem ruinę i desolacyą zgodziliśmy się, aby IMć p. dyrektor koła naszego braterskiego solennem uczynił manifestationem, devastationem ziemie tak przez nieprzyjaciela koronnego jakoteż ustawiczne przechody wojskowe, któraby militet pro defectu ziemi, że ludziom do nas z repartycyej naznaczonym płacić nie możemy.

6. Atoli jednak ziemia nasza ducta amore in patriam, respektując na zasługi żołnierza teraz w polu zostającego, uchwaliliśmy podatek takowy: same czopowe i prasułkę. Do którego administracyi uprosiliśmy IMć p. Prokopa Kurdwanowskiego, łowczego kijowskiego, któremu salarium za pracę, da Bóg, na sejmiku przyszłym przedsejmowym obmyśleć deklarujemy.

7. A że do tych czas dla różnych trudności sądy fiskalne nie przyszły ad effectum i rachunki przez IMć pp. poborców nie są uczynione, zgodnie się namówiwszy umyśliliśmy, aby ciż IMć pp. sędziowie fiskalni już sine juramento lubo in instanti, lubo też captato tempore zjechawszy się do Halicza rachunków IMciów wysłuchali i massam sum wybranych ziemi pokazali.

8. Interes IMci p. Zebrowskiego, kapitana regimentu pieszego WIMci p. starosty szczurowieckiego do przyszłego, da Bóg, sejmiku wespół z IMcią p. Koźmińskim, chorążym IMci stosując się do dekretu tak JWMci p. wojewody ziem ruskich, jako też kryzrechtowych odkładamy, jednak zasługi temuż regimentowi od ziemi naszej winne do skończenia interesu IMć p. Zebrowskiego nie powinny być temuż regimentowi wydane.

9. Zawdzięczając prace i fatygi IMć p. Jurkiewicza, który w różnych okazyach nam ziemianom służy, postanowiliśmy nemine contradicente dać IMci zł. sto, na które assygnacyą do IMci p. administratora czopowego i prasołki dziś obranego, aby wydał IMć p. marszałek, zlecamy i prosimy, zachęcając go do dalszych usług ziemi naszej. Które to laudum nasze zgodnie,

postanowione, ręką własną IMci p. dyrektorowi koła braterskiego podpisać et ad acta publica podać zlecamy. Działo się w Haliczu, w kościele farskim, die undecima Septembris millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. Baltazar Czeczel Nowosielecki z Koszczyniec, marszałek koła braterskiego ziemie halickiej [1].

Castr. Hal. Rel. 190 p. 1987—1989

255.

Halicz, 12 marca 1692.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, zjechawszy się na miejsce zwyczajne consultationum, za uniwersałem króla IMci p. n. m. pro die 12 Martii, takowe sobie zgodne postanowiliśmy laudum. Lubo ziemię naszę casus ustawiczne premunt i teraz za wyściem Bek-Murzy nie mało ludzi w niewolę poszło, wsi in cineres redactae, skąd nulla possibilitas podatkowania ubogich resztujących ludzi, jakoż vigore salvae na sejmie przez IMciów pp. posłów naszych, powinnaby ziemia nasza być wolna, atoli jednak amore in patriam ducto, ludziom do ziemie naszej ordynowanym pro posse płacić obmyśliła, aby chorągwie IMciów pp. Turkułów i Zahorowskiego in excubiis zostające in parte posileni byli, oraz dług J. Kr. Mci p. n. m aby był wypłacony, który z osobliwej swojej klemencyej tymże chorągwiom z skarbu swego wygodzić raczył.

2. Także interes IMci p. Żebrowskiego, kapitana J. Kr. Mci, ratione zasług w regimencie IMci p. starosty szczurowieckiego, zasłużonych przez dekret WIMci p. kasztelana krakowskiego, hetmana w. koronnego i drugi kreysrechtowy do ziemie naszej na wypłacenie ordynowanych, ponieważ tot laudis akceptowaliśmy i na przeszłym sejmiku z przyszłych uchwalonych podatków deklarowaliśmy, do których uchwał referując się, aby już w swoich zasługach primario wziął satisfakcyą naznaczamy, za jednostajną zgodą podatek szelężny po miastach postanawiamy, które IMć p. administrator more antiquo do sejmiku przyszłego podatkowania nazajutrz po sejmiku deputackim, a die 20 praesentis wybierać powinien.

3. In supplementum jeszcze rogowe jedno po groszy dziesięć od bydlęcia roboczego pożytkowego postanawiamy, który wydany być ma a die secunda Aprilis ad ultimam eiusdem, iuxta quietationes IMci p. Zarębskiego, tam gdzie hostilitas nie była i w całości dobra zostają, tam zaś gdzie hostilitas oppressit za nowemi attestacyami IMć pp. administratorowie sub fide, amore et conscientia, nemine excepto, wypłacać mają do rąk IMć p. poborcy.

4. Do tych tedy podatków wybierania e medio nostri wybraliśmy do szelężnego IMć p. Krzysztofa Dulskiego, któremu salarium 1.000 zł. naznaczamy. Do rogowego IMć p. Stanisława Ostrowskiego; od kwitu po złotemu jednemu naznaczamy, żadnego ullo modo nie uzurpując sobie groszowego. A że fatis cessit IMć p. Kurdwanowski, administrator czopowego, tedy in locum onego IMć p. Zygmunta Kimberta, zięcia jego, approbujemy. Te tedy podatki, stosując się do przeszłorocznego laudum za asygnacyami IMci p. Adama Bełzeckiego, IMć pp. poborcy płacić mają.

[1] W manifestacyi marszałka C. H. 190 p. 1989 czytamy o ustawicznych najazdach tak przez Tatarów, jako też i Lipków kamienieckich dokonywanych, że i w tym roku 1691 po dwakroć na obie strony Dniestru najeżdżali i począwszy od Trembowli, Janowa, Budzanowa, Buczacza, Jazłowca, Potoka, Podhajec po Chodorów zniszczyli.

5. Więc że przez nieprzyjaciela koronnego tak przeszłego roku, jako i recenter, teraz siła obywatelów ziemi naszej i ludu pospolitego w niewolę poszło, wsi in favillam et rudera redacta i stąd in futurum nulla spes podatkowania, uprosiliśmy e medio nostri IMć p. Antoniego Stamierowskiego, Balcera Czeczela Nowosieleckiego za posłów do J. Kr. Mci p. n. m., którzy ex innata prudentia Majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. za curam circa bonum publicum podziękują. Ciż IMć deferent Majestatowi pańskiemu desolacyą ziemi naszej a upraszać będą, aby J. Kr. Mć wniósł pańską swoją interpozycyą do komissyej radomskiej, stosując się do wyraźnej deklaracyej na sejmie anno 1690 przez IMciów pp. posłów danej, gdzie subsecuta hostilitate od podatkowania wolna być ma i ludziom do naszej ziemi z repartycyej do zapłacenia naznaczonym, aby Trybunał radomski dokąd indąd przeniósł płacę onym. Także upraszać mają IMć pp. posłowie J. Kr. Mci, aby IMć pp. poborcy do Radomia nie zjechali, ponieważ tu coram iudicibus fiscalibus sufficientem calculum uczynili, że ob summam egestatem nallatenus comparere mogą. Ciż IMć pp. posłowie instabunt do króla IMci p. n. m., aby terrigenis urzędy były dawane.

6. Przy tem zlecamy WIMci p. dyrektorowi koła naszego publicam manifestationem nomine publico tak o przeszłoroczną jako i recenter przez Tatarów ziemi naszej desolacyą uczynić, że ullo modo podatkować nie możemy.

7. Ciż IMć pp. posłowie do króla IMci p. n. m. uproszeni wniosą za IMcią p. Szczęsnym Poradowskim do Majestatu Pańskiego instancyą, aby w jego utrapieniu pańska clementia onego sublevare raczyła. Także za IMcią p. Kunickim IMć wniosą do królowej IMci p. n. m. ażeby otrzymał sprawiedliwość z żyda Libra i jego pryncypałów.

8. Nic słuszniejszego nie widzimy, jako utrapionym concivibus nostris, których niewola tatarska ciężką dotknęła ręką, jako osobliwie IMci p. Poradowskiego, IMci p. Dymideckiego, IMci p. Łosowskiego, towarzysza WIMci p. starosty halickiego chorągwi, teraz z niewoli wyprowadzonego, abyśmy larga manu nuditatem onych supplementowali, ale hostilitas całą depressit ziemię, więc przecie ducti amore ku pomienionym IMciom każdemu z nich po zł. 300 naznaczamy, którym, aby za asygnacyami IMć Bełzeckiego IMci pp. poborcy wypłacali sine mora.

9. Zlecamy przy tem IMci p. dyrektorowi naszemu i o to upraszamy, aby kwit nomine publico dał IMci p. Wojciechowi Skaławskiemu, skarbnikowi sanockiemu z administracyej czopowego anni 1688, które z IMcią p. Jemielitą per plus offerentiam za zł. 9.000 trzymał, ponieważ połowę ex persona sua za asygnacyami wypłacił, co deduxit kwitami, wolnym onego cum successoribus czynimy [1].

10. Zawdzięczając zaś fatygi i prac WIMci p. dyrektorowi naszemu na teraźniejszym kongresie naszym, które circa publicum dla konserwacyej ziemie naszej świadczył, oraz to uważając, że Stanisławów forteca pro antemurali ziemi naszej zostaje, tę fortecę cum attinenciis od wszelkich libertujemy podatków. Co wszytko sine ulla contradictione postanowiwszy, zlecamy IMci p. dyrektorowi koła naszego podpisawszy do grodu podać. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum, die 12 Martii 1692. Józef Potocki, starosta halicki, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 191 p. 227—230.

256.

Halicz, 12 maja 1692.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya urodzonym IMci pp. Antoniemu Stamierowskiemu, Balcerowi Czeczelowi Nowosieleckiemu, posłom ziemie halickiej do J. Kr. Mci p. n. m. z sejmiku podatkowego przez

[1] Ob. kwit marszałka sejmiku C. H. 194 p. 635.

uniwersał J. Kr. Mci p. n. m. die 12 Martii anno praesenti na miejscu consultationum złożonem dana.

2. Nic słuszniejszego ziemia nasza nie uznaje, tylko za ojcowskie J. Kr. Mci p. n. m. pieczołowanie winne uczynić dzięki, że dla całości ojczyzny naszej i zaszczytu onej, zdrowia swego pańskiego i fortun nie żałując, waleczną ręką fortunnie Rzptej dixit diem, kiedy pro gloria nominis sui et gentis na przeszłorocznej kampaniej zdrowiem pańskiem gromadne Tatarskie tłumy o konfuzyą przywiódł. W czem ziemia nasza paternas regias J. Kr. Mci p. n. m. circa bonum publicum widząc sollicitudines, IMć pp. posłowie nasi cum debita veneratione votorum do nóg pańskich jako wiernych poddanych J. Kr. Mci p. n. m. profundissimas fundant praeces i promovebunt J. Kr. Mci p. n. m. konserwacyą ziemi naszej, aby jako pater patriae hac dextra, którą zwykł protegi i dalej in sinu miłościwie suo fovere raczył, jakobyśmy sub clipeo J. Kr. Mci secure dalej zostawać mogli, ile ziemia halicka, która omni hostico est exposita, oraz upraszać Majestatu J. Kr. Mci p. n. m. o miłościwą interpozycyą do Trybunału radomskiego, aby ziemia nasza, stosując się do wyraźniej deklaracyej na przeszłym sejmie przez IMciów pp. posłów naszych anno millesimo sexcentesimo nonagesimo danej, gdzie stante hostilitate et ruina a solutione podatkowania wolna być ma, i płaca tym ludziom, którzy są z repartycyej do nas ordynowani, w innych województwach naznaczona była.

3. Także IMci pp. poborcy nasi, którzy ob summam egestatem et ruinam jedni w niewoli, drudzy poumierali, uczyniwszy jednak przed IMciami pp. sędziami fiskalnymi słuszne de perceptis kalkulacye et expensis i juramenta wykonawszy his praemissis, aby na komissyą nie jechali, których IMć p. instygator koronny na delaty nie podawał.

4. A że trafia się, że urzędy ziemi naszej halickiej oddawane bywają obywatelom innych województw, suplikuje ziemia nasza do Majestatu J. Kr. Mci p. n. m., aby in futurum urzędy ziemi naszej terrigenis oddawane były.

5. Słuszną kompassyą mając ziemia nasza nad IMć p. Szczęsnym Poradowskim, concivem naszym, któremu Orda recenter dziatki i żonę w niewolę wzięła i wszystko funditus zabrała sam tylko semivivus umknął, nie mogąc tedy ob summam ruinam ziemie naszej IMci w niczem suffragari, zalecamy IMć pp. posłom naszym upraszać J. Kr. Mci p. n. m., aby z pańskiej swej klemencyi, którą zwykł świadczyć na eliberacyą żony i dzieci niewolnikiem udarował.

6. Za IMcią p. Konieckim, obywatelem ziemi halickiej, który przewiódł prawo na niewiernym Librze, Żydzie i komprycypałach jego o pewny popełniony w Kałuszy exces instabunt IMć pp. posłowie nasi do Majestatu J. Kr. Mci p. n. m. przy uniżonej prośbie, aby z niego sprawiedliwość indilate uczyniona była. Insze życzliwości, które ziemia nasza świadczy Majestatowi J. Kr. Mci pp. posłowie nasi opowiedzą oretenus. Tę tedy instrukcyą zgodnie postanowiwszy, zleciliśmy IMci p. dyrektorowi koła naszego podpisać. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum, die duodecima Martii millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo. Józef Potocki, starosta halicki, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 191 p. 231—233.

257.

Halicz, 12 marca 1692.

Kwit Marszałka sejmiku z administracyi czopowego i szelężnego.

1. Stosując się ad mentem laudi vigore facultatis od całej ziemi halickiej na mnie włożonej, daję ten kwit mój nomine publico IMci p. Wojciechowi Skaławskiemu, skarbnikowi sanockiemu z administracyi czopowego i szelężnego, które per plus offerentiam z IMcią p. Janem Jemielitą, podstarościm grodzkim trembowelskim, za sumę zł. dziewięć tysięcy, a die decima tertia Septembris anno millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo ad diem decimam quintam Septembris anni millesimi sexcentesimi octuagesimi noni trzymał, uczynił sufficientem na sejmiku teraźniejszym de medietate summae dziewięciu tysięcy calculum iuxta mentem ziemi za asygnacyami oddał, co i kwitami deduxit, tedy pomienionego IMci una cum successoribus wolnym et immunem czynię. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die decima secunda Martii anno millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo. Joseph Potocki, starosta halicki, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 194 p. 635.

258.

Halicz, 16 września 1692.

Zapiska o oblacie laudum sejmiku halickiego.

1. Actum in castro Haliciensi feria tertia post festum Exaltationis S. Crucis proxima 1692.
2. Videatur hoc loco oblata laudi conventus particularis terrae Haliciensis per incolas terrae eiusdem constituti electionis mfci. Adami Bełzecki, marschalci conventus ejusdem subscripti ad acticandum per nblem. Joannem Kamiński porrecti. Originale patet sub signo laudum.

Prot. Rel. C. Hal. 350 p. 259.

259.

Halicz, 3 listopada 1692.

Kwit Marszałka sejmiku z administracyi czopowego, prasołki i szelężnego.

1. Stosując się ad mentem laudi IMć pp. obywatelów ziemi halickiej m. m. pp. i braci na sejmik przedsejmowy pro die tertia Novembris anni praesentis zgromadzonym, czynię wiadomo nomine publico, iż IchMć pp. Mikołaj Kucharski i Wojciech Skaławski, wicesgerent grodzki halicki, administratorowie czopowego, prasołki i szelężnego, uczynili z administracyej swojej in toto satisfecerunt pro anno millesimo sexcentesimo nonagesimo, zaczynający się undecima Septembris, a kończący się millesimo sexcentesimo nonagesimo primo eadem die, z której to administracyi pomienionych IMciów i sukcessorów onych nomine publico perpetuis temporibus

kwituję i na to się ręką własną dla większej wiary i pewności podpisuję. Działo się na miejscu consultationum w Haliczu, die tertia Novembris millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo anno. Joseph Potocki, starosta halicki, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 194. p. 635—636.

260

Halicz, 10 listopada 1692.

Laudum elekcyjne podkomorzego.

1. My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, na sejmik electionis podkomorzego ziemie naszej halickiej post ascensum WIMć p. niegdy Dominika Potockiego, podkomorzego na ten czas ziemie halickiej na podskarbstwo nadworne koronne, za uniwersałem JWIMci p. Marka na Warężu i Michrowie Małczyńskiego, wojewody i generała ziem ruskich: bełzkiego, hrubieszowskiego, grojeckiego, bracławskiego etc., starosty na dzień dzisiejszy miesiąca listopada do Halicza, na miejsce consultationum zwyczajne zgromadzeni, zgodnie i jednostajnie nad podkomorstwo ziemie naszej za kandydatów obieramy i postanawiamy. Stanęli tedy Ich Mć: IMć p. Alexander Potocki, kasztelan kamieniecki, suffragiis pięćdziesiąt i siedm, IMć p. Adam Bełzecki, suffragiis pięćdziesiąt cztery, IMć p. Mikołaj Kurdwanowski, łowczy halicki dwadzieścia siedm.

2. Pomienionych tedy IMciów za kandydatów na podkomorstwo obieramy i tą elekcyą naszę zgodnie odprawioną Najjaśniejszemu Majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. prezentujemy. Co żeby barziej ad notitiam przyść mogło IMci p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy do grodu podać tę elekcyą i attestacyą IMciom pp. kandydatom wydać zleciliśmy. Datum w kościele farnym halickim, die decima Novembris millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo anno. Alexander Jan Jabłonowski, marszałek koła rycerskiego województwa ruskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 191 p. 815—817.

261.

Halicz, 12 listopada 1692.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo stanu szlacheckiego ziemi halickiej i powiatu trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m., na sejmik przedsejmowy z sejmu grodzieńskiego dnia dzisiejszego, na miejsce consultationum zwyczajne zjechawszy się, takowe sobie postanawiamy laudum.

2. Lubo ten jest w nas zawsze conatus, abyśmy dobroczynne ku tej ojczyźnie naszej J. Kr. Mci p. n. m. życiem naszem zaszczycali dobrodziejstwo et nemo est qui secus curet, przecież jednak chcąc to wyraźniej pokazać, uprosiliśmy de medio nostri posłów do J. Kr. Mci p. n. m., IMciów pp. Mikołaja Kurdwanowskiego, łowczego halickiego i Stanisława Gruszeckiego, którzy jako najprędzej Majestatowi J. Kr. Mci i Najjaśniejszemu Domowi Jego profundissima

nostra deferent vota i podług instrukcyej sobie danej od IMci pp. marszałka koła naszego sprawią się submisissima veneratione nasze J. Kr. Mci exponent desideria.

3. Ciż IMć pp. posłowie munus legationis do JWIMci p. Stanisława na Jabłonowie Jabłonowskiego, kasztelana krakowskiego, hetmana w. koronnego obire mają i nomine publico testari, jako waleczne i niezliczone wielkiego wodza odwagi i nieograniczoną na cały świat sławę debito prosequimur cultu i jego intaminatos honores na kożdym placu sincera tueri pragniemy fide. co ut particularius elucescat temuż IMci p. marszałkowi koła naszego, aby w instrukcyej do IMci IMć pp. posłom danej animos nostros prezentował voto publico zlecamy, zachowując przy tem instituta przodków naszych i braterską z IMć pp. obywatelami województwa naszego ruskiego na sejmik do Wiszni zgromadzonymi łącząc konfidencyą.

4. Za posła na sejmik do Wiszni uprosiliśmy IMć p. Władysława Skarbka, skarbnika podolskiego, który tam stanąwszy braterską naszą w kole tamecznem testabitur weneracyą, instrukcyą naszę publice przeczyta et consiliorum nostrorum reddet participes. Domówić się też będzie powinien tamże, aby IMć pp. posłowie nasi na te sejmiki od nas uproszeni gospody iuxta exigentiam miewali naznaczone. Któremu IMci pp. posłowi za pracę zł. tysiąc naznaczamy, i aby IMć p. komisarz na tę sumę assygnacyą wydał do któregokolwiek z IMciów pp. egzaktorów praesenti laudo zlecamy.

5. Temuż IMci p. komisarzowi dajemy facultatem, aby pensatis rationibus pp. egzaktorów ziemi naszej wypłacić roskazał po jednej ćwierci chorągwiom do ziemi naszej z repartycyej należącym dawnych zasług IMci p. Konstantego Zahorowskiego i IMci p. Turkuła. Czemu ut melius sufficiat na sejmiku teraźniejszym czopowe i prasułkę postanawiamy i jej currentiam do roku naznaczamy, aby i IMć p. kapitanowi Zebrowskiemu iuxta lauda anteriora satisfiat mieć chcemy. Do którego podatku za administratora IMć p. Szczęsnego Poradowskiego obraliśmy i onemu salarium, jako antecessorom jego bywało, sincere deklarujemy.

6. Na ostatek zabiegając periculis sejmików naszych, które generosus ambitus do usługi Rzptej trudnić albo tamować by mógł, postanawiamy sobie more inszych województw solito alternatę poselstw przez jeden sejm biorąc interstitium, czego, że sobie dotrzymać mamy bratersko sobie invicem spondemus. Które to laudum zgodnie i jednostajnie postanowiwszy IMci p. marszałkowi koła naszego, ręką własną podpisać i do grodu podać dajemy facultatem. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, dnia dwunastego listopada roku Pańskiego tysiąc sześć set dziewięćdziesiątego drugiego. Jabłonowski, marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 191 p. 899—903.

262.

Halicz, 12 listopada 1692.

Instrukcya sejmiku posłom na sejm walny.

1. Instrukcya ziemi halickiej na sejm walny grodziński IMciom pp. posłom JWIMci p. chorążemu koronnemu, WIMciom p. Makowieckiemu, staroście trębowelskiemu, IMci p. Stefanowi Potockiemu, kasztelanicowi kamienieckiemu, IMci p. Bełzeckiemu, IMci p. Jastrzębskiemu, podczaszemu trębowelskiemu, IMci p. Stamirowskiemu.

2. Jeżeli Bóg Wszechmogący na konserwacyą państw inszych szczyptą łaski swoje rozdaje, każdy przyznać musi, że na ojczyznę naszę prowidencyej swojej cuda otwartą dłonią, całą ręką rozlewa, i gdzie indziej dominus fortis, u nas Wszechmogący Bóg, deus magnus adoratur.

Jest że to podobna, żeby o się tak niedbający staćesmy długo mogli, gdyby nas ta nie opisała ręka, która confundit fortia et exaltat humilia tu prawdziwie w sukurs humanorum consiliorum divina następują i którzy z siebie nie mamy secreta vi stoimy. Przed tą się tedy należy upokarzać ręką i oddawszy należyte dzięki cum confessione inanitatis nostrae i to w łasce Bożej adorare należy, że tę incolumem Najjaśniejszego Króla insolacyą aerumnarum nostrarum z całym Najjaśniejszym konserwuje Domem.

3. Podziękują IMć pp. posłowi nasi servatori nas wszystkich Najjaśniejszemu Królowi IMci, że nie mając respektu na zdrowie, skarb i fatygi swoje, wszystkiemi nas zastępuje, nasze niedostatki odkupuje, pan nieporównanie łaskawy, vigil et custos. Toż praestabunt i Najjaśniejszej Królowej IMci, która od Boga in partem curarum dana na pograniczach naszych wojującemu suffragando zawsze gradu fortis Amasonis. Podziękują Królewiczom IMciom, których tylko w pracach lata distingunt, że więcej pracuje, który ich ma więcej, a paribus meritis ojczyznę naszę zaszczycają.

4. A że nam przychodzi słyszeć co równo uszy nasze jako i serca laedit, że IMć ksiądz biskup chełmiński[1], za nie policzone prace J. Kr. Mci nie kontentując się, tak wiele listów swoich nieuważnych exacerbujących dobroczynnego Pana laedere, ale jeszcze jakieś mandaty na sejm wydaje tym, którzy cum testatione żalu oderwali się panu uważając to, jako jest inauditum et insolens, żeby wiernym poddanym przy honorze pana swego zelare nie wolno było, zlecamy IMć pp. posłom naszym, żeby przy honorze i niewinności pańskiej vitam et sangvinem ofiarowali contra quosvis dobra pospolitego turbatores. A żeby similia in posterum nie działy się instabunt IMć pp. posłowie nasi do Xiążęcia IMci Kardynała Prymasa[2], aby authoritate episcopali upomniał IMć księdza chełmińskiego, żeby się niósł modestyą stanowi swemu debita, ani się wdawał więcej in turbas.

5. Uważając ziemia nasza, że omne malum lingua aut promovit aut peperit zdziwiła się, non sine fremitu magno ausui IMci księdza biskupa chełmińskiego, który gratuito odio i jedyną niewinności persekucyą wyuzdał się na wielkie IMci pana krakowskiego[3] w tej ojczyźnie merita, słuszną i wielką uczynią IMć pp. posłowie IMci kompassyą i u całej Rzpltej instabunt, żeby nie tylko równa krzywdzie była rekompensa, ale żeby in posterum lege caveatur, żeby ludzi podsciwych i w usłudze ojczyzny exvisceratos podobne nie odrażały scandala, satisfactia zaś ma być omni meliori modo et securitate IMci.

6. Oddawszy powinne servatori nostro J. Kr. Mci to, cośmy powinni, ad conservationem nostram przystąpić należy. Oto Bóg nie przestaje animas nostras levare, kiedy pokój przez posła tatarskiego nam[4] exhaustis przysyła, będą niektórzy woleli cum dignitate cadere, niż cum ignominia servari i dla nieskończonych kolligatów wojny, i my mamy dla nich consummari, ale ziemia nasza czambułami poryta, popiołem przytrząśniona i w pół zginiona przyznaje, że malum quo propius eo timetur amplius. Zaczem IMć pp. posłowie nie przeciwiąc się IMciom pp. kolligatom, którym reduci pacem licet nobis necesse est, do żadnej nie przystąpią materyej ani podarków uchwalenia sine securitate tak pożądanego pokoju, bez którego absolute zginęlibyśmy.

7. Widząc, że sejmu prolongacya jest fatalis Reipublicae mora, tedy IMci pp. posłowie nad sześć niedziel żadnej nie pozwolą prolongacyi, prywatne sprawy domowe, trudności wszystkie aptiora rebus novandis quam coriendis[5] negotia, aby odłożone były IMć pp. posłowie serio cavebunt.

8. Trybunał skarbowy miał wszystkie irregularitatis nostrae sanare rany, w czem że non satisfactum intercyzy et voto Rzpltej IMciów pp. posłów obligujemy w tem activitatem

[1] Kazimierz Jan Opaliński.
[2] Michał Radziejowski.
[3] Stanisław Jabłonowski
[4] non.
[5] coriendis w. o.

et solicitudinem, aby Rzplta adinveniat najskuteczniejsze media securitatis punktualnej wojska płacy i porządku pomienionego Trybunału skarbowego, aby jako wojsko in satisfactione tak i Rzplta in indemnitatibus suis mogły mieć powinne emolumentum.

9. Nietylko widzimy continuis praeiudicatis, ale i sami będąc jęczymy sub onere niesprawiedliwości, kiedy Trybunał wielki koronny inaudito exemplo licznemi obwinionych praegravat grzywnami, jako IMci p. Gidzińskiego, obywatela ziemi naszej, na kilkanaście tysięcy grzywien osądził, w czem Rzplta procuret temu zabieżeć, aby nas obmisso uno absurdo non sequantur innumera i prosimy IMciów pp. posłów, ut urgent instantissime reassumptionem konstytucyej septuagesimi o Trybunale, oraz iniunximus wymóc na przyszłym sejmie legem novellam, aby duchowni deputaci obierani byli iure regni co czwarty rok.

10. A ponieważ ius patronatus ius cardinale Reipublicae, titulis fundacyej dilacyej protekcyej, na ostatek dominii iure królom panom naszym należące publico mundi scandalo, modico respectu zasług tak wielkich erga christianitatem Najjaśniejszego Króla IMci p. n. m., zaczyna Rzym controvertere, a przez intruzów swoich, których nazywają exotico nomine provisos apostolicos invalidare, uważając w tem indignitatem, jako par pari niepowinien się z prawa swego sprawować, et periculum, jako mniszy wdawszy się w bunty za codzienne i nieporównane dobrodziejstwa królów panów swoich już jawnie wszczynają rebelie, mięszając status et regni consilia publicae salutis, nieodstąpią IMci pp. posłowie nasi, aby nominaci na biskupstwa i opactwa jako godni extra controversiam i zasłużeni dobra biskupstw i opactw swoich, natychmiast vigore nominacyej in plenam possessionem odbierali i mianowani biskupi krzesła swoje w senacie zasiadali, aby mniejsi ci prowizyej rzymscy jako rebelles Majestati et perversores[1] praw ojczystych iure statuti in cortesanos poena exilii karani byli et pro capitibus invindicabilibus deklarowani, aby IchIMć księża nuncyuszowie według prawa o posłach cudzoziemskich po sejmie się zaraz do Rzymu wracali, a in quantumby pertinaciter zostawać chcieli, żeby zostawali absque omni charactere et jurisdictione, aby wszyscy ci, którzyby indemnitates Rzymu bronić się ważyli, cuiuscunque status et ordinis będą, voce activa arceantur jako ingrati beneficiorum erga Majestates et indigni filii tej ojczyzny pro inequalibus et infamibus habeantur, czego IMci pp. posłowie nasi sub fide et honore nie odstąpią.

11. IMć panowie cudzoziemcy do Króla JMci posłani boku Jego nie pilnują, temu, ut obvietur, instabunt IMć pp. posłowie nasi, żeby albo stąd jechali, albo dworu pilnowali.

12. A że ani kwarta ani insze Rzptej prowizye non sufficiunt oneribus artileryej tak, iż raro exemplo sam J. Kr. Mć szkatułą swoją zastępuje, tedy IMć pp. posłowie compellabunt księży IMciów biskupów, żeby caritate eximia jako z przodków naszych fundacyej de mensa, artyleryej płace na się wzięli ultra mensuram podatków wszelkich.

13. Gdzie indziej militem emunt non legunt, my dobrze zasłużone rycerstwo na oczekiwaniu trzymamy ledwo nadzieją karmimy, zaczem rok ten, który ex scripto ad archivum dubius est IMciom żeby nie zginął, IMć pp. posłowie serio invigilabunt[2] co do tegoż punktu należy, że ponieważ Bóg łaską swoją szczęściem J. Kr. Mci dał Sorokę, Szocawę, Niemiec w pogańskim kraju otrzymać, żeby in commodo prowiantów nie ginęły, IMć pp. posłowie in Republica providebunt.

14. A że Żydzi już górę wzięli nad chrześcijany, że omnis economiae przy nich usus, do czego ich najbardziej evexit administracya ceł, IMć pp. posłowie w tem vindicabunt dawnego prawa executionem, aby nad cłami byli intendentes chrześcijanie slachta et possessionati. I w tem nie małe praeiudicium patimur, że Żydzi effugiunt in respondendo świętej sprawiedliwości subsellia iudiciorum, omnibus itaque[3] silientibus iustitiam albo nierychła satisfactio być musi,

[1] pervelles w o.
[2] inviolabunt w o.
[3] i tak w or.

Ich IMć pp. posłowie wywiodą rationes urgentes, Żydzi ut respondeant omni foro et urgebunt, aby konstytucya na blisko przeszłym sejmie o Żydach Wielkiem Ks. Litewskiem służąca i w Koronie przyjęta była. Ciż Żydzi przy tak wielkich pożytkach, z niemałą chrześcijan krzywdą, bardzo mało w tak wielkich Rzptej expensach contribuunt, tedy IMć pp. posłowie starać się będą, aby pogłównego żydowskiego uznana była aukcya, gdyż niepodobna od tak mnóstwa wielkiego w ojczyźnie naszej zagęszczonego, kontentować się tak małą sumą i żeby albo płacili wszystkie onera podatków, albo pomienione podwyższyć pogłówne.

15. Cały świat polski widzi, jako nieznośną krzywdę mają sukcessorowie IMć p. Boratinskiego od W. Księstwa Litewskiego, kiedy znaczną Rzptej uczyniwszy przysługę, w uspokojeniu kilku związków substancyą swoją, dotąd satysfakcyej odebrać nie mogą, instabunt tedy IMci pp. posłowie, aby jako nejprędsza tego długu już na blisko przeszłej komisyej wileńskiej likwidowanego stanęła exolucya.

16. Wielkie stąd praejudicium aequitati, kiedy wszyscy ex arbitrio IMć p. marszałka poselskiego w znaczeniu różnych deputacyej osobliwie do hiberny, upraszamy tedy IMciów pp. posłów, aby to wnieśli do Rzpltej i tego ulatenus nie odstępowali, ażeby per electionem całej izby poselskiej IMć pp. komisarze do hiberny stawali.

17. A że się dowiadujemy publica mundi voce niemniej i scandalo, że miasta Spiskie pograniczne i od krajów cesarza IMci zasłaniające, nullo habito iure ani vicinitatis, ani kolligacyej, ani meritorum J. Kr. Mci ani exwisceracyej Rzpltej przez ludzi cesarza IMci ultra modum na konsistencyach są agrawowane, tedy IMć pp. posłowie nasi wziąwszy doskonałą informacyę od IMci p. marszałka wielkiego koronnego, in plena Republica tego się domówią, żeby cesarz IMci nie tylko kaucyą dał, że tego więcej nie będzie quod primarium, ale, żeby te szkody nagrodził omni meliori securitate Rzptej jako i zasług w niej IMci p. marszałka.

18. Indoluit ziemia nasza, że IMci panu krakowskiemu impertinens iintrodukcya imparem zasług gratitudinem na starostwie janowskiem tamowała, co, ut reasumatur, serio IMci pp. posłowie nasi instabunt, jako też, żeby likwidacya IMci nie ginęła.

19. Pamięta ziemia nasza, że jako moribus antiquis res stat Romana virisque, tak nie masz nic pożądliwszego Rzpltej, jako żeby reasumpcya była i konserwacya praw dawnych. Zaczem IMci pp. posłowie urgebunt, żeby wszystkie stare prawa reassumowane były.

20. Paley domesticum et grande malum oprimit slachtę i gorzej nieprzyjaciela wojuje, żeby tedy IMć p. hetmanowi subjaceat i od wszystkiego arceatur IMci pp. posłowie instabunt.

21. A że województwa asygnacye do IMci p. oboźnego koronnego wszytkich nie wypłacalą, urgebunt IMć pp. posłowie o to quam efficacissime.

22. Książęciu brandenburskiemu paktów naszych i ludzi, aby się upomnieć IMć pp. posłowie instabunt.

23. Za kandydatami na szlachectwo od IMci p. hetmana koronnego wniosą instancyą, ut habeant fortes quo premiantur et ignavi quod mereantur.

24. Ordynacyą Ostrowską, z której przedtem na usługę Rzptej ludzi sześć tysięcy bywało, a stąd ubi bona consistunt kraj tamten niemałą obronę przeciw nieprzyjacielowi Krzyża Świętego odbierał, iż nad prawo i wolę ordinatii teraźniejsi possessores przy ośmiu starostwach abusive trzymają, starać się będą IMć pp. posłowie nasi, aby satisfiat Reipublicae i żeby temu, komu ex mente ordinationis należy dobra te oddane były.

25. Niegodzi się tych zapominać, których fortuna zda się zapominać calamitatibus wojen opresyej, aby jakie od Rzptej solatium mieli instabunt IMć pp. posłowie za tymi IMciami.

26. Ich IMć pp. Potoccy, IMć p. łowczy koronny, Ich IMć pp. kasztelanicowie Kamienieccy, IMć p. starosta trębowelski, IMć p. Kurdwanowski, IMć p. Strzemeski, IMć p Jastrzębski, IMć p. Jemielit, IMć p. Jagielski, za sobą samymi wnosimy do Rzptej instancyą, aby mając respekta zgubionych krajów naszych od wszelkich nas uwolniła podatków.

27 Ziemia nasza przez IMciów pp. posłów naszych querulabitur przed Najjaśniejszym Majestatem J. Kr. Mci p. n. m., iż IMć pp. urzędnicy ziemi naszej z łaski J. Kr. Mci privilegiati, jako IchMć pp. chorąży i stolnik halicki obradom naszym non attendunt i cale u nas nie bywają, suplikujemy J. Kr. Mci p. n. m., aby te urzędy służącym dobrze ziemi oddane były, jako to łasce pańskiej rekomendujemy IMć p. Bełzeckiego i IMci p. Strzemeskiego i żeby urzędy ziemi naszej terrigenis oddawane były,

28. Combinationem ritus Graeci inter se certantium do Rzptej odsyłamy.

29 To wszytko IMć pp. posłowie nasi pari activitate jako i zelo publici proponować będą, pro regula mieć mają salutem publicam et sensum immunem z całą Rzptą, a niech pamiętają cum omnia possint sola credant licere laudanda [1]. Za zgodą koła rycerskiego ziemie halickiej na to się podpisuję S. Jabłonowski mp. marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

263.

Halicz, 15 września 1693.

Protestacya z powodu zerwania sejmiku deputackiego.

1. Actum in castro Haliciensi feria tertia in crastino festi Exaltationis S. Crucis anno Domini 1693.

2. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens mfcus. Adamus a Bełzec in Delatyn Bełzecki, dapifer Bełzensis solenniter eidem officio in et contra mcum. Lucam Franciscum de Borzymie Makowiecki, Trembovliensem capitaneum gsos: Antonium Stamirowski, Joannem Strzemeski, Michaelem Haliciensem Stephanum Kiioviensem subdapiferos Kurdwanowskie, Joannem Łabęcki cohortis loricatae suprascripti mfci. capitanei Trembovliensis vicepraefectum, Felicianum Kurdwanowski eiusdem cohortis vexilliferum, Stanislaum Vrowski, Gorczynski, Warecki, Jemielity, Nicolaum Boniecki, Alexandrum Łokuciowski aliosque omnes commilitones et famulos memoratae cohortis Domanski aulicos et famulos praefatorum principalium ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos principalibus, numerum circiter centum quinquaginta virorum excedentes, infrascriptarum violentiarum et tumultus principales et complices ac mutuos inter se executores, questus et protestatus est idque pro eo.

3. Quia cum leges et constitutiones regni pacem et securitatem publicam ubivis longe magis in locis publicis et conventibus particularibus cujusvis terrae servandam omnibus demandaverint, in violatores vero eiusdem securitatis publicae rigorisissimas interposuerint et sanxerint poenas, praefati vero inculpati non metuendo poenas praemissas dum die hesterna actum praesentem immediate praecedente in eclesia parochiali Haliciensi, ubi conventus particularis terrae eiusdem electionis deputati pro iudiciis tribunalitiis regni iuxta leges regni celebrabatur, in eodem conventu ad ineundum rixas secum protestante praedictum gsum. Michaelem Kurdwanowski subdapiferum Haliciensem memorati principales concitabant et informabant in ipsa ecclesia in facie totius nobilitatis quam occasionem rixarum patienter mfcus. protestans in se sustulit, pos. fdissolutum eundem conventum particularem per eosdem, alias po zerwanym sejmiku iidem principales inito secum mutuo consilio et condictamine se protestantem in confusionem aliquam

[1] Współczesna kopia z nadpisem na ostatniej stronnicy: Instrukcya ziemie halickiej na sejm grodzińskl 1692. Znajduje się w zbiorach A. Czołowskiego. W Castr. Hal. Rel. 191 p. 905 jest tylko nadpis oblata instructionis terrae Haliciensis pod roczkiem 24 listopada 1692 r. a potem vacuum obejmujące 7 i pół stronnicy. W protokole Rel. C. Hal. T. 350 p. 284 jest notatka o przedłożeniu do oblaty na dniu 24 listopada tej instrukcyi podpisanej manu ill. et mci Stanislai Jabłonowski vexiliferi regni.

inducere volentes suprascriptus gsus. Stamirowski die itidem hodierna, media nocte, cum famulis suis hospitium protestantis hic Haliciae apud famatum Kawicz habitum armatim et tumultuatim superagressus est etc.[1]

Ind. Pel. Castr. Hal. 191 p. 1873—1875.

264.

Halicz, 3 listopada 1693.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo obywatele ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, za uniwersałem J. Kr. Mci p. n. m. na sejmik przedsejmowy, extraordynaryjny w Warszawie sejm, na miejsce dnia dzisiejszego consultationum zwyczajne zjechawszy się takowe sobie stanowimy laudum.

2. Gdy nam Bóg przy walecznej ręce J. Kr. Mci p. n. m. pozwala konzultacyej niechcemy deesse dawnemu zwyczajowi i zachowując instrukcyą przodków naszych i bratersko z IMciami obywatelami województwa ruskiego na sejmik do Wiszni zgromadzonymi, kombinując konfidencyą za posła na sejmik do Wiszni uprosiliśmy IMć p. Żurakowskiego, skarbnika halickiego, który tam stanąwszy braterską naszę w kole temecznem świadczyć będzie weneracyą, przeczyta naszę instrukcyą et consiliorum nostrorum uczyni participes.

3. Gdy nam już ruina przez nieprzyjaciela uczyniona podatkować niepozwala i suplikującym IMciom pp. Dubrawskim i IMciom księży Trynitarzom niczem na teraźniejszym kongresie naszym subvenire nie możemy, desiderium IMciów do sejmiku relationis w reces puszczamy. Tymczasem dla skuteczniejszej informacyi przyszłego sejmiku uprosiliśmy e medio nostri do kalkulacyej IMć p. Franciszka łowczego czerniechowskiego Stanisława Gruszeckiego ojca z synem, IMć p. Mikołaja Tyszkowskiego, podstolego mińskiego, IMć p. Kunaszowskiego, miecznika bracławskiego, którzy IMć zjechawszy się do Halicza captato tempore praevia avisatione IMciów pp. poborców, tych którzy kwitów nie mają i rachunków nie uczynili, tychże rachunków serio wysłuchali i tego na przyszłym sejmiku relacyą uczynili obligamus IM n. m. pp. i braci.

4. Nie godzi się deesse desideriis IMciów pp. obywatelów po nad Dniestr mieszkających, osobliwie IMci p. Gruszeckiemu, chorążemu znaku WIMci p. starosty halickiego pancernego, który ma wielkie praeiudicium i ruinę w swojej substancyej Chocimierza przez regiment w Zukowie stojący. Zlecamy tedy IMci p. marszałkowi naszemu list instancyalny za IMcią n. m. p. napisać, także za IMcią p. Jędrzejem Tyszkowskim i inszymi obywatelami po nad Dniestr mieszkającymi, aby ludzi z czajkami idący modeste se gerant et ne aggravent possessores.

5. A że IMć pp. Kucharski i IMć p. Wojciech Skaławski wicesgerent grodzki halicki sufficientem dali z swojej administracyej czopowego i szelężnego calculum, przy których IMciach lubo zostawało reszty zł. 700, ponieważ deductum jest, że jadącego IMć p. Kucharskiego z tąż kwotą orda napadła, czeladź, konie i pieniądze zabrała, że ledwie sam divina gratia umknął; habita ratione IMciów różnych w tej ziemi zasług i calamitatis, zlecamy IMci p. marszałkowi koła naszego, aby nomine publico kwit IMciom pomienionym pp. administratorom wydał, o co IMci upraszamy.

6. Lubo ziemia nasza podała J. Kr. Mci i stanom Rzptej, że amplius podatkować nie może in quantumby nie przyszło ob aliqua fata ziemi naszej uznać respekt, haerebit memoria w sercach naszych. JWIMci p. kasztelana krakowskiego hetmana w. koronnego względem Maryampola

[1] Dalszy ciąg protestacyi tej i innej na p. 1881 Ibid. nie odnosi się już do sejmiku.

noviter fortyfikowanego, jakoteż i desiderium JWIMci p. wojewody krakowskiego hetmana polnego koronnego za Podhaycami, które hostilitas ustawicznie premit i Stanisławowa fortecy pogranicznej, która proprio aere niegdy JWIMci p. kasztelana krakowskiego hetmana polnego koronnego i teraźniejszego WIMci p. starosty halickiego dla zaszczytu Rzptej konserwuje się.

7. Do niemniejszego respektu należy miastu Tarnopolu, które nietylko od nieprzyjaciela koronnego ponosi ruinę, ale też coroczne permissive ognie, że na przyszłym sejmiku relationis od wszelkich podatków pomienione miasta do lat pewnych uwolnimy. Które to laudum zgodnie umówiwszy zleciliśmy IMci p. marszałkowi koła naszego dla większej wagi ręką własną podpisać i do grodu podać. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die tertia Novembris millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio anno. Józef Potocki, starosta halicki, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej, manu propria.

Castr. Hal. Rel. 191 p. 2106—2110.

265.

Halicz, 26 maja 1695.

Laudum sejmiku halickiego.

1. My, rady, dygnitarze i wszystko rycerstwo ziemie naszej halickiej i powiatów do nie należących, zjechawszy się za uniwersałem J. Kr. Mci na miejsce zwyczajne do Halicza consultationum, t. j. pro die vigesima sexta Maii anno nunc currenti 1695 takąśmy za zgodą naszą wszystkich braci postanowili uchwałę.

2. Jest za co podziękować Majestatowi Boskiemu, iż lubo ziemia nasza tot calamitatibus pressa jeszcze może na tem miejscu konsultacyi mieć swoje obrady, więc stosując się do uniwersału J. Kr. Mci p. n. m. co wziąć przecie za medium mamy, ile in confinio nieprzyjaciela zostając, i nie mogąc na poparcie wojsk żadnego obmyśleć contribuendi sposobu na pospolite ruszenie ochotę naszą przy Majestacie pańskim J. Kr. Mci deklarujemy, a tem bardziej, aby pateat nasza ochota J. Kr. Mci p. n. m. przy inszych desideriach z osobliwą instrukcyą IMciów pp. posłów, t. j. IMć p. Balcera Cześczela Nowosieleckiego, podczaszego żytomirskiego i IMć p. Stanisława Pękosławskiego, porucznika znaku pancernego WIMci p. starosty parczowskiego, de medio nostri obraliśmy, którzy IMć serio instabunt do Majestatu p. n. m., aby ziemia nasza in desideriis suis ukontentowana była. Którzy tam stanąwszy desideria nasze tak publiczne, jakoteż i domowe nasze oppressye Majestatowi J. Kr. Mci p. n. m. opowiedzą.

3. Ciż IMć relacyą przed IMcią p. kasztelanem halickim naszym obligowani uczynić będą

4. Drugich zaś posłów do JWIMci p. kasztelana krakowskiego, hetmana w. koronnego także z osobliwą instrukcyą uprosiliśmy IMciów pp. Jana Golejowskiego, stolnika ciechanowskiego, Mikołaja Kucharskiego, którzy opowiedzą desideria privata nasze i instancye za niektórymi IMciami, a relacyą zaś przed WIMcią p. starostą halickim poselstwa swego uczynić mają.

5. A że się namnożyło w ziemi naszej siła ludzi swywolnych, którzy nietylko poddanych naszych, koczując, najeżdżają, bydła gwałtem biorą, ale też i dwory najeżdzają, zaczem stosując się do prawa pospolitego, które każe IMciom pp. starostom coercere takich, onych łapać i sądzić uprosiliśmy WIMć p. starostę naszego halickiego, aby satisfaciat Reipublicae et muneri officii sui, ne facta impunite maneant. Nic słuszniejszego nie widzę, gdy deduxit rachunkami percepta i expensa IMć p. Krzysztof Dulski exacto szelężnego, aby mu kwit był dany. Tedy de consensu nostri pomienionego IMci, una cum successoribus praesenti laudo kwitujemy. Którą to naszę uchwałę zgodnie postanowiwszy, uprosiliśmy IMć p. marszałka naszego, aby dla lepszej

wagi ręką swoją ad acta publica podał. Działo się w Haliczu na miejscu zwyczajnem consultationum. Władysław Skarbek, skarbnik podolski, marszałek koła rycerskiego.

Castr. Hal. Rel. 193 p. 1701—1704.

266.

Halicz, 26 maja 1695.

Instrukcya sejmiku posłom do króla.

1. Instrukcya IMciom pp. Balcerowi Czeczelowi Nowosieleckiemu, podczaszemu żytomirskiemu i Stanisławowi Pękosławskiemu, porucznikowi znaku pancernego WIMć p. starosty parczewskiego, posłom do J. Kr. Mci p. n. m. e medio nostri na teraźniejszym sejmiku relationis, po niedoszłym sejmie w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die vigesima sexta Maii anno 1695 obranym, dana.

2. Którzy IMć profundissima veneratione uniżone przy powinszowaniu szczęśliwego i długoletniego panowania J. Kr. Mci p. n. m. uczynią podziękowanie za paternas curas i sollicitudines circa bonum publicum, gdyż to tylko in solatium prowinciarum nostrarum mieć będziemy, gdy J. Kr. Mci p. n. m. hac dextra, którą zwykł nas protegere i dalej paterne proteget, o co uniżenie IMci p. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m. upraszać będą, wzajemną ochotę na zaszczyt Majestatu pańskiego J. Kr. Mci vitam et sangvinem testabuntur fundere. A gdy zaś dla ruiny i zguby krajów naszych przez nieprzyjaciela contribuere nie możemy, jako zawsze expositi periculis, więc na pospolite ruszenie ochotę naszą IMć pp. posłowie deklarować będą i dalszego ordynansu oczekiwać zechcemy. Tak jednak IMć pp. posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m. upraszać będą, aby ten zjazd nie gdzie indziej, tylko według prawa dawnego naszego pod Haliczem naznaczony był.

3. Przytem IMć pp. posłowie nasi instabunt do J. Kr. Mci p. n. m. i upraszać będą, przy uniżonej suplice, ut provideat paternae zwyczajnej krajów naszych ruinie, którą jedną przez nieprzyjaciela, przez zbiegłych i wykuczowanych poddanych naszych do słobód kraju wołoskim i ziemi naszej noviter lokowanych, aby z tych słobód, ponieważ prawa żadnego niesłuchają, za roskazaniem J. Kr. Mci p. n. m. wróceni iniuriatis byli poddani, którzy in quantumby refragarii, byli mandatowi pańskiemu, prosić będą IMć pp. posłowie nasi o wyraźną J. Kr. Mci p. n. m. wolą, do WIMci p. starosty halickiego, żeby adminiculum officii sui, jako pograniczny starosta, każdemu iniuriato na odszukanie poddanych swoich dodał. Ciż IMć pp. posłowie nasi instabunt za WIMcią p. starostą halickim do Majestatu J. Kr. Mci p. n. m. o list do IMciów pp. hetmanów, aby w dobrach ukraińskich dziedzicznych, a osobliwie w Niemirowszczyźnie kozakom nie była dawana więcej konsytencya, szkody zaś, które przez tak wiele lat swawola kozacka poczyniła, aby podług przysiężonych regestrów nagrodzone były.

4. Nie godzi się zapomnieć suplikującego w ciężkich kajdanach i niewoli kamienieckiej zostającego p. Medyńskiego, towarzysza WIMci p. starosty olsztyńskiego; wniosą IMć pp. posłowie nasi do Majestatu pańskiego J. Kr. Mci gorącą instancyą za pomienionym towarzyszem, który w różnych okazyach pięciu Lipków in captivitatem duxit, a z tych jednych JWIMci p. kasztelanowi krakowskiemu, ostatniego zaś Bilczeńka nazwanego J. Kr. Mci p. n. m. między drugie niewolniki także oddał, a na ostatek sam w okazyi tak rok około Św. Anny aliquam fortunam tribuit, a to posiłkując p. Branta. Że tedy dotychczas w niewoli ciężkiej i okowach zostaje u żony pomienionego Bilczenka, upraszać będą IMć pp.posłowie nasi J. Kr. Mci p. n. m., aby, skłoniwszy serce swoje ojcowskie ku litości, Lipkę pomienionego in eliberationem towarzysza benigne

wydać roskazał, który in libertatem restitutus pro fide et patria za dostojeństwo Majestatu J. Kr. Mci p. n. m. ochoczo poniesie. Co wszytko prudentiae activitati IMciów pp. posłów naszych zaleciwszy, tę instrukcyą naszę zgodnie postanowioną IMci p. marszałkowi koła naszego rycerskiego ręką własną podpisać i do grodu podać zaleciliśmy. Działo się w Haliczu, na miejscu consultationum zwyczajnem, die et anno ut supra. Władysław Skarbek, skarbnik podolski marszałek koła rycerskiego ziemi halickiej.

Castr. Hal. Rel. 193 p. 1704—1708.

267.

Halicz, 28 maja 1695.

Instrukcya sejmiku posłom do hetmana w. koronnego.

1. Instrukcya IMciom pp. Janowi Golejowskiemu, stolnikowi ciechanowskiemu i Mikołajowi Kucharskiemu, stolnikowi podolskiemu, posłom do JWIMć p. kasztelanana krakowskiego, hetmana w. koronnego, na sejmiku relationis przez J. Kr. Mci p. n. m. po niedoszłym sejmie die vigesima sexta Maii naznaczonym anno nunc currenti millesimo sexcentesimo nonagesimmo quinto, na miejscu consultationum w Haliczu zwyczajnem, dana.

2. Jako wdzięczności argumenta nie samemi słowy fructifera być powinny, tak inter cognatos amor największy być powinien temu, który odwagą zdrowia strat i substancyi zastępuje miłą Ojczyznę, jako to JWIMci p. kasztelan krakowski, hetman w. koronny n. w. m. p. jako zawsze, tak i niemniejszy teraz dał tego dowód, kiedy non coacta virtute miastu Lwowu antemurali totius regni dał zaszczyt teraźniejszej zimy, od którego nieprzyjaciel odejść musiał. Za co podziękują IMć pp. posłowie nasi IMci n. m. p. wielką dobra pospolitego estymacyą et offerent tabulam serc naszych napełnioną wszelką wdzięcznością.

3. Niemniejszą passionem po ruinie nieprzyjacielskiej deferent IMć pp. posłowie nasi JWIMć panu krakowskiemu, którą ziemia nasza od nowo osiadających w kraju wołoskim Słowak, przez IMciów pp. rotmistrzów, a na ten czas dzierżawców tychże słobód ponosi, kiedy naszymi poddanymi jednych wykoczowawszy, drugimi zbiegłymi pomienione słobody[1] osadziwszy, tak dalece, że żadnego nie utrzymamy poddanego, ponieważ pomienieni IMć pp. dzierżawcy prawu pospolitemu ziemie naszej nie podlegają, ale tylko ordynansowi JWIMci p. kasztelana krakowskiego są podlegli, instabunt IMć pp. posłowie nasi do IMci n. m. p. o listy do pomienionych IMciów pp. possessorów w granicy będących, aby każdemu obywatelowi iniuriato sine ullis diffugiis ad primam requisitionem poddanych wydano, a więcej, aby żaden z IMciów non praesumat przyjmować zbiegłych i koczować non audeat poddanych.

4. Meretur compassionem brat nasz IMć p. Dobraczyński, towarzysz IMci p. starosty parczewskiego, za którym instabunt IMć pp. posłowie nasi do IMci p. kasztelana krakowskiego, aby na eliberacyą żony Jegomościnej Tatara jakiego konferować raczył clementer.

5. Nie godzi się nam zapomnieć IMć p. Lachowskiego, concivem nostrum, który przez tak wiele lat w wojsku lata swoje trawiąc, wprzód pod znakiem ś. p. JWIMci p. kasztelana krakowskiego, hetmana polnego koronnego, a potem WIMci p. starosty bohusławskiego przez ochotę swoją teraz mężnie z nieprzyjacielem czyniąc, szwankując z konia, w niewolę pod Haliczem wzięty, w zimie, upraszać będą IMć pp. posłowie JWIMć p. kasztelana krakowskiego hetmana wielkiego koronnego, aby na eliberacyą onego utrapionej matce Tatara budziackiego konferował, ponieważ żadnego sposobu inszego eliberowania tego niewolnika niema. To wszystko

[1] szkody.

IMć pp. posłowie nasi pari activitate et dexteritate zalecą. Którą to instrukcyą, zgodnie postanowioną, zleciliśmy IMci p. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisać i do grodu podać. Działo się w Haliczu, die et anno ut supra. Władysław Skarbek, skarbnik podolski, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 193 p. 1708 — 1711.

268.

Halicz, 30 maja 1695.

Laudum elekcyjne podsędka halickiego.

1. My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego do niej należących, za uniwersałem JWIMci p. Marka na Warężu i Michrowie Małczyńskiego, generała i wojewody ziem ruskich bełzkiego, bracławskiego, rubieszowskiego, grojeckiego, etc. starosty [1] zjachawszy się na sejmik electionis podsędka pro die trigesima Maii do Halicza, na miejsce zwyczajne consultationum nostrarum, do kościoła farskiego, gdzie solito more postąpiwszy sobie directora koła naszego obraliśmy.

2. A że tak uniwersałem kilka dni antecendenter od JWIMci pana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego ad acta grodu halickiego podanym de incursione hostium et potentia magna denuntiatum całej ziemie, jako i teraz świeżą z Okopów odbierając niepocieszne nowiny, iż już Sołtan w kilkadziesiąt tysięcy ord stanął pod Kamieńcem et in horas et momenta excursionem ile tu na pograniczu wyglądając nieprzyjacielskiej, uchodząc tedy pericula imminentia absentiae nas w domach swoich jako i w domach zostających o tem niebespieczeństwie nie wiedzących, lubo praxis solita niesie, abyśmy e medio nostri i wprzód czterech kandidatów obrali, lecz evitando pericula ad hostibus imminentia jednostajnie IMć p. Gruszeckiego i łowczego czerniechowskiego nemine contradicente za podsędka ziemie naszej obraliśmy, za którym i Majestatu J. Kr Mci p. n. m., upraszamy, aby eo honore subiudicatus ex clementia Maiestatis był kondekorowany. Którą elekcyą naszę zgodną IMci p. direktorowi koła naszego przy zwykłej pieczęci podpisać i ad acta podać uprosiliśmy. Działo się w Haliczu w kościele farskim, in loco solito obrad naszych, die trigesima Maii roku tysiącznego sześćsetnego dziewięćdziesiątego piątego. Balthazar Czeczel Nowosielski, podczaszy żytomirski, marszałek koła rycerskiego ziemie halickiej.

Castr. Hal. Rel. 193 p. 1720—1721.

---

[1] Uniwersał z 30 kwietnia 1694 w Warszawie dany C. H. 193 p. 1645—6.
[2] Nominacya w C. H. 193 p. 1956.

INDEKSY

ułożył

Wojciech Hejnosz.

Indeks nazw osób i miejscowości.

Cyfry oznaczają stronice.

D

E

F

G

H

I

J

K

L

Ł

M

O

P

R

S

T

U

W

Z

Ż

Indeks rzeczowy.

Każdy cytat składa się z dwu pozycyj cyfrowych, przedzielonych przecinkami, z których pierwsza oznacza stronicę, druga liczbę porządkową ustępu na tejże stronicy. Kropkami przedzielone są cytaty osobne.

Corrigenda.

str.	w.	zam.	czyt.
7	18 g	J. Kr.	J. Kr. Mci
	19 d	gdż	gdyż
10	11 g	pisarz S. Maliowieczki	pisarz G. Makowiecki
11	17 d	nie będąc się być szlachcicami	nie będąc szlachcicami
12	6 d	Barones	1. Barones
23	16 g	Ozarnkowski	Szurakowski
24	2 d	zemski	ziemskl
	3 d	podkomorzy	podsędek
29	13 i 14 g	podpisała	podpisał
30	22 g	jegestr	regestr
32	18 g	1632	1623
	1 d	Tremb. 15	Tremb. 115
38	7 d	liberatis	liberalis
40	13 g	notą	rotą
44	1 d	pod-	podskarbim
	9 d	in tercedendo	intercedendo
	19 d	12 września 1633	Halicz, 12 września 1633
45	15 g	ralacyi	relacyi
46	3 g	Która	4. Która
50	13 d	Nicolani	Nicolaus
52	3 g	podkomorzy	pokojowy
53	2 d	czynią	czyniąc
55	17 g	Hallccy	3. Haliccy
	19 g	eo	do
56	7 g	Bydlowky	Bydlowsky
	4 d	laudet	laudes
57	14 d	ama	fama
58	19 g	na	nam
	6 d	odsyłamy także owi	odsyłamy onę także owe
	7 d	tanquillitatem	tranquillitatem
60	9 d	subadministracyej	lub administracyą
62	5 g	terminarum	terminorum
65	24 d	nie od zgody	nlc od zgody
68	13 d	Łubińskiego	Łubieńskiego
71	2 d	Rel. 191	Rel. 141
73	19 g	są	się
74	20 d	Iż za	3. Iż za

str.	w.	zam.	czyt.
75	11 g	Iż my	2. Iż my
	1 d	Nr. 63	Nr. 52
82	21 d	Makuszewa	Markuszewa
89	7 d	Kozabowi	Kozakowl
90	8 g	infavillam	in favillam
91	13 d	począł	poczul
92	14 d	względem zgromadzenia	w każdem zgromadzeniu
93	1 d	[3]tego	[2]tego
94	4 g	Prot	Piotr
95	2 g	obzory	obrony
96	4 g	swej	onej
	8 g	eletionis	electionis
	24 i 25 d	papieskim	Papieskim
	1 d	Glińskiego	Głowińskiego
97	12 d	wynajdziony	wynajdziemy
	15 i 16 d	podanym (sic)	podany
	4 d	Makowiecki starosta hal. Ostroski	Makowiecki starosta tremb. Ostrowski
98	11 g	to masza	to Ojczyzna nasza
	23 d	prawa	prawu
	16 g	krajach[1]	krajach
99	1 d	przypisek 1 opuścić	
101	4 g	kredytach.	kredytach,
	13 g	Około	8. Około
103	2 g	do	de
	22 d	Do których	Od których
108	17 d	Stephanowskie	Stephanowska
109	13 g	Dziembonowi	Dzimboniemu
	16 g	Dziembowic	Dzimbonl
110	13 d	causa	causae
111	13 g	Sucką	Suchą
	14 g	Saską	Suską
	9 g	glorisse	gloriose
113	2 d	gr. tremb.	gr. halic.
119	3 d	[3]Sejmik	[1]Sejmik
120	20 g	in harendo	inhaerendo
	2 d	lubo się	lubo są
124	9 d	Łyskórskiemu	Łysoskórskiemu
126	14 d	spostoszenic	spustoszenie

str.	w.	zam.	czyt.
128	10 g	podatkch exakcyach	podatkach exakcyach
129	13 d	Jabłonowskiemu	Jabłońskiemu
141	21 g	Raneyski	Rusiecki
	1 d	p. 1930	p. 1030.
142	4 g	p. Teodora	p. Jana Teodoryka
	17 g	staroście i	staroście tą uchwałą naszą, iż iakośmy na pierwszym sejmiku naszym IMci Panu Staroście i
144	2 d	advilalitiali	advitalitiali
	4 d	godnej wnieśli	godnej nie wnieśli
	15 d	resitendum	restituendum
145	14 g	w ziem	w ziemi
	16 g	będąci	będąc
148	18 d	tegoż cerkwie i rutyny	tego z cerkiew i młynów
149	19 d	im	in
150	3 g	które ma na	które na
	12 g	należytych	należących
152	12 i 13 d	[zwykło] i jej tylko obywatelom między samymi sobą służy eodem	[zwykło], eodem
	11 i 12 d	naszej za procesem we trzech instancyach zawarty był, a mianowicie naprzód lucrum potem banitione et mille marcarum,	naszej (i jej tylko obywatelom między samemi sobą służy) proces we trzech instancyach zawarty był, mianowicie naprzód lucrum, potym bannitią, a zatym zaraz executią, a to sub bannitione et mille marcarum,
160	10 g	fortitur	fortiter
162	5 g	J. Kr. Mci	J. Mci
	17 d	miasto subsequi spustoszeni.	miało subsequi spustoszenie.
	1 d	[2] opisane	[1] opisane
163	18 g	W których dekretem	Których dekretów
	9 d	sejmik	sejmik[1]
164	10 g	tutionem	tutiorem
	11 d	uniwersałem	uniwersałem[2]
166	7 g	winszując.	winszując,
167	13 g	regium	regiam
	4 d	koformując	konformując
171	21 d	odwoływama	odwoływa
172	10 d	1. My	2. My

str.	w.	zam.	czyt.
176	17 g	i depositis	in depositis
	23 g	rozlania	rozlaniu
179	11 g	na	nas
	9 d	topographi	typographi
	13 d	Wołoskie	Wołoskiej
180	19 g	gonerositas	generositas
182	4 g	zastawiwszy	zostawiwszy
	8 i 9 g	a z wickiem o sławę	ac o większą osławę
	9 g	na sławę,	na sławę
183	17 g	Mohilowskie	Mohilowskiej
	6 d	elekcye deputackie IMciom pp.	elekcyej deputackiej IMci p.
	11 d	którzy	który
184	12 g	konstytucyej dalszych	konstytucyej o dalszych
	6 d	przeszłego	przyszłego
186	2 d	ickiej	lickiej
	14 d	requisitio	inquisitio
187	12 g	dannej	danej
	14 g	proficuarum	profiscuarum
188	11 g	Sienickiego	Sielnickiego
189	17 g	recempensam	recompensam
191	3 d	Stanisławem	Stanisławskim
192	8 g	p. 1021	p. 1023
193	6 d	Dambrawskiego	Dambrowskiego
196	21 d	instrukcyej	instructią
199	10 g	Andrzeja	Aleksandra
	21 g	3. Z których	2. Z których
204	24 d	ordynaryjne	ordynarie
205	15 d	ordinaria a juris	ordinaria juris
206	11 g	lustratorawie	lustratorowie
207	23 d	ten	Deo
		pria	pia
212	19 d	komissych	komissiach
214	13 d	zebrała	zebrał
	2 i 1 d	Pouciu	Pokuciu
216	7 g	łdy	tedy
217	3 d	prowiantu	prowentu
	15 i 16 d	1.001	1000
219	22 g	Królestwa	Królestwu
	9 d	ordynacyjnych	ordynaryjnych
221	9 d	stanów	stanu
222	22 g	IMcie	31 IMcie
	13 d	minnime	minime
223	3 g	starostą	starosta
	7 g	protestacyi	protestacye
224	1 d	Pros, zięć	Proszeni (?)
	18 d	Maskusze	Markusze
225	1 g	swaty	straty
	5 d	ponieważ.	ponieważ
229	7 g	mienie	mienic
	21 g	tribunalitis	tribunalitio
230	4 d	przywileja	privilegia
	7 d	solvenda	solvendo

str.	w.	zam.	czyt.
231	3 i 4 g	sejmowych suspensio executionis decretorum tribunalitiorum pronuntiata est, przeto aby per tales appendices dekretów sejmowych decreta	sejmowych dekreta
	9 d	mienić	mienic
232	16 g	fortyffkowanie	fortyfikowanie
233	5 d	ulitowal	utitołował
234	2 d	avulsone	avulsione
	12 d	karakowska	krakowska
235	11 d	i miłej	miłej
236	14 g	descedentibus	descendentibus
	4 d	spiritualis	comitialis
	14 d	Srebryją	Serebrya
237	5 g	Zubów	Zuków
	15 g	we wsi	przy wsi
	16 d	podolsklego [zięć] IMci Szembeka	podolskiego IMci Szemberka
238	1 d	Castr. Hal. Rel. 140 p. 7;	opuścić
242	5 d	przoto	przeto
	17 d	traktują;	traktują,
	18 d	wojnę	wojny
245	4 g	Liszatycze	Lisiatycze
	14 d	podskarbi popłacił swoje	podskarbi paratis popłacił swoję
246	6 d	mięszają	miewają
	10 d	niejakich	miejskich
248	7 g	marcarum odwracających	marcarum na odwracających
	4 d	opieką	opiekę
	8 d	swojej.	swojej,
249	21 g	na się	naszę
	3 d	podczaszym	Podczaskiem
	9 d	p. Gołyński	p. Wojciech Gołyński
250	5 g	comitiali	comitialis
	22 g	Szembecka	Szemberka
	13 d	miasto	miasta
252	18 g	aby	ab
	22 g	który	którą
	24 g	evicitonem	evictionem
253	5 d	enuncleaturum	enucleaturos
	6 d	demonstraturum	demonstraturos
	13 d	minnime quinimmo	minime quinimo
	20 d	submissinibusque	submissionibusque
254	5 g	odebranie	obebranie
255	6 d	w depozytach	o depozytach
	14 d	grzy-	grzywien
256	3 g	obsentiam	absentiam
	18 d	JWni	1. JWni
258	11 g	ziemi	ziemian
259	9 d	ordynacyjnej	ordynarejnej
260	6 g	peremptorii	peremptorie
	4 d	wymienionych	wymiernych
262	9 d	Korina	Kozina
263	20 i 21 d	Szembecka	Szemberka
265	15 d	medium	modum
267	1 d	[3] Pol	[3] Pot.
268	3 g	rotmistrzom	rotmistrzem
	11 g	5,	5.
270	24 g	Rel. 195	Rel. 165.
	1 d	stosunku	stosunkowo
	2 d	podanych	poddanych
	7 d	kusznących	kwitnących
	10 d	przedsejmikowego	przedsejmowego
271	3 g	praemonent	praemonet
272	10 g	impedenti	impendenti
	7 d	mundinatio	nundinatio
273	8 g	.J. Ks. Mci	J. Kr. Mci
274	1 d	bydgostkiej	bydgostskiej
	25 d	podkomory	podkomorzy
275	4 g	Belcer	Beker
	22 d	a to	o to
276	9 g	przesiadając	niezsiadając
	1 d	Pirosecego	Prosecego
	7 d	Poloszkowice	i Oloszkowice
	17 d	Napatrzywszy	Napatrzyły
277	7 i 8 g	duchowych	duchownych
	10 g	się się mogło	się mogło
	17 g	barso	barzo
	15 d	zlecany	zlecamy
278	13 g	diversiae	diversae
279	2 g	delectui atque descriptioni	delectu atque descriptione
	1 d	wojsk	wojski
280	8 g	Halicz,	Lwów,
	14 g	corundem	eorundem
	10 d	verum	rerum
281	16 i 17 g	Złocimirzu	Chocimirzu
	18 g	kasztelana	kasztellanicza
283	24 d	predelekcyjnym	przedelekcyjnym
284	4 g	aby tedy... jak	aby Dedysaga jak
285	13 g	skoro	Kijów
	14 g	prewidowany	praesidiowany
	15 g	In quantum	In quantum by
286	18 d	consentaneai	consentanea
288	5 d	od noszenia	do noszenia
289	8 g	wojewoda	wojewodzic
290	14 i 15 g	donatoryuszów	donataryuszów
	4 d	specifire	specifice
	7 d	fransfusiones	transfusiones

str.	w.	zam.	czyt.
291	16 d	resdondeat	respondeat
293	5 g	provilegia	privilegia
	3 d	jednakle	jednakże
	14 d	fortecy	fortece
	16 d	difinito	definito
	23 d	niż	iż
294	3 g	assecurationem	assecutionem
	21 g	vi	iż
	20 d	circumscribi,	circumscribi....
		jakoby	jakoby
		ani	animat
295	14 g	minusculis	rumusculis
	21 g	paniątka	pamiątka
	3 d	publico	publica
	12 d	było, w tej	było... w tej
	15 d	ut easdem serio invigilabunt	ut cassentur invigilabunt
	16 d	włości	wsi
	20 d	personali... et	personali obwinia et
296	9 g	wierzonego	wiezionego
	7 d	a województwie	w województwie
	15 d	iż niedotrąconej	i z niedotrąconej
	16 d	wszystkich pisarskich	wszystkich starożytnych pisarskich
297	2 g	ob onere	ab onere
	5 d	uwolnione... od	uwolnione od
298	3 g	zostawiwszy	zastawszy
	5 g	jednak	redux
299	15 d	rachować ci	rachować. Ci
	14 d	będą. Niżeli	będą, niżeli
300	7 g	Chocimierzu, złoczowskiemu	Chocimierzu Złoczowskiemu
301	12 g	lecie od	lecie albo od
	22 d	targują się	targają się
302	6 g	monety. Osieckiem uczczony	monety Osieckiem uczczony,
	7 g	poręke	poręką
		Osiek	Osieck
303	17 g	chorągwiom sacratum	chorągwiom. Sacratum
	6 d	cadentiam instanti	cadentiam in instanti
	7 d	swady	zwady
	14 d	były instantissime u Rzpltej,	były, instantissime u Rzpltej
304	18 g	żydaczewski	żydaczowski
305	12 g	OO.	O.
	24 g	in poena	i poena
	15 d	skripta	skriptu
306	9 g	funditur	funditus
	16 g	sejm	sejmu
308	17 g	IMcia	IMci
	22 g	Rel. 141	Rel. 142
309	1 g	obdelegatos	abdelegatos
	2 g	dementia	clementia
309	10 d	pacta	pacata
		Relpublica	rei
	18 d	opiniores	opiniones
310	10 g	Tremb. 141	Tremb. 142
	18 g	stąd chwałę	tę uchwalę
	4 d	exakcye	executią
	10 d	ślub	sub
311	23 d	favemus	cavemus
312	2 g	października.	października 1670.
	12 d	nam IMć Mć	nam J. Kr. Mć
	14 d	króla	król
	14 i 15 d	poddanych aby	poddanych i aby
313	10 g	62	1662
	19 d	none	nona
314	19 d	conlubutione	contributione
315	5 g	nieboszczykarskim	nieboszczykowskim
	1 d	C.	[1] C.
	4 d	scrupulasissime	scrupulosissime
	6 i 7 d	sanatiam	sonantiam
	13 d	początek i koniec	koniec
	15 d	Mrozowski	Mrozowicki
321	9 g	suma	ściana
	19 g	pas...	passivi
	23 g	senat	sonat
322	14 g	służbom	służbą
		IMciów	IMciom
325	1 g	prasołkę	prasołki
	7 i 8 d	czopowego prasołki	czopowego i prasołki
326	10 d	Łoziński	Łazański
	11 d	Łozińskiemu, sukkolektorowi	Łazańskiemu, sukkolektorowi
327	22 d	executione	expeditione
328	8 g	S. S. K.	P. G. H.
329	6 g	in	ob
330	3 i 4 d	opuścić przyp. 1.	
331	1 d	conatus vis	conatus fatorum vis
332	8 g	skupionych.... sił	skupionych sił
	11 g	nadzieję powierzonego serce	szczęście powierzonego do boju serce
	13 g	stary	sławy
		simili...	timori.
	4 d	praesidiari	praesidiarii
334	1 d	prawam	prawami
335	10 d	nas	nos
336	19 d	monetą	monetę
	7 d	iprincipall	principali
	2 d	urati	iurati
337	17 d	libertatuum	libertatum
338	10 d	emphiteusium	emphiteusim
	12 d	haeredam	haeredum
339	4 g	żałośny	zasłoną
340	1 g	extennuationem	extenuationem
	19 g	Archivium	Archivum

str.	w.	zam.	czyt.
340	9 d	— ruthenica subiectam	— ruthenicam uni subiectam
	10 d	mutamus	mutuamnus
	13 d	62. . . i też	62. . . na teraźniejszym sejmie o aprobacyą przy. . . i też
	14 i 15 d	wołoskiem na teraźniejszym sejmie o aprobacyą przy.. .	wołoskiem. . .
341	9 g	servitii, bellicii	servitii bellici
	13 g	sejmach praeiudicio	sejmach cum praeiudicio
	1 d	przyp. 2 opuścić.	
342	1 g	święcickiego	świeckiego
	3 g	godne. . .	godne zasłużone...
	2 d	przyp. 1 opuścić.	
343	3 g	nies. . .	nie z contrybucyej
344	11 g	winnickiemu.	mińskiemu.
	21 g	in foelici	infelici
345	17 d	exteros	externos
346	15 g	J. Kr. Mci	J. Kr. Mć
350	20 g	p. 328	p. 327
352	14 g	pana (s) non	pasza et non
	12 d	propotionem	proportionem
	18 d	swoich. . . do	swoich do
353	5 g	kontinuacyej et... teraźniejszej	kontinuacyej obrady teraźniejszej
	10 g	current	currens
	17 g	obmyślamy	obmyślimy
355	20 d	że	ze
356	3 g	differentiarum inter se luctus	diffidentiarum inter se luctas
	4 g	efficari	efficaci
	5 g	copia	copula
	10 g	naszej i od	naszej od
	11 d	Żebrawski	Zebrowski
362	1 d	kijowskiego	kujawskiego
364	19 i 20 g	większą. . .	większa ruina
	21 g	marszałka. . .	marszałka konwentu
365	15 g	boskiej. . . dobroczynności	boskiej przypisuje dobroczynności
366	20 d	konwokacyą	konwokacyej
368	20 g	na ś. p. królu	za ś. p. króla
	9 d	ex. . . sua	et tiranni sua
369	21 d	oblocationam	oblocationem
370	14 g	sua	suo
371	16 g	suspectum	suspectam
	19 g	zasług, ucisku	zasług wojsku
371	5 d	Castr. Hal. Rel 143 p. 653—656	opuścić
372	4 d	Józej	Józef
	7 d	Skoławski	Skaławski
374	3 g	listy proponowane	listy prywatne proponowane
	4 g	kofederacyej	konfederacyej
375	14 g	świadomie	świadomi
376	4 d	penis	bonis
		IMci byl	IMci zapłacony byl
	12 d	bełzkiego.	bełzkiego -.
	15 d	inribus ordinations	iuribus ordinationis
377	8 g	które	który
378	9 g	zabiegną	zabiegnąć
	17 g	jest	post
379	12 g	con. . .	confiniis
	15 d	JWnym	I. JWnym
380	22 d	Lądziński	Łodziński
	5 d	zdur	żelaz
	5 i 6 d	Rogosińskiemu	Rogozińskiemu
381	7 g	excepto. Z	excepto z
382	16 i 17 g	miejsc malities niebezpieczeństw	miejsc niebezpieczeństw
384	12 g	Haiczu	Haliczu
388	10 g	et	ex
390	22 g	subsidia,	subsidio,
	23 d	poctoribus	pectoribus
392	9 d	było	były
393	18 g	Myszkowski	Myśliszowski
394	4 g	mała	miała
	13 g	jaka	jako
		per acta	peracta
	18 d	visi	viri
395	13 g	et. . . privilegiatum	et circa diem privilegiatam
	18 g	profogorum	profugorum
	22 d	kupiectwo	kupiectwa
398	6 d	ab	ob
401	3 g	sejmowego	sejmikowego
405	6 g	tak a avulso	tak avulsio
408	16 g	I Mć	JMć
414	7 d	potir.	potiri
	20 d	veneratone	veneratione
416	21 d	cursu	cursus
418	11 d	kołomyjskiego niej	kołomyjskiego do niej
421	16 g	Rel. 1801	Rel. 181
	18 g	Halicz	Trembowla
422	12 g	et pr. . . in	et innata lubo in
	12 d	exakcyi i rogowego	exakcyi rogowego
424	18 g	summa	Summa
	23 g	attendo	attendendo

str.	w.	zam.	czyt.
424	3 d	Instrukcya	1. Instrukcya
425	10 i 11 g	adversis... superando fatis	adversi potentiam superando fati
	11 g	praehabere	praebere
	12 g	obracastudia	obraca studia
	1 d	con...	contumaces
426	1 g	dzieła	działu
	6 d	majorowi	magazyny
	7 d	et... robur	et firmius robur
427	16 g	widykowal	windykował
428	2 g	Rzptej, domi	Rzptej wiadomi
429	3 g	iujuncta.	injuncta.
	14 d	aestu;	aestu.
430	8 g	composito	compositio
433	20 d	Inaszej	naszej
434	5 d	contrimatiam	contumatiam
436	22 g	jednak spustoszałych	jednak et habita ratione spustoszałych
	24 g	publicum... datur	publicum datur
437	8 g	posićr	prosić
439	13 d	pnblicam	publicam
440	1 g	Stremeski	Strzemeski
	3 d	potiositatis	potioritatis
442	1 g	ale od	ale ad
	4 g	aby ludźmi	aby z ludźmi
443	4 g	Potocki, Krzysztof	Potocki, krakowski, Krzysztof
445	11 d	petenta	retenta
447	2 d	Żaboblickiemu	Żaboklickiemu
449	12 i 13 g	dinninuatur	diminuatur
	23 g	Tyszkowcach..... przeto	Tyszkowcach przeto
453	19 g	przydawany	przydawamy
454	7 g	Quantam	Quantum
	1 d	1648, 1442—3 atestacya.	1648.
455	5 g	za krwawe	za prace krwawe
	8 d	chcą	chcąc
	12 d	felicitati	infelicitati
456	12 g	nie ubliżać	nic ubliżać
459	2 d	obsadzie	obradzie
460	13 g	zieml	ziemi
	23 g	ductusam ore	ductus amore
462	2 g	i captivitatem	in captivitatem
463	16 g	edlacie	delacie
	19 g	egwaktor supra,	egzaktor supra.
	24 g	panimo	animo
	19 d	Kurdwanowsko	Kurdwanowski
464	2 g	1587.	1687.
	20 i 21 g	adminitratorem	administratorem
467	13 g	ruinę,	ruiny i
467	14 g	ponisil	ponosiła
468	3 d	jednakie... bonis	jednakże premium bonis
469	7 g	statutum	statuta
	11 g	depaktacyą	depaktacye
	2 d	przezornie	przezorne
	5 d	qu-	quo
	24 d	cessionem	sessionem
470	2 g	pancernej.	pancernej
	4 g	Komesa,	Komesa
	7 g	pulcra prospecta	fulcra prospecti
		fortis	fortes
	7 i 8 g	senitur	creantur
	8 g	kiedy in instantibus antecessorum re...	kiedy... antecessorum regnant
	9 g	zaś	eum
473	14 d	donosi nam	elemosinam
474	16 g	pzięki	dzięki
477	14 g	Zeblowskiego	Zebrowskiego
478	6 g	wokacyej	dobra jej
480	6 g	zurdzili[1]	zwodzili
	1 d	przyp. 1 opuścić.	
481	7 i 9 g	Wilthelm Dobszyć	Wilhelm Dobszyc
482	14 d	zostanie,	zostaje
483	16 g	pozwalam.	pozwalamy.
	20 g	crastno	crastino
484	3 g	nulliter	militet
		te	że
485	6 g	postanowionych	postanowionym
	7 g	ve... cum	una cum
	8 g	i... wiecznie	immunem wiecznie
	14 g	p.... na	prawa na
	18 g	Ściborem, chełmskim	Ściborem Chełmskim,
	23 i 24 g	Ściborowi, chełmskiemu	Ściborowi Chełmskiemu
486	9 g	Kroszyniec	Kosczyniec
489	14 g	wyraźniej	wyraźnej
491	3 g	halickl	halicki
493	7 g	posłowi	posłowie
	9 d	coriendis[5]	corrigendis[5]
494	10 g	deputacl	deputaci
	21 g	mniejsi	mniszy
	19 d	jechall	jechali
495	14 g	znaczeniu	naznaczeniu
	24 g	iintrodukcya	introdukcya
496	4 i 5 d	grodzińskl 1692. Znajduje	grodziński 1692 znajduje
	7 i 8 d	pos. fdissolutum	post dissolutum
	15 d	rigorisissimas	rigorosissimas